

ERVEN MR. CH. ENSCHEDÉ
A. D. HUIJSMAN

1513474

These comments are
in the

I V W E E L,

By de lofsjcke Stadt Haerlem/ ten ver-
soecke van Trou moet bliicken, sijn licht gebracht.

Maer inne duydelick verclaert ende
verthoont wordt alles wat den Mensch mach
wecken om den Armen te troosten/
ende zijnen Naesten by te staen.

In twaelf Speley Say Sinne / soo Soel Intredeyl,
Leseigney ende Liedekens ghestelt in Ledens
nijk naer de Volgende Voorgegevene Saer-
te Say't Speel-korenken.

TOT ZWOL,

By ZACHARIAS HEYNS,

Drucker des Landschaps van Over-ijssel, 1607.

Met privilegie.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

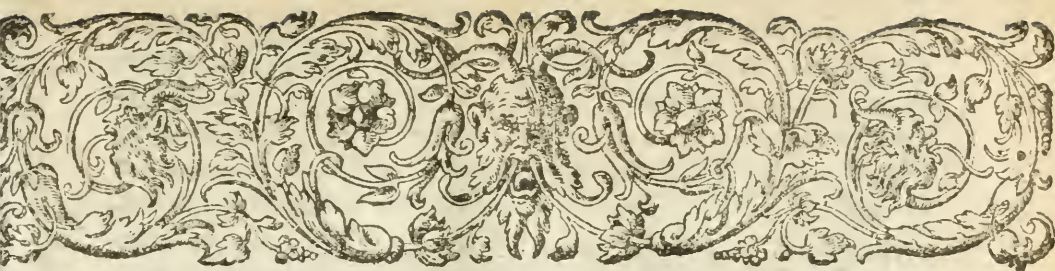
1907

1908

1909

1910

1911

Aen de

Doorluchtighe, Hooch-gheborene, Ede-
le, Moghende, Hooch-gheleerde, VVijse ende seer
voortienighe Heeren, mijne ghebedende
Heeren de alghemeyne

STATEN ENDE OVERSTE

Der vereenichde Nederlanden.

Dubbijl (mijne Heerey) ick nu onder W. E. M.
bescherminghe langhe jaren in gherustheyt ghe-
weest ben/ hebbe ick menichmael in sin ghesad
(met senich Boecken na staet mijns aints/ mi-
ne goede genegenheden W. E. M. Voor te stellen:
maer tot noch toe schreuenlêctich/ als niet (so my dacht) Swaer-
dich) hebbende/ hielve te rugge gevonden: Doch syndelijc nu tot
Haerlem een Soudes lufftelijcke steden onder W. E. M. ge-
bieden zijnde/ ghesien hebbende Soet mit doud' Anne door
de Eedenrijcke tonghen gheschiedt is/ hebbe mijn ytersten
Slijt ghesoont vuyt alle de stucken daer gehandelt sey (mijne
Heerey der Voorbeschreene Stede te veroveren vuyt in't licht
te brengen/ Voor seker houdende dat sy soo welc mits d'oor-
tlesse sulden gheben/ als sy gespreekt zijnde ghedaen hebben/
Ende alsoo sy alle stucken vuyt den Eedenrijcken te veroveren
tot troostinghe der Anne/ ende bystant staen maesten/
22 ij

Quaer Way W. E. M. in alle manieren den Overtganc soeckende
zijn/als Waderen den Waderlandt/ende trouwe Voorstanders der
Annen/ ende derhalven alsulcke Vergaderingen niet alleen
tot Haerlem, maer in meer andere plaatsen toegelaten hebben/
Overhting dat het nu tijt was/ het langhe Voorghevenen
te volbrengen/ ende W. E. M. my ende het mijne met dit tegen-
woordich toe te eggenen/ te meer derwijck selfs Voor de Bra-
bantische Camer van de luffelijcke Stadt Amstelredam dat
inne hebbe gevrocht/Verhopende of selve aengenaelijc ontfan-
ghen sal worden/ als een Versegelinghe van mijnen ge-
den Wille/ die ick niet ghenoechsaen bevinsen can. Hier
mede een kynde makende/ biddende den Overhoofsten/ dat
hy W

Overluchtighe/ Hoogh-geboorene/ Edels/ Moghende/
Hoogh-geleerde/ Wijse/ ende seer Voorzienighe mijne
gebiedende Heeren/ in zijne bevalinge houde/ ende den Sijt
Verstercke/ op dat alle ghevochtighe Handelinghen tot zijn
Naem seer/ ende Welstant onsch Waderlandt/ meer ende
meer ghedreven werden. In Zesoh den eensten Septemb.
Anno 1607.

Vwer Edele M.

dienstwillighen dienaer,

ZACHARIAS HEYNS.

HET SPEELKORENTIEN
Tot de eerfame, wijfe, ende feer voorfienighe
Heeren, Borghemeesteren, Schepen der loffelijcke
Stadt Haerlem.

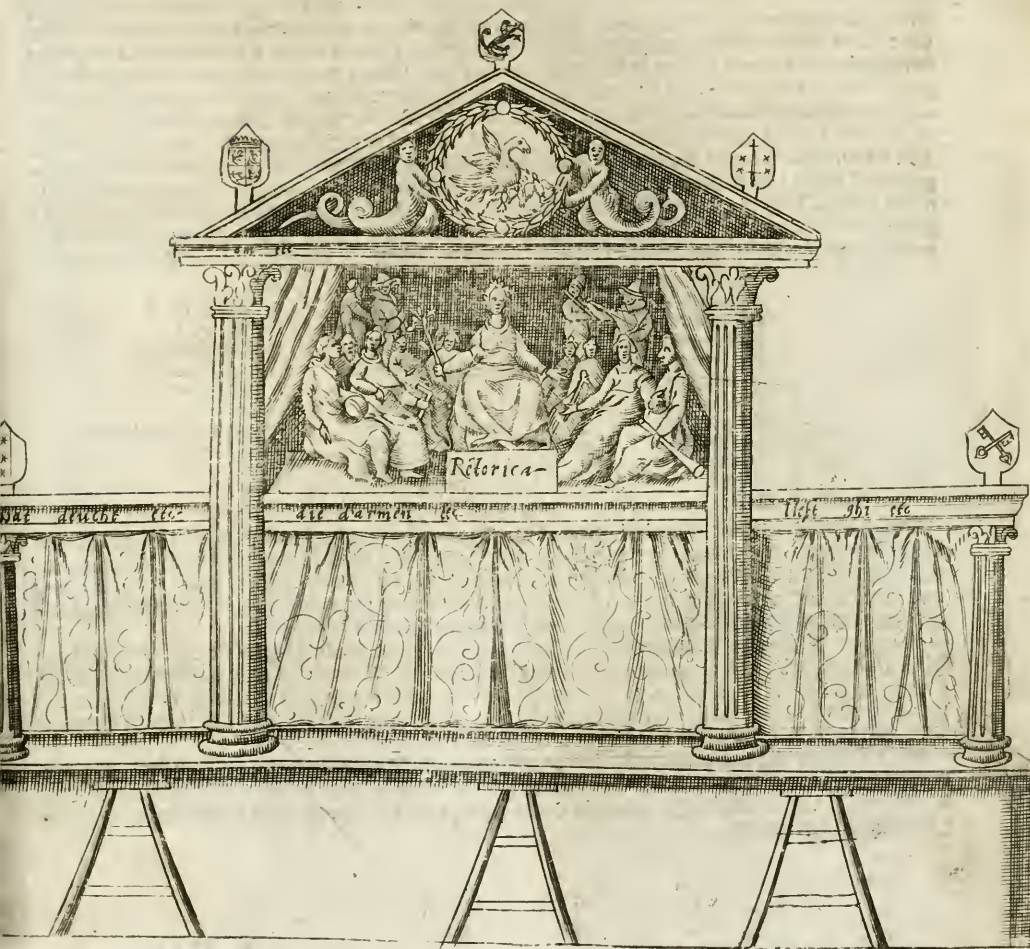
S O N N E T.

VV^{te} tot des Armen nut yet aenvat ofi begint,
En met gheluck volbrengt zijns herten lusts begeiren,
Ick segghe voor d'Oude baer niet conuende geneiren,
By allen goeden is gherekent Godes vriendt.
Ghy Wyse Heeren nu beselue wel bevint,
In wy door u gheport dewyl u d'Arme deiren,
Bewinden 't selue med', gheen vrienden nu ontbeiren:
Maer wel om sulcke daet schier alle man ons mint.
Vgoet Gods vruchtich werck 't welck niet is om volprysen,
Toe-eyghent ghy (alst hoort) d'oud' Arme, Krancke, Grjsen,
Als Christi leden teer, mits ghy hun Hoofs seer liefst,
Den onsen arbeys wy te rechte t' uwaerts wysen,
Vschryvende die toe, dewyl ghy dedet rjsen
In onse herten 't gheen den Armen heeft gheliefst.

Trouw moet blijcken.

Niets overtreft de deucht,, cracht buyten haer is swack,
 Eendrachtich wijs beleyt,, Damiaets keten brack;
 Tot dyn roem Haerlem mencht,, ghy't voorbeeld hier van togen,
 V daden wijt verspreyt,, dyn Wapen noch voor ooghen.

Om met Christo nae wensch in vrenchden seewick t'levē,
 Met hem te sterven mensch moet ghy u eerst begheven.

Tot den goetwillighen Leser.

Ghemeeckt ende gesien hebbende wat groote bermakelijckheyt menichhondert menschen ghenomen hebben in't aenschauwen bande Spelen ende Incomsten bande redentijcke Camers binnen de loffelijcke Stadt Haerlem benevde den grooten nut den Armen daer dooz gheschiet/hebbe ick niet connen laten dooz over gepieckelt zijnde/ de selve aen den dach te byen-ghen/op dat die 'tselbe niet ghesien/oft ghesien ende niet verstaen hebben/ des mede deslachtrich mogen wesen/ende soo oock betrecht worden om den Armen goet te doen/hopende dat mynen ardeyt aenghenem ende ten goede gheduyt sal worden. Soo vele aengaet de spelen die in den dach sullen mogen gebonden worden/bidde hem niemant daer aen en stoote: want ic verpliegh ben geweest om d'eere van de oordeelers daer toe van stadts wegen gekojen/ die te ducken so gelijck de Coppen haer ende my over gelevert zijn/ook geene spellingen te mogen veranderen/ alhoewel oock de fouten in't verschypben merckelijck gheschiet waren. Meerut dan dese Spelen in dancke aen soo ghy die binden sult: wip se niet of spen sullen beyaeglijc gebonden worden. Nu eer wy comen tot de Spelen sullen wy den Leser (als behoort) vooz oogen stellē de uytgesgebene Laet by de Camer van Trou moet bliicken, gesonden zijnde aen alle de Hollandsche Camers den 31. Julij waer van de ondergenoemde den 10 Augusti (als den besteden dach zijnde) aenschypplinge haer de comsten gedaen hebben/ ende den 20. Septemb. haere werken den Oordeelers overgelevert na dat den 16. der kerst maent de lotinge geschiet was/also sy hier volge.

Leysche Wainingham.
Carwijck binnen.
Schiedam.
Halers-woude,
Leysche Hollantsch kamer.
Wlaerdinghen.
Amsterdam.
Noordwijk.
Haerrecht.
Gouda.
Gaghe.
Metel.

In liefte groeyende
Liefte moet bliicken.
Aensiet de loncheyt.
Aensiet Gods cracht.
Liefde es 'tfondament.
Aensiet liefte.
Wellevender jonste.
Weliefden bestaen.
Weliefden verfocht.
Weliefden begrepen.
Met ghenuechten.
Noyt meerder vreucht.

Orange Lely.
Cotton aron.
Roo Rosjen.
Hafelen boom.
VVis Akeleyen.
d'Aker-boem.
Lavender-blom.
Leligen onder den d'wijn.
Gais. blomken.
Guis-blomken.
Ceren-blom.
Sonne-blom.

Dese 12. zijn de 21. Octobris gelogereet geweest in het boom-rijc Haerlem bou/est hebbe de anderen daechs den 22. haer Intrede d'een nae d'ander ghedaen: ende binnen de Haerlemmer poopte by de Doelen comende vande Stadt Haerlem, die op een heerlijcke Arca triumphalis med een schoone vertooninge gesien wert (Welijck d'afbeeldinghe verhoont) blydelijcken ontfangen/met de uytgedruckte woorden als doozelike Camers spel te lesen is.

Van daer zijn alle de Cameren by die van Trou moet bliicken d'een vooz rsi d'ander naer in haer blijf plaetse ghelepdet ende des ander daechs weder elck bysonder nae Thoneel om den sin van haer Intrede te verclaren. Het Thoneel was cierlijck toeghebrust met schoone rappten behangen/alwaer dien dach Rhetorica met de Musen cierlijck toegeinacht staende/alle de Camers wel ghecomen hier/ als hier 'tselbe te mercken is.

Wat nu elcke Camer ghewoocht heeft/ sal den goetwillighen Leser hier na binden. De Dies singhe aengaende/ is van alle de Camers elck om 'tschoonst gheschiet: Meest alcht daer in verhoonende de belooninghe vanden Barmhertighen/ ende de straffe vanden Onbarmhertigen ghenteghens de armen.

C H A E R T E .

DE welbespraecte Maecht, die 'nuit met vrencht can leeren
 Schoon constich langh ghecleedt door den bequamentijt,
 Beweecht, als oock door lust haer Minnaers vry in eeren

* * * * *

Verheucht

Verheucht by een te sien: heeft met ernstighe vlijt;
 'tSpeelcoortngen Trou, vermaent en sprack arbeydich zijt;
 O kindren, door versoeck aen d'Haerlemsch Magistraten.
 Dat sy nae veler wensch een eer, nur, vreden-strijt,
 Tot myn, en der Stadtreer, en d'Armen nut toelaten,
 K'heb lust en her-treck groot, mijn Hollantsche Oondersaters
 Te sien, hier med' sy sweech, 'tVersoecken is gheschiet,
 En minlick oock vergunt, de luyd-clanckighe vaten,
 Er truych lang-hoorde volck tot smertich hert verdriet,
 Dies naer wensch alles heyl, Const-lieve Broeders siet,
 Die vrye Cam'eren hout, ey comt ter feest algh'lycken,
 O'tobris twintich twee, 'tBoornrijckich hout mist niet,
 Daer plaets dyn const verwacht, end' oock tot Const verrijckes,
 Ghewelcomt ghy daer word, van haer wiens Trou moet blijckes.

Een ro
 ugen boor
 middach.

Met Personeringh fray afveelt in dyn Intreden,
 Doch schoon oncostelick het opper-cleet zyn niet,
 (En conste voorghestelt, d'oncostelheyt met reden)

Intrede.

Wat deucht ovr wracht, een Mensch harnhertich liefdich goet,
 En wat verschricklick quaet, een gierich Mensch onvroet,
 Die 'tbest doet, crycht tot prijs, noch boven d'eer verheven,
 Hoorschte
 EEN Beker die in't ghewicht rym twintich loot voldoet,
 2. Pijls.
 Den tweede een van seftien, Den derden werdt ghegheven.
 3. Pijls.
 Een van ses oncen swaer, dees met de nae gheschreven
 Eer-prusen silver zyn, dit jeder kenlick zy:

Knijps

Den voorts ter plaetsen wy, versellich nae cleven,
 Daer elck met zyn Herbergh, twee ionnen Biers vint vry,
 Ten neghen des Maendiechts, weer gh'leyt sult worden ghy
 Naer Toneel: om den sin dijs Intreeds t'openbaren,
 In Rijm vijftien oncen ses, daer Rhetorica dy-
 Ontfanghen minlick sal, die ghy met dichts verclaren:

3 Schoonst

V Blaesen leeren sult: om loon nae werck te garen.

Blaesen.

Voor 'tConstryckst schoonst Blaesen, tot loon ghy sult ghenieten.

Hoorschte

EEN Beker swaer twaelf loot, de tweede en derde tracht

Pijls.

Nae een van thien en acht, poecht voorts naet wit te schieten,

2. Pijls.

Died'Armen liefdich troost, wat loon de sulck verwacht?

3. Pijls.

Als oock wat straffe sei, die troostloos haer veracht?

Wie jebā

spel van

Bewecklick met Schrifuer, wilt speelwijs dit vertoonen,

Armen.

Acht hondert reghels stijf, bruyckt constich nae dyn macks,

Hoorschte

'tBest sal een Beker swaer van oncen twaelf beloonen,

Pijls.

Daer naer van achthien loot, den tweeden eerlick croonen,

2. Pijls.

Voor 'tlaechst van veerthien loot, den derden een ghewint.

3. Pijls.

Wys'obst speel een Gomblet van ses loot sal verschoonen.

Deftighe

Den oock

Dan oock dees Reghels sin, claer conflich ons ontbint
 In te venhien en vier, de maet sulcx ghy bemint,
 I liefst ghy Chaltum het hooft, so oock dan oock zijn leden,
 Van twee bestdoenders sal twee Bekers worden gh'ime,
 Den derden een Goubler, van ses loot fray ghesneden,
 Wel hem die sich hoe't gaet, vernoecht en hou te vreden.

Voorts een vijfveertich Liedt, den Reghel gh'lyck eenfinnich,
 Twee Bekers een Goublet, bestdoenders dry ontfacen,
 Van acht, ses, en vier loot, wie't best, soest, eelst, Godinnich,
 En stemmich singht, neemt een proef-schael van ses loot aen,
 Wie d'Orators best volcht, werdt met acht loot voldacn,
 Wat versie Stadt oft Dorp met conste ons sal ghenaken,
 Een Beker van acht loot, en sal die niet ontgaen,
 In wie het aider schoons, sinryck st vier-werck maken,
 Die sullen tot beloon, aen dese pryzen raken,
 Twee Bekers een Goublet, van thien, acht, ses loot: maer
 D'wyl elck is verplicht, door veel trefstige oorsaken,
 Dat hi door hulp voor coom, den noot der Armen swaer,
 Dat elck naer macht inleggh, des wel ons wenschen waer,
 Wat Camers drie'tmeest doen, ghenieien voor prijs eerlick
 Van twintich, sestien, waelf loot, Bekers drie dierbaer,
 Behondens noch haer recht van d'ander pryzen heerlick,
 Nae volghens 'gheen die Caert der Loery is leerlick

Der Cam'ten inleggh sal aen den Speelcoorn gheschieden,
 Door brieven toeghemaeckt, en alst tydt is die sal
 Men op doen, mit by zyn, (en al arch waen te vlieden)
 Van elcke Camer een, st twee Man mit ghetal,
 Die ons bycomen wil, oock schuldich is voor al,
 I at bi' ons schriftlick doe Augusto twintich wetens
 Vlies feilen jegheys Const, oock schimp nits bitter gal,
 Septembriis tweemaal thien, en wilt ons niet vergeten
 Te senden al dijn werck, datmen sie hoe elck ghequeten
 Hem heeft, op dat by tijts het oordeel zy bereyt:
 Voort soo't ons Const-broers lust, hier't Haerlem by ons gheset,
 Als Wijngaest-ranck, Angier, door liefdich trou beleye
 Tot d'Armen nut, des Consts en der Stadts eerbaerheyt,
 Dees Cattrie se voldeem: soe wert haer naer 'sbetamen
 Een eerlick red'lick loon tot Nae-prijs toegheseyt,
 Nu hiermede een afscheyt, O Broeders al te samen,
 Ghy die onghewach is, zy met ons aken, Amen.

Trou moet blijcken.

Prijzen

Reghel.
 1. Hoofst.
 prijs 10.
 loot.

2. Tweede
 prijs 8. loot
 derde prijs
 Van't 12.
 deke pedre
 deis tuss
 schen 80 en
 100. stillabt.
 Hoofst.
 prijs.

1. Prijs.
 3. Prijs.
 Best singe
 1. Best pro-
 nuncieren.
 Derse coo
 aen.

Oerwers.
 Hoofst
 prijs

2. Prijs.

3. Prijs.

1. Prijs.

inleggen.

Hoofst

prijs.

2. Prijs.

3. Prijs.

**Prijzen soodie van de oordeelers (daer toe van Stadts vveghen
verkosten sijnde) nae verdiensten ghegheven sijn.**

Van de Intrede.

Den oppersten prijs de Gout-blom van ter Goude. —————	Een Beecker van 20. loot.
Den tweeden de roo Roosen van Schiedam. —————	Een Beecker van 16. loot.
Den derden de witte Accolien van Leyden. —————	Een Beecker van 12. loot.

Van't schoonste Blaoen.

Den oppersten prijs 'twis Levender van Amsterdam. —————	Een Beecker van 12. loot.
Den tweeden de Coren-blom vanden Haghe. —————	Een Beecker van 10. loot.
Den derden de Gout-blom van ter Goude. —————	Een Beecker van 8. loot.

Van't Spel van sinne.

Den oppersten prijs de witte Accolien van Leyden. —————	Een Beecker van 24. loot.
Den tweeden den Haisel-boom van Haiselwoude. —————	Een Beecker van 18. loot.
Den derden 'twis Levender van Amsterdam. —————	Een Beecker van 14. loot.

Van't beste spelen.

Den eenighen prijs de witte Accolien van Leyden. —————	Een Goubiet van 6. loot.
--	--------------------------

Van't beste ghestelde Refereyn.

Den hoochsten prijs de Oranje Lelie van Leyden. —————	Een Beecker van 10. loot.
Den tweeden 'twis Levender van Amsterdam. —————	Een Beecker van 8. loot.
Den derden de roo Roosen van Schiedam. —————	Een Goubiet van 6. loot.

Orateurs best ghevolch.

Den eenighen prijs 'twis Levender van Amsterdam. —————	Een Doef-schael van 8. loot.
--	------------------------------

Het beste Liedeken.

Den hoochsten prijs de roo Roosen van Schiedam. —————	Een Beecker van 8. loot.
Den tweeden, de Coren-aren van Carwijc. —————	Een Beecker van 6. loot.
Den derden, de Oranje Lely van Leyden. —————	Een Goubiet van 4. loot.

Van't beste singhen.

Den eenighen prijs, d' Aker-boom van Vlaedinghen. —————	Een Doef-schael van 6. loot.
---	------------------------------

Van't schoonst sin-rijeste vierwerck.

Den hoochsten prijs de witte Accolien van Leyden. —————	Een Beecker van 10. loot.
Den tweeden 'twis Levender van Amsterdam. —————	Een Beecker van 8. loot.
Den derden d' Aker-boom van Vlaedinghen. —————	Een Goubiet van 6. loot.

Van't verste comen.

Den eenighen prijs, d' Aker-boom van Vlaedinghen. —————	Een Beecker van 8. loot.
---	--------------------------

Van't meeste Inlegghen.

Den hoochsten prijs de witte Accolien van Leyden. —————	Een Beecker van 20. loot.
Den tweeden de roo Roosen van Schiedam. —————	Een Beecker van 16. loot.
Den derden 'twis Levender van Amsterdam. —————	Een Beecker van 12. loot.

N 3 prysen. ghegheven voor 'ghetal der loten.

Vlaenische camer van Leyden twee lepel.
Carwijc een lepel.
Schiedam een Schael van twaelf loot.
Haiselwoude een lepel.
Leyden Hollantische camer een Schael van achten loot.
Vlaedinghen een lepel.
Amsterdam een Schael van twaelf loot.
Noortwijc een lepel.
Goude een lepel.
Haghe een Schael van twaelf loot.
Ketel een lepel.

Vereer-prysen aen de onderghescreven Camers, overmits sy beneven

de andere haer conftich ende vlijtich verhoort hadden, vereers.

Haestrecht een beker van acht loot.
Noortwijc een beker van twaelf loot.
Haghe een beker van twaelf loot.
De Ketel een becker van twaelf loot.

*foldout/map
not digitized*

Eerste uyt-spraecke der Stadt Haerlem

die op de arca triumphalis in een personagie haer verthoonde.

Bedankende den Redoer die met sijn meesters/ en de scholieren/ in goede Oudeninge/ door alle de kamers haren Jntredes deden.

Verevermakelicke vreucht (als nodich de mēsch) gepresent
Veel meer dan nūte sīchelīcke vreucht eerbaer/
Soodanich is de vreucht deser seest in 't kēsen/
Als elck aenprysende de heylsāme liefde waer/
En op 't heechste afschrieken de vande sinode giericheyt swaer/
Al veler streekt tot nut der Armē ond' Wannen onmachtich/
Die dees seest dan lasten verdienen billicke laster/maer
diese pynen en hanthaben/ eer en lof sijn deelachtich.
Sulcken een gh'u beroont ogheleersten Redor eendrachtich/
Wet u mede Magistri/ dewijl ghy door de jeucht
d'Intredes zin schoon asbeelt na 't leuen warachtich:
Dies meer dan lof en danck van uwer jonst en deucht/
Tis danck en eer waerdich dat leerlijck sīcht en verheucht.

Tweede reden tot de Pellicanisten, uytge-
vers der Caerten. Die de kamers in 't Bos gewillecomst heb-
bende/ seer cierlijc met haer Blasoen/ ende den wel-toe-
ghemaecten Mercurio voorszginghen.

Alle in roode rocken met wīse geboort/ groene nederbasen/ grauwe horden/ den ban-
wil en root/ wīte schoenen/ De Daemdrager in 't root armoigh.

Loflijck Speel-coornken ghetrouwe Pellicanisten,
Siende en aenmerckende met wat ernst end' blijt
tot de Pierides (spijt nakessende Memisten)
ghy tracht/om dees vreuchden seest vermaert breet en wīse
Heerlijck unt te voeren/ tot der Armen nut en profijt/
Oock tot mijn en der Consten eer: can dies doen niet mindes
dan u hertlijck te dancken/ met beloften r'sjnder tijt
sulc weer te ghedencken/ O jonstighē Phebi Kinder:
Want Trouvy moet blijcken by alle deucht onder Kinderen.

Welle

Haerlem tot de Vlaminge van Zeyden.

Den god'lijcken Plato door lang versoeck en bede
Vanden Conick Dionisio verwillicht/ om by
hem te comen woonen in Siracusa de stede/
Sich dies op wech begebende/ werdt vanden Coninck by
(die hem tegen reet) minlyck onthaelt en ontfangen by/
Hem doende heerlijck sitten by hem op sijnen waghen:
So wellevcom by hem was/ so wellevcom sy by my/
O Orainge Lelij soet reuckich/ schoon In't behaghen/
In Liefde groeyende, stilmen best der Armen claghen.

Antwoord.

Hertgrondich weest gedanc/ van uter breuchde groet/
Die wy door soete stem/ t' onswaert hoozen verclaren/
Dan u o Haerlem schoon getrouw/ vol deuchden goet/
Ghy werckt in ons al t'saem meer dan verheuchden moet/
Doelend' u groote jonst die wy nu wederbaren/
Daer nevens siet men u arbeyt noch moeyte sparen/
Tot Rethorices coninc wiens eer ghy wint wt spreyn/
Ontbiedende niet enist/ al haer getrouw Dienaren
Om te verschynen hier/ soo't van u was voorsept/
Dus die ghehoorsaem syu/ ja willigh en bereyt/
Dwylt beroemde Stadt te gaen betreden binnen/
Enthoonen hun belups/ met reden en bescheyt/
De reyne Const ter eer/ en diese reyn beminnen/
Op hoop van gheen ondanck/ naer arbeyt te gewinnen/
Maer zoomen Const dienaers/ naer dienst verzeeren plach/
Dus volghend' onsen plicht/ den Intre wy beginnen/
Al ist dat wel naer enich/ ons daet niet en vermach/
Nochtans sien wy met vreught desen gewenschten dach/
Naer welken lustich wy hadden vuerich verlanghen/
Doch niet ons slecht vertoggh/ bidden wy hebt verdrach/
Nu om te treden voort/ bereyden wy ons ganghen/
In Liefde groeyende, willet dancklick ontfanghen!

De Orángie Lelie
van

LEYDEN.

Vlaenſche

Camer tot

LEY

DEN

in Liefden groeyende

+++ 17

PRESEN.

PRESENTATIE.

Ontvercozen machet bezoemt in dese landen/
 Ons groete met dootmoet wy jonstich u aenbiedt/
 Met recht doch eere vde cloeckste vā verstande
 Want groote vruchtbaerheyt/men dooz u siet gheschieden/
 Sijnde als een schoon Lend-ster/ van veel verblinde lieden/
 Die d'onwetenheyt track in dunster schaduwē swaer:
 Hoe soud' men uwen glants met rechte connen blieden?
 Als ghy niet dan dat sticht/ons brenghet iur' openbaer.
 Dus om u weerdichent/ O reyne Haghet claer/
 Te schincken ons Blasen/wy jonstich r' uwaerts heeren/
 'Tis een grondich bewijs/hoe Van en Vrouw' eerbaer
 te saem leven in echte inde vzeese des Heeren/
 Die groenfaem zijn in liefde/naer der Propheten leerem:
 Ja als een vruchtbaer Boom staend' aenden water cant/
 met zoeten zegghen r'ck wil Godt haer zaet verineeren
 steekend' over haer wyt syn zegghen rijke handt/
 Eick thoont bequame vreucht/ als vast grondich gheplant/
 En onser Blommen stam/iur' midden staend' al bloepende/
 Ghanghi van coluer/waer opt men deucht by vant.
 Hier med' Rhetorica is jonste r' uwaerts bloepende/
 Ontfangt danckelick dit/ van ons in liefden groeyende.

Noyt Clerck volleert.

Reuch-reden van RHETORICA

ont-ghesproken op het Speel-tooneel.

Tijt ghevleugelden tijt/ o tijt die snel bluchtich doozlijft/
 O grijsen ouden tyt o tyt van spelen en singen/
 O tijt van vreuchten rouw/o tyt vā bredē twist en strijt
 O tijt slubberigen tyt o tyt vol veranderingen/
 O kostelicken ong'achten tyt o tyt vet/slinder alder dingen/
 O tijt hoe langen tijt heb ick verlangt met menich geest
 na desen tijt den tyt om bredich te volbringen
 dees myn konst-vreuchdige nutte stichtbare feest/
 O noyt geen tijt als desen tyt my so welcom getweest.

Tot de Vlaminghen van Leyden.

Eyschende des Intredes verclaringe.

Gelijck een swaerlijck gebaen/ in een dunster kercker vast/
Doo? een seckren tijt/ om goet of quaet/ van hem bedzende
Lijdende druck/ pijn/ honger/ dorst/ een onlijdelijck last/
Hoop lydens troost brenghet wel wat verlichtingh beneben.
Maer o! so haest heeft den tijt gheen vrnheyt heimghegeven
Den mensch vergeet sijn leet/ thert is verblift verheucht/
Sulcx dat dees vreucht/ overtreft sijn woerich pijnlijck leven:
Even also ick Rhetorica een Lepster ter deucht/
Ez Ondeckster der waerheyt/ leerlijck srichtende met vreuchte
Hier in cleyn achtighs kercker lang in banden geleghen
Doo? tsehendich miszuyck/ tot mijnder smert en ongeneuchte:
Smaeck nu de meeste blijfchap/ als hebbende vercreghen
volcomen verlossing/ en vrnheyt doo? s' Heeren zegen/
En goetlostighen wil van dees mijn lieve Heeren losbaer:
Om mijn seet lieve kind'ren t' inphaerts hertlijck genegen/
Tessen/ te hooren en minlijck te spreecken met haer.
O de vreucht die thert hier doo? heet (segh ic anderwerf) waer
met gheen hert te dencken/ noch met tonghen uyt te spreecken
Met sulken vrechdich hert/ heet ick u welcom eenpaer/
Ghy die niet ontsende/ Momi, noch Midæ qua treecken.
Noch tghelwelt Erunia, coomt herwaerts ghestreken
En tot nut de Arm oud Hannen afbeelding doet/
Chierlijck en constich/ om menich hert met lie d' t' ontsien.
Vvat deucht oyt vvracht, ee mensch bermhertich liefdich goet.
En vvat verschricklijck quaet, een gierich menteh onvroet.
Treet voort's dies O Orange Leli. in liefden groeyende,
Ontdeckt my t'erstant uw s' Intredes met reden/
Toont dat Polimnia met haer gonst is besproepende/
Als hadt ghy Nestoris tong soet honich bloepende.

Balade op den Intrede.

Speelcoornen wyt vermaert, u reyn ernstlich versouck,
(Met dat hier wort verdoont) Wy gheern met lonst wat silden
Wat deucht oyt heeft ghevracht een mensch bermhertich klouck
Kraeghe ghy, dus comt voor an, Den Bermhertighen milden,
Met open Borss in hand, rechte off wy toonen wilden
dat sulck een is bereyt elck se helpen met vreucht,
Hem volghet een Armen dan, vry als met dusent schilden
voor druck x ghe welt be waert, door dat hy is verheucht,
Om dat dees milden heeft hem ghedaen sulck een deucht,
Dat men an syn ghelaet, niet aan vreucht can anschauwen,
Een Sants-looper, Psalmbouck in syn handen ghy meucht
sien, di welck sijreck tot be wys, dat hy vry sonder rauwen
syn tyt deurbrenght met vreucht, siet aits voor eerst t bedauwen
Het deuchdich vreuchdich werck, van een bermhertich mensch,
Daer sulck eenen regiert heeft d'armen synen mensch.

Met het hooft onghedeckt comt dan antreden reyne
Een arm Danckbacren Mentich, de handen op dat pas,
danckbarich i sijn gheleyt, toonende in ghemeyne
de deucht die heeft ghevracht, den milden Liefdich ras.
t Lants vvelvaert volghet daer an, op thoost wat Coorn-gewas
Dat triompheert en slicht, hebbende in syn haeren,
In purpur schoon ghecleet na syn eyssch so ic las,
waer mede wy verstaen, aa waermen liefd' siet branden
tot d'arme liefdich goeds, dat daer altyt de landen
welvarend' syn met spoot, bevrijt voor swaer ghesucht.
Den Deucht verconder dan, lijfuerwich met verstanden,
Met een Basyn in d'hand, beetende Goet gherucht,
Comt oock lievelick voort, vrisbeeldend' onbedacht,
Een die de deucht verbreyt, ten Westen en ten Oosten,
Van die bermhertich mild' d'Arme liefdich vertroosten.

In's groen seuchdich en schoon, comt dan Gherusten-Gheest,

Blymoedich

blymoedich vrolyck voort, in d'hand een spiegel schoon,
Daer in hy hem selfs ziet, gherust sonder tempeest
Die den barmhertighen; erst wi ghenaed tot loon,
de Liefde Gods op'leest snee mit op 'thoofst een Croon,
Mer een Kint op den arm, comt dan lieflick antreden.
Welcke personeringh reyn wy hier bringhen ten toon;
Om wt te beelden nu, en te roonen met reden:
Dat hy die d' arme oyt trooste, als Christi leden;
Dat hy deur hulp van God sulcke deucht heeft gevracht,
Dat hy de Liefde Gods barmhertich; en vol vreden
Ghenadich oyt verwerf, en op hem heeft gebracht,
Hier, en hier namac is oock, aensiet dit is de craecht
die dencht te weghe bringht, gebant op liefd'; en ionst.
Die d' arme liefdich troost, verwerft des Hemels wonst.

Des synde ghepasseert, so volcht dan onbedochte
d' Onbarmhertigen gier, chiertick en trosh gecleet,
Met een ghesloten hand, en Bors vast toegheknocht,
Toonend' een fleur ghesicht, tot d'armen onvences,
Dies tot VVraeckgiericheyt, mei een ghesichte vrees,
Een Arme mensch hem selfs, troost cleet synde gegeven,
Willende desen vreck dooden, of doen groot teer,
En volgt hem ma al dicht, met blinckende vrees gheheven
d' Ander door Onverdult, wilt hem selfs nemen sleven,
In swart synde gecleet, d'welck syn nature voed
Waer med' wy voor beghin willen te keunen gheven,
Wat voor verschricklick quact, een ghierich mensch onvroet
oyt heeft ghewracht, 't blyckt hier: want die syns naesten bloet
toornich wistorten wilt, of syn eyghen verghezen,
Een verschrickelick quact siemen dat die ghesien.

En tot vervolg van dit, en tot bewijs van 't quact,
Dat desen Ghierigaert noch voort brenght onbequame,
t' Verdorven lant comt dan, eylaes in armen staet,
Op 'thoofst een Cooren-veld, verstroyt, bedorven, t'same
met slependen Standert, een ydel hand vol blame,

gheen of Neeringh cleen wy oyt daer door verſtanden.
Deur dit en ander mer, volghet dan de quade ſame
met Vleughels wyt ontdaen, volooghen, tonghen monden,
ſyndt als ſynder ſtrafde werelt door gheſonden,
om te verbreyden wyt ſyn leven, wroet enſel,
De Conſcienti quaed. volghet dan ontruſt, onbonden,
Onreyn, vul, en beuleckt, waer door men mercket wel
Dat hy heeft in 't ghemoet ontydelick ghequel,
Du heeft dus ſo ghe wrocht deſen menſch onghenadich,
Dus is hy beyde hem, en ſynen naecten ſchadich.

GHods ſchrickelicken toorn recht veerdich in 't ghericht.
vertoont hem dan voor 't leſt, met een eers claer onſteken,
een waeghschael inde hant recht even van ghewicht,
Be wyſende het Recht oordeel dat hy ſal ſpreken,
Dat den Bermherighen, wrocht vreucht na het behooren.
So heeft den gievichaert, ghevrocht veel drouwe treken
heel verſcheyden van aerts, onghelyck achter en vooren,
De een wrocht's Lants welvaert d'ander's Lants verſtoeren
De een wrocht dencht's vermaen d'ander's laſtren alijt,
De een Ruſt in 't herthebaert, d'ander onruſtich ſmoeren
In 't coort, de een wercks Liefde, en d'ander niet dan nijt.
Daerom tot een Beſluyt, ſo blyckt dan breeet en wijt
Dat d'een oyt vracht een dencht hier veel doet vreucht's verwerwen
Dander, een ſchricklick quaed dwelc veel bringht in 't verderuen.

In Liefden groyende.

Iek wensch om 't beſte,

Gelofte,

SPEL VAN SINNE.

Personagien.

Den verheuchden Armen.

Danckbaer Mensch.

Barmhertighen Milden.

T Lants vveluacrt.

Deucht versonder.

Gherusten gheest.

De Liefde Ghods.

Onbarmhertighen ghierisbaers.

VVraeck ghierighen.

Onverdulighen.

T verdorven Lant.

Qoade fame.

Qnade Conscientie.

Den Toorne Ghods.

Den verheuchden Armen .De Eerste personagie.

VV At brengt den tyt al met, vvat gaet hy al vertooghen
vvat dateerst lagh ter neer, bringht hy vveer int verhoogh
Datmen eerst sach verdroogen,, vveder lievelick groeyd
VVat ouervloedich sproot, vvort vvel vveder gesnoeyd,
Die eertyts vvas vermoeydt,, heeft nu een plaerse om rusten,
Die eertyts vvas verdruckt mach hem nu ghaen verlusten,
Die tvier vvel eer blusten, ontsteken dat seer crachtich
Die vvaren longh en sterck, syn nu oud en onmachtich,
Die eerst vvaren prachtich,, steken in aermoeds schoen,
Dit is des tydes aert syn laten en zyn doen,
S vvinters bleeck, t somers groen noyt vvas hy stil bevonden
Van vvien hy vvas beleeft of vvie hem oyt bestonden,
Van dat des vverels gronden,, door t vvoord vvaren geleyd
heeft hy oyt voortghebracht versint en elck verspreyd
vvat oyt diende verbreyd, tot s menschen reyn vermaecken
oock tot haer drux voortfel en dierghelycke saecken,
VVie oyt schteven of spraecken van hem dus sprack en schreef

Om nu verhalen: al vvatmen in hem bedreef,
Hy selfs vvt 'thert veel vvreef,, alsulck noodich bedincken,
Das vwillen vvy daer met, onse sinnen niet crincken
Mer met aendacht toevvincken,, vvat nu op desen tijt
Constich vvort voorghestelt, tot der Armen profijt,
Nu benaude doch sijt verheucht met my al vsamen.

Danckbaer Mensch. De ij personagie.

VVie hoor ick daer spreken: een vvoord na t'betamen
Het dient sonder schamen,, van my vvel ondersocht
Hebben Lief en trau peins ick t'samen ghevvrocht,
Van niet lievers en mocht,, ghy my doen bericht.

Den verheuchden Armen.

Op een goed ghernicht, vvort goede Hope ghesticht
Daer troosts schuldighe plicht,, dickvvils vvt gaet vol ghen.

Danckbaer Mensch.

Met een Hopelick hert dan, op niemant verbolghen
Hebbende, inghesvvolgen,, vreucht met haer ghenooten
Siende (nu my d'armoed' heftich quam bestooren
Van het rijtlick ontblootē,, daer den mensch sijn troost op set)
Dat op mijn ongheval (dat met veel verdriet is besmet)
Bermherich vvort ghelet,, vvant ick veel hulp ontmoete.

Den verheuchden Armen.

'tSpreckvvort valt vvaerachtich na'rsuer comet soete,
Na smerte de boete,, dus ist recht en reden,

Danckbaer.

Met danckbaerheyt te toonen, onsen tijt te besteden
So vvel morghen als heden,, so natuere ons riet.

Den verheuchden Armen.

Daer vvy niet plochten te doen, dan herten leets gebiet,
Daer moghen vvy nu 't Liet,, van vreuchden singhen,
Onsen dranck houven vvy niet meer met tranen te minghen,
Sonder noot vvy noch ginghen,, hier pat na het treuren,, dal

Danckbaer mensch

Van meer te vallen des droufheys seuren,, val
Niet meer ghebeuren,, sal, hoop ick: doch tis Godt bekent,

Immers

Immers vvy sijn voor dees tijt verlost vvt veel ellent
Dyvelck mijn herte vvent,, hem danckbaer te vvesen,

Verheuchden Armen.

En oock den bermhertighen die om ons ghenesen
ghebruyckt is in desen,, moet van ons sijn aenveert,

Danckbaer mensch.

'tGeest oorfaect datmen sulck een mensch heeft lief en vveert,
Te recht menich begeert,, sijn tegenvvoordicheyts glans.

Den verheuchden Armen

Tis hy die vvy moeten achten voor onsen noot eenen schans,
Godt gevende nochtans,, van alles de eer,

Danckaer.

Als instrument sijnder bermherticheyt, en niet meer,
'tSoude ons hinderen seer,, so vvy anders vvilden

Verheuchden Armen.

Hier comt hy gaende, den Bermhertighen Milden,
Van vvien vvy arme oyt liefdich vvaren ghetroot,

Danckaer.

Hem nu te vermanen, om volherden in dat propoost,
Is noodich beglooft,, om verhoeden veel smerten.

Verheuchden.

Welghecomen ionstighen vriend vvt grond onser herten
verbonden t'vven dienste, vvy ons ghestadich houven,

Danckaer.

Gods milde gratie vvil u herre bedouven,
Dat ons goed betrouven,, niemant sy beveleckende.

Bermhertighen Milden. De iij Personagie.

Mijn beveecht ghemoed, tot medelyden streckende
Is aderen, sennuen, lijf en goet, hervvaerts treckende,
My blydelick ontdeckende,, als den vvclghesinde
Om my by u te voughen, als tot mijn beminde,
Niet als metten vvinde, ghevvaeyt noch ghestiert,
Maer met bedachte gheneghentheyte daer toe gheviert,
Die de deucht regiert,, cant alsoo beschicken.

Den verheuchden.

Aij.

Och

Och hoe doekt aensien uws persoons ons hert verquicken
Ons blyschap verdicken daer droefheyt vvas naest.

Danckbaer.

Ons arm ghesalte siende contghy mercken haest
Hoe elck dient gheaeft nae u oud christlick ghebruyc.

Verheughden.

Och geest ons noch een almoeffe om verfadon onsen yc,
Siet an nange vvoont ons arme crancke.

Bermhertigen.

Neemt daer met blyder herten, nemet in dancke,
De eere geeft die daer leeft in d'eeuvvighen vvonste.

Danckbaer.

Den selven dancken vvy oock en u van uwer gonste,
Die u als instrument, gebruyckt tot ons believen,

Bermhertig.

Als u yet ontbreect, spreekt ick sal u gerieven
Noode soud ick u grieven met onbermhertige sede,

Verheughden.

Vvy dancken u dusent fout maer seght ons na ons bede
Vvat dat hier ter steden u al gestelt vvoort voort,
Ten deele goede vriend hebben vvy vvel gehoort,
Dies het recht acort vvy noch geerne vvisten.

Bermhertighen.

Tvvee noodighe vraghen, vragen ons sonder listen
De edel *Pellicanisten* als cloucke ingienē,
Noodighe vraghen seg ick die vvel gheantvvoortdienē
Tot aenschouven der bermhertige int gental cleene,
En tot ontlicht der onbermhertighe int ghemeene-
die daer int gheveene d'arme laten verslagen.

Danckbaer.

Och hoe ontsteect ghy onse lust na tbescheet te iaghen
Vvat syn doch de vragē,, brenghse ons voort ten toon

Bermhertige.

Die D'arme Liedich troost vvat hy vervvacht voor loon
En ooc vvat *Straffe* fel die troost loos haer verachten,
Dat syn beyde de vraghen contrary van geslachten,

d'ien

d'een ureucht dander clachten,,in haer aenmerckinge

Den Verheuchden armen.

Dat syn seker vraghen verscheyden in verckinghe
Goed'antvvoort sal versterkinge,,den Mensch inprenten.

Bermher.

Poetische noch philosophische instrumenten
En moghent hier verienten om behalen prys,
Maer beveglick Chrystlick met Schrifturlic bevvy
moet elck syn advys hier bringhen ter handen,

Dancbaer Mensch.

Dats vvel reden vvant vvaer synder stercker banden
dan die ons vanden,,alderstercksten ghegheven syn,
Dats de Heylighe Schrift Godes V Voord de rechte lyn,
Om alles af te meten recht na Godes vvil en vvensch,
Dus vvat voor loõ te vervvachtē heeft een Bermhertich mensch
Singht ons David voor met eenen helderen galm,
VVel dien singht hy inden eenenveertighsten psalm,
Die anneempt den nootdrustigen en dien helpt met vreucht
VVant diē vvort bevvaert, in syn crancheyt gemacēt verheucht
Sulc een groote deucht Loont hy in veel manieren.

Bermhert.

V schoon inleydinghe doet my nu versieren
Om te verchieren,,godvruchtich voortstel,
Dat Salomon beschryft doet ghy my bedincken vvel
VVie d'arme in haer gequel,,bermhertich ontfermt,
Dien leent den heer en de sulcke god erbermt,
Genadich beschermt,,voor alle commerlick verdriet

Den Verheuchden.

Dat ghy dit en van noch meer ander vveet het bediet
Vervvond'ren vvy ous niet,,door de vveriken goet
die ghȳ daghelyckx syt doende vvr de liefde vloet,
Ous verheucht lyf en bloet,,dinckend' opt verdoogen.

Bermhertighen.

Ist vvonder datick my tot sulcx vvil pooghen
Slaende de ooghen,,op den loon dierbaerlijc
VVant spreekt niet *Christum* by Matheus claerlijc

A iij

vvie

VWie in synen naem vvaerlick,, eenen Beker vvatets cont
De sijne jonstich schinckt, sijn loon verr menichfout,
En verdigther dangout,, verskert dien t,ontfanghen.

Dancbaer.

Dien u belooft heeft, sal hem u oock toelanghen,
Dus steets uve ganghen,, stiert op sulcke paden,
Verheuchden.

Loon siin sy oock vveerdich die de arme beladen
Met trooste versaden,, na macht en met bescheede,

Dancbaer.

Gheluckich vverden sy: ja sy sijnt alreede
Die d'arme oyt troosten, deut 't Liedich bevveghen.

Verheuchden Armen.

Capit 31.

In d it tijtlick leven segh ick: hebben sy vercreghen
Gods bermherighen seghen, so lob is tuyghende.

Dancbaer.

Om den noot der armen t'onderfoucken hem bugende
En sy vvt hem sughende,, laefnis in al haer lyden,
Syne heerlicheyt vvies op tot sijn verbyden,
En van hare syden,, seghen t'hem vvaerts vloyende vvas.

Bermherighen.

Dat vvert ick oock vvel ghevare op elck pas
VVant cl aerder dan een glas,, sie ick voor my schynen
Gods milden seghen, en alle regnen spoet verdvvynen,
En devvyl uve pynen,, dus vveiden verdreven.
Soo is vervult met vreucht u tydelick leven,
So moet ick aneiven,, oock vreucht sonder mincken,
VVant als d'onderfaet sijn Overst met liefd' gaet beschincken
Sulck gesticht mach crincken,, geen storm of eenich tempeest.

Dancbaer.

Dees deucht vverckt ghy door uven melydenden gheest
In al dat Christlick vveest,, den schepper van hier boven
Verheuchden.

Ick ben daer door bevveecht mynen God te loven
Ais in eenen oven,, liefd' tot u vierich gloyd,

Dancbaer.

V danc

V dancbaer te vvesen mijn herte 'ruvvaerts spoyt
Van my vvorden verfoyd,, die u eer vvilden mind'ren
Verheuchden.

*tBedroeft my als icker sie die u yet vvillen hind'ren
Al een Vader sijn kind'ren,, sy dy ghenadelick,
Lielick troostende, met hulpe ghestadelick,
Ons sijnde beradelick,, in al dat ons mislukt.

Dancbaer.

Doen ick heb gheseten, benaut, verflaut, verdruckt,
Ia by na afgheruckt van gheduldicheyts sate,
So hebt ghy my ghetroost liefdich met caritate,
*tGevoel deser bate,, doet my u verheffen.

Verheuchden armen.

Als droufheyt door benautheyt my quam antreffen
So mocht ick beseffen,, door u verlichtinghe,
V liefdich troosten, oorsaecte droufheys svvichtinghe
Goed' onderrichtinghe,, ic daer vvt scheppen conde,
Dies verheuchden ick my met hert ende monde,
Prysende vvt den gronde,, u vveldadich verstyven,

Dancbaer.

In u blijkt datmen Paulus hoort schryven
An Mannen en VVyven,, der Corinthers vroedich,
In allen seyde hy sydy ghevonden rijck en spoedich,
Vermaert overvloedich,, in goeddadicheyt, deur desen
hebby ghemaect dat God deur vele vvert gepresen,
Bekennende de sorge die hy liefdich heeft voor u.

Corinth. 9.
12.

Verheuchden.

VWat deucht ghy ons bevvesen hebt, hoort elc mercklic nu
Hinder soud' dien mensch doen, die u van ons beroofde,
En siet daer vertoont hem noch een metten blooten hoofde,
Die oyt veel beſchoofde,, van u deuchdich opsetfel,

Berm.

VWat is hy voor een?

Dancbaer.

Tis *tLants vveldaert, dien ghy noyt deed beletfel
Hinder noch quetsel,, maer dat oyt ghevoordert hebt.

VWant

VWant daer onbermherticheyt oorfaect dat overvloed eb
Deur u ist datmen schept met vvelvaerts bekeren.

Bermhertighen.

Laet my hem sien te deegh so mach ick my verlickeren,
En dees glorie onder myn victorien legghen.

T'Slants vvelvaers. De iijj personagie.

Siet my vrielick an tis. vvaer datse van my segghen.
Gy en sult an my, in dit sien loftutery vol bedrogh,
Ervaertheit heeft gheleert en daeghlickx leert sy noch,
Dat vvaermen God met Liefde doet Offerhanden
Dat daer altyt vvelvaert en voorspoet hebben de Landen,
Deur de gierige tanden,, vvort daer niemant verscheurt,
Met eyghen baet niemant syn ghevissen, besmeurt.
VVeynich men daer treurt,, vvant 'ris na vvensch en eyfch,
VVeynige vvorden daer geknaecht vanden been 'tvleysch,
Daer Liefde d'overhant heeft siet menich syn genougen,
VVant daer vvalcht eē hant d'ander, eēdrachtich siemē plougē,
Elck souckt hem te vongen,, by sulc lant en gemeente,
En deur sulckx cryght tvole noch Lant gheen vercleente,
Maer vermeerderinge, toevvas, van alles int beste,
Dats Gods milden segen die int eerst en in't leste
hem ghenadich vertoont, tot troost aller vromen,
Dus sijnde als uyt den naem, van die hier ghecome,
Bedanke u hertgrondich soo reden brenghit mede,
V vvenschende langh leven, rust, pais en vrede,
Dat ghy langhs soo meer in liefde meucht vollicerden
Op dat u int ghemeene steeds mach houden in vveerden
En soo vast anveerden, een danckbarich ghemoedt,
Op dat God den Heere die dit ailes door u doet
Aensie met liefden soet,, meer en meer op ons vvelvaren,
En my langh in sulcken voorspoet, dulden en bevaren,
Soo mach veel besvaren, van ons sijn ontdoken.

Bermhertighen.

Vblytschap en danckbaer hert soetgeurich van roken,
Hebbende ontdoken,, met redenen behendich

vervveet

Vervveest in my oock vreucht uyt en inwendich
My verblydende in uwe blijdschap grootelick
Daer in te volheiden is my dienstelick en noottelic,
Soo ick hope te doen met hulp vanden oppersten Godt.

T'Landts Vvelvaert.

Vwie daer in volheert die doet nae sijn gebodt,
En sal het hoogtelot,, daer voor vervverven,
De Croon der vveldadicheydt voor en nae haer sterven
Sullen sy beerven,,nae Basilius vermaen.

Bermhertighen Milden.

Alsmen alsoo s'Landts vvelvaert can by staen
Soudt ment niet gade slaen,, het vvaer te blamere n?

T'Landts Welvaert.

Die sulc fundament leydt, mach vryelijck sonderen,
Tijdt laren passeren,, met vreucht sonder bedrouven,
Mits blydelijck te helpen, die hulp behouven
V loon sal niet rouven,, maer haest comen in't gesicht.

Bermhertighen Milden.

Bidt Godt voor my, so magh ick doen mijn schuldige plicht,
Maer vwie compt hier soo licht,, uyt Stadt oft Duynne,
Den mondt al lachende, in de hant een Basuynne
Van voet, tot de cruyne,, afbeldende niet dan pais.

T'Landts.

T'is een Personagie die in mijn Huysen Palais
langh heeft gheuvoont, mijn gunst ghenietende,
Ghenaemt Deuchts-verconder anders niet vlietende
van hem en is, dan deucht, van deuchtelicke sinnen.

Bermhertighen.

Ist dan de Fame?

T'Landts.

T'is sy, of een van haer Ghesellen vol minnen,
Niet gaet hy beginnen, segh ick, dan t'goede vermeerren

Bermbert.

Ick sie vvel hy gaet hem hervvaerts keeren,
Hem moet ic met eeren,, mijn jonst laten blycken.

Denshts Verconder. De vijfde Personagie.

Ick die doorvvoel, doorvlieghe, verscheyden Koninckrijcken
 Ja in alle vviijcken,, van menighe doe verhael,
 Van Mannen en Vrauven, ja van de vrome altemael,
 En ter eeren van haer deucht in 'tlichte bringhe,
 Ten is my niet moghelick dat ick my bedvvinghe,
 Maer spreke, en singhe,, dat my nature beveelt,
 VVat deucht ghy bermhertighe doet, dient niet gheheelt,
 Maer overluyt ghespeelt,, met Basny nen, Claroenen,
 Een eerlick man sydy, u ghevvas sal groenen:
 VVant vruchtbaer saet hebby inder aerden gesayd,
 Seer lievelick vvaeyd,, van u 'tvvindeken van trauven,
 Die van u hoort spreken, mach op sulck gherucht bauven,
 VVant die int beaauven,, sijn, en langh ghevveest,
 Deur uve spijsmildicheyt, ghy de sulcke ghencest:
 By Salomon men leest,, van uven loon die ghy daer voor
 te vervvachten hebt, dvvelck sal dienen tot een spoor
 Om u, en elc daer door,, tot liefd' te bevveghen gaer:
 So langh als vverelt is, salick u volghen naer,
 V deucht maecken ruchtbaer,, voor aile volcken,
 Hier neder op d'aerde, ja hoogh tot inde vvolcken,
 Dits den tijtlicken loon daer u hert mede sal sijn vervvult,
 En vvat ghy hier namaels daer voor ontfanghen sult,
 Dat hebby met ghedult,, vanden heer te vervvachten,
 Hope geeft troost, en loon doet den arbeyt versachten.

Liedeken.

Die deuchdich/vreuchdich/geest	Tis hy/ die my/ ghelwis
d'Arme wt caritaten	Doet sijn dē deucht vercōder
Sijn saem/ lossame/ sweest	Die machtrich/ crachtrich/ is
Eerlick op alle straten.	Doch boven al bysonder.

Daer groept/en bloept/sijn rom	Tis meest/den geest/die seght
In de gheruste hoven /	Loost en danct sulcāe mensche
Mijn stem/moet hem/daer om	Die u/ alsnu/ toelegt
Ghestadelicke loven.	Liedighē troost ten wensche.

Prince.

Den Prins / alsins / gheest eer

Op zijner jonste wilt dincken/
Sijn loon/ en Croon/ niet teer
Sal hy u miscluck schincken.

r Lants Welvaert.

Hoort ghy dat gheluydt vvel soo lievelic clincken?
VVat een goetd gherucht ist, hoe clierlick doer het blincken,
Den glans uver deuchden, die veel sijn in 'tgheral.

Danckbaer.

Soo langhe de Sonne het Ertrijck beschynen sal,
Soo vverdt hier over al,, niet lof en danck vereert,
u menichvuldige deuchden, vvant elc vwordt daer door geleert
in deuchden hem te oeffenen tot allen stonden.

Verheuchden.

VVraegiericheidt onverdult, en dergelijke sonden,
vworden niet bevonden,, veel min triumpheerende
inden mensche, daer ghy sijt regnerende,
Maer in plaets van dien compt hem blijtschap by
daer bermherticheydt is daer is men te rechte bly,
van veel quellinghe vry,, niemant voor hinder ducht.

Deuchts Verconder.

Ghedyvonghen is men te gheven van u een goet gerucht,
merckende de vrucht,, uves arbeyts cloecmoedich
vverckende sulck een deucht in de herten vroedich,
sijnde veel behoedich,, voor veel svaer torment.

T. Lants.

Landen, Steden, Dorpen sijn al u hulp bekendt
De vrome uven ent soucken noch na jaeghen
Maer u leven vverdt ghevvenscht, u doot sal elc beclaghen,
Ten vvaer van die behaghen,, hebben in onghelucx betrapen.

Bermherticheydt.

Dat boose menschen ghelijck de VVolf nae de Schapen
na d'onnoosele gapen,, met menighe nope
dat is my vvel bekendt, en nochtans ick hope
in dees deucht voort te gaen tot mijn en mijns naesten nuer
Dat ic met haer en sy met my vworden beschut

B ij

Van veel

van veel imeren verdriet, welc menichs hert darsuile,
O vwie vverdick daer noch gevvaer och noyt soo verblijdt
Tis mynen gherusten gheest dat voel ic nu van binnen,
Deur hem can ic al veel swaerheydt en anstoots vervvinne
Geruste sinnen,, sijn oorfaec van veel vreucht int leven.

Gherusten Gheest de sesste Personagie.

Dat ick my hier vertoon, en u hier com beneven
is om u te gheven, dat u nu is oorboorlijck,
Niet ghelijc de vvereldt haer kinderen is versmoorlijck
In eyghen behaghen,, dat bedrieghelijck ghelaet,
Quet noemende goet, en het goede quaet,
Altulcx en is mijn daet,, mijn vvoort noch mijn natuere,
Maer openbaer u rust, op u ghevissc puer,
Die uyt den getruere,, met een gheloouich heit
d'arme gheholpen hebt uyt commer, noot en smert,
Leeft voort daer op gerust, vvilt in dees deucht verstyven,
vvant soo langh sal ick u ghetrouwelic by blyven.

Danckbaerheyt.

Dats een deucht, vviens vveerden men niet can beschryven
Dats eenen loon die verheucht het aderen bloet,
vvats doch ter VVereldt beter dan een gherust ghenioedt?
vvescende ghevoedt,, met s' Hemels dauvv' bequame.

Verheuchden Armen.

VVy vvenschen u dit van herten in's Heeren name
Alle vreucht ter VVerelt moet u noch gheschieden,
En verclaren vvat noch vvven loon sal vvesen boven dien.
Te vvereten, t'noodichste, t'beste datmen vindt ter VVerelt
Ia hier op Aerdrick, hoe schoon het is beperelt
en ist te sien noch te hooren, Oost, VVest, Suydt noch noordt,
Maer tgeen' noyt ooghen ghesien heeft, noch oore ghehoort
jae noyt en vvas bespoort,, in't gedacht der menschen,
Dat is dat eevvich leven, vveert om na te vvenschen,
De Hemelsche vreucht, Gods barmhertighe liefde reyn,
die u daer vvordt vertoont, nae figuerlijcken treyn
Eevvich duerende,, claerals diet al verschoont

daer

Daer met sult ghy uyt ghenade van God vworden gheloont,
Met der eeren Croon gecroont, nae dit leven tydelic.

Bermhertighen milden.

Och hoe hoor ic an al dees tydinghe blydelic,
Vwie ist die nydelic, d'Arme ontfelen soude?
T'ghene haer toecomt, als men niet met Goude
Maer slynen behoude,, met den Hemelschen schat
soo rijckelijc beloont vverdt, och seght my vwie of vvat
dat men voor dien, of dat soude vwillen verkiezen?
Sou yemandt om het tytlic, t'eeuvvich vwillen verliezen?
T'vvaer d'vvaetheyt, dies hop ic my daer voor te bevaren,
Diet tijdtlic voor t'eeuvvich kiest hem naect veel besvaren.

T Landts.

Maer op dat gheen misverstandt by u soude raeren
Of een der Dienaren,, van eyghen liefd' vol afgrijs
Die den Mensch veelaenvallen en hem maecken vvijs
dat deur sijn goetd' advijs,, eyghen vvijsheydt en verstandt
hy desen loon gheniet, bringhende soo vander handt
der liefden, trouwen bandt,, ons door Christum verknocht vast
Soo dient ondersocht, en nae eysch der liefden ondertast
Vvat vrucht datter vvast,, van dit Saedt in uvs herten Acker.

Dancbaer Mensch.

Dats needich bedocht, vwant hier door maeckt ghy vvacker,
die op eyghen vvere, onreynlic ligghen en rusten
Dus de vvijs ghy langhen tijdt millic en met lusten
d'arme liefdich gheerooft hebt, en daer door bevveeght
dat dancbare herten, dancbaerheijdt hebben ghepleeght
Dat d'Arme haer hebben verheucht met een blyd' anschijn
T Landts vvvelvaert veroorsaect, dat goede gheruchten sijn
van u ghegaen, en dan door uvve liberalicheijdt
Met een gherusten Gheest, ghevoordert u eyghen salicheydt
Ghebruyckende den middel, ons van God daer toe verleent,
Of sulc misverstandt by u is, en dat ghy meent
sulcx u pynte spruyten, als Fonteyn en Ader.

Bermhertighen Milden.

Neen ic sekerlic, vwant mijn goede vverken te gader

Sijn in haer selven onnut, onreyn en onvolcomen,
Dies en mach ick my daer op gantsch niet beromen,
Maer die alleen nomen,, door 'tGeestlich ancleven,
Vruchten des varen gheloofs, my van God ghegheven,
Dusgheen loon en vervvacht ick vrouch noch spade,
Dan so vele God den Heere vvt louter ghenade
my daer voor salschincken, na sijn beloft vvaerachtich,

Den verbeuchden.

D'er comen vvy over een met des Heeren vvoort crachtich,
V Vant Paulus andachtich, ons sulck verstant gaer ionnen,
Dat vvy sonder hem niet goets doen noch dencken connen.
Ia al vvaert dat vvy al deden, dat vvy te doen sijn schuldich
So sijn vvy noch onnutte, en in boofneyt menichvuldich,
Moetende gheduldich,, 'tgoede vervvachten van boven.

Dancbaer.

De vverckheyliche heeft Augustinus oyt verschoven,
Haer vild' hy niet beloven,, loon voor haer vermeten draven,
V Vant God(seyt hy)beloont dijn verdienst niet,maer sijn gavē,
Veracht ghy dees gaven, u overvallen veel stormen.

Verbeuchd.

Vraghen ons nu de Pelagiaensche vvormen,
Sijn de goede vvercken onnut vvaer toe dan ghedaen?
Niet onnut en sijnse, als men vvil hooren en verstaen,
Elck moet haer grypen aen,, en van niemant sijn on'tvloden
Om datse God behaghen, en van hem sijn gheboden,
Tot veelcx verstercken vast d' Apostel Petrus seght,
Ick bevind over al die God vreesen oprecht,
En goet doen, hem lief sijn en aenghename.
En vvederom seyt den selven Apostel bequame,
Door Christum sijn aenghenaem onf offranden geestelic
God die deselfde rijckelick en feestelick
Belooft vvt ghenade, door 'tgheloofs gherijf.

Berm.

Dats vvaer: vvant sonder gheloof is al sonde ons bedrijf
Sonder gheloof noyt ghevonde siele heelde,
Al vvaert dat ghy al u goet den armen vvtdeelde,

Ende

Ende en had de Liefde niet des gheloofs Vriendinne,
Ten vvaeral niet, dus moet t'onsen ghevvinne
dees saecke vvel onderscheydelick sijn begrepen,
Op dat vvy door hooch vermetē,,crygen geen onreyne strepen,
VVant vvt'tvoorseyde, blijktt alsment vvel anmerckt
Dat de vvercken onse niet sijn, maer Godes diest in ons vverckt,
Vermeerdert, en versterckt,, na sijn eyghen vville,
Dit beken ick al te mael, vvy en sijn in gheenen gheschille:
Maer touft vvat, svvijght stille,, vvie comt hier dus vvreet.

Onbermhertighen Gierigaert de vijf. Personagie.

VVel vvats hier voor tijdinghe, of ist secreet?
Soo enderfick na'tbescheet,, niet voorder foucken,, dan,
't Lants.

Och sijt ghy daer die so menich bringht het vloucken,, an
O onbermhertighen die oyt de arme brocht t'onder,
Ten is gheen secreet daer af nu elck is vermonder:
Maer u bysonder,, dit angaet en'treffelick raect.

Onbermhertighen gierigaert.

Gaet my bysonder an, so ghy my ondeckt heel naect
So ist recht dat hier daect,, 't lichaem, oft yemant vermoeyde,
Maer vvats de vraghe, of de claghe, ist dit beroeyde?
Dat noyt anders stroeyde,, dan afionstige cladden,
Steets benydende dat de Rijcke meer hadden
Dan sy: 'dvvclck comt door haer eyghen versumen.

Deuchts vercon.

Daer spreecktdy na u natur, en na u oude costumen,
Ghy achtet als plumen,, dat so svvaer is van ghevlicht.

't Slants welvaert

VWat ist te bedudendat ghy toont so suer een ghesicht,
Ghy veroorsaect ghevlicht,, in seer vele plecken,
VVat al qua daden heb ick van u hooren vertrecken,
Voor eenen Rijcken vrecken,, men u al hatelick scheldt,
Dat ghy een dootslagher sijt Ambrosius vermeldt,
De vvyle de arme door uvve onbermhertighe ver'ren
Dootlick vvorden ghevont, dus moet ghy u bet'ren,

Soud

soud'men van dees vleckē u vasschen suver.

Onberm.

Neen voor niemandt heb ick ten besten eenen stuver
Laetse ratelen en praten icken acht niet een myte.

Verheuchden.

Maer quyt ghy soo u selven?

Onberm.

Ick en acht dat niet, gaef ick veel ick vvaer veel quyte,
ist mynen vervvyte,, ick sal verandtvvoorden r'stick,
heeft yemandt ghebree, sy mochten gevvrocht hebben als ick,
en vvaernemen de tyden die zy sorgloos verquisten.

Danckbaer,

Die haren tijdt versvvy men, en soo haer vvvelvaert misten
van sulcke arme deucht te doen vvy niet en spreken,
maer die deur ouderdom of anderlins in ghebreken
ghecomē sijn, op die laet doch rayen der liefden vlam.

Onberm.

Neen d'een soo vvvel als d'ander, icsche rse al op eenen cam,
Die oyt soo nae my quam,, vvees ick al tijdt op een ander,
Hoe nae soudt ghy my selfs geeren doen gacn metten pander?
Mits vvech te gheven, daer an al mijn solaes leyt,
Hoe vvaert voor my niet een over groote dvvascheydt?
My selven ontblooten, om een ander te decken,
En ick oudt en cout siinde, mocht elck met my gecken,
Neen ick houde mijn geldeken voor mynen schilt.

Verheuchden.

O ongheloovighen, vvanhoopich, op Gods ghenade milt
Die deur mens'lijc vernuft, al dit gaet in printen,
Seyt niet d'Apostel Paulus tot die van Corinthen:
God can maecken dat alle ghenade over u zy
overvloedich, op dat in als overvloedt hebbende, ghy
tot alle goede vvercken overvloedich vvesen meucht,
Tis de Heer die rijk en arm maect, daer op met vreucht
al tijdt de vrome heoben ghehoopt in elcke Province,
Iac Alexander Magnus een Heydensche Prince
Treckende uyt Macedonia gaf Vriendt en Maghen

alle sien

alle zijn goederen, houdende alleen in't behaghen
de hope daer hy op steunde als op een pylaer,
Dit was een Heyden, dus die vil zijn een Christen eerbaer,
Moet soo onchristlick niet spreken, maer met andacht
dincken, dat den eeuwighe God alles heeft in zijn macht,
Die een yeghelic helpt, en van alles voorstet.

Onberm.

Maer al en vvaer tom mynen ancomenden ouderdom niet,
Soud' ic laten in 't veldriet,, mijn eyghen kind'ren,
Soud' ic haer niet (met' mijn goet te mind'ren)
te cort doen, en hind'ren,, contrari der liefden aert.

Danckbaer.

Och neemt doch exempel an de Weduvve vermaert,
Die haer liefd' heeft ghebaert,, an Elias seer veel,
Sy en hadde in haer huys maer een handt vol meel
en een vveynich olye, voor haer en haer soons noot,
Dyvelc zy nochtans hem met een ghelooovich hert anboort,
Dies sachmen voorspoet groot,, alst by haer blyven.

Verbeuchden.

Hebt ghy veel kind'ren sietmen vvt *Ciprianus* schryven,
Betracht des te meer, des Heeren ghenaden
op haer te bringhen, door bermhertighe daden,
Die goederen die ghy uve kinderen vilt versparen,
Gheeft die seyt hy den Heere te bevaren,
Gheen beter besorgher isser op gheene banen.

Onberm.

Daer isser al rijcker dan ic vilt die ooc vermanen,
Ick en can't gheraets, en 't ghepraes niet langher hooren.

Danckbaer.

Is een ander rijcker dan ghy, stelt u dat vooren,
Hebt ghy minder middel, en sydy milder in 't gheven
dan een ander, soo sal u te meer ghevvin' anlevē,
Dus en vilt niet beven,, maer der liefden aert volbringht.

Onbermhertighen.

Neen, hoe lievelick dat ghy, fluyt of singht,
Ghy en bevyceght noch dyvinght,, my niet nae u begheeren.

Hoe 't myne vvech ghevende sou my dat niet deeren?
Neen liever selve verteeren,, so heb icker vreucht af.

Verheuchden Armen.

O verdorren eertvorm, vvat naeckt u al straf,
Hoe rust ghy op den staf,, van brooftheyt vol ghevveens.

Onberm,

Maer vwie sou ick hier helpen, seght my doch eens:
VVantrick en sie hier gheen arme gaen, staen noch comen.

Danbaer.

Siet daer comen sy, nu is u alle onschult benomen,
Toont u als den vromen,, of ghy blijft in schanden.

Wraeckgierighen de ix. Personagie.

Och doet ons nu doch een aelmoesse ter handen,
So moghen de banden,, mijns lydens ontbonden sijn.

Onverduldighen. De x. Personagie.

Och doet ons caritate met een blijde anschijn,
So mach al ons ghepijn,, ons niet meer vernielen.

Onberm.

VVaert ghy daer seker so dicht op mijn hielen?
Ghy ledighe Fielen,, ghy doet my 't bloet verhitten.

Wraeckgierighen.

Gaet ghy my noch na u ghevvoont met steunheyt besnitten?
Stadich moet ick siuen,, op vvraeckgierichheys sloet.

Ouverant.

O mijn sinnen hebben langhe ghehad 't ghevoel
Van u herte heel coel,, onbermhertich versternt.

Wraeckgierighen.

Niet u doot maer u leven sal vvorden beveent,
Vdeuchden vercleent,, jagheacht ter vverelt onnut.

Onberm.

VVais dat voor gherucht, hoe clinckt dat desperaet gheschut,
Sonde dat den put,, mijns herten omroeren?

Bermhertighen.

Sijn 't gheen redenen dunckt u, om u te voeren
Naden vvech der liefden, met vvoort, noch metter daet?

Helpt bidden noch dreyghen? ick vveet met u ghenen raet,

Dus eer'tvort te laet,, vvilt dit vvel gronderen.

Opberm.

'tSijn slechts redenen, om my te tormen'eren,
'tSolaes te verneren,, dat ick langh heb ghehat.

Wraecgier.

Blijft ghy dan even vvreet, gaet ghy uyven ouden pat?
So vvilde ick vvel dat,, u veel ongheluck benaude:
Ia dat ghy nimmermeer vreucht noch deucht aenchaude,
En alijt verflaude,, in al dat ghy sijt regierich,
O mocht ick mijnen vvil doen, mer dit svveert vvraecgierich,
Sou ick u seer vierich,, benemen u leven boos,
Ick en legghe niet dan laghen, mer alle listen loos,
Even ernstich en altoos,, om comen tot mijn vernieten
ben ick nu oockt onbetimherrich op u verberen
Door u heb ick vergheten,, dat reden my te raden plach,
Oorsaek sijt ghy van mijn ongheluckich gheslach,
My verlanght na den dach,, dat u ongheluck gheschiede.

Onverdulghen.

Onverduldich als sinneloos, ick loopen vliede,
'tGhedult ick vvrviede,, niet vveet ick vvat ick maecke,
den noot die druckt my dat ick nerghens na haecke,
Dan dat my haelt ghenaecke,, 'tdoots bitter Israel vergalt,
Ia so hy niet haest mijn leven overvalt:
Ick moet, ick vvilt, ick salt my selven doen ontsinken.

Wraeckgier.

Reken bovenreden heb ick om u doodlick te crincken,
Onverdraghelick stincken,, u steure vvreede stucken,
Onmenschelick liemen u de arme verdrucken,
Niet dan onghelucken,, spruten vvt uyven be'elve,
Besondicht hem eens yemant an u, al vvaerick u lve:
VVien salment moghen vvÿten, anders dan u al'cyn?
O ghy ghierighen vilz stinckenden poel ontceyn,
Hoe menich groot en cleyn, sult ghyer noch bedrouven.

Onverdul.

Oorsaek sijt ghy, dat ick ghestadich moet touven,
na nootdrifts behouven,, och theeft so lang gheduer,

C ij

Oorsaek

Oorsaeck sydy dat in erte door smerte is besmuert,
Mijn cleederen gheschuerd,, om coelen mynen toorn,
Ter VVereldt sydy niet anders dan eenen stekenden doorn,
Des overvloets hoorn,, suldy hop ick niet behouden.

Wrackgiërighe.

Gheen hairen vvensch ic dat op uven hoofde souden
grysen, noch verouden,, maer haelt int onreyn slyc
verrotte, verdvynē, ja sijn den Beesten ghelijc,
Soe besit ghy het rijc,, datmen u toevvenscht fleurlick.

Onverdul.

VWat deed ic ghebooren,, by dit monster onnateurlic,
Den boosen figeurlic,, afbeeldende ghenouchsaem,
Of een zijnder daden uytteehende in zynen naem,
Tot deuchden onbequaem,, niemandt doet ghy bate.

Wyack.

Dat ick u leven niet neme, vveet niet vvaerom ic late
ghy vveynighen vrec, ontedlicker dan een Beest,
Als eē die doordronckē in vvreetheyt sijn, ghy niemant vrees,
VVraec sal hop ic u volghen, schakel an schakel.

Onbermhert.

Hoe droogh vwordt u keel gheschreept als met een rakel,
Maer alleen i ghekakel,, hebdy, en ic de eyers.
Ic en pass op dreygers, vlouckers noch vleyers,
Op lachers, op schreyers,, noch derghelijcken hoop,
En vwie ist oec anders, die maecken al dit gheloop
dan ghy lieden, die hier met groote ghestoorte
alles in roere stelt, ten is gheen behoorte,
Men sou deur en poorte,, vvoor u houden ghesloten.

Onverduldighen.

Och theefter meer dan ons al langhe verdrotē,
den sīaēc uver noten,, bitter, ongn'adelick,
VVyen zijnt vry allēen niet, siet daer blijcker dadelick,
Daer vertoont hem oock dat arm verdorven Land,
Dat deur u heeft moeten voelen schaed en schand,
Crijgh, Onvveer, Moort en Brand,, vwie sou dat versvvyghen?

Onbermherts.

Dit de See vwater-loos vverde, men mocht my oock tyghen,
Soo mocht ick vvel hyghen,, van draghen sulck een last,
Men sout my vvel al op legghen vvaer ick een slechten gast,
Maer hola soo en tast,, men my niet teen op 'rander.

Wraeckg.

Och mijn herte gloeyd, als eenen vierighen brander,
Sout ghy u ontschuldighen, daer u schult blijkt soo claer.

Beymhertighen.

Laet hem doen dat hy vvil, 't sal niet helpen te gaer,
Maer laet comen vvat naer,, desen vertoonder ellendich,
Soo mach hy vvt spreken met redenen behendich,
VVat vvt, en invvendich,, hy heeft bevoelt onrustich.

Verdorven lant: de xj. Persónagie.

Och hoe plach ick te sijn, hoe plaísant, schoon, en lustich
Vol vreucht en melodye, van over langhen tijt,
Elck vvas my anghenaem, elc vvas in my verblijt,
Veel neeringhen voorspoet, had elck die in my vvoonde,
Een schoon ghesende lucht, hem meesten tijt vertoonde,
Vol steden schoon en sterck, volckrijck in alle vvijcken,
De velden vet en groen, sachmen vol vreuchden blijcken,
Vā menich goet vroom mā, vvas ic doorploucht doorvvandelt,
Cooplieden groot en veel, hebben in my ghehandelt,
Ruste, vred', en pais, vvas in my met behaghen,
Vry sachmen varen heen, Schepen, Schuyt, en VVaghen,
Spelen mocht elc dan op Luten, Velen, Herpen
Mer noch meer snaren clanc, mocht elck den geest verscherpen
Int corté groot en cleen, in deucht en vreucht vermeerde,
VVas al niet dan voorspoet, vvaer men hem vvend of keerde,
Maer nu ben ick eylaes door uvve vvreede seden
Tot sulcke straffe fel, ghecomen en ghetreden,
Dat al mijn steden groot, nu sijn veroveert snel,
Al mijn Invvoonders veel, ghebrocht in groot ghequel
Daer 't lustich coorn ghevvas vruchtbarich heeft ghebloeyt,
Daer ist dat oncrayt quaet, nu overvloedich groeyt,
Daer Scheuren vvaren vol, door den beqnamen Oest,
Daer ist verdorven al, gheydelt en heel vvooest,

C iij.

Daer

Daer dat cloncken eerst, Claroenen, en Schalmeyen,
Daer hoort men anders niet dan een iammerlick schreyen,
Daer eerst vvas niet dan goet, ist al met quaet vervult,
En dit hebby ghevyracht, daer af sydy de schult,
Deur u is al verkeert, dat eertijds plach te vvesen,
En van een quaden boom, vvat can men daer af lesen?
Anders dan quade vrucht, met herten leet seer druckich,
O tyden vol verdriet, o daghen ongheluckich,
O schadelicken mensch, die in my vvoonen quaemt,
Hoe ben ick nu deur u verlaten en gheblaemt,
Och vvat hebby versacmt,, in my al onghet als.

Onbermhert.

En soutmen al dit quaet legghen op mynen bals?
Al maecky veel gheschals,, icken treckx my niet an.

Verdorven lant.

Schriftuer gheeft nochtans bevvijfeden daer van,
Dat d'onbermhertighe vvercken des lants bederven.

Onbermh.

Ghy sout my gheern heel mortelen in scherven,
Verhaeld Schriftuer van my yet? doet dat blijcken.

Verdorven lant.

Ja sy doch: van u, en van uves ghelijcken,
VWant by Zacharias, God hebbende gheboden vroet,
Dat yder een an sijn Broeder soude bevvijfen goet,
Oock vrientlicheyt, en bermherticheyt sonder vreesen,
Datmen geen onrecht sou doen an Vveduven noch VVeesen
Noch an den Armen, maer haer met hulp verstercken:
Doch sy daer na niet villende hooren noch mercken,
Maer als den Diamant verherdende hert en ooren,
So is van hem ghecomen sulc eenen grooten tooren,
Dat hy haer niet hooren vilde doe sy riepen hem,
En hesf ghesproken dan, met sijn Godlicke stem,
Ick hebse verstroyt onder de Heydenen ghedreven,
Die sy niet en keunen. en achter hem is ghebleven
’t Lant vvoest, ydel van menschen, daer gansch niemant
in vvandelt noch en vvoont, en so is dat edel lant

ghecomen

ghecomen, en ghemaect tot een vilde VVoestyne.

Onver.

Blijcket daer niet dat ghy oorfaect de ruvyne
Van Landen, en Steden, Beeften, en Menſchen?

Wraeckg.

Niet dan na u doot, vvy verlanghen noch vvenſchen,
na verdienſt niet dan onghewal hoort u te ghenaecken,
Ghy en vvs ghelijck, vvat ſydy anders dan Draecken?
Die op dreyghementen, noch op beloften ſijt paſſende.

Onbermherr.

Of ghy al ſijt op my tierende baſſende,
Anders niet vvaſſende,, ſijn in my dan d'oude bla'dren,
Al doedy met dit gheven, beven bloet, en ad'ren,
Niet ſuldy vergad'ren,, vvt mijne pooten.

Verderven lant.

Gaet ghy oock al dit vvt u herte ſtooten;
Vdruck ſal vergrooten,, by daghen, en nachten,
Ia Gods ſchrickelicken toorn, die vol is van crachten,
Hebby te vervvachten,, gheen dinghen ghevviſſer.

Onbermh.

Hoe'tis of niet en is: niemant en iſſer
Die my ſal doen minderen, mijn tijclicke vveelde.

Verdorven lant.

Sou my vvonder gheven, ſoot God niet haest verveelde,
En dat ghyt niet bequeelde,, met ontallicke ſmerten.

Onbermherr.

Ic ben altijd noch fray, en gheſont van herten:
En of ghy Gods toorn op my recht hebt ghemickt,
Ten ſal alſo quaet niet vallen, als ghyt vvel ſchickt,
Dies ben ic niet verſchrickt,, en roept doch niet ſo ſeere,
Hoe mijn ghelt: dat is doch mijns vverelts eere,
Sou ic my daer van blooten, vermindert vvaer mijn nacme.

Verdorven lant.

En vreesdy dan niet voor een quade fame?
Die hier op de vverelt u eere ſal mind'ren,
In coopmanſchappen, in ſtaten, u, en u kind'ren

Schaed'lic

Schaed'lick sullen hind'ren,, dier is op te setten.

Onbermher.

Quade Fame seghdy: vvat acht ick op haer besmetten,
Stoot sy my vvt vvetten,, of co opmanschaps profijt,
Ick houd' dat ick hebbe, so en vvert ic niet quijt,
In vvetten in coopmanschap sietmen veel gheschieden.

Verdorven.

Siet daer comt sy vvie cant haer verbieden,
Ontloopen, ontvlieden,, vvt haren bedvvanghe?
Och! 'tis niet goet haer vyant te sijn, s'onthout solanghe,
Van spraeck, van ganghe,, so yeerdich in 't lieghen,
Verdooft sijn sy die haer meenen te bedrieghen.

Quade Fame. De xij. Personagie.

O invvoonders des vverelts: vvie ghy meucht vvesen oock.
Hooft na dit gherucht, siet op na desen roock,
Stinckende als loock,, of onreyne dieren,
Siet daer dien vreckaert, die hem heeft gaen verchieren.
In costlicke cleed'ren, blinckend' van Silver, en Gout,
Tis hy: die den armen haren nootdrift onthout,
Haer vliet, en schout,, als hy die sou ontkoeten,
Onbermherich valt hy op haer sonder versoeten,
Hem sietmen slechts vvroeten om sijn eyghen ghemack,
Noyt en herberghde hy vrendelinck onder sijn dack,
Noyt en seyde' noch en sprack,, hy een vvoort,
Haer heeft hy oyt ghekoont, een ghesicht ghesloot,
Haer sendende voort,, met een hert verbolghen,
Vvat heb ic dan anders te doen dan te volghen
Mijn nature? my anlevende crachtich,
Voor en na sijn doot vvert ic hem ten quaden ghedachtich.

Verdorven Lant.

Hoe behaeght u dat geluyt, vallet u niet onsfachtich,
Te bitter te machtich,, sydy daer mede niet ontfelt?

Onberm.

Ik hoor vvel sy heeft oyt veel gheclapt, gherelt,
De sinnen ghequelt,, met veelderley grillen,
Ic hebt geacht, of niet geacht, doch vvild sy haer stillen:

Ick soudet vvel vwillen,, om van schade te sijn behoet.
Och ! vwie vertoont haer daer noch in mijn ghemoet?
Mijn Aderen bloet,, vercruypt nu ickse aentschauue.
Och! 'tis de *Conscientie* die my druckt so nauue,
Onaughenamer Vrauve,, quam noyt in d'ooghen mijn,
En niet dan verschrickingh' en voel ick en ghepijn:
Ocht vwie sal't nu doch sijn,, die my hier af gheneest?

Verheuchden Armen.

Iae'tis u *Qua Conscienty*: en langh' heb ick ghevveest
vervondert, hoe sy u niet eer 'tghemoet heeft gheprickelt;
VVeynich Godloose sijnder die haer hebben ontvvickelt,
Maer heftich overvallen met ghevelde straf.

Quade Conscientie. De xij. Personagie.

Dat ick hier comen moest, oorsaeck my sulcx in gaf:
VVaer med' hebt ghy arm' cas,, u leven door ghebracht?
Och! vwat verschrick'lijck quaet hebt ghy doch al ghevracht:
D'een tot vvraeckgiericheyt bevvieght buten en binnen:
D'ander tot mistroosticheyt met onverduldighe sinnen,
Landen verderf veroorsaect niemant ghevrompt,
Dieseen *Qua Factum* u nae volght, vvaer ghy gaet of compt,
En hebt so tijt'lick uvven naecten bedorven,
En een *Qua Conscienty* voor u allen vervvorven:
O! ghy onnaturlicken, o! ghy snooden catyf,
VVat hebt ghy anders ghedaen met u bedryf,
Dan uvven naecten styf,, tot boosheyt ghedvonghen?
Daer ghy haer ghebroect hebt, dat perck sydy niet ontsprongen,
Iae dulent tonghen,, vol scyden u ancomende verdriet:
VWaer meeady te vaeren? vwant Godt die't al door siet,
Is onrechtveerdich niet,, maer'trecht by hem hout stede.

Onberouwert.

VVel hoe ontstelt ben ick in mijn ghemoet met onvrede,
Van lede te lede,, voel ick niet dan 'tverschrieken:
Haelt Harpen en Velen om my te verquicken,
Mijn druck voel ick dicken,, met straffe nopen:
Mijn gheest is so verbaest, al saegh ick vvyt staen open
de poort' des Hellschen viers, die hittighe vlam.

Och! vwie vertoont hem daer noch ? schynende gram,
Noyt vreeslicker quam „ oyt binn' mijn ghesichte,
Met een brandenden Fackel : och! van sulcken lichte
verduystert my 'tghesichte,, Och! vwie ist? doet my 'tverstant.

Danckbaer.

'tIs den schrick' licken *Toorne Gods*, die op u toornich brant,
En u dierbaer pant,, sal vierich verslinden.

Onbermhertighen.

Och! vvaer salmen dan berghen en heu'len ghenouch vinden
om my te bedecken voor al sulcke *svaerheyt*?

Verheuchden.

Och! sijn ooghen door- sient al , hy is de claerste claerheyt,
Niemant can sijn Godtlicke hant eenichins ontvlieden.

Danckbaer.

Een onbermhertich oordeel sal den sulcken gheschieden,
Die in onbermherticheyt hebben gheleest alijc.

Verheuchden.

Die grimmicheyt sijns toorns (alsoo Iob belijt)
sal over die comen, die met onbermherticheyt groot
De Arme hebben verdruct en verlaten in noot
Een vier sal hem verteeren voor sijn boosheyslot,
Niet van menschen anghesleken, maer vanden oppersten God:
Dit sal sijn (seg ick) tot straf van sijn leven leeuwvich.

Danckbaer.

Daer d'onbermhertighe in pijn en smerte eeuwvich
sullen moeten sijn als van Godt verlaten ghans.
Daer sullen de bermhertighe den claren glans
van't eeuwvich licht ghenieten, elck als een vvaere Christen.
VVant by Matheus en ander Evangelisten
verclaert hy dudelick, dat hy d' Arme eerbaer
in sijn plaetse heeft ghestelt, en al vvat men haer
doen of laten soude, het vvaere goet of quaet,
Dat hy hem dat al selfs toe-eygent : vvil oock metter daet
'teen loonen 'tander straffen, ghenaed' en recht doen blijcken.

Onbermhertighen.

O vvec my onsalighen dan, vvaer sal ick henen vvijken?

Nu

Nu moet ick beſvſjicken,, in't onlydelick torment:
Och ſal ick nu moeten dat eeuwlich deurende ſonder ent
verdraghen en ghenieten : mijn gheboorten dagh
ick nu vvel deſperaet'lick vervloucken magh:
Och! vvee my, o vvach,,vvat ded' ick ghebooren?

Verheuchden.

Sijn rechtveerdich oordeel bringht dat mede nae't behooren,
Deucht,,crijgt vreucht,,quaet,,onbaet,,ſonder verſchooninghe.
Dus legghen vvy beſlutelijck in ons vertooninghe,
Dat voor belooninghe,,en ſtraffe deſe gheſlachten,
Die d' Arme heeft ghetrootſt, of veracht, hebben te vervvachten:
D' een, *Godts barmhertighe liefd' uyt ghenade pryſveerdich:*
D' ander, *zyn ſchrick likent toorn nae zyn oordeel rechtveerdich.*

Dancbaer.

Dit ſijn ons antvvoorden, en daer in vvy blyven volheerdich,
Stellende de louter ghenade Godts vol trauvven,
Voor het eenich fondament, daer op elck moet bauvven,
Al die vvillen anſchauvven,, 's Hemels vreucht bequame.

Verheuchden.

De vvercken der liefden die ſijn vruchten loſſame,
Die nae den betame,, ſpruten overvloedich
uyt den gheloovighen menſch tot ſijn naeſten ſpoedich,
Dien Godt ſeer goedich,, loont uyt ghenade dierbaerlick.

Dancbaer.

Sijn rechtveerdicheyt vereyſcht te ſtraffen ſvvaerlick,
Die vreck en ſpaerlick,, verdrucken Chriſti leden.
Dus elck Chriſten menſch ſy vrientlick ghebeden,
Dat hy nae deſe reden, ſijn ooren vlytich vvent.

Verheuchden armen.

Dat hy ſynen naeſten die door ouderdom lam en blent,
Of anderſins is ghecomen in armoed's verdriet,
Dat ghy hem doch met barmhertighe ooghen anſiet,
Op dat ghy hem doch nier,, in verdruckingh' laet verſincken.

Dancbaer.

Tracht altijt nae macht u licht te laten blincken,
Vvven naeſten verheughende met Chriſt'licke vreucht,

D ij,

Hem

Hem bevveghende tot danckbaerheyt een over groote deucht,
Deur sulcken middel mencht,, ghy deuchdich veruervven.

Verheuchden armen.

Een goed' gherucht voor en nae u steiven,
In't ghemoeft rusteerven,, ende dan naer al dit
comen door Christum in het Hemels besit,
d'Vvelck soude vvesen'twyt,, daer vvy moeten nae schieten.

Danckbaer.

Die rijk en machtich sijn, laet d'arme dan ghenieten
van uven overvloet, deelt doch niet blyde sinnen:
En die cleen van goede sijt, vreudich vuilt oock beghinnen,
Is u liefd' slechts goet, ghy helpt d'armen uyt veel dangiers.

Verheuchden.

Volght hier in't voorbeeld der Macedoniers,
Die als niet'thert vol viers, liefdich vwaren ontfleken
om d'Arme te helpen, al vwaren sy selfs vol ghebreken,
VVt haer sach men leken,, caritatynedruppelen.

Danckbaer.

Niet met bedvanghe, so men doet met cluppelen
tot den arbeyt huppelen,, d'onred'licke creaturen:
Maer met vryvilligher herten laet sulckx ghebeuren,
Sulck vverck sal ghedeuren,, eeuwvich sonder vergaen.

Verheuchden.

Vreest u voor't Helfsch ghepijn? van elck sy dan ghedaen
vyat God nae schrifis vermaen,, ons van sulckx doet uytleggh.

Danckbaer.

Tracht nae d'Hemelsche vreucht, ghy vweet den rechten vvegh,
En vreest voor gheen ontfeggh,, hout ghy dien pat in desen,
Bevelen u voort de sorghe, vuilt dan niet sorg'loos vvesen,
Bereytslen tot vertreck vwillen vvy sonder beyden,, maecken.

Verheuchden.

Dats vvel, verlanghende herten mogen om scheyden,, saccken:
VVant veelheyt der spyse etens lust verdrooghen,, doet,
Me beleeftet herten dan elck hem hier pooghen,, moet
oorlof te nemen aen al die hier versacmt sijn.

Danckbaer mensch.

Oorlof dan voor eerst, alsoo't vvel betaemt sijn,
Eervveerdighe Magistraten, verstandich minn'lick,
Die in u Princ'licke stat. daer *Deucht Cracht is verwinn'lick*,
Ons so vrientlick heeft ontfanghen als nu ten tyden,
En ons plaetse ghegont, om d'Arme en's Gheests verblyden,
Vervvinning' nae't slyden,, vvenschen vvy d'achtbare Heeren.

Verheuchden.

Dat neeringh' en voorspoet hier alrijt maech vermeerden,
Vvenschen vvy ter eeren,, en ter jonst *Haerlem* de stede.

Danckbaer.

Edele, notabele, borghers en vremdelinghen mede,
Godts barmhertighe vrede,, moet by u steets blyven.

Verheuchden.

Oorlof nemen vvy an 'tghemeene, an mannen en vvyven,
An jongh' en out, die hier vergaert sijt sonder twisten.

Danckbaer.

Oorlof mede-broeders in const edel *Pellicanisten*,
Speel-coornen vvyt vermaert, op-setters deser feesten,
En alle const-rijcke, cloucke, reyne gheesten,
Die minst metten meesten,, nu hier ghecomen sijt.

Verheuchden.

Tot uyves en elckx vermacck, en der Armen profijt,
Neemt danck'lick ons voorstel ghedreven heel simpel,
Siet ons fauten niet an, al hebben vvy menighen rimpel,
Ons ontbreeckt den vvimpel,, van die eertijts vwaren.

Danckbaer.

VVerenschaps ghebreck heves veel doen versparen,
Den arbeyt doen besvaren,, in ons oncostich dal.

Verheuchden armen.

Oorlof dan voor't lest, in dancke nemet al,
Die vvas, is, en vvesen sal,, eenvvich tot elckx beschut,
Sal hop' ick dat hier is ghelchiet tot d'Armen nut
en onser aller vreucht,, met deucht,, sijn bespoyende:
VVant *Trau* moet blycken, daer men is *In liefde groyende*.

In liefde groyende.

Ghy die wilt sijn gheacht van Christi Leden schoone,
 Roemende u der deucht, die 't liefdich vier ontsteect,
 De daet die moet den roem al claer bringhen ten toone,
 Anders ten baet al niet, wie daer af scrijft of spreekt:
 Als u ghelooves cracht niet als den daghuyl-breekt.
 Wat sal men voor gheloof in u sien of ontsluten:
 Euck weet uyt 't ydel wat gheen woelticbeyt en leect:
 Wt dorre wortels doch set men niet vruchtbaers spruten.
 Dus ghyo' inwendich liefd', laetst oec wlammen van buten,
 Toont noch der liefden aert, is liefd' in u gheplant.
 Sydy een boom vruchtbaer, laet merken uwe fruten,
 Groeyd' liefd' in u oprecht, toont daer af trechte pan:
 Souet ghy 't vast fundament, en band' dan niet op 't sant,
 Soo ghy u red' lic acht, hebt acht dan op de reden:
 Sydy noch slaef noch kindt, ghebruyct' vrghetis verstant,
 Sydy een Ridacr cleue, van u moet sijn ghesctreden.
 Lieft ghy Christum het hooft, soo troost dan oock sijn leden.

Eph. 6. 12.

Christum uyt wien dat comt 't leuens Fonteyn ghevloten,
 Ende van sijn Ghemcent het hooft is onbevleet,
 Voor wien hy heeft uyt liefd' sijn dierbaer bloedt vergoten,
 En so ons sond' onreyn met sijn liefde bedect
 heeft seer sorghevuldich hier sijn liefde uyt ghescreet
 tot zyne leden cranc, de arme al te same,
 En ons met reden goet tot haerder hulp verreekt,
 Segghend': Wat ghy haer doet liefden in mynen name,
 Dat doet ghy mi seer milt. Dus met liefden bequame,
 Die hongh' rich, der sich sijn, laet haer met spys en dranck:
 Die naect, of vreemdelingh is, cleet, herberghet het lichame.

Matth 5. 12

Groot sal wesen hier naer u loon en uwen dank.
 So ghy den siam bemint, draeght dan oock liefd' tot de ranch:
 Vilt uwes leuens ruit in dese deucht beseden,
 Doet het Godlych bevel, and' Arme ont en cranck,
 met een blymoedich hert, wort u Christi liden ghebeden.
 Lieft ghy Christum het hooft, soo troost dan oock sijn leden.

Troost haer liefdich en soet, Christi leden vercooren,
 De Wyl ghy tijt en goet noch hebt in u ghesicht,
 Vertouwt niet tot dat ghy het beyde hebt verlooren:
 Wylt haer niet vander handt, doet u schuldigh plicht,
 Slacht niet de rijke vreck, dinct om zijn swaer ghericht:
 Gaet blydelick tot haer, waer dat zy zijn gheseten.
 Laet bliicken als de Sonn' uws gheloofs waere licht,
 Sijt niet gierich bedrouft, als 't longhelingh vermeten:
 Den Phariseuschen roem s' oock van u versmeten.
 Blaeft Basuyn noch Trompet, als ghy toont uwe dencht,
 Met een hert onheveynst laet haer u veldtaet weten:
 So verzult ghy 't ghemoet met Christelicke vreucht,
 Met yder een wert ghy en elck met u verheucht,
 Met rust en vrede goet suldy naet eenich treden.
 Vergaert hier eenen schat, die ghy naer vinden meucht.
 Volgt d' arme Wecuken doch, en doet nae Paulus seden.
 Liest ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.

Jucas. 16.

Mat. 19.26

Matth. 6.2

Lucas. 22.

PRINCE.

Princlicke broeders al, die gheerne in dit leuen
 een Christen waert bekent, en u oock maect bereyt
 om te comen by hem in zijn Rycke verheuen,
 Vought u dan op het pat, dat u daer vredich leyt.
 Liefd' met 't gheloof verknocht, d' welc nimmermeer en scheyt.
 Dat is den rechten wegh om tot dees vreucht te raecken,
 Wie den gierich versuymt, dat naemaels scer bescheyt;
 Een droppel water niet mach hy hebben noch smaecten.
 Doet de Arme dan dencht, veel vrcucht sal u ghenaecken.
 Mont-Christenen niet zijt, want 't sou u vallen swaer,
 Om sien uw 't ghelofs vrucht, menichte daer nae haecken.
 't Ghelarm der Arme och! clinct tot den Hemel claer.
 Doet so Iob heeft ghedaen, toont u als een Pylaer:
 Dinct wat d' Apost' len wel in haere tyden deden,
 Hoe elck lumaet oprecht liefde toond' openbaer.
 Sydy Abrahams saet, laet u heri' zijn besneden.
 Liest ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.

Job 31.

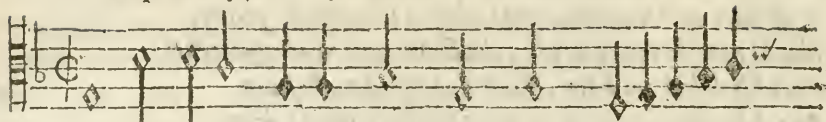
Act 03. 4.34

In liefden groeyende.

Liede.

Liedeken.

Op de wyse/ VVy lesen in Esdras van den vijen

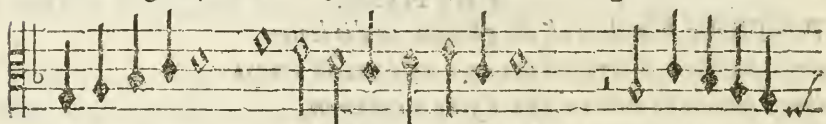
Ist dat ons liefde int pecht verstant Wiekendich niet ey

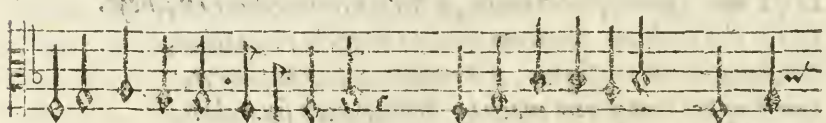
brant/ Soo bauersey vly opt font: Ons licht is

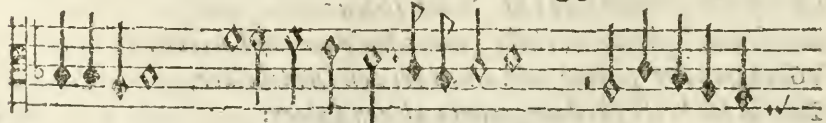
niet geuesey/ Buerende liefd int heite gheplant/ Moet

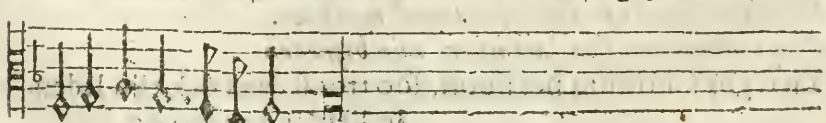
sy an elcken cant/ Niet het iuwendich pant/ Suuer

sy clae beuesey. Seet elck dat hy gelouft/ Liefst elck

Christum het hooft/ d'Anne wilt niet veruesey/ Maer pecht

In liefde groeyen.

Christus het hooft sy hebben wy niet:
Maer als hy wy hier schiet/
Ond in sijn plaetse liet/
D'Arme crauck sy beladen:
Haer by te staen is sijn ghebiet/
Soo men in de schrift siet/
Ond helpt haer uyt sendiet/
Wilt haer niet troost versaden.
Want tijt ey onghenack
Maecter Leleuid' sy vrack/
Die d'arbeid moet veruueyden/
Dus seijt In liesde groepen.

Die rijck ende machtsich sijt/ niet spuet
Doch uwey naesien vret/
Met caritate soet/
Helpt hem niet troost' iurvelen/
Ontrecht hem doch niet sijn eyghen goet/
Dat ghy hebt int behuet/
Met seuen blyden moet
Wilt dat mildelick verdeelen:
Ey ghy arme bedacht
Scheest uock na uwe macht/
Wghelooft cracht doet bloeyen/
Wilt so In liesde groepen.

Wie Christus ledey crauck ende teer/
Vertrouwt sy bystaet teer/
Die sy sal minnen teer
Comen in sijn ongenste.
Want die haer gheuey leenen den heer/
Die una synden teer
Sal loueny turben teer/
Met sijn hemelsche vonsse:
Dus tracht na dit gheuey/
Ey leght blymoedich sy/
Der vrechden stoon laet saluen
Wilt so In liesde groepen.

PRINCE

Prince uyt liefde iſt ſelck ghevaecht/
 Die Chriſtunn liefde draeght/
 Ghedoocht niet datmen claecht/
 Overu brede ſeden/
 Weest die ghy iſt/ doch niet en verlaeght/
 Maer niet neerſticheyt vraght/
 Gladie ind en ghedaeght/
 Sovack ſijn/ en teer van leden/
 Sey men ſonder de daet/
 Valjet goud en ſulck chieraet/
 Sulcke ſal God verhoeyen/
 Engh Velt In liefde groeyen.

In liefden groeyende.

Ick wensch om' i best.

Ceſſe

Haerlem tot die van Catwijck.

157

Dat Liefd' moet blijcken seer Const-liebe Coren-aren,
Bewijst ghy metter daet/ het welck in nyr veroorzaect
selckē vreucht meer dā ick niet mond en tong cā verclarē/
Al waer ick als Demostenes wijs en wel bespraect:
Dies tot dankbaerheyt van dijn trouwherticheyt naect/
Wensch ick dy voo? goet den bloet van lovis gulden regen/
Het ghedurigen loff gheluck/ wijs-reyt/ en vreucht volmaect.
Doores heere u welcoom als meer lie dicht' uwaerts genegē/
Daer Trou en Liefde blijkt, rust welvaert voo? Godes zegen.

Antwoort.

In Coren-aren alsoe danken met herte demoedich// dijn
Speel-coorns plaissant/ die in const overbloedich// zijn
Van u goedtgunsticheyt en vriendlijck welcoom// hier
Die ons op u feest hebt genood' bevroedich// sijn
Het menich cloeck gheeft/ en welrickeud' bloom// sier
Enker by insonderheyt (niet ghesproken tot room// schier)
u niet hebben connen wengeren/ niet enighe reden// doch
Waer op wy zonden smaecken u volbloevend' stroom// hier
Daer uit ghy ons meer en niet sparich schenckt benede// noch
So is dat wy hier verschynen tot deser steden// och
Verthonende ons Intrede naer u Chaerts beschrijften// clær
Wat voorts nuer zal volghen salmen oock med' en// roch
Behoeft ghy niet blijcken tot const gerypen// naer
So Gode genade gheft/ en ghesont by u blyven maer.

De Coren-aren
van
CATVVYCK.
CATVVYCK

*foldout/map
not digitized*

PRESENTATIE.

D supbere fonteyn/ Heliconer kint/
Apellos sunghelingh/ die u al hier laet binden/
De wylghy voor de uw' al suicke sorghe draeght/
Wyl Cooren-aren op te cieren onderwinden/
Om toonen dat wy mede sijn des Armens vrienden:
Dies u voor't eerst nu verleen ons Blasen.
Den seghel daer med' wy ons t'ulven dienst verbinden/
Ghelijck het selve doch elck schuldich is te doen.
Die op Parnassi berch wil leven in het groen/
Daer minner lust ghebreect noch konst sal beswicken:
Detwil de neghen daer die daetelycke voen
die vltich soeckende niet meerd' ring te verpicken.
Aensiet de gunst/ hier in altijt de Liefd' moet blycken.

RHETORICA tot de Cooren-aren vā Catwijk.

Eyschende des Intredes verclaringhe.

Philopater met onrechtvaerdighe gramschap ontfrechen
tegen de Joden/om dat sy niet waren ghebrecken
(volgens sijn bevel) van haer vaderlijcke Wotten goet:
Heest dies ghedacht sich over de ghevangen te wrecken/
Ghebiedende door die meeste wreetheyt te sloeten haer bloet.
Dies elck niet tranen laes! Godt aen-roept en valt te voet:
Die haer niet alleen verlost door wonder-baden crachtich/
Maer verandert oock des Coninckx hert en weet ghemoot/
Dat hy haer bewijst en doet // veel weldaets en liefde sachrich.
Het geen minder vreucht (als elck hier door was deelachtich)
ontfangh' ick u minn'lijck jonckighe Cooren-aren:
Ghy die daet lijf toont dat Liefd' moet blycken waerachtich:
Wilt my den sin uws Intreets verstandich verclaren;
Want men hoopt doch geen hooft voor goe vanden te sparen.

Balade op den Intrede.

Als des Spel-coorns Broeders (by Wien Trou moet blycken)
Aen alle vry Cam'ren in Hollandt hebben ghesonden
een Chaert, die iet bestender tijt met conſts verriycken,
Voor de ſtadt Haerlem ſullen werden ghevonden
in't Boom-rijck hout, om aldaer te dien ſonden
te verwachten der Cam'ren Intre met perſoneringh' ſoet.
Wat dencht oyt Wrach (nae des Chaerts vermoeden)
een Menſch barmhertich liefdich vol denckden goet:
En wat verſchriclick quaet een gierich Menſch onvroet.
Al't welck wy Coorn-aren niet hebben afgeſtegen:
Maer inſonderheyt overgheleyt dat Lijfe blycken moet,
Sijn wy tot zulkx verſoek hertlick wel ghenegen,
Om den meesten koop der menſchen te bewegen,
Dat den trooſt looſen Armen mocht werden ghevrooſt.
Verlaerend' ons Intrees in met dit naer oghend' propoſt:

Ons Heer Chriſtus een Leeraer van Godt vercooren,
Heeft een claer Exempel der barmherticheyt voor-geſtelt,
Welck wy nu alhier verthoonen naer beſoeren:
Als ons Lucas in't ihiende Capittel vertelt,
Van deſ Moordenaren die Wreed'lick met ghewelt
hebben ghewont deſ Menſche, uittrekende zyn cleeren,
Gaende Van Jeruſalem nae Jericho over't zelt,
Hem half door lurende, zyn alzoo wech gaen keeren.
Deſen Priester hem ſende, heeft niet willen ſalveeren,
Maer is eick wech ghegaen, verlatend' in zyn ellent.
Deſ ghelijcx deſen Levyt, door een naecſich begeeren

den selven wech passerende, heeft als een onbekent
ombeweechlick hem ghelacten in zijn sorment;
Die van dees Moord'naers was ghewondt moordadich:
Maer een ander heeft hem aen-ghesien genadich.

Desen Samaritaen zijnde zeer veracht
onder der Iuden natie als haeren vyandt,
Is den selven wech insghelijck ghereyft ontsacht,
Al waer hy deesen ghewonden sach legghen uyt verstant:
Terst ont tot hem gaende met barmherticheyt wande,
Verbint zijn wonden, Oly en Wyn gaet hy daer in ghieten,
Leght hem op zijn Beest als een vriendt playlant:
Noch siet men meerder deucht van hem ghenieten,
Brenghend hem ter herbergh', al waer hy de Weerde gaet hieten
sorghe voor hem te draghen: noch daer en boven
ghevende hem twee pinninghen, wat hy meer sal verschieten
belcoft wederom te gheven sonder verroven.
Dit is een deucht waerdich om prysen en loven,
Ghevracht van deesen vreemden Samaritaen,
Als wy door dees personen aen eerst doen verstaen.

Nu volcht Christus den rechten Samaritaen reyn,
Die ons al hier Werdt verthoont door deesen,
d'Welck gecomen is van boven in 's Werelts pleyn,
Om ons arme ghewonde menschen te gheneesen:
Wy die onder de Hellsche Moord'naers mispreesen
ghevalen waeren, heeft hy ons daer van bevrjst.
En noch daeren-boven (als wy moghen lesen)
veel Miraculen ghedaen in 's Werelts cryt,
De Binde maecte hy siende met wylt:
Den Dooven hoorende; ghenesende dick Vrouwen:
Verweckende de Dooden door zijn cracht subys.
Sijns Vaders verborghen wil heeft hy ons ontfouwen:
Leerende zijn woorde daer men op moet bouwen,
Om ons aen doot te keeren van alle dwalicheyt,
Sijnde een middel tot onsser zalicheyt.

*Al dees voor-verhaelde daeden en wercken
 hebben zijn twaelf Apostelen aenschouwt met ooghen.
 Deesen Iudas een van zijn vercooren Clercken,
 Ginc een verradich werc. aen zijn Meester betooghen,
 Hem verraedende, een Heer van al vermooghen,
 'Welc hy uyt enkelgiericheyt heeft ghewrocht:
 Want dees heeft hem tot d'Over-priesters gaen vooghen,
 Sijnde door giericheyt zeer qualicken bedocht,
 Hem vraeghende: Wat wili ghy mijn gheven, in-dien ic mocht
 hem u overleveren, mijn stellende te vrede?
 O! verschriclic quaet, die zijn cyghen Meester vercocht,
 Om dertich silvere penninghen Iudas dit dede:
 Met d'Oversten des volcx, en Chrysch-knechten mede
 heeft hy hem doen vanghen met een cus verradich,
 Hem ter doot brengende door verwoeicheyt ghesadich.*

PRINCE.

*Ghy Princelicke toe-hoorders, dit is d'intentie
 van dees ons Intrede verthoonende openbaer,
 Volghend' u Charte, maeckende daer van menite,
 Van ons Cooren-aren ghepractiseert voormaer.
 Biddende 't selve in danc te willen nemen claer:
 Laet u bewegen door dees Exempelen wis,
 Op dat ghy dencht mencht weriken voor en naer,
 Tot troost van uwen naesten, die in armoed' is,
 Als u bewesen wert door deesen Samaritacen fris:
 En verschrikt u voor dees giericheyt en wortel quaet,
 Alwaer Iudas in verstrickt, en is ghevallen mis
 vande oprechte leer, dien hy heeft versmaet.
 Ontfangt (als voorsz.) hier meed' ons Blasfen, t' uwer baet,
 't Is ons begeeren, om te vereeren, u gherron Pellicanisten,
 Daer Liefde gaet, en Trou blijcken moet, sal men niet twiſten.*

Liefd' moet blijcken.

SPEL

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Den troosteloosen armen.

't Geruchte.

Den meesten hoop der menschen.

Wan gunstich hart.

Medoghent hart.

De sommighe.

Begeerlyck heyt der ooghen.

Schriftuerlycke reden.

Den Sone des menschen. Of de stemme Christi.

Den Satan.

d'Eerste wtcomste.

Den troostelosen armen.

Och vvat swaerder droeffheyt comt mijn omringhen.
Die mijn thart benauvet, maer doch sonderlinghen,
Dees groote armoede, in mijn laeste daghen.
Den ouderdom swack comt mijn oock bespringhen,
Also dat ick niet recht mach kermen en claghen,
Ick ben een onvvaert gast, en een misbhaghen.
Den Meesten hoop, voort aen der menschen geck en spot.
Och hoe vveynich hoortmen naer den armen vraghen,
Maer den Meesten hoop vult nu zijn eygen pot,
En past vveynich of niet, op Christi claer ghebor,
Die den Armen voorvvaer met ernst heeft bevolen.
Eylaci! verdriet is mijn als een quaet lot
ten deel ghefallen, daerom moet ick dolen.
Mijn selfs verbergende, in hutten ghescholen:
't VVelck menichmaek mijn doet tot vvanhoop ghenaecken,
Ropend overluyt niet een stem onverholen.
O Godt laet ick u door armoed niet versaecken.

VVaer is nu mynen tijt henen vvech ghevloghen?
 Dien ick eertijts aensach met mijn jonche ooghen,
 Z'is geheel verdvvenen, als hadse noyt ghevveest.
 VVaer is nu mijn schoonheyt daer elck een na ginck poghen?
 Mijn grote sterckheyt, en cloeckmoedighen gheest?
 Rijckdom en eere, hebben mijn begeven meest,
 En ick, voormaels verheven, vvert nu verschoven,
 Dus vvaeyt mijn heel teghen des teghen spoets tempeest.
 O Godt almachtich goet, en Vader hier boven,
 Hoe straft ghy den mensch om hem te bedroven?
 Dat bevind' ick nu selfs in alle mijn leden,
 VVant de Heer der heeren, comt hard beproven,
 Mijn svack mensche; met dees tegenheden,
 Ick vveet d'oorfaeck niet, noch om vvat reden:
 Daerom sal ick noch in desperatie raecken,
 VVant tis onverdraegh'lijck, dus blijck ick tonvreden,
O Godt laet ick door armoed' u niet versaecken.

VVaer sal' eenich troost of hulpe soocken,
 Die mijn arm mensche sal comen vercloocken?
 Op dat ick niet geheel ter door toe versmach,
 Ick (doch) vveet vveynich raet, vvat baet mijn het vloocken?
 Nochtans van twee quaden groot moeten met voordacht
 kies en het beste een, en van de noot onfsacht
 moeten maecken deught, also men gemeenlijck zeyt.
 Misschien vvat Godt de heer door sijn Godlijcke cracht
 mijn noch verleen en sal, den tijt moet zijn verbeyt:
 VVant hy des menschen hant, als vwater beecken leyt,
 En die vermuren en can door zijnen geest alleen.
 Maer dees aenvechtigh svvaer, die dickvils vvert beschreyt,
 maeckt mijn mistroostich zeer, dat ick niet vveet vvaer heen,
 Daerom sal ick voort desen vvech moeten treen,
 Der armoed' clachtich, en 'tsuere dickvils smaecten,
 Armoede maeckt droevich, dus spreek ick in't ghemeen,
O Godt laet ick door armoed' u niet versaecken.

O Princelycke Heer, een beschermer sterck,
 Die onse Schepper zyt vvy uvve handen vverck,
 Verlicht mijn svvaricheyt, helpt my vvt desen noot.
 Sterckt myn groote svvackheyt in dit seer droevich perck,
 Met geduldicheyt, vvant ick lyde veel aenstoot,
 Op dat ick niet versmoor in dees bena utheyt groot,
 Dier meed' ick omcingelt ben, achter en vooren.
 Myn lichaem vvert heel teer naeck ende bloot
 Den hunger steest my hart als scharpe sporen,
 O Godt almachtich laet my niet verlooren,
 Nae u belofte vvis en vvoort oprecht en goet,
 VVilt my genadelyck O Vader verhooren,
 Maeckt dat ick uvven naem mach loven en prysen vroet,
 Als ghy u barmhertich oogen, op myn open doet,
 En u grondlose liefd', in myn arm mensch doet blaecken,
 Op dat ick niet meer roop uyt vvanhoop vervvoet,
 O God laet ick door armoed' u niet versaecken.

*Geruchte blasende binnen de gordyn. Spreekt daer nae
 boven uyt.*

Hooft, hoort, hoort, ghy menschen al r'samen,, nu
 In vveelden levende, en redelyck vvel varen,
 Nie tgeen men vercondighen zal nae tbetamen,, u,
 hoe dat den trostlosen armen is in besvaren,
 Sijn svvare droefheyt coom ick u openbaren,
 VVaer in ghy hem moet troosten elck nae zyn vermogen,
 VVant anders zal hy van droefheyt ten grave verhareen,
 In desperatie versincken sonder u medogen.

*Den Meesten hoop der menschen met Wangunstich hart
 uytcomende*

Wandelt over het Taneel,

Den meesten hoop der menschen zeyt.
Vel vat nieuws comt ons hier over 'hoofst gevloghen?
Noyt hoord ick sulck gherucht alhier in 'tlant,
'tGheruchte blaest we der, en seyt.

Och menschen al ghy moet u tot den armen voghen,
Om hem te troosten metter liefden bijstant,
Sijn geschrey comt tot God almachtich, want
Tis onverdraeghlijck 'tgheen hem nu gheschiet,
Veel ghebreken comen hem over aen elcken kant,
Om sijn lichaem te bedecken, heeft hy vveynich of niet;
Oock den svaren hongher, brenghet hem tot groot verdriet,
Die svackheyt zijnder leden hem oock ontflelt.

Meeften hoop.

Ia, ja, ick hoor vvel tis al 'het oude liet,
Dvvelck dickvils vvert ghesonghen, en over al gespeelt,
Tis vanden armen, die ons daghelicx quelt,
En ons hoofst versuft maeckt met al 'haer ghetier.

Wangunstich hart.

Ick vvoude dat hy vvaer daermen de cloeken smelt,
En hem soude stoocken, en verbranden in 'tvier.
'tGheruchte blaest wederom, en seyt.

Den armen svveyende door seer groot dangier,
Op vvegghen en straten; altijs dach ende nacht,
En heeft doch niet al vvaer hy mach rusten schier,
Over sulcx hy daghelijck doet bitterlijck zijn clacht;
Daer in behoort voorsien te zijn, hier vvel op acht:
VWant anders sal 'tvvraeck over u altsamen ropen.

Wangunstich hart.

Hoe nae meent ghy datmen terstont sal comen met pracht,
En de beurs ghereet voor hem doen open.

Meeften hoop.

Neen neen, 'tvert by ons vvt het sparen niet gheschopen.
Daer is hedendaechs al te quaet aen te comen,
Die van sijn ghelt scheyt, vvil vvillens ontlopen.
Sijn eyghen vvijfheyt, grotelijck tot zijn onvromen,

Wangunst.

VVist ick te voren dat ick daer van sou dromen,
Om te slapen gaen soud' ick mijn vermijden,
Gelt vvaft so overvloedich niet an de bomen,
Daerom tis beter te houden, dan laten ontglijden,
Den armen moet so veel in de vverelt lijden,
Een ghegeven brock is hem haest verghten,
En een vveynich mach hem niet helpen in dese tijden,
Om veel te gheven daer van vvy niet vveten,
VVant vvat vveetmen hoe ons leven sal vverden versleten:
Tis beter een goet vrient verlegghen, dan selfs de man.

Meesten hoop.

Maer laet dees voddery vvt' thoost zijn ghelieten,
VVant ick en mach niet met allen hooren daer van;
Ich heb 't selver quaet ghenoech dat ick 't mijn behouden can,
VVat soud ick noch ander helpen vvt druck en pijn?
Tis beter dat ick mijn selfs reeckeningh maeck voort an,
Op dat ick niet te kort coom, nae desen schijn.
Maer vrient den middach comt aen ghy sult mijn,
Indient u ghelieft, van daegh een gast vvesen,
Ick vweet voor ons seer delcatischen vvin,
Die van veel menschen seer vvert ghepresen.

Wangunstich.

Goede vrient ick dancke u hooghlijck van desen,
Het is een moghelijcke bede, by u te blijven.

Meesten hoop.

VVa's daer van te bedancken, blijft vry sonder vvesen,
VVy sullen eens vrolijck zijn, en vreucht bedriyven.

Wangunstich.

Maer hoe hiet de VVaerdinne, die ons sal gherijven,
En vvat steeckt zy uyt, seght mijn d'intentie.

Meesten hoop.

Sy hiet bezeerlijckheyt der ooghen, een der schoonste vvijven.
In vveelden hoat zy dick vvilts haer residentie.

Wangunstich hart.

In vveelden: daer is set goet zijn, vvan met diligentie,
Alteu vves ghelijcken soecken al sulcken VVaerdin,

En tis haer seet te derven haerder presentie,
Begeerlyckheyt der oogen is hem altyts in den ziele.

Meeften hoop

Ja sy is een vrou die ick van herten bemijn,
Laet ons darvvaerts gaen, tis meer dan tyt,
Om dat ick met haer beter bekend ben tre ick voor in,
Volght myn nae terstont zonder eenich respyt.
Ou ou vvaer zydy nu vvaerdin? kyckt uyt met vlyt,
hebi ghy gheen ghaften van doen, om vvar te bancken?

Begeerlyckheyt der oogen

VVel Meeften hoop der menschen hier vvellecom zyt,
Ick hoop u te traeteren ghy sult myn bedancken.
Comt beyde in en sit neder op dees plancken,
men salt u gereet maecken, een vveynich vvachtende rust.

Beuk.

Medogent hart alleen uytcomende, zeyt.

Och hoe iamerlyck gaciet als nu in de vyerelt toe,
VVat hoort men clagens vvat groter ellent,
Smenschen hert moet bersten, en vverden vvemoe,
Van al 'tgeclach der vreemdelingen, en ons bekend,
VVAer dat den Armen loopt of vvaer hy hem vvent,
Hy vint gheen troost, noch hulp tot zijnder baten,
'tGheruchte is my oock ter ooren ghecomen omtrent,
Dat hy in vvanhoop versinct en vvert als desperaten,
Den Meeften hoop der Menschen (ducht ick) sal hem verlaten.
Hierom den noot is groot en 'tcomt mee? over al,
VVAer sal men eenen vinden die hem troost by maten?
Het dunct mijn goet dat ick mijn pogen sal
tot de sommighe vvonende hier in desen dal;
Sittend' in redelijck vvelvaren en goeden doen.
Ick hoop hy sal 'tbeste doen, ist niet grof 'tis smal,
Dus vvil ick in rijts gaen tot hem vvaerts voor de noen.
Goeden dach mijn vrient de Heer vvil u met vvijsheyt bevroeg,
Vergheeft mijn grofheyt dat ick coom tot u heel stout

De sommighe sijtende binnen de Gordynen aen een Taeffel, men

*Pampiren daer op, in een stoel, gheheeren redelyck welwaren,
en seyt.*

Godt almachtich vil u oock voor alle quaet behoen:
Comt vryelyck in laet ons malcanderen gheven een kout.

Medoghent herte.

Ick heb u vvat voor te stellen mijn reden vvel onthout,
Vanden nootder Armen die ons daghelijcx druct seer hard
Lydende veel verdriets en armoede svart,
Een Mensch moet hem ontfarmen, al vvaer hy noch so vvreet.

De sommighe.

Van ghelijcken heb ick oock ghehoort 'tgherucht op de mart,
Al vvaer iet vverde gheseyt vanden Arnien overbreet,
Maervvat daer in ghedaen is ick noch niet en vveet,
En hoemen hem zal troosten, in zijn ghebreck en lyden.

Medoghent hart.

Alle Menschen moeten hen naerstich schicken ghereet,
Om hem te helpen en in zijn armoed' verblyden.

Sommighe.

'Tis vvel vvaer dat ick 't selve niet en can ontryden,
Mijn schuldighe plicht eyscht liefde aen hem te bevvyfen:
Maer daer zijn veel excusen, die mijn dickvils bestryden,
Dat ick niet doe als her vvel vvaer te pryfen.

Medogent.

Van alle blaevve glosen moet ghy hebben een afgrysen,
Een oprecht Medogent hart moet ghy behonen,
Het is van node den hongherighen te spysen,
Den dorstighen te laven, niemant moer hem verschonen,
Den vreemdelinck te herberghen die buyten vvonon,
Den naecten te cleden, den ghevanghenen te besoocken,
Den krancken hantreyckighen te doen (sonder belonen,)
Om den dooden te begraven, sal elck een hem vercloocken.
Dit zijn vvercken der barmherticheden (als ons de Boocken
duydelyck verclaren) om aen den Armen te volbrengnen.

Sommighe.

VVaer vintmē sodanige mensche die hen hier toe bestoocken?

Op

Of door barmherticheyt metten Armen vermengen,
Om den Armen te helpen soectmen gemeenlijck tverlengen,
Ic vil mijn selven hier van niet heel uytfluyten.

Medoghent.

Hoe seer sietmen (cylaes) Gods gaven verquisten met plengen,
Dard den Armen moet ontberen, en staen daer buyten.
O Meesten hoop der Menschen, met u schavuyten,
Vvaer sult ghy ditten loncxisten daghe verdedighen?

Sommighe.

Die hen begheven tot s V Verelts (vware servituyten,
Int brassen, suypen, dansen en springhen als de onsedighen,
Maeckende hen tot Duyvels Oor-cussens als de ledighen,
Sulcx sietmen gheschieden meest onder de Rijcken,
En hoe vveynich vvillen sy haer metten Armen bevredighen.
Maer ryvst en ryvedracht soect den meestē hoop al gelijcken.

Medoghent.

Maer vvat dunct u van de saeck sonder lanck te prijcken?
Sult ghy naer u vermoghen metten Armen doen tbest,
En hem in zynen noodr ghenigher sijs besvvijcken,
Godt sal u vvederom seghenen in t eerli of in t leest.

Sommighe.

Ick verstaē zeer vvel der Armen droevich request,
Mijn vvil is vvel goet, maer tbreect my aen de macht,
Ick vvensch hem toe dat hy vvderd ghy holpen uyt het nest,
Sijnder armoe groot, vvaer in hy als nu sit ontsacht,
Ick peyns nienich mael om die zaeck met voordacht,
Vvat middel dat ic daer toe sal connen ramen,
Ic hebeen huys vol Kinderen, hier op ick a ht,
Die mijn alle daghen veel costen t onderhouden altsamen,
Oock moeten zijn ghegheven Slandts middelen by namen,
In somma t is met mijn soo breedt niet, als elc een meent.

Medoghent.

Sout ghy den Armen niet helpen: dat sou mijn gramen,
Ick en tvvijffel niet vorryvaer dat u hert alloo is versteent,
Ghedenct eens dat God u de middelen heeft verleent,
En in redelijck vvelvaren zijt gheseten ghereet.

Hierom.

Hierom laet niet achter, maer u selven vercleent,
Om den armen te troosten naer dat ghy vveet.

Sommige.

Maer den Meesten hoop der menschen die hem heel vergeet,
In VVeelden levende, en geacht van alle lieden,
Laer die den Armen troosten (met zijn hoogh vermeer)
Van hem behoort sulcx in sonderheyt te gheschieden.

Medogent.

Men moet soo seer op een ander niet vlieden,
Maer een yder moet volbrengen sijn schuldige plichten,
En den Armen uyt Medogent hart troost aenbieden:
VVant elck moet dragen zijn eygen gevvichten.

Sommige.

Ick bekenne vvel datmen behoort zyn naesten te stichten,
Hem vermanende tot alle goede vvercken:
Maer indien hy hem niet en vvil laten onderrichten,
Zo salmen niet blyven als ongehoorsame clercken.
Ick sal even vvel den Armen helpen stercken,
VVant ghy bevveeght mijn seer met uvve propooften,
Oock voortaan naerstich op sijn armoede mercken,
Al vvare dat zy quamen van VVest en Oosten.

Medogent.

Niet alleen u vrient, maer oock den alderboosten
is men schuldich te helpen, met raet of gelt,
Den bedruckten en mismoedigen vriendelijck te vertroosten,
Sulcx vvert ons van Christo selve voor gestelt.

Sommige.

Dit is het gene 't vvelck my dickvvils in 'r herte quelt,
Datter zo vveynich op sicht op d arme vvert genomen,
En hem siet lopen so deerlijck op vvegen en velt,
Van goede stamme, en vrome ouders gecomen,
Haer schamende openbaer te bidden als den vromen,
Sulcx men dagelijcx mach sien in dese landen.

Medogent.

VVat dunckt u vanden Meesten hoop die hem gaet romen?
Van grote rijckdomen,, maer tis hen tot schanden,

Hoe hy de selve misbruyckt als oncostelijke panden,
Tot alle vrellusten, sonder mate overvloedich,
Met Begeerlijckheyt der oogen, die hem doet branden,
En valschelijck bedriegen, met listen hooghmoedich.

Sommige.

Hy laet hem dincken dat hy is al te voorspoedich,
En datter niet quaets hem noch mach comen naerder.

Medogent.

Maer laet ons gaen sien vvaer vvy hem vinden vroedich,
Horende zijn reden die hy vveet te seggen claerder.

Sommige.

Hoe datmē hem meer port, hoe sijn boosheyt vvert opēbaerder
Het sal oly in't vier zijn, vvatmen tegens hem begint.

Medogent.

Indien hy niet vvil hooren, hem naeckt noch svvaerder,
VVant zijn consciēti sal hem vvroegen als ontstint,
Al ist dat begeerlijckheyt der oogen hem nu bemint,
Men sal een ander register met hem gaen trecken,
VVant Schrifruerlijke reden (als geen slecht kint)
Sal hem door zijn vvoorden daer toe vervvecken.

Sommige.

Den Meeften hoop der menschen sietmen dagelijcx gecken
met Schrifruerlijke reden, en houden voor sot:
Hy sal den armen troosten als deed' den vrecken,
Diet al schrappen en lappen in haer eygen pot.

Medogent.

En mach sulcx niet helpen so bevelen vvijs Godt,
Diet hem sal lonen naer sijn verdienste schuldich.

Sommige.

Den Meeften hoop der menschen past op niemants gebot,
Dan op Begeerlijckheyt der oogen menichfuldich.

Medogent.

Maer hier en tusschen blijft den armen noch onverduldich,
So langh hy niemants troost en erft,
Maer laet ons eerst den armen gaen troosten gehuldich,
VVant anders hy van svvaricheyt en armoede sterft,

Misschien

Misschien vatmen daer nae van den Meesten hoop veruulst,
Die 't vier van doen heeft moetet in dassche soocken.

Sommige.

Voorseecker het sal vā hē noch cleyn genoegh vverde gescherst,
So daer vvat van comt tot den armen vercloocken,
Al eer vvy gaen om hem hier toe te bestoocken,
't Sal u believen by mijn te blyven als een gast,
So gaen vvy t'samen vernemen in vvar hoocken,
Daer vvy hem sullen vinden, en vverden verrast.

Medogent.

Ick danck u vriendelijck, doch tis seer vvel gepast
Dat ick en op'tmael coom, en by u moet blyven:
Och mocht den armen bloet heden vverden ontlast,
Ick soud' Godt dancken, en goede vreucht bedryven.
*Den Meesten hoop der menschen met Wangunstich hart, sitten aen
een taeffel: Begeerlijckheit der oogen aendienende.*

spreekt.

Siet hier mijn Heeren ick, ick coom u vvar brengen by,
Van als genoegh gefoden, en lekker gebraden.

Meesten hoop.

VVaerdinne vvaer blijft ghy so lange (segget mijn)
Die tijt die gaet, en 'tvert heel spaden.

Wangunstich.

Het is noch tijts genoegh, ten can ons niet schaden,
VVant vvy sullen van daegh int velt niet hoyen.

Meesten hoop.

VVic sou nu vvercken? icken ben so niet beraden,
Maer een poigen te drincken, en vvat te poyen.

Begeerlijckheit.

En altemet een romertgen over taffel te goyen,
Dat is doude const van mijn beste calanten.

Meesten hoop.

VVaerdinne tapt ons vvin om 'thart te versfroyen,
VVy zijn voorvvaer van u alderheylichste Santen.

Begeerlijckheit.

Den Meesten hoop der menschen, een der beste quanten,

G ij.

Die

Die versoecken mijn dagelick tot mijnder baten.

Wangunstich.

VVy sullen u lustich by staen, als cloecke travvanten,
Spijt alle die't leer is, en ons daerom haten:

VVant datmen seer gaerne doet is quaet te laten,
Het moet nu zijn tijt hebben zo lange vvy hier zijn.

Begeerlijckheyt.

Mijn vrient siet daer vvilt dit romertgen aenvaten:
vvil moet u becomen mijn Heeren desen vvijn.

Meesten hoop.

Ick danck u Vriendinne van goeder harten sijn,
VVangunstich hart ick salt u eens brengen.

Wangunstich.

VVellecoom moet het vvesen, en ick bedanck oock dijn,
Ick salt uytdrincken sonder storten of plengen,
VVaerdinne sout ghijt van mijn eens vvillen gehengen,
Een paertgen te vvachten, 'tsal mijn helpen meest.

Meesten hoop.

VVangunstich hart en salder geen tijt me verlengen,
VVant hy is al vvat stout op een anders seeft.

Wangunstich.

Ick doe mede als menich onbeleeft geest,
Dat ick om niet cryge, en sal ick niet batalen.

Begeerlijckh.

VVangunstich hart ick prijs u, oock niet al te milt en vveeft,
Alsmient ergens om een grand mercijs mach halen.

Meesten hoop.

Maer VVaerdinne comt hier by mijn sitten sonder dralen,
En een vrolijk liedeken te singen vvy u bevelen.

Begeerlijckheyt.

Ghy beyde moet mijn helpen of ick soude falen,
Maer ick sal eerst beginnen al sout vvat schelen.

Hier singen sy het liedeken, op de voys Venus derminnen Goddinne.

Laet ons te samen vrolijk spelen/

Geneught en mach ons niet vervelen/

Daerom wy lustich quelen/

En vrucht uyt delen.

De wijn die ons nu wert geschoncken
Doet ons het harte seer ontfoncken/
Als yn werr ongedroncken/
En tglas geschoncken.

O ghy begeerlijckheit der oogen
Hoe hebt ghy ons tot u getogen?
Ghy soeckt ons te genogen/
Maer u vermogen.

Prince.

Princes men moet u eer toeschrijven/
Om dat ghy ons hart doet versipven/
Wp willen wy u blyven/
En vrucht bedryven.

Den troestloosen Armen wt, en seyt.

O benautheyt en swaricheyt die aen mijn becliven,
Is daer noch geen troost voor mijn omtrent?
Ick moet vergaen indien mijn niemant comt geryven:
Mijn lichaem vergaet van ouderdom vvert ick blent,
Mijn benen begeben mijn, tis met mijn by nae op't ent,
Den ouderdom comt mijn aen met alle gebieken,
Och ick vvoude dat mijn noot over al vvaer bekent,
En dat ick den Meesten hoop der menschen mocht spreken,
Hoe vvel VVangunstich hart met alle zijn quade trecken,
Alsoos met hem omme gaet vvaer dat hy is:
Nochians sijn versleent harte soudemē dat niet connen breken?
Voortstellende mijn grootc armoe, en swaricheyt gevvis,
Misschien of hy mijn troost, als een noothelper fris,
En sijn hart bevveeght vvert, doer mijn clagen en karmen:
Maer indien ick van sijn hulpe of troost gae mis,
So moet Godt almachtich myner ontfarmen,
Die is den hooghten troost, en roevlucht der armen:
Dus gae ick teistont voort tot hemvvaerts henen.
O Meesten hoop der menschen vvaer is u erbarmen?
Ghy die in VVeelden sit, vvilt u tot mijn vercleenen.

G iij,

Meesten

Meesten hoop.

VVaerdinne vvat hoor ick daer pypen en stenen?
Kijct eens uyt en siet vvat daer is te doen.

Armen.

Goeden dach Vrouwe die Heer vyil u vvijsheyt verlenen,
VVaer is den Meestē hoop der menschē vvilt het mijn bevroē

Begeerlijckheyt.

VVel ouden grysaert hoe coomt ghy aldus koen?
Voorvvaer mijn dunct ghy sijt al vvat onbeleeft,
Het is een ouden rochaert alsoo ick gae vermoen,
Maer vvat leyt ons aen al zijn roepen en cryten.

Meesten hoop.

Laet hy hem van hier packen, of ick zalt hem doen,
Desen ouden crepel van de deur vvech smyten.

Armen.

OMeesten hoop der menschē vvilt mijn gebret niet vervvytē,
Godt can u oock vvel besoocken met swaerder straf;
Ick bid u vvilt een vveynich met mijn u tijt verslyten,
VVant anders van mistroosticheyt vaer ick in't graf.

Meesten hoop.

Terstont van hier, of ick slae u met u eyghen staf,
Dat ghy met u beyde handen zult nae tasten,
VVant sulck onbeschaemt bedelaer ick noyt en gaf;
Die my in mijn maeltiden zoo onbeleeft verrasten.

Wangunstich.

VVy sullent vvel op cryghen al zijnder gheen meerder gasten,
Hebt ghy gelt te verdrincken? zooct een ander Logys.

Begeerlijck.

Desen ouden grysaert heeft overlangh vvel connen vasten,
Hy sal byde Locht vvel leven, hy behoeft geen spijs.

Meesten hoop.

Ick seg u gaet van hier of anders men sal u maken vvijs,
Daer van ghy niet en vveet, o ouden Kaes jagher
men vveet de meningh vvel van u versuftē grijs,
Ick sal u hier niet lyden om hooger noch lager.

Wangunstich hare slaet hem hier, ende zeyt.

Hout daer hout daer, vvat dunct u van sulcken rager?
Is die niet goet om uven naers daer me te vegē?
VVat hebben vvy te doen met desen crepelen clager,
Ick meen vvel hy heeft daer dapper vvat ghecregen.

Meesten hoop.

Sulcken boef behoortmen niet te lyden op 'Heeren vveghe,
't VVaer beter datmen hem vinghe ick segh u dat.

Wangunstich.

Mijn Heer daer ben ick zeer vvel toe gheneghen,
Ick sal hem grypen al eer hy ons ontloopt zeer rat,
En binden hem vast en vverpen hem in een gar,
Op dat zijn crytē ons niet meer en let.
Comt comt ghy Reeckel ghy moet met mijn desen pat,
Men zal u int hock legghen, zoo mooght ghy vverden vet.

Armen.

Mijn kermen en claghen sult ghy noch altemet
Door grooter onverduldicheyt dagelick hooren.

Meesten hoop.

Nu vvel aen vvilv vverderom drinckē van 'tgeē ons is voorgeset,
Den ouden Rochaert en zal ons niet meer comen te voren.

Troostloosen Armen claghende in de Ghevanghenisse.

Pausen

O Godt almachtich zal ick gheheel gaen verloren?
VVat comt mijn ouden Man over, o svvaer verdriet!
Is dit menschelijck op mijn ouden Man alzo te verstoren,
Ic die in mijn leven haer hebbe misdaen het alderminste niet,
O vvreetheyt der Meesten hoop der menschen, ziet
D'onredelijke Creatueren gaen u verre te boven,
VWaer is yemant oyt zulck verachtigh gheschiet?
Of vvaer is oyt mensch zo vvangunstich verschoven?
VWaer heefmen den Armen zo vvredich zien bedroven?
O Meesten hoop der menschen vvat maeckt ghy gheschals,
De Godt dēt vvragen cant noch een vvijltijts vertoven,
Maer eyntlijck hy salt vergelden op uven hals,
VVarbosheden machmen versieren ghy bedryfse van als,
Door VVangunstich hart, en oock door dees lose Hoer,

De

De begeerlijckheit der oogen vol practijcken vals,
V Vant noyt mensch ter vverelt die niet haer vvel voer,
Sy bedri ght zo menich Edelman, Burger, en Boer,
Die haer tot VVeelden begeven onberadich,
VVat sout mijn baten dat ick haer veel quaets toe svvoer?
Even vvel ick blijf in de svvaricheyt gestadich,
O Goat van Hemelrijck zijt mijn arme genadich,
Sal ick ouden man hier nu sterven verholen?
Mijn hart zal noch bersten van al dees svvaricheyt schadich:
Maer of ick veel clage, 'moet den Heer zijn bevolen,
Die noch een middel mach schicken tegens mijn dolen,
V Vaer door ick ten laesten mocht vverden getrooft,
Dus gae ick neder sitten in desen Kercker gescholen,
Misschien vvie hem mijn arme oude man vernooft.

Medogent hart.

Vrient om te comen tot ons voorgaende propooft,
Het is tijt dat vvy eenichsins vverck beginnen,
Om den armen te gaen soecken, 'tly V Vest of Oost,
Misschien vvaer vvy hem droevich gescholen vinnen.

Sommige.

Ick tvvijffel niet of hy is desperaet van zinnen;
Sulcx onlanx door 'tGeruchte is gevonden kont.

Medogent.

Het is nodich dat hy trooft mach gevinnen,
Laet ons tot hem vvaerts gaen zonder toeven ter stont,
En hem liefdich vertroosten, naer den aert der Christen gront,
Sulcx behoort van alle menschen te vvorden volbrocht.

Sommige.

Ick sal hem cussen met een lieflijcken mont,
En bereet zijn dat 'tvverck der liefden aē hem vvert gevrocht.

Medogent.

VVel mijn dunckt dat daer binnen yemant crocht,
Souder vvel d'een of d'ander zijn gevangen?

Armen.

O Godt almachtich sal ick van niemant vverden besocht?
So sal ick hier sterven door al dit svvaer verstrangen.

Medogent.

Medogent.

Hy roept als of hy hadde nae yemants verlangen,
Laet ons hem toe roepen, en horen vwie dattet mach zijn.

Armen.

O vrienden mocht ick van u eenige hulpe ontfangen,
Mijn hart verstickt van grote benautheit swaricheyt en pijn,
Ick arm out man leg hier gevangen (ick claget dijn)
Iſſer nu niemant die mijn,, mach comen te baten.

Medogent hart.

VWie heeft u hier doen leggen? ſeght ons de oorſaeck ſijn,
Miſſchien vvar vvy mogen doen darmen u los zal laten,

Sommige.

Hebt ghy gevvel't bedreven op ſtegen of ſtraten?
Of ander quae feyten, ontdeckt ons de zaecke bloot.

Armen.

O neen ick heb gegaen als den desperaten,
Tot den Meeſten hoop der menſchen, om mijnen noot
hem voor te ſtellen, met alle reverentie groot:
Maer hy heeft door V Vangunſtich hart vol haet en nijt,
Onvvaerdelijk mijn getraecteert, alſo dat het mijn verdroot,
En hier doen leggen zonder myn te vvillen hooren met vlyt.

Medogent.

Den armen (Godt betert) vverden heden zeer benijt
van den Meeſten hoop der menſchen (veel in't getal).
En door V Vangunſtich hart aengedaen veel leet en ſpijt,
Maer Godt iſt die t'ſyner tijt,, vvel vvreecken zal.

Armen.

O vrienden verkoren helpt mijn uyt dit droevich dal,
Ick biddet u har: grondelijken vvilt doen voor mijn het beſt.

Medogent.

VVy ſullengaen tot den Meeſten hoop der menſchen (voor a
En presenteren van uvven vvvegen request,
Dat ghy mooght ontflegen vverden uyt dit vuyle neſt,
Oock dat ghy vertrooft vvert van harten milt.

Sommige.

Al vvaert datmen liep van het Ooſt tot in het VVeſt,

H

Dat

Den Meesten hoop der menschen vverpt het al in 't'vvilt,
Om den armen te helpen, ist dattet dickmael verschilt,
Sulcx hoortmen (eylaes) hoe langer hoe meer.

Armen.

Och vrienden op dat mijn droefheyt mocht vverden gestielt,
So neemt terslont tot hem haestelijck u keer.

Medogent.

VVy gaen hem ontdecken uven noot en s'vvackheyt, seer
doende het beste (so veel vvy immer connen)

Op datmen u mach helpen vvt dees armoed' en deer;

'tVVeck vvy u van harten wt liefden jonnen:

Maer op dat het vverck vel vvert begonnen,

Tot voorstant van den armen, naer den liefden aert,

En vvat behulps voor hem mocht vverden gevonnen,

Het is nodich dat vvy Schriftuerlijcke reden (vermaert)

mer ons nemen, die hem die zaek ernstelijck verclaert:

Zulcx dunckt mijn goet, onder verbeteringh geseyt.

Sommige.

Schriftuerlijcke redē is bydē Meesten hoop van cleynder vvaert,

Die Begeerlijckheyt der oogen heeft hem al te zeer verleyt:

Men mach het besoecken, die saeck dient niet langer verbeyt,

En alles daer in doen naer ons schuldige plicht.

Medogent.

Den armen moetmen vertroosten in zijn s'vvaricheyt,

Ick en can sulcx vvt mijn hart niet setten licht,

Het bedroeft mijn zeer, dat desen vvreden boosvvicht

so schandelijck met hem handelt, zonder bevvegen,

Maer vvat isser van te seggen? daer is geen opslight

op den troostlosen armen, ren mach niet zijn versvvegen.

Sommige.

VVel vrient vvie mach ons hier comen tegen?

Mijn dunckt hy ist daer van ghy hebt gesproken.

Medogent.

Het is Schriftuer'ijcke reden (tot mijn vvaerts genegen)

Die ons sonder tvvijffel selver gâet zoocken.

Schriftuerlijcke reden.

Vrede

Vrede sy u: de Heer wil u beyden met vvijsheyt vercloocken,
Tot prijs en lof van zijn alderheylichste naem.

Medogent.

VVelcoom moet ghy zijn vvt liefden ontloocken,
VVant noyt eenich vrient quam ter saccke zo bequaem,
VVy hebben groot verlangen naer u vrient eerfaem,
VVysullen u vvat voorstellen, vvy sijn seer beroert van *linnen*.

Schrijsuer.

Ontdeekt mijn u zaeck sonder vrees of schaem,
Ick merck dat ghy bedroeft zijt in 'tharte binnen.

Medogent.

Op dat ick ordentlijck mijn reden gae beginnen,
Ick false u van t'eerste tottet laesten ontdecken.

Sommige.

O Schrijsuerlijck reden vvy sullen u van harten beminnen,
Schaft ons goeden raet, die mach tot hulpe strecken.

Schrijsuer.

Al vvat in mijnder macht is, zal ick sonder vertrecken
niet achter vvegen laten, maer doen zo veel ick mach:
Verstocte harten can ick tot Medogentheyt veruueken,
En met blijtschap verheugen die sitten in groot geclach.

Medogent.

Men heeft door 't Gerucht gehoort onlanex voor desen dach,
Hoe dat den troostlosen armen (sijnd' in svvaren druck)
Roepende dagelijcx als desperaet sonder verdrach,
Als een out man ondervvorpen groot ongeluck:
Die niet mach vvercken, noch vvinnen een stuck,
Verlangende seer dat hy mocht vverden verlost:
Is tot dien eynden gegaen (door noot) met zijn cruck,
Tot den Meeften hoop der menschen, als een beschaemt post,
Die hem door VVangunstich hart vvredelijck bost:
In plaetse van hulp en troost, vercrijght hy svvare slagen,
Hem vveygerende te hooren spreken (behalven spijs of cost)
Heeft hem ten laetsten door een groot mishagen,
In de geuackenisse doen leggen (aenmerckt dit geuagen)
Al vvaer vvy hem hebben gesproken, nu onlanex geleden.

H ij.

Ons

Ons biddende zeer dat vvy terstont sonder vertragen,
Hem mochten verlossen uyt dees zynie benautheden:
Dus hebben vvy voor genomen hervvaerts te treden,
Tot den Meesten hoop der menschen, in VVeelden geseten,
Die vvy de zaeck sullen voor stellen met reden,
Op dat hy voor al mocht ontslagen vverden, vvy vveten
dat hem niet gebreeckt dan alle dingh, *ty drincken of eeten,
Clederē, ja sijn gesontheyt vvert hem door commer ontnomē:
*Zal u gelieven met hem te spreken van dees secrēten,
VVant u vvoorden sullen by hem gelden als den vromen.
Maer d'onse sullen fabelen schijnen ende diomen,
Dus bidden vvy vuilt u tot hem gaen vogē snel,
VVant voor Schriftuerlijke reden sal hy meerder schroomen
dan voor ons beyden, dat vveet ick voorseecker vvel.

Schriftuer.

Het is nodich dat ghy mede gaet met een opstel,
VVant daer geen Medogent hart is verstaet d'intentie,
Heeft den troostlosen te vervvachten niet een spel,
d'VVelck mach dienen tot sijn troost en assistentie,
Oock cant niet schaden der Sommiger presentie:
Hy sal hem misschien voor u beyden vvesen.

Sommige.

Laet mijn doch achter ghy hebt meerder credentie,
VVant ick sal daer niet meer dan een oin't cijffer vvesen.

Medogent.

Gaet ghy mede, hoort hem een lesē lesen:
VVant zodanige vermaningen sullen u oock niet schaden.

Schriftuer.

ICK sal u oock met eenen stichten, door mijn reden gepresen,
Laet ons al t'samen gaen als vvijsē beraden.

Medogent.

Gebruyckt ghy de vvoorden, vvy sullen door Godts genaden
scherpelyck toe luysteren, en helpen alst is van noden.

Schriftuer.

VVaer sullen vvy hem vinden eert vvert te spaden,
Den dach passeert (voortaen) de tijt zal haest zijn gevloten,

Ick

Ick sal stout voorgaen, en doen niet als den bloden,
VVant voor hem ben ick vervaert niet een Hollantsche milt.

Medogent.

In VVeelden sit hy, hebbende gebraden en gesoden,
Met vleys lusten, en VVangunstich hart vol nijt.

Schryfuer.

Ick sal aencloppen, schickt dat ghy byde hant zijt,
Laet ons vverck beginnen om hem te preken.

Begeerlijckheyt.

Hola vveclopt daer aen de deur so subijt,
Hy clopt so hard, al vvoud' hy de deur breken,
VVellecoom vrient comt vry in sonder smeecken,
Met u geselschap, alhier op onse statie.

Schryfuer.

Om eten noch drincken comen vvy hier niet gestreken,
Noch in al u samblant hebben vvy geen recreatie:
Maer den Meeften hoop der menschen tot deser spatie,
Hebben vvy te spreken, van nodige zaecken.

Begeerlijckheyt.

Ick sal hem de bootschap doen met een goede gratie,
En ghy sult terstont tot u alder meninge raecken:
Mijn Heer hier buyten staen drie mannen die seer haecken,
Het dunckt mijn al vvat vvonders te zijn.

Meeften hoop.

Laetse binnen comen om ons dranck en spijs te smaecken,
Ick false eens brengen desen romer met vvijn.

Begeerlijckheyt.

Ghy sout binnen comen doet den Meeften hoop vveten dijn,
Hy sit ter tafelen maeckende goede chier.

Schryfuer.

Vspijs en dranck segene de Heer almachtich sijn,
Op dat ghy die seive soberlyck mooght gebruycken hier.

Meeften hoop.

Wat is u begeren, seght ons u meninge siet,
Mijn dunckt daer sal vvat bysonders oprysen.

Schryfuer.

H iij.

VVy

VVy comen tot u om voort te stellen met goe manier,
Een saeck seer nodich, en vvaerdich om prysen,
VVaer in ghy moet met Medogent hart bevvyfen,
Troost en bystant aen den troostlosen armen.

Meesten hoop.

Ia, ja, ist anders niet, ghy mooght vvederom gaen bysen:
Tis te vergeefs al u bidden, smeecken en karmen.

Wangun.?

VWat meent ghy honich te rapen van dusdanige svvarmen?
Voorvvaer ghy doolt, en sijt thuys voorby gelopen.

Meesten hoop,

Maer seght ons, vvie sijt ghy al t'samen om ons t'ontfarmen?
En cont ghy u selven met u midelen niet bedrophen?

Schrijsuer.

Ick ben Schrijsuerlijke reden (van God geropen)
Om u tot liefdich vertroostingh te vervvecken.

Medogent.

Ick heet Medogent hart (staende al tijt open)
Om een yder t'ontfarmen, en tot mijn vvaerts te trecken.

Sommige.

En ick ben de Sommige, vviens sinnen strecken
tot Schrijsuerlijke reden, en Medogent hart,
Die u den noot der armen comt ontdecken,
Om hem te helpen uyt pijn en benautheyts smart.

Wangunstich.

Ick hoor vvel ghy sijt van bockgens volck (iae vvat een part)
Meent ghy hier te vangen alsulcken visschen?

Meesten hoop.

Om sulcken comanschap mooght ghy gaen op een ander matt,
VVant anders sult ghy u rekeningh qualijck gissen.

Wangunstich.

Het sal u faelgeeren, en groflijck missen.
Dus treckt van hier, het sal u zijn de beste voet.

Begeerlijckheyt.

Of anders sult ghy u noch van anghst bepissen:
Ick rader u voor t'beste dat ghy dat doet.

Schrijsuer,

Schrijsuer.

O Meesten hoop der menschen, met dit u Godloos geboet,
Hier in VVeelden sittende, en ghebruyckt 'svverelts solaes,
Ghy spreekt seer trots, al eer ghy vveet vvat u ontmoet:
Aenhoort eerst mijn begeeren (sonder onmanierlijck geraes)
Ghy hebt door VVangunstich hart (uvven nydigen dvvaes)
sonder recht of reden, in den Kercker doen sluyten
den troostlosen armen, den ouden svvacken baes,
Al vvaer hy al desperaet, leyt in duyftere muyten:
Voor eerst souden vvy hem eysschen los daer buyten,
Van zijn banden ontsleggen, ende hem laten vry:
Ghy hebt met hem gehandelt als onbarmhartige guytten,
Die noyt gevveest is in eenige saecken u parthy:
Indien u zulcx goetdunckt zo anrvvoort ons ghy,
Op dat vvy dan voorder spreken daerom vvy comen.

Meesten hoop.

Sal ick hem los laten, so moetmen voor eerst aen my
de handen vullen, met tvvaelf ducaten zonder schromen.

Wangunst.

Daer moet ghy aen (so doen vvy noch als den vromen)
Ghy hebbet geen vveygeringh met alle reden.

Sommige.

Tvvaelf ducaten sijn vvel lichtelijck te nomen:
Maer quaet te tellen voor diele moet besteden.

Schrijsuer.

Gedenckt om den gevangen, als of ghy oock meden
een gevangen vvaert een lit van u eygen lijf:
VVybident u seer met vriendelijcke beden,
Hy heeft niet te geven, daerom doet hem dit gerijf.

Meesten hoop.

Daer moetender ten minsten zijn vier of vijf:
VVan anders en isser niet een vvoort van te seggen.

Wangunstich.

Nu verstaet ghy den sin, ende trechte motijf,
Anders en suldy met ons niet ploegen of eggen.

Medogens hart.

Den Troostlosen armen heeft genoeg op zijn regge,
Men moet hem onderstant doen sonder verbeiden.

Sommige.

Maer om dat den armen bloet niet sou blyven leggen,
Ick sal u vier ducaten terstont gaen bereyden,
Die ick voor hem betalen zal, al eer vvy scheyden,
VVant mijn iammert van den ouden man, en grote qualen.

Meeften hoop.

VVerpt over ick sal hem u uyt doen leyden,
So mooght ghy passeren, om niet langer te dralen,
VVangunstich hart ghy sult hem uyt den Karcker haelen,
En laten hem comen alhier voor onsen oogen.

Sommige.

Hout daer het gelt, 'rvvelck ick u voor hem sal betalen,
Sijt ghy nu te vreden? hebt ghy nu u genogen?

Schrijsuer.

Och lacen hoe vverden de Sommige vvtgesogen,
Van den Meeften hoop der menschen in 'svverelts vveele,
Door vvangunstich hart sietmen naerstich pogen,
Den armen t'onderdrucken, die hem-verveelt:
Die Begeerlijckheyt der oogen seer lustich queelt,
En raet hem daer toe met valsche practijcken.

Wangunstich.

VVaer legdy ou grysaert? vvaer zydy schoon beelt?
Ghy sult verhuysen, en vvederom daer buyten kijcken.

Darmen.

Noyt bedrofd, noyt troostloser als mijns gelijcken,
Sal mijn noch meerder svvaricheyt comen aenboort?

Wangunstich.

Men sal u los laten, so mooght ghy gaen strijcken:
Hier is geselschap die u vvachten rechte voort,
Comt uyt gaet terstont met mijn, siet en hoort
vvattet voor volck mach zijn, die u ontbieden.

Darmen.

O Godt almachtich noyt hoord' ick aengener vvoort,
Sijnder noch tot mijn vvaerts Medogende lieden?

Wangunstich.

Wangunſtich.

Hier is den boef: vvant ſodanige want verſpieden,
En noch dagelijcx quellen op vvegen en ſtraten.

Schriſtuer.

Ghy veracht den ouden, maer ſulcx behoort niet te geſchiede:
Noch den trooſtloſen geen ſins ongetrooſt verlaten.

Meeſten hoop.

Nu mooght ghy vvel gaen vvat roert ons u praten,
Mijn dunckt ghy ſijt van bockgens volck verkeert;

Wangunſtich.

Hy laet hem duncken dat hy vvijs is boven maten:
En als den Meeſten hoop der menſchen meer gelceert.

Schriſtuer.

Ghy Meeſten hoop der menſchen in VVeelden geeert,
Met u VVangunſtich hart obſtinaet van ſinnen:

Al iſt dat ghy den trooſtloſen armen perſequeert,
Gevviſſelijck ghy ſult loon naer u vvercken vinnen,

Met de Begeerlijckheyt der oogen, die van binnen
'tharte doorvvont, met quade luſten menichfout.

Mocht ghy den trooſtloſen met een lepel vvaters verſinnen,
Een emmer vol vvaters ghy niet halen en ſout.

Meeſten hoop.

Het is ghenoech: dat liedeken is ons al te out,

Ghy mooght vvel gaen paſſeren daer tu gelieft.

Schriſtuer.

Al hebben vvy den man geloft (dees reden onthout)

VVy ſijn noch niet te vreden, en qualijck gerieft.

Maer u ſal noch vvat anders van ons vverden gebrieft,

Daerom vvy principael tot u zijn gecomen hier.

Wangunſtich.

Maer laten u reden ſijn niet al te ondieft,

Op dat ghy geen *Nihil* en rijcht op u request fier.

Meeſten hoop.

Ick mach van u een vvoort niet meer horen ſchier,

Dus gaet uyver vvegen, 'theſte vvy u raden.

Medogens.

Aenhoort onse reden diemen u met een goe manier,
sullen voorstellen al eer het vvort te spaden.

Schrijsuer.

O Meesten hoop der menschen vol ongenaden,
Aenhoort ons propooft met ooren vlytich,
En merct op den Troostlosen armen seer beladen,
Dien ghy versmaet met u vvooden spytich,
Sijn gebrecklijcken ouderdom sijt ghy vervvytich,
•tVVelck buyten reden is en buyten des Heeren gebot,
Toe snauvvenden als honden boos en bytich,
Maeckende van hem uvven geck en aller menschen spôt,
Al is hem ten deel gevallen, dit verdrietich lot,
Denct dat den Armen by u altijt zal vvonen,
Het is een gave gecomen van den almachtigen Godt:
Daer om behoort ghy hem te troosten, tot zijnder verschonen,
V vveldadicheyt bevvysfende aen sulcke personen:
Godt heeft u veel middelen hier op aerden verleent.
Dus vvilt troost aen den Troostlosen armen bethonen,
En laet u hart niet langer also blijven versteent.

Meesten hoop.

Troost ghy den bedroefden, mijn dunct ghy meent
dat ick het van de bomen schudde met groten hopen.

Schrijsuer.

VVie hem om den Armen te troosten verleent,
Godts ghenade staet voor hem hier naemaels open,
En vvie hem ontfermt over t'cryten en ropen
Die zal Godt vveder ontfermen als daer staet geschreven.

Meesten hoop.

Gaet terstont van hier of ghy sult het becopen,
V Vat geraes vvert hier van u al t'samen bedreven,
Heb ick vvatick vvilt houvvven om daer van te leven:
VVant die 't syne vvech gheeft can qualijck aen ander raecken

Schrijsuer.

Al vvat ghy geeft dat zal u noch aencleven,
En tgeen ghy behout dat zal u ontlaecken:
Die rijckelijcken zaeyt sal veel versamelen binnen zijn daeckē,
Maer

Maer die spaerlijcken'zaeyen, sietmen vveynich vergaren.

Wangunstich.

Ghy sult ons hooft noch alte versuft maecken,
't Is voor een doofmans deur, al u preken en baren.

Medogens.

Wat ongeschicktheyt hoort men van ons verklaren?

Men spreekt met reden, die ghy niet en acht.

Schrisfuer.

VVee u ghy Meesten hoop der menschen die u gaet besvwaren,

Met u VVangunstich hart, die daerom zeer lacht.

VVee u die nae veel suypen en drincken tracht,

Van smorgens vroeg (sonder eenich ophouden)

Tot den avont toe: jae den gehelen nacht,

Tot dat u den vvijn verhit, als men mach aenschouvvē

Met harpen, psalter, veel vreucht ontfouvven:

Oock ramborynen, vedelen, en vvijn tot u vvellust:

Niet merckende op 'tvverck des Heeren met berouvvē,

Daerom zal Godts thoren over u niet vverden gebluft,

uvve heerlijke sullen lyden, en nergens vinden rust:

VVant de Helle heeft haer kele vvijt ontsloten,

Op dat alle die d'Begeerlijckheyt hebben gecust,

Nedervvaerts daer henen varen, als Duyvels genoten,

Beyde: rijcke en heerlijke vverden verfstoten,

Die haer leven door brengen in alle overdadicheyt.

Meesten hoop.

Ho, ho, de tijt is lang voorby gegaen, droomdy van coten?

Dat den laesten dach sou comen die vvas verbeyt,

VVant vande tijt af ons voorvaders sijn slapen geleyt,

Sijn alle dingen gebleven als nu ten tyden.

Medogens.

O Meesten hoop der menschen mijn hart dat schreyt,

Over u afgryfselijke vvoorden, die ghy moet myden.

Meesten hoop.

Laet ons eeten, laet ons drincken (als den blyden)

VVant als vvy sterven ist met ons doch al gedaen.

Schrisfuer.

Och Mensche neen nae dees tijt sult ghy moeten lyden
de Helliche tormenten die ghy niet sult ontgaen,
Ist saecke dat ghy op desen voet zult blyven staen:
VVant Christi vvoorden sullen u niet een letterfalen.
Hierom bid ick u hoort noch naer ons vermaen,
Denckende op den dach des Heeren alsinen zal betalen,
Alsdan sult ghy ropen cryten over de sware qualen,
Die niet hebben vervvacht die toecomste heerlijk
van Christo Iesu met zijn Heerscharen altemalen,
O Berghen bedect ons voor den aenghtsicht verveerlijck
Die op den throon sit, maer sy sullen heel deerlijc
van hem verstoten vverden in den afgront der Hellen.

Meesten hoop.

VVech, vvech naer u vvoorden ben ick niet begeerlijck,
Ten mach doch niet helpen al u preecken en quellen.

Wangunstich.

Condy niet gaen ou ghy geleerde ghesellen?
Mijn dunct ghy hebt vvel dapper den Bybel in den mont.

Begeerlijckheyt.

Voorvvaer ghy vveetse by naest van buyten te spellen,
Ick hoorde mijn dagen geen geleerder hont.

Medogent.

Ghy behoort u te schamen (ick seght goet ront)
van u lichtvaerdige vvoorden, o onverstandich vvijs.

Schrijsuer.

Indien ghy niet vvilt luyfteren nae dees reden gegront,
Vervverpende mijn vermaningen om dees Armens gherijf,
So vvillen vvij van hier gaen scheyden rasen stijf,
VVant 'tis onnodich 't Heylichdom voor dees honden te drage,
Of de Peerlen voor de Verckenen schuyvende dit gekijf,
En sal het stof van mynen voeten hier af gaen vagen,
Tot een getuygenisse voor u lieden ten Ionxten dagen,
Dat ghy nae mijn vvoorden niet en hebt vvillen horen,
Al vvaer ghy niet zult ontgaen Godts straf en plagen,
Maer ewichlijck in de verdoemenis versmoren.

Meesten hoop.

Mout op met u preecken of ghy sult my verstoren,
Ick ben anders niet ghesint maect gheen langher sermoen,
Prebelt ghy noch meer ick sal toestoppen mijn ooren,
Of gaet uven pat voortaan vvaer ghy hebt te doen.

Schrijsuer.

Ist daer dan geen troost voordē Armen te vervvachten koen?
So moet het Godt gheclaget zijn die hem noch sal ontfemen:
Maer ghedenct vvat syvaerder Oordeel tot u sal spoen,
Die troostloos veracht den Troostloosen Armen.

Medogens.

Indien ghy Meesten hoop der menschen niet comt t'erbarmen
met u Vvangunstich hart boos van natueren,
Noch door dees vermaningh met liefd' vervvarmen,
So scheidē vvy van u metten Troostloosen vol trueren,
Soeckende dan troost aen de Sommige tot deser uer en,
Die Schrijsuerlijcke reden niet en sal achten cleen,
Maer den troostloosen Armen helpen vvt droefheys besuerē,
Ghedenct u saecken over, vvilt u tijt tot deugh den bestē,

Schrijsuer.

Den dach des Heeren sal u overvallen certē
seer haest en onversiens als een Valstrick gelijcken.
Hierom vvaect en bidt ghy menschen in't ghemeen,
Het moet al verschynen voort Oordeel Arm en Rijcken.

Armen.

O vrienden vercoren vvilt mijn doch niet besvvijcken,
Maer laet ick troost van u liefdich erven,
VVilt mijn niet ter rechter noch ter slinker hant afvvijcken,
Van droefheyt soud' ick troostloos in armoed' sterven.

Schrijsuer.

Al ist dat ghy' vverelts Rijkdom hier moet derven,
Ghedenct het is u staet daer in u Godt gheroepen heeft,
Noch van den Meeste hoop der mensche geē troost vervverve,
Godt sal een ander vervvecken die mildelijck geeft,
De Sommige die door Medogentheyte niet en beeft,
Sal alle Christelijcke vermaninge nemen in't goede.

Sommighe.

Den troostlosen Armen die by nae van droefheyt sneeft,
Sal ick liefdich troosten in pijn en armoede,
Al ben ick niet begaeft met grore voorspoede,
Nochtans zo sal ick doen naer mijn crancke vermogen.

Armen.

Ick danck u hartgrondelijck van u trou'lijk behoeft,
Dat ghy mijn uyt de gevanckenis hebt getogen.

Medogent.

't Is een vverck der liefden, vvaer toe ghy u ginckt pogen
(dadelijck bevvesen) als een barmhartich mensche oprecht.

Schrijftuer.

Nu ghy Sommige siende den troostlosen Armen voor oogen,
Troost hem nu liefdich desen besvvaerden knecht,
Sijt niet vvederspannich als den Meesten hoop heel slecht,
Op dat ghy met haer niet comt tot het misval.

Sommige.

Al ist dat mijn gemoet somtijts daer tegens vecht,
Hopende nochtans dat ick d' overhant vvel behouden sal,
Ick soude mogen voortbringen vvtvvegen zonder getal:
Maer ten mach voor Godt niet helpen tot zijnder tijt:
VVant Schrijftuerlijke reden bevvegen mijn boyen al,
Den armen tetroosten liefdich met vlijt.

Armen.

O Godt almachtich, hoe seer vverd ick nu verblijt,
Dat ick ouden man die in droefheyt vvas gesoncken,
En svvaricheden groot, vvederom sal vverden quijt:
Mijn hert onlanex besvvaert, begint nu zeer ontfoncken.
Ghy Meesten hoop der menschen dertel en brootdroncken,
VVat hebt ghy al leets en smaetheyts aen mijn bevvesen.

Schrijft.

Daer voor sullen over hem svverven de helsche voncken,
Met den vrecken Rijcke-man (als vvy by Lucam lesen),
Die den armen Lasarum niet troosten als desen,
Is daer nae gepynicht, en Lasarus getroost,

Sommige.

Ick vvorde zeer bevveecht, dees schricklijck vvesen,

Maer

Maer in sonderheyt, in dien mijn van desen man vernooft,
Hooft vrient ghy sult met mijn gaen hoort mijn propoof,
Ick vvil noch meerder liefden aen u stellen te vverck,
Hoe vvcl ick niet en vveet of ghy comt van vvelf of ooft:
Nochtans sal ick voortaan op u nemen mijn oogen merck:
Hebt ghy ier van doen spreekt het vry uyt als een Clerck,
Ick ben bereyt u terstont te helpen, seght vvat u deert.
Sijt ghy nu svack, ick hoop u te maecken redelijck sterck:
Van hongher en dorst, sijt ghy heel vvrgeteert.

armen.

Ghy hebt aen my een groote vveldaet bevvesen met begaert,
VVt den Karcker verlost, met rantsoen ofte gelt,
V noch meerder voor te leggen, ick ben seer verveert:
VVant den goeden mach vvcl al te veel vverden voorghefelt.

Sommige.

Segt maer een vvoort ic sal u voorts helpē als een vroom helt,
VVilt u gebreecken voor my niet laten verholē:
VVy sullen t'huysvvaert gaen, al vvaer ghy ongequelt
Sult liefdich getroost vverden, als ons Christus heeft bevolen.

Schrift.

Den bedruckten te troosten die in benautheyt gaet dōlen,
Is men schuldich aen zijn even naesten te volbrengen ras.
VVeygert u vyant niet, op dat ghy vierige colen
op yjn hooft mooght vergaren, door u vveldaden te pas.
Onse Heere Christus die veel menschen van droefheyt genas,
Is in de vverlt gecomen alhier:

Om den bedruckten te vertroosten, die in benautheyt vvas.
Den gevangen verlossen. Den blinden goedertier
siende maeckte. Den doven vvederom doen horen sien
De crepelen gaende, vercondigende openbaer
een vrolijk jaer des Heren, alle menschen schier:
Als ons Esaias heeft voorseyt zeer clær.

Paula.

Sommige weder uyt met de anderen, seyt.
VVel aen ontbreckt u iet spreekt een vvoort maer,
Ic sal u bystant doen zonder langer te beyden.

Is

Ick sie dat ghy by nae naectt zijt, dus hout daer,
Het vvelcke ick voor u hebbe doen bereyden,
Gheve ick u aler vvy van malcanderen scheyden:
Op dat ghy u leden mooght eerlijck bedecken:
Dan sal ick u (voorts) tot meerder troost gaen leyden
Maer vyult eerst dese clederen terstont aentrecken.

Armen.

O vrient noyt sach ick also grote liefde strecken,
Vanden Meeften hoop der menschen: als ick van dijn,
Maer men gaet spottelijck met mijn arme gecken:
Dvvelck mijn gevyveest is groot verdriet en pijn.

Sommige.

Comt nu hier aen dees taeffel, en eet met mijn,
Op dat ghy van hongre eenichsins mooght versaden.

Armen.

Geeft mijn eens te drincken, al eer ick van dorst verdwijn,
VVant 'thart dat stickt mijn met drooght beladen.

Sommige.

Drinckt daer vvt (dat u Godt seegen met zijn genaden)
so veel alst u gelieft, om uven dorst te versachten:
Eet oock van dees spijs, gesoden, of gebraden,
d'vvelck u gelieft, vyult naer mijn niet vvachten.

Armen.

O vrient ick hadde van dorste moeten versmachten,
So ghy door u medogentheyt mijn niet had verlost.
Ick heb in den Kercker gelegen zo veel dagen en nachten,
Al vyaer ick genoten hebbe vveynich dranck en cost.
Al vvaft dat den Meeften hoop hadde sijn vviyn en most,
Hy heeft mijn door VVangunstich hart also vergeten.

Sommige.

Voorvvaer ghy sijt heel mager vvt het vleys gedost,
VVilt u als een man verdloecken, met drincken en eeten.

Armen.

Armen.

Mijn hart begint trontfoncken door dees leckere beten,
O vrient vyat danckbaerheyt zal ick u hier voor bevvijfen?

Schrijver.

O broeder ~~serf~~telijck sult ghy voor al vveten
dat ghy Godt almachtich moet loven en prysen,
Die u dees vveldaet doet, en 'thart in vreughde rysen,
Door de Sommige met Medogent hart geknocht,
En hoe vvonderlijck Godt de mensche dickvvils gaet spysen,
Als hy aen veel personen 'tselve heeft ghevvrocht:
De kinderen van Israhel met honger en dorst besocht,
Sijn in de VVoestyne met het Manna gevoet,
Engelaect met vvater vvt den steen daermē vveynich op docht.
Elias vvert van den Raven ghebracht spyle zoet.
Sampson verslagen hebbende de Philisteē vervvoet,
Is met onlydlijcken dorst gequelt te dier stonden,
Om te verheugen zijn geest en verstercken 'tgemoeer,
Heeft vyonderlijck 'tvvater vvt den backant gevonden.
Noch vint ghy meer exempelen te lanck om verconden:
Dees zullen u dienen tot troost en aller stichtinge.

Sommige.

Ick tvvijffel niet of desen man is van Godt toe gesonden
om aen hem te bevvyfen mijn schuldige plichtinge,
Als ick verstae vvt u schriftuerlijcke onderrichtinge,
Die mijn aengenaem is boven 'svverelts juvvelen.

Armen.

O vrienden ick gevoele van boven des Geests verlichtinge,
Vlieflijcke troostlijcke vvorden mijn niet vervelen,
En aen al dees vveldaden die ghy aen mijn gaet uytdelen,
Sal ick Godt en u alt'samen hooghlijek loven.

Sommige.

Maer op dat geen gebreck u soude mogen schelen,
So ist voor al 'tnodichste te troosten, daer en boven
also ghy van den Meesten hoop der menschen zijt verschoven,
En moet dolen en svverven op straten en vvegen,
Niet hebbende al vvaer ghy mooght rusten met vertoven.
om u lichaem te bevwaren voor koude, snee en regen:
Totdien eynde zalmen door middelen vercregen
doen bouwven tot der Armen residentie
een vvel betimmert huys, op datmen u alsdan te degen:

mach herbergen, en onderhouden met diligentie
haer leven lanck, doende den svacken assistentie,
Op datse ten vollen vworden ghetrootst altijt.

Medozent.

Ick sal daer over opzicht hebben (met mijn presentie)
Dat alle dingen vverden geregeert met vlijt.

Sommige.

Alle dees vertroostinghe ghy van mijn vervvachtende zijt,
Daer van sal u niet een stipken faelgeren mis.

Armen.

O Godt almachtich hoe seer ben ick nu van harten verblijt.
Een vader der vvesen en armen sijt ghy gevvis
Haer niet verlatende, maer beschermt den uvven fris
voor desperatie, dat sy niet comen tot verdriet.
Ghy beproeft hen en vweet vvat den uvven van noden is:
VVant boven haer vermogen sult ghy haer niet
verfoecken met regenheden (dat dickvils gheschiet)
Ghy gheeft een geluckige vvtcomst in't endt.

Schriftuer.

Nae dien ghy desen armen dees liefdige troost aenbiet,
VVAer door hy evvichlijck zal blyven behouden ient,
En met desen vreemdelinck seer vriendelijck u maeckt bekennt,
Iesus Christus zal u ten joncxten dage niet verstiten:
Maer sult ontfangen de heerlijck crone excellent,
Als ghy u voor den Richterstoel u selven sult moeten bloten,
Al vvaer ghy hebt te vervvachten (dees vveldact overgoten)
de lieflijcke stemme comt ghy gesegende al ghelijck,
Besit't Coninckrijck mijns vaders (als bontgenoten)
d'VVelck u bereyt is van evvicheyt autentijck.

Paus.

Den Meesten hoop.

Mijn ziel vveest nu vvcl ghemoet zonder besvvijck,
Ghy sijt vvcl voorsien voor veel jaren overvloedich,
Mijn schueren zijn vol, seer vvijt streckt mijn rijck:
VVat ick begin of voleynde 'tis al voorspoedich,
Ons hindert niet meer 'tgeraes der armen bloedich,
Het is alrede achter en voor, ick vweet geen quaet.

Wangunstich.

Wanginſſich.

Ghy Meesten hoop der menschen soudy vvel begeren vroedich den Hemel te ghenieten voor desen heerlijcken staet?

Meesten hoop.

Ick ben vvel te vreden, indien onsen Heer mijn laet hier opter aerden blyven, gebruyckende 'svverelts solaes.

Begeerlijck.

VVie soude van hier scheyden? vvat een sotte praet.

Hout u mont toe, svvijght doch alſulcken geraes.

Nu drinckt eens om, hoe ſit ghy dus en ſuſt ghy eelen baes?

Begint ghy vaeck te crygen? laet ſtaen u gapen.

De ſtemme Chriſti.

O Meesten hoop der menschen, o ghy hovaerdigen d'vvaes,

In desen nacht ſalmen u onverſienlijck comen betrapen:

En u ziel van u geeyſcht vverden eer ghy ſult ſlapen,

VVie ſal dan toebehoren u rijkdom en ſchat?

Meesten hoop

O vvee mijn arm menſche, een der ontrouvvve knapen,

VVaer ſal ick mijn bergen op desen pat.

Stemme Chriſti.

Ghy menſchen al ghy moet verſchynen naeckt en plat,

Alhier voor den Richtſtoel Chriſti openbaer,

Om reeckenschap te geven (terſtont zeer rat)

van uvve vvercken: 'iſy goet of boos te gaer.

Meesten hoop.

Och heuvelen bedeckt ons voor dit ſchricklijck gevaer,

En ghy bergen valt neder om ons te bedecken

voor den aenſchijn des Heeren, die daer ſit voorvvaer

op den troon der heerlijckheyt, o aerde vvilt ons in lecken.

Sommige.

O nu mach ick mijn hooft vrymoedich uytſtrecken

ten Hemelvvaert, om blydelijck taenſchouvvven

mijn Salichmaker, die mijn tot hemvvaerts ſal trekken,

En verloſſen van alle's vverelts benouvvven.

Armen.

Nu sal ick oock verheerlickt vverden van desen getrouwen
Salichmaker: want hy is het onbevleekt Lam,
Die nu sal afvasschen mijn droefheys bedouwen:
Want dit is de geen die mijn zonden op hem nam.

Wangunstich.

Noyt meerder droefheyt mijn zo haestich op quam,
Vvaer zal ick oock blyven voor dit vreeslick verihonen?

Begeerlyck.

VVy moeten nu t'samen in gaen der Hellen dam,
Al vvaer geen verlossinge is noch eenich verschonen.

Stemme Christi.

Comt ghy gesegende Schapen ick zal u belonen
met het Coninckrijck mijns Vaders: want u is bereyt
van den beginne des vverelts de heerlijcke cronē.

VWant ick ben hongerich gevveest, en ghy hebt niet verbeyt
mijn te spyen. Ick ben dorstich gevveest van vvenoedicheyt,
En hebt mijn drincken gegeven, als den lyberalen.

Ick vvas een Vreemdelinck (by nae verleyt)

Ghy hebt my geherbercht, om niet te dvalen.

Ick vvas naect: ghy hebt mijn ghecleet altemalen.

Ick ben cranck gevveest, ghy hebt mijn ghevisteert.

Ick ben gevangen ghevveest: ghy hebt mijn met betalen
daer vvt verloft, met een hartelijck begeert.

Sommige.

Heere vvanneer hebben vvy u hongerich verneert,

En vvy hebben u ghespijst als den vromen?

VVanneer hebt ghy ghedorstet, vvy hebben als een vveert
mildelijck u gelaest? vvanneer sijt ghy tot ons gecomen
als Vreemdelinck, u geherbercht zonder schromen?

VVanneer hebben vvy u naect gesien gereet,

VVy hebben u leden bedeckt? alsomen

u oock besocht heeft in u cranckheyt en leet.

VVanneer hebt ghy ghevangen gevveest zeer vvreet,

En hebben u verloft van de svvare banden?

Stemme Christi.

VVaer ghy aen een dees minste myner broederen hebt besleet,

Dat

Dat hebt ghy aen mijn gedaen als cloecke verstanden.
Maer ghy vervloecte bocken gaet truvver schanden,
In dat eeuwige vier, dat den Duyvel met sijn rot:
VVant ghy hebt my niet gespijst als vaelianden.
Ick heb gedorst ghy hebt mijn gevveygert, dijs 't slot.
Ick vvas een Vreemdelinck, ghy hielt met mijn den spot,
Niet vvillen herbergen. Noch mijn naeckt lichaem
met cled'ren te bedecken. En sijt noch niet gecomen tot
mijn in cranckheyt te besoecken met troost eerfaem.

Den Meesten hoop.

Heer vvanneer hebben vvy u gesien (bequaem)
Hongerich, dorstich, of Vreemdelinck versmacht.
Of naeckt, of cranck, of gevangen in praem,
VVy hebben u gedient, en hoochlijck geacht.

Stemme Christi.

Voorvvaer seggh ick u, al vvat ghy een van dit geslacht,
Den minsten niet en hebt bevvesen door Medogent hant,
Dat hebt ghy mijn gevveygert (dees vvoorden tracht)
Gaet in de eeuwige pyne en onlydelijcke smart.

Satan.

Her, her, her, ghy moet mede met ons om vert,
In de helsche pyne, al vvaermen sal stoocken en blaecken:
Daer is knersinge der tanden, en duyfsterijse swart.
VVy sijn van Godt verstotē, en sullen geen blyschap smaecken

Schrijftuer.

Eersame bemtnde alhier ter steden,
Nu hebt ghy gesien, en speelvvijs gespoort:
VVat loon vervvacht die darre leden
liefdich troost, vvtvvysende Godts vvoort.
Dats d'eenwige vreuchde, van geen oor geboort,
Daer en regen vvat hem sal genaecken (Godts straffe sel)
Die troosteloos d' Armen veracht, genieten voort
d' Ewige verdoemenis, der pynen gequel.
Nu ghy Meesten hoop der menschen, laet u door dit spel
tot Medogentheyt bevvegen, om d' arme te troosten:

K iij.

Op

Op dat ghy niet de Sommige ontgaet de duyſtere Hel:
Maer hoorende des Heeren ſtem, en lieflijcke propoſten,
Ende met alle gelovigen van vveſt en ooſten,
Aenſitten in 't Coninckrijck der Hemelen vreught,
Met Abram, Iſack, en Iacob niet als den booſten.
Dit vvenſchen vvy u *Coren-aren* uyt rechter deucht:
VVant *Liefd' moet blijcken* onder ons jonge jeught.

Liefd' moet blijcken.

REFEREIN.

Overmits Christus Iesus ons heeft bevolen,
 Hem lief te hebben, laet ons daer in niet doelen,
 Maer van gansch hert, en gemoet beminnen.
 Verwerpt ghy dit gebodt openbaer of verholen,
 Zoo sult ghy Christum voor u hoeft niet bekinnen.
 Maer indien Godts geest is in u herte binnen,
 En als een nieuw creatuer u selven verslout,
 Om dit gebot nae te coomen met hert en sinnen,
 Soo hebt ghy Christum tot u hoeft getrouwt,
 Ia alle zyn leden aen hem verknocht menichfont
 Welck zyn d'arme troostloose menschengemeyn,
 Die hy u heeft gerecommandeert ionck en oudt
 Als zyn eygen persoon hier op aerden certyn,
 Al is ons hoeft opgevaren in 's Hemels pleyne
 Hy heeft ons gelaten tot den dach van heden
 Dees arme menschen beswaert met tranen en geweyn,
 Liest ghy Christum het hoeft soo troost dan oick zyn leden.

Totten Romeynen doet Paulus ons vermaen,
 Dat wy veel leden aen een lichaem bestaen,
 Daer van Christus 't hoeft is (alhier geseijt)
 Indien ghy Christum Iesum u hoeft hebt aengedaen,
 Verstoet niet zyn arme leden met quaet bescheijt;
 Om de vaste verbin'nis, moet ghy zyn bereijt
 haer te vertroosten, in haeren noot t'allen tyden,
 Wie haet zyn eygen lichaem inder daet en waerheyt?
 Maer een yder sal hem selven voor anderen bevrjden
 De wyl wy verbonden zyn aen allen zijden
 Dat het een lidt van 't ander niet werdt gevelt
 Den eenen goet doende, en een ander myden
 Soo is u geloof ydel, en werd getelt
 onder getal der vromen, maer u schadt en gelt
 zyn u hoeft, daer ghy u aen verbint sonder reden,
 Die maer als Rentmeesters daer over zyt gestelt,
 Liest ghy Christum het hoeft, soo troost dan oick zyn leden.

Godt

Godt eyscht barmherticheyt en geen offerhande,
 Wilt al t'samen met redelicken verstande,
 Lieflicke troost aen Christi leden beuyfen.
 Die vermenichfulaighen in dees landen
 Een iegelyck is genootdruckt te voen en spysen.
 Want hoe kan de liefde wi sulck een ryfen?
 Die tot den behoefigen seyt, zyt verslaet
 En zyn leden van hem sluyt, wie kan zulcx prysen?
 Maer Paulus beuyft ons anders meester daet,
 Siet toe dat ghy tot den gevangen gaet:
 Als selfs gevangen zynde, in 't swerels ront:
 Den armen bedruckten wilt oick coomen te baet,
 Als of ghy selfs in groot benautheyt stont,
 Soosult ghy thoonen, dat ghy zyt onder 't verbont,
 der Christ-gelovigen, indien ghy met vreden
 Zyn leden zyt troostende, niet met den mont,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oick zyn leden.

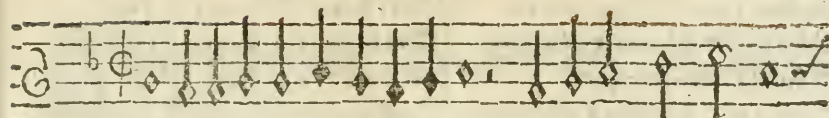
PRINCE.

Nu niemant ter werelt, of laet u vinden goetaerdich
 Te thoonen barmherticheyt, aen Christi leden waerdich
 Soosuldy als Princen, voor Godt werden geacht
 Hoe qualick conde den 'onglingh bevrechte werden vaerdich
 Daer om dat hy Christum 'thooft sonder aendacht
 Niet recht lievede van geheler sin en macht
 En zyn evenaesten gheen liefst bethoonen,
 Laet u liefst insonderheyt noch zyn gebracht
 Aen d'huylgenooten des geloofs, als lieve personen
 V naburen die gebrecklick onder u woonen
 Haer verstandlick troostende als een christens werck
 In alle droefnisse haer soeckende te verschonon,
 Met spijs en dranck hen onderhandende sterck
 Alsoo neemt acht en een naersti: h ooghen merck
 Waer thoe ghy verplicht zyt, met goede zeden
 Want Lieft moet blycken in 't aertsche perck,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oick zyn leden.

Liedckers

Liedeken.

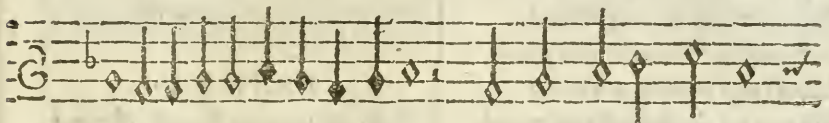
Op de wyse: Eylaes Rhetorica.

Dye Welken Christen zijn/ Zal tot saken tennij

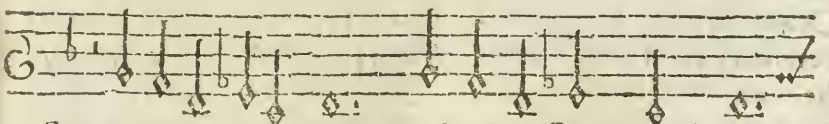
Betovenen naer zijn macht Ken d'anney zee bedroeft

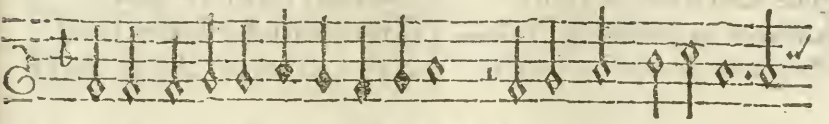
Zijn liefde niet en aenschijn/ Soo salmen kennen sijn/

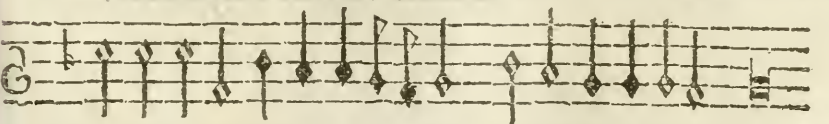
Dat Christus veracht geacht Der annen leeden' t'houft/

Hierom naer zijn gebodt Liest ghy u heere en Gade/

Soo salikt dan oick niet sijn Troosten in desen tijdt' Ar

men/ die alreer tot Wrept niet swaren gerijft.

L

Dech

Dees Verhoofing goet
 Oey Christi leden zoet
 Ghedaen uyt liefden claer
 Werd by Godt meer ghesien
 Day offerhande soet/
 Die niet sijn sijn ghemoe
 Ghebrant sijn openbaer/
 Wat cander meer gheschieden
 Day die sibil sijn vereent/
 Met Christo sijn sijn ghemoe
 Oey hem voor thoofst beken
 Ey thert tot hem ghevoent
 Suyver sijn onversceent/
 Als of hy waer present.

Willt uyt deelen u broot/
 Die sijn in hongher groot.
 Oey dorstighen voek laest
 Met dranch nae u verplicht
 Die ghevangenen in moot
 Welust: sijn thichaeu doot
 Inden aelden begraeft.
 Hout d'ann' in dijn ghesicht:
 Oij herberghey zint mielt
 Dreemden die dootley sibil/
 Hier aey beken tnen al
 Dat ghy zint van't ghetael
 Die Godd kind'rey silt/
 Alhier in subtelth dae
 Ghy die in rijcdom sneest/

Oey anney millick gheest
 uyt reynder liefd' sijn dencht/
 Niet hiet/ ghemoe sijn sijn/
 Godt die niet hooch is liefst/
 Ey alle rijcdom heeft
 Zal u niet d'eenrich serecht
 Looen niet groot ghevein/
 D'rijcdom is al niet
 Laet ghy in t verdriet
 Christi sijn leden sijn
 Ghy deist den leuen croun/
 Ey naect alst is gheschied
 Buyten den hemel thoov.

PRINCE.

Ghy Prince hooch gheest
 Werten hier weneent
 Tot d'annay desolaet/
 Die Christi leden hier
 Oij te hooften begeert/
 Ghy heeft lief sijn weert/
 Die sijn in moot bystaet
 Na sijn veruogken schier/
 Day sijn gheelt/goet sijn schadt/
 Die gaet den rechten padt.
 Niet den ghetrouwen knecht/
 Weeckert u pont te recht
 Tweevoudich buwen ladt/
 Als Lieft moet blijcke hecht.

Liefd' moet blijcken.

Haerlem tot die van Schiedam.

Ghelijc een Schip in't midden der mensch verflindende zee
woedich/

Doo? Neptuni, Aeoly en Iovis grammich ghewelt/
Soo sel angevochten dat niet alleen het volck misnoedich/
Maer selfs de Schiplien/ met sulcken angst en vrees verselt/
Dat doo? uiterste toevlucht/ met kunnen neerghevelt
en geboutwen hande/ elc schreyt tot God met tranen clachtich/
Soo swaerlijck elck dan wensche om in vryheyt te sijn gestelt:
Heb ic oock gtwenscht dijn comst o Roo Roosen eendrachtich/
Weest welcom dan/ ghy die Aensiet de joncheyt onmachtich.

Antwoordt.

Ahertelijck versoocken sijn wy Roo Roosen gedachtich/
En bedancken u Haerlem, hier gheseten op den troon
der consten/ met u broeders en sisters eendrachtich/
Van u vrynd'lick welcoom met consten schoon/
Daer van ghy draecht als edel Macht die croon/
Die u oock behoort/ doo? u eloquente reden.
Dus een open danckbaer herte moet zijn u loon/
En Aensiet de joncheyt, naer Reticices seden/
Wy sullen Trou doen blijcken met ons in-treden.

DerooRoosen
van
SCHIEDAM.

SCHIE DAM

*foldout/map
not digitized*

PRESENTATIE

Retorica sent lustich om aenschouwen/
Het al u Const-broeders hier in't Haerlemse
pleyn/

Die u welkdom aen ons Roo Roosen gaet ontfouwen/
Waer van wy u dancken met vrolijcker herten reyn/
Tot dien ende wy u schencken een present certeyn/
Neemt het in danck/ als wy u vriendelick schrijven/
En Aen siet die joncheyt hier in Roo Roosen cleyn/
'tSunt wy presenteren tot Speel-corens gherijven/
Verhope 'tsal// hier al// tot een ghedenckteycken blijven.

RHETORICA tot de Roo Roosen van Schiedam/ Eyschende des Intredes verclaringe.

Wert den Olm-boom bemint vanden Wijngaerde
schoone?
En ontfangt sy vādē Olm-boō weer liefde te loone?
Is oock de Toxelduyf soo tot elcander ghesint?
Hoe sou dan niet ick der wijsen vercleringh en croone/
Beminnen/ die vande welcke ick hertelijck sy bemint/
Sulck sijt ghy Roo Roosen: dies als een moeder haer kind
u beminnde/ ben ick herteliesdich tuwaerts gheneghen/
Weest welcocom dan/ en volghens reden my claer onthine.
'tverstant wy Intreets/ doch wilt welsprekentheyt pleggen/
Want sulcx can dieren/ vogelen/ boomen en steenen bewegen.

Balade op de Intrede.

O M dy te verthonen Rhetorica verheven,
En daer by te verclaren Schriftenrick nae't leven,
Den sin ons Intreets op dijn vrach ghervoet,
VVat deucht oyt vracht een mensch (en heeft bedreven)
Barmhertich lieflich goet (en daer beneven)
VVat verschricklick quaet een gierich mensch onvroet.
Soo Stellen wy eerst voor ooghen het exempel soet
vanden Samaritaen, 'twelck wy compareren,
Hoe dat den mensch gheschapen rechtvaerdich heylich goet,
Onsterfelijk ghemaect was by den Heer der Heeren,
Om alle Creatueren te gouverneren:
Iae burgher van's Hemels Ierusalem met vrede.
Den mensch onghehoorsamich hun van Godt gaet keren,
(verghetende 'tverbont dat hy ghemaecte had mede)
En trect nae Iericho de vervloecte stede.

Das is: den mensch door onghehoorsamenheyt gaet wijcken
van Godt, sich beghevende tot quade practycken,
En eyghen Duyvels wercken, waer door hy is gheraect
onder de rechte siel-moorders als hier gaet blijcken)
Sonde, Doot, Duyvel, die hem waerlick doorstrijcken,
Quetsen en diep wonden, half doot mismaect,
Oock oncleeden, en maken van alle hoope naect,
En beloften by Godt aensijn verbont ghehanghen,
Ladende ophem den toorn Godts, schricklick veruaect,
Soo doorlick ghewont, oncleet en mit druc omvanghen,
Op den wech blijvende legghen met svaer verlanghen:
Gaen wech en verdiensten der goe wercken daer benen,
Die hem niet connen helpen noch rechten sijn ganghen,
Maer laten hem in Godts toorn en doots vercleenen,
Niet hebbende te verwachten dan clagen en vvenen.

De Wijle hy nu dus leyt in Godes toren,
In hel, verdoemenis en in sonden verloren,
Sue compt Christus Iesus de goede mensch aen,
Den Warachighen Samaritaen wtvercoren,
Inde volheyt des tijts voor ons gheboren,
Reysen in't dal der stortingh' van soo menighen traen,
Kennen d' elendicheyt daer meed' den mensch is bevaen,
Werd' barmhertich beweecht, en recht liefdich ontficken,
Hy die Godt ghelue en als Godt is ghedaen,
Vercleynt hem, neemt aen een dienst-knechts teken,
Lijt veel bespots en smaesheden niet om uyt spreken,
Wert ghebonden om s'menschen wonden meed' te rechten,
Als een onbevleet lam ter slacht-banc aen 'icruys gheweken,
Op dat hy 'thant(christ en s'mens sond' daer aen sou hechten,
uyt liefd' door sijn dierbaer bloet, voor rijk arm en slechten.

'Welc hy inde wonden vergiet als oly en wijn,
En laed' over de soad' ophem (als recht medecijn)
den toorne Godts, en brengt den mensche weder
in een goede herberch (dat is) versoent hem sijn
voor Godt zynen vader, en vercrycht naer pijn,
Verghevinge, versoeningh en ghenade weder:
Iac hy draecht noch sorghe voor hem (als een recht reder)
Beschut hem dagelicx door sijn macht voor alle quaet,
En sit ter rechter hant sijn vaders neder,
Als een oprecht middelaer ende Advocaet,
Beveelt den mensch den waert dat hy hunc gade staet,
Verstaet ae dienaen sijn woorts dat sy verconden,
Boet bekeringh, vergheving der sonden vrouchen laet,
Tot dat de mensch uyt dees herberch als ghesonden,
VVeder in't eeuwich leven mach vverden ghevonden.

Waer mede volcomelijcken wert bewesen,
VVat deucht een mensch barmhertich liefdich ghepresen,
In dees werelts voor ons alleen oyt heeft gevvracht:
Iac doen wy noch sijn vyanden waren voor desen:

Machmen

*Machmen van meer barmherticheyt en liefde lesen?
Liet syn persoon (voor ons als syn vrienden) dooden onfacht,
Door Iudas verraet boosdadich, wreet, onbedacht,
(Machmen daer teghens schricklijcker quaet openbaren)
Die door ingheblasen giericheyt, by daech ende nacht,
Iesus syn eyghen Heer en meester niet wilde sparen,
Maer om een cleyn ghewin (naer Sch'ifts verclaren)
Hem overleverende in s'viants handen,
Die nae veel smaetheits hem brachten in s' doots beswaren:
Waer door Iudas hem selfs oock bracht in s' Duyvels banden,
Tonende naect berou tot sijnes sieles schanden.*

PRINCE.

*Als hy nu hoorde dat des oppercten Princen soon
veroordeelt was te sterven, hy syn verraders loon
door syns conscientys enaghen weer heeft ghepresenteert,
En seyde ick heb ghesondicht, datmen t'onrecht sal doec
het onnosel bloet, voor een yder ten toon?
Maer hem worden onbeleefsi' selve gherefuseert,
Waer door hy terstont heeft ghedijpercet,
En door een bast wankopich syn leven benomen,
Wel wetende t'berou te laet in hem was ghekeert.
Wilt u doch hier in spieghelen alle waerde vromen,
Mach verschricklijcker quaet door giericheyt voortcomen,
Daerom doet in sijts Trou blijcken als den Pellecaen,
Want d'onbarmhertighe alijt vresen en schromen,
Hier mede wy beslagten, neemt dit present in danck aen,
En Aensiet de joncheyt hier in Roode Roosen staen.*

Aensiet de joncheyt.

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Eerbiedich versouck	<i>Voor-reden.</i>
Crachtelosen ouden dom.	} <i>Twee arme crepelen en ghebreckighe oude mannen.</i>
Hulpelosen ouden dom	
Menich Christen mensch.	<i>Een weluermogende Burger.</i>
De Werelt	<i>Een machtige en costelycke Coninginne.</i>
Wellust des vleesch.	} <i>Drie Staets-princeessen, en Dienareessen der Werelt, weeldige Ionckvrouwen, lichtvaerdich en costelyck geleet, naer haren aers.</i>
Begierlickheyt der oogen.	
Grootheyt des levens.	
Schuldige plicht.	<i>Een eenvoudich man.</i>
Wet der vryheyt	<i>Een vrouwe in lange witte clederen.</i>
Beloninghe.	} <i>Stomme Personagien, achter de Wet der vryheyt gaende.</i>
Straffe.	
	<i>Een Magest.</i>
	<i>Een wreed man.</i>

Voor-reden.

Eerbiedich versouck.

Tot eer en prys des naems van onsen Heer der Heeren,
(daer toe al menschen doen behoort te zyn gericht)
Tot lof dijens hogen Godts, die eerst mael heeft gesticht
van aerdt den mensch, om hem te dienen en te eeren:
Tot stichting vande geen die (in haer oordeel) keeren
de ooge haers vernufts, nae Redens heylsaem lichte
Als oock tot nut van die, vviens deerlick droef gesicht,
De Redenrijcke Maechtn (die deucht met vreuch) can leeren
geport heeft, tot beroep van deese samen-coomst:
Daer toe soo sullen steets, vvy haer dienaren vroomst,
Dien zy uyt haren hof gepluckt heeft (om te dragen
tot een ken-teeckens beelt) de schone *Rosen-roet*.
Vvy (seg ick) sullen u den over hogen noot,
Het iammerlick gebreck, en smertich deerlick clagen,
Van terachteloos geslacht, vviens gryse outheyts dagen:
Hun storten over thoofst seer veel ellenden syvaer,
Gaen stellen voor het ooch als in een spiegel claar.

Soo dar ghy sullet sijen, hoe sy (om van hun plagen
 en armoedts last, verlost te vvelen nae hun vvensch)
 gaen schudden uyt, int oir van Menich Christen mensch,
 hun deerlick Claech-gebedt: om hulp sy hem aenvlijegen,
 (Naer onschult) hy belooft, en vastlick nemet aen,
 Naer raet syns schuld'ge plichts, te sullen hun bystaen.
 Maer, so den mensch sick haest door schyn goet laet bedrijegen,
 Vergeet syn plicht en laet in vleijssches slaep vviiegen;
 Soo comt de vverelt vals, met haeren boosen lust,
 Die draijt syn sinnen om, syn herte sy ontruff,
 Soo aerlich vveet zy hem te vleijen en te lijegen;
 Dat hy sick overgeeft, te syn haer slaef en knaep,
 Iae dat hy ganslick valt in sorgeloosheys slaep,
 En nijet vvil nemen aen, syns Schuld'gen plichts vertone:
 Hy vvort vveed'r opgevveet, en vande-outheys broos
 noch andermael versocht: maer laet hun troosteloos,
 Tot dat des Vryheys vvet hem stelt voor haren throone,
 En doet hem hooren aen schriftuijrllick en ijdone
Die d'armen liefdich troost, dat loon de sulick verwacht,
Als oock wat straffesfel, die troostloos haer veracht:
 Dat roert hem het gemoet door 't loon vvert syn persone
 seer lijevvelick gelockt: daer tegen schriect hem af
 (van onbarmherticheys) die vreeselicke straf:
 Hertgrond'lick vvert hy dan bevveecht, en neemt vooren
 d'ou mannen by te staen, iae doet het daerlick,
 Soe dat syn trouwv' aen hun oock blijft gena delick.
 Dat is den sin van t'geen, ghy hijer sult sijen en hooren
 (met Godts gehengeniss) soo neycht daer toe de ooren
 nijet enckel uvves hoofts, maer d'oogen vvs gemoets:
 Op dat u hert, daer uyt erlangen mach ijet goets:
 Belieft ons mer gehoor, vvilt stilte nijet verstoren,
 Op dat door vvangehoor, u sin nijet vverd' misleyt:
Daer aendacht niet en is, verstaet men geen bescheys.

d'Eerste yutcomste.

*Crachtelosen Ouderdom uytcomende segt
tot hem selven*

Compt apt
thijs des
hoefhepts

Hoe vreemt, hoe ongelijck is 't leven op der aerden,
d'Een brengt syn dagen deur, met heyl en groot geluck,
Eens anders tijt compt om, met ramp, verdriet en druck,
d'Een leeft gansch ongeacht, en d'ander vvoert in vvaerden
gestelt, geeert, men telt hem onder de vermaerden,
d'Een svvemt in s'vverelts vreucht (als in syns herten vvensch)
En d'ander slyt syn tyt, al een ellendich mensch:
d'Een vvert door d'oud'rē svveet (die oyt veel goets vergaerdē)
Een ryck een machuch heldt, en door d'onseeck'ren loop
der draijende fortunyn, crycht goed'ren over hoop,
Soe dat hy nijet en vveet die alle t'overdencken:
Daer'tegen is een soort van menschen, die onsfacht
In svverelts jammer-dal, met tranen zyn gebracht,
Die 't vvanckelbaer geluck nijet goets heeft vwillen schencken,
Maer die van kindis been af, schijer ichenen te verdrencken
in lydens vvater-vloet, jae die in t'leste uijr
huns levens, sijnaccken noch des lydens vruchten suijs:
Door armoed' en gebreck, (dat alle macht can crencken.)
Van dit ramp-salich volck, dit machteloos geslacht
ontbloot van alle hulp, ontfet van alle cracht,
Ken ick my d'alder armst' d'onfalichste te vvesen.
Myn Ouders vvaren arm doe sy my brachten voort,
In jeugets blinden tyt (daer in elck vreucht oirboort)
Heb' ick den svvaren last van armoed' moeten vvesen,
Nu, in mijn ouderdom, (t'vvelck ick beclaeg' by desen)
Trest my t'gebreck noch meest: t'geen my in myne jeucht
vvas een ondraechlijc pack, vvert my nu toegeveucht
in svvacken ouderdom, van ijder man mispresen.
Och! arm stock-ouden man, behoeflich, lam en blind,
Verschoven en veracht, jae 't spot van menich kint,
Ghy cont door svvacheyt steeds noch vvinnē noch te vvercken,
Hoe suldy dan met eer, in desen droeven strijt

M. ij.

In

Roept God
aen.

In dees benaude ceuvv' in desen duijren tydt,
Van s'vverelts dool'hooff inoot, dē door-ganc connē merckē?
Och seelfen vveet ick't niet, Is nijemant in dees' percken
Die mynen Raed's-man sy?ghy Godt die t'all' regijert,
Ghy Godt, ghy hogen Godt, die d'menschen sinnen sijert,
Schaff middel voor dyn knecht, vvil' hem o Heer verstercken
Op dat hy door vvanhoop nijet eenmael van dy vvyck,
Dat hy door grooten noot, nijet spreekē tegelyck,
V Vaer is Godts helpend', hant vvaer is de Heer versteecken?
In s'vverelts Rond' is dy doch gansch verborgen nijet,
Dyn oore hoortet all', dyn oogh net all' door sijet,
Dy syn o Heer bekent des ouden mans gebreecken:

Staet we
mordich
suchtende
ende naden
hemellicke
de.

Compt uyt
vboosche
den huys
des droef
hepts.

Hulpeloosen Onderdom compt uyt, en spreekt tot sich selven.
Gansch broos, heel vvanckelbaer is s'menschē staet in t'levē,
Syn aenlijen, vreucht en macht leet hāest verandert:lick,
Syn vvesen drayēt om schijer elcken oogen-blick,
Die huyden vvaerdich vvas in eeren hoogh verheven,
Is morgen ongeacht uyt synen staet verdreven
Die certyts Heere vvas; is nu gevorden knecht,,
Die op-geblasen tradt, gaet nederich en slecht,
Dijen Fortuyn, vriend'lick vvas, dijen heeft sy nu begeben,
s'Heeft hem die certyts sadt in vollen over-vloet
Ont bloot van alle macht, van Ryckdom, gelt en goet,
Soo dat hy hulps'oos sit op ongeachte schelven:
Och als hy dan bedenekt syn voorgēleden staet,
En, inde vage stelt met dit voor oogigh quaet,
Soud' druck niet sulcken mensch' het herte gansch bedelven?
Ick vraget and'ren niet, ick vveet het by myn selven
Hoe my gemoedet is dat droef benaude hert.
Hijet voortyts vvas ick ryck, ick leefde sonder smert,
Met Speel-tuijch quam 'tgeluck my ryck'lick overvvēlen,
Myn kinders gaf ick veel, lae boven myne macht,
Sy dreven hoogen Staet, in myn gemoet ick dacht
Sy souden inden noot my comen vveed' r te baeten;
Maer laes, tis my gemist, de doot, de droeve doot,

Die

Die heeft ſe in't graf geruekt uyt ſaertrijcks blinden ſchoor,
 Zy hebben ganſch geen goet, maer ſchulden nagelaeten,
 Huns levens coſt lickheyt, een praecht groot boven maeten
 die heeft het al verſlint, die heeft het al verſteert,
 dat van my ouden man moet vverden nu ontbeert.
 Nu als ick meeft behoef, ſoo heb, ick minſt i'aenvaeten,
 Nu dringer my den noot tot myner handen vvinſt
 Soe can ick doch eijlaes van ſvackheyt vvercken minſt,
 Dijes ben ick trooſteloos, en alle raet ten enden.
 Hoe hebdy my o doot met dynen bitteren ſtrael
 Nijet lange vvech gehaelt uyt ſvveerels ſammer-dael,
 VVaerom en maect ghy niet een eijnd van mijn ellenden?
 Com noch o doot com noch, cō vvild dy i' my vvaerds vvendē,
 Ick ben by eijgen doch: com helpe my van kant,
 Eer dat ick ſterve noch van deſe mijne hant.
 Maer ou vvijen: ſije ick daer, ſal Godt noch vvillen ſenden
 Tot my vvaerts een gehulp, vvcl vvie mach deſe ſyn?
 Och of hy my vvat bracht, verſachten ſoud' myn pyn,
 Maer neen ick mercke vvlaent i'reurige geſichte
 Dat hy met my moet ſyn in 't ſelve ongeluck,
 VVant droevich is tgelact, ſyn vvelen is vol druck,
 Nochtans ſpreeck ick hem aen, miſſchijen of hy my ſtiche.
 Gegroet ſyt vvaerde vrindt,

Siet Cracht
 telofen ou-
 derdom.

Spiritike
 hem aen.

Crachtelofen Ouderdom.

De Heere dy verlichte.

En geve meer gelucks dan my nu vvedervaert.

Helpelofen Ouderd.

VVel vvaerom doch, hoe ſoe, of ſydy oock beſvvaert?
 Het vvaer my goet verlaet, op dat myn moet niet ſvvichte,
 Ick bidde ſegget my, vvat is dy doch miſſchiet?

Crachteloos.

Tis my onmogelick ſoe groot is my t'verdriet,
 Als ickt 'bedencken moet, ſoe ſcheurt my 'thert van vvelen,
 O druck, ogrootten druck, o laſt, o ſvwaren laſt,
 O Cranken ouderdom, hoe vverdy aen-getaſt,
 Van groter noot en is in boucken noyt geleſen.

Hulpeloos.

Och vrundt met my eijlaes macht oock nijet arger vvesen,
T'is nijet dan al te quaet, hoe langer noch hoe meer,
T'gebreck noijt groter vvas, noijt druſte my ſoſeer
desarmoed's ſvare pack, geen quader dach als deſen:
Tis tyt dat elck van ons malcauder hulpe bijet.

Crachteloos.

Tvvee naecte connen doch d'een d'ander cleeden nijet,
Dus iſt verloren vverck vvat dat vvy t'saem' beginnen.

Hulpeloos.

Ick ben gansch deſperaet.

Crachteloos.

En-tis met my gedaen,

Hulpeloos.

Compt niemant ons te baet,

Crachteloos.

Soe moeten vvy vergaen,

Hulpeloos.

V Vat grypen vvy beſt aen?

Crachteloos.

V Vat ſullen vvy verſinnen?

Hulpeloos.

Daer is noch eenen vvech tot onſer baet te vinnen,
Een middel compt my daer noch inden ſin, voor't leſt.

Crachteloos.

Och ſoe, dat vvaer voor ons tvvee oude mannen beſt
dat vvy voor onſen doot noch hulpe condon vvinnen,
Maer vvelck' is 't middel doch? te vveten is mijn vvenſch.

Hulpeloos.

V Vy ſullen moeten doen onſ' clacht aen *Menich menſch.*

V Vy ſullen onſen noot op t' hoochſte hem aenraden,

En bidden, dat hy ons met ſyne gaven milt

in deſen ouderdom uyt liefd' vertrooſten vvilt,

Dat hy van t' groot gebreck ons arme vvil ontlaeden.

Crachteloos

Myn hungerigen buyck ſoud' ick die noch verſaden.

met droef gebedelt btoort? O neen dat vvaer t'onsoer,

Hulpeloos.

Van tvvee quad'n ons den noot het beste kiesen doet,
En t'is vvel meer gebeurt dat oudelijeden baden,
Com voort, treed' met my aen, hy compr ons in't gemoet,
Godt geef u goeden dach.

Menich christen mensch.

En dy geen tegenspoet.

Grachteloos.

En beter als'tmy doet, moet u den gangh becomen,
Iae vvelcoom moet ghy zijn, vvy hebben u vervvacht.

Menich chr. mensch.

Wat clonck my daer in 'toort? my docht ick hoorde elacht,
En clagend' d'oeferucht heb ick terstont vernomen,
Dijes is my 'thert geroert, 'tgemoet begint te schromen,
VWie heeft hijer dus geclacht? de vvaerheyt my vertelt.

Hulpeloos.

Ick selve bent gevveest, ick hulpelosen helt,
Ick heb hijer voorgestelt, (niet dat ick't my vvil romen)
Hoe dat ick certyts ben gevveest in goeden staet,
En dat my alles nu soe dapper tegen gaet
dat ick van groot gebreck nijet langer vveet te leven,
Dat ick van gelt en goet, van hulpe ben ontbloomt,
Dat alles my ontbreeft, jae oock het drooge broot,
En dat ick dach en nacht van 'hongers noot moet beven.

Grachteloos.

Met tranen heb ick ooc te kennen hijer gegeven
hoe mijnes levens tijt genomen heeft begin
met allerley ellend', hoe ick geboren bin
in armoed' en gebrec, hoe ick heb moeten svveven
door s'vverelts vvilde Zee, vol sorgelic gestorm,
Vol angst en vol verdriet, vol jammerlic gekorm:
Voor al, dat ic nu in myn oude svvacke dagen
geen middel vvere tot myn nodich onderhoudt.

Hulpeloos.

Dat is den gront daer op onf' clachte vvas geboudt,

Menich
Christen
mensch
compt upe
op t'jehoog
vande vooz
geclachten.

Die

Dat is den gront daer op onse clachte vvas geboudt,
Die vvy u *Menich mensch* noch andermael voordragen.

Crachteloos.

En bidden, dat ghy doch verhoren vylt onse clagen,
Dat ghy ons troosten vylt met uvven overvloed.

Hulpeloos.

Gesegent heeft u Godt met menich tytlick goet.
Syn gaven stori hy u nae syn goet vvel behagen,
Niet dat ghy daer of soud' volcomen heere syn.

Crachteloos.

Maer dat ghy die (als een getrouw Renmeester syn)
behoorlick deylen sult aen Christi naeckte leden,
Helpt troost ons arme dan, en boetet onse smert.

Menich Chr.

Och vrunden ick bekent, ick help u met myn hert,
Myn sinnen syn beveecht door uvve clacch-gebeden,
Ick vveet den noot is groot, u' clacht bestaet in reden,
Maer laez, vvat sal ick doen? den tijt, den droven tyt,
(die door benautheyt groot' schier alle nacht verflyt)
En laet my ovriich nijet, om aen u te besteden,
De vvyt bepaelde Zee, en oock het brede lant
nu gans onveylich syn, door oorlogs vvreden brant,
Die daegh'licks voor haer brenght veel arme eude lijdens:
Seer slap de neringh is, d'betalingh is heel snoot,
De schattingen syn veel, d'ongelden over groot,
Die ick tot's Vaderlandts beschermingh moet aanblijden:
Ick sie hoe meer en meer de middelen van myn vlijden,
Hier met een ongheluck daer aen een ander kant,
Soo tot myns selfs behoef, alsoock tot onderstant,
Die voor d'vryheyt van't lant hoogh-nodich moet geschijden
Hoe soud' ick kunnen dan myn even mensch bystaen?
Hoe vvaer doch mogelick dat hulpe soud' ontsaen
den ouderdom van my? die met myn eygen saecken
ocharmen nijet en heb dan al te veel te doen.

Hulpeloos.

Wee, vvee, sal niemant dan onse onderganch vergoed'n,

Sal ick door groot gebreck den doot noch moeten smaecken?

Crachteloos.

Den last valt my te swaer.

Hulpeloos.

Ick vvee het niet te maecken,

Comt niemant my te hulp, soe neemt myn tyt een end.

Crachteloos.

En soe Godt synen troost tot myvvaerts niet en send',

Myns levens leste uyr sie ick eer langh genaecken,

Door armoed', door gebreck, door jammer en verdriet.

Menich Chr.

Hoe soud' een Christ'lick hert sich doch bedroeven niet,

Dat daech licx hoort en sijet de clachten deser armen

die oudt, ellendich sijn, jae machteloos en swack,

Sijer sy vergaen bynae van 't groote ongemack,

VVie soud' (teg ick) vvie soud' sick hunder niet ontfermen,

Hoe vvaert doch mogelick dat niemand' soud' erbarmen

haer jammerlicken staet, en crancken ouderdom?

Als ick' toogh op hun slaec, soe is mijn tongh schijer stom,

Het herte keert my om door't suchten ende karmen,

Dies ben ick yvel te recht becommert en beveecht.

Hulpeloos.

O Menich mensch, of ghy noch mede-lyden creecht,

Om ons (door vware liefd') te lossen uyt dit lyden,

Soe soud' ick voor myn doot noch eenmael zyn verheucht.

Crachteloos.

En of ick noch eens mocht van dese ongeneucht

een cleynen tyt vry syn, hoe soud' ick my verblyden.

Menich Chr.

Stelt onverduldicheyt eenen cleynen tyt besyden,

VVeest vvel gemoet, u noot vvert van my noch verlicht;

K'sal haestich henen gaen, om raet tot *Schuld'ge pliech,*

Myn vvelbekanden vrundt, die my tot alle tyden

In sware saecken heeft een trouwv'behulp gedaen,

En sal op uvve saeck' my rypelick beraen,

Op dat vvy truyver baet een goeden raet bedencken:

N

Gods

Samt
binnen

Gods handt vwill' mid'ler tyt bevaren u voor krencken:

De Wereldt, comende uyt 't Hof der duysternissen, achter haer hebbende Wellust des vleesches, Begeerlicheyt der oogen ende Grootsheyt des levens, stelt haer op den Throon des Satans ende segt.

All' die in vvaerdicheyt en eere syn verheven,
Dijet gunstige geluc soe hooge heeft gestelt.
Dat nijet alleene sy in haer vwill' en gevvel't,
Haer onderdanen goet, maer oock haer lyf en leven:
Die moeren hert en sin gestadelic begeven
om naerstich toe te sijen, dat sulcken haren staet
vvel seecker sy gestut, beschut voor alle quaet,
Op datse teen'ger tyt nijet vverde neergedreven,
VVant hoeft hooger vvaer verheven boven al,
Soe veel te svvaerder oock soud' vvesen haren val.
In sulcken staet (seg ick) moet nauvvve toeficht vvesen,
Men moet voorsichich sijn, jae sorgen ende vvesen,
Op dat men nijet alleen 'tvercregen vvel bevvaer',
Maer dat men op een nieu noch meer daer toe vergaer'.
Dat is het eenich spoor, het eynde van myn vvenschen,
Daertoe streck all' myn doen by 'tmeesten deel der menschen.
tVVaer nijet genouch dat dit ons over-groote Ryck
Alleen soud' syn bevvaert voor 'tcomende ongelyc,
Maer nacht en dach moet ick niet aller macht arbeiden
om syne heerlicheyt noch vyder uyt te breiden
T'is vvaer, dat my gedenck van een seer oude schaed'
die op ons quam, doe dat verhatet' vrouvvven saet
ons souverainen Prins den cop heeft ingetreden,
Hoe dat ons machtich Rijk op die tyt heeft geleden
een onvervvvinlic quaet, en afbreck over-groot,
Maer ey dat' al gedaen, daer vverd' nijet op geblood'
Geen svveet noch arbeyt groot geen moeijs' vvy vuildē sparen,
VVy syn mer aller haest' vveed'r in het vverc gevaren,
En hebben t'oude Rijk herboudt, en soe vermaect,
Dat het ten volen is in heerlicheyt geraect;
Iae dat het boven al staer inden toogerefen:
Al om vverd' ick geeert, al om vverduick gepresen,
Den Throon des Satans is alom vveed'r opgerecht,

Elck mensche vvicrooft my, elc dijent my als een Knecht;
 Ick leg hem gansch en al begraven in het herte,
 Als hy my maer erlangt, soe is hy vry van smerte,
 Sulcks dat myn groten naem is luytbaer en bekent
 van s' verelts oogs opgangh, tot daer sy neemt een end'.
 Nu dijent vvel toegesien, nu eyscht vvel vvaergenomen
 dat dit geluckich vverc (door soe veel svveets becomen)
 nijet biyve steecken daer, maer k'vvilde dat ick sach
 dat het gevordert vvaer noch huyden desen dach:
 Hijer toe syt ghy bequaem o vvaerdige Princeffen,
 O Pylaers van ons Ryck, o trouwve Dienareffen,
 Dit is u eygen vverc, neemt ghy dijen last vry aen,
 Macct geene svvaricheyt, vveest nergens in belaed'n,
 Gaer cloeckelic te vverck, het moet u vvel gelucken;
 VVie soud' den voorspoet doch uyt uve handen rucken?
 Ter vverelt genich mensch, geen stercheyt noch geen craht,
 V mogentheyt is veel, te groot is uve macht,
 Daer door ghy s'menschen cracht soe dapperlic cont dvingen
 dat sy vryvvillichlick u moeten selfs toebringen
 gehoorsaemheyt en eer, iae dat s'hen nijet ontsien
 voor uve heerlicheyt te buygen hals en knien:
 VVant laet sich yevvers maer aen eenich oirt vertogen
 den lust van 'tyveeld'ge vleysch, Begeerlicheyt der oogen
 En s'levens hogen pracht, laet het maer eens geschied'n
 dat die den mensch van ver' maer comen aen te bijed'n
 gemac, rijedom en eer, en s'vverelts heerlicheden,
 Mensijet met vvat een lust, met vvat begeerlichen
 den mensche daer op vlamt; hoe dat hy jaecht en loopt,
 Met vvat een viericheyt hy forch op sorge hoopt,
 Hoe yv'rich dat hy is, om die te mogen crygen;
 Dijes can ick t'uvver eer niet reden nijet versvvygen
 dat s'menschen herten zyn ten vollen in u hand.
 Dat ghyse vvenden cont; en dryven aen vvat cant
 u sulcks maer en gelust; lae dat moet ick getuygen
 dat ghy des menschen cracht en vville t'saem cond't buygen,
 Kortom, den mensch is in u vriendelic gevvels

Met hert, sin, vvill' en macht volcomentlick gestelt:
Ick ken, dat sonder u nijet staend' soud' connen blyven
des vverelts grote ryck en hooch verheven t' hroon,
Ic vveet oocdat ghy syt bequaem' hoeck-steenen schoon,
Die t'nieu-geboude vverek op t'alderhooghste styven;
Dijes sy u lof en prijs, eer moer ick u toe schryven
voor all' de daden vroom, die ghy oyt hebt gevraecht,
De deucht die aen ons is door u te vveech gebracht,
Vereijst een fame die geen eeuve can uyt-vvryven.
Soe uyt der maten vvel my all' u doen behaect t.

Wellust des vleesch.

O vvaerde Coningin, die t'vverelts schepter draccht,
Die onder dynen voet volcomentlick cond't drayen
t'rgeluck van d'elc eeuve, all' t'goet van desen tyt;
t'is my een groote vreucht, t'is my een hooch jolyt
dat dyne Majesteit myn dijensten connen payen.

Begierlickheyt der oogē.

Van vreuchde springh ick op.

Grootsheyt des levens.

Myn hert moet sick verfrayen,
VVanneer ick hoor dat haer myn dienst is aengenaeem.

Begeerlickheyt.

t'Verheucht my oock als ick vveet dat de luyde faem
Mijn daden nijet alleen doet voor haer ooren vvayen:
Maer dat t' haer hoocheyt oock syn vvaerd' en lieff-geal.

Grootsheyt.

Dat is het spoor, t'vvelck my steeds doen voort varen sal,
Om hare Majesteit meer dijensten te bevvyfen;
En vvaerom toef ick doch? den vvill' is immer goet,
t'Gebreeckt ooc aen geen macht, vvant elck belyden moet
dat ick in mogenheyt ben boven al te pryfen.
Hoe menich mael heb' ick t'vveedrachticheyt doen ryfen,
Beyd tusschen Over-heer: en tusschen Onderfact,
Door Grootsheyt, door begeert van eer en hooger staet,
Stel ick des vverelts rond' in t'vvist, dat t'vvaer aff ryfen,
Om mynen t'vvil en is op aerden meer geen vrec,

Elck mensch nae hoocheyt staet, jae elck is even ree
te treden in t'geschil, selfs t'kindt niet syne moeder:
Men crycht, men svennt in t'bloet, men arbeyt meer en meer
om hoocheyt, en om die verganckelicke eer
stelt elck hem in t'gevecht, jae broeder tegen broeder.

Begeerlickheit.

Vat seymen nu van my? voorvvaer ick ben veel vroeder,
Kheb hare Majesteit al meerder dijnst gedaen,
Om my (seg ick) om my soe siemen nemen aen
vervarringh en beroert, des oorlogs rechte voeder;
Om my den Coopman reyst, beyd' over Zee en sant,
Door bosch door bergh en dal, door 'tonbevvoonde lant:
Om eene hant vol gelts (of vvints) by een t'schrapen,
Betroudt den Schipper 'tlyf in eenen hollen boot;
Om my den Crijchtman vecht, om my draecht hy sic vroom
Kort om, al s'vverelts volc is t'samen uyt om rapen,
T'gelt' is der Christ'nen Godt, t'gelt is der Christ'nen vvapen,
Ick vvord' van haer gevijert, den rijcdom dijnen sy.

Wellust.

Nijet min en heb ic ooc altoos gequeten my,
Om trouvvnen dijnst te doen en heb' ic noyt geslapen;
VWie isser oyt gevveeft soe treffelic bekant,
Soe ryc, soe sterc, soe vvys, of machtich van verstant,
Die onder myn gevvelt sick niet heeft moeten geven?
VWie isser doch soe stoudt, die eens derf dencken hijer,
Dat buyten desen brant van myn onbluss'lic vijer
maer eenen enck'len dach syn hert soud' connen leven?
Neen, neen, t'en mach nijet syn: elck vvil my syn beneven
Elck loopt, elck jaecht, elck schept in my syns herten lust,
Elck meynt dat hy in my vint syner zijelen rust:
All' teenmael sonder d'vvangh uyt eygen vvill' gedreven;
VVant mynen last is licht, myn jock geen mensch en d'vvingt
Maer elck syn eygen hals daer onder vvillich dringt:
Iae'ris alsoe gestelt, dat vvild' ick hem ontlopen,
Hy sluijt my in her hert, en houd't my soe gevaen,
Dat my niet doenlick is te connen hem ontgaen,

Soe seer is myn liefd' steeds inden mensch ghesloopen.

Begeerlickheyt.

Myn liefd' hem duchten,,doet.

Wellust.

Ick doe hem vveder hopen,

V Vant myn gebruyc is van veel aengenameer cracht,

Begeerlickheyt.

Ooc zyn myn vruchten,,soet.

Grootsheyt.

En ick dijen' nijet veracht,

V Vant als den mensch maer tracht nae my met handen open,

Syn loon is louter pracht, en hoge heerlicheyt.

Wellust.

Nijemant en haect daer nae, noch nae Begeerlicheyt

der oogen, of den lust die moetter voor al vvesen,

Derhalven ist al nijet vvat sonder my begint.

Begeerlickheyt.

V Vy dijenen all' by een, best zyn vvy eens gesint,

V Vant sonder d'ander, en vvaer d'een nijet vvaerd gepresen.

De Wereldt.

Princeessen tvvift nijet meer, tvvert u belast by desen,

V daden vveet ick vvel, u macht is my bekent,

My tvvijffelt daer nijet aen, ick ben te vvel gevvent

u vromicheyt, u deucht en trouheyt uytgelesen.

Gaet voort in uven dijenst, syt vlytich ende vvaect,

Sijet naerstich toe dat ons geen schade meer genaect

Maeet dat vvy aen ons Rijk geen afbreck meer en lyden,

Soe sal een heerlick loon u allen zyn bereyt.

Grootsheyt.

Om te voldoen den vvil van dyne Majesteit

sal ick geen naersticheyt, geen moeyt' noch arbeyt myden.

Wellust.

Ick ben oock al gereet.

Begeerlickheyt.

En ick stae hijer besyden,

Ick vvacht dat haren mont sal spreecken het bevel.

Grootsheyt.

Grootsheyt.

Och vvaer'ick slechts in 'tverck.

Wellust.

Dat vvild'ick oock soe vvcl,

VVaer ick maer aen den man, hoe heftich soud' ick stryden,

Ick bracht in corten tyt de saecke tot onf' vvensch.

De Werelt.

Gaet henen en neemt u gangh nae *Menich Christen mensch.*

Tis tyt, 'tis meer dan tyt, dat vvy met yver vvreecken

het leet dat onse Croon dus lange is geschiet,

Ons Schepter daer en vvil hy onder buygen nijet,

'tGeen hy in 'ther't gevoelt, dat vvil hy nijet uyt-spreecken,

Invvendich dijent hy ons, maer het uytvvendich teecken

van onderdanicheyt en heb' ick noyt gesien,

Brengt hem in ons gevvelt, tsa doet hem eere bijed'n,

Omringt hem met bedroch, met list en loofse treecken,

Ghy hebt gelegentheyt, 'tis nu bequame tyt:

VVant d' *Armen onderdom* die cracht en hulp is quyt,

Heeft hem haer grooten noodt op huyden voor-gedragen,

Eu met een claech gebedt zyn hulp en troost versocht,

Tot onschult heeft hy vvcl 'styts droefheyt voort gebrocht,

Maer eynt'lick noch beloofte sullen s'ick bevragen,

Dijes is hy rechtevoort juyft op den vvech geslagen

om met *Schuldige plicht* zyn vrunt, te plegen raet,

VVelck opset, soe hy nijet belet vvert met der daet,

Princeffen ghy cond't sijen dat vvy't noch nae beclagen;

VVant soe sal dadelick bevogen zyn syn hert

om d' *Armen* hulp te doen, om boeten hunne smert

Om (nae syn plicht) aen haer te tonen liefdes vvercken;

VVelck soe geschijet, hy steeds van s'ick verftoten sal

les vverelts Majesteit. met hare lusten al,

Dus vvilt voorsichich zijn, en op u hoede mercken.

Begierlickheyt.

Dneen, dat moft nijet zyn, daer voor vvil ick my stercken,

Veel lijever vvil ick hem gaen onder-scheppen 'tpadt.

Grootsheyt.

Hey

Hey, soe dat is voor nyt.

Wellust.

Op treden
hoort met
hun bepoet.

En dat^s nae even radt,
Hy dijent best aengevadt eer dat hy uyt deef^s percken
can comen aen het huys van synen schuld'gen plicht.

Begeerlickheit.

Begeerlic-
heyt houdt
hun staede.

Ey, sonder forgh, die reijf^s doe ic hem staken licht,
Ick sal met soet gedicht hem soe in d'ooren blasen,
Dat hy nijet eenen voet sal connen vorder gaen.

Grootsheyt.

Iae al met soeticheyt vvil ick hem comen aen,
En doen hem soe voortaeen nae myne dulheyt rasen.

Wellust.

Syn hert en sinnen sal ick soe geheel verdyvasen,
Dat hy Schuldigē plicht sal geven geen gehoor.

Begeerlickheyt.

Houdt op, onf^s Coningin heeft hooger sorgen voor,
T'vvaerdoch om nijet, of vvy onf^s daden al oplasen,
Haer Majesteit is daer ten vollen van verneucht.

De Werelt.

Princessen vis my lief, vis my een groote vreucht,
Dat ick hijet uvve deucht en daden hoor ontfouven;
Maer vwant den tijt nu cort, en onsen noot vereyscht,
Dat onses rijcks gestalt van my vverd' overpeyst,
Soe vordert ghy de saeck, ick salf^s u toe betrouven.

Grootsheyt.

Iae hare Majesteit mach daer vvel vry op bouven,
Dat Menich Christen mensch sal syn in haer gebijet,
Noch huyden desen dach, alleer de Sonn' vvech vlijet,
Eer sy t'vergulden hooft sal vwillen ons onthouven.

*Wellust, Begeerlicdheyt ende Grootsheyt, comen i samen uyt,
ende Wellust spreekt.*

Wansa.

Nu staet de saeck aen ons, de forch is ons bevolen,
T'vereyscht dat vvy voor al gaen houden godde vvacht.

Begeerlickheyt.

Iae hier ter rechter hant sal ick gaen nemen acht,

Op dat

Op dat den mensch van ons nijet come te verholen.

Grootsheyt.

En ick sal voor ons hof my stellen onverholen,

Op dat ick hem terstont mach hebben in't gesicht.

Wellust.

Waer blijft hy doch soe langh? is vreemt vvat hy uytricht,

Hy is ons immer nijet met listicheyt ontscholen;

Neen, neen, ick sie hem daer, hy compr ons in't gemoet.

Begeerlickheyt.

Gegroet zyt Christen mensch, van herten zyt gegroet,

VVy vvenschen u voorspoet, als vvaerdige vriendinnen;

Ter goeder uijt hebt ghy u hijer by ons gepaert.

Menich Chr.

Ick danck' u hertelick.

Grootsheyt.

Hoe sydy dus besvvaert.

VWat ist dat u bedroeft, hoe climmen dus u sinnen?

Menich Chr.

Den Geest is my ontroert, ontstelt ben ick van binnen,

Innvendich hebben myn gedachten eenen stryt,

VVaer door myn droevich hert alsulcken onrust lyt,

Dat ick selfs nijet en vveet, vvat laten of beginnen,

Soe draeijet my den sin gestadich om en om;

VVant huyden quam by my den svacken Ouderdom,

Cracht' loos en Hulpeloos, van yder man verlaten,

Seer deerlick clacchden zy, jae seyden dat den noot

van armoed' en gebreck, hun quelde totter doot,

Sy baden dat ick hun doch comen vvoud' te baten,

Of dat sy troosteloos, corts mosten byder straten

gaen svveven hijer en daer, jae datmen oock eer langh

aen hun steeds speuren soud' een droevich onderganh;

Devvyl' sy ganschlick nijet en hadden te aenvaten

tot onderhoudingh van hun oude leden svvack,

Om dat der handen vvinst door cranckheyt hun ontbrack;

Nu vveet ick, dat ick hun nijet garen soud' sijen sterven

van honger en gebreck, of dijergelicken quaet,

Menich
mensch
compr uyt

¶ VVelck inder vvaerheyt vvaer een al te vvreede daet,
 Daer voor ick Godes straff' tot vvraeck soud' moeten erven.
 Nu ist oock soe, dat ick seer qualick ijert can derven,
 Daer met zy inden noot syn souden onderstut,
 Nadien myn midd'len gansch en al zyn uytgeput
 in dees' benauden tyt, die 'taetriek compt om' s'vverven
 Met Oorloch, ende Crych, met droefheyt en verlijes;
 Dit is de saeck, vvaer door d'ong' rustheyt in my vyies,
 Dat vvas de s'varicheyt, daer niet ick ben beladen,
 Devvyl ick niet en vveet vvar best gedaen sal syn:
 Nochtans heb' ick beloofd, ick heb' verbonden myn
 met Schuld'ge plicht myn vrunt te sullen my beraden,
 Of eenich middel vvaer, dat buyren myner schaden
 geholpen mochten syn deel' *Oude mannen* all';
 Die binnen *Huerlem* syn in over-groot getal,
 Of men hun hongers noot soud' mogen soe versaden,
 Of sy in sulcken staet eens mochten syn gebracht,
 Dat doch geeyndicht vvaer' hun dagelickse clacht:
 Daerom ben ick alsnu recht op den vvech getreden
 om met hem in syn huys, te sprecken vande saeck:
 Op dat ick dan in haest daer van een eynde maeck',
 Bid' ick houdt my niet op, maer laet my gaen met vreden.

Wellust.

VVat ist dat ick verstaet, vvat hoor' ick uyt u reden?
 Hoe na zyt ghy oock met die ijdelheyt bevaen,
 Of steeckt in u oock dijen bedriegelicken vvaen,
 Dat ghy in desen tyt soe qualick soud' besteden
 en vverpen teen' mael vvech, u midd'len over-schoon,
 Opeen onseck're hoop van een toecomend' loon?
 Neen, neen, vvacht u van des, vvilt eens gaen overdencken
 hoe menich ongeluck u hanget over 'i'hoofst,
 Daer door ghy van u goet soud' connen syn berooft,
 Peynst eens hoe haest u selfs 'tgebreck soud' connen crencken.

Begeerlickheyt.

Iae houdtall' vvat ghy hebt, denct nijemant ijert te schencken,
 Vergaet meer daer toe, vult schuyr, comptoir en kist,

Racpt,

Is poecht
 bene te gaet
 maer woert
 opgehoudt

Raept, schraept, bedrijecht en lijecht, spaert geenderhande list;
Op dat u tytlick goet mach meerderen allencken:
En vvilt u soe ter noot vergaren eenen schat,
Op dat vvanneer ghy selfs sult vvorden oudt en mat;
Ghy middel hebben moecht om heerlic van te leven,
En laet d'ou mannen gaen, vvyst ghyse vande hant.

Menich chr.

Maer neen ick forgh, soe ick haer dede geen bystant,
Dat sy doorgroot gebreck den geest haest moeten geven.

Groosshijt.

Vvat moijet u die forgh, vvatt' u daer aen bedreven?
Het jammert u van die, die selver ganlick nijet
gesocht en hebben voor't toecomende verdrijet,
VVilt ghy de sulcke juijst met hulpe gaen beneven?
Besoreht u selven eerst, gelovet dit gevvis
dat immer u het hembd' naer dan den mantel is,
Verquist u goet soe nijet, maer vvilt het vvaerdich houven,
Vercijert u eygen lyf met costelick habyt,
Iae maect u prachtich toe, sचेpt daer in u jolyt,
Coopt hoeven enpe lant, vvilt hooge huysen bouven,
Soe sal een ijder u met vvonderheyt aenschouven,
Soe vvurdy doch geacht, soe suldy syn geeert.

Begeerlickheyt.

Laet varen Schuld'ge plicht, u herte van hem keert,
Syt vvel geruist, vvilt ons u saecke toe betrouven,
Soe meuchdy leven in volcomen overvloet.

Wellust.

VVeest vrolick, syt verheucht, hebr altyt goeden moet,
VVilt met eens anders saeck' u sinnen nijet ontrusten,
Dijent uvven eygen buyck, drinct uvven vvyn met vreucht,
Gebruyct alsoe u goet tot allerley geneucht,
Denct om den armen nijet, maer volcht vvs hertes lusten.

Menich chr.

Maer die eertyts den noot der armen nijet en blusten.
die hebben (soe ick vveet) ontsaen een svvare straf,
Hoe soud' met my dan gaen, hoe soudet loopen af,

O. ij.

Soe

Soe ick myn even mensch hier binnen dese kullen
van honger en gebrec, van armoed' lijet vergaen?

Groatsheyt.

Neen, neen, ten sal soe haest met hun nijet zyn gedaen,
Sy syn tot desen dach van honger nijet gestorven:
En 'tgoet dat ghy besit, dat is in u gevvelt,
Ghy syt daer als een heer en meester in gestelt,
Ghy hebt het tot u lot en eygendom vervorven.

Begeerlickheyt.

Soud' ghy't dan geven vvech, soud' ghy daer meed de korven
der armen vullen gaen? soe vvaert haest al gespilt.

Wellust.

O neen, dat vvaer geen raet, u bet bedencken vvilt,
Door veel te geven, soudt ghy selfs haest syn bedorven,
VVant'tgeven menich mensch ten lesten bidden doet.

Groatsheyt.

Sijet dat ghy dat beschut, gebruycket soe u goet,
Dat ghy met u gebreck geen and're moet besvaren,
Verteert het selfs, soe doet ghy nijemant ijet te kort.

Memch Chr.

Vrijendinnen het gemoet my heel bevlogen vvort,
Soe heeft my steed's getref u liefelick verclaren,
V treffelick bevvijs, en vriendelick bedijet,
Dat ick my heel en al geef onder u gebijet,
Om uvven vvilt te doen, laet ick myn reyse varen.

Wellust.

Soe vvillen vvy ons dan oock vriend'lick met u paren:
Dat is de rechte daet van een verdachten man,
Eens anders goeden raete vvillen nemen an;
Compt rustet hier by ons, vvilt geen geneuchte sparen.

Zy stellen hem in een Zetel, genaems Vleeslike sorgeloosheyt,
ende tot teeken van triumphe, singen zy 'mae-
volgende Liedeken, waer door hy
geheel vast in slaet.
pe geraecks.

Nae den

Naden voys,
Schoon lief vvilt myn troost geven.

O Werelts machtich Rincke Nu breeket door het dunster/
Waer is nu dyns gelincke/ Den glants en schonē lunster
Die thoost so steket op? van dyne heerlickheyt/
Dyn overhogen Throone Den nebel damp moet swichte
staet heerlick nu ten thoone Dyn daeg raet siermen lichtē
Gerefen inden top. In voller eerlickheyt.

3. 4.
Noyt waerden so verheben/ Nu sindes werelts Booden
Men sieh noyt hoger sweven Nu son des menschen Gooden
dyns grote shepters macht Gemack, Rijckdom en Eer,
Als Aernicks Burgerpen Die sint daer si hoor kinnelen/
Op vlexer ende vryen Daer si rust harer zjelen
door dyns renlockes cracht Bp soucken meer en meer.

5.
O Werelt/nae dyn wensche
Selfs Menich Christen mensche
Nu slapet sorgeloos/
In Vleslickheyt geseten/
Syn plicht heeft hy vergeten
Door dyne lusten broos

Dis ghesongen zynde spreect
Grooischeyt.

Sijet hy is nu met onse lijfde ontstecken
Vvy hebben hem tot onsen vvil gebracht.

Begeerlickheyt.

Iae doch ons eer is daer heel vvēl betracht,
Ons vroomheyt is voor alle man gebleecken.

Wellust.

It VVaer jammer dat aen ons ijer soude ontbreecken,
Dus laet ons gaen, op dat vvy vvinnen tijt,
Haer Majestey sal hoochlick zyn verblijt,

O iij.

En

Gaebrinck

En onsen vlyt groot lof en eere spreecken.

*Nae een weynich vertroovinghs, comt Schuldige plicht nye
Hof der genaden, ende siende den Men-
sche slapen, spreekte.*

Vanneer dē armē mēsch aēschout Gods vvonder vverckē,
Des Hemels rond' gevelf met lichten schoon vercijert,
Het Aertryck vvcl voorsien met vvreet en tam Gedijert,
De vvyt-bepaelde Zee verspreyt in vele percken;
En hy oock boven dijen met aendacht gaet aenmercken
hoe heerlic dat hem Godt verheft heeft uyt het slijck,
En in 't begin gemaect zyns evenbeeldes blijck;
Hoe hy hem boven al (om zijeles heyl te stercken).
verlost heeft vande sond' van Adams boosen val
die van Godt scheiden af, hem en syn afcompst al:
Hoe hy hem (seg ick) vveer in 'tbondt van syn genaden
genomen, en gemaect heeft slevens erfgenaem,
Soe dat hy vveder is een Kindt syns Rijcks bequaem:
Sal sulcken mensch nijet, syn becommert en beladen?
Hoe hy syns Schepers deucht, syns hogen Godts vveldaden
met herte, tongh en mont sal mogen maecken groot,
Hoe hy syn ouden mensch best brengen sal ter doot,
Hoe hy tot Godes eer, sal vvand' len goede paden
die recht en heylich syn, gelijk hem toebehoort,
Hoe hy becleden sal syne vvedergeboort
met vruchten schoon, die der bekeeringe syn vvaerdich?
O jae, dat comt hem toe, dat synen plicht geheel:
Maer och eylaes, ick merck hier gansch het tegen-deel;
Sijet! *Menich Christen mensch*, dus ijdel en licht vaerdich
in Sorgeloosheyt slaep, hoe 'svveerelts lusten aerdich
hem hebben gansch en al, in haren dienst vervvarmt,
VVat ist o Heer, vvat ist, dat ghy dy steeds ontfarmt
over den armen mensch, die licht en onbesvvaerdich
vertredet dyn gebodt: VVel dijen mensch, die dy vvreest,
Gevvillich tot het goed', herboren door dyn Grest;
Maer laes zy syn so svyac, zy gaen op glatte vvegen,

Op glipperige pad'n, met voeten heel onvast,
Soe haest sy met een stoot dan verder aengetast,
Terstont is theele lyfter aerden need'r geslegen,
Ten sy dat dynen Geest hen vveder houdt te degen:
Nae 't vleysch sy hebben lijf, hoocheyt, gemack en rust,
Rijckdom en vveeldicheyt, jae alle vverelts lust,
Geen ongemack, geen pijn en connen sy staen tegen,
Maer nae des vleyschs begeert sy luysteren eylaes,
En vvorden soe gevaen met dit bedrijechlick aes.
Hijer vvas ic voor beducht, dat vvas myn sorch, myn schromē,
Myn hert getuychde my ijer quaets, dan vviste nijet
(O Menich Christen mensch) vvatt' huyden ha d' bedijet
dat ghy (naer u gevvoont') tot my nijet vvaert gecomen,
Derhalven heb ick selfs myn vvech nae u genomen,
En vind' u rechtevoort in sulcken snooden stant,
VVat sal ick hijer in doen? best neem ick hem by d'hant
en roep hem uyt den slaep, best gae ick hem opvvecken,
Best leyd' ick hem van hijer, op dat geen meerder quaet
in sorgeloofheys stoel, steeds over hem en gaet.
Hou Christen mensch ontvvaect, vvilt naerstelick oprecken
de lend'nen vvs verstants, u oogen vvilt ontdecken,
Staet op, rijst uyt den slaep, syt nuchteren en vvaect.

Stoot
hem aen.

Menich Chr.

VVie stoort my hijer, vvie ist die my onrustich maect?

Schuld. plicht.

Tis Schuld'ge plicht u vrunt.

Menich chr.

Laet hem van hijer vertrecken,
Ick doe hem geen bescheyt, den slaep is my te soet.

Schuld.

VVaect op (seg ick) o mensch, syt nijet meer soe onvroet,
Denct dat ghy Hemelsch syt, en jaget dan (met reden)
nae tgeen dat boven is, schiet dat ghy dat erlangt,
En aen dit tydelick' u hert nijet meer en hangt,
De VVerelt die vergaet met haer Begeerlichkeiten,
Den nacht die is voorby, den dach is aengetreden.

Eerbact

Verbaer soe vvandelt dan voor d'oogen uvves Godts,
 Als inden claren dach, vergeet niet syns gebodts,
 Maer heylichlick geeft tot gerechticheyt u leden,
 Als een gehoorlaem kint, al uvves levens tyt,
 Gedenct maer eens hoe haest u heerlicheyt verslyt,
 Dat snelder uvven tyt vlijet, dan een spoel in 't vveven,
 Peynst mensche, peynst, hoe cort u uijre is gestelt,
 Hoe dat u cracht vergaet als bloemen op het velt,
 Hoe dat maer eenen roock en schaed' vve is u leven,
 En vvilt u lichaem dan uyt sorgeloosheyt geven,
 Neemt vlytich vvaer den dach daer in ghy vvort besocht.

Menich Chr.

O Schuld'ge plicht, ghy hebt in tvvyffel my gebrocht,
 Angst en becommeringh syn steeds in my gedreyen,
 Ist soe met my gestelt, soud' soe myn saecke staen?
 Soe vvaert tyt dat ick dyn vermaninge nam aen,
 'tVvaer nodich dat ick uyt den slaep vvaer opgerefen,
 Maer neen, ick mach noch nijet, te svvaer is 'thoofst voorvvaer.
 Myn oogen syn oock noch van vaeck' nijet al te claer,
 Ick bidde laet my noch een cleyn tyt in myn vvesen.

Schuld.

Heft gem
 up de stoel
 ende leydet
 hem binne.

Neen, neen, staet haest lick op, voor meerder quaet vvilt vvesen
 Verhart u herte nijet, soe ghy hoort s'Heeren stem,
 Syn cloppen nemet vvaer, vvaect en gehoorlaem hem;
 Compt, rustet u op my, vvilt hier nijet langh verbeyden,
 En reijct my uvve hant, dat ick u mach geleyden.

*Crachtloosen ende Hulpeloosen onderdom, weder uytcomende
 vernijewen hun vorige beclach.*

Crachtloos.

O noot, o hoogen noot,
 O svaren last om dragen.

Hulpeloos.

O noot, suijs als de doot.

Crachtloos.

O noot:

O noot, o hoogen noot,

Hulpeloos.

'tGebreck vvas noyt soe groot,
Noyt voeld' ick soe Godis plagen.

Crachteloos.

O noot, o hoogen noot,
O svaren last om dragen,

Hulpeloos.

Och vrunt 'tis al om nijet, of vvy veel staen en clagen,
'tSchynt dat op onse saeck' heel vveynich vvort gelet.

Crachteloos.

Godt heeft nochtans soe hooch bevolen in syn vvet
dat boven alle dinck sal vvorden acht gellagen
op d' Armen, en dat elck sal boeten hunne smert.

Hulpeloos.

Och vvaer die VVet geprent, in menich Christen hert,
Men soud' ons dan dus langh nijet laeten sonder helpen,

Crachteloos.

Wie sal my troosten doch?

Hulpeloos.

VVie sal myn commer stelpen?

Sal dit myn oude lyf vergaen door hongers svvaert?

Crachteloos.

VVaer is barmhertichticheyt?

Hulpeloos.

O lijfd' vvaer is dyn aert?

Dat vvy dustroosteloos ons leven moeten enden.

Crachteloos.

VVaer dat vvy henen gaen, vvaer vvy ons selven vvenden,

VVy crygen geen en troost, geen hulpe nae ons vvensch.

Hulpeloos.

VVy deden onse clacht aen Menich Christen mensch,
VVy hebben onsen noot hem deerlick voorgehouden:

Dat hy, en Schuld'ge plicht hun vvat beraden souden,
is 'igeen hy ons van daegh' soe vast' lick heeft beloost.

Crachteloos.

VVer vat mach d'oorfaeck syn dat hy dus laugh verrooft,
VVat raet heeft hy gepleecht? Och of vvyt mochten vveten.

Hulpeloos.

Iae die het seggen dorst', k' denck 'tis hem al vergeten,
VVy syn al uy: het hert, als hy ons nijet en sicht.

Crachteloos.

'tVvaer beter selver dan gegaen tot Schuld'ge plicht,
My dunct het vvaer vvel goet, dat vvy hem gingen sprecken.

Hulpeloos.

Ick vundet oock nijet quaet, en dat vvy ons gebreecken
hem stellen voor, misschijen vvat raet hy vveten mach,

Crachteloos.

*Schuldige
plichte comt
weder. upt.* Sijet! hijer compt hy gegaen.

Hulpeloos.

Och vrundt een goeden dach,
En Zijeles salichey; vvil Godt de Heer dy gonnen.

Schuld. plicht.

En 'tgeen ghy meest begeert vvil u uyt lijfde jonnen
die Godt, die machtich is al t'amen ons te voed'n.

Crachteloos.

Och of dat vvesen mocht, het vvaer soe vvel van doen,
Iae mochten vvy een stuec maer van ons vvensch becomen.

Hulpeloos.

Maer neen cylaes, ons is nu alle hulp benomen;
Ick vveet geen middel meer, noch oock geen vorder raet;

Crachteloos.

De Doot can my alleen verlossen van dit quaet,
Sy is den vvech daer door ick steeds sal moeten vluchten.

Schuld. plicht.

VWat droefheyt is doch dit, vvatt' d'oorfaeck van dit suchten?
Myn vrunden segget my, ick vvil u hulpe bijed'n.

Hulpeloos.

Men soud' uyt ons gelaet den druck vvel connen sijen
daer' thert meed is gequelt soe jammerlick van binnen.

Crachteloos.

VVy mannen arm en oudt, die vvercken nochte vvinnen
en connen, (soe ghy sijet,) door lichaems ongeval,
Nochtans behoeflich syn, van slijfs nootdrusten al,
Iae die gecomen syn in d'uyterste benautheyt,
Soe dat vvy sterven schijer elck ogenblick van slautheyt,
VVy (seg ick) hebben hijer dus bitterlick geclaecht
dat Menich Christen mensch geen forge voor ons draecht,
Dat hy met synce hulp ons nijet en is beneven:
VVy hebben ons gebreck hem huyden aengegeven,
VVy hebben hem verfocht te vwillen ons bystaen.

Hulpeloos.

Daer op heeft hy beloofte in haest te sullen gaen
tot dy, syn Schuld'ge plicht, om middel te beramen,
En vinden eenen raet, op dat vvy eenmael quamen
uyt dees ellendicheyt, uyt armoed's groot gevaer,
En is dat nijet geschijet?

Schuld.

O neen 'tis ver van daer,
'tIs met hem nijet soe claer, maer anders heel gelegen:
Met moyten heb ick hem noch huyden opgecregen
uyt Sorgeloosheys stoel, daer in hy sat en slijep,
Daer in hy met het hert versoncken vvas soe dijep
dat hy ten Hemel vvaert nijet eens en can op mercken,
Dijes ducht ick dat hy gansch vergeet der lijfden vvercken,
Soe seer heeft s'V Verelts lust de sinnen hem verdooft,
Begeerlicheyt van't goet houdt soe om laegh syn hoofd
dat hy nijet eens en denct op 'noot-hulp vanden Armen.

Grachteloos.

Dat moet Godt zyn geclaecht.

Hulpeloos.

Dat wil sick Godt erbarmen,
Die steeds der Armen clacht tot inden Hemel hoort.

Grachteloos.

Soe vvy geen hulp of troost en krijgen rechtevoort,
Ick seg het is een saeck vvel vyaerdich om bedroeven,

Schuld.

Mier broeders vvat cant schadin noch eenmael te beproeven,
Seer selden vvert den boom met d'eersten slach gevelt,
Maer meest al metter tyt, door const of door gevvelt,
Van daen houdende hant vwort hy gevropen neder,
Soe dunct my raetsaem dan hem aen te spreecken vveder,
Ophop' dat hy ten lest 'n bevoghen vverden moet:
VVat segt ghy beyd' daer toe?

Hulpeloos.

O jac, het dunct ons goet.

Crachteloos.

De dencht die ghy ons doet, vvil Godt de Heer dy lonen.

Schuld.

Ick sal hem roupen dan, ick sal hem hijer vertonen
u jammerlicken staer, u armoed' en gebreck:

Roeyt hem
up.

Hou Menich Christen mensch, compt sonder langh vertreck,
Compt haestelicken hijer, bereyt u tot meed' doogen,

Menich Chr.

VVel vrunden segt vvat ist?

Schuld.

VVy stellen u voor oogen
den over-groten noot, d'onlydelicken last,
Die binnen dese Stadt noch meerdert ende vvaft,
Door 't groot getal van veel oud' mannen, die verschoven
hijer leven in gebreck, in armoed' en ellent,

Wertoont
hij Cracht-
loos ende
Hulpeloos.

Dit synse die ick seg, compt, sijetse en bekent
hoe nodich datse hulp hoe datse trooft behoven.

Merst' vvaermen hun besiet, van onder af tot boven
met jammer men bespeurt veel pynlicheden cranck,
Daer door sy onbequaem zyn, tot den arbeyt stranck,
Den honger heeft hun vleysch schijer tot het beengedoven:
VVie soud' hun haten doch, vvie soud' nijet zyn belad'n
als hy zyn oogen eens op hun soud' moeten slaen,
VVijes hert soud' t' hun vvaerts doch met lijfde nijet ontfickē,
O Menich Christen mensch, hun hope is naest Godt
op u alleen gestelt, volbrengt dan liefds gebodt,

Deelt hun u gaven mildt, verhooret doch hun smeeken.

Menich chr.

Ist vveder svvaricheyt?

Schuld.

Och vvilt doch soe nijet spreeken,
Gedenct hoe mild'lick ghy van Godt gesegent vvordt,
Hoe rijcklick dat hy syn genade op u stort,
Hoe goedich dat hy heeft genesen u gebreeken
doen ghy in svvare sond', soe dood'lick laegt gevaen,
Denct vvat een lijflich vverck hy aen u heeft gedaen,
Dat hy syn een-gen Soon in dit dal heeft gesondeu,
Op dat ghy door syn bloet, van Sonde, Doot en Hell'
soud' evvich syn gevryt, dat hare prickels sel
u nijen gevasschen Ziel, nijet vveed'r en souden vvonden:
Peynst met vvat danckbaetheyt ghy aen hem syt verbonden,
Hoe hoochlick dat ghy vveed'r met lijfde syt verplicht,
Aen syne leden naect, die sonder toeverlicht
in over-groot getal, hijer vvreden steeds bevonden;
Deef' die nootdrustich syn, vvat goets en vveygert nijet,
Becrachticht u geloof, troost hun, en hulpe bijet,
Op datmen eenmael hun mach lossen uyt dit lyden:
Deef' hungerige spijs, deef' dorstige doch laest,
Sijet! dat ghy in u kist hun leven nijet begraeft,
Voor sulcken vvreden daet o mensche vvilt u myden.

Menich chr.

Vvat legt men my te voor in dese droeve tyden,
Hoe vvaert my mogelick te blusschen sulcken noot
der Armen, vvijens getal soe veel is en soe groot
dat al myn macht daer toe soud' connen nijet bedyden:
De midd'len die ick heb' syn vveynich ende svvack,
hooch nodich synse my ooc tot myns selfs gemack,
En 'tgeen my ovrich is, dat dijen' ick te bevaren
voor een aenstaende noot, en voor den ouden man;
Seer veel heb' ick van doen, eer dat ick houden can
myn eygen huysgesin, in hoocheyt en vvelvaren,
Laet my met vreden dan, vvilt vorder moeijte sparen,

Sacrt kinne My schijet nijet over, om d'oud' mannen by te staen.

Schuld.

VVel broeders, ghy hebt my nu hooren v'venden aen
all' mogelicke vlijt, om dat ick soe seer garen
had' Menich Christen mensch bevvrecht tot uver baet,
'Tschijnt v'vel dat uven noot hem nijet ter herten gaet,
En dat hy inden v'vint, slaet uve drouve clachten,
Soe seer heeft s'V Verelst sorgh niet lust verstriet syn heet.

Hulpeloos.

O droefheyt, droefheyt groot.

Crachteloos.

Onlydelicke smert
en isser dan geen raet om onsd' druck te versachten?

Schuld.

Iae v'vilt een cleynen tyt met lijtsaem heyt noch v'vachten,
Ick sal u groeten noot gaen maecken openbaer
de Wet der vryheyt, op dat Menich mensch door haer
hertgrond'lick v'vret bevvrecht, op u gebreck te achten,
Betrouw my uve saeck, u selven p'huysvaert v'vend',
Bidt Godt aldaer, dat hy syn segen hijer toe send'.

Crachte
loos ende
Hulpeloos
gaen in't
huys des
droefheyt
en Schuld
dige plicht
in t'hof
der genade

Wellust, Begeerlickheyt ende Grootsheyt comen uyt ende leyden

Menich christen mensch aende handt.

Wellust.

Ghy hebt een groten storm daer cloecklick afgeslagen.

O Menich Christen mensch, dijes sy u lof en eer.

Begeerlickheyt.

Quijt soe u selven d'och, soe v'verdy haest een heer,

En blyft ons maer getrou, v'vy sullen sorge dragen.

Grootsheyt.

Sijet hijer, daer synse v'weed'r, daer comense aen jagen,

Die soucken metter daet, u grondelick bederf.

Wellust.

Sijet toe geloofse nijet, ontfeght haer anderv'verf,

Compt volget onsen raet, ghy crijcht al u behagen.

Schuldighe
pinche comt
uprmet de
Wet der
vryheyt/
hebbende een
Olytrach in
de handt/
achter haer
lepende
Beloninge
een bries
delicke ma-
get in d'een
handt heb-
bende een

De Wet

*De Wet der vryheyt stelt haer op den Troon der Rechtvaerdiger
barmherticheys ende spreecte.*

Laet Menich Christen mensch hier comen voor myn oogt,
Ontbijet hem haestelick dat hy hem vmyvvaerts vint.

Schuld.

Hoort Christen mensch laet u nijet leyden soe verblint,
Comphooret ons gespreck, vvilt haestich hervvaerts pogen.

Menich chr.

Och vrunden (soe ghy sijet) t'is buyten myn vermogen,
Dit volck hout my dus op, en schut my aldermeeft,
O VVer, o VVer, o VVer.

Wet der vryheyt.

Syt voor my nijet bevreelt,
Ick ben die VVer doch nijet die eertyt met aerdbeven
op Sinai den Bergh, in Tacffelen geschreven
in Mosis eygen hant gegeven is met vyer;
Van Sion gae ick uyt, myn jock is goedertijer:
Gy staet hier voor den troon s' Barmherticheyts rechtvaerdich,
Daervan, dat ghy, door my, ten longste daeg' hooch-vvaerdich
u laetste vonniss', en u oordeel sult ontsaen,
Recht nae den plicht, die ghy sult hebben dan gedaen
of die ghy hebt versuymt, aen d'arm' bedruete menschen;
Op dat ghy dan bevveecht vvort, om hun nae hun vvenschen
te helpen, en dat ghy hun lijfedich troosten meucht,
Soe hooret vvat voor loon, vvat aengenamer vreucht
ghy daer voor steeds vervvacht, en seecker sult erlangen.

De ruste des gemoets, sal uivve zijel omvangen,
Daer door dan u *Gewiss'* oock sal verseeckert syn,
Dat ghy becrachticht hebt u g'loof met daden syn.

Tylicken zegen Godts, sal rijck'lick u aencleven,
Met grooten overvloet, op dat ghy langh moecht geven.

't Gebede der Armen, vvort u seecker ioegeseyt,
Voord' vvelvaert u vdes lyfs, en zijeles salicheyt.

Godts liefde, sult ghy oock volcomentlick gevvinnen,
VVant hy vvil (nae syn vvoot) den milden gever minnen.

Vergevinge der Sont', vvert over u gestred,

VVant

Laetste
aanste en
op d'an ere
aemeen
schoon wit
cleet/ mit
gades
straffe een
wijet man/
hebbende
een gesel
inde hant.

Des We-
rels Dyna-
cessen trece-
ke Menich
Christen
mensch
ruggeling
nae haer
hofcoe.

De Wet
trece af van
hare troon
tweelc de
Dynameffen
siende vlie-
den wreken
laten. De
nich Chris-
ste mensch
alleen staen
berhalben
sp hē byder
hantseemt
ende boor
haren troe
lepdet daer
sp weder op
gaet ende
sprecht.

Beandt-
woordinge
der byge
die d'armē
liefdich
te oost wat
loon die
sult vee-
wacht.

Vant broederlicke lijfde' der sonden veel bedede.

Ince 6.35.
14.14.

*Met den Rechtveerdigen soe suldy oock opsteygen,
Daer suldy cyndelick dat groote loon vercrygen,
Dit lijf blymarich vvoor sult ghy alsdan verstaen,*

Math. 5.7.
25.46.

Rom. 1.7.

*Compt ghy gesegende myns Vaders, tredet aen,
Compt en besit dit Ryck, dat u is toebereydet,
'i Geen ghy met vast geloof en hope hebt verbeydet,
Dat vwort volcomentlick alsdan by u beeft;*

Jacob. 1.12.

2. Tim. 4.8.

Gal. 4.26.

1. Cor. 11. 2.9

*De croon der eerlickheyt ghy vreuchdich dan vervverft.
't Hemelsch Ierusalem, daer suldy eewich leven,
Die vreucht, die heerlickheyt, sal u daer syn beneven,
Die oore, cogh, of hert noch noyt begrepen heeft.
Daer crijchdyt Bruglofs cleet, voor smert ghy dan nijet beeft,*

1. Joan. 3.2.

Col. 13. 12.

Genes. 15. 1

Psal. 10. 1.

*Godt selve suldy sien, hem suldy gelijk wesen,
Hy sal volmaectelick dan syn loon gepresen:
Kort om, aen Lyfen Zijel vvert 'zheyl u toegebracht:
Die d' Armen liefdich troost, dit loon hy al verwacht.
De vruchten vvs geloofs vvil Godt dus hoch belonen,
Soe heerlick vvil hy steeds syn gaven in u kronen.
Is dat noch nijet genouch, condt ghy door vloon noch nijet
ten vollen syn beveecht, soe hoort nae vvat verdrijet*

Wat voor wat

straffe is die

troostloos

baet veracht

*en nae dat straffesfel, u lyfen zijele trachtet,
Soe ghy den Armen hijer gansch troosteloos verachtet.
Een vroegende gewiss' ghy crijcht die altyt knaccht,
En voor Godts strenghe gericht u stadelick beclaccht,
Dat ghy nijet hebt verhoort den armen mensch syn karmen,
Oock comet over u, het vloecken vanden Armen,
Over ugijericheyt, en hünneclacht tot Godt,
Dat ghy hun nijet en helpt, noch troost (nae syn gebodt,)
Vrylick goet, sal Godt vervloecken en versmaden,
Soe dat het heel enal, u strecken sal ten quaden,
Tot dat ghy eyntlick noch vvert opgevveet gevviss,*

Joan. 29.

Jacob. 2. 13

Mat. 23. 41.

*In die opstandinge, die tot u verdoemen is:
Daer suldy hooren dan, dat Oordeel onbarmhertich,
Gaet ghy vervloecte gaet in 't vijer der Hellen smertich,
'T welck voor den Duyvel en syn volck is toegemaccht,*

Siet! met den rijken vrede ghy droevich dan gheraeeckt
in pijn die eeuwich duyr, daer knerssinghe der tanden
en weeninghe sal zyn, daer'twyer altijt sal branden,

2. Thess. 1. 8.

Daer nimmermeer en sterft dat knaghende Gheworm:

In die Hell, daer altijt moort-ichteych voort ghekormt,
Daer sul dy eeuwich zyn van Gods aenschyn ghescheiden.

3. Thess. 1. 9.

Daer hebby Christen mensch my hooren nu uytbreyden,

Die d' Armen lieflich troest, wat loon hy wachtet wel:

Als ooc die troost loos haer veracht, wat straffefel:

Compt kieset dan met veelc van dese twee personen

ghy inder eeuwichheit hier naemaels villen vonen,

Wijst oec
Straffende
Beloninghe

Mer die soe vriend'lick staet aen myne rechter hant,

Off die soe eyflick dreycht hijer aen den slincker kant:

Compt, kijest, en villen nu sels u eyghen oordeel stichten.

Menich Christ.

O! VVet, nae dy alleen, nae dy vil ick my richten,

Door veelcken dat ick doch gheoordeelt verden moet.

Compt laet ons gaen, op dat mijn hant nu bystant doet

mijn arme Broeders, die mijn hulpe soe behoeven.

O! armoed' ghy en sult haer soe niet meer bedroeven,

Mijn dadelicke hulp en sal hun niet besvijcken;

Ick troost haer lieffdich vwant aen hun mijn Trou moet blijcken

Compesce te ipsum.

I. Duinlo.

Vanneer den Christen mensch gbedencket Godis Weldaden,
 Hoe dat hy vande Sond', van Adams bosen val
 (die van Godt scheyden aff, hem en zijn affcomst al)
 soe treff'lick is verlost, soe heerlic is ontladen,
 Soe dat se zijne ziel niet meer en connen schaden:
 Wanneer hy dit te rechte met aendacht gade slaet,
 En hy in zijn ghemoet daer seecker uyt verstaet
 De grondeloose lieffd', de sihatten der genaden,
 Die Christus ware Mensch hem steed' sbewesen heeft:
 Sal hy dan wed'rom niet de daghen die hy leeft
 dien Christum met zijn ziel, met hert en moghentheden
 bewysen ware lieffd' ? Och! hoe soud' anders zijn?
 Hoe soud' hy doch de vrucht zijns weder-lieffdes sijn
 aen Christi leden naect niet rijckelick besteden?
 Al woud' des Werelts sorch hem beftich dat ontraed'n,
 Selfs soud' hem zijn gberiss' dus plichtich spreekken aen:
 Liest ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.

De lieffde die den menschaen Christum moet bewysen,
 Bestaet volcomentlick in 'thouden zijns ghebodts,
 Welck van u eyscht dat ghy (als ware kind'ren Godis)
 malcander hebbet lieff, in't cleden ende spysen.
 Dit is het nieu ghebodt, (hooch-maerdich om te prysen,)
 Dit is des vryheits Wet, die u ghegeven,, is,
 Dits Christi Testament, dat u ghebleven,, is,
 Als hy in 's Hemels hoochd' ten lesten sond' oprysen,
 Om voor dien hooghen Godt te zijn u Middelaer,
 Heeft hy in zyne plaets u hier ghelaten naer
 zijn arme leden al, en heeft met hoopge reden
 bevolen, dat ghy hun (als hem) goet sendet doen.
 Waerom vertraecht ghy dan, ô! Christ'nen wilt u spoed'n,
 Te bieden uwe hant, dien, die met claech-ghebeden
 versoucken uwe hulp, in hunnen hoogsten noet,
 Roemt niet alleen van lieffd', maer legt u daden bloot,
 Liest ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.

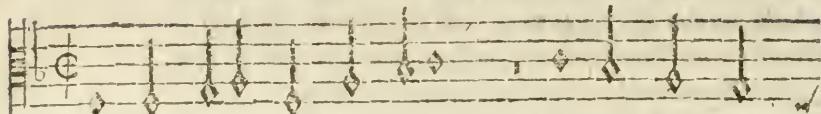
Dit is de rechte vrucht, 'dit's 'tongeweyns de teecken
 van ware lieffd', dat ghy niet enckelick en siet
 uw's broeders noot, maer dat ghy dadelick hem biet
 in hulp, en dat ghy niets voor hem en sul versteecken:
 Wie siet zyns broeders noot, en heelt niet zyn gebreecken,
 Maer sluyt voor hem het bert, en laet hem in verdriet,
 Voormaer Godts lieffd' en is in sulcken mensche niet,
 'tIs ydel dat men hem van lieffde hooret sprecken.
 Wat helpt dat u mont liecht, dat ghy Christum lieft,
 Als ghy zyn leden arm niet liefdich en gerieft,
 Maer laet hun troosteloos van uwen huysse treden?
 'tIs ydel wat ghy siet, want beyde daet en woort
 verschillen gansch en al. Daerom het niet behoort
 dat ghy u met den naem van Christen sul beleden:
 Wilt ghy recht Christen zyn, soe lievet 'tgeen hy mint,
 Becrachticht met der daet, het woort dat ghy ontbint,
 Lieft ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zyn leden.

P R I N C E.

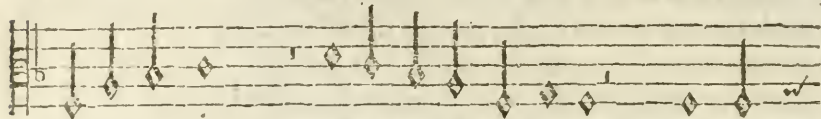
Die aller Princen Prins, die Trou heeft laeten blycken,
 aen zyne longers arm, meer dan oyt Pellicaen,
 Die liefdich overtreft oock den Samaritaen,
 Wiens lieffde nimmermeer heeft connen oyt beswycken,
 Die Prins die met lieffd selfs geheel is te gelycken,
 En met zyn eygen bloet zyn Kercke heeft gebout,
 Die hy als 'trechte hooft noch liefdich onderhont,
 Wil met dees' zyne lieffd' u herten soe verrycken,
 (Christ. lieve vrienden), dat elck hert bewogen wert
 d'Oud' mannen hulp te bied'n, te boeten hunne smert,
 Soe rechte Christenen door waere lieffd' oyt deden:
 Daer toe Beweg u eerst dat Christi oorbeelt schoon,
 Als ooc dijen schoonen prys, dat over-hoge loon,,
 Voor al die straffescl, die gy verwacht 't onvreden,
 Indien ghy d' Armen hier gansch troosteloos veracht,
 Laet varen dan den roem, nae daet alleene tracht,
 Lieft ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zyn leden.

Ziedeken:

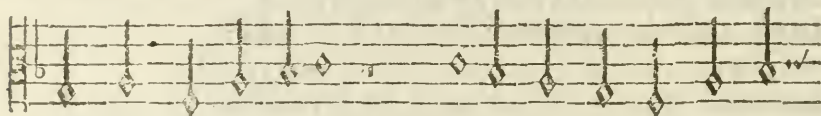
Op de wyse van den Levij. Psalm.

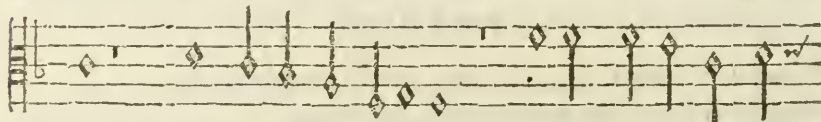
Ghy alledie daer Schrijfting roemt/ Die door ghelooft

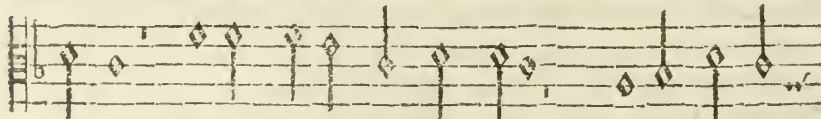
usloey roemt Te sijn sijn bedenathey: Al ist

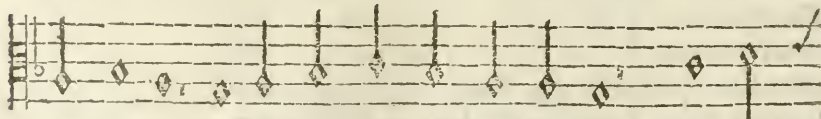
Dat uwey quont uytspreekt Dat Godes Rijcke in u

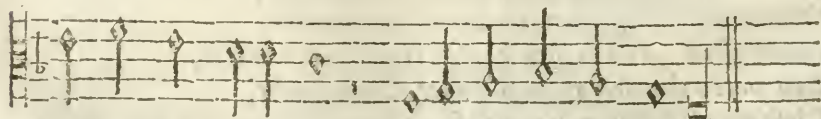
spreekt/ Ten sal niet conney lastey/ Soe ghy aensiet vss kroes

En smert/ En sluytet voor hem toet het kerst/ Soe dat hy elijst

in rouwe. Maer laet u roem niet ijdel sijn/ Sterct u

ghelooft met dadey sijn/ Soe elijckhet uwe trouwe.

Dencke

Denck hoe u Christus heeft gheijft/
 Siet aen sijn grondelose liefde/
 De schatten der genaden.
 Die hy so rijcklick heeft ghestort/
 Op dat ghy (door sijn lijdē) soverd
 Way s'doots verder ontladen:
 Merckt hoe hy (met sijn diebaer bloet/
 Warme zielē heeft gewet/
 Bewaasschen sy kerschepey:
 Soe dat ghy blijft tot aller stont
 In Waden heylsaem weyn verbont
 Met lijf sy ziel begrepen.
 Als u ghemet dit overleyt/
 Ghedencket dan wat danckbaerheyt
 Ghy weder sult beloney:
 Laet hert sy sijn dan sijn beducht/
 Hoe ghy (met weder-liefden verucht)
 Sijn liefde sult beloney.
 Hy will gheen reuck noch offer-vserck/
 Maer dat ghy sult (in liefde sterck)
 Barmherticheyt bewijsen/
 Dat ghy sult houden s'vryheyt soet/
 Den annen (in sijn plaats) geset
 Hier cleeden ende spijssen.
 Dat is hem lief sy waerd ghedaen/
 Verblij wil hy sulck annen aen
 Als aen sijn selfs persone:
 Want twater dat men danne schenct
 In syne maen/ hy s'leed gedenct
 Selfs in den hemel troont.
 En die der liefden verck uytlicht/
 Dien licht sal hy het claer gesicht
 Een daegraet sijn geleeken:
 Gods liefde hem way tweerf beviert/
 Sijn ziel besprengt traller tijt/
 Als soets water beeken.

O Princey sijt u gaven day
 Hier onder d'armey vuden may/
 Hoe ghy te d'wey sijt schuldich:
 Wie op der armey acker sayt/
 Voorbaer niet verzucht by beder mayt/
 De verzucht sijn saet thien-vuldich.
 D'armey uyt liefde huy dorst doch laest/
 Huy leven in u kist niet graest/
 Wpent Stilt wel besjeden/
 Maect dat u huy niet langh verwoest:
 Maer soo ghy lievet Christum thoest/
 Hoe troest day voek sijn leden.

Aensiet de joncheyt.

Dwinght u selven.

I. Duinlo.

De Haefelen-boom
vān
AEDVVAERTS WOVDE.

HAESR SAN

Haerlem tot die van Aedwaerts woude

En Maer die door jonck van zijn Lieff heeft ontfangen
Echtmatich troostlick woort / nae lang' verdriet en pijn/
Nach nae des vruchts geniet so hertlick niet verlangen/
Als mijn hert heeft verlanght nae de by-comste dijn/
Syn die Aensiet Godis cracht; O Haselieren sijn/
En sin-riek u vertoont / sijt dies seer wel-ghecomen:
De Heer ghelepe dy / een trou Lepfman der vromen.

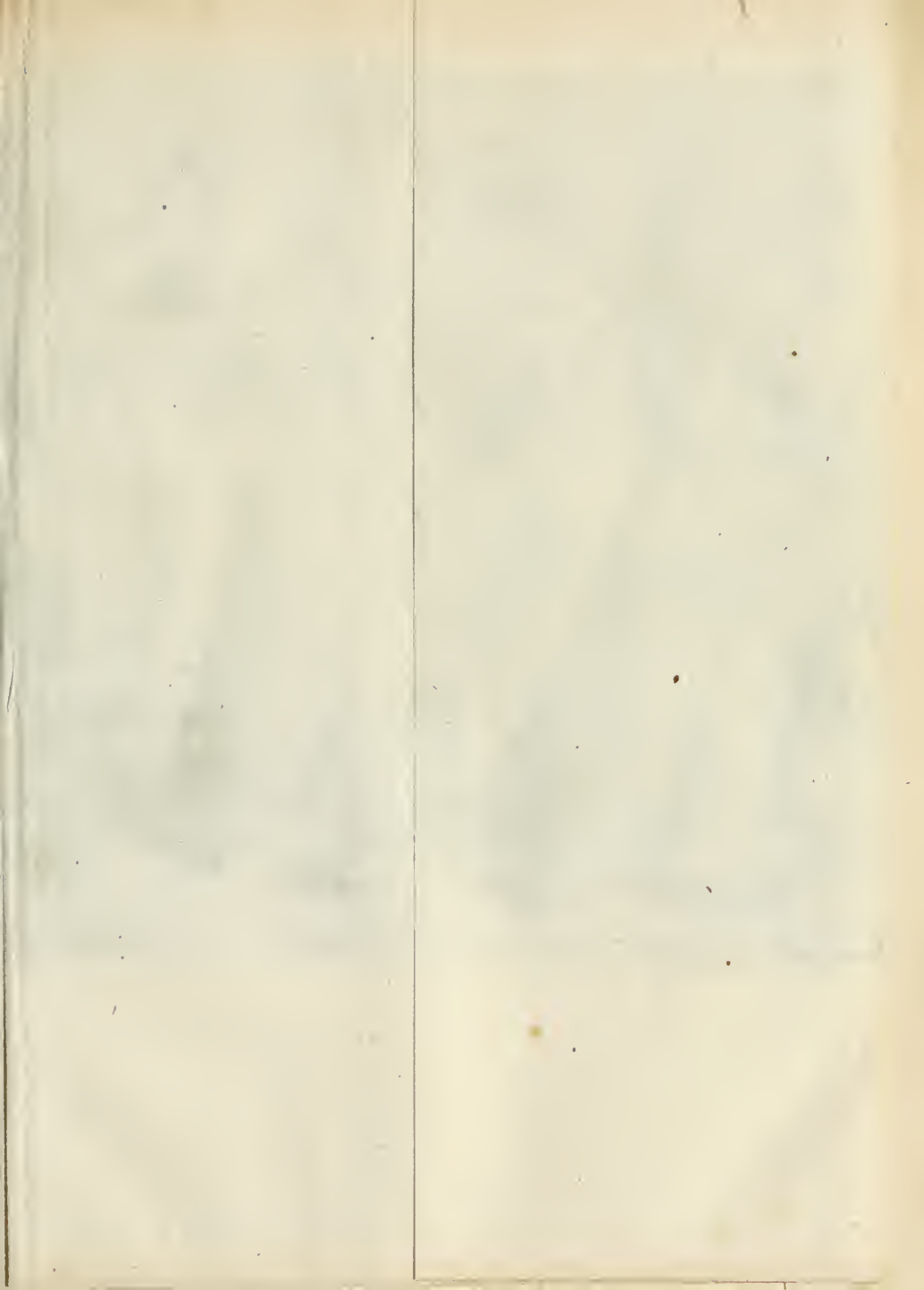
Antwoordt.

Soo haest O schoone Stat ons was ter ooren komen
de mont die ghy doet om d'Arme by te staen/
En dat ghy u te hulp de Muses had ghenomen/
Verzuechde ons 'tghemoeet / en hebben 'tbest' ghedaen
om ons (ghelick ghy siet) te gheben op de baen/
Dat Phoebus ons verlicht / verblijdend' in u groet:
De Mensche salich is die d'Arme bystant doet.

R H E T O R I C A tot de Haselierē vā Aedwaerts woude.

Eyschende des Intredes berclaringhe.

Themistocles, Epyrus, Marijus, Sylla verheben/
Pompeus, Iulius Caesar eersuchtich gezeven/
Het wat arbeit soch angst / pijn van hun is bestaen/
Om door hun crachtich gewelt de Werlt te doen beven. (Maer
Maer wat was de vrucht van hun, wyred' life moordich doot
wert haer terdoot geblijst nee / maer sijn meest schēdich vergaet.
Weel gheluckiger zijt ghy Conſt-rijcke Haselieren:
Want naer ghy u betoont / schijnt ghy alker' ontsaen
een deel der begeerder cer / om dijn Grens te chieren:
Dies welcom wilt voort u werck Mierwich bestieren.

*foldout/map
not digitized*

Ballade op de Intrede

Dadelick als Adam'gebodt van Godt den Heere
door des Vians bedroch en zijns Wijfs gelaet
hadde over getreden, waer door hy ten dien keere
als ongehoorsaem, sich selfs en al zijn Zaet
onderworpen heeft, alser geschreven staet:
D'eeuwige verdoemenis, ischrickelicxste benouwen.
Soe heeft Godt genadich (volgens zijn eeuwigen raet)
hem en Eva zyn Wijf getroost, als Godt vol vrouwen
met de belofienis, dat het Zaet vander Vrouwen
hem verlossen soude, en 't Serpents cop vertreen.
Om dan ons Intrees sin daer vastelick op te bouwen,
Voor soe veel' teerste liet belangend' es gemeen:
Soe siet hier voren gaen, hem die eertijts alleen
op't Vrouwen zaet voorseyt, vertrouwet heeft voordachtich,
Wetend' dat Godts belofst nootwendich es waerachtich.

Emic. 3.

Alle Gelovige voor ende onder de V Vet
es die genaempt en de Belofte Godts gepresen,
Hem wysend' op den Mensch Iesus Christ onbesmet,
Seggende: Door u Saet soe sullen waerlick naer desen
alle Volckeren op de Aerd' g'segent wesen:
Wt uwen broederen de Heer verwecken sal
een Propheet my gelyck, sent Moyses, soe wy lisen,
De welck ghy hooren sult, 't loek uwer lasten al,
Met uwe dryvers-stock hy breeft en brengh't en val:
Siet dier sal eene Maget ontfangen ende baren
eenen Soon, end' zijn naem, O soet lieflick geschal
genaempt es, Godt met ons, naer des Propheets verclaren:
Welke beloften doen in hem geloovige varen
ontwiffelicke hoep, dies door 'gelooft verbejt
hy zyn verseckerde verlossing ter salicheyt.

1. Thim. 2. 3

Gen. 22. 18

Deut. 18.

Es. 9.

Es. 7.

1. Tim. 2.5 *Siet voorts den Menschē Christus Iesum van Marie geboren,*
Genaempt Eeuwich Vader, Raet, Cracht, Vreed'-vorsten helt,
 Esai. 6.5. *Die den Vader heeft versoent, ende gestilt zijn toren,*
 1. Ioan. 2. *End' t' Menschlick geslacht verlost van 's Doots geiwelt*
 1. Co. 15. *door zijn voldoeninge, als verwinner in 't velt.*
 Galos. 1. *De Gevankenis hy gevangen heeft genomen:*
 1. Cor. 19. 10. *Leering des Heyligen-geest met de Schrifuer verselt,*
 Eph. 4. 8. *De Gelovige in Christo daer op wijst als den vromen,*
Doende sulcx in hem seer vastelicken comen.
 Solatie. *Verseeckerde verlossing ter salicheyt vroet*
die daer aen volcht. Dits dan de deucht die wy noemen,
Die oyt heeft gevraecht een mensch barmhertich liefdich goet:
Want den Mensch Iesum Christ alleen dees tytel moet
Werden toegeeygent, hy heeft uyt rechter minnen
de voorseyde deucht gedaen eeuwich sonder beginnen-

Welcke deucht hant aen hant de Fonteyn aller deuchden
als haer rechten oorspronc men hier vooribrenghen siet,
Verchiert met het geloof en hope vol vrenghden,
Mitsgaders met de lief, sonder die ist al niet:
Want die hem sulcx bevinde, dat hy Christi gebiet
getrouwelick nae treed, die doet oock zijne wercken
naer 't pont hy heeft ontfuen, zijn schat hy minlick schiet
in d'offers rechte Kist: dats d' Arme te verstercken,
Dit hebben sulcx gedaen, als Godis getrouwe clercken,
Die Christi voldoening hebben te recht gekent:
Als Abraham die soe wy in Paulo bemercken
Engelen daer door heeft in zijn herberch gewent.
Hier van Hiob hem roempt, Tobias exelent:
Met Cornelius den Hoofman dit ernstlic dreven,
Wetende dattet was 't gebodt van Godt gegeven.

Om te bewysen voorts t' tweede deel van ons Intrede,
Wert VVereltlicke rijckdom hier eerst gepresenteert,

*Met Giericheyt verselt, die naer haer oude zede
 met alle haer vermoogh hem naestelic fescree;
 De Wortel aller quact zy es en genereert:
 Synde beyde verchiert als afgoden vol envye.
 Siet! wie es haer dienaer die altijt veel begeert?
 Tes Gierigaert, zyn vverck es al afgoderye
 met zyn begeerlicheyt de vnyl stinkende pry:
 De Wortel aller quact hy hefrich naer sich treet,
 Belaen met vruchten schriclic, daer hy aen elcke sye
 tot boosheyt abundant, vrevlich daer wert verweet,
 Soe dat niet mogelic es dat yemants pen perfect,
 alle vverschrickelic quact soude stellen by memorien,
 Want daer mede zyn vervult Schriftnieren en Historien.*

L. Aem. 6. 20

Solutie;

*Doch om den sin van dien claerlycker nyt te drucken,
 Werden hier drie getuygen persoonlic gebracht voort,
 Die van giericheyts ranc de boose vruchten plucken:
 De eerste es Achan, die Godt see heeft verstoort,
 Dat hy en zyn Geslacht daerom werden versmoort:
 Dies hy eygen bederf afpluct quact in't beloonen,
 Siet Achab plucken af de verschrickelicke moort,
 'Twelc hy door giericheyt aen Naboth ging betoonen.
 Volcht Judas den verraer, dien en niet sach verschoonen
 zyn loffelycken Heer, het onbesmette Lam,
 Die hy om zyn gewin an moorderlike personen
 verriet: dies hy afpluct; vanden vervloeden stam.
 Verradery. Dit ist dat in ons harte quam,
 Om op des Intrées zin, Rethorica aen te dienen
 by de Pellicanisten, de conslige Engien.*

Josua/7,

3. Regu. 21.

Matth. 26

Aensiet Godts cracht.

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Den Armen.
Schriftuerlic veermaen.
Medogent hert.
Gelovige Caritaet.
Onbarmhertich gemoet.
Gods belofien.
Gods dreygende gramschap.

} *Spelende Personagien.*

Christus ten Oordeel.
Salige Sielen.
Verdoemde Sielen.

} *Stomme Personagien.*

Den Armen.

Och dat des menschen leven hier soe ongelijck, es,
En soe zelisaeem den zegen die Godt hier tijtlic zent,
Dat d'een soe arm en d'ander zie seer rijck, es,
Ende nochtans al'samen geschapen zijn bekent
van eenderley stof, van eenen Schepper excellent,
En vanden selven Schepper gevoeyt vverden in de,
Baert in mijn verwondering vol droefheys torment:
Als icker om peynse tot elcker stede,
Mijn gemoet es verstriet met mistroostichede,
Mijn lichaemelicke oogen zijn met tranen bedout,
Aensende menich mensch prachtich van zede,
Met leckere bancketten, met silver, met gout,
Met costelicke clederen, juvvelen menichfour,
Gods mede-gaven mi'bruycken overdadich.
En ick daer jegens mit droefheyt benaut
ben om mijn sobere nootdrust altijs beladich:
O schicking Gods hoe zydy soe ongenadich,
Hoe hebby u grimmige roede soe seltsaem gekeert,

Dat

Dat ghy eenige die met arbeyt gestadich
 soe lange zy des machthadden hebben gelaboreert,
 haer vviſt niet verquist, maer in armoe verteert,
 En out gevworden zijnde, es haer niet overgebleven
 dan verſtramde leden, met gicht geturbeert.
 En daer tegen ſie ick in rijckdom verheven
 menich vvulpsch mensch, vol vvelluſten gedreven,
 Die ſich nochtans noyt vouchden nae Godts gebodt,
 Om in't ſvveet haers aenſichts te vvinnen haer by-leven:
 'tDunct myint overpeynſen te vvveſen een ſpodt,
 Ofte anders ſodanigen verborgen ſlodt
 dat mijn ſlotel van desperati niet can onſluyten.
 Ontbeyt vvie ſtaet ginder, 'tſchijnt dat hy zijn lodt
 hier heeft geleyt, vvar ſal hy vvillen byten?

Vaderlicke ſorgh.

O Armen, Armen, gaet niet te buyten
 de mate van ſpreecken u desperati ſtilt,
 Gods ordonnantien en verborgen conduiten
 zijn u onbekent, tes vvaer hy heeft gevuilt
 dat eenige van zijn Schepſels door zijn genade milt
 ſouden zijn begaeft met tijttelicke haven,
 En eenige daer en regen in armoe getilt:
 Op dat de rijck-geſegende van hare gaven
 ſouden mildelick deylen de behoufuge ſlaven.
 Hierom hout op van despereren, buycht u gemoet
 onder zija verborgen Oordelen, vvilter niet naer graven;
 VVant voor alle menſchen heeft hy geſchapen overvloer

Den Armen.

Maer hoe es uvven naem, my dat te vveten doet,
 Die mijn ſoe trooſtelicke redenen comt toe praten:

Vaderl. ſorgh.

Ick ben *Vaderlicke ſorge*, die nair vermogen goet
 den noot der Armen oyt quam te baren.

Den Armen.

Och vvclcoom zijt, mijn hert es verblyt boven maten,
 nu ick u hier vinde, trooſtsame Vader vol deucht:

*Vaderlicke
ſorgh upt.*

*Vaderlicke
ſorgh eerlick
als een
Diaken
geſchiedt.*

Mijn redenen traenhooren en vvilt nijet laten,
Die ick u sal seggen vol ongeneucht,
Vaderl. ſorghe.

Segt vry.

Den Armen.

Och Vader, behalven dat ſoe ghy vverē meucht,
En ſelfs voren hebt verhaelt, Godt in zijn raet almachtich
gevvilt heeft, dat hier op aerden altijs ſoud' zijn geveucht
arme gebreckige, hem ſelfs te helpen oncrachtich,
Oock ten tyde als 's Landts ſaecken ſtaen in payſe cendrachtich,
Als den verſchrickelicken Crijch geen armen en maect,
Als de neringen goet zijn, als den coop-handel vvaerachtich
ſonder perijckel van roverye vvert geraect:
Iae datmen het Gout openbaerlick en naect
mach dragen op een ſtock door alle landen;
Als Bancquerouter en fallatien zijn geſlaect,
En andere menichfuldige bedriegeryen vol ſchanden,
Daer nu ons Vader-landt boven verſtanden
mede vvert gequelt, O bedroufden rijt,
Merct hoe dat d' Oorloch met haer vvrede handen
ſoe veel vvēl-hebbende luyden 'thaer heeft gemaect quyt,
Naect en beroyt, vol deſolatien ſubyt,
VVeduvven en VVeſen, her doet my verſuchten,
Lamme en Creupele, diemen hier in 't ciyt
als hulp-ſoeckende ſchāpen ſiet comen vluchten.
En de ſlapheyt der neringen doet m y oock duchten,
Die als een generale ſtraf de gemeente plaecht,
Overmits den vryen handel vol florerende vruchten,
Door dit geſtadich Oorloch vvert uyret velt gejaecht.
V Vaer door menich man van aenſien ſoe ſeer verlaecht,
Dat hy den coop-handel geheel laet ſtaen;
Sulcx dat daer by de vvinfte vande gemeente verſtaecht,
Dat vele haerder vverden mit armoe belāen:
Deſe al t'ſamen by een anderen gedaen,
En daer by gehoocht ſoe veel bedruſte ſchāpen,
Die om vervolgīgh haers geloofs te mogen ontgaen,

Sich

Sich begeben hebben onder 't Hollants beschermende vwapen,
Maecken sodanigen getal verstant wilt rapen,
Van desolate personen, O Vaderlicke hart,
Dat d' Aelmisse die my daer jegens comt betrapen,
Geheel in souffesant es, om te stelpen mijn smart,
Het ongemack, den dorst, den honger swart
cunnen niet geveert verderen tot desen stonden,
Of ten zy dat ghy daer op neemt sodanich regart
O Vaderlicke sorgh, door u soete faconden,
Dat meer hulps en bystant mach verderen gevonden.
't VVelck u vertrouwt vvert, helpt doch mijn lyden suyr.

Vaderl. sorgh.

Ey drouvich geclach, die mijn diepste gronden
aenroert en vervveet tot compassie puyr,
Mijn betraende oogen betonen dat het vuyr
van hulp ende liefde ruvvaerts es ontfcecken,
O Armen, Armen, hoe gaern tot dees uyr
soude ick u helpen, maer de middelen gebreecken;
Nochtans heeft Godt door zijn genade niet uyt te sprecker
dees Landen met middelen genouch voorsien
met vvelgesegende Invoonders, soe ic hier reecken
om den noot der Armen te helpen door dien.

Den Armen.

Och heeft hy?

Vaderl. sorgh.

Claerlick jae hy: dus hem prijst met gebogen knien;
Ick sal gaen doen mijn best om u te secoureren,
Daer toe dat ick vvel raet sal vinden misschien,
Verdraecht soe lang verduldich u tormenteren
hier binnen, en maect groot den naem des Heeren.

Pausa

Vaderlicke sorgh ende Schrifuerlic vermaen uytcomende.

Vaderlicke sorgh

Och jae Schrifuerlick vermaen de saecke es gestelt
als ick u in 't brede daer hebbe vertelt,
Ick ben teynden raet, ick vveet niet vyat beginnen,

Den

Den Armen my dagelicx ten ooren rest,
En ick en ben niet voorsien van soe veel middelen of gelyc
om hem te helpen, en den noot te vervvinnen:
Derhalven ick u de saeck vvel hebben vwillen ontbinnen,
V biddende dat ghy in desen grooten noot
my als getrou Raetsman mir versiant en sinnen
assisteren vuilt. vwant u kennisse es groot.

Schriftuerlick vermaen.

Schryf-
tuerlick
Vermaen
geleest als
een leeraer

O Vaderlicke sorgh op der aerden cloot
doe ick niet lievers dan u te baten
in u Goddelicke voornemen tot inder doot,
Blijft alijts volstandich sonder aflaten.

Vaderl. sorgh.

V Wat raet dan?

Schriftuerlick vermaen.

Ick sal my gaen vinden by alle staten
van mentchen, die Godt heeft gesig gent rijckelick
met tijttelicke gaven, versiant vuilt vaten:
Dese sal ick vermanen en straffen gelijckelick,
Dat zy volgens 'tgebodt des Heeren auentijckelick
den Armen bystaen, en mildelick zijn gedachtich;
De reden versceekert mijn hope onbesvijkelick,
Dat niet ydel sal keren het vvoort vvaerachuch;
Mer in d'oortmoedige herten vvercken crachuch
oprechte barmherticheyt niet om volprijfen,
Die haer handen opende haer schanden deelachtich
den Armen maccken sullen, naer der liefden advysen.

Vaderl. sorgh.

V Vvel doet doch u deivoir, vvilu gerit gh gaen bysen,
VWant den noot vereylcht geen lange tyden,
Al 'tgunt datmen onder mijn sal bevvyfen,
Sal vvel besleet vworden aen allen syden.

Vaderlicke
sorgh dinnē.

Ick gae binnen Godt bidden, dat u daer vvel mach gedyden.

Schriftuerlick vermaen alleen op Toneel wesende seyt.

G Godt Vader almachtich, Schepper rechtvaerdich,
Verlicht doch de harten door u goetheyt playfant,

Dicick

Die ick nu sal ontdecken uwen vville eervveerdich,
Vande bystant der Armen nae het rechte verstant.
Hoe vrien sien ick ginder? dien comt veel ter hant
om aen hem te beginnen: ick val hem aen boort;
Mijn dunst is Medogent hert de rechte quant,
Ick vved ick hier ten eersten sal vverden verhoort,
hy die es boven alle Hemelen 'tlevende vvoort,
Die on den mensch overvloedige rijkdom te geven
sels arm es gevorden, die vvensch ick dat rechte-voort
u vvaerde vrundt, voor een groet moet aenleven.

Medogent hert.

Ick danc u minlick: vvant van alle mijn leven
en mach ick niet aengenamers vverden gegroet;
V Vellecoom mijn lieve bekende verheven,
De oorfaeck uves compstes maeft my doch vroet.

Schrijftuerl. vermaen.

Vaderlicke sorgh den getrouwen Herder goet
heeft my te kennen gegeven met droevige reden,
Hoe seer den noot der Armen in overvloed
dagelickx vermeerdt in Dorpen en Steden,
Sulcx dat hy teynden raet is den naecten te cleden,
Den hungerigen t'spysen, of den dorstigen te laven met,
Of ten zy d'aelmis vermeerdt, dit dee my tot u treden,
Om u te vermanen, dat ghy naer Godts gebiedende V Vet
van't gunt daer ghy als Rentier over zijt geset,
Hejn mildelick affsteert mit barmhertige vvercken,
Brengende u schatten voor zijn voeten suver en net,
Ten eynde hy die uytreyt om den Armen te verstercken.

Medogent hert.

O druckige tydinge, ghy jaecht my in droefheyts percken,
Mijn es bitterlicke vvee, al mijn solaes verloopt:
V Vant als Vaderlicke sorg den noot der Armen doet mercken,
Soe moet de saecke met soberheyt zijn geknoopt,
Mijn invvendich gemoet es tot medoochsaemheyt gehoopt,
Hoe gaern soude ick den Armen helpen gemeyn,
Maer cylaes 't gene dat my aldermeest noopt:

S

dats,

Medogent
hert comt
upt.

2, Cor. 8. 9.

Medogent
hert geset
als een
simpl. mag

Dmt. 15. 11

Act. 4. 34.

dats, dat mijn tijtlicke middelen zijn te cleyn,
De vville es goet, maer de macht certeyn
ontbreeft mijn, o vvaerde vrundt vol trouwen:
VVant het gunt ick mach geven, en es maer een greyn
inde sack vol armoede vol benouwen,
Ick moet het ontvouwen.

Schrijftuerl. vermaen.

V Vilt daerom niet verslouwen

1. Cor. 8.

om den Armen te deelen, nair de maet ghy hebt ontfach,
Al hebt ghy vveynich, laet daerom de liefde niet vercouwen.

't Exempel vande Macedoniers vuilt vlytich naegaen,
Die van haer vveynich seer getrouwelick hebben gedaen
den Armen bystant, en boven haer vermogen bedacht;

1. Cor. 8, 13.

V Vant ist dat de bereyde goetvillicheyt naer Pauli vermaen
voren gaet, soe is men angenaemelic geacht,
Niet nae dat men niet en heeft, mer nae dat men des heeft macht.

2. Cor. 2.

D' offerhande van d' arme V Veeft stelt u voor oogen,
Des vvelcx cleynegifte vvas van meerder cracht
als vvesende van hare nootdrusticheyt getogen,
Dan alle den schat die de rijcke van groot vermogen
gegeven hadden van haer overvloed.

August. in
quest. vers.
henov. Test
4. 324.

Oock seyt Augustinus, soe zijn schiften betogen,
Dat men d'aelmisse der Armen verre achten moet
boven d'aelmisse der Rijcken: V Vant de Rijcke onvroet
geeft, vertrouwend op zijn overvloed in zyne kisten,
Maer d'Arme betrouwend op te Heer. Soe oock doet
mijn alderlieftste, en laet des Viants listen
u van dees meyning niet leyden, vuilt liever jegens hem tvvisten,
Deylt den Armen, al most ghy met u arbeyt
suerlick verdienen; ten es geen verquisten,
Mer Godt een aengenaem offer vvelrieckende toebereyt.

1. Pet. 4. 24.

Medogen. herv.

Schrijftuerlick vermaen u dringende bescheyt
mijn overredende doet my moveren,
Den Armen tot onderstant van zijn nootdrusticheyt
van mijn goederen te deelen, soe veel ick can ontbeeren.

Schrijftuerl

Schrijsuerl. vermaen.

Dats een goet voornemen: en inden naem des Heeren
laet al u doen zijn, van 'tbegin totten end.

Siet vwie dat hier comt, dees sal u vvel assisteeren
in u prijs-vvaerdich besluyt, als hulperste excellent:

Geloobige
caritaet up

Tis u Sufter, *Geloovige Caritaet*, die ghy vvel kent,

De deuchtsaeme Fonteyn niet om vol loven,

De vervulling des VVets as zy pertinent,

Niet soeckende baet tot haer selfs behoven:

Sy es lanckmoedich, vriendelic, heeft noyt yemant verschoven,

Sy benyt niemant, noch niemant zy en liecht:

Sy blaest niet op, maer es stichtelick den groven,

Sy es langmoedich, mer tot verbittering zy niet en vliecht,

Sy es rechtveerdich, niet archdenckende, noch bedriecht,

Sy verblyt haer niet van ongerechtige malitie:

Maer inde vvaerheyt zy verheucht, zijnde daer'in opgevviecht,

Zy gelovet, lydet, ende hopen al sonder ambitie:

Suyver van consciencie, en reyn van harten es haer conditie,

Ongeveynst in't geloof in alle manieren.

Daerom in voorgenomen deuchdelicke exercitie

vvilt haren raet volgen in alle duvvieren,

VVant zy sal de saecke sulcx bestieren

dat ghy in 'tminste daer in niet en sult verdvvalen.

Medogens hert.

Sijt vvelcom lief-suster goedertieren.

Geloovige Caritaet.

Ic bedang u mijn broeder vol soete talen:

Hebt ghy hier yet te doen? vviltet my verhalen.

Medogens hert.

Comt, ick sal u hier binnen doen hebben 'tverstant,

Daer ghy my mijn koffers en kisten sonder falen

sult sien ledigen om te bestellen ter rechter hant

mijn tijttelicke goet, my van Godt toegelant.

Schrijsuerlick vermaen.

Ontbeyt, dits een goet begin, het doet my droefheyt staecken,

Dat Medogent hert dus Goddelick zijn saecken

Geloobige
caritaet en
Medogens
hert binne

S ij.

door

door Gelovige cātraet uyt te voeten begint:
Ick vveet had hy nu macht na vvil, hy sout soe maecken
dat Vaderlicke sorgh soude geraccken
uyt alle zija svvaricheyt: maer zija bevint
en es niet seer groot. Daerom ick bevint
voor't best, dat ick de saecke vvyders anvat,
Om te sien, vvie datter noch sulcx es gesint,
Dat hy om Godt te behagen deylt den Armen zija schat.

Onbarm-
hertich ge-
moet uyt.

Mer hola, vvie staet ginder, vvie mach doch vvesen dat?
Tschijnt 'tis een man van vermogen; ic vil hem aanspreecken,
V Vil hy doen als Medogent hert, ick gelove plat
daiden Armen vvert geholpen van zija gebreecken.
Goeden dach vrunt.

Onbarmhertich vermoet.

Onbarm-
hertich ge-
moet trots
sich gesiet

Goeden dach.

Schrijsuerlic vermaen.

Ick come hier gestreecken
om u aen te dienen een saecke van svvaer gevricht.

Onbarmhertich vermoet.

V Wat saeck es dat?

Schrijsuerlic vermaen.

Maer Vaderlicke sorgh die es gestreecken
vol svvaricheyt, om dat hy geen middelen sicht
om den Armen genouch te helpen, of ten zy hy vvert verlicht
met meerder aelmissen, dan hy tot noch toe heeft ontfanghen:
Ende alsoe ghy als des vermogende zijt verplicht
om den Armen te helpen uyt het verstrangen,
Soe sult ghy tot Vaderlicke sorgh nemen u gangen,
Oft tot den Armen, die alrijts onder u vvoont,
En hem van 't gene ghy besit, soe vele uylangen,
Dat zija commerlick gebreck mach vverden verschoont.

De 15. II.

Onbarmhertich vermoet.

V Wie ick?

Schrijsuerlic vermaen.

Iae ghy.

Onbarmhertich vermoet.

Soe

Soe vvaer ick vvel dapper gehoort:
Laet dees Bedelaers selfs vvinnen en erven,
Op dat zy van haer aerbeyt vverden geloont,
En haer vvinst mogen verstrecken jegens haer bederven;
VVant die arbeyden vvil, deif van honger niet sterven.

Schrijverl. (nien pont,

Hoort, alvvaert datmen om een penningh cocht een broot van
Al mocht men om een stuiver een ton Pharao vervverven,
Iae al vvaert datmen alderley toespys byder straten vont,
En datter meer gelts te vvinnen vvaer, dan tes tot deser stont,
Soe soudē echter armen op aerden vvesen.

VWant 'tgunt gesproken es door des Heeren mont,
Es vvaerachtich en sal vvaerachtich blyven naer desen:
Daerom doet u vve han op, vvilt den Heere vresen,
En helpt u vven broeder die in benautheyt leeft,
Die met u een vleesch es en draecht gepresen,
als ghy het Even-beelt Godts met liefde aencleeft,
Eet u heete niet alleen, en den bedruften geeft
troost, als haren vader mit een vetblyden,
Leent hem u schatten, die ghy vveet dat niet en heeft
u yet vveder te geven tot geenē tyden.

Deut. 15

Job 34. 15

Luc. 6. 35.

Onbarmhertich gemoet.

Neen ick, hola, dien raet stel ick besyden,
Ooc om dien te volgen en heb ick geen moet:
Ick sou soe doende, selfs haest gebreck moeten lyden;
VVant dit volcxkē es soe onbeschaemt, zy haeldē al mijn goet.

Schrijverl.

VWie den Armen ontfarmt, vveest dit vvel vroet,
Die leent den Heere, naer Salomons ontfouvven,
Daer van ghy al vvat ghy besit (mit overvloet)
selfs als een Rentier te leen moet houven:
Dus gehoorfaemt u eygē heer, diēt hem als knecht vol trouvvē,
Deylt u verganckelicke schatten zyn leden teer,
Op dat hy zyn gaven geestelic op u laet neder douven:
En vvilt ghy een goet Coop-man zyn, nair Augustini leer,
Of eenen groten vvoeckenaer, soe geeft met goet begeer

Psalm 112. 17.

August. 113.
Capit.

S iij.

'tgunt

tgunt ghy alhier niet behouden en sult mogen
om t'ontfangen, dat ghy verliesen moocht nimmermeer;
O onbarmhertige hert stelt u dit voor oogen,
En vvilter nae poogen.

Onbarmhertich gemoet.

Maer by gedoogen,
Mach ick nair mijn vvil 'tmijn niet gebruycken vrouch en laet?
Ick vveet het mijn beter bestee, ten dient soe niet vervloogen,
VVant ic heb ooc genouch te doen om te vervolgē mijn staet,

Schrijsuerl.

O ghy forchvuldige vreck, in vveldoen opstinaer,
V selfs te vergeefs quellende by dagen en nachten,
Die middelen daer u den Goddelicken raet
belieft heeft, als Rentmeester over te doen vvachten,
Soudt ghy employeren tot behouf vanden Armen verachten,
En niet tot verquisten, als ghy doet brooffelick,
By den geenē, die om hem te voeden selfs hebben machten,
Affnydende sulcx u vvellusten Godloosfelick.
Noot hem die u niet noden en mogen onnoosfelick:

Hierson. iii
Epist.

V Vant ick seg u voorvvaer, het is een roof der Kercken
met u overvloet 'tgoet der Armen boosfelick,
Den selfs vvellhebbende te verstercken,
VVilt van het ingevvant der hongertigen u prijs mercken,
Ende niet vande berstende overvloedige buycken;
V Vant siet het is een ongeluck in alle percken,
Te dvingen boven nootdruft den dranck te gebruycken,
Die alrede van volheyt schier in haer selven soudē duycken,
En den Armen te vveygeren, 'tgunt hy voer der deuren bidt.

... in Ser.
221. de Tem

Onbarmhertich gemoet.

Ick en heb geen groot verstant van u redens ontluycken
Dan altoos ick vveet seeckerlicken dit,
Daermen om voor te spreecken dus seer opes verhit,
Dat het de beste nieuvers nae zijn van haer magen;
VVant vvanneermen hem vvat geeft, der kannen lidt
vvetense onder den duym niet dan al te veel te doen vvaghen.
Daerom hoe datse stenen ofte clagen,

Sy sullen mit mijn clederen niet sitten in d'assen.

Schrijsuerl.

Nee hoor, daerom moet ghy in 't veld doen niet vertragen:

Deel 1. b.

VWant al vveet de Lant-man dat niet al sal vvasen,

Het zaet dat hy saeyende inder aerden gaet passen,

Soe en laet hy daerom nochtans het saeyen niet:

Alsoe oock ghy, vvilt om u aelmissen te saeyen rassen,

VWant gelijc als 't zaet salder ter rechter hant van comen yet.

Onbarmh.

Ick blijf by mijn voorgaende, en sing 'roude liet,

'T is sich voor dich, dats mijn beste verstant,

En oock al houd ic het mijn, niemant es te cort geschiet;

Dus moecht ghy vvcl op een ander vvetten u tant.

Schrijsuerl.

VVeet ghy niet dat ghy u broeder doot als metter hant

*Hand. 12.
33 al, 28.2
manacul.*

die van armoe vergaet met gebreckelick suchten,

Onthoudende hem zijn behoeft, zijn leven in armoe gespan

ghy in u kisten sluyt, ghy moecht vvcl duchten,

Zijnde sulcx een doot-slager, dit zyn u vruchten

ghy onbarmhertich gemoet, vvilt u bekerende zyn.

Onbarmhertich.

V redenen voorvvaer zyn niet dan cluchten,

Soude ick om dat ic bevare het myn,

Een doot-slager zyn, voorvvaer tes mijn pijn,

V vervvijt te verdragen het doet mijn verstooren,

Ick gae by mijn geselschap om te drincken den vvijn;

Ooc begeer ic naer u redenen niet te hooren.

Icsach lieveral de bedelaers in armoe versmooren.

Schrijsuerl.

*Onbarmh.
hertich ge-
moet 1. 1. 1.*

Iae daer toont ghy te recht u vvolfscche hart,

VWant het zaet in u gevvorpen, valt als onder den doren,

VVaerō het om vrucht voort te brengē geheel onbequaē vvarē

Ick beclage u cylaen mit een geestelicke smart,

Siende dat u, u aertsche goederen bestrieken,

Och of ghy vvaert verandert als vvit en svart,

Dan soud' u 't goet dienen, nu ist u een verschrieken,

Code

Gods vresefaelgeert u, hoe wilt ghy micken
opte vvijsheyt des Heeren met mildicheyt gepaert.
Dat ghy den Armen deeler, Godt soudt soe schicken
dat ghy meerder dan nu gesegent vvaert,
En soud' mi'ds dien over u trecken Gods genade goet van aert.
Ick gae binnen om te sien hoe Vaderlicke sorgh vvaert.

Pausa.

Medogent kert ende Geloovige Caritaet nyt.

Medogent kert.

Comt Sufter laet ons gaen, doch der saecken last
vvert u toevertrout, heut daer, neemt gy den schat

Geloovige caritaet.

Dus doende, mach *Vaderl. sorgh* an middelen geraccken vast,
Om den Armen in zynen noot te helpen vvat.

Medogent kert.

Ghy hebt immers het broot enden drancke nat,
Daer ick van scyde, en al d'ander spys mede.

Geloovige carit. et.

Iaeick lieve Broeder: vvan den Armen mat
moet ghy noch huyden daer van doen bystandichede.

Medogent kert.

Ontbeyt, *Vaderlicke sorgh* vvoont hier ter stede,
Hebick het vel onthouven: jae siet dit es zijn huys,
Genacmt, VVyse regering, daer es emmers vrede.
en eendrachticheyt altijs sonder confus.

*Vaderlicke sorgh nytcomende, Geloovige Caritaet de rechter,
ende Medogent kert de smicker hant gevende, seyt.*

Ick heet u vvellecoom reyn Maechden kuys,
En oock u Medogent kert tot deuchden gevvent.

Geloovige Caritaet.

Hier, hout daer dien beurse mit munt ende cruys,
Geest u mijn broeder, door mijn vader excellent.

Medogent kert.

Ten eynde dat ghy den schat daer in present
getrouvelick anden Armen soudt deylen nyt:

VVan:

VWant Schriftuerlic vermaen u vvel bekent
heeft mijn den grooten noot der Armen beduyt,
Seggende dat ghy vvaert teynden raet en besluyt
om den Armen te helpen, overmidts middel gebrac,
En soe lang ick om geven heb macht of virtuyt,
En mach den Armen niet lyden ongemack.

Vaderl. sorgh.

Hy die't Hant-schrift des Vyants anden cruyce stack,
En om 'smenschen leven den doot ging besuyren,
Vermeerdere u geloof, soo't noch es svvack,
Tot belooninge van dees vveldadige cuyren,
Nu en vvil ic vertouwen tijt, dagen noch uyren,
Om te stellen in't vverc dees gave groot,
En mit goeden raet de saecke sulcx bestuyren,
Dat soe ver het strecken mach, vverd' geholpen der armē noot.

Geloozige Caritact.

Siet hier is noch dranc, mitsgaders spys en broot,
Deylt het den hungerigē en dorstigē, om't gebree te verdryvē,
Hout daer zijn clederen, cleet den naecten bloot.

Medegent hert.

En vvilt den Armen (ist mogelic) van als geryven;
Ontbreeft u noch yet, vvilt my ontbieden of schryven:
VVant al mijn vermogen t'uvven besten es.

Geloozige caritact.

Iae soe lang ick by mijn broeder mach vvonende blyven,
Soe heeft den Armen tot hem een vry aeces.

Medegent hert.

Maer voor al Vader es mijn versouc op u expres,
Dat ghy den Armen beneffens 'tuytdeylen van dese dingen
dienen: de alleen tot lichaemelicke onderhout nae mijn les,
Mit geestelicke spys vvilt versorgen sonder lingen,
Daer door ghy zijn ziel Hemels voersel sult toe bringen.
Dar zijn getrouwe vermaningen in Godis voort gefondeert:
VVant den mensche leeft niet alleen (verstant vvilt omringē) Mat. 4. 4
van't broot, maer van elck vwoort, dat uyt Godis monde keert.
Volgens vvelcke loffelicke spreucke (Vader vvaerdich gheert)

T

vvilt

Geloovige
Caritaten
die zoogen
het blind.

VVilt door u hooch verstant, daer ordre op ramen,
Dat in allen des Heeren naem mach vverden geglorificeert.
Ick vertrou u vvijfheyt de saecke; vvy gaen nu binnen te samen,
Die oprecht in zijn gemoet handelt, derf sich nierschamen.

Vaderl. sorgh.

O deuchtfaem hert, door de liefde gejaecht,
Die ten behouue vande Armen, door liefde hooch van namen
Niet alleen nae lichaemlick, maer oock nae geestelic vraecht
Als een spye die de ziele aldermeest behaecht,
Dies ick u o Godt bemurvver der harten moet loven,
Die soe getrouwelick voor u arme leden sorge draecht:
V Vaer nyt ick bevinde Heer, dat ghy nyt u Throon van boven
Geloovige Caritact hebt neder gesehoven,
In't gemoet van Medogent hert perfect,
Die daer door met sodanigen yver es bestoven,
Dat hy tot hulp vanden Armen invvendich es verveest.
Maer hout, vve machzijn, die ginder thoost uyt steedt
My dunct, can ick vvel sian, het es den Armen.

Den Heer
men uyt.

Den Armen.

Ick geloof immers niet dat Vaderlicke sorgh met my geest,
Nochtans icken vveet niet hoe ick verlaet dees tarmen;
Hy trooste my onlanx op mijn druckich karmen,
Dat hy mit uyerlic vermogen sou doen zijn best,
Om eenige harten tot barmherticheyt te vervvarmen,
Ten fine, ick mocht geholpen vverden in't leest;
Mer eylacen! daer en volcht niet vande rest,
Daerom ick van benautheyt sal moeten bederven:
VVant ick sie hope van hulp in't Oost noch V Vest,
O desolaet leven, suldy aldus desolaet sterven.

Vaderl. sorgh.

Beyt neen ghy, u dront heyt vvilt afkerven,
Siet hier es genouch broot, spijs en bier,
Klederen en gelt, hout daer, tast toe, 't sun u erven,
V van Godt gesonden, danct zijn Goddelic bestier.

Den Armen.

O geluckigen dach O harten goederrier,
Diedit bearbeyt hebben, mijn hart bedanct u spoedich.

Vaderl. forgh.

Vveest verduldich in u lyden, hout goede manier,
Godt sal voor u sorgen als een Vader goedich,
Die vercoren heeft deser vverelt armēn ootmoedich.

Tvoorbeelt des Heeren Christi u voor oogen set,
Die arm es gevworden, om u rijk te maecken overvloedich:

1. Cor. 8. 9.

VWant door u armoede ghy zijn Even-beelt zijt net,
Dies zijt secker dat u armoe in Christo heylich es met.

VWant de Meester die immers niet minder es dan de Knecht, Mat. 10. 24

Zijnde Schepper des Hemels en der Aerden, hier op let,
Is armelick in een stal geboren (soe Lucas berecht,) (lecht, Luc. 2. 7;

Continuerēde indē sels ē slaet, heeft niet daer hy sijn hooft op Mat. 8. 20

Niet regenstaende, de vogelen hebbē nesten en de vossen holē,

Ist dat u, u ongemackelick leger aenvecht,

Troost u mitten Patriarch Jacob, (ghy en sult niet dolen) Gen. 28. 11

Die zijn hooft op steenen oor-kussens te rusten heeft gescholē,

En toe ghy u qualick geclēet te zijn bevint,

Het exempel vande Apostel Paulø laet in u zijn bevolen; 2. Cor. 11. 27

Die niet naechtheyt es versocht, ende soe u berint,

Honger, dorst, of coude, d'selve Apostel dit versint

heeft allen die geleeden, op menich tefijn. 2. Cor. 11. 27

Hierom d' Aelms u gegeven, niet onnuttelick verslinc,

Maer alleen tot u onderhout, vvilt u vvachtende zijn,

Neemt simpel u nootdrift, niet te veel; vvaer āger als sēijn.

Den Armen.

Ick sal Vader u heyssamen raet volgen onbevreesst,

Om mit dese gaven i' huys te gaen ick my nu pijn,

Ten eynde ick vvat mach verquicken mijn benauden Geest; 1

Ick vvoon in i' huys *Desoliet le ven*, somen hier leeft.

*Den Armē
binnen.*

Vadertlicke forgh.

Iae dat's my kennelick, en van harten quellende,

Mit een invvendige bedroeffenisse aldermeest,

Concl' ick op u vvoon p'aetse ander ordie zijn stellende,

Ick soude niet naer laten, maer mijn daer toe zijn versnellende,

En maecken dat ghy vvoonde in eerlick onderhout,

Dat ic over lang begonst heb temekē; hoort vvatic ben mellēde,

En ongevaerlic als nu omtrent ten halven es gebout,
Daer ic 't uverc moet late berustē by 't gebrec 't maect my benout
vande aelmisse van d'onbarmhertige naer hun vermogen:
VVant zijn liefde tot den Armen vind' ick heel vercont,
Overmits zijn gemoet tot onbarmherticheyt es gebogen;
Nochrans acht ick, dat hem de saec gestelt es voor cogen
door Schrifstuerlic vermaen, ick verlang naer tyding: vvant
misschien sal hy hem nair Schrifstuers heylsamen raet vogen,
En misdiē den Armen reycken zijn milde hant.

Schriſtuerlick vermaen.

Gegroet zijt Vaderlicke sorgh, der Armen bystant,
Hoe staen nu de saecken, comt u niemant te baten?
Heeft mijn trouwe vermaninge u niemant toegesant,
Om aen u voor den Armen te doen caritaten?

Vaderlicke sorgh.

By lo jaet: vvant Medogent hert heeft niet naer gelaten
door Gelooyige Caritaet, te geven veel,
Naer advenant zijn macht, maer 't quelt my boven maen,
Dat hy selfs soe vveynich heeft, hy can my maer helpē een deel,
En mit vveynich aelmisse, dit is het scheel,
En can ick den Armen naer mijn sin niet assisteren:
Want in plaets dat hy vvoont in desolaciet leven geheel,
Sou'd' ick hem gaern in eerlic onderhout logeren,
Op dat ick d'aelmisse mocht verstrecken mit eeren,
En dat men siecx in mijn bedrijf geen bedelaer en vont.

Schriſtuerl.

Dat vvaer prijsfelick.

Vaderl sorgh.

Iae maer de materialen manckeren,
Dies mijn gebouwen halven blijft staen tot deser stont:
Och hebr ghy den noot niemant meerder vermout
dan Medogent hert, segt my de secreten.

Schriſtuerl.

Iae ick hebr 't Onbarmhertich gemoet oock gedaen cont.

Vaderl.

VVel vvat seyt hy?

Schriſtuerl.

Schrijsucl. vermaen.

Hy en wil nergens min van vreten,
'Tſchijnt hy heeft liefde en Godts vrese geheel vergeten.

Vaderl.

Soe ben ick teynden raet.

Schrijsucl.

Ende ick noch niet:

V Vant hope hout den moet noch onverbeten.

Vaderl.

Sout ghy noch hoop hebben om in dit verdriet
raet te schaffen, my duydelic bediet.

Schrijsucl.

Ick hebt altoos in't ſin cens te verſoocken.

Vaderl. ſorgb.

Hoe ſult ghy't doch aenleggen? ſingt mijn dit liet.

Schrijsucl.

Hoort, ghy vvet ick heb Medogent hert aengesproocken,
Met het Onbarmherich gemoet, in boofheyt gedoocken,
Om de ſaccke by ons hier voren verhaelt,
V Vaer naer hem Medogent hert ſoe heeft gaen vercloocken,
Dat hy naer vermogen zijn ſchuldigen plicht heeft betaelt;
En hoe vvel uyterlicke macht van hem nu es verdvvaelt,
Godt mach hem hier nae noch veel zegens geven,
V Vaer omme ic de belofte Gods ongefaelt
geresolveert ben hem te ſchicken beneven,
Die ſal hem, comt hem meerder rijedom raencleven,
Veroorſaecken tot meerder giften: niet cleyn
en blijft hy ooc van deſen doen al zijn leven,
Hy ſal te vlytiger doen, 'tgunt hy nu doet alleyn.
Vant de *belofte Gods* vvaerachtich certeyn
ſal hem ſeggen, *Wat loon dat die verwacht*
die alhier den Armen troost uyt liefden reyn.
Ende ſoe veel aengaet, *'onbarmhertige gedacht,*
Die 'tgebodt Gods in 'tbyſtaen vanden Armen niet betracht,
Sal ick Gods *dreygende gramschap* doen anhooren,
Die hem ſal verclaren *Wat ſtraffe onſacht*

Die Arme troosteloos veracht sal comen besporen.

Ten eynde hy sich bekeert, of ten minsten van te voren
gevvaerschout es, en over my niet heeft te clagen.

Vaderl.

En valt het dan alst nu doet, ist dan niet verloren?

Schrift.

Neent geensins: vwant Godt helpt nair zijn vvel behagen;
Noch als menschen raet uyt es, dus vuilt niet versagen;
Comt binnen, en hoor hoe sich mijn voornemē sal toe dragē,
Soc mogen vvy daer nae de saccke vvyders beraetflagen.

Wassa.

Medogent hert ende Geloovige Caritaet buyten.

Medogent hert.

Segt suster, hebt gy opten vrecmdeling vvel gepast,
Die op huysden geveest is by mijn tegast:
Och hoe verblijt vas hy, my gedeynd hoe hy treeten custen,
VWant hy hadde den geheelen dach gereyst en gevast,
Sijn leden vwaren vol vermoeytheyt getast:
Ick geloof dat hem t'slapen seer vvel moet lusten.
Is zijn bedde oock gemacst, om bequaem daer op te rusten?
Is hy van als voorsien? macst my dat vvijs:
VWant dat hem yet gebrack, t'vaer quac dat ghyt versuften,
De vvijs hier voor sodanige is goet Logijs.

Geloovige Caritaet.

Iae hy is van als voorsien, oock van dranck en spijs
om morgen mit hem te nemen opte reys.

Medogent hert.

Dats vvel gedaen suster, u vverck es propijs:
Maer hoe macht mitten bloet zijn, staec ick vast en peys.

Geloovige.

VWat bloet?

Medogent hert.

Die ick gisleren vas besoucken, en naer den vleysch
bevangen vas mit een cranckheyt t'vaer,
En boven dien en is hy niet nae den eysch
van zijn grote siecke versien veruvaer,

Van

Van spijs, dranck en behouften eenpaer;
Als sodanige siecke altijts plegen.

Geloovige.

Hoe es zijn naem?

Medogent hert.

Toevallende gebreck; dies sult ghy clac
dees dranck en spijs hem vhuys gaen dregen,
By avontuer sal zijn harr zijn genegen
naer verandering van spijs, 't doet somtijts boet.

Geloovige Caritaet.

Ick sal het altoos tot zynent gaenl egen:
VVant nae ick verstaet, tis een armen bloet,
Lust het hem niet, tis voor zijn kinderkens goet.

Medogent hert.

Maer ontbeyt eer ghy noch gact, neemt dat gelt niet.

Geloovige.

VVien sal ick dat brengen?

Medogent hert.

Het Onbarmhertich gemoet,
Die om gelijke somme heeft in Gevanckenis geset,
's Benaude hart by naest van droefheyt verplet:
En siet daer, dats voor de costen, verlost hem bloet,
Op dat hy uyt vvesende, naer Godts vvet
in't siveet zijns aensichts mach vvinnen zijn broot.

Geloovige.

O broeder, u bevelen alshelpende ter noot,
sal ick gaen volbrengen met haesten groot.

Godts beloften uyteomende, seyt.

Nu vil ick volgens den raet van *Schrijsuerlick vermaen*,
By den vveldadigen man *Medogent hert* gaen,
En troosten hem in zijn deuchdelick beginnen,
(Dats naer 't gebodt Godts den Armen by te staen:)
VVant het is niet genouch de hant anden plouch te slaen,
Maer in't volherden bestaet het vervvinnen.
Ontbeyt, my dunct ick sal hem hier ten eersten vinnen,
Hier coom ick veel te pas, om hem te sprecken sijn,

*Geloovige
binnen.*

*Godts be-
loften uyt*

Hy

Hy moet fantaseren, soot schijnt of yet sonder versinnen,
Dat eenichsints voor den Armen sal voorderlic zijn,
VVant hy trefte geheel aen der liefden lijn.
Dies spreekick hem aen. Sijt gegroet Medogent hert.

Medogent hert.

Dat loon u den oppersten Medecijn,
Die om 'smenschen verlossing t'ers mit smert.

Gods belofien.

Act. 10. D'aelmisse die hy u gegeven vvert,
Sijn ucoi Godt in gedachtenisse op gecomen:
Isai. 58. 10. Daerom sal u licht op gaen inde duysternis vvert,
V donckerheyt sal zijn als den middach sonder schromen.

Medogent hert.

Hoe es uyven naem? vvilt my die toch nomen.

Gods belofien.

Ick ben *Gods belofien*, u van Godt gesent,
Om u te versceekeren, ten zijn geen dromen,
Job. 28. 27 Dat u niet sal overcomen commerlic ellent,
Om dat gh'y den Armen geeft in zijn torment;
Siet uyve gerechtigheyt sal eeuwich blijven,
Psal. 112. 1. V horen sal in hocheyt mit eeren zijn bekent:
Job. 31. 20 VVant de lendenen der Armen u mit seggen verslyven,
1 Cor. 9. 6. V rijckelic saeyen sal u sulcx doen beelyven,
Dat ghy daer door ooc rijckelicken maeyen sult:
Psal. 37. 25 Ghy en sult niet verlaten vverden, vvilt vrechtde bedryven,
Noch u zaet om broor gaen, maer zijn vervult.

Medogent hert.

O Godt Vader almachtich, Heere gedult,
Sal mijn door u genade soe veel vworden toebereyt
voort vvevnich dat ick doe'en nis immers niet dan schult:
Psal. 24. 1. Oock en geefick van't mijn niet, alsmient vvel overlyt:
VVant de aerde is u Heere, soe David teyr,
En alles vves daer in es, niet nyt gesteecken.

Gods belofien.

Mat. 5. 7. 1 Ie salich zijt ghy barmhertige, vvant barmherticheyt
sal u geschieden, naer des Heeren spreekken,

Siet

Siet ghy sult geluckelije zijn gebleecken,
VVant u daer hier naer vergelden vvorden sal,
In d'opstandinge der rechtvaardigen, 't sal niet gebreecken,
Iae sal u in't openbaer vergolden vvorden al
by vven Hemelschen Vader, vvat ghy 't getal
zijnder armer leden heymelick hebt bevvesen,
En u loon sal oock groot zijn. vvant u schatten niet smal,
Versamelt gy inden Hemel, by den heyiligen mits desen,
Daer ghy voordief noch voor motte hebt te vreesen.
En ghy maect dat door u liefde des Heeren naem
by velen vvert gedaect, en loffelijc gepresen.

Luc. 14. 12.

Mat. 23.

Luc. 6. 35.

Luc. 13. 23.

Mat. 6. 19.

2. Cor. 9. 12.

Medogeni hert.

O grote Beloften.

Godts beloften.

Die sullen u geschieden alle te saem,
VVilt des sonder tvyfel geloven bequaem:
VVant die het beloofi heeft, die es getrouvven
Tis den belover die Adam sonder blaem
beloofi hadde, dat het zaet vander vrouvven
't Serpents cop sou vertreen, en an slucken douvven.
Iae die beloofi had Abraham den vader,
Dat zijn zaet su'cx soude vermenichvouvven
als de sterren des Hemels alle te gader:
Sulcx dat zy de beloften vanden eeuwigen berader
hebben geloofi, als vvarense haer sichtbaer vertogen,
Die in haer vvrachten sodanigen verseeckerden Ader,
Dat sy haer toefegginge sagen als voor oogen,
Ende inde verseeckerde hoop zijns niet bedrogen,
Maer eyndelic est hem volcomen gebeurt.
In gelijcx geve ick u ghy herten vol medogen
verseeckeringe door de beloften hier voor angereurt,
Dat u al de voorseyde belooningen ongetreurt
deur Godts genade sullen comen ancleven.

Medogeni hert.

O Belofte Godts myne Ziele speurt
door u een verseeckerde Conscientie in dit leven,

Onbarmhertichge- Maer ontbeyt, vlie comt ginder soe hoochmoedich gedreven?
moet op't Laet ons hooren vvat hy te kennen sal geven,
ander eynt En ops, soe lange rusten hier beneven.
van t'oneel
upt. *Onbarm. gemoet.*

gaen sitten **I**st niet vvonder datter zijn soe onbeschaemde menschen,
Datse jegenvvoordich niet bedelen de luy vallen an boort,
Tis immers nu een goe tijt, niet om vervvenschen:
VVant die vvercken vvil, verdient geltaen allen oort;
Maer ick acht, zy zijn opte geef-broeken becoort,
En dencken, zy vvinnent mackelic, datse vvinnen mit karmen.
Daer quam dees dagē een vent by my, die my maecte verstoort,
Hy hiet Schriftuerlic vermaē, en sprac voor een vader der armē,
Hy vvierp my te voor soe veel clachtige farmen,
Datter mijn ooren noch af zijn vvalgende sat:
VVant ic sach noyt mensch soe in onbeschaētheyt vervvarmē,
Hy sprac al hadden dees califfen an mijn goet eygen gehat,
Dan niet te min, hoe vvyl dat hy hem veel vermat,
Ic ging door, en liet hem alleen staen rasen:
't Vvas van te spyfen, te laven, te cleden, dat
hy geduerich inde mont hadde; maer 't zijn vyse vvasen,
Van den vreemden te herbergen, vvist hy veel te blasen,
Als ooc vanden siecken vlytich te besoocken,
Vanden gevangen te verlossen, ('rdoet my verdvvasen)
had hy ooc inde mont, maer ic schadt hy had geroocken,
dat het benaude hart door mijn toedoen sat gedoocken
in gevangenis, om betalinge van een pont acht of te tien,
Die ic nu hebbe vercregen door sulc vercloocken,
En anders by avonteur had icker niet of gesien.

*Godes dreygēde gramschap mit een Swaert inde handt, genaempt
Rechvvuerdicheyt, zijn voeten mit wolle becleet,
genaempt Lanckmoedicheyt.*

Matth. 2. 13. **S**chaempt u ghy Onbarmhertighe, dat ghy u roomt van dien;
VVant siet een onbarmhertich oordeel sal over u strijcken,
Om dat ghy geen barmherticheyt hebt laten geschien,
Ghy die u ooren stopt in alle vvijcken
Luc. 21. 13. voor 't schreyen der Armen, ghy sult van gelijcken

nimmer.

nimmermeer verhoort vverden, ic maeckes u'cont.

VWant siet, Sodom es u suster, yvilt die bekijcken, Hebr. 16.49

Daer men misdaet, hoochmoet, en aller dingen volheyt vont,
Ooc goede vrede, daer zy en haer dochterē op vwaren gegront,

En daer en tegen den Armen quamen zy niet te baten.

O oft ghy met vrese mijn redenen verstont,

tBeginfel van vvijsheyt soud' u ondeucht doen haten, Job. 18.27

Maer neen, ghy sult of nemen boven maten,

VWant ghy hebt uvve onbarmhertige oogen gekeert

vanden armen ellendigen, jae hem geheel verlaten,

Niet jegenstaende hem t'onderhouden Godt heeft begeert,

VVaerom ghy als overtreder sult vverden gejusticeert.

Te meer soe u gegeven es rijkdom en macht,

Daer ghy alle daechs seckerlic van hoveert, Euse. 16,

In alle overdaet naer u vrellustige gedacht.

En siet, den Armen leyt voor u deur van honger en versmacht,

Die ghy ontsiet met de brocken van u tafel te versaden;

O vrec, ghy cont niet verantvvoordē dees rechtvaerdige clacht.

Daerom sult ghy sterven, en voor u misdaden

vvorden begraven in der Hellen, daer niet is dan versmaden,

Een vlamme d' vier, daer van ghy eeuwich dorstich zijt;

VWant ghy zijt een Rentmeester vol ongenaden, Mat. 18,

Die thien duyzent pont vverde gescholden quijt,

En siet om hondert pont ghy u Broeder in gevangenis smijt,

Waerom ghy soe lang in gevanckenis sult zijn geseten,

Tot dat ghy al u schult hebt beraelt tot een mijt;

VWant Godt is rechtvaerdich, dat moet ghy vveten.

Onbarmhertich gemoet.

Maer segt my toch hoe dat ghy zijt geheten

die my soe seer dreycht, en schandelicken schelt?

Godts.

Ic ben Godts dreygende gramschap, die u niet sal vergeten,

Maer loonen nae verdienst, soe hier voren es gespelt,

Mit mijn svvaert Rechtvaerdicheyt suldy sijn gevelt,

Hoe vvel dat ick sachtelic coem angestreecken

En gelijc als Samuel den Saul tevoor heeft vertelt,

1. Kie. 15.23

V ij.

Sijn

Sijn straffe die naemaels vvaerachtich es gebleecken:
Soe sal u oock gebeuren, 'igunt ghy my hier hoort sprecken?

Onbarm gemoet.

Ay my, vvat ist dat my invvendich soe jaecht?

Gods.

Eenen quaden Geest (als in Saul) is in u gevveecken,

Die u deerlieken mit ongerustheyt plaecht,

En mit anvechtingen u Conscientie knaecht,

Mit verschrickelicke tormenten in u gevlogen,

Sulcx dat ghy alrede u straffe draecht:

VWant ick heb u als vervolger gestadich inde oogen.

*Godts beloften ende Medogent kert opstaende op 'trechter eynde
vaut Tonceel, ende Gods dreygende gramschap mit Onbarmhertich ge-
moet op 't slincker eynde staende.*

Godts beloften.

Vorders staet u Medogentheyt te vertogen,

Dat uvve salichmaecking ter jongster uyr

sal gefondeert zijn op het medogen

dat ghy hier gehadt hebt uyt liefden purr,

Tot d'arme ledekens Christi: Daerom dees figurer

van uvven Coninckten Oordeel vvilt aenschouven,

Die u ten Jongsten dagh sal ansprecken niet suyr:

Comt ghy gesegende wijns Vaders voltrouven,

En besit het Coninckrijc, dat u sonder verflouven

bereyt es al van des VVerelts begin:

Siet ick ben gevveest in hongerich benouven,

En ghy hebt my gespijst uyt reynder min:

Ick heb dorstich gevveest, en ghy (soe ick bevin)

hebt mijn troostbarich mit drancke gelaest:

Ick vvaseen vreemdeling, ghy naemt my in

ter herberch: ick vvase naect, en ghy gaest

mijn elderen: En siet ghy hebt tot mijn gedraest,

En mijn besocht in mijn crancheyt, ten zijn geen dromen:

Ick vvase inde Gevangenissen, als gevangen misghaest,

Ende siet ghy zijt tot mijn ingecomen.

Medogent hert.

5. He. 16.
24. 15.

Hier wert
getoont
Christus te
Goetdeelen
verpessende
an zynne
ter hant sa-
lige ziele en
aen zyn
slincker hant
berdoemde
zielen hant
in zyn rechs-
ter hant een
colt: daer in
geschieden
staet: Con-
gelyc geseg-
de: want te
ben honger-
rich ge-
weest en ghy
hebt my
gespijst: en
siet ghy
hebt hat een
colt daer in
geschieden
staet: Gaet
ghy verma-
lede: want
te ten hon-
gerich ghy
weest en ghy
hebt my
niet te eten
gegeven.

Maer

Maer segt mijn Belofte Godts vol vromen,
VVanneer heb ick de Heer hongerich gesien, en gespijst,
Ofte dorstlich, dat hy van my te drincken heeft genomen,
Ofte vreemt, dat ick hem heb begelooijst,
Ofte naect, (mijn vverck niet te veel en prijst,)
Dat ick hem mit clederen hebbe bevonden,
Ofte vvanneer hebbe ic hem (mijn toch bevyijst)
cranck, of in Gevanckenis gevonden,
Dat ick tot hem gecomen ben.

Godts beloften.

Hooft mijn doorgronden:
Daer op sal de Heere mit redenen verklaren,
VVat ghy de minste van dese desolate monden
(dat zijn sijn arme leden, die hier leven in besyvaren)
gedaen hebt, dat is ooc mijn vvedervaren.

Godts dreygende.

En om dat ghy Onbarmhertige vveet, dat u verdomenis bestaet
in troosteloos verachten van d'arme scharen,
Soe siet hier 'toordeel van u Rechter in figuerlic gelaet,
Die jegens u sal seggen: VVech ghy vervloecte van myn gaet,
In't eeuwige vier, den Duyvel en zijn Engelen bereyt:
VVant ick ben hongerich gevveest, en ghy opstinaet
en hebt my niet te eeten voor geleyt:
Ick ben dorstlich gevveest, en ghy vol ongenadicheyt
en hebt my niet gelaest, of gegeven te drincken:
Ick vvas een vreemdeling, en ghy hebt my ontfeyt
te herbergen, (soe u mach gedincken:)
Ick ben naect gevveest, (als ghy van hovaerdy gingt stincken,)
En bleef gebreckich om mijn te cleden net:
Ick vvas cranck, en men had my in gevanckenis laten sincken,
En ghy en hebt my niet besocht, hier vvel op let.

Onbarmhertich.

Neen hola, dats fault, dit vry besyden set,
VVanneer heb ic de Heere hongerich gekent,
Ofte dorstlich, of e ooc een vreemdeling met,
Ofte naect, ofte in crancheys torment,

Ofte gevangen, ofte in eenich deerlic ellent.

Gods dreygende.

Hoort, daer op sal u den Rechter verclaren mit reden,
VVat ghy anden minste van desen niet hebt gedaen of geuyt,
(Dats te vveten, aen zijn arme leden,) Die ghy oyt by u gehadt hebt, en noch by u hebt heden,
Dat en hebt ghy ooc niet gedaen an mijn:
Mits vvelcken ghy Onbarmhertich gemoet sult moeten treden
inde eeuwige verdomenis en Helse pijn.

Gods beloften

VVtallen vvelcken vvy *Hafelijckens* besluytende zijn,
Dat die door een Geloof in liefden vverkende,
By ons genompt Gelovige Caritaet sijn,
Den Armen liefdich troost, en sulcx es versterckende,
Tot een beloon verwacht van hem, die al es merckende.

Solutie. Een goet gewissen hier, en hier naer *veeuwich* leven.

Gods dreygende.

En ter contrarijen vvy u hier zijn verclerckende,
VVt gunt in gelijcx voren es gedren,
Dat die d' *Arme* troosteloos veracht, sal comen beneven.

Solutie. Een quaet gewissen hier, en hier naer *veeuwich* sterven.

Gods beloften.

VWant gelijc hem de niedogende al hier begeven
om van hem den Armen troost te laen vervverven,
Als vruchten haers Geloofs, door der liefden conserven;
Soe sal Christus Iesus haren Salichmaker goet
hem vvederom saligen, en in zijn eeuwige erven
als zijn vvaerde erfgenamen stellen mit spoet.

Gods dreygende.

Engelije d' onbarmhertige keren haer aenschijn onvroet
vanden armen ellendigen, die hem nochtans es bevolen,
Overmits hem saelgeert de reyne liefde soet,
Soe sal hem die d' liefde selfs es, belasten onverholen
van hem te vvijsen, en inde Helse scholen
te vertrecken, daer niet es dan lyden en tempeest,
Kneusinge der tanden, braydinge der colen,

WVvelc

¶ VVelc eeuwvick duert o schrickelic foreest.

Medogenheyt.

VVaerom elc vvert gebeden, de minst mette meest,
Om hem te vougen naer Godts vvil vallen dagen,
bystaende den Armen met een vrolicken Geest:

VWant in den blyden gever heeft Godt een behagen.

Onbermh.

Verschriect u voor Godts gramschap, die sonder vertragen
u anders dreygende sal comen bespringen,
En de vrese des Heeren die sal u jagen,
Als een beginsel der vvijfheyt tot deuchdelicke dingen.

Godts belofien.

Dit hebben vvuy *Hafelieken* u voort vvillen bringen
opte vragen inde Caert verhaelt Retorijckelick.

Godts dreygende.

Als die noch in const niet sonderlingen
ervaren en zijn, soe vvuy bekennen gelijckelick.

Medogen herr.

Doch ten eynde dat in ons oock trou soude zijn blijckelic.

Onbarm.

Soe hebben vvuy om hier te compareren ons niet gevvacht,

Godts bel.

V biddende dat ghy van't quaet zijt afvvijckelick,

En'tgoede anhangen, soe *ansiet* ghy *Godts cracht.*

FINIS.

Aensiet Godts cracht.

Refereyn.

REFEREYN.

- H**et en is Christus Iesus (O ghy geloovige geslachten)
niet genouch geweest, dat hy des Vyants machten
(daer onder ghy als verwonnenne waert gevaen)
Ueb. 1:3. aen stucken breecken, ende door zyn eygen crachten
1. Cor. 15. u verlossen soude, soe hy ooc heeft geaen:
Maer heeft boven dien (op dat ghy te seckerder soude staen)
u ende hem selven in een lichaem besloten,
Daer van hy het hooft is, (nae des Apostels vermaen,)
Enghy al gelyc de leden, elck naer zyn groten:
Ten eynde ghy d'een d'ander in alle aenstoten,
Als d'een lide des lichaems i' ander behulpsaem soude zyn,
Daer van't hooft inden eersten u lede genoen
Jo. 13:14-15 een exempel der liefden heeft gegeven sijn,
Jo. 13:35. Ende geseyt: u salmen voor myn leden vallen termyn
kennen, ist dat ghy d'een d'ander lief hebt mis reden,
1. Jo. 4:20 Of ghy zijt zyn leden niet. Dit doet my seggen dyn,
Liefst ghy Christum het hooft, so troost dan oock zyn leden.
2. Tim. 4:2. **V**die dan de gave van prediken es gegeven,
Predict het woort mit lanckmoedich aencleren,
1. Cor. 13:6. Straft, dreycht, vermaent, nae maect en plant,
Tzy tyd'lic of ontyd'lic, voucht u benoeven
de ledekens die hongeren naer Gods woort playfant,
Deylt die sgeests spise, roeyt hen een troostbare hant,
Die ghy benout van Conscientie ind'geest vins verslagen:
Heyt de ledekens cranc mit een geestelic verstant,
Dient elc lide van spys sodanich alst can verdragen,
Die melc behouven, en laet u geensins behagen
te versmyten mit andere harde oft mannen spijs,
2. Tim. 4:16. Hebt acht op u selfs ende opte leer, ghy sulz bejagen
de behouding van u en die u hooren propijs,
Laet al een Basuyn clincken uwe stemme wijs,
Dat door u schult geen lide stervend' werd' afgesneden
van 't lichaem, maer jaecht nae desen regel om prijs,
Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zyn leden.

Ghy rijelic gheseghen de leden rijckelic,
 Quyt ooc wel u Armt en weest niet beswijckelic,
 In 't besteden want ontfanghen pondt u belast,
 Der eersten kercken leden laet die gheluckelic
 Als exempelen aen u Conscientie zijn ghepast,
 Want niemant onder hen was met ghebrec verraest,
 So die huys n: si landt hadden d'selue vercoftien
 En den prijs vandien als leden an 't hooft ghebon ten vast,
 Sy voor de voeten der Apostelen brochten,
 Daermen elc lict nae z'n ghebrec daer van besochten,
 En voor 't bedesf bewaerden met Vaderliek oplicht,
 Laet soo ooc ghy die u beroemt te z'n ghevlochten,
 An 't hooft Christi tot u broeder lichten u licht:
 Want sluyt ghy u hart als u oog henghebreck lijden sicht,
 Hoe can de liefde des hoofts in u zyn mit vreden?
 Want ghy beroemt u mit lengtens, des ick u bericht,
 Lieft ghy Christum het hooft, soo troost dan oock z'n leden.

Act. 4. 34.

1. Joan. 3.
17.

1. Joan. 4.
20.

PRINCE.

In somma ghy Princelücke leden vol vrouwen,
 Van 't hooft Christi wilt u lichaem onderhouden,
 Door het gheloeve Werkende nyt liefden reyn,
 Draghende den d' anders lasten in angstich benewen,
 Ghelijc 't hooft u lasten ghedraghen heeft alleen,
 Iae die voor gheen roof gheacht heeft te z'n cerceyn:
 Godt ghelijc seft h m vermett. hi en laten vinde
 In de ghedaent eens knechts: iae ben vernedert cleyne,
 Ghehoorsaemich tot den doot des cruyces vol ellenden,
 Om u te zalighen, ende ghy sijt mijn vrienden,
 (eyt hy) soo ghy al wat ick u ghebiede doet.
 Nughebiet hy dat ghy malcander willet onderbinden,
 Ieff hebben en d' hant behulpsaem reynen moet:
 En wie ter contrarie sijn ghebodt treet mitte voet,
 Dienoordeelt hy niet, want sijn oordeel es gheleden,
 Om allen welcken schiet u nae desen regel goet,
 Liet ghy Christum het hooft, soo troost dan oock sijn leden.

Gal. 5.

Gal. 6

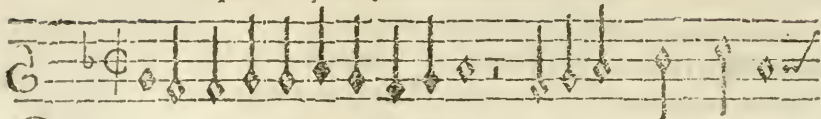
1. Lil. 2. 6.

Phil. 2. 8.
Joan. 15. 7
14.

Joan. 15. 12

Liedeken.

Op de hons Eylaes liefde u cracht.

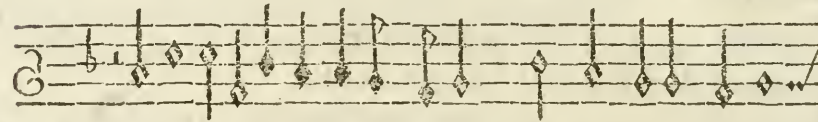
Chijfing het hooft Voorbaer. Sijnder gheueenley clae

Heeft ieghelick tict Ghesfelt in sijney staet/

Op dat in tijden swaer/ de Ley vander openbaer/

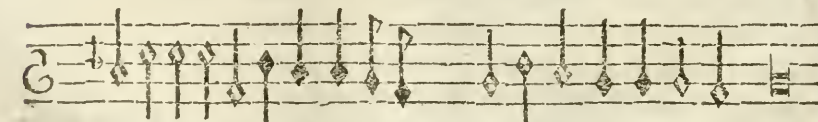
Wt reyn liefde wist Goud, helpen serwech sij last/

Maer wā het hooft niet slecht Leest gaf tegenwerpecht:

Ey seyt ghy weet bekent/ Mijy Jongheyn excellent/

Zoe in u gheloeft/ Liefde uwech Broederhient.

Wilt

Wilt daerom alle samen Sal by naer Christen veracst
 Elck naer hy is bequaem/
 Al den ghelou
 Soucken deen branden ser.
 By Leeraer sonder blaen
 Predickt den heeren naem/
 Tot voet sy berou
 Werpt de leden teer/
 Die benout zijn Say gheest
 Verslaghen sy bereest
 Gheest twesfelijck consoort/
 Aelt op u ey op 't beroot/
 By sult behoudey meest
 Senghenen die u hoort.

By die besegkent Sijnt
 Met inlijck goet hier zint/
 Begracst niet uet pont
 In daende daert doet geen vrucht
 Maer u gheloulick quijt
 In wben staet alijnt:
 Dat dat ghy den mont/
 Way u broeder die sucht/
 Overmits hengehen moet/
 Seyt uwe spij sy broot/
 Of ander tean zijn niet
 Dat sy u is ghebiet/
 Se liefde Christen bloot/
 Dus u broeder aensiet.

Want die sijxrom hier draecht hier naer Aensien Gods cracht.

Ende toont hem sel
 Te heysij den anet/
 Met loghen by behaet
 hem selfe/ en sal ghepluelt
 Door sijn daet pabel
 Hier naemaelv worden plat/
 Sijn door 't gelouwe goet
 Wercken in liefden soet/
 Deen d'ander helpen seilt/
 Verdagende oock wilt
 Malcander fault ghy moet/
 Soobijst omning ghespilt.

PRINCE.

Want u broest Princen al
 Quam meder in dit dal
 Wenedert ghelijck
 Een dien knecht in 't gesicht
 Lechtende vanden val
 Weldey groot en snav
 Daer ghy inden stijk
 Der funder laecht verplicht/
 Ende gaf u een seet/
 Dat ghy deen d'ander niet
 Soud' helpen dach sy maet
 Maer u seimwochen maet
 Dat doet so sult ghy niet

Aensiet Gods cracht.

Harlem tot de Hollanders van Zeyde.

Gee vrecht' de bedroefde ge't troost' ic leymmerdich herte
Geen dranc den vorstigen/geen spij's den hungerig' goet
Geen geneesoyarchen den benandē siecken in sijn smarte/
So verlusticht/ verstercht/ verheucht/ vergricht en voet/
Als ure const/ mijn begherich verlangich herte doet/
Oevit Accoleyken in const niet om verghelijcken/
Soo vruchtbarich bedout met der Hypocernen bloet.
Weest dies ster vrel gecomen en permt tot dauchtes verrijcken/
Daer Liefd' is 't fundament daer nootlijc Trouw moet blijckē.

Antwoordt.

MEt so grooten vlijt-eer/ als wy van u versocht// sijn/
Met soo grooten vlijt-eer wy alhier ghebrocht// sijn/
Om te gebruycken const/bn u Constrijcke Pellicanisten
Mits dat wy als goede nabueren daer toe vernocht// sijn/
Om te verboughen by a' sulcke wijsberuchte Architecten,
Al wert sulke nachtang benijt by veel Momisten,
Wyen hebben ons daer aen gheenssins willen stooren/
Noch acht slaen op haer grim-spijrich gnoren oft twisten/
Mer hebben wy moedich de const wel willen ooybooren/
Om datse eerlick/ leerlick en seichreljck is om hoozen:
En bysonder op dese voorderlijcke meeningh end' intenti/
Die ghy mit goeder herten doet den armen te vooren/
Van't oude mannen Gasthous' een oprechte benevolenti/
Oock deuchd' en vromichent dooz' 't welck u credenti/
Hem in't wijsste der werelt Fama verspreyden// sal/
Dooz' alsulcken daet tot der armen assistenti/
End' dat den ouden armoe hē dooz' u so troost' sic verniepe//sal.

Op 't welck ons Magistraet oock alsoo gheacht// heeft
Dat sy hun der halben Christ'lijcken bedacht// heeft
Der armer menschen saccke te willen hanthouden/
Ende

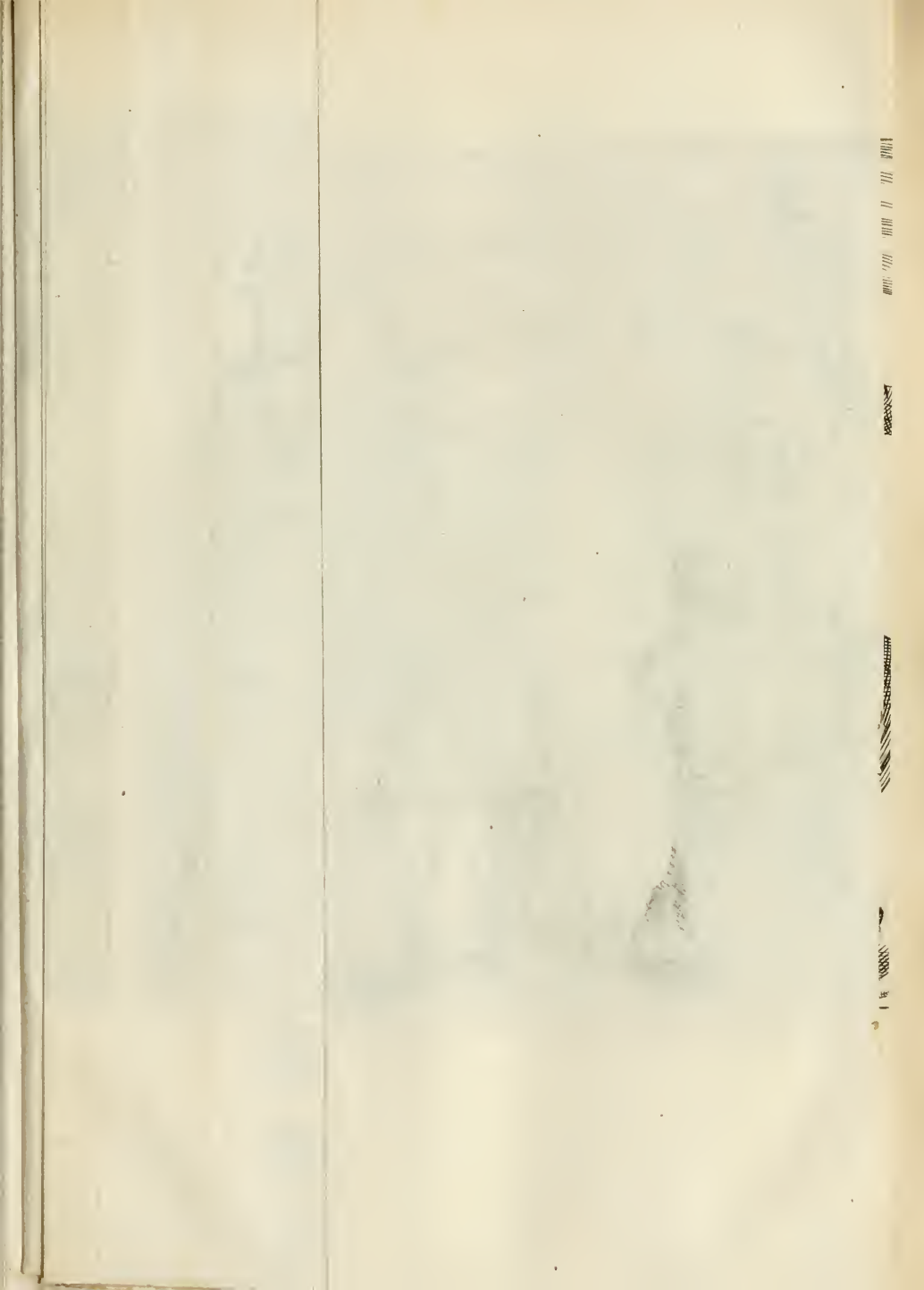
Ende ons daer tot consent ende macht// heeft
ghegheven / om dat wy tot dienst vanden benouden
hat waerts wilden comen / ende verschijnen souden
in desen staet / soo ghy ons siet voor ooghen:
Wier doe wy verhoopen den armen onnoselenouden
mannen / soo veel dienst te doen / als is in mijn vermoeghen.
Dies bedanken wy u welcomf / en sullen ons poeghen
u Chaert te vervolghen / en te voldoen nae 'tbetamen/
Hoopende dat uyt ons betwijf' w' erck niet sal werden gesoogen
jet qu'et oij' archs / dat veroorzaccken mecht schand' off blamē/
Wier dat uyt ons VVitte Accoleyen (naer ons goet ramen)
Niet dā eerlijcke const sal blijckē, daer toe ons hert getrent / is
'tWelck wy ons nimmermeer en hebben connen schamen/
Wits dat Trou moet blijckē en by ons Liefd' 'tfundament,, is.

Liefd' es 'tfondament.

De witte Acoleyen
van
LEYDEN.

LEYDEN.

*foldout/map
not digitized*

PRESENTATIE.

In danc ontfagē wilt Princes/ wiens Trou moet blijckē,
Naer onse groete doch die gansch int liefd ghestiet/
Want si is 'tfondament waer van wy niet en wijcken:
Het Blasen dat u nu 'tvvir Accoleyken biet/
Waer inne ooghschijnelijck men speuret ende siet/
Wat liefde God de Heer den menschen heeft betwesen:
Want eben soo hy heeft vant' (nijnich smert-verdriet
De Slang sijnde gherecht een menichte ghenese.
Alsoo sijnde gheerupt/ ghesozben en verresen/
Heeft dooz't onnoosel bloet ons weer te recht ghebrocht/
Dies centwelijck sijn naem gheert si en ghepresen/
Dat liefde by ons si/en trou in 'thert verknocht:
Want salich is den mensch die in de liefde opt wzocht.

RHETORICA tot de witte Acoleyē Eyschende des Intredes verclaringhe.

De betwaringh des gheloofs/ der vrientschappen vant/
D'onverwinlijcke trou/ hoe sterck hoe vast gheplant/
Int herte van Damone en Phycia 'tsamen/
Het Terentio en Bruio naer mijn verstant/
En vermach geensins d'onghequeste trouw beschamen/
Die ghy int nu en ont hebt berhoont na const betamen/
O Vvir acoleyken by wien blijckt Liefd is 'tfondament,
Dontfang ick blijdelijc: en weet dat ghy int een aengenamen
dienst sult doen/ soo ghy int u werck redenwijck volent/
Den boō wttdooz sijn vrucht dē meester dooz sijn werc bekent.

Ballade op de Intrede.

Ter werelt is den mensch van natuſr heel onvroet,
Door Adams val onnut en onbegheem tot goet,
Schriftnuſr betuyghet claer als reghel heel eindrachtich,
Maer den ghetrouwen Godt als eenen Vader soet,
Den mensch tot 't ghelooſtreckt, die hem bereyden moet
tot de liefd', die terstont toont hien aert seer crachtich,
Den mensch ghetrocken zünd' der g'naden nu deelachtich,
Voelt dat de liefd' voor al tot zynen schepper strect,
Die hy beminnen moet als zynen Godt almachtich,
't Ghelooſt daer naer in hem des naesten lief' verweest,
Die hem tot deuchden siert van herten onbevleest,
Dies 't Ghelooſen de Liefd' in d'eerste plaets voorredeet,
't Ghelooſt sich ick dat mei den wil Gods den mensch treect
tot ware liefde Gods, en veel barmherticheden,
En soo te troosten soeckt al d' arme Christ' leden.

Wy Acoleygens wi, daer Liefd' es 't fundament,
Naer de ghegheven vraech daer Trou blijct onghetrent,
Nu hier den Christen mensch in 't openbaer bysonighen,
Wat deuchden hy oys vracht barmhartich nu bekent,
bewijst zyn Beurs heel claer, alst' gheven wel beweent
aen d' arme menschen teer, die den noot comt bespringhen,
Siet d'eerst is hong'rich, die spijst hy voor alle dinghen,
En ooc die dorstich is die laest hy niet en dranc,
Hy ontfangt in zyn huys al d' arme vreemdelinghen,
Den naesten die cleet hy, die daer siet zyn f cranc
besoect hy dach en nacht die daer zyn in bedwanc,
In stocken, blocken, ooc ghevanghen en beslooten,
Barmhertich lieflich ooc neemt hy tot haer den ganc,
Dees' deuchden hebben noyt den trouwen mensch verdroeten,
En zyn Godt aengenaem, nyt 't waer ghelooſt ghesproeten.

Nu volcht

Nu volcht dees dencken hier, de Hoop die betrouwt vast
op haren Ancker sterck, die voor haer draecht den last;
Dats de Genade Godts, en dan den Loon nae vvercken,
Daer sicunt zy op, dees hoop wort den mensch toe gepast:
Dees hoop Goats salich goet in den mensch daech' licx vast,
En doet hem so voort gaen, in dencken oock verstercken.
Dies volcht de Goede Faem, met hare snelle vlercken,
Die 't Christen gemoet maect, dat al om is verbreyt,
Dat hy barmhertich is, dat is seer goet te mercken
deor 't blasen des Trompets, die den lof roupt en schreyt.
Volmaecten loon comt lest, die de vreuchd' wijt uyt spreyt,
En naer des Heeren wil betaelt zy al de daden.
'Tis claer der vreuchden Croon, in't Rijke Godts bereyt,
Die voor de dencken goet, hem naer noch comt te sladen,
Niet uyt verdiensten, maer uyt enckelder genaden-

De tweede vraech is, wat verschrick'lic quaet seer snel
een Onbarmhertich mensch oyt vvracht, de denckd' rebelt:
Het Gierich hert beweecht den mensch meest hier op aerden
tot vrecheyt obstinaet, als blijft door zyn voortstel,
Dat daer rust op den stock, die Eygenbaet hier wel:
Oneerlick gevvin dat hout hy in grooter waerden,
Den mensch niet wel bedacht, zyns gesint hem verclaerden;
Die d' Armen niet een doot, in haeren noot en geeft,
Hy hout zyn coffex toe, dat Afjontt openbaerden:
Niet aensend' in wat noot dat zynen broeder leeft,
Of yemant hong'rich is, door dorst of naetheyt beeft;
Ten gaet hem niet eens aen, hy wil den stock aenhangen;
Die Sorch is van gebrec, sorch sonder noot hy heeft,
En laet sulcx zyn gemoet, ja hert en sin bevangen,
Een gierich mensch sal doch alléen naer gelt verlangen;

Het Cnagend' gemoet, volcht; of Conscienti' vreet,
Dat sulcken mensch voormact te seer quelt wijt en breet,

als hy aen 'toorâcel Godt dencet by nacht en by dagen
hy eet zyn bert, van beet weet hy seer cleyn bescheet
waer hy hem keert of went, geen nytcomst hy en weet,
des vol he 'i V Van hopen quaet, twelck zyn werck doet beclagen
aen Gods genaden gaet hy heel ena' al ontfagen,
'twelck hem sal brengen naer in't eewich verdriet groot,
de Quade Faem siet ghy, zyn grote schand' na dragen
zyn afionst wert bekend, zyn gierich hert wort bloot,
dies volcht hem daer seer haest den aldermeesten noot,
dats Loon na vercken quaet, 'twelck den mensch moet besueren
dat voersbrer ge duzel, hel, ena' Oncynd' licken door,
Ia 'teenich vyer voor hem bereyt tot aller uren
die quade werken doet, moet eewich sulcx betrueren.

Prince,

Dits vanden intreed' hier den sin en 'trecht verstant
laet ons al gelyck, ons beurs nemen inde hant
En aen dees mannen oud' in Haerlem liefd' bewijzen
en liefdich zyn tot haer die soecken troost aen 't lant
om bint dan allegaer des waren liefden hant
Want Christus sal dees daet als hem selfs gedaen prisen
hebt doch allegaer van Gods tooren een afgrysen
Wilt troosten haer die hier nu zyn heel out en ceut
neemt liefde by der hant, laet die u veriofsen
de vergelding van God die crycht ghy menichfout
die voor u starf de doet, gehangen is aen 'thout
Wilt nu met danckbaerheyt oock zynen lof vermeerren
Liefd es 'tfondament doch, 'twelck wy door jonsten sene
In onsen Blom. schilt, met eerbieding' u vereeren
* Trou moet bliicken nu, die ons deed' herwaerts keeren.

Liefd' es 'tfondament.

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Quistgoet,
Vreckheyt,
Gelt hebbende mensch,
Een Bedelaer.
Drie oude mannen biddende,
Godsalige hoop.
Vreesse voor straf.
Vaderlicke soch.
Liefde.
Trou,

Cort bewijs, of vermaen-reden

vande voorsz genomen Personagien.

DEN Gel-hebbenden Mensch wort hier voorsz gestelt als de nodichste tot de Leterie, ende doen Armen alles met zyn gelt te mogen helpen Quistgoet ende Vreckheyt, ende is oom Boerlick den Ommeftanders ende Toehoorders wat te vermaecken / ende eens deels om dat den Gel-hebbenden mensch licht tot d'ereu of d'ander gelegin is / mer om hem op den goeden wech te brengen Do comen voorts de Godtsalige Hoop, ende Vreesse voor straf. Maer dat oude ende schryfftelick Byreck-woort / Od: runt peccare boni vi. tuti amore. Ende Oderunt peccare mali formidine pene. Vaderlicke soch ende de oude biddende Mannen worden voorsz gestelt om te bewysen den noot der Armen. Ende ten laetsten comen de Liefde ende Trouw, om den Gel-hebbenden mensch ghel ende al te bewegen tot troost der Armen ende de Vreckheyt, mits dien gennissins gehoort te geven. De Liefde achterbolgende 't woort ofte deyns Liefdes 'donda went, Ende de Trou, achterbolgende 't woort ofte deyns Trou wees blijcken

Vande eerste Geschiedenis de eerste uytcomst.

Quistgoet.

Vreckheyt.

OV Verelts sot gelaet, vvat doet ghy my beginnen?
Ontstelt is my het hert, verheucht ben ick van binnen,
'Tisal vreuchd' en geneucht, dat ick neem byder hant:
De vvijsste acht ick my, jae cloucfte van 't heel lant.
VVant ick nu myn verflant tot vreuchden can begeben.
'Tsa, 'tsa, vliecht nu daer heen, ongeneucht zy verdreven:
Ick moet nu al dit volc beschencken metter daer,
Den milden gever is doch vvelcom vrouch enlaet.

Hy smijt
ien bal
wech met
ien klak.
Hy troept
Supchert,

Vreck.

Sorch hoe bevangt ghy my, hoe cont ghy my 'thert vellen,
VVaer ick gae ofie staec, mijn sinnen haer ontstellen,
En soucken al by een te houden 'tgelt en 'tgoet:
Dat alle ding dier is, dat geeft mijn cleynen moet;
Men can om vveynich gelts doch niet seer veele coopen,
Daer vvat t'ontfangen is, daer sal ick vvel haest loopen:
Maer nyt te geven maect mijn herte swaer verdriet,
Die schorich is te byl, die raect noch vvel te niet.

Quist.

In de comst van dit vyf ben ick te seer vervvondert:
En 'tsou voor mijn vreem zijn, soot nu niet fel en dondert:
VVant gelijcheit end' could' een d'and'ren tegen zijn,
So is dees' vrou end' ick, voorvvaer vvy plegen sijn
als twee vianden groot d'een d'ander seer te schouven:
Ick moet vernemen eens vvat zy hier meent te brouven.
VVel blom der vrouven schoon, vvat doet ghy hier ontrent?

Vreck.

Ick ben op 'sHeeren straet, daer elck vry ongeschent,
van ijemant aengerent, mach gaen met lust en reden.

Quist.

Nu vrou ghy spreekt seer vvel, en 'tgelijct oock vvel reden,
VVilt naerder treden eens, en hoort my oock een vvoort.

Vreck.

Als ick u maer en sie, ben ick op u gestoort,
Vvvesen recht voort en can my niet behaegen.

Quist.

Nu ghy my so veel segt, nu moet ick u naem vraegen,
Hoe zijt ghy doch genomt? segtet doch vry recht uyt.

Vreck.

VWat sout u helpen doch, of ick gaef 't lavuyt,
Ic ben een schoone bruyt, een vreckich mensch misdeseu,
V voortstel en bedrijf voort van my heel mispresen:
Dus pact u nyt mijn ooch, 'tis met u al verkerft.

Quist.

VWie ben ic dan segt my, dat ghy sulcx seggen derft:

Ick hebbe hier vervverft vroomheyt en mild'heyt dapper.

Vreck.

Een Quistgoet zijt ghy vrient, en een oprecht opsapper,
In't Tucht-huys ghy vvel dient, of ijevvers gestelt vast
op een Indiaensch schip, dat vvort u toegepast,
Ghy vvort daer me verrast, vvant sulcx dient uvv's gelijcken.

Quist.

Vrou gierigaerts comt hier so prat en moedich strijcken,
Die gansch niet vvaert en is dat sy op aerden vvoont:
Sy sou vvel eesen dreck, so carieh sy haer toont,
Sy en souct voorvvaer niet een doijthier te verteenen,
En van haer schoon chiraet sou elck hem vvel verveeren:
Magerman roert de pot dats haren besten vrint.

Vreck.

Ia man vvaer elck een so als ick vvel ben gesint,
Daer souder lief kint so veel niet bancqueroet spelen,
VVant mijn sorch die beclijft u mild'heyt die doet quelen,
Die veel stort en verquift, die en vraecht nieuvers naer.

Quist.

Nu daer is al vvat an, ghy schijnt te seggen vvaer,
Ick doet met vreuchd' eenpaer, en ghy met sorch beladen,
VVat sal u comen doch 'tgelt naer u doot te staden?
Ick leef met vreuchden soet, en ick slaep dat ick ronck:
En vvanneer soud' ic't doen, dan ter vvijl ick ben jonck,
Als ick door grijsheyt pronck, dan sal ick schaffen vvijsheyt.

Vreck.

Neen, neen, ick seg in veel te sparen doch den prijs leyt,
En so mijn advijs feyt, tversoet den ouden dach.

Quist.

Ick prijs lijftocht voor 'tgelt, als ic't heb of oyt sach,
V sorch end' u geclach en can my nier vermaecken,
Mer schoone vroutgens fris ter tafel, dat sijn saecken
die 'thert verquicken vvel, sulck bedrijf prijs ick meest.
Mer vvat jaecht u doch uyt, seght my dat onbevreesst;
Comt ghy hier houden seest, om uyt de mand' te eeten?

Vreck.

Y iij.

Heb

En treck
hem weg
naer.

So lange
een stuck
haer ende
sjoont upt

Heb ick vvat in mijn mand, moet mijn dat zijn vervveten,
Ick prijs de beeten goet, daer ick me maec goet chier:
Schoon vvater drinc ick vvcl, of oock goet drie duijts bier,
Als ghy so daer so hier, den Rijnschen vvijn gaet drincken.
Dies com ick hier by 'tvolc om elck te doen gedincken,
Dat zy heel sparich zijn, end' bevvaeren haer gelt.

Quist.

Comt ghy hier daerom uyt, ist so met u gestelt?
Met cracht ende gevvelc sal ick haer anders leeren,
Laet vreuchde en soulaes nu hier in Stadt vermeerē:
VVant te verteeren veel mæct nering t'allen cant,
Is yemant sonder gelt, die spreck aen 'tbeste pant,
Neemt vreuchd' doch byder hant, vvilt danssen springen bly,
Ick gae deur, met u sorch sult ghy niet dvingen my.

Vreck.

Cleyn achter dencken doet verteeren gelt en schat,
En alst dan door de keel is, vvie heeft er dan of vvat?
'Tis dan den rechten par, om naer 't Gast-huys te trecken.
Dies is mijn recht gemoet om goe sorch te vervvecken:
VVant vvaer goet dat elck een hem vvijflick vvcl bedocht,
En zijn gelt heel vast hiel, so lang als hy vvcl mocht,
Den vogel inde hant en sal u niet bedriegen,
'Tis beter sulcken een, dan thien die in't vvilt vliegen.

Gastin.

Vande eerste Geschiedenis de tweede uytcomst.

Geliebbend' mensch, Quist goet, Vreckheyt, een Bedelaer.

Hoe qualick is den mensch nu hedens daechs daer aen,
Alst al geloopt is, en 'tbest al om gedaen,
So is men noch begaen, vvaer elck met 'tgelt sal blyven:
Ick heb vvcl gelt, mer vvat sal ick daer me bedryven?
VVant hou ic't lang by my, 'tis claer mijn schade groot,
En door 'tuytsetten van 'tgelt comter veel in noot:
VVant 'tuytstellen is bloot quact yemant te betrouwen.

Quist goet
hoort van
verre toe.

En

En mijs de Lombaert gaf veel vvoeckers, liet ic't houwen
hem: mer dat is nu heel uyt, oock 'tgeloof en gebiet
by de Coop-iuyden is oock dicmael groot verdriet:
Op vaste gronden liet, vvil elck seer vveynich geven,
End' ick had gaerne veel, vvant 'tis nu dier te leven;
Den besten raet vvaer goet om verseeckert te zijn.

Quist.

VVel Vader geefret my, ick sal u helpen sijn,
Ick ben den dienaer dijn, die sulcx vveet te handelen.

Gelth.

Iae maer men most met my met goeder trou vvandelen:
Soud' ghy my vveten vvel te stellen goeden borch.

Quist.

Ba jae, in trouvv en jae, en hebt voor mijn geen sorch.
Hier comt dit out V Vijf vveer, die salt vveer al bederven.

Vreck.

Als ick de VVerelt sie ick moetet schier besterven,
Hoe cost'lic is het volck, hoe cost'lic is't gecleet,
Heel cost'lic is den tijt, ick sie mijns herten leet,
Elck is hoevaerdich breet, al blijftiet te betalen,
'Tis vvonder vvaer zijt al belooopen ofte haelen;
Ick prijs'tgelt inde kist, met menich schoon stuc gout,
Het comt so vvel te pas als men traech vvort en out,
Het troost ons hert verflout, dat geraect is in schaden.

Gelth.

Dit V Vijf dat is vvel vvijs, 'vvaer goet met haer beraden,
Cost zy my helpen slechts aen vast en groot gevin.

Vreck.

VVel vrient ghy schijnt besvvaert, vvat hebt ghy inden sin?
Hebt ghy behagen in sulc een out vvijs manieren?

Gelth.

Ick ben in't hart ontstelt, noch mach ick niet luytieren,
End' yemants trouvv en raed' vvaer my een vaste cruck.

Vreck.

Al'tgeen dat ick vermach, het zy ooc in vvat stuc,
is vvven diensts geluck, vvilt my doch niet versvvygen.

Quist.

Dierckhep
sont npt.

Quist.

Tis een soet beetgen, jaet ghy meuchter lust na crijghen,
Sijn vijghen nu paertsdrec? so is de saeck onclaer.

Freck.

Mer doch vwie sijt ghy dan, ghy schijnt vol forchs voorvvaer,
VVilt vry treden vvat naer, en my u saeck ontdecken.

Gelth.

Ick ben een sulcken mensch die niet vveet te bestrecken
'tgeen vanden Heer my is gegheven en ghegont,
Ick soud' niet gaerne hier in d'aerd begraven 'tpont
dat ick ter deser stont heb vanden Heer gheplesen.

Freck.

Ick merck ghy sijt vol gelts, en so besvvaert mitdesen,
En 'tis vvel reden oock, vvant 'tbesvvaert menich mens.

Quist.

Had' ic't in mijnen hant den vvech vvees ic't naer vvens:
hoe datmen't in deef' grens, sou moghen vast belegghen.

Gelth.

VVat soud' ghy daer medoen? vvalt my sulcx recht aytseggen,
Het mach so sijn ick sal heel volghen u advijs.

Quist.

Besteden soud' ic't clae aen lijfstrocht sijt ghy vvijs,
Soo creecht ghy daer off prijs, en oock van rustich bancken
en teeren van voor off een schelling op twee blancken,
Het vvaer verskert dan voor eenich bancqueroer
by hubse deernen fracy, Och daer ist immer soet
den Rinschen coelen vvijn, van suycker goe bancketten,
Daer machmen anxst en sorch vvel op d'een sijde setten,
En dan vveet yder een vvaer dat doch blijft sijn gelt.

Gelth.

Ghy en dient my gansch niet, de sorch ghy meer versnelt;
VVAer ick dan niet gequelt om aen ander te gheraken?

Quist.

Affborghen most ghy't d'een; en uve schult versaccken,
V sorch is al te groot, ghy sorcht doch al te veer,

Bedelaer.

Den.

Den Armen staet doch by het loon, dat geeft de Heer:
Ick val hier schier ter neer, vwant ick heb niet om teeten.

Gelsh.

Laet my ongequelt vrient, ick heb my al gequeten,
Het hooft is my ontfstelt, ghy comt in't quael saljsoen.

Bedelaer.

Nu vroutgen ick bid u, vvilt ghy het beste doen?
VVilt mijnen honger voen, end' mijnen dorst vvat sliffen.

Vreck.

Iae vrund' al heb ick vvat, ick en macht selfs niet missen,
Had' ghy 'ruvv' vvel bevvaert, ghy leet nu geen verdriet.

Bedelaer.

Och jongman ick biddoch, mijn ellend' vvel aensiet,
Geest my van 'ruvveijet, en vvilt u mijns ontfarmen.

Quist.

Niet liever en doe ick, dan geven aen den Armen:
Mer 'tis mijn leet, mijn buyl heb ick niet byder hant.

Bedelaer.

Dus vvijft men d' Armen hier nu meestendeel van cant,
Ist niet een groote schant, O Heer vvilt ons vertroosten,
VVat helptet datter nu veel cooren comt van Oosten,
Als 'rvolck ons niet en geeft, 'tis reden dat 'hert truijrt.

Gasth.

Vreck.

Dit is gild' van u volck, dus vvort u vverck besuijrt,
Dus gaetet buijrt aen buijrt, die 'goet te vrouch verbrassen.
Daerom doch lieve vrient, vvilt op den haspel passen,
Hout u diujm inde hant, dat is vvel veer het best.

Quist.

So ghy volcht haren raed', so hebt ghy 'archst op't best,
Veel liever had ick pest, dan sulck een bruijt te leyden:
Die vreckich is van aert, sal seldom cost bereyden:
VVant zy bleeffschier vvel doot, om de vvaerd' van een diujt,
Slecht eeten en slecht in haer cleeren is dees bruijt,
Die vvo ont by dese druijt, die moet vvel cleeren vvasen,
Suijt vvey is haren dranck, vvat noot sy doch al gassen:
So ghy haer volgen vvilt, u leven is vercocht.

Z

Vreck.

Vreck.
Veel beter ist verspaert, dan licht om hals gebrocht,
Die' t'sparen heeft besocht, daer siet men rijkdom meeren,
Eer ghy een doijt nyt geeft, wiltse driemael om keeren,
En hout u gelt by u, so blijft ghy vvel gerust.

Gelth.

Tot geen van tvveen heb ick een sonderlinge lust,
So 'tgelt my niet en bluft, vvaer soud' ick dan of leven,
Niet gaerne soud' ick oock verbrassen of vvech geven,
Ghy sijt te gierich vrou, alst blijft aen uvven staet.

Quist.

Die in haer handen raect, sulck een niet vvel en gaet,
Splijtpenning, selden vvroo, dat sijn haer gespeelinnen:
Dus hout het vry met my, ghy sult noch vrenchde vvinnen,
Elck sal beminnen u, ghy vvert ge-cert geacht.

Gelth.

VWant hy is daer best aen, die niet van sulck geslacht
is, noch met u verpacht, vwant 't sal doch altijs falen;
Dies moet ick ander volck met voor-raet achter halen,
Die my doch raden 't best tot mijn eer end' prouffijt.
Dus gae ick den mijn hart dat sijt nu grooten strijt.

Gactin.

Quist.

Dat visgen sijn vvy quijt, dat is ons al ontvlogen,
Ick had hem vvel alleen in't srick seer fray getogen,
Mer ghy bederffet al, vro suijr-muijl door't geraes.

Vreck.

Ghy sijt en blijft alijt een Quistgoet armen dvvaes,
Ghy sijt niet van mijn aes, verscheyden sijn ons vvercken.

Quist.

Ghy sijt een grimster quaet, en ick doe vrenchd' verstercken,
Vaert nu vvel, ghy die sijt te gierich nae den aert.

Vreck.

Vaert ghy oock vvel, die oijt sijn schoone goet verspilde,
Ghy die doch niette mijt ter vverelt hier verspaert.

Quist.

Vaert nu vvel ghy die sijt al te gierich na den aert,

Voor

Voor vrou Splijtpenning sijt ghy doch te recht vermaert.

Vreck.

En ghy vooreen Quistgoet, end' voor een groot vuilj gilde.

Quist.

Vaert nu vvel ghy die sijt te gierich na den aert.

Vreck.

Vaert ghy oock vvel, die oijt sijn schoone goet verspilde,

Hy vvaer seecker niet vvijs die ons om ons vel vilde.

Vande tweede Geschiedenis de eerste uytcomst.

Geliebbēde mensch. Vier arme oude mannen.

Godsalige hoop. Vreesse voor straff.

Ogelt vvat cond' ghy den mensch hier al in't hooft bringen,

Ghy cont hert en gemoet dan hier dan daer toe dvvingen,

Den mensch maect ghy ontfelt, en brengt hem dick in pijn,

Ten is oock niet vvel goet heel sonder gelt te sijn,

En diert te veel heeft sijn, die doetter seer besvaren,

Becommert is elck een hoe hij't vvel sal bevaren:

Doen ick sulcx niet en hadt, ick leefde met rust fier,

En nu iet al veel heb, can den gelt-dorst niet hier

gelaefi sijn by manier. mer glijck de vvolckens vliegen,

So drijft my mijn gepeijs, de forch en mach niet liegen:

Tvleijch is niet alleen traech, becommert is 't gemoet,

Her gesicht van 't schoon gelt is vreuchden. rijck en soet,

Mer groote forch die doet, hoement vvel sal besteden,

Elck een ging gaerne vast, alst oock vvel is een reden,

En ijemant die veel geeft, is meest vol arch en list,

Als ment troufangen meent, dan vvoert vvel ge mist,

Dan ist qualick gegift, en maect hem heel beladen.

Och vvist ick eenen vrient, die my het best mocht raden:

Vvant goeden raed' in' noot behouft elck in' gemeen,

Een vfrundt in noot is goet, a's ons naect groot gevveē.

De Geliebbēde
mensch staet
op h' een
spide ende
Godsalige
hoop ende
Drees bood
straf op
d' ander sp-
de ende de
oude man-
nen comen
in miden
upt.

Vier oude Mannen comen uyt.

Z ij.

De eerste spreekt.

Al niet

Ist niet een arme saeck, die ons gemoet doet suchten,
Ous leden sijn heel svack, het hert vol ongenuchten,
D'een doof, en d'ander lam, de rest creupel of blind,
Voortijden varen vvy tot vvercken vel gesint,
Mer nu elck hem bevint besocht met svæer elenden:
Och vvy en vveren schier vvaer vvy ons sullen vwenden,
Om hulp bijstant of troost, elck een verlaet ons heel;
Och vvaer daer ijevvers doch een plaets voor ons ten deel,
Dat vvy out mannen, veel troost mochten noch genieten

Den tweeden.

VVy bidden door den noot, die ons vel mach verdrieten,
Den gang is by ons traech, vvy connen qualick voort.
Och ginder sie ick een, gaen vvy hem eens aen boort;
Och Vader ongestoort, deelt ons arm oude menschen.

Gelih.

De Heer sy uvven troost, ick help u veel te vvenschen,
Ick heb nu geen cleijn gelt, vvacht op een ander mael.

Den derden.

Godtsalige
hoop met
Dyese booy
straf npr.

Dus varen vvy nu meest, 'tis de gemene tael,
Ick sie volck sonder fael, met die salt ons vel lucken.

Den vierden.

Och Vrouvven deelt ons vvat, den noot vvil ons verdrucken,
VVy sijnder qualick aen, d'armoed' die dvingt ons seer.

Goetsa.

Spgeest
wat.

Neemt dat in Gades naem, u hulp sy voorts de Heer,
Hy is hoop en troost meer, als den mensch can vergelden.

Vrees voor st.

Sp geest
wat.

Schand' sou hy hebben claer, die sulcx niet en ontfelden,
En niet helpt naer sijn macht: neemt broeders dat in danck.

Den eersten.

De Heer sy uvven loon, ons vergelding' is cranck,
Dits eenen blyden ganck, dit sijn twee vvaerde vrouvven,
Och een seer cleijne gift, die helpt ons uyt benouven.

De Armen
gaen in.

Vrees voor S.

O boose vverelt snoo, vvat cond' ghy al aenrichten,
VVat cond' ghy valscheyt groot en listich bedroch stichten,

De

De broederlicke liefd' en trouw sijn cleyn geacht,
 'Tis al om groot gevin daer elck een nu naer tracht,
 'Tsy met recht off met cracht, daer vwort niet om gegeven.
 Ick *Vrees voor straffe* ben schier heel uyt 't land gedreven,
 Elck doet dat hem belijft, heel stout en onbevreesd.

Godsa.

Elc roupt naer groot gevin, die hoop behaccht haer meest,
 De hoope naer den geest Godsalich en met eeren,
 Die is niet eens geacht, tot gelt en goet sy keeren;
 VVan t'gaet soot gaet, 'tis goet, al vvaer't ooc hoer off dieff,
 Heeft ijemant mer slechts gelt, hy is vvelcom en lieff,
 Men sal hem doen geen grieff, van vvaer hy't heeft gecregen,

Gelsh.

Ick sieder nu daer tvee, ick hoop 't sal sijn te degen,
 Ick moet haer sprecken eens, sy schijnen hooch beseemt.
 Ick moet u groeten hier, also het vvel betaemt,
 Elc so ghy sijt genaemt, vriendinnen seer prijsvvaerdich.

Op grace

Godsa.

VWie sijt ghy doch die tot ons hier nu comt so vaerdich?
 Maeft u aen ons beken, ghy schijnt doch heel verbaest,

Gelsh.

Den Gelthebbenden mensch, nu tveyn den raed' by naest,
 Niet vvetend' nu met haest, vvat ick met'gelt sal maecken,
 VVaer ic't besteden sal, sulcx doet my vlytich haecken.
 Dit is al mijn gepeijs, daer toe strect mijn verstant:
 Weet ghy voor my vvat raet, staet my by clouck ter hant;
 Dies verclaert my eens nu, vvaer sal ic't vvel beleggen?

Vrees voor S.

VVel hebt ghy nu veel gelts? sach ick u niet ontfeggen
 een aelmis aen dees vier oud' mannen ongesont?
 Schaemt ghy u die daet niet, is dat een Christen gront
 die vvy den Armen al behooren toe te dragen?

Godsa.

Hebt ghy veel gelts, en comt ghy ons noch om raet vragen
 vvaer ghy't besteden sult, en vvijsft dit volck voor by?
 'Tis qualick clær gedaen seg ick van herten vry,

Z iij

Dat

Dat ghy haer sijt party, 't sijn immers Christen leden:
't sy laet gy een stuc gelis aen haer nu te besteden,
Och Geli hebbende mensch vvat hebt ghy inden sin?

Vrees voor S.

Hy tracht na'teeuvvich niet, mer naer het aertsch gevvin.
Gierich ick hem bevin, en met veel sorch bevangen,
VVect ghy niet hoe dat sy al vaeren die 'ther't hangen
aen VVouckenaers proffijt? met schand' sy sulcx bestaen,
Die 'ighevvin soucken groff, hoe ist haer al vergaen?
Al doetmen haer 'tvermaen, 'tis groot verlies ten lesten.

Gelth.

VVie sijt ghy doch ghy tvvee? raed my bid' ick ten besten:
VVant u te volghen naer heb ick beslooten vast.

Godt sal.

Ick ben de goede hoop, die voor mijn pijn en last,
Daer men my met aentast, off voor Christlicke deuchden
hoop te besitten, naer by Godt volcomen vreuchden,
Diet al vergelden sal, ja't minste goet vverck hier,
Rom. 8. 't Gebreck dat in my is hoop ick vast en sterck schier:
dat Christus goedertier, mijn lyden sal versoeten,
Door sijn genaed' alleen diet al voor my can boeten,
Mijn hoop Godt salich goet is sulcx vrouch ende laet:
Door sulck hoop ick verveeck elck een tot charitaet.
En doe der lieffden staet, in 'smenschen harte groeijen.

Vrees voor S.

Spac. 9. 4. End' ick ben Vrees voor straff die elck een doe verfoeyen,
Die haer hant sluyten vast als vemant lijt gebreck.

Job. 14. Ick Vrees voor straff, ben die elck een sijn hart verveeck
dat hy vliet de schand-vleck, die hy sou moghen haelen
aen d'arme menschen teer, vrees't straff vvil daer naer taelen:
Dat ghy Godt en d'eer hier aen d'armen doet genouch.

Gelth.

Och ghy tvvee raectt mijn hart, ick geeff my tot gevouch,
Ick vvil vvelden inden plouch, en doen naer uvven vvile.
Ick ben vvelden rijck van goet, ick hou my slecht en stille:
Mer ick volch nu u raet, ick hebt al overdocht.

God sal.

Godſa.

Deelt dan den Armen milt, dan hebt ghy't recht beſocht,
Sou't Hemels heerlicheyt, de reſt ſal u gevorden:
VVilt niet een vaſte hoop u lendenen omgorden,
Denct de Heer is niet u, diert al vergelden ſal.

Mat. 67

Vrees voor ſt.

Beſteet u gereet gelt, forcht voor geen ongeval,
Op vaſte gronden al, naer oorlof vande landen,
Niet op lichtvaerdich volck, off op gegeven panden,
De ſtraff ſou anders u in't leſt noch volgen naer.

Godſa.

Mer denct op d' Armen meeft, ick bid's u lieve vaer,
Haer die daer ſuchten ſvaer, vvilt doch niet trooft verſtercken:
Hier is ſo menich man die verſlijft is door't vercken,
Nu oudt, cout, crom en traech, ellendich en verſlaeft:
Och iſt niet reden menſch die rijck'lick ſijt begaeft,
Dat ghy den Armen laeft, en ſou't te onderhouven,
'Tgoet is u maer gelient, lieffde moet door u ſulcx bouwen,
Laet doch u manlick hart niet blyven heel verſteent.

Ecl. 5.

Gelth.

Seer vvillich is den geeſt, mer'tvreckich hert dat vveent,
Om dat'tgevvin vercleent, en dan'tſchoon gelt moet derven.

Vrees voor ſt.

Het hoort u doch niet toe, en'tdoet u ſtraff vervvenen,
Sou't ghy noch meer gevvin dan'teevvich Hemels rijck:
Schaeamt u dat ghy meer ſou't:vvant hy valt heel in't ſlijck
die ſou't in'tvverelts vvijck door't gelt te ſijn verheven.
VVat vvillen vvij dan meer als'tmiddelmaich leven?
En met het overſchot ons broeders te verſien,
Die ſchier verlooren gaen, om die de hant te bien
ſult ghy haer niet verſpien, en ſult ghy haer niet helpen?
Die liden honger dorſt, ſult ghy den noot niet ſelpen?
Het vvaer een ſchande groot, een eeuwich ziel verlies.

Eſech. 22.

Godſa.

Och'tvvaer goet dat Gods geeſt elck een'thert ſo door blics,
Dat de lieffde vvat meer vvies, al hier by alle menſchen.

Vrees voor ſt.

Vrees voor S.

Och mocht ic sulcken Liefd' hier onder onsluy vvenschen,
als Christus ons voorstelt by Lucam in sijn vvoort;
Mocht die nu groeyen hier, ging die doch alom voort,
Die elck als plicht behoort, te toonen sijnen naesten.

Gelth.

Hier sta ick nu vveerom vvel halff als den verbaesten,
VVie sal de naeste sijn, daer deef' Liefd' nu toe street?

Godsal.

De Gort
gaet doppell.

Aue. 10.

Het vvort u nu terstont figuyrlick hier ontdoet,
V herte doch vervveet, siet een int bosch gevonden,
Hy vvas ty naest vermoort, hy heeft sijn lijff vol vvonden,
Den Priester siet hem aen, de Levij: gaet voorby,
Ten beveecht haer gansch niet of hy seer gequetst zy:
Den Samaritaen vry, die vvort met Liefd' ontfteecken,
Med'lijden creech hy strax te helpen sijn gebreecken,
In al sijn vvonden goot hy Oli ende VVijn:
Hy besorcht hem van als, dus oordeelt selfs nu sijn,
VVie sal de naeste sijn, van al deef' drie voorseyde:
'Tis den Samaritaen die hem tot Liefd' bereyde,
uyt Liefd' heeft hy: gedaen, deef' Liefd' is vvaert geeert

Vrees voor S.

'Tis Christus die ons nu door dit exempel leert,
Die van ons hier begeert, de naeste hier te achten,
Al die nu in noot zijn, dies vvilt naer deef' Liefd' trachten,
Denct den Samaritaen is Christus selfs present,
Die ons al heeft verlost van ' ceuvvich hellich torment,
Helpt dan uyt haer elend, die van onstrooft behouven,
Daer is gebreck van als, den noot doet haer bedrouven,
So veel gebreck: ick volck als hier nu is alom,
Die schier stijffen lam sijn, haer is een groote som,
Hoort doch al sonder rom, haer roupen, suchten, kermen,
Een schandevvaert voor ons, so vvy haer niet ontfemen,
Schout doch die schand' ô vrient, beraet u met ons tyvee.

Godsal.

VWant God de Heer die daer aen siet des menschen vvee,

Sal u

Sal u tot elcker stee, vervullen met genaden,
Dat moet ghy seecker sijn, laet u de hoope raden,
V gelt vwort yvel bestee, so ghy ons vast gelooft.

Psalm. 42

Vrees vworst.

VVee den mensch die daer vwort door giericheyt verdooft,
'Tverstant vwort hem berooft, verstroijt so sijn sinnen,
Te schand'lick siemen hem het groote goet beminnen,
'Tis niet dan vvinen dat hem in't hooft leijt en maelt,
Alse en onrust dat hem in't vvoelen niet en faelt,
So is sijn hart doorstraelt, in geen saeck vvel te vreden.
Dus gaet met ons, ghy crijcht goet ondervijis met reden,
Dat die *meest geeft, meest winn*: Gods vvoort ons sulcx betoont,
Hoe ghy meer d' Armen geeft, hoe ghy meer vvert geloont.

Job. 12

Vande derde Geschiedenis, de eerste uytcomst.

Oude Mannen.

Vaderlicke sorch.

De Oude mannen singen de volgende twee versen,

Op de voys: In bitterheijt der sielen.

V V n oude Christi leden/

Al sijnde in d' uijtersten noot/

Doen t' uwaerts ons gebeden/

Ons hoop boozwaer is seer groot/

Benout schier totter doot/

Dan goet/gelt/en middel heel bloot:

Toont u barmherticheden/

En geest ons het daech'lic broet.

Denckt dat wy moeten sterben/

Loon na werken is het ent:

Rijck Gods sullen si erben/

Die medogen sijn getwent/

Liefd' is doch fundament,

Daer door Gods rijck ons comt ontrent.

Laet ons doch roost verwerpen/

Trou moet blijken ongeschent.

A a

De eerste

d'Eerste oude spreecke.

O Heer der Heeren goet ghy sijt ons toeverlaet,
Elck een verstoot ons schier, vvy vreten luttel raet:
Noch liefd' noch caritact, en vvorter schier bevvesen.

De tweede.

Die arm is die blijf arm, en schier alom mispresen.
Den hunger quelt ons seer: VVy sijn schier bloot en naect,
Men stoot ons schier op stract, vol jammers en mismaect,
Heer ons daerom niet laect, vvy sijn de vverelt moede.

De derde.

Hoe deerlick ist te sijn verlaten heel van goede.
Iong sijnde hebben vvy heel vrouch en laet gevvrocht.
Nu oudt sijnd' vverden vvy met een swaer cruys besocht,
O! Heer die ons oyt brocht troost, sijt by ons in 'tmidden.

De eerste.

'tVvaer schier van noot dat vvy voor elck huys gingen bidden,
Mer laet ons sitten neer hier ontrent desen baen,
Dat dunct my best: vvant ick niet veer en souck te gaen.
Laet ons doen hier 'tvermaen, oock voor 'tvolck onse clachten.
En van ons vader goet troost en bystant vervvachten.

d'Armen
gaen neder
sitten,

Vaderlicke
soch comt
tijt.

Vaderlicke soch.

Och vvat is hier in stadt so menich arm out man,
Die niet gevvinen mich, noch gansch niet vvercken can,
Cativich besvvaert van het seer veel vvercx besuyren,
Mijn hert dat is voor haer besocht tot allen uyren,
'tMelyden is in my, ick ben door haer benout.
Mits ick de lieffde sie schier heel en al vercout,
Bedvvongen vvas ick stout, den besten raet te bruycken
die nu gevonden is, 'thert dat begint 'ontluycken.
Believer slechts de Heer 'ontsteecken 'imensen hert,
Dat siende haren noot, haer verdriet en haer smert,
Bevvecht sijn en getert, tot Charitaets uytdelen
uyt rechter Liefd' en Trou, ten can elck niet verschelen,
'tIs al incomste groot dat ick voor d'armen vvens.

d'Armen
staen op.

De eerste.

Och hoe cativich is den armen ouden mens,

In desen ommegrens, men niet op ons siet passen.
Men sou meer vragen naer de honden die veel bassen:
Danmen naer ons nu doet, ist niet een arme saeck?
Och! vaderlijke forch die comt naer hem ick haeck,
Nu ick vvis tot vreuchd' raeck: brengt hy slechts goet tijdinge.

Vaderlicke forch.

Och kinders sijt verheucht, u naect haect verblijdinge.
Een *Lotery* is hier voor u nu opgestelt,
Bidt Godt met harten doch, dat hier incom' veel gelt,
Dat hy de harten velt, die gierich sijn ontfeken:
'tIsal om u gedaen te helpen u gebreken,
Die daer bevangen sijt met last en groot confuys.
'tIsom te bouwven een seer schoon en Heerlick huys,
Om d' Armen in haer cruys, heel Christ'lick t'onderhouven.

De tweede.

Och! de genade Gods vvil doch sulck volck bedouven
die voor ons sorgen: trou Godt sy gebenedijt.

Vaderlijke S.

Hebt nu noch vvat gedult voor eenen cleynen tijt,
Bidt slechts met grooter vlijt, dat 'tvolck veel mach inliggen!

De derde.

VVy sullen haer gelijk, veel loff en prijs na seggen,
Die voor ons vvel diep eens tasten inde kist.

Vaderl. S.

'tIs vvinst daer geen bedroch in is, noch arch off list:
Godsalich en goet ist, sulcken vvinst te vervverven,
Voort 'rijt'lick sullen sy het eeuwich rijck be-erven,
Die d'armen onderstant doen van haer overvloet.

De vierde.

Vervlouft so is de siel die d'armen niet en voet.
Off die sijn ooch niet spoet, tot die hier trooft behouven.

Vaderl. S.

Och! quamen vvy te cort hoe sou ons sulcx bedrouven,
VVy hoopen immers neen, mijn forch geheel vertrect.
Gaen vvy Godt bidden seer, forch vvel verdriet vervveet.

Gaen in

Vande derde Geschiedenis, de tweede uytcomst.

Quistgoet. Vreckheyt.

Quist.

V Viefal my nu gelt doen? nu prijst elck een de milde,
Had ick nu gelt, ick sou my toonen als een gilde:
Elck verset nu sijn pant, hier is te grooten quint,
Naer Indien loopt elck in storm, onvveer, en vuint,
En gierich hem verbiut, om die reijs te believen;
Hier is vvinst voor de hant, door gelt en vaste brieven,
De minste vvinst die staer op de marst in't gelicht:
Mer d'aldermeeste vvinst elck in sijn hert verlicht;
VVant 'tis van groot gevycht, en gaetse al te boven,
Noijt menschen consten haer lulcx qualick hier beloven,
'Tprosjt is over groot, 'tis meer dan cent pour cent:
Daer en is geen gevaer, 'tis vvinste sonder ent,
't sijn prijsen excellent, en 'trijck des Hemels vreuchdich.

*Wreckheyt
reint niet.*

Vreck.

Om in te leggen raest elck een, en 'tdunct haer deuchdich:
Mer ick achts niette mijt, selfs houven is ver'tbest,
Die veel geeft is veel quijt, en 'tmisluet noch op't lest:
Ick prijst' ontfangen 'trest, ick hou niet veel vant geven:
Nochtrans heel ongerust ben ick hier in mijn leven,
Als ick een arm mensch sie, het hert my in't lijfenaccht,
Ick vveijger haer al stout, ick blijf heel onversaecht,
Ick denck een ander draecht, sijn gelt tot haers besorgen.

Quist.

Ditgierich vvijsvvoud' ick vvel aen een staeck sien vvorgen,
Sy quelt my t'aller tijt, en valt my in mijn schilt.

Vreck.

VVel schoon gesel hoe ist met u noch even vvilt?
Isu mildheyt gestilt, heeftse een ent genomen?

Quist.

Alst uyt is, dan mach ick by u om ander comen;
'Tis doch tot mijnen best, ick vved' niet eenen duijt.

Vreck.

Mer vvat doet ghy vveer hier, vvat jaecht u noch eens uijt,
Dat ghy comt uytter muijt, vvilt my dit openbaren?

Quist.

Hier is een *Loteri*, dat com ick hier verclaren,
Hier sijn veel prijsen schoon, van silver en root gout,
Toont nu te sijn een vvijf van harten onverflout,
VVilt nu inleggen stout, ten sal u niet verdrieten.

Vreck.

Inleggen soud' ick vvel, mer daer sijn te veel nieten,
VVaer elck Lot eenen prijs, ick vvaer seer haest gereet.

Quist.

En dat al om cleijn n. gelt, is dat niet vvel bestet?
Neen moer al vvaert u leet, ghy moet vvat avontuijren.

Vreck.

Als ick dan niet en creech, dan soud' ick doch besuijren,
'Tquaest is leg ick niet in, so crijch ick ooek geen prijs.

Quist.

Och Vreckheyt geloofst vry, ghy en sijt niet recht vvijfs,
Ghy sout schier op glad ijs, u gelt vvel durven langen,
Al soud' ghy in ses laer niet eenen doijt ontfangen,
Mer voor de arme luy hout ghy u buijdel toe.

Vreck.

Ick sie vvel gaef ick nu een kalf en dan een koe,
Ick vvordet so vvel moe, mer neen ick salt my vvachten,
Trest een haer uyt mijn hant, ghy sult al d'ander slachten,
Van my en mach gansch niet, dus hout u hooft gerust.

Quist.

Hebt ghy dan tor al dees' schoon prijsen geen en lust,
Of dat ghy d'armoe bluft? ghy moet een hart vvijf vvesen.

Vreck.

De prijsen acht ick goet, 'tgelt geven vvort mispresen,
Prijs comt onseecker doch, mer 'tgelt dat blijft gevvis.

Quist.

A a iij.

Om

Om niet souet sy vvel prijs, ey dat vvaer moy en fris:
Schaemt u dat u hert is, geneijcht niet dan te crygen.

Vreck.

Ghy sijt vvel een fray quant, ick can niet langer svvygen:
VVat sult ghy doen? ick vveet dat ghy gelt hebt als slick,
Tast ghy diep inde buyl, laet sien voor ygelick,
Met vvat een groote slick, ghy haer hier sult beschincken.

Quist.

Mat. 20.

Een goet oprecht mild' mensch sal d' Armen vvel gedincken,
Elek naer sijn arme macht vrymoedich recht van sin,
VVt een oprecht gemoet, mer niet om groot gevvin:
Des milden gevers min, sal Godt almachtich loonen:
Hy sal (dat is voorvvaer) int rijk des Hemels vvoonen.
Dies moet ick elcken een tot geven doen vermaen.

Vreck.

Die sijn gelt selfs behout, die is ver' best daer aen.
Ick vvil van hier nu gaen, het geven can niet baten.

Quist.

O Vreckheyt als ghy sterft, vvaer sult ghy't goet dan laten?
Schand' en oneervolcht u, en dan de helsche doot.

Vreck.

Mat. 11.

Vrient forcht ghy voor u selfs, ick en heb hier geen noot,
Geeft ghy al naect en bloot, ick salt mijn vvel behouven:
Het geven sal u eer vved' ick dan u berouven.

Quist.

Mat. 11.

Nu Splijtpenning gaet deur, blijft vry uyt dit gelach;
Ghy en dient ons hier niet: vvant u forch en geclach
het volck hier niet en mach, tot giericheyt vervvecken.
Mer ick hoop 'thert sal haer tot mildicheyt nu strecken:
Inleggen sal elck een met vreucht en harten coen,
D'aelmis is aengenaem, elck vvil hem daer toe spoen.

Vandè vierde Geschiedenis, deerste
ende leste uytcomft.

Vrees

*Vrees voor straff. Godsalige hoop.
Gelthebbend' mensch. Lieffde. Trou.*

Vier Oude mannen

Nu Mensch ick betrouw u, ghy hebt geleert seer veel,
Met wat vvaerschouwing goet gegaen, is het bevel,
Dat vvy elck arm gesel, sijn t'onderhouven schuldich,
Den loon sal voor u vveer groot sijn en menichfuldich,
Die ghy ontfangen sult voor u bevvesen deucht.

Godsal.

Noijt loon so groot noch prijs, die den mēsch meer verheucht
en Christum selfs geneucht, te doen aen d'arme lieden.
Dies moet ghy nu daer aen, vvilr allen uytstel vlieden,
En bestet hier u gelt vrymoedich int gemoet.

Spiaq. 29.

Esaie. 58.

Vrees voor st.

Schand' en vvee comt den mensch, die sulcx oock niet en doet,
Die d' Armen hier niet voert, en oock heel is genadich:
'tGebet der Armen roupt voor uven Godt gestadich,
Om bystant voor u ziel, so ghy hem nootdrust schaft.
Daer tegen siet hoe dat Zodoma vvas gestraft,
Door des Propheetes vvoort sacht, Ezechiels verclaren,
Om dat sy d' Armen gansch niet barmhertich en vwaren.
Daerom vliet sulck misval, u vreckich hert doch stilt.

Spiaq. 35.

Ezechiel. 16

Geltheb.

Och mijn vriendinneu goet, ick doe al wat ghy vuilt,
Den Armen nu heel mildt, te geven ist begeeren:
Hoe dat ist dan moet doen, vuilt my dat (bid ick) leeren,
Om d' Armen deuchd' te doen, mijn hart en gemoet haect.

Godsal.

Hout u aen't vvaer Geloof, vvaer door de Lieffde blaect:
Want 'tGeloof niet gesmaect, is u vverck niet medallen;
De Lieffde comt tot ons niet van selfs toegevallen,
Mer comt door't vvaer geloof, dat daer op Christum siet:
En sonder dat geloof is u vverck cranck als riet.
Iacobus ons bediet, de Lieffde is doot bevonden.

Iacob. 2.

Vrees voor st.

'tGeloof vverct in ons lieffde, naer't heyligh Schrifts oorconden,
En

En maect den Christen mensch dat hy Godt heel lieff heeft.

En tot de lieffde hy des naesten hem begeeft:

Doch dese liefd' aenleeft, die voortbrenghet goede vvercken.

Gods sal.

Des naesten lieffde doet deuchd' in elck een verstercken:

En die de lieffde heeft is voor 'tgeven niet verschroomt,

De Lieffde
en Trouwen
197.

Mer siet doch vvaer dat nu de vvare Liefde coomt

Met de Trou hier vervroomt, sy comen hier ter seeften.

Liefde.

Nu Sufter laet ons gaen vervvecken minst en meesten,

Tot lieffde en charitaet tot dees schoon Lotery,

VVie sijn sy die daer staen? my dunck't is geen party,

Het sy vvie dattet sy, laet ons haer doch vvat vragen.

Gods sal.

Geluckich sijn sy die de lieffde t'allen dagen

ontmoeten, en de trou den mensch recht vvert bekint.

Trou.

VVie hebt ghy daer by u: hoe is dees mensch gesint?

Is hy in sonden blint, off in de liefd' onsteken?

Vrees voor S.

't Is den Gelthebbende mensch, die hen nu laet gespreecken

om d' Armen by te staen, hy geeft hem tot gevouch.

Liefde.

Die gelt heeft die vweet nu vvcl vvech en raed genouch,

VVaer dat hy spaedt en vrouch, mer 'tgelt sal mogen blijven,

Noyt beter vvaft beleyt noyt vaster mocht beclijven,

Als aen dees armen oudt, in dees Haerlemsche stadt.

Trou.

Matth. 6.

VVant Christus spreekt doch selfs en maect u geen en schat

die den roeft off t'mor vat, en schenden can op aerden,

Off een dieff steelen can, souct schatten hooch van vvaerden

by den Hemelschen Vaer, die niemant en bedarft.

Geltheb.

Is hy verlooren dan den mensch die hier rijck sterft?

VVert by hem niet veruyverst, terfdeel den schonen Hemel?

Gods sal.

De Heer die spreekt ront uyt, veel beter sou den Kemel (tich
door'tooch van een naeld' gaen, dan eē mensch rijk en prach- Matg. 19
int Hemels rijk die noyt liefd' bevees vvaerachtich,
Hem mach veel schromen: vwant'teynd' is de bittere doot.

Vrees voor S.

Die'tooch affkeert als hy sijn Broeder siet in noot,
Mild doet aen Godt seer groot, dus wilt hem niet versmaden,
V gift hem niet ontrect: dus mensch laet u doch raden,
V. Veeft blijder als ghy geeft dan ghy ontfangen sult.

Sp. ach. 4.

Act. 20.

Liefde.

Die sijnen broer vvat geeft, die betaelt hier sijn schult,
Geft hem vry met gedult, laet u sulcx niet verdrieten:
Al ist dat ghy veel geeft, noch meer sult ghy genieten,
Al vvaer't maer eenen dronck cout vvaters die ghy schenct.

Deut. 15.

Matth. 10.

Trou.

Dus aende vvoorden die Iacobus spreekt (gedenct)
VVat batet broers vermenct, off ghy't gelooff vercregen
hebt, en goe vvercken al laet ghy noch ondervvegen,
Sulck gelooffen can u doch geen sints baten: vwant
is yemant naect in noot, en ghy geen onderstant.
aen hem doet metter hant, mer legt broer gaet in vrede,
VVat sal dat baten hem? so is u gelooff mede.
Dat sonder de liefd' is, dat is een vast besluyt.

Jacob. 2.

Gelieheb.

De G. 1.
D. 1. 1. 1.
D. 1. 1. 1.

Och! Lieffde vvond' ghy my verclaren eens recht uyt,
V dadens recht viruuyt, die Godt sijn aengenamich.

Liefde.

Nu mensch siet dan veel toe, dit sijnse meest bequamich:
Die hongerich vvort hier gespijst met cost begaect.
Die dorstich is benout, vvort oock met dianck gelaect.
Die als vrecmd' heeft gedraect, vvort vrient'lick hier ontfangē.
Die naect is vvort gecleert. Die sieck is: off gevangen,
VVort hier uyt liefd' getroost, geholpen uyt den last.
Op d'armen die hier in gebreck sijn vvort gepast.
Dit is de lieffde vast, die Godt hier naer sal croonen.

Matth. 25.

De go. d. 1. 1.
D. 1. 1. 1.
D. 1. 1. 1.

Trou.

E b.

Deef.

Deet· liefde sal de Heer mit 'teenvich rijk beloonen,
A lyaert de minste van de broeders hier geschiet.

Godsal.

Vwie dat den armen geeft, crijcht vveer dubbel siet,
i Gelt dat ghy d'armen bier, dat leent ghy oock den heer,
Mat. 19. Al dat ghy haer hier doet noch boven prijs end' eer,
Sal hy ter goe'r tijt vveer, vvel vveten te vergelden.

Geltkeb.

Vy mijnder dat ick my niet 'tij'lick goet so quelden:
End' so onstelden om het over groot prouffijt.
Mer noch een goede vraech is hier gevraecht by tijt,
Vrage des Die d'armen liefdich troost, wat loon die sal vernachten?
spek. Als oock wat straffe sel die troost' loos haer verachten?
Het recht beduyt daer van te seggen niet ontbreect,

Liefde.

Noyt geen beter beduyt als Christus selver spreeft,
Tot die barmhartich sijn die staen ter rechter zijde,
Comt in mijns Vaders rijk ô ghy gebenedyde,
Mat. 25. Besit volmaecte vreuchd', u van 'begin bereyt,
End' daer naer heeft hy oock tot al die geen geseft,
Die tot haers naestens leyt, noyt hebben liefd' beuvesen,
Gaet in het eenvich vier vermaledij mispresen:
Dat voor den Duyvel end' sijn Engels is beschiect.
Van hunger en van dorst ben ick vergaen verstiect,
Ghy hebt my niet verquict: mer troost' loos naect verlaten.

Trou.

Och! vrienden goet vvelt dit mit trou ter herten vaten,
Comt doch te baet alhier dees oude arme mans,
Die nu in groten last sijn en vergaen bycans,
Gheftadich ende gans' hier roupen, suchten, karmen,
Ps. 147. Comt haer te hulp, slaet doch vvel acht op Godes armen.
Verlossing comt u toe, en oock des lants i i ffori,
Eerst. Gods segen tijd' lick hier. En naer de croon der glori.
Voor haer die in memori, hier houden d'armen sevvack.
Vide solu. En die troost' loos haer hier veracht, crijcht 't straf'lick pack,
ie. De Hel, Duyvel en doot, hem van Godt toegevoucht.

Vrees

Vrees voor S.

Vrees sulcx ô Christen mensch, in Godes vvijsngaert ploucht,
Syn rancken doch vernoucht, met lieffd' en laet trou blijcken,
Elck doe naer sijne macht, den armen en den rijcken,
VVort hier prijs toegeseyt elck een al even naer.

Liefde.

De Macedoonsche kerck end' van Achaya daer,
Hebben in noot voorvvaer, aelmoessen groot gegeven:
Om dat al d'armen vry en gerust souden leven,
Na Godes vvoord' in de Ierusalemse kerck.

Matth. 23.
15.

Oghy die buyten Stadt vvoont gaet oock so te vverck,
Neemt hier op d'armen merck, laet u schat sijn ontbonnen:
Den & dat *de denckd' hier heeft des viants cracht verwonnen.*

Victorin
vitus,

VWant Haerlem heeft voor' tlant lijff en goet vroom gevvaecht

Trou.

VVel salich is het lant dat in tijts sorge draecht,
End' onderhout behaecht, van d'arme vvesen goetdich:
En 'tout gebreck' lick volck, God geeft vveer overvloedich
den zegen overhaer. Mer vvec de Stadt en 'tlant,
Dat d'armen inder noot niet en doet onderstant,
En sorchten aen elcken cant, dat geen gebreck gevonden
vvort, vwie can hier de straff verbreyden en vermonden?
Die d'Oubarmhartich mensch vervvacht ter lester uyr.

Luc. 6.

Vrees voor S.

Den Rijcken vreck die viel den Lasaro vvel stuyr,
Die arm sijnd' in't getruyr, badt om vvat broots gestadich:
De honden vwaren sijns meer als hy selfs genadich,
Dies so volchden hem naer vermaledijde straff.

Luc. 16.

De liefde.

Och mensch aensiet de Hel die is des rijcken graff,
Een droppeel vvaters cout souet hy om sbrants verdriyven:
Mer ten gebeurt hem niet, den brant moet altijt blijven,
Den Hellschen brant is hem gegeven tot sijn loon.
Aensiet Lasarum nu, die heeft der vreuchden croon,
Rust heerlick ende schoon, in Abrams scheet vol vreuchden,
Sijn lijdsamheyt vvas hem gereeckent tot veel deuchden,

De goet
open.

En 'rombarmhertich hert vvort gestraft valler stont.

Geltheb.

O mensch gedenct loch dit arm, rijk, met hert en mont,
VVilt door geen loosen vont, u hert off beurs toefluyten,
Laet ons al ons best doen, laet lieffd' uyt jonste spruyten,
Aen deef' oud' luyden arm, aenhoort doch haer geclach,
Elck doe al dat hy can, elck geeff al dat hy mach:

Siet vvaer sy comen nu, befvvaert, belast vol pynen.

De eerste der Oude mannen.

D'oude
Mannen/
comen upt
ende spreken
noch van
verre staen

Almachtich Vader goet, Fonteyn der medicijnen,
Comt ons te staden nu, ontfonct doch yg'licx hert,
Het veel inleggen sou genesen onse smert,
So vvel van hier als vert, vvy soudent al genieten.

De tweede.

'tInleggen laet ô Heer nu niemant doch verdrieten:
Och yg'licx milde hant is nu den meesten trooft.

De derde.

Elck say nu mildelick in den oprechten Oost,
Ghy sult vveer te propooft, dubbelfout vruchten mayen:

Job. 19.

Psalm. 41.

Trou.

Hier comen d'oude luy, 'thert schijnt haer te verfrayen.
Haer meeste hoop die is op dit aenstaende huys,
Het verblijt haer hert seer, en 'tverlicht oock haer cruys,
En vvenschen haet confuys, gevelt in d'oude dagen.

De eerste.

Sp comint
Wat, na hier.

Hier is de Lieffd' en Trou, geen beter volck vvy sagen,
Ons beste vrunden sijn hier nu by een vergaert.
Och Lieffde toont doch nu den Christelicken aert:
Och Trou nu hier doch baert, u goetheyt ongemeten.

Liefde.

Hoe sou doch yemant 'rhans deef' arme luy vergeten?
End' seggen dat hy Godt lieff hadt soo't vvel behoort.
Hebt doch d'een d'ander niet lieff metter ydel vvoort,
Mer oprecht lieffd' oorboort, al hier voor yders oegen:
Ghy noot u vrunden rijk, die haer daer vver toe poogen,
Mer noot die crepel sijn, die lam sijn, en heel blind;

God

Godt vvert vveer nven loon, de salicheyt ghy vvint,
Veel troost u dan berint, en rust sal u toecomen.

Trou

In de uyre des doots vvilt ontrou als Pest schroomen,
Hy doet tet vvis den Heer, die d' Armen doet yets leet.
Daerom toont haer u jonst, vveest daer toe vvel gereet:
Het geven is by Godt veel vvaerder dan vrontfangen,
Met vvat ernst, met vvat lieffd', met vvat een groot verlangen
ontfingen d'oude Vaers den armen vreemdelinck,
Met een oprechte lieffd' elck een haer tegen ginck.
t Barmhertich goeder dinck, vvas elck vvaer't hooch gepresen.

Job. 14.

Math. 25.

Godsal.

Vant vroungen dat daer in Zarepta vvoonden, lesen
vvy, die den Propheet Gods spijs gaff in sijnen noot,
Haer en gebrack noijt jet, noch oli noch oock broot,
Gods zegen over groot, bleef by haer totten lesten.
Iob vvas der Armen vaer hy deed' alijts ten besten
om helpen elcken een, isy crepel, blind, off lam.
Tobias stont' t volck by, en d' Armen te hulp quam,
Als menich Christen slam, hem oock ghetoonst heeft goedich.

Act. 20.

Liefde.

Sacheus gaf de helft van sijn goet seer ootmoedich,
Om d' Armen by te staen in haer elende svaer:
De Heer diespreect tot ons uyt enckel lieffde claer;
Al const een moeder haer, kint eenichsints verlaten,
So en sal ick u niet, mer roupen t' uver baten,
Als een Clock-henne doet haer cleynen kuycken jonck:
Sult ghy dan vve, g'ien broot, off eenen cleynen dronck
den rechten armen stronck, jae Godes huy/genooten?
Tis lang genouch u gelt te houden vast geflooten:
Dies opent nu u beurs, den armen mensch verblijt;
Denct dat een sulck goet vverck bemint den Heer met vlijt.
Dat hy' smilt geven vvijt met genaed sal bedouvvten.

Math. 10.

Vrees voor sf.

En vvee, vvee over die die d' Armen ijert onthouvvten.
t Bleeck aen Ananias en Zapphira onvroet,

Die haer beloften niet naer quamen, so Liefde doet:
Mer d' Armen metter spoet, dat belooft vvas, onthielen;
Dies sy daer beyde voor d' Apostels voeten vielen,
En sturven haest de doot. Laet u dat doch beveegen.

Hoofte.

Deelt yanden overvloed, die ghy hier hebt vercregen,
En legt doch mild' lick in voor d' Armen van der stad.

Liefde

Hebt lief, als Christus u oock vvel lief heeft gehat,
Die hem inden doot plat, voor u mensch heeft gegeven;
Epi. Job. 4 Hebt nu sijn leden lief, ter vvijl ghy sijt in't leven,
Reijdt uyt u milde hant, siet d' Armen voor u staen.

Trou.

Denkt hoe dat Christus goet den *Rechten Pellicaen*,
Rom. 5. Naer des Schrifuyers vermaen, u met sijn bloet ging spysen.
En sullen vvy nu niet oock liefde en trou bevvyfen,
Aen sijn arm leden teer: het vvaer een ontrou vverck.
Schout doch het vreckich herr, Liefde sy u oogen-merck,
Neemt onder uvven vlerck, die voor ons staen en suchten.

Geliehe.

Laet ons sijn vvel gereet, en soucken geen uytvluchten:
Lazarus roupt tot ons, hy roupt met groot verdriet,
Deest oud' bedachde Mans doch met goe jonst aensiet,
In noot haer de hant biet, jaec alle schamel menschen.

De tweede der Oude mannen.

'Tis al om hulp, bystant, daer vvy om roupen vvenschen:
Och staet ons nu doch by, vvy hebbent nu van doen,
Den tijt die gaet schier uyt, 'tis nu het lest saysoen,
Dat ghy ons vvel cont voen, inleggen sal ceiseren.

De derde.

Och noot maer eens te min u rijcke vrund' en heeren,
En comt ons nu te hulp in noot en swaer elent.

De vierde.

Toont nu, dat bidden vvy, dat *Liefde es 't fondament*,
Die al tijt is ontrent ons arme oude lieden.

Liefde.

De liefd' die ghy bevijsft, sal Christo selfs geschieden:
De straff vilt vlieden doch, die ghy schier hebt gehoort.

Matth. 25.

Hoop.

Den varen loon die isu verclaert uyt Gods vvoort:
De Croon is bereyt voort, voor die't bevijsft aendachtich.

Vrees voor st.

Dat ghy de minste doet, dat doet ghy Godt vvaerachtich:
Hooft d' Armen clachtich, doch ô vrienden groot en cley.

Liefde.

Eedel, oneedel, oock mans, vrouwen al gemeyn,
Treed' inder liefden pley, vilt charitaten schincken.

Trou.

Ghy siet hier voor u staen veel schoone pryzen blincken:
Met ses stuyvers crijcht ghy het alderhoochste lot.

Liefde.

En off ghy niet en creecht, so doet ghy Gods gebor,
Dat ghy van 'to verschor, iet geeft, diert nu behouven;
Spaert doch u gelt nu niet, vilt d' Arme niet bedrouven,
Laet Liefde nu 'tgeen sijn dat u het herte raect.

Trou.

Staet d' Armen troulick by, de vreckicheyt doch staect,
Die die vils seer mismaect, ziel en lijff doet besmetten.

Liefde.

Op'tgeen in d'eerste Kerck geschiede, vilt vel letten,
Der Christen gelt en goet vvas al gemaect gemeen,
Die het minst achter hiel, die raecten in geveen:
Dees Liefde suyver reen, vilt nimmermeer vergeten.

Matth. 2.

Trou.

Den longman die eens daer begerich vvas om vveten
van Christo, wat hy sou doen om salich te sijn,
Creech voor antvvoort: Vercoopt u goet op dit termijn,
Geefst het den Armen sijn, en volcht my dan geringe.
Schrif uyt seyt, dat hy den Heer verliet en vvech ginge.
Och verlaet ghy Godt niet, verlicht der Armen smert.

Matth. 19.

Liefde.

Elsken die toont, dat hy nu heeft een Christen hert,

Volvoert

Volvoert den Christen naem, in liefd' vilt niet besvijcken.

Trou.

'tIs nu den rechten tijt dat vware *Trou moet blijcken.*

In alle vvijcken moet nu 'tbeste sijn gedaen.

Vrees voor S.

'tIs Christus selfs die clopt, siet vry den noot nu aen.

'tIs *Liefde boven al* die d'armen can vertroosten.

Hope.

Die *In liefd' getrou* is, is lofbaer *VVest en Oosten,*

In't bouck des levens vvort geschreven sijnen naem.

Liefde

Hy vvort alom verchiert met een seer goede saem,

Als hij't uyt liefd bequaem, doet met 'thert niet benepen.

Trou.

Het moet vrymoedich sijn: en *Wij jonsten begrepen.*

VWant het gebreck is groot dat alom vvert gespeurt.

Vrees voor S.

Aensiet de jonckheyt hier: en hoe d'ouderdom treurt.

Aensiet liefd' die schier scheurt, als die vvils is bevonden.

In d'eerste Kerck mocht elck van *Trou en Liefd'* vermonden,

Als elck een daer by bracht sijn gelt en tijt' lick goet,

Met genucht gaff elck een: jae van sijns harten bloet.

Wt liefd' bestaen deed' oock den mensch sijn mild'heyt toonen.

Godsal.

Aensiet Gods cracht, die naer sulcx toeseyt te beloonen.

Dies *Liefd'* moet blijcken claer voor u een groote denchdr,

Den loon vvort naer vveer groot. En oec *Noys meerder vrenche*

Als ghy vervvachten meucht, voor anxst ende verslouwven,

Van die hier 'tbeste doen Gods armen t'onderhouven:

Die hier door elents noot, nu maecten groot misbaer;

Gelt hebbend' mensch.

'tVVert *Wt liefden versocht* t'ontfarmen over haer,

Op't alderhoochste claer, sijn sy u al bevoolen.

Tiefde.

Denct Godt die't al doorsiet, hem en blijft niet verhoolen:

Hy vveet dat ghy gelt hebt, 'ten is u maer geleent.

Trou.

Trou.

Gheeft dan daer 't hoort, of 't voort van u noch naer bevreent,
Ghy verter door vercleent, men is u verfoeyende

Li f. c.

Vveest naer Schryfuyrs vermaen alijt *In liefd' groeyende,*
c. bid' u treulick noch laet u doch zijn bekent,
Dat van ons salicheyt de *Liefd' es 'tfondament,*
Want die tot liefd' hem vrent, die stort nu hier zijn tranen.

Trou.

Vy *Acoleyen wit,* zijn die u hier vermanen
ot vware liefd' perfect, neemt sulcx van ons in danck.

Vrees voor straff

Al zijn vvy noch ter tijt in const al vvar te cranck,
Ons voortstel sonder dyvanck laet doch vvel zijn ghenomen.

Godsalighe hoop.

Liefd' en Trou deden ons met y'er hervvaerts comen,
Om ons goetjonstich hert te toonen vrouchen laet.

Geliebbend' mensch.

Dorlof o Heeren vroom ghy *Haerlemich' Magistraet,*
De *Duichd' heeft* metter daet, de *Cracht* hier overwonnen.

Liefde.

Ghy doet ons meerder eer, als vvy verdienen connen,
Mer vvy ecbieden ons tot uyven dienst glacereet.

Trou.

Is in ons Spzelen fault, 'tis onsten minsten leer,
Hout het doch al tecreet, eerlicke vrome borghers.

Vrees voor straff.

En oorlof mannen clouck, ghy trouwve vvel besorghere
van deel' lchoon *Lofery,* en dees' vermaerde seest.

Godsalighe hoope.

Dorlof noch eens al die hier sij heel onbevrees
gecomen minst en meest, van binnen en van buyten.

Geliebbend' mensch.

VWant *Li f' es 'tfondament,* 'tmoet nu uyt 't herte spruyten,
En *Trou* moet vlycken hier, 'tis nu het recht saysoen.

Liefde.

Legt nu doch mild'lick in, 'tis doch daerom te doen,
Vvorden voorgheft veel rijcke ſcheone prijsen, hier,
Die gaerne van liefde ſpreekt, die wille nu bewijzen, hier.

N Adien Christus den eenighen ghebooren Gods zoon
 (Warachtich God) sitende in sijns Vaders troon,
 uyt 's Vaders gheboorfaemheyt menscheit had aenghenomen,
 Om ons te verlossen met zyn heerlic lichacm schoon
 vand' een wige doot, die ons (ylacs) was opghecomem
 door Adams sondich val, die als den onvromen
 Had overtreden sijns Scheppers heerlick ghebiet,
 Ons noch soo lief heeft ghehaet, dat hy sonder beromen
 w' or ons aen 'icruys ghestorven is, dit wel insiet:
 En dat hy oec den mensc' noch noyt hier en verliet
 die hem liefae, soo hy ons in syn woort onverhoelen
 gheuycht, soo ist readen dat elc hier oock verspiet
 Syn arme leden teer, die hy ons hooch heeft bevoelen,
 Haer te gheven spijs en herberch (voor 't schadelicke doelen)
 Op dat wy als een lidt sijns lichaems in rust en vreden
 Syn gaven moghen besiten, eer d'us ons werden ontsloolen,
 Liefst ghy Christum het hoofst soo troost dan oock sijn leden.

Matth. 1. 7.
16. 3. 17.

Matth. 1. 23
24.

Matth. 27. 34
35.
Matth. 2. 6.
7. 8.

Matth. 10. 43

Die is een Christen lidt, die kent oock Christum rechte,
 uyt een ware gheloof, en is voorwaer sijn knecht:
 Want d' liefstet Christum bestaet sijn woort te gehooramen.
 En nadien sijn leden teer hier lyden veel aengheveelt,
 Verdrucking, armoed groot, met cruyts, lyden en blamen,
 Soo wilt dan als leuen Christi u gheenssints niet schamen,
 Den armen te troosten sonder wantron off quact vermoen:
 Want sulcx doende, salmen u aenschdich achten na' 't betamen.
 Dat ghy den armen mild' deelt, uyt Christelic bevroen
 van u tijt luke haeff, en dat men u siet spoen
 gheens schatten hier ter werch te willen vergaren,
 Waer inden Hemel hooch, alwaer die even groen
 sonder roeft ofte mor sullen blyven (na' 't verclaren
 sijns Goddelicke woorts) dies wilt doch openbaren
 u behantreycking' aen d' Armen, in Dorpen en Sieden,
 Waer door ghy wort verlost van u tijtlic beswaren,
 Liefst ghy Christum het hoofst, soo troost dan oock sijn leden.

Joan 13. 34

Job 14. 22

Eus. 14.

Matth. 23

Isaach 29.
11. 12. 13. 14.
15. 16. 17. 18.

Isaach 2. 34

Want Christus selver seyt, my hebt ghy niet alreys,
 Maer den armer ghewis, dies wat ghy aie met vlijt,
 In den alderminsten doet, dat sal my soo behaghen.
 Als aen my selfs ghedaen, en wort alsdan ghevrijt
 In de ure de doots van al u sondich claghen,
 Ooc wert u afgheweert des Duyvels boos na jaghen,
 Als d'een hant mild' lick deelt sonder dat d'ander weet 't bescheyt
 Aen d' Armen onghetroost, soo nak en u gheen plaghen:
 Als den Gierighen mensch, die door zyn quael beleyt,
 Zijn schat voor d' Armen slayt, en haer niet en bespreyt
 Met troost oft onderstant, dies hy't (luy) sal besuyren
 Met de eeuwiche doot, en Hel voor hem bereyt:
 Maer 't Rijcke Gods voor u, dat in eenwicheyt si' duyren,
 Dies wilt u harten al sonder onderscheyt doch suynen,
 Te troosten d' Armen hier door de voorverhaelde reden,
 Gods zeghen u toe vloeyt, tijt' lick tot allen u ren,
 Liefst ghy Christum het hoofst, soo troost dan oock zijn leden

P R I N C E.

Wilt Princen cleyn en groot des Armen niet afgaen,
 Maer sijt op Christum selfs den rechten Pellicaen,
 Diemen met zyn dierbaer bloet zyn jonghen heeft sien spijzen,
 Twelck waren wy al selfs met d'ersfende belien,
 Soud men dan niet nyt Liefd' Christi leden troost bewijzen?
 Op dat in haren noot haer vreuchd' eens mach oprijzen,
 End' haer roepen en karmen eens nemen mocht en en;
 Door het inlegghen mild' op hoop van schoone prijsen,
 Daer van (al crijcht ghy hier niet) u dat wel is bekend
 By den Heer hier boven: Dies wy daer Liefd' es 't fondament,
 Bidden elck een met hart en knien alhier gheboughen,
 Dat yder hem nyt Liefd' tot inlegghen nu wert,
 Want Trouwv moet blijcken nu ter tijt voor elck eens ooghen,
 Dies wilt rijclick en mild' u tot inlegghen proghen,
 Elck naer zyn macht en stant, als Christus discip'len deden:
 Want wie meest geest meest winst, soo sal Gode dijn gift verhooghen,
 Liefst ghy Christum het hoofst, soo troost dan oock zijn leden
 Liefd' es 't fundament.
 Liefdeket

Liedeken.

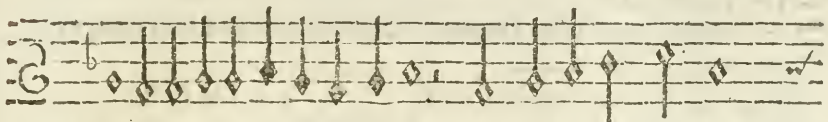
Op de wyse: Ve heucht u maectt joll't.

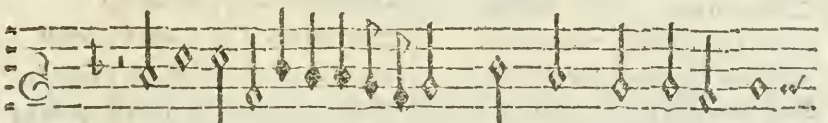
O Mensch/ v fedel tier/ Sie door Gode garen Eien Eccles. 15. 24

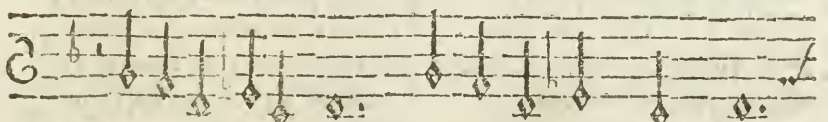
En ontfanghen heeft Sit in d'lick leken seker. Genes. 1. 27

Lekt op de goe manier/ Doch Vandelt Vrouw bestick/ Levit. 19. 35
36. 37

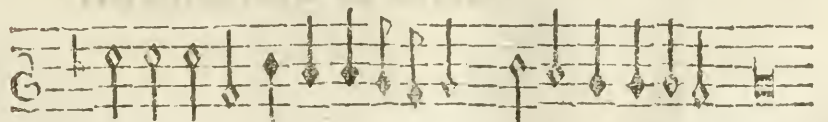
Seuchd' u day aenleest Zy al dijn handel claer.

End u te secht versint/ Dat soo ghy liefde sint

Zy Christum t'eenich hoofs, Oedax in Saffelooft/ D

Day met troost versint/ Rey zyn leden verdoeft. Prov. 23. 23
Ce ij Witt

Wilt door 'tghelove freet/
Pl. it schijt, 'tveer en spoot/
Ehrijt lere, teer

Mat. 6. 20. Wan u schatten hier wey.
Want al het aertfche goet
Dat Ehrijt u hier doet/

Job. 11. 24. 25. Sult ghy meer en meer
Verweyden en bevoey:

Luc. 11. 33. Sieh doch daer mede maect
Doe vrienden/ sey ghy paet
Te stervey en dit daer
Of u opcomen jaer
Se doot/ die bitter smaect
Tot ussen onghewal.

Want Ehrijt sel se belijt/

Dat die hier en sijn tijt

Ex. 18. 7. 9. Sey anney mild' deelt

Psal. 41. 1. 2. Ey dat hy niet groot schijt
Dat hy 'tlevet verberst/

1. Cor. 9. 6. Sey macht sijn vyant schijt

Isa. 57. 10. Tot gheen schaet beveelt/

Job. 22. 27. Ey sijn druck afkeert:

Job. 22. 9. Doch door ghenade groot/

Mat. 15. 10. Se sulc wy van aen Foot/

Ey sijn sonden bedekt

Daer me hy en beveelt/

Al weemen bloet roet/

Sulck lieft hy tot ons heet.

Du lieft ghy Ehrijt u vrie/

Sie ons sel sser 9/

Soo sal uwey licht

Ey duydenich op gaen/

Soo ghy niet sey het sijn

Niet doot se niet gaet niet/

d'Anney u. Verplicht

Sie hier sijn seer belaeij:

Ey ghy toech daer op hout/

Door secken ghy aenschout

Godeh nien seuelicheyt/

Ey sijn seghen bereyt/

Wijf lieken bedout/

Tot op 'taetfche affcheyt.

PRINCE.

Wilt Druckey alle tsaen

Betoonen aenghenen/

Dat hier Trou niet Liefde

moet bliken 'tallen sijn/

Als sey deuchd' seer bequaen

Oprechtich sonder blaen/

Sie nien and en griesd/

Mer is 'tfondament wint.

Steet u mild' kant uyt/

Lecht en tot sey beslyt

Door d'oude manney brach/

Op dat die niet ghemach

Ghenuttende sintuyt/

Wan u gelt/ goet en pack.

Liefd' es 'tfondament.

Haerlem tot die van Vlaerdighen.

Al Tagi oft Hermoni gulden sant overbloedich/
Can de gout dorstigen so seer vergenoegen niet/
Als dijne schoon incomst/ o Aeckerboom const
vloedich/

Een goet welbehaghen in myn sechept en haert: want diert
recht aenmerckt/ moet bekennen dat ghy Liefd' aensiet,
't Welck myn hert' lijk dringt/ als oec sijnde doeg' liefd' gedreue
D vrientlijck te bedanken/ en voorts na redens ghebiet/
Sijt ghy meer dan welghetcomen Castalides verheuen/
Die doot van nijt en strijt is vreughts en vreesdes leven.

Antwoordt.

VWijst beroemde saem/ en door daet die wel gebleke// heeft
O ghy Haerlem out/ in wien trou nopt bestreken// heeft
Die doet ons herten brandich naer u gesichte haecken/
't Schijnt dat natuer in u een nieu Athenen besteken// heeft/
't Verschil is naer de naem/ u daet het selve teeken// heeft
Van vroomhent en wijsheyt meed'/ als't blijkt in alle saecken/
Daerom wy ons hooft gheensints en condon staecten/
Maer comen hier van veer: ja daer der Maer stroom'/ ent/
Over 't sandich ghebercht/ om by u te vermaecken/
Het danck van u welcoom/ die ghy tot ons seer vroom// sent/
Wy biddē Aensiet liefst, tot u met jonst d' Aecker-boom,, went.

De Aeckerboom
van
VLAERDINGHEN

*foldout/map
not digitized*

PRESENTATIE.

Dedel greyn// Rethorica reyn// seer hooch verheven// sijt/
op Parnassus berch/om sonder erch/const te doe ontfoutwē/soet
daer wy Akerkēs sier/naer cōsts manier/soot is geschreue/wijt
tot uwer eerē/u hier presēteerē/upt jōst die ewich douwē/moet
ons slecht Blasoē,een Akerboom groē/sonder verfloutwē/gort
waer in ongegrēst/aensiet liefst,die ant cruys so elc bloot/weet
tgās mēlic geſlacht/vi heeft gewacht/en isxpēt growē/doet
hy was alleen//die vooz elck een//inden swaren noot//street
en dooz liefts beſept//upt gehoozsaēheyt//vooz ons d' doot/leet
als gy hier siet/sonder verdriet,figuerlic vooz oogē/wel. (deet
Ous sijt her dāckelic/van ons ontsāckelic/upt liefst diet exploot
en neemt aen de jonst/bobē de const/wilt u daer toe poogē/snel
wāt d' Akerboom,aen des Maes stoo/u lof alrijt verhogē/sel.

Aensiet liefst.

RHETORICA tot d'Akerboom vā Vlaerdingen.

Eyschende des Intredes verclaringhe.

So wepmich als vuer sonder hitte can gewesen/
En tuerck van heet makē en verwarmē volgēs desen
So wepmich oec liēd van deucht en dies van weldoē/
Sulcr blijft aen u Aeckerboom,die aēst liefst gepreſe (voet
Want it was liefsoe die ontsack u liefdich gemoet/
Om mijn seest te vereeren dooz uwe comste goet.
Dies ick u minlijck bedanck: en ontfang niet sonderlingen
lust/om tleelijck bewijs dijns Intreets t'antwoopen zoet:
Wilt dan tot sulcr naer minen raet utong constich dwingen/
Die goeden raet gebynckte/daer werl in wele dingen.

D d

Wadt

Ballade op den Intrede.

Nae dien den Mensch natyrluck aller weghen
 tot het quaet is gheneycht, oft tot sonden gheneghen,
 En onbequaem tot goet, door d'inghebooren aert:
 Also dat hy 'ighebodt, van Godt, altyt is teghen
 verachtende zijn Woort: dat hem werdt voorgheslegghen:
 Ingelyx, alle deucht en met lust boosheyt aen vaert,
 Ten zy dat Godt zeer goet, hem synen gheest wederbaert,
 So dat hy volghen can, den wech der deucht met vreden.
 Hier om wy Akerkens tot veldoeninghe der Chaert
 als nu vertoonen, hier door ons simpel Intreden:
 V Wat deucht oyt vrucht een Mensch, hier in dit dal beneden,
 Barmhertich liefdich goet. Als oock vvat schricklijck quaet
 een gierich Mensch onvroet, vol ondancbaerheden
 Werckt, door zijn snoot bedryf, soeckende eygen buet.
 * Welck & Reithorica, hier vertoon't wert metter daet.

Aenmerct dan hier den Mensch barmhertich liefdich goet,
 Gheregeert door Gods geest, die hem inblaest seer soet,
 Barmherticheyt met vlyt, en siet hoe hem beneven
 gaet de oprechte Lieft, die hem sliert metter spoet
 tot der Liefden vvet, aic hy naerstich voldoet,
 En bewijst Lieft boven al, aen Godt, als staet gheschreven.
 Want hy dat met daet betoont, door dien hy zijn naesteneeven
 by staet met liefdich werck: Dien volghende oock aen Godt.
 Siet hoe den Hongherighen ghespijst wert hier in't leven:
 En den Dorstighen ghelaef: den Vreemdelijck(nae'tgebodt
 Godts) hy naer hem trect: en betoont zijn liefde tot
 deese Nieften out, dien hy cleet met zijn cleeren:
 Den Crancken by besoect: den Gevangen in't slot
 Wert hier door hem vertroost, uyt rechie Lieft vol ceren.
 Dies hy Gehoorfameheyt werct, en volcht de V Vet des Heeren..

Siet aen hoe de alderhoogste en aldermeeste deucht,
Die een mensch oyt vracht, in ouderdom of jeucht.
hem nu is volgende met seer cloecken verstanden:
Namentlyck .ghehoorsaemheyt, waer door Godt verheucht,
Die dees mensch ghevracht heeft door Gods geest met vreucht,
Een deucht die Godt begheert boven enige offerhanden.
Want door een menschen gehoorzaamheyt sijn swjands banden
ghebroken: en wy tot Gods kind'ren vercooren,
Hy volbrengende de VVet, heeft gheblust d' Hetsche branden,
Zonder gehoorzaamheyt bleven wy in Gods schooren,
Daer wy assijn verlost, en door Gods geest herboren.
Want door liefde boven al aen Godt alijt te toonen,
En sijn naesten als sich selfs, coome dees deucht te voeren:
Waer nyt oock daetlick volcht, in dees mensch tot verschoonen,
Den Conscienti geruft eeuwich tot synder loonen.

De Conscienti geruft, door Ghehoorsaemheyt ghevracht,
Treet den mensch liefstlyck na, verseeckert hem met cracht
door handen opghereet, de Salicheyt aen deesen
die hy naer'tleven, hier tot synen loon verwacht.
Siet oock de Loslijcke saem, door deser deuchden macht,
Die hem ansterffelyck maect, en volcht (alsoo wy lesen)
vanden Samaritaen, en meer ander ghepreesen,
Die onmogelyck sijn, in ses clausen te werbaelen:
Maer alsoo wat deucht oyt vracht, wy nu hebben bewesen,
Een Mensch barmhertich goet, So sullen wy sonder draelen,
Oock het Verschricklijck quaet der ghierighen asmaelen.
Siet hier dan een Gierich mensch seer deerlijck voort comen,
Magher, verschrompelt, bleck, sorgende rijdom te faelen,
Verdrivende met smaet Christi leden son der schroomen,
Een gierigaert is een dieff, Godloos waert om verdomen.

Ghelijck den Rijken vreck Lafarum ghinc versmaen,
 Die hy met grote smaet dede van hem ghaen.
 Also dees Gierich mensch: gaet Christi leden verdriyven.
 Veriaecht die troostloos: jaedreycht hem om te slaen.
 Merckt wat Verschaicklijck quaet hier door doch wert gedaen.
 Namelijck Ongehoorsaemheyt, die hy werct met verstyven:
 Breeckende de boeyen, o! quaeten vals beclyen.
 Ghy doeb het meeste sijt dat oyt mach sijn geschiet,
 O! Ongehoorsaemheyt, die door 't Serpents inwryven
 zijt ghecomen voort: dies het eenwigh verdriet
 op ons ghecomen is (Want Adam 'tgeboet verliet)
 Siet de verachting Gods, die volcht door d' ongehoorsaemheyt,
 Verscheurende de VVet, so ghy voor ooghen siet:
 Dies het een quae wyt het ander hem verspreyt.
 Want die boosheyt werckt, wert straffe toegeseyt.

Door Ongehoorsaemheyt, en verachting van Gods vvet.
 Coomt Cnagende conscienci, schricklijcken met
 een Knagenden vvorm, inder gierigen herte cnaghen,
 Die niet op en hout, voor dat sy hem beset
 met d'esperatie, die hem vervolcht en brengt in't tnet,
 Met stroppen en basten, hem vvanhopich te plaghen.
 Iudas verradich boos, can d'exempel wyt draghen:
 Want hy door giericheyt Christum heeft verraden.
 En vvanhopich hem verking, naer Schriftuirs ghewaghen:
 Dies d'eenwighen haet op hem coomt, en Gods versmaden
 volcht: want sy wyt Giericheyt spruyt, als voorgaende quaden,
 Vol nijds door Slangen fel, so hier claer wert ghebriest.
 Dit sijn de Wercken boos, en der gierigen daden,
 Schout o menschen dat quae, u armen naesten ghereft,
 Laet u trou blijcken: en alijt aensiet lieft.

Aensiet lieft.

Schout nijt alijt.

Locckefier.

SPEL

SPEL VAN SINNEN.

Parsonagien.

Den barmhertigen mensch.	<i>Een man statelyck gecleets.</i>
Den onbarmhertigen mensch	<i>Een man gierich en ruyck.</i>
Bewijs der Schrifturen.	<i>Een man met een boeck inde hand.</i>
Den bequamen tijt.	<i>Een man als een wachter.</i>
Godlijke liefde.	<i>Een vrouwe in't wit smitelyck gecleets.</i>
Out en arm.	
Den naecten.	<i>Drie oude mannen.</i>
Den hungerigen.	
Geruste consciencie.	
Enagende consciencie.	<i>Een vrou schoon en eerlyck.</i>
	<i>Een vrou leelyck en ysslyck gecleets, in d' een hant een Slange, in d' ander hant een open hert, daer een spiegel in staet: De Slange daer aen enagende.</i>

Stomme Personagien.

Den dorstigen.	<i>Arme oude mannen.</i>
Den crancken.	
Den gevangen.	
Schrickelijcke vrees.	<i>Als een geest, inde handt hebbende een Luyt.</i>
't Gesicht.	
't Gehoor.	
Den reuck.	
De smaeck.	
't Gevoel.	

Actus I. Schena I.

Den barmhartigen mensch.

Als ick aenmerck en aenschouwe met vervvonderen,
 V over grote cracht, o! mijn Godt hoog verheven;
 So aenden vierigē blickem, als aen 'tverschricklijck donderen,
 Daermede dat ghy doet Bergen en Bosschen beven.
 En als ick oversie en aenmerck daer beneven,
 Den blaevven Hemel clær, gestert die ongefael,
 Door uvve groote cracht, eeuwich loopende vvert gedreven
 rontsom des aertrijcx cloot. En hoe de See bepaelt
 is, door u vyfsheyt groot, die nemmermeer en dvvaelt.

Dd iij.

En

Psalm 8.

En oock hoe d'aertrijck (schoon, is vereiert aen allen tijden.
So denck ick o! mijn Godt, vvat den Psalmist verhaelt,
VWat is doch vanden mensch alnu in desen tijden?

Dat ghy hem sijt gedachtich, en hem vertroost in tijden:

VWant ghy maect dat hy Godt seer ghelijck, is,

Ghy seghent synen arbeyt, en doet hem verblijden:

Iae maect dat hy van goederen overvloedich rijk, is,

Jerem. 2.

Hoe veel dat hy cattivich, en niet dan aerdt en slijck, is.

Psalm 120.

Voor dees uvve goetheyt soo moet mijn siel u loven,

Maer noch bysonder heer voor u groote vveldaet,

Die ghy my hebt bethoont, als ick vvas verschoven

Jerem. 3.

door de sonde boos, en ghevallen in u ongenaect,

Also dat ick eenvvich most sijn ghevveest versmaect,

Van u mijn Godten Heer, en blijven in uvven thooren:

Ten vvaer u groote liefst, daer door ghy my van 'tquaedt

hebt verlost: en door uvven soen my vvederom vvercoren,

Dies ick sijn meed' ghenoot ben, en door hem herboren,

Also dat ick beken dat het sulcx is o! Heer,

Dat hy my heeft verlost: die anders vvas verlooren,

VVaer voor dat ick en can u voldancken nemmermeer.

En boven dees ghenaed', begaest ghy my oock seer

door uvve milde hant, met uvven seghen grootelijck,

Die ghy my noch te esendt, dies ick tot uvver eer,

Die vveer ghebruycken sal, aen die die leven blotelijck

in den Bequamen tijt, die my hier toe is nootelijck.

Hier gaet den Barmhertigen mensch sitten inden stoel van

Verghetenheyt, ende oversijer sijn goet ende schadt:

Vaer door dat hy in slaep valt.

h'Wemē co
men hier is
samen uyt.

Oude ende arm.

Den hongerighen.

Den naectten.

O! ouden dach.

Hongerighen.

O! hongers straet.

Naectten.

O! beclacchlijcken stant.

Oude.

Oarmode.

O armoe de svvaer.

Hongerighen.

Hoe doet ghy ons d'ooghen vryven.

Naeften.

Hoe doet ghy ons queelen.

Oudt ende arm.

Hoe svvaer is uyven slach.

Hongerighen.

Ghy sijt bitter als regael.

Naeften.

Biet ons niemant de handt?

Oudt ende arm.

O ouden dach.

Hongerighen.

O honghers'israel.

Naeften.

O beclaechlijcken stant.

Oudt ende arm.

Ist nu anders dan het plach?

Hongerighen.

Sijn vvy verlaten altemael.

Naeften.

So blyven vvy in schandt.

Oudt ende arm.

Dat is seecker en vvaer.

Hongerighen.

VVaer sullen vwy doch blyven?

Naeften.

VVy moeten noch steelen.

Oudt ende arm.

O ouden dach.

Hongerighen.

O honghers'israel.

Naeften.

O beclaechlijcken stant.

Oudt ende arm.

armoe de

O armoede svvaer.

Hongerighen.

Hoe doet ghy ons d'ooghen vryven.

Naeften.

Hoe doet ghy ons queelen.

Oudt ende arm.

O Barmhertich Mensch, laet het u verveelen
ons een aelmoes te gheven, vilt u ontfarmen,
Vertroost ons arme oudt Menschen, ons druck vilt heelen,
En hebt medelyden met ons ellendighe Armen,
Dceft ons vat mede, laet ons noot u erbarmen:
Godt salt u loonen tot allen sonden.

Hongerighen.

Den vrceden hunger heeft ons schier verflonden;
Och wie sal ons troosten oft helpen uyt benouwen?
Och isser nu gheen barmherticheyt meer bevonden,
So mach leeven ons t'lamen vvel rouven,
VVe ons te sijn ghebooren al hier van vrouven:
VWy sterven duyfent dooden door des honghers pijn.
En siet hier den Dorstighen, die ghenen adem can houven
door ghebreck van dranck: dus helpt hem en mijn.
O doot, o doot, ghy sout my nu aengenaem sijn,
VVaert mogelijck, dat ghy mocht mij al leven enden.

Naeften.

O Barmhertich mensch sult ghy u tot ons niet wenden?
Sult ghy ons niet helpen naer u vermooghen?
So moeten vvy vergaen door svvare ellenden
VVe ons, dat vvy ons moeders borsten hebben ghefooghen.
O Barmhertich mensch, doereens open u ooghen,
Siet ons ouden armen ellendich voor u staen,
Versaet onsen hunger: vvant de spijs is ons ontooghen,
Laest doch ons dorstighen, nae des scrifts vermaen.
VWy die oudt, naect en bloot sijn, vilt ons niet versmaen:
Goomt onse crancheyt te hulp mer u vydeucht,
Laet doch ons vreemdelingen niet ongeroost gaen:
En vertroost ons ghevanghen te vryd ghy noch meucht.

aboomis

Och

lijst op
gen.

Och vvaest doch op, en ons herte verheucht,
Door u barmhertige vvercken betert ons suchten,
Godt sal vveder in u daden rapen ghenucht:
Dus gheeft ons nyt liefst ende vveert ons duchten,
VVy en vveten naest Godt gheen ander om by te vluchten:
VVant vvy sijn out, vreemt, cranc, en vvetē niet vvat te maeckē.

Oudt ende arm.

Och vvie sal hem nyt den slaep opvvecken.

Hongerigen.

Ick hoop hy sal selfs ontvvaecken.

Naeften.

Is hy niet doot? och ! vvilt eens by sijn handen trecken.

Oudt ende arm:

Och ! vvie sal hem vvyt den slaep opvvecken?

Hongerigen.

Ick en derf niet ghenaecken tot dier plecken.

Naeften

En ick en derff hem niet acnraecken.

Oudt ende arm.

Och ! vvie sal hem nyt den slaep opvvecken.

Hongerigen.

Ick hoop hy zal selfs opvvaecken.

Naeften.

Laet ons hier een vveynich onse clachten staecken:

En met verduldicheyt na den Bequamen tijt trachten,

VVy mogen 'tbeste hoopen en 'tsal ons oock ghenaecken,

Godt salt met ons versien, 'tzy by daeg oft nachten.

Nu siet vvaer den tijt coomt daer vvy na vvachten.

Den bequamen tijt nytcomende te singet dit navolgende Liedeken.

Ontwaecht o mensch ghetrouwe/

Die vergeet Gods weldaet/

Ger dat ghy coomt in rouwe:

En den tijt van u gaet.

De mensch
blijft noch
slapen/ sp
gaen rontse
om hem
staen.

Den Tijt
uyt.

De Arme
gaet op hare
kruentse ne:
der bucken.

Ec.

Hoe

Hoe hebt ghy dus vergeeten
Gods goetheyt o ! ghy mensch/
Dat ghy dus sijt ghefeeten/
Is al naer Duyvels wensch.

Staet op en wilt ontwaecken/
Bewijst nu liefst met blijft/
d'Armen hier naer u haecken/
Hun doch barmhertich sijt.

Wilt doch o ! mensch verachten
Dees vergeetenheyt boos:
En hoort der armen clachten/
Die booz u staen althoos.

Den Bequamen tijt spreekt.

Och ! dat alle menschen eens te recht condon bemercken,
Hoe costelijck dat den tijt vvaer, en vvat grooter schadt
hy is, en vvat yder mensch behoort te vvercken
in des tijts bequaemheyt (ick segge dat
hy) van elck een beter in vvaerden sou sijn ghehouden vvat,
dan hy alnu is, 'tvelck men moet beclaeghen.

Maer ghy Verghetenheyt, ghy maect den mensche mat,
Door u soet schijnende slaep leght ghy hem stercke laghen:
Also dat den Barmhertighen oock vergeet 't Godlijck behagen:
En door uven slaep nu vergeet den bequamen tijt,
Die ick moet opvecken sonder eenich vertragen,
Hou, hou ghy mensch ontvvaect, siet vvaer ghy sijt.

Den mensch opspringende

VVel vvat is daer? vwie is die hier dus crijs?
VWie sijt ghy die my dus onbeschaemt coomt stooren?
Laet my doch slaepen, vvilt ghy vechten ick soeck gheen strijt:
En laet my met vreden, ick can nae u niet hooren.

Tijt.

O ! Barmhertich mensch siet vwie u comt te vooren,
Siet den Bequamen tijt, die ghy moet nemen vvaer,
Om den armen deucht te doen, anders genaeft Gods thooren,
En ghy vvert uven tijt quijt, die cort is als een haer.

VWant

VWant als den Arent snel vliecht hier ende daer:
Of ghelijck eenen die haest vvert vvech ghedreven,
Soo gae ick snel voorby, aensiet ghy my dan naer,
Soo can doch niemant niet my u vveder gheven,
Dus vermaen ick u o! mensch, en coom u noch beneven,
VVaest uyt vergeetenheyt daer ghy in sijt gheseten.

Barmhertighen mensch.

Och! laet my Raepen.

Tijt.

O! neen vvilt den Bequamen tijt niet vergheten
alsnu tegenvvoordich, soo ghy met ooghen siet,
Bevvijst barmherticheyt, vvilt van u schatten uytmeten,
Aen dees arme oude, eer dat den tijt verschiet.

Oudt ende arm.

Och! is hy vvacker.

Hongerighen.

My dunct vvcl jae.

Naeften.

Och! spreeckt hem aen macker.

Oudt ende arm,

Och! hy is vvacker.

Hongerighen.

Ick vvert dagelijcx svvacker.

Naeften.

Och! laet bevvijfen ghen.

Oudt ende arm.

Och! is hy vvacker?

Hongerighen

My dunct vvcl ja.

Oudt ende arm.

O! ghy Barmhertighe thoont nu u hulpe dra,
En coomt ons oude arme ellendighe te baeren,
Laet medoghentheyt u hert doorstralen vroech en spa,
Bevvijst barmherticheyt, en vvilt ons niet verlaeten.

Hongerighen.

Een yveynich broots vvaer my soeter als honich racten,

E e ij.

Job. 25.

Ps. 109. 13.

Wisd. 1.

Ps. 119. 12.

Levit. 19. 3.

Den Tijt
blijft wandelen over
ende wree.
De Barm
hertighen
mensch
wijst zijn
ooghen / de
armen bid-
den.

Ps. 119. 12.

Ps. 112. 9.

Levit. 19. 32.

Collo. 3. 12.

Och

Rom. 7. 13.

Och doet aen ons barmherticheyt, 'tis mijn begheeren:

Sprach. 4. 2.

Spijst doch met broot, och en vvilt ons niet haeten;

Psalm. 13. 9

Laest onsen dorst, die ons seer coomt deeren.

Naeften.

Esaie. 58.

Och deylt een vveynich van't overvloed uver cleeren,

Op dat ick mijn oude leden voor de coude mach bevvaren,

Die haest sijn verstijft. En die Heer der Heeren

Psalm 141. 2

zalt u vergelden eer seer lange jaren.

Barmhertighen mensch.

V clachten soudn mijn hert seer haest bevvaren,

O ghy oude, arme, naeste onnosel vvelpen:

Maer vvat soud' ick gheven mijn lieve kaeren,

Ick heb nu niet over, op een ander tijt sal ick u helpen.

Oudt ende arm.

Och! lacy, och armen.

Hongerighen.

VVaer sullen vvy nu blyven?

Naeften.

Wie zal hem dan ontfarmen?

Oudt ende arm.

Och! lacy och armen.

Hongerighen.

Hoe steecken mijn darmen.

Naeften.

VWie sal ons nu geryven?

Oudt ende arm.

Och! lacy och armen.

Hongerighen.

VVaer sullen vvy nu blyven?

Naeften.

Van coude duncken mijn leden verstijven.

O! benauden dach, o droeffelijcke vuur,

O! druck boven druck, daer men af mach schryven:

Hoe doornacht ghy ons herten ende natuyr.

Bequaemen tijt.

O Mensche, Mensche, hoe toont ghy u dus suyr:

Ick

Ick mercke vvel vvat u noch is ghebreeckende.
Ghy en hebt gheen liefde, in u brandich als vuyr:
Iae liefst gebreeft u noch, en sy moet u sijn quelende.

Armen t'amen.

Och dats vvaer, dats vvaer.

Tyt.

Siet vvaer de Liefde coomt, nu sijt niet smeeckende.
Dees sal u doen helpen met Schriftuyrlijck bevvijs.

*liefde cōt
upt.*

Actus 1. She. 2.

Bewijs der Schriftuyren. Godlijke Liefde.

Ick Liefde die daer ben het fondament, jent,
En van alle eeuwicheyt ben ghevveest te voeren, (kent
Eer 'svverelts gront geleyt vvas, niemant mijn begin noch ent,
VVant Godt is in my, en ick uyt hem ghebooren,
En door my is 'tmenschlijck gheslacht bevryt, en van thooren
verlost, daer het anders eeuwich sou sijn ghevveest versmacht.
VVt liefde heeft Godt de vverelt liefgheacht,
En heeft synen eenighen Soon uyt liefst ghesonden,
Die ghehoorsaem sijnde, 'tgansch menschelijck gheslacht
heeft vry ghecocht met syne bloedighe vvonden,
En op hem ghenomen den vloeck, die nae 'sVVets orconden
over 'tgansch menschelijck gheslacht vvas uytghebreyt.

Bewys der Schriftuyren..

Ghy Godlijke Liefde, die daer vverc de salicheyt,
Sijt ghesprooten uyt Godt vol alder deuchdt:
Door u is 'tmenschelijck geslacht (al soo de Schrift seyt)
bevryt. Dies alle die gelooven, moeten sijn verheucht.
VVat vvas den mensch te voeren, vvat vvas sijn vreucht?
VVat vvas sijn gheslacht, vvat vvas sijn voorcomen?
Sijn navel vvas onbescneden, inder gheboorten jeucht.
Hy vvas soo onreyn, dat yder hem most schroomen.
Hy lach inden bloede, niemant heeft hem aengenoomen,
Dan ghy o Liefde, door barmherticheeden.

Yese. 16. 4.

Liefde.

E e iij.

Dacrom

Daerom soo klaech ick my met recht en reeden
over den mensch die ic sulcke trouwe lief heb gaen betoonē:
Op dat hy liefst boven al sou bevvyfen aen d'arme leeden.
Maer eylaes, den mensch gaet hem self jammerlijck hoonen,
Versuymende den tijt, costlijcker dan goude Croonen,
En die met haest en snel lichtelijck can vvech gaen.

Heert haer
nae den
Mensch.

Siet doch hoe hy heeft vergheeten het heerlijk beloonen,
Vande Godlijcke liefde, die aen hem is ghedaen:
Siet hoe hy inden stoel der Verghetenheyt sit ghevaen,
Slapende versuft tot zyner zielen schaedē.

O Barmhertich mensch hoort ghy niet mijn vermaenē
Denct ghy niet op den tijt bequaem om onbelaeden
barmherticheyt te doen? en om Christi voet paeden
te volgen nae met vlijt, sonder eenich toven:

Comt op
hem.

En om nu vveder liefst te doen voor de vveldaeden
die Godt u heeft ghedaen, als ghy vvaert verschoven.

Stoot
hem aen.

VVaect op, vvaect op, vvaect op, liet vvie hier comen van bovē:
Om te vermanen u, dat ghy vvaer neemt den tijt
die teghenvvoordich is, ras eer't u gaet bedroven;
Bevvijst liefst, neemt hem vvaer, eer dat ghy hem vvort quijt.

Barmhertighen mensch.

Hola, amy vvat is my, vvie is dat die my smijt?

Och mijn hert beeft, och vvat sal my gheschieden?

Liefde.

Och Mensche vvilt uyt de Verghetenheyt doch vlieden.

Neemt vvaer uvven tijt, ghebruyct te recht u sinnen.

Barmhertighen mensch.

O Godlijcke liefde, die ick hier moet beminnen,

O overschoon juvveel, o reyn Goddelijck zaet,

Hy doet
haer rebr,
rentiael ste-
tende.

VVelcoom moet ghy sijn, ghy doorsteect het hert van binnen,
Met u Godlijcken strael soo coomt ghy my te baet.

Oude ende arm.

O Barmhertich mensch toont ons doch u genaet:

Laet Godlijcke liefde u hart ontfteecken invvendich.

Och ons oude arme ghebreckighe niet meer versmaet;

Doet ons bystant, vvy die zijn ellendich.

Hongherighen

Hongherighen.

Den benauden hongher die is ons schier schendich,
Den svaren dorst doet ons aedem versticken:
De doot vvaer ons aenghenaem, vvaer hy 'tleven endich.
Daerom o Barmhertighen, vvilt ghy ons verquicken.

Naeften.

Och vvilt op ons oude naeften vreemde micken,
Vertroost die ghevanghen zijn, o Mensch seer goedich,
Oft vvy moeten ellendich vvanhoopich vergaen als vvicken.
Ten sy uvven troost tot ons coomt gloedich.

Liefde.

Hebt ghy dus vergheeten Godts liefde spoedich,
Iac de Liefde vvs Scheppers ghy trouwloose knecht,
Die den doot voor u gheleeden heeft door vvonden bloedich,
Om dat ghy vveder liefst soud' bethoonen recht
aen sijn arme leden: die ghy aldus oudt slecht
door u verghetenheyten u sondighen aert boos.
Nu rijst uyt desen stoel, en van u aertsche sorghe lecht,
Die doch niet anders baert dan een leeuen roockeloos.
Trect aen de cracht Godts, op dat ghy moecht altoos
d'aertsche sorghe vervvinnen, en victori vervverven.
Neemt vvaer den bequamen tijt: bedvvingt u vleysch broos.
Bevvijst liefst en deucht, hier in desen erven
aen Christi leden, die schier van hongher sterven,
En die sonder u hulp, haest vergaen souden.
Siet nuden Bequamen tijt, laet haer troost vervverven.
Noyt bequamer tijt, om te troosten dees ouden,
Die ghy eere schuldich sijt. Dus en laet gheen liefst vercouden:
Maer volcht der naturen VVer, en voldoet Godts ghebodt.

Bewijs der SchrifTUREN.

Eert den ouden Gryfen, spreedt den Heer uvven Godt,
Op dat het u vvcl gae in uvven lande.
En soo hun yet ghebreeft, vvilt u hulpe tot
hun lieden vvenden, als die metten handen
niet connen arbeyden. Daerom laet u herten branden
door Godlijke liefde, die Godt alijst prijst,

Hebr. 19. 37.

Exodi. 20.

Hebr

Mat. 25. Hebt u naesten liefst, toont u niet als de ghevitte vanden:
 Maer deelt van u goet: en den hungerigen spijs.
 Laest den dorstigen: en oock u liefde bevijst
 aenden armen naesten. En vertroost die crancken teere.
 Herbercht den vreemden, op dat sijn vreuchde rijst,
 En besoeft die ghevangen sijn met groot versere,
 Alwaert oock uven vyandt: vwant nader Schrifturen leere,
 Sult ghy vierighe coolen vergaren op sijn hoofst.
 Psal. 25. 21 *Liefde.*

Bethoont der liefden vvercken. doch niet en vertroest,
 Denct hoe liefst uven Schepper u heeft ghehadst,
 Dien volcht naer, ende vertroest die sijn bedroeft,
 Met bevvijs der Schrifturen gheschreven plat.

Bewijs der S. hrifturen.

Die den armen liefdich troost vergadert eenen schat,
 Die motten in eeuwicheyt niet en sullen eeten,
 In't Hemelsche Ierusalem die heerlijke stadt,
 Daer hy vvoucker ontfangen sal, na schrifts uytmeeten:
 Mat. 19. 20. Dus en vvilt o! mensch Gods vveldaet niet vergheten,
 Mat. 6. 8. Maer sijt barmhertich liefdich tot d'armen gheneegen,
 Troost nu dees ouden, die arm, naest, cranck hier sijn gheseten,
 Psalm. 41. 8. Soo sult ghy hier tijlijck vercrijghen den Godlijcken seegen:
 En u loon sal zeer groot sijn inde Hemelsche vveghen,
 Luc. 6. 35. Gheeft die u bidt uyt reynder liefde machtich:
 Luc. 6. 27. En verstoot niemant die arm sijn en verleeghen,
 Spruch. 4. 2. Op dat sy niet en schreyen, en over u sijn clachtich:
 VVant hun tranen gaen opvvaerts door de vvolcken crachtich,
 En den Alderhoochsten die verhoort hun smeecken,
 Sap. 7. 2. Daerom bevvijs doch liefst, en sijt d'armen ghedachtich,
 Esaie. 58. 7. V licht sal helder als den dagheraet doorbreecken.
 Psalm. 82. 9 V hooren sal verhoort vverden by daghen en vveecken.
 Colloff. 3. 12 En uve sonden die sullen van u ghlijden:
 En te recht salmen u dan salich spreecken,
 Psal. 5. 7. Daerom o mensch vvilt gheen barmherticheyt mijden:
 Maer vvilt tegen vergetenheyt en aertsche sorghe strijden,
 Ghy sult door de cracht Godts heerlijck overvvinnen,

Barmher

Barmhertighen mensch.

O Bewijs der schrifturen, ghy ontleect van binnen
mijn hert, en beroert inwendich den gheest:
Mijn siel is brandich door vierighe minnen,
VVeck Verghetenheyt, die my vvaert leitende meest:
VVeck Aertsehe sorghe, vvech vermaledidich beest,
Vliet van my; vvant de cracht Godts sal my bevaren
door u o Godlijcke liefde, die mijn ziel gheneeft,
En vervveckende uyt den slaep, die my aen de besvaren.
Coomt nu hier ghy oude arme bedroefde scharen,
Heb ick u dus langhe ongetroost gelaeten:
Doorfaeck vvas Liefde, die in my niet vvas ghevaren.
Nu houdt daer ghy Ouden; neemt tot uver baten
dees gave van my, vvilt vrymoedich aenvaten:
VVeert alle druck, mijs u van droevich quelen.
Hout daer ghy Hongherighen, neemt van my dees volle maten
met terw' seer bequaem om u noot te heelen.
Coomt hier ghy Dorstighen, laet u niet verveelen
dees aenghenamen dranck van my met vreden.
En ghy ouden Naeften, neemt daer tot uver deelen
dees kleederen, bequaem tot dixel van u leeden.
Coomt ghy armen Vreemdelinck, ende gaet heeden
in mijn huys, daer sal voor u herberch vreesen.
Ghy ouden Crancken, coomt oock nu hier ter steeden,
En neemt dees heylsaem dranck om u te gheneesen.
En ghy Gevanghen mensch, bewaut van anxt en vreesen,
Sijt in Godt vvcl ghetroost, ghy sult sijn Rijck vervverven.

Oude ende arm.

O Barmhertich mensch, Godt geef u d' Hemelsche erven,
Voor u groote deucht, die ghy ons hebt bekhoont.

Barmhertich mensch.

Sijt ghy nu al ghetroost?

Hongherighen.

Och jae vvy: Godt die inden hooghen Hemel vvoont
die vvil u loonen, en segghenen menichvuldich.

Naeften.

*Hy heeft
de tot hart*

*D'arm
coomen by
hem/ ruyt
geesteliken*

Dees groote vveldaet blyven vvy u schuldich.
Maer Godts segghen sal eeuvelijck op u douven:
Godt sy u loon. Hier me gaen vvy gheduldich;
Den almachtighen vvil u in sijn ghenade houven.

Gheruste Conscientie coome onversens by den Barmhertighen mensch, ende seyt.

O ghy Barmhertich mensch, nu moecht ghy veel betrouven dat ghy een recht kindt Godts sijt, ende oock sult blyven;

VWant ghy hebt verlost d' Armen uyt hun benouven.

En uyt haer swaer verdriet, daer in sy scheenen te verstyven;

Lieft hebrghy beveesen, en liefst sal u becliven.

Daerom leeft nu gherust nae Godes vvil en vveort.

Ick verseecker u door u liefdich gheriven

dat ghy een kindt Godts sijt, die Christo toe behoort:

Een Eysghenaem des verbonts, die sult smaecken rechte voort de vreucht des Hemels throon: VWant ghy hebt nu al hier

d' Armen liefdich ghetroot met herten onghesloot:

Dies crijcht ghy tot u loon in dit leven hier.

vrede seer menichfout, en Godts segghen goedertier:

Maer grooter loon sal Godt hier naemaels u bereyden.

Schryftuyrlijck bewijs.

Daerom o Mensche goet, vvilt niet van Liefde scheyden:

Maer blijft volhardich, deelt mildelijck dach en nacht.

Nu laet ons t'samen gaen, siet vvaer ick u sal leyden,

Hier in het huys van rust, daer ghy u loon vervvacht.

En siet vvat straff hy crijcht, die d' Armen troostloos veracht.

Actus I. Sch. 3.

Den Onbarmhertighen mensch.

O ghy mijn siel die nu sit sonder sorghen,

Leest nu gherust, laet varen alle quellinghe,

Eet, drinck, vveest vrolijck heden en morghen,

Ghy hebt goedts ghenoech: siet vvat groote tellinghe van gelt hier is: dus sijt blyde sonder uytstellinghe.

Siet hier d' overvloet van veelander goeden

die noch dagelijck x grooter vvasfen met fvvellinghe.
 Daerom leeft met vreden sonder eenich vvoeden:
 Eet, drinct, vveeft vrolijk, vvilt u met 'tbeste voeden,
 Ghy hebt nu voor veel jaeren by u vergaert,
 Hebt een goet leven, sijt blyde, vvilt u spoeden
 tot alle gheneuchten, die desen rijckdom baert:
 Doet u fel en deucht, liet het is al verfaert,
 Stelt u tot rust mijn siel, sonder eenich crackeel,
 Leeft nu met gheneucht nae der vvellusten aert.
 Al hier in dit schoon seer liefelijck Prieel,
 Bequaem tot sleuens rust, daer ick nae haeck gheheel:
 Hier sal ick oversien al mynen rijckdom breeder.

Spa. u. 19

Mate. 12. 13.

*Den Onbarmhertighen mensch gaet neder sitten in't Prieel van
 Hardneekicheydt, in den stoel van Verachtinghe, spreeckt tot zijne
 vijff sinnen.*

Coomt oock mede mijn sinnen nu in't gheheel,
 En stelt u al hier by my oock needer.

Coomt ghy lieflijck Ghesicht, mijns tijts besteede:
 Door u sal ick aenschouven al mijn rijckdommen.

Ghesicht.

Coomt ghy Ghehoor, die nu niet en sijt teeder,
 Ick sal door u hooren alle namen nommen.

Ghehoor.

En ghy soeten Reuck, vvilt oock by my comen,

Reuck.

Ghy doet my riecken alle cruyden crachtich,
 Van specerien, boomen, bladers, en blommen,
 Die uytter aerden spruyten door nature machtich.

Smaeck.

Coomt ghy goeden Smaeck, voecht u hier eendrachtich,
 Vvant ghy doet my smaecken de lieflijcke spijs.

En ghy Ghevoel stelt u oock neder sachtich,
 Coomt hier neffens my, vvant ick u van herten prijs,

Ghevoel.

Door u can ick ghevoelen sneu, vvaeter oft ijs,
 En al mijn schatten oock van gout en silver schoon,

Dus ghy mijn sinnen al, ghebruyckt u listen vvijs
 nae u ghebruyck, also ghy sijt ghevvoon

in desen rijckdom, die u vviet aengheboon:

Ghebruyckt hier in u lust nae u begheren.

Actus 2. Sche. 3.

Naecten.

Ondt ende arm.

Coomt druck en verdriet ons niet vveer deeren?
Coomt armoede niet vveer met grooter svvaerheyt?
Eens ghetroofst gheen ghetroofst, o ! Heer der Heeren,
VVie sal ons vveder helpen uyt dees druck vol vervaerheyt.

Hongerighen.

VVie sal ons vertroosten door sijner liefde clærheyt?
VVie sal ons vveer helpen uyt dit groot ellent?
VVie sal ons vvederom stercken? ick en vweet inder vvaerheyt
nu niemant die can vveeren 'verdriet ons toegeseyt.

Naecten.

*Hy gaet
by hem.*

Och ! liet vvaer den mensch hier sit ontrent,
Begaeft met rijckdom, laet ons dien vveer aen spreken.
O goede vrient vvy bidden u, aen ons u hulpe vvent,
VVant vvy sijn oudt en ellendich, vol alle ghebreken.

Ondt ende arm.

Daerom baert een vveynich van barmhertighen treecken,
O ! mensche die nu sit in rijckdom hooch verheven,
Zijt doch barmhertich, vuilt ons oude arme niet versteeken,
Die hongerich, dorstich, met armoede vverden ghedreven.

Hongerighen

VVilt een vveynich broot my ouden desolaten gheven,
VVant over grooten honger is my nu plagende,
Doet doch bystant, oft ick en mach niet leeven:
En *Aensies* doch lief, sijt ons jonst toedragende.

Onbarmhertighen mensch.

VVie sijt ghy die alhier dus stoutelijck coomt claghen?
En my hier coomt quellen, hoe schaemt ghy u niet?
Meent ghy dat u ghecrijt my niet is mishagende,
In mijn sinnen vyve die ghy aendoet verdriet?

Naecten.

Och ! mensch die door 'r ghebruyck u ver sinnen oversiet
u tijedom ende schadt, laet u niet verveelen
ons een aelmoes tegheven, u milde handt doch biet,

En

En wilt ons bedructen doch vvar mede deelen.

Hongerighen.

VVy hebben gelt noch broot.

Oude ende arm.

VVy en derven niet sielen.

Naeften.

VVy sijn oudt, naect en bloot.

Hongerighen.

VVy en hebben gelt noch broot.

Oude ende arm.

Och! helpt ons uyt onsen noot.

Naeften.

Ten can u doch niet scheelen.

Hongerighen.

VVy en hebben gelt noch broot.

Oude ende arm.

En vvy en derven niet sielen.

Onbarmhertighen mensch.

Hoe coomt ghy Bedelaers hier aldus caeckelen?

Meynt ghy dat mijn goet is tot uven besten?

Ghy toont recht uven aert, dat ghy stracx comt quelen,

Daer ghy een man met eeren siet om 't sijn te hebbē in u aeste,

Ghy gheefst niet om, al soud' ick selfsten lesten,

oock bedelen gae, als ick mijn goet vvas quijt.

Oude ende arm.

Och! vvy en sijn sulck volck niet als ghy ons vervviijt:

Maer out en arm door ongerijf sijn vvy gecomē in 't verdruckē.

Onbarmhertighen mensch.

Hadt ghy in u jonckheyt vyllen u lenden bucken,

So en vvaer u gheen noot dus bedelen te gae,

By huysen en deuren om te haelen u stucken,

Maer 'tis recht sielten verreck dat ghy gaet bestaen:

VVan den bedel-sack sijt ghy seer toe ghedaen,

Die hebt ghy so lief dat ghy hem niet cont laeten.

VVan als ghy Landloopers een goede proeyc hebt geuacn,

Soo moet ghy sayonts 't gelt by goet bier verpraten:

En dan loop men vveet bedelen door flegghen en ftraten,
Dus fijn vvy ontflaegghen van u tot ghenen tijden.

Hongerighen.

O goede vrient laet sulcke ghedachten glijden,
Vvy en fijn voorvvaer niet sulcke rabauwen.
Dat vvy arm fijn, en aldus ghequelt door lyden,
Dat moeten vvy van Godt neemen, en ten beften houwen,
Denkt dat alle menfchen die gheboren fijn van vrouwen,
Met byfonder gaven van Godt fijn begaeft,
d'Een met rijkdom en goet, die Godt op hem laet
douwen, d'ander fietmen dat door armoede eenvvelijck flaeft.
Dit aenmerckt o! menfch, en vvvel in u hert graeft,
Dat ghy door Gods goetheyt in dees ftaet fijt ghecoomen,
En vvy arm en cranck fijn ghevveeft, en blijven onghelaeft,
Dus en veracht ons niet, maer gheeft daer vvy op hoopen,
Sluyt niet u milde handt, maer doet u fchatten open,
VVaat door ons grooten noot foo bidden vvy ghelijck.

Oude ende arm.

Vvy en connen doch o menfch alt'faem niet even rijk
zijn, dat cont ghy vvvel aenmercken door t'verftant uver finne.
Nu vvy fijn arm en naect, neemen tot u ons vvrijck,
Deelt ons een vveynich me, fo gaen vvy t'famen binnen.

Onbarmhertighen menfch.

VVech, vvech ghy Bedelaers, ghy fult van my niet vvinnen,
Godt help u, Godt help u, en ist noch niet ghenoech?
VVat meent ghy dat ghijt hier al opgheschept fult vinnen?
VVech, vvech ghy oude boeven, en gaet nyt mijn ooch.

Naecten.

Och! gheeft een vveynich.

Onbarmhertighen menfch.

Ick seg u Godt help u.

Ghy Fieltten men behoort u te fpannen inden plooch,
Beter dan te gheven, en in u bedelen te ftercken.

Hongerighen.

Och! trooft ons vvat.

Onbarmhertighen menfch.

Ick

Ick segghe gaet heenen, verdien tu cost met vvercken,
Soo sullen u leden door leuyheyt niet verslijven,
Fluex gaet van hier.

Oude ende arm.

Och ! vvat raet nu?

Hongerighen.

Och ! 'tis nu al verlooren.

Nacsten.

VVy vverden versmaet nu.

Ondt ende arm.

Och ! lacy vvat raet nu?

Hongerighen.

Hoe werden vvy ghehaet nu.

Nacsten.

Nu moeten vwy versmoren.

Ondt ende arm.

Och ! lacy vat raet nu?

Hongerighen

'tIs nu al verlooren.

Ondt ende arm.

Laet ons vvat beyden, ende hier een vveynich hooren,
En sien vwie hier coomt, oft vwy noch cregghen troost.

*Den Bequamen tijt coomt sin-
ghende nyt.*

O mensche hooch van waerden/

Hoe sijt ghy dus verhart?

Wilt ghy nu niet aenbaerden

Dees armen vol van smart?

Neemt waer u tijt seer repne/

Werct liefde met der spoet/

Oft u naect groot en clepne

Swaer straffe dooz hoochmoet.

Den tijt sal u bedrieghen/

So blijft ghy in't verdriet/

Op sal haest van u vliegghen:

Daerom wel voor u siet.

Och Mensch wilt doech opynsen:

Christi leden gherieft/

Wilt haer niet van u wipfen/

Maer met blijt aen siet lieft.

Bequaemen tijt spreekende.

Den On-
barmhert-
sige mens-
ch wijst sinen
speculeer-
de en steret
sijn gelyc in
sacken en
dassen/
overstijnde
senich byle-
van.

Hoe langhe sult ghy o Mensch uyven tijt verquisten
in ydelheyt seer groot? V Vanneer sult ghy op sien?

Sult ghy alijt besich sijn, om' t'gelt in sack oft kisten
te steecken? Sal giericheyt nimmern eer van u vlien?

V Vilt ghy my niet vvaernemen? V Vilt ghy gheen hulpe bie-
in dees benauden tijt, aen den benauden goedich?

V meen ick, o ghy Mensch, siet wat u mach gheschien:

Den tijt is noch voor handt, neemt hem vvaer seer spoedich,
Eer dat ick van u vliech: dus niet u Sinnen goedich
aenmerct vvel wat ghy doet, besteeft vvel u ghedachten.

Den Onbarmhertighen mensch.

Hoe ghy tinelle Tijt, vvaerom vvalt ghy niet vvachten,

Meent ghy dat ick juyft tot u dienst ben bereyt?

Seecker ghy behoort my vvel wat beter te achten

dan ghy doet. Dus spreekt t' niet redelijckheyt.

V Veet ghy niet dat ick van elck een vvel vverd' verbeert,

En sout ghy dan naer my oock niet wat verthooven.

Bequaemen tijt.

O Mensch, Mensch, dees seeden sal u doen, bedrooven:

Aenmerct vry hoe costelijck dat is den tijt,

Ghy hebt u vijf Sinnen tot uyven behooven,

Ghebruyct die vvel eer ghy my vvert quyt.

V Vant soo haest den Mensch is gheboren in 's V Verelts cryt,

Soo sijn zijn daghen oock mede bestelt,

Die seer cort sijn, jae vergaen met vlyt.

Ghelijck eenen roock vervliecht op t velt.

Iae ghelijck een pijl snel vliegghende met ghevvelt.

door de locht vande Schutter vvert ghedreven.

Job. 14-4.

psalm. 90.

Eccl. 2-5.

Eccl. 9-12.

Eccl. 1-11.

Oft ghelijck een snellen vvater-ftroom hem verfnelt,
 Die niemant nae speuren can in dit leven:
 Oock ghelijck een fchaduvv' die den mensch beneven-
 gaet, foverdvvin ick niet fiende nae niemant om,
 Maer gaen snel voort sonder ftil ftanen, even
 ghelijck een damp: oft als den Arent crom
 ghebeet, snel vliecht om voor fijn jonghen ftom
 te haelen eenich aes: oock als een Schip feer snel
 vaert door de ruyschende See: en oock ghelijck een blom
 haetfelijk vergaet, also o! mensch rebel,
 Verdvvin ick metter haest, en nummermeer en fel
 u vveder coomen by, als ick ben ghepasseert.

3aro. 4. 24
 Pfalm 103
 Pfalm 90.
 Job 9. 24.
 Efal. 4. 6.
 1. 33. 1. 24.

Onbarmhertighen mensch.

Siet ghy niet hoe mijn hert en sinnen fijn ghekeert
 tot al mijn grote fchadt, die ick niet can verlaten:
 En ick ben in mijn fleur, dus Tijt is mijn begeert,
 Stelt u om rusten vvat, en vvilt hier by my praten.
 Begeert ghy eenich goet? vvilt vryelijk aenvaten,
 En staet doch stille vvat, ter vvijl dat duiert mijn jeucht.

Bequamen tijt.

Seer verblinden mensch, icken raep gheen gheneucht
 in desen uvven fchadt, het is seer ver van daer,
 Ick soeck gheen tijtlijk goet: maer maect daer meed' verheven
 d' Armen die hier nu ftanen, fijnde in groot befvaer,
 Doet desen onderftant eer dat ghy coomt in vaer.
 VVant ick Bequamen tijt ben daer toe ghecomen hier,
 Treet u sinnen van u fchat, voecht hun tot d' Armen clacr,
 En deelt van uvve goet met barmhertich beflier,
 So en fal nemmermeer den Bequamen tijt dier
 van u vvarden beclaecht, maer ghy fult hem eeuvvich houden.

Ondt ende arm.

Och! doet byftant aen ons seer arme ouden,
 Die hier voor u ooghen nu seer deerlijcken ftanen,
 Deckt ons maecte leden, oft vvuy vergaen van couden,
 Bervijft doch liefde, een aelmoes laet onsonftaen.

Den Tijde
 gaet ober
 en weder
 wandelfte.

Hongerighen.

Gg.

Ootmoedich.

Ootmoedich bidden vvy u, verhoort doch ons vermaen,
O mensch, ghy die van Godt nu zijt begaefte seer:
Och deelt vvat mede, vvilts ons niet versmaen,
V goet en sal minderen tot gheenem keer.

Naeften.

Gheeft van u overvloet, en de almachtighe Heer
sal u vveer seghenen met rijkdommen groot:
Verlost onse leven, vvant vvy sijn svack en teer,
En van armoede moeten vvy sterven de doot.

Onbarmhertighen mensch.

Ja, ja, ghy sout altijt veel claeghen van noot:
Ist vveer te doen met u claeghen en stenen;
Ick sal u doch niet gheven, 't sy gelt oft broodt.
Dus gaet van my, ende loopt haest heenen.

Oudt ende arm.

Och! soō moeten vvy vveenen.

Hongerighen

Iae treuren en suchten.

Naeften.

Van coude vervriesen mijn teenen.

Oudt ende arm.

Och! soō moeten vwy vveenen.

Hongerighen.

'Tgaet ver' buyten ons meenen.

Naeften.

VVaer sullen vvy vluchten?

Oudt ende arm.

Och! vvy moghen veel vveenen.

Hongerighen.

Iae treuren en duchten.

Oudt ende arm,

VVaer sullen vwy blyven, oft in vvat ghehuchten
sullen vwy nu schuylen in dees coude daghen slaef?

Ick en vveet vvat raet, vvaer sal ick my verluchten?

Och! vvaeren vwy ghestorven: och laghen vwy in 't graf.

Hongerighen.

Och

Och! vvasſer yemant die ons vvat briſelen gaf,
Om onſen hongherighen buyck mede te verſaeden:
Van hongher ſoud' ick ſchier eeten der vercken draſ,
En die my dat gaf, de my veel vveldaeden.

Naeſten.

Och! iſſer gheen trooſt? Och iſſer gheen ghenaden?
Och laciſ och armen. Maer ontbeyt vvie hier coomt,
Och Bevvijſ der Schriſtuiren leyte op u paeden,
VVilt doch nu bevveeghen den menſch beroomt.

Bevvijſ te
ſchriſtuiren
comt up.

Actus .3 Sce. I.

Bewys der ſchriſtuiren.

O ghy Onbarmhertich menſch, ſiet dat ghy u niet verdoomt
door u onbarmherticheyt, teghen deſen ouden Armen:
Maect niet dat u herte en ſiel eeuvvelijck ſchroomt.
Maer ſijt barmhertich liefdich: vvilt u ontfarmen
over den ellendighen, en aenmerct haer karmen,
Trooſt haer met u tijdelijck goet, op dat ghy meucht vercryghen
van d'eeuvvige ſchatten: dus vvilt u erbarmen
over dees behouftighen, die voor u nyghen,
Die hongherich en dorſtich nae den adem hyghen,
Doet byſtant; volcht 't Goddelijck gheboet.
Gheeft van u overvloed, doet hun claghen ſvvuyghen.
Oft ghy ſult ſlachten den rijcken ende hovaerdighen ſodt:
Die ſchatten vergaederen voor dieven, roeft en modt.
Spreekt oock niet tot, u ſiele ſnel: vvilt vrolijk leven.
Oft een ſtemme ſal tot u mede comen van Godt
inder nacht, en tot, u vvorden ghedreven,
Segghende: ghy dvvaes, heden ſal u coomen beneven
de felle doot, die't doch al gaet verſlinden.
Dus ghy o Menſch, al ſchijnt ghy hooch verheven,
Neemt vvaer den tijt ſnellijck als de vvinden,
haeſtich vvech paſſeert, en niet meer iſt te vinden.
Oft meent ghy dat u daghen eeuvvich ſullen duyren.

Bequamen tijt.

Och menſch ſtrect u ſinnen nae de Schriſtuiren,

G g ij.

VWant

VWant siet ick gae heenen, en u naect noch verdriet,
V en resten niet meer dan sommige uyren:
En mijn blyven is hier cort, sooghy selfs siet.
Daerom ghebruyct my eer dat ick van u schiet,
Mijn blyven is hier cort, soo ghy vel moecht mercken,

Onbarmhertighen mensch.

Hoe, soudt ghy soo scheyden van deeser percken?
O Bequamen tijt, neen, neen, dat moet niet zijn,
Ick sou my met recht beclaghen voor Leecken en Klercken,
Dat ghy my soo begaefte niet in pijn.
Ick ben noch in mijn jeucht: vwant het leven mijn
coomt nu noch eerst op het best, om vwellust te hantieren.
Nochtans soo dunct het my maer te sijn ghevveest een schijn,
Ick crijch nu eerst verstandt om mijn sinnen te regieren.
Aenmerct doch eens o Tijt het leven van veel dieren:
Ghelijck den Olifant, die leeft veel hondert jaeren.
Oock den Raven ende Svaelen vat gaet ghy doch versieren
dees leeven jaeren veel en gaen hun t'samen paeren
den Leeu en oock het Hert, die bey sonder besvaelen,
leyden een leeven lanck sonder verdriet oft last.
En sou des menschen tijt soo haest'lijck dan vervaeren?
Dat en ghelooffick niet, al staet ghy sulcken bast.
Adam, Enoch, en oock Mathusalem seer vast,
Leefden seer langhen tijt van hondert jaeren veel.
Daerom soo voel ick vel dat ghy u vertast,
En soect my te verdooven met u ghespeel,
Om mijn goet te gheven dees bedelaers gheheel.
Maer hola, soo noch niet, ick can vel liefst betonen
als ick ben oudt en cranck, en als mijns levens deel
vervloghen is, dan ist tijts ghenoech om hun te verschonen,
Ick mocht coomen te cort: wie van al die hier vwonon
sou my doch gheven yet? Secht my doch hier eens dat.

Oudt ende arm.

Soo ghy ons yet gaeft, sou u verden een schat
die nemmermeer den mot in eeuwicheyt sal ceten.

Bequamen tijt.

VVel nu adieu, o mensch ick moet nu scheyden plat,
VVec u dat ghy dus vast hertneckich sijt ghesecten.

Hongerighen.

Och ! mensch, mensch, sult ghy ons eeuwich vergeeten,
Den Bequamen tijt gaet deur, och ! vvat raet? vvat raet?
Hebt noch med'lijden, vilt noch troost uyt meeten,
met een vveynich aelmoes coomt ons noch te baet.

Oudt ende arm.

O mensche ons nu doch niet en verlaet,
Noyt bequamer tijt om ons te gheryen.

Nacten.

Och ! liet ghy niet dat den tijt deurgaet,
VVaer sullen vvy arme ellendighe doch blijven?
Och ! helpt ons noch.

Onbarmhertighen mensch.

Flux paet u van hier ghy Boen alle vyven,
Ghy Bedelaers, ghy Fielten, paet u flux vvech,
oft ick sal u t'samen met slaghen vvech dryven,
VVeck, vvech van hier, eer ick mijn handen aen u lech.

Oudt ende arm.

Jlser dangheen troost?

Onbarmhertigen mensch.

Ghy hoort vvel vvat ick sech,
Ghy oude Rabauven, flux maect u van hier.

Hongerighen.

Nu sijn vvy verlaten, en blijven in dangier,
Och ! vvy ellendighe vwie sal ons druck versachten.

Onbarmhartighen mensch.

Oghy mijn sinnen vilt ghy op hun niet achten.
Ghy Gesicht ick ghebiede u ooghen van hun te houven,
Ghy Gehoor keert u ooren van hunne clachten,
Dat beveel ick u. En ghy o Reuck vol trouven,
Ontfangt gheen lucht van haer. 't sou my doen grouven.

En ghy Smaeck ick beveel u dat ghy niet en proeft
iet van haer reden, vwant 't sijn rabauven.

En ghy Ghevoel die my nemmermeer bedroeft,

G g iij

Ract

Den Tijt
gaet stil be-
arm.

Gheen tro-
ost.

Te wijlen
den mensche
tegen sijn

Sinnen
sprakecht/
haer kina-
gende consi-
cientie om
een hoer-
en diepcht
hen van
verre.

Raect haer niet aen, noch en tast hun lijf noch hooft,
Dat ghebedt ick u t'samen, en 'tis mijn vville.

Bewijs der Schrifturen.

O ghy boos mensch, hoe sijt ghy dus in gheschille
met u arme naecten? hoe sijt ghy dus hertneckich?
Hoe zijt ghy dus verhert, door de bittere pillen
van verachtinghe Godts, ende quade sinnen vreckich? (kicht
Hoe misbruyckt ghy u sinnen? hoe sijt ghy u tot boosheyt stree-
V onbarmherticheyt sal u rouven (ghy knecht trouloos).
Den Bequamen tijt is den die u was vervveckich:
Maer ghy hebt gheen liefde, dies blijft ghy verhert altoos,
En u Sinnen sijn verloopen in u hertneckicheyt boos:
Dies u straffe volcht in corter vuyren

Knagende conscientie.

Knagende
conscientie
valt onder
siens op de
Onbarm-
hertighen
mensch.

O! vermaledijt mensch, wat vvreeder duyren
hebt ghy bedreven hier teghen d'arme Christi leeden?
O ghy onsalighe hoefsalighe dit besuyren,
V Vee u ghy verdoemde, door het qualijck besteeden
van uyven tijt, en int misbruyck uwer sinnen heeden,
Spiegelt hier u sonden, en u verichtricklijck doen
in u boos knagende hert, ghy en vint rust noch vreden,
Ghy hebt immer u sinnen ghehad (u onvende noen)
volcomen in 't gheal, om die vvel te ghebruycken koen,
Och! vee u boose ghy moecht vvel vreesen en duchten

Toont hem
het knage-
de hert daer
een spiegel
in staet.

Ter wylen
de Onbarm-
hertighen te-
ghen sijn
Onvende con-
scientie is
sprakecht/
wastellend:
soo toont
den Saem-
hertighen
mensch/
met sijn Be-
ruste consi-
cientie ende
Liefde sit-
ten in het
dyvel ba-
tuffen.

Onbarmhartighen mensch.

V Vija van my ghy hets dier, wilt van hier vluchten,
Ick mach vvel noch goet doen, en 'tis u och tijts genoegh.

Knagende conscientie.

Neen, neen, het is al te laet, ghy moecht vvel luchten,
Den Bequamen tijt is deur, aenschout hier uyve sonden.

Den Onbarmhertighen blift sitten, Knagende conscientie hout het hert
met den Spiegel voor hem. Den Onbarmhertighen mensch schut
sijn wylen thoest toon ende een gelaet van mistroeticheyt.

Actus 5. Sce. 3.

Naecten.

Hangenighen t'samen.

Oude ende arm.

Hoe

Hoe sijn vvy ghelaet, hoe vverden vvy verschoven.

Hongerighen.

O! benauden tijt, o! bedroeflijck vvesen.

Naeften

O! Onbarmhertighen hoe gaet ghy ons bedroven.

Oudt ende arm.

Hoe sijn vvy ghehaet, hoe vverden vvy verschoven.

Hongerighen.

VVaer mach den Barmhertighen sijn, die vvy nu behoven?

Naeften.

Conden vvy hem vinden vvy vwaren genesen.

Oudt ende arm.

Hoe vverden vvy ghelaet, hoe vverden vvy verschooven.

Hongerighen.

O! benauden tijt, o! droeflijck vvesen.

Den Barmhartighen mensch.

Och! sijt ghy daer mijn Broeders (en vvilt niet vvesen)

Ick heb naer u ghesien (in straeten en hoecken)

Hout daer tot u vven troost (o vrienden uytghelesen)

Dit gheeff ick u uyt liefst, vvilt u daer me vercloecken:

En siet nu makē een huys bereyt, ghy hoeft niet meer te soeckē
om herberch, maer ghy sult daer vredich vvoonen.

Oudt ende arm.

d'Eeuwighe goede Godt vvilt u eeuvvich loonen,

O ghy mensch die sijt barmhertich liefdich goedich.

Hongerighen.

Hy die om ons misdaet vvert ghevont seer bloedich,

VVilt vveder sijn ghenad' en liefst aen u bethoonen.

Naeften.

d'Almachtighen vvil u met de croon der salicheyt cronen,

Voor al dees u vveldaet, hier van u ontfanghen.

Oudt ende arm.

Och! gaen vvy hier binnen, naer rust heb ick verlangen,

Laet ons nu blyde sijn, en Godt altijt prysen.

Bewijs der Schrifturen.

O ghy Barmhertich mensch, die noch liefst gaet bevvyzen,

d'Amen
gaen in.

Ghy

Ghy die d' Armen liefdich troost, en tot hun sijt gheslat,

Esai. 58. 9. V licht sal nu als den dagheraect oprysen:

V Vant Godt heeft u lieff, als een moeder haer kindt.

Voelt ghy niet vvat rust u conscienty vint?

En oock vvat segghen Godt u daeghelijckx coomt aenbieden:

Math. 6. 8. door sijn jonstighe lieft, daer hy u aen verbint

uyt grooter ghenaden. Het sal oock gheschieden

dat u gheslacht nemmermeer sal vlieden

voor den vyandt: en ghy sult oock vercryghen

Deuter. 18. reghen ter rechter tijt: contrari boefe lieden.

Deuter. 11. Maer noch veel grooter loon sal u noch toe nyghen

nac dit leven hier, 't welck ick can versvvyghen.

Math. 5. 7 Daerom staet op, en siet vvat loon dat ghy vervvacht

Op staet op hier na in d' eeuwige vreucht: coomt en wilt hervvaerts styge.

Siet hier het Godlijck Lam uyt Davidis gheslacht,

Math. 3. Dat overvwonnen heeft door Godlijke cracht,

En hier inde vvolcken sit om oordeelen ghemeen.

Chins 20. Siet daerde gheen die barmherticheyt hebben ghevvracht,

Math. 25. En hoe sy van de God loofen sijn ghescheen,

Ende ter rechter handt van Christo den Heere treen,

Hier wort nu verroet Hoorende sijn stem lieflijck heel bysonder,

seer eierlick Segghende: Coomt ghy ghebenedyde met een,

de Zone Besit mijns Vaders rijck van boven tot onder,

Gods sit t VVelck voor u is bereyt, (den god loofen tot vvonder,

tende in de Eer dat des vverelts grondt van my oyt vvas gheleyt.)

wolcken en V Vant ick vvas hongherich, ghy hebt (ick bens oorconder),

menichen my ghespijst: Ick vvas dorstich, ghy hebt my bereyt

hoog hem liefelijck dranck tot mijn noodruflicheyt:

stien om Ick vvas een Vreemdelinck, en ghy liet my inne:

gheoordele Ick vvas naect, en ghy hebt my ghecleyt:

te werden Ick vvas cranck, ghy hebt tot mijn ghevvinne

ende En my gheholpen uyt rechter vierigher minne:

gelen voe Ick vvas ghevanghen, en ghy hebt my besocht

ren de sal inden Kercker. Dus siet vvat u van anbeginne

gein des uyt mijn barmherticheyt vveder is toeghedocht.

licheyt: En Nac dat dese reeden dan aldus is volbrocht,

de verdoe

de werden

inde helle

gheboert.

Soo vworden de Rechtvaerdighe met groot jolijt,
 Als ghy hier siet van d' Enghelen ghetrocken door de locht
 in't nieu Jerusalem, daer sy van haet en nijt,
 van vervolch, van droefheyt sullen zijn bevrijt,
 Daer couve, hongher, dorst hun niet en can letten,
 Hoort hier een groote vreucht sulcx als in 't verelst crijt
 noyt en is ghehoort noch ghesien van cadetten,
 't Lam Gods gaet al hun tranen afnieten,
 't vaer my onmoghelijk dees vreucht te vertalen
 die daer vver bedreven in 's hemels ghesetten:
 VVant alle vreucht die yemant soude connen afmalen,
 Ofte alle melodie die ick mochte verhalen,
 Oock alle verheuginge der Reden-rijcken,
 Die moeten voor dese vreuchde dalen,
 Ende en zijn niet vvaerdich daer by te ghelijcken,
 Noch te achten by de vreucht die hier sal blijcken
 voor de barmhertighe, als ghy siet met ooghen.
 Maer vvee u ghy onbarmhertighe die sonder medooghen
 uven even broeders van u hebt ghedreven,
 die ellendich quamen bidden met knien ghebooghen,
 V ghenaeckt noch verdriet hier in dit leven,
 VVant van uven Vvant sult ghy vverden verdreven,
 En niemant sal hem jammeren, noch u beclaghen,
 V goet, u schatten die u zijn over bleven,
 Sult ghy niet ghenieten in uven daghen,
 En u consciencie moet en sal eeuwlich enaghen
 Als in een brandende vyer, soo ghy nu vver ontvvaer,
 Een schrickelicke vrees sal u oock comen plaghen,
 Maer aenschout noch het meeste dat u volcht naer,
 En siet hoe de salighe alhier zijn blinckende claer,
 En hoe de onbarmhertighe ellendich verschoven;
 Zijn hoorende de stemme verlickelijck vol vaer:
 Sprekende gaet ghy vermaledyde sonder vertoven
 inden eeuwlich brandende poel, die niet en is te verdoven:
 VVant ick was hongereich, en ghy en hebt my niet
 ghespijst, ick was dorstich niet bedroven,

4. Esd. 9:

1. Thess. 4:

Apoc. 21:

Psal. 81:

1. Cor. 6:

1. Cor. 12:

Psal. 22:

Op heers
 hem tot
 de onbarm
 hertighen

Crech
 de hem

Hh.

Ghy

Ghy en gaest my gheen drincken, maer liet my in't verdriet,
Ick was een galt, ghy vvaert die my verstiet,
Ick was naeckt en cranck, ghy quaemt my niet te baten,
Ick was ghevanghen, gheen troost ontving ick siet
van u daerom sal ick u nu oock verlaten:

Dus gaen hier in't eeuwlich vier al die vervvaren,
Dat voor haer en den Duyvel is ghemaect,
Om dat sy troostloos veracht hebben Christi onderlaten,
Soo vverden sy daer met tormenten ghehaect,
Inden brandenden poel die eeuwvelijck blaect,

Ghy onbarmhertighe dit is u straf,
Die u ende alle Godloosen naect,
uvven vvorm sterft hier niet, noch en comt in't graf,
Huylen noch schreyen neemt nemmermeer af,
Men hoort daer vveeninghe en knersinghe der tanden,
d'Een vervvloect zijn gheboort, d'ander seer flau en laf,
Roept vvee, vvee, vvy moeten eeuwlich branden
in dese droevighe ende stinckende vvaranden,

in desen afgront, in dit duyster dal,
V Vee u ghy onbarmhertighe, sy u der schanden,
Dat ghy dus hebt gheleest, daerom siet hier uvven val,
Siet dit is u loon, die ghy zijt vervvachtende al,
Die d'Armen sonder troost hebt gaen versmaden.

Onbarmhertighen mensch.

O verschrickelicke vrees, o gheest van onghenaden,
O eeuwlich cnaghende vvorm, die nemmermeer vergaet,
Hoe valt ghy my dus svvaer, hoe ben ick beladen,
Mijn sinnen heel verstroyt loopen in hoeck en straet,
En ick cattivich mensch moet vverden desperaet,
Door mijn giericheyt groot, en onbarmhertich vvesen.

Knagende conscientie.

O ghy onsalighe, ghy meucht u vvel vreesen,
V Vaer vvilt ghy nu blijven, siet hier doch u loon,
Die ghy vervvacht, nemmermeer sult ghy ghenesen,
Ghy zijt vervvloect van het Lam op den troon.

Onbarmhertich mensch.

V Vaer

Hier comt
Schyske-
liche vrees
met een
lupt inde
hande spe-
len achter
den On-
barmhertig-
hen.

De sinnen
loope wech

VVaer sal ick blijven o straffe my onghewoon;
Ick ghevoel u alreede in't herte van binnen,
Oaerde verslint my als Chora en Abiron schoon,
Ghy berghen valt op my, vvaer sal ick rust vinnen,
Ghy heuvelen bedeckt my, oft vvilt my verslinnen,
VVe my onsalighe oyt te zijn gheboren.

Knaghende conscientie.

Iae ghy zijt vervloect door Gods tooren,
Dus gaet met my, ghy cont gheen vreucht verpachten,
Siet al u goet is vech, u schatten sijn verlooren,
Ghy zijt doch al berooft, Gods plaech comt nu met machten,
Coomt met my, laet ons gaen, vvant ghy moet vernachten
in het huys van druck, dat voor u nu staet oopen.

Gheruste conscientie.

En ghy barmhertich mensch meucht nu vvel vast hoopen,
Dat ghy haeft by het Lam sult comen met gheneucht
in't hemelsche forcest, daer ghy zijt toe gheroopen:
VVant ghy hebt liefst bethoont, en ghevvracht een deucht,
Naer Gods vvil en vvoort hebt ghy d' Armen verheucht,
Daerom soo sult ghy gaen met my in't huys van vreden.

Bewijs der Schriftueren.

Hierom ghy menschen al, vvilt doch vvel besteden
uven bequamen tijt, eer dat hy van u scheyt,
Sijn barmhertich liefdich goet vertroost Christi leden,
Vloon sal zijn d'eeuvvige vreucht en salicheyt.

Liefde.

Aensiet liefst, en toont u jonstige hulpe, niet en beyt
aen den armen naecten en seer oude grijsen,
Soo sal Duyvel, hel noch doot u moghen doen gheen leyt;
Alsoo ghy ons speel-vvijs nu hebt sien bevvijsen,

Gheruste conscientie.

Een gheruste conscientie die meer is om vol prijfen,
Sult ghy hier vinden, hierom sijn u spoedich
tot liefst en barmherticheyt, en u vreucht sal rijfen,
Als vvy aeckerkens verthoont hebben overvloedich,

Barmhertich mensch.

Hier mede oorlof, o ghy vrienden goedich,
Sijt danckelijck ontfanckelijck dat u is bebrieft,
Is ons dicht slicht of ons materie niet seer vloedich,
Oft zijt ghy cranckelijck oft vvanckelijck van ons gherieft,
Neemt het ten goeden, en *Aensiet liefst.*

Aensiet liefst.

Ghy Christen schaer, die nu door Gods hands crachtich
 Verlost zijt en bevrijt van al u zonden quaet,
 Door Gods groote liefst. die hy toedroech eendrachtich
 aen menschelijcke gheslacht d'welc eertijts was versmaet,
 'tWelc ghy bekenen moet, want ghy door 't Goddelic sac
 vanden Doot zijt verlost, en uyt liefst vercoren
 tot rechte kinderem Gods, aenmerct wel dese ghemaet,
 En hebt u Schepper lief, toant dat ghy zijt herboren,
 Hout naerstich zijn ghebode, dat hy u leyte te woren,
 En hem ghehoorsaem zijt, hoort na zijn stemme soet,
 Bewijst liefst boven al, denct dat ghy waert verloren,
 En nu uyt liefst verlost, door Christi dierbaer bloet,
 Daerom doch weder liefst aen uwen naef en doet,
 Barmhertich, zijt ghesint tot den bedroefden heden,
 Draecht ghy Godt liefde toe, als ghy met recht doen moet,
 Aen d' Armen dat hewijst, die zijn in dorp of Steden,
 Liefst ghy Christum het hooft, zoo troost dan oock zijn leden.

De Armen wol van druc, die Godt u heeft bevolen,
 Syn voormaer Christi leen, naer zijn woords oorconden,
 Daerom soo ghy bemint Christum vry onterhelen,
 Doet dees benaenden dencht, opent des liefst gronden:
 Want wat ghy doet aen haer, sal weder syn bewonden,
 Aen Christum selfs gheschiet, jae hy sal ooc nemen aen,
 Daerom aeniet haer smart, die met pijn is ghebonden,
 Die sonder uwen troost gheheel moeten vergaen,
 O mensch barmhertich sijt, denct wat Christus heeft ghedaen,
 Doen ghy laccht in u bleet, onreyn niet waert te achten,
 Hoe ghenadelijc dat hy met liefst u heeft omvaen,
 Waerom en hoort ghy niet, dan naer den Armen clachten,
 Die hy u soo beveelt, och naer syn woort wilt trachten,
 Weest Godt ghehoorsaem, en wilt u liefst uytbreiden,
 Met barmhertighe daet wilt haren aruc versachten,
 O ghy die Godt bemint, sijt met liefde doorsneden,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

Brengt vruchten voort, der bekinghe weerdich,
 Niet met nywendich schijn, maer nyt liefis daden milt,
 En acht de liefde Gods o mensch niet so lichtveerdich,
 Maer toont hem wederlieft, en zijn leden wilt
 met wercken bystant doen, op dat het niet en verschildt,
 Woorden vanden daet, maer laet 't samen wesen,
 Deelt den hongkerighen broodt, der dorstighen dorst stilt,
 Den armen naecten cleedt, den crancken wilt ghenesen,
 Den ghevanghen besont, wilt herberghen wijs desen,
 Als Abram heeft ghedaen, waer door hy diemael schoon
 Engelen heeft gbehadt in zijn huys, so wy lesen,
 Hierom barmhertich zijt, onderhont Gods gheboon,
 Want gheen meerder lieft, acht Godt in 's Hemels troon,
 Dan d' Armen hulp te doen naer der liefden seden,
 Voormaer de sulck beloof, hy d' eeuwich rijck tot loon,
 Dus die gheloovich zijt, en hoort nae Godes reden,
 Liefte ghy Christum het hooft soo troost dan oock zijn leden.

PRINCE.

Liefte ghy Christum den Prins, ghy menschen al te samen,
 Soo troost zijn leden arm, volcht na zijn woort en leer:
 Want met gheen meerder lieft en mocht ghyt tot hem ramen,
 Dan zijne leden cranck te troosten lincx soo meer,
 Och toont sulcx metter daet, roept niet o Heere Heer,
 Maer doet den wille zijn, wilt zijn ghebodt volbringhen,
 Want so ghy Christum lieft, troost die benaut zijn seer,
 Oft anders ghy bewijst, dat ghy zijt sonderlinghen
 een die gheen waerheyt spreekt, dus wilt u sinnen dwinghen
 tot liefte dijns naecten arm, die hier troostloos swerven,
 Reyckt hun u milde handt, laet hun clachten niet dringhen
 door de wolcken hooh, Godt soude u haest bederven:
 Want het zijn zijne leen, die zijn rijck sullen erven,
 Daerom doet haer bystant, verhoort hun clacht en beden,
 Indien ghy Godt bemint, laet dees u troost verwerven,
 Aensiet lieft 't aller rijt, doet als die Onz-vaders deden,
 Liefte ghy Christum het hooft, zoo troost dan oock zijn leden.
 Aensiet lieft.

Liedeken. Op de wijze: *Vredighen tijt, die menich doet verblijden*

Ghy Chrijten schae// Die u bezoekt (mits) desey// Te sijn voor-
 vaer// Bezoeyen door Gods geest/ Verrijft doch claer//
 dat ghy hebt lief (met vresen) Chrijto senpaer// sijn voort ge-
 hoor saem sseest/ Verrijft doch sverchey spaet// segy
 liefde (metten) daet/ Oey Chrijti ann ledey// goet Oey
 honghertichey ledey// Soet/ Barmherticheyt (met) ledey//
 doet/ Oey die nu sijn versmaect.
 Lieft ghy niet slijt// Chrijti het hooft sal trouwen/
 Troost day altijt// sijn ann ledey kranck/

Banckerlich zijt/ troost d. Annen in't leuouken/
Herbercht/ verblift den dorstighen met drank/
Want wat ghy hier seer wey doet aen deen minstey cley/
Sal Christus al so achten siet/
Al oft ghy een met machten liet/
Daerom doch d. Annen clackten niet
Veracht hier in't ghemeyn.

Welcht Christus soort/ bevijsst liefde sendaachtich/
Ey wilt consoort deen aen zijn ledy bloot/
Guy claghen voort/ hout Godt ghebdt seer machlich/
Een niet verstoort/ seest ghehoorsaen devoot/
Banckerlich/ liefdich siet/ sijt aen naestey hier/
Aensiet deen Anne selpen sel/
Ey wilt Guy conner selpen snel/
Godt u day soeder helpen sel/
Troost Christus ledy dier.

Goggey kenint Christus in u Godt en heere/
Sijt ghy sijn kint/ maecht dat ghy dat bevijsst/
Liefdich ghesint vreesst tot u naestey seer/
t Sy naecht oft blindt/ banckerlich haer spijst/
Liest ghy Christus het hooft/ sijn l. den niet bedroeft/
Maer troost haer vallen stonden swif/
Doet naer den Schrift vincondey sijn/
Sij ghehoorsaen be vonden is/
Toont dat ghy Godt ghehoeft.

PRINCE

Een ledy naecht van deen Prinse onder volen/
Doch niet versaecht/ maer reecht u milden hant/
Haer Schepper saecht/ die haer u leest bevolen/
Daerom so haecht on Guy te deen bystant/
Hierom haer nu gheleest/ so de Schrifture brieft/
Banckerlicheyte laet blijken noch/
Wilt Christus niet asenicken doch/
Want hy sal u seer icken noch/
Indien ghy Aensiet lieft.

Aensiet lieft.

Haerlem

Haerlem tot de Bzabāders bā Amster:

Den soon Chilonis in Doluypische speelen heerlijck/
Eer/ prijs winnende door zijn cloecke manlijcke daet
Tot groot vernoeegen zijns vaders out/ wijs en eerlijck:
Sulckx dat te groote vzeucht suel af suet zijn leuens draet.
Dees blynschap is selsaem weert in een Philosoph vermaet.
Doch acht dat doorz dijn comst ☉ Lavender blom constgierich
Wijn hert VVt levender jonst geen minder vzeucht ontsaet:
Dies weest hertlijck welcocom ghy Winerbisten vierich.
Hy die't al in allen is/ sy u doorz zijn Gheest bestierich.

Antwoord.

Die't al in alls is/ een doorz dit schoone weder
Ons hy eencomst verheucht: jaе so den Winter ment/
Dat het schijnt/ hy alleen niet schickt van boven neder
de guldrandighe Son / maer selfs zijn aenschijn went
tot ons: wiens vlot tot nut der Armen is bekent/
Behoede u vooz schaed' / bewaer u sonderlinghen.
Op dat ghy blyven moecht in voozspoet ongheshent/
Soo langh de oude vrou Natura d' Aerde sal dwinghen
te baren (als sy doet) vergancelijcke dinghen.
Want ghy o! schoone stadt, wiens stant vastich ghemoet
vooz langhe tyden den Poeten heeft doen singhen/
W Begheren te haer al noch soo vele doet
doorz wien wyfen raet doorz u beleiden vort/
Dat daghelijck u lof sal wassen ende meeren.
Dies hebbende verstaen dit u begeiren goet/
Wy nyt levender jonst ons herwaerts wilden keeren
Om naer vermoghen u oock mede te verkeeren/
Ghelijck ghy d' uiterlijck ghestalt nu mercken meucht/
t Gemoet doch kent alleen ons Godt de Heer der Heeren/
Die wetend is dat wy beminnen uwe deucht/
En uwen welstant ons de herten seer verheucht.

De witte Lavender
van
AMSTERDAM.

foldout/map
not digitized

PRESENTATIE.

elijck een dorstich mensch is wenschende na dranc.
Die hongrich is nae broot. Die naect na de kleere
En na gesont heyt die ghequest is/ ofte kranc/
Soo heeft 't Lavenderken na desen dach van eeren/
Seer vierichlijck gehaect/ om med' de vrenten te meeren/
Die u o edel Maecht 't Speel-koreniken aen doet:
Waer ober menich wech medogentheyt sal leeren/
Den armen mensch te baet/ het welck men pypsen moet:
Den sal nu claerlijc sien wat deucht/ ja wat groot goet
u Liedenrijcke-tong verweert/ in alle wijsken:
Door een beginsel dan ontsanget onse groet/
Die Heere die arm wert om d' arme te verzijsken/
Den blijft verstercken wil van u wiens Trou moet blijsken.
De Liefde van gemoet steeds vriendelijck is en gordich/
Geen mensche si bedriecht/ geen mensche si benijt/
Vreedsamich van gepeys/ van sinen oock lanck-moedich/
Die niemant en verweert tot twist/ tweedracht/ oft strijt/
Geen eyghen bare si en soeket t' eenigher tijt/
Verdraget alle dinck/ staet na de waerheyt mede/
Geen pracht si soecken sal/ maer alle wellust miset/
Lichtvaerdich is si niet/ maer eerelijck van zede/
Die haren naesten opt geen ongerecht en dede/
Maer alle wat si mach seer mildelijcken schenct/
Geloofet alle dinck/ hoopt altijt na de vrede/
Geen valschen is in haer/ noch oock geen quaet en denct:
Maer liden de verdraecht den ghenen die haer krenct.
't Gheleove is een gaes van God de Heer gegeven/
Niet ongestadich/ Maer vertrouwend' altijt vast/
Op de beloften van het toegepaste leven/
In Christo onsen Heer/ wiens bloet ons sonden wast/
Des menschen herten si te geener tijt belast/
met eenich quaet gepeys/ oft ydele gedachten/
Si is stantvastich/ en ghestadelijcken past
op hen/ die t' aller tijt in liefde na haer trachten/

En haren Godt voor een almachtich Heere achten/
De Vader n menslijck de Sone/ en den Geest/
Da wiens barmherticheit en goedicheit moet wachten/
Jant niet ighe gebet/ de minste met de meest/
Also dat hy geensins niet dachtet/ noch en vrest.

PRINCE.

De hope is een wacht dat onbeweglijck is/
Van tegeen ons is beloofd in Christo. die gheprezen
tot aller tijt moet sijn/ waer van dat (voor getuis)
geen bliicken hier en sal in't aertsehe leven wesen/
Maer in't toecomende/ als hy die is verresen
ten oordeel comen sal/ en breen en vleesch vercreet.
Dit is 't Lavenderken, dat u o Prins nits desen
voor oogen weet gesleit/ daer ons ghemoet toe strect/
Seer crachtich ende goet/ van reuche onbevleet/
Wit/ supber/ hooch van stant/ hoe wel teer in't aenschouwen/
Die VVleuender jonst in't eeuwich leven treet/
Den mensche die sich wil al eenen Christen heuten/
Wel hun die alre vast op dese druchden boutwen.

Tot de Vabanders van
Amsterdam.

Oyschende des Intreets verclaringe.

Wad' soetich ernstich gemoet en sou sich niet beuagen/
Ant tot verwarding en vrecht te sijn geneghen:
Al waert oock Socrates Diogenes/ en Seno vye:
Ja acht so nou Demetrides haer te verbliven plegen/
Wat sijn minsten sonden vergaeten haer Hellsche raserij/
Soes maer aenmereten hoe constich en chierlijck ghy
u toont o Lavender uytleuender jonst goedich:
Waer van ick u bedanck/ en sijt dies welgecoomen my.
Doozts blide ick di geest my van als claeer betuijs spoedich/
Dooz hoozen en verstaen wertmen recht een saek vroedich.

Balade op den Intrede.

Vat dencht oyt vracht een die term berrich is en goet
in veel Historien gheschreven is, mei reden,
waer van 't verhalen hier soad v'sijn overvloedt:
Dies sal alleenelyck nu mynen tijt besteden
om te bediecen 'igheen verhoont heeft ons Intreden,
Dewyl het self hier med' ghenoechsaem wort verclaert,
Als namentlyck, dat hy die liefstich is vol vreden
zijn naesten bystant doet, en 'igheen hy heeft gegaert
voor hem oft zijn gemack, alleens niet en spaert,
Maer wel voor hem die dat in haren root bederven,
Al sulcken mensch voerwaer die is veel leeren waert,
Dewyl zijn broeder hy daer dore menich werven
van syne krenet verlost, jae wel bevrjt van sterven,
Al zijn doen s'reet tot dencht, in goet doen sich verblyt,
Wat hy ter handen neemt, ten besten hem ghedyt.

Soo wat verschricklyck quaet een gierich mensch ontvoert
oyt vracht, oock desgelyckx by vele wort gheschreven,
'T is een verwondering wat haer ver'st gemoot
in alle hoecken vande Werrelt heeft bedreven,
Daer Coninck Corphus in Egiptelant verheven
zijn dochter in onser gebruyken liet om gelt,
Gins twintich duzent de verooven van haer leven.
Caganus Konink van de Hongaren ontfelt,
Om dat voor ieder hoofft hem niet en werd' getelt
een Hongers gulden, laes! door wrechtheyt di gheschieden,
Van Mauris Kesser, die gebiedent was int velt,
Hier op den Ryn hy cin een Heer al d' uime lieden,
Die hy (o ware suck) had onder zyn gebieden
deed' brengen in een schuer, en die verbranden liet,
Wat en bedryvet doch de groote gierheyt niet..

Met ons incommt in hier uyt de schel'stuer verhoent

dat VVrecheyt om het gelt zyn naesten doet ombrengen;
Iac onbarmherichlyck zy niemant en verschoont,
Het leven cortende, daer zy't niet can verlengen,
De mensche (die) zy hout gevangen in haer strengen;
Wat hy niet looslyck can, met groot geweld bestaet
om te vergaderen, soo sal hy sich vermengen
met Tirannye wreet, en Rasernye quaet,
Soo't menich mael gebeurt, de Duyvel is zyn raet,
Die hun gemaet en hert heeft in zyn net beloken.
Ghelyc het selve is ghebleken aen dees daet,
Daer Christus onse Heer heeft duydelyc van gesproken:
Het welc hy ooc geensins sal laten ongewroken,
Maer wel nae zyn gerechi hy swaerlyc straffen sal,
Die door de Giericheyt, alsoo geraect ten val.

De Moordenacs hebt ghy gesien, (alst is geseft)
zeer grousaem inden stric, van Giericheyt gebonden,
Een Priester volgende van Eygen-eer geleijt,
Daer naer ooc een Leviet, die beyde den gewonden,
Voor by zynde gegien, nochtans niet by en stonden,
Maer onbarmhericheyt hem lieten daer hy lach,
Het welc dewyle zy nae machie bet'ren condon,
En onbewegelyc aenhoorend' het geclash,
Om hem te helpen gans en maecten geen gewach,
Hun' iself by Godt voor zond' sal toegereken wesen,
Als voor des Richters stoel zy inden langsten dach
verschynen met gesicht. Want dan sal Godt ghepresen
uyt spreekken: Ic was cranck, ghy hebt my niet genesen,
Maer liet my ligghen daer ic lach g'wont in't vel,
Het Hellsche vier voor u brandt, ende grousaem blaet,
De Duyvel vierichlyc naer uwe comste haet.

Hier saecht ghy volghen naer een die barmhertich was,
Hoe wel Samaritaen die vindend' op der straten
een Mensch, een armer Mensch, soo qualycken te pas,
Deed' was hy conde doen; van' ighen hem mochte baten,

Van zijn Beest trede hy, zijn Wonden ende gaten
met Olie heeft terstont gebonden en vermaect,
Als de schynbeylige heeft by hem niet verlaten,
Maer hulp hem op zijn paert, en is daer me geraect
ten huys, al waer hy opsicht'lyck werdt ghewaeft:
Want hy beval, men hem scud' alles doen ten besten,
Waer toe hy gelt uyt gaf, en seyd: mijn harte haect
dat hy genesen zy, dies dat u meer sal reysen,
Als ick nu wedercom, betalen salten lesten.
Dies was Barmherticheyt en Liefde hem benewen:
Wie soo den Armen troost, van Gode wort verheven.

PRINCE.

Hier hebt ghy cortelyck van ons incomst den sin,
De Personagien oock verklaret zijn hier mede:
God geew' het selve nu mach strecken tot gewin
van menich, die als noch is suer en straf van sedge,
Soo gierich en onvrete, dat hy noyt bystant dede
zijn broeder, die by siet geraken inden noot,
Op dat hyme geraeck in d'eeuwich huys van vrede,
Bevryt van d'Hel'sche pyn, bevryt van d'eeuw'ge door,
Het welck de Heer ons gon, door wiens barmherticheyt groot
Wy daer van zijn verlost, soo Wy tot ons verstercken
ons broederen by staen, met gelt, goet cste broot:
Want ons geloove doch alleenlyck is te merken
in de barmherticheyt, en ander goede wercken,
Waer over 'trycke Gods den mensich is toegeseyt,
Wel hem die sich in tyts tot dese wreucht bereyt.

VVt levender jonst

SPEL VAN SINNEN

Personagien.

Arm van Itale.

Liefde tot sijn naesten.

Onbermhartige giericheyt.

Eygen eere.

Rijck van goede.

Barmherticheyt.

Wackerheyt.

Schifture.

} *Sinncken.*

De Koning.

De Maerte.

Prologue, en d' Epilogue.

Leergierighe. ende Verthoonder.

Voor-reden.

Leergierighe.

Verthoonder.

Ick mercke veel 'tgerucht my niet bedroghen heeft,
De vijl hier over al dit volck met hopen swect:
En doch by dit Thonneel men lichtlicke kan gemercken,
Dat hier Rhetorica met vlijt sal vullen vercken,
Dit my t'aenhooren lust, dit lust my acme sien.
Hier comt een soom my danct die sal my veel bedien,
Vat hier gheschieden sal, vrient laet u niet vervelen.
Maer segget my (bid ick) vat sal men nu hier spelen?
Ist soo danich dat 'tself toefstichting dyen can?

Verthoonder.

Tot stichting vryelijck, met corte vwoorden man,
Ick u verhalen wil het geen men sal vertoenen.
De vijl 't *Speel coorenten* trou, Rhetoricam vyou croonen,
Haer settend' eerelijck in eenen hoogen staet,
Ghelijck men die nu siet in alle haer gevvaet
Den armen mensch te baet, onmachrich, out van dagen:
Het *Wit Lavenderken* hier inne schiep behagen,

't Welck

'rVVelck sich nu vinden laet, om *uyt lewender ionst*,
Hier speelsche vvyse med' te thoonen na de konst,
Die d' Armen liefdich troost wat loon de sulck verwacht?
Alsoock wat straffe wel die troostloos haer veracht?
Ghy nu Leergierighe het selve meucht aenhooren.

Leerg.

Dat sal ick vlytelijck, soo my niet vvilde stooren
'igeroop van menich mensch, beladen met de tong,
Och! oft al sulcke die een ur' oft twee bedvvong,
Soo mochten (die als ick begeirich sijn) wat leeren.

Verth.

Het self mijn vvenschen is, ick com oock om dees Heeren,
En al' omstaenders med' te bidden, dat hun vvil
sy hooren ende sien; end' alsoo sijnde stil,
Het gene sy al nu door't spelen sullen vveten,
VVert hert'lijk naeghedacht, te geener tijt vergeten:
De vvijl nu d'ur daer is, soo dat m' al re begint.
Ghy dan die Christum lieft, en syne leden min
Dien deucht te stichten lust, en sonde te vernielen,
Doet open d'oog van u begeirelijke sielen,
Door d'oor van ughemoet aenschouven salt met vreucht,
VVat loon vervverven sal de voor verhaelde deucht,
En met verschrickinge vvat straff' al sulcke sonden.

Leerg.

Ick ben seer blijde vrient dat ick u heb ghevonden;
Vdanckende van 'tgeen my van u is geseyt:
Ick bidde oock met u, dat elck een sy bereyt,
Te svvygen met gehoor, op datter vvord' gevonnen.

Verth.

De Heer almachtich Godt vvil ons het selvegonnen.

1. Handeling. 1. uytcomste.

Arm van State.

VVee my elendich mensch, vvee my katyvich man,
Die nu niet meer en heb; die nu niet meer en kan,
Kk. VVacr

VVaer sal ick henen gaen? vvaer sal ick nu belanden?
 Most dit mijn out gesicht mijn huys noch sien verbranden?
 Most ick in sulcken plaets, most ick in sulcken tijt,
 Mijn goet, mijn vrouwe med', en kind'ren vworden quijt?
 O veel te svaren saeck, o veel te svare plagen,
 Opeenen tijt te sijn berooft van goet en nagen,
 Mijn soon mijn lieve soon, hoe deirlijk saegt ghy m' aen,
 Als ghy gevont, nochtans geboyt most mede gaen:
 Daer uwe Moeder laes! neer viel voor uwe oogen,
 Om dat de goede vrou geensins en vrou gedoogen,
 Dat u soet susterken soo deirlijk vverd ontschaect,
 O lieve goede maecht vvaer toe sijt ghy geraect?
 Och! had ick niet ghevlucht, och vvaer ick doot gheslagen,
 Soo had ick niet gessen het geen ick sal beklagen,
 Soo lang' dit gryse haer my hangen sal om 'r hooft,
 O vvee! my arme mensch soo deirelijk berooft,
 VVaer sal ick troost of hulp, vvaer sal ick bystant vinden?
 Een arm verlaten mensch comt svvaerlijk vveer aen vrienden,
 O Heer vveest mijn versterck, o Heere staet my by.

1. Handeling. 2. Verschooning.

Arm van state.

Liefde tot zijn naesten.

Liefde.

Vie mach hier vvesen doch soo deirlijk inde ly?
 Mijn vriend hoe klaecht ghy dns? vvat is u overcomen?

Arm.

O vrouwe vraecht ghy dat? het is my al benomen,
 Paert, koyen, schapen nie, vvat my heeft toe ghehoort,
 Mijn huys tot aßen leyt mijn goede vrou vermoort,
 Mijn dochter is ontschaect, mijn soon gequest gevangen,
 Soo dat ick nu alleen heb na de doot verlangen:
 VVant ick niet vveet te doen, ick vвете geen en raet.

Liefde.

V ongeluck (mijn vriend) my tot aen 'tharte gaet,
 Maer hoe is dit ghebeurt? van wie? vvaer is u vvooning?

Arm.

Te Soch-heyne sachmen vrou dees jammere vertooning,
Gelegen by d' Arm-stadt/ soo ghy vveet vvaer dat leyt?

Liefde.

Ja ick verstaen u nu 'tis my genoech geseyt,
Gaet binnen, rust u vvar, ick sal my gaen vercloecken,
Om voor u een'gen raet, troest ofte hulp te soecken.

1. Handeling, 3: Verschooning.

Liefde tot zijn naesten.

Hier over vil ick nu den rijcken spreken aen,
Hem doende naer Godts vvoort een hertelijk vermaen,
Als Esaias seyt, sy die daer sijn in noot,
Gheleydet in u huys, en breket doch u broot
den hungerigen, kleet den naesten na den eescher:
Siet dat ghy u selfs niet ontrect van uven vleesche,
V betering aldan toeneemt voor ons gesicht,
Ghelijck den dageraet doorbreken sal u licht,
En u gerechticheyt sal voor u henen treden:
Ia godes heerlijcheyt besitten sult in vreden,
My dunct alfulcke vvoort hem vvel vermorvven sal.

Esai. 58.

Esaias. 8.

1. Handeling 4. Verschooning.

Onbarmhartige giericheyt.

Eygen-eere.

Nichte, hou nichte, vvaer steect ghy doch al?
V tijt vvoort immers niet vvaer genomen.

Eygen-eere

Hola, vvat schuyt hier? vvie maect daer gheschal?

Onbarmhertighe.

Nichte, hou nichte, vvaer steect ghij doch al?

Eygen.

Hoe roept ghy doch dus? my dunct ghy vvoort mal.

Ick sal u voor al tijts genoech by komen.

Onbarmhertighe.

Kk ij,

Nichte

Nichte, hou Nichte, vvaer steec̃ ghy doch al?
 V tijt vvort immers niet vvaer genomen.
 Ghy soudt u des schromen had' ghy gehoort
 hoe Liefde den Rijcken nu vvil aenboort,
 Op dat hy sich voort,, verand'ren sou van state,
 En syne vreckheyt (die groot is) laet,
 Den Armen te bate,, t'onser onnceer.
 Daeromme laet ons nu nemen den keer
 nae den goeden Heer,, sonder te beyen,
 Oft anders sal hem dees Hoere verleyen,
 Wy moeten hem vleyen,, dat is u voor.

Eygen.

Holla vvat Neef, daer crac̃t de door.
 Daer is den Seignoor, staet vast en stille.

1. Handelinghe, 5. Verschooninge

Rijc van goede, Eygen eer, Onbarmhertige giericheyt.

De vvyle dat ick't nu al heb nae mynen vville,
 Mijn Schapen op het drooch, de Paerden inden stal,
 Het gelt in overvloer, daer by bos, berch en dal,
 Bevind' ick dat de mensch geen reden heeft te treuren,
 Dien by soo vele mach gesont te sijn gebeuren:
 Ick gae, ick stae, ick ry, ick vaer, ick vvaeck, ick slaep,
 In alles sonderlingh ick mijn genuchte raep,
 Den overighen tijt ghenuchlijck vvord' versleten
 in't spelen, dansen, oft in't drincken, oft in't eten,
 Ick vind' voor my gereet al vvat mijn harte lust.

Eygen.

En sijt ghy Neve niet vvat beter nu gerust,
 De Liefde merct̃ men vvcl heeft hem noch niet gevonden.

Omb.

Nu onsen vveet-sack doch al even vvcl ontbonden,
 Om hem tot onser nut met goeden raet te styven.

Rijc.

O vvat vermach en kan het klincken vande schyven,

O vvat

O vvat vermach 't gezicht van 't blickende geel ront,
Het gevee eenen moet, het opent ons den mont,
Het maect sijn meesters trots, stout, fortlich, en kloecmoedich:
De vvylen daer door krijcht alles overvloedich.
Gelijck het aen my blijft: Vvat sal ick seggen meer?
Het gae dan soo het vvil, vwie gelt heeft is een heer.
Dies heb ick niet te doen, als nae de eer te trachten.

Eygen.

Neef, vvy en hoeven niet veel langer nu te vvacchten,
Her is veel meer dan tijt dat vvy hem spreken aen.

Rijc.

Maer vvien sie ick hier? Ick moet een vveynich staen,
K'en hebbe (soo my dunckt) te voren niet gheken.

Omb.

Siet onsen keer., mijn Heer., is 'u vvaerts rechts gevrent:
Ick hope vvy by u te rechte sullen raecken.

Rijc.

Tot my vvaerts? Hoe doch dat? Seght op, vvat sijn u saccken?
Van vvaer is dat ghy comt? Hoe is u beyder naem?

Eygen.

Van Bree-*Straet* comen vvy, een plaetse seer bequaem,
Daer veel Kasteelen ende Sloten sijn ghelegen,
Die schoon sijn in 't gezicht, verciert met ruyme vvegen.
Mijn naem is Eygen-*cer*, tot uwen dienst bereet.

Rijc.

Vvat segdy, Eygen-*cer*?

Eygen.

Iae soo ist dat ick heet.

Rijc.

V heet ick vvillecom, u socht ick met verlangen:
Ick moet u vvaerde lief in mynen arm ontfangen;
Vvant my niet meer ontbreect, al d'ander heb ick doch.

Eygen.

O neen mijn heer en vriend, mijn Neef ontbreect u noch,
Soo ghy u ende my in overvloet vvilc voeden.

Rijc.

Hoe heet u Neve dan? hy houdt my ten goeden:
Soo hy my dienen kan, ick geef hem plaets by my.

Eygen.

Hy dient te vyfesen heer alijt aen uve sy:
VVant niemant t'onfer nut u beter kan ghelijcken
als hy, die vyillecom alijt is by den rijcken.
Sijn naem is Giericheyt, die onbarmhertich niet
uytgheven sal, ten sy hy daer veel meer voor siet:
Soect niemant deucht te doen, siet op sijn Eyghen-eere.

Rijck.

Ghy vrienden myne vreucht ick nu voorvaer vermeer:
VVant by den Armen doch gans niet is als verdriet;
Daer by den Rijcken niet als vrolickheyt gheschiet.
Dus gae vy t'samen in.

Eygen.

VVy volghen (heer) u naer.
V. Wat dunct u Neve nu? her is met ons al clær:

2. Handelinghe, 1. uytcomen.

Liefde.

VVaer ic den Rijcken volg, hy soect my steeds t'onst lieden:

VWant hy niet hooren mach van eenigh' arme lieden,
Hy volght slechts Eygen-eer, staet op sijn tijlijck goet,
Soo dat hy niet alleen den Armen van hem doet,
Maer selfs oock synen Godt en Heere niet en achter,
Alfoo dat hy eylaest de Goddeloose slachter,

Psalm. 49.

Daer David ons van seyt: Sy hebben hun verlaet:
op'tgelt en groot goet, devyl het hun vvel gaet,

Jerem. 9.

Op'tgelt en silver sy gans setten haer betrouwen,

Esaïas. 2.

Sy neyghen haer daer voor, voor haren Godt sy't houven:

Hy is soo stout en trais, dat hy nae niemants vraecht,

Psalm. 10.

Hy vilt alleene niet verhooren 'tgheen men klaccht

Psalm. 2.

voor d'arm-behoefte, maer alle syne stucken
selfs strecken met geveel den, selven te verdrucken:

Hy segenet sich selfs, en lastert onsen Godt:

VWie is

VWie is (seyt hy) ons Heer; en drijft alsoo den spot:
 Het veelck soo hy in tijts sich niet en laet berouven,
 Sal hy elendich mensch d'eeuvighe straff' aenschouven.
VVant wie hem op het sijn verlaet, sal vergaen:
 Den gierigaert en vvoert Godts rijck niet op ghedaen.
 Nochtans en wil ick hem daeromme niet verlaten,
 Maer sien oft eenich vonck in 't lest hem mochte baten.
 Hier comt hy, (soo my dunct,) de dore immers craect.

23. Psalm. 18.

13. Job. 1. 28

1. 20. 62

2. Handelinghe. 2. Verschooninghe.

Rijck van goede, Liefde tot zijn naesten.

Als nu soo ben ick gans tot mynen vil gheraect,
 De vyile ick by 't goet oock d'eere heb vercreghen,
 En soo tot d'arme volck gans niet en ben genegen:
 Het veelck by elck een my in 't aensien meerder maect.

Liefde.

O lieve vriend' ick bid' al sulcke reden staect:
 De Heeralmachtich Godten seghent uvve schuren
 alieene niet voor u, maer oock voor u gheburen
 die arm sijn. **V**Vant hy seyt: ses jaer u lant besayt,
 En soo daer van de vrucht inhalet afgemayt:
 Maer laet het ligghen stilt ten eynde van ses jaren,
 Op dat het arme volck het sevende mach garen.
VVijn. berch sult ghy oock soo nau aflesen niet,
 Maer voor den Armen me daer aene laten iet.
 Het coren op het velt soo reyne niet op oosten,
 Of ghy en laet daer vvat om d'Arme me te troosten.
 Hoed' u dat in u hert geen Belials nucke sy,
 Die spreek het sevend' jaer: het vry jaer is naeby,
VBroeders siende aen onvriend' lijck sonder gheven:
VVant by de Heer u dat voor sond' vvoort aengheschreven.
 Maer soo daer teghens ghy u Broeder mild' lijck gheest,
 Soo sal d'almachtich Godt (die in den Hemel leeft)
 u seghenen in al u voorghenomen vercken,
 Alsoo dat ieder 'tself oogschijnlijck sal beemercken,

Ec. 23. 11. 50

Le. 19. 10. 5.

Deut. 24.

19. 5.

Deutero. 19.

Capit. 9.

Deut. 15. 16

Daerom

Daerom de giericheyt uyt uwen huys veert,
En eygen-eer diet al voor hem alleene geirt,
Sirach. 14. Doet doch u vrienden goet al eer ghy comt te sterven.

Rijck van goede.

Vvel doch wat hoor ick nu? my selfs sal ick bederven,
Om and're die my 'tself en vreten genen danck,
Me Vrouw' hier van soo voort my 'thoof al veel te kranck,
Elck man sijn huys voorstaet, ick hebbe niet te missen.

2. Handelinghe. 3. Verschooning.

Onbermhertighe giericheyt. Eighen-eere.

Liefde sijns naesien. Rijck van goede.

O ns Meester hulp behoeft, kan ick te dege gissen?

Dus soo moet icker uyt, en toonen wat ick kan.

Vvel vrouwe staet ghy hier? gaet 't huys by uwen man,

En heeft hy u besocht, soo moecht ghy 't samen eten,

Exod. 20.

Al 'tgeen ghy seggen wilt, vvy oock al seer vvel vreten:

Prover. 5.

Dat elck sijn huys voorstaet, en 't sijn niet vreucht besit,

Begeirt een anders niet, segt hoe verstaet ghy dit?

Eccl. 4.

Maer vvel drinckt vwater uyt u grast, oft uwen bronnen,

Eet u broot, drinck u vvin, soo veel u God sal gonne:

En hebt ghy niet, het self in 't siveet vvy's aenschijns vint,

Vwie kloecklijck vercken vil genoegh te doene vint.

Eighen-eere.

Het is al luyaerts vercken, dit maect my me verolgen,

Die soo van straet tot straet de bedel-sacken volgen:

2. Tess. 3.

Siet vvy gebieden u (seyt Paulus) dat u hant

gesloten vvesen sal voor een alfulcken quant,

Die onordentelijck gaet dvalen by sijn vreten:

VWant die niet vercken vil, oock mede niet sal eten:

En wie doch vveet soo haest van eenich man bescheyt.

Onbermh.

Mat. 12.

Soo gy yets goet doen wilt, sult gy (soo Sirach seyt)

vvel toefien, op dat ghy de boeven niet en stercket,

En noch eens soo veel quaets als goet daer door vercket:

VWant

VWant Godt haer vyant is: hoe staet ghy nu en siet?

Liefde.

Die reden vrienden hoort niet tegens my gheschiet:
VWant ick dat self toe staen: maer bidde voor den Armen,
Die oudt van daghen sijn, die voor den Heere karmen,
Van kommer en gebreck: vvaer over dat men vveet
dees vvoorden sijn ghegaen van David den Propheet,
VVel hem die sich in't cruys van een arm menich
zeer vvijslijck draecht nae vvensch:
VWant Godt de Heer verloft hem toch in't ent,
Ten tyde van elent,
Godt sal hem noch bevaren fray en fris,
En salich voorgevis,
Oock niet toe laten dat hy in't ghevvelt
zijns vyandts vword' ghestelt:
De Heer sal hem troost brengen en ontset
als hy light sieck te ber,
En sijn kranck-bed veranderen in vreucht
van frische nieuwve jeucht.

Psalm. 42.

Omberm.

Met desen kout ghy niemants hier verheucht:
Dies ghy vvel meucht, met vveynich cere scheyden.

Rijck.

Sooghy doch hier noch langher vuilt staen beyden,
VWy gaen nae huys, staet ghy soo langh het u behaeght.

2. Handelinghe, 4. Verschooninghe.

Liefde.

Hoe vveynich hoort de mensch naer imants die hem klaccht,
Hoe onghuevelich is sijn hert, verstoet voor't schreyen
des Arm-behoefighens, hoe laet hy hem verleyen
Door Eygen eer, hoe valt hy op de giericheyt staet
die onbarinherrich is, en niemants comt te baet:
Seer vveynich hy gedenct, het gene staet gheschreven:
En vveygert geensins niet den Armen iet te geven

Psalm. 3. 27

Job 11. 17. Soo't u de Heere geeft, gh' doet u felven goet.

Job 21. 13. Maer d' Onbarmhertige bedroeft fijn vleefch en bloet,
Vie fijne ooren flopt voor't fchreyen vanden armen,
Al roept hy tot den Heer, hy fal hem niet ontfarmen,
Daerom elaes! is hy al veel te quallick aen,
Die voor fich zelfs alleen geen reden vvil verftaen:
Nochtans vvil andermael by hem doen mijn vermeugen,
Ick hope noch in fijn faeck mijn felven te verheugen.

3. Handelinghe I. uytcomft.

Onbarmhertige giericheyt. Eygen-cere.

Hoe hadden vvy dat hoerken.
Eygen.

Hoe vvas fy verbaest,
Sy vvas aen't snoerken.

Omb.

Hoe hadden vvy dat hoerken.

Ey.

Ia dat lieve moerken,
In haer verftant fchier raest.

Omb.

Hoe hadden vvy dat hoerken.

Eygen.

Hoe vvas fy verbaest.

Omb.

Ick vved fy soo haest,, haer niet en laet vinden,
Om voor creupelen, lammén, oft blinden,
Te maecken vinden,, als fy focht te doen.

Eygen.

Neen nevc,, die teve,, is veel te koen,
Ia eer morgen noen,, fy al vveder comt.

Omb.

Is fy den nichte soo seer onbeschromt?
Als of fy vermomt vyaer in haer bedryven.

Eygen.

Soo ick haer stoutheyt neef begon te beschryven,
 Ick moster aen blyven,, den ganschen dach,
 Sy gheeft my stilsvygens so menighen slach,
 Al maeck ick kleyn gevach,, het doet my dickvils smarte,
 En daer by speeltse noch soo niennige pette,
 Vermorvet herte neef van menich man en vrou,
 Soo dat sy gheraecken tot leetvvesen en berou:
 Ia vvorden vvel trou die onbermhertich vvaren,
 Sy leertse den kost uyt haren monde sparen,
 En gelt vergaren,, voor hun die ledich gaen:
 Ia vvat noch meer is, sy derf noch beslaen
 (al ist qualijck gedaen) de sonden te bedecken,
 Ia alle overtreding die tot boosheyt strecken,
 Dickvils sal sy trecken,, derhalven vvijten sijt,
 Sy verdraecht alle dinck, sy hoop alijt,
 S'is sonder vervvijt,, gelooft alle dingen:
 Sy kan de mensch oock so sonderlingen,
 Sonder quaet vvoort dvingen,, dat hy allene niet,
 het schaep os, ofte paert, het vvelck sy dvalen siet,
 Sonder eenich verdriet,, vveebrengt sijnen naesten,
 Maer vvel soo doet sy hem noch daer en boven haesten,
 Om (soo't gheschieden laesten) des vyants paert oft koe,
 (tvvelck onbehoorlijk is) hen vveerte te dryven toe:
 Ia is sijn Esel moe te dragen door sijn lasten,
 Soo doet sy hem tot nut sijns haters hand aen tasten,
 Al soude hy vasten, en i sijn versnyemen me.

1. Pet. 4. 8.

Psalm. 110. 12.

1. Cor. 11. 7.

Deut. 22. 1.

Exod. 24. 4.

Onbermhertige.

O loofse hoere had ick u hier ter ste,
 Ick seg niet vvat ick de hier onder dees solen.

Eyghen.

Rom. 12. 21.

Sy soect noch te vergaren gloyende kolen,
 VVar biter verholen,, op haer vyants hooft,
 Hier over sy menich de sinnen berooft,
 Die haer gelooft,, soo datmen siet spijfen,
 En laven met vvijn, die met afgrysen,
 Vyantschap bewyfen,, vvat dunct u daer van?

moel

Ll ij.

Onbermh.

Omb.

Hier over ick my niet genoeg verwonderen kan,
Is sy die teve dan, die door al sulck bedryven,
Maect dat de vyandt hier soo lang te land kan blyven?
Gebraken hem schyven, sy deef hem leenen vel.
Fy die Kack-joffron, fy dat loofse vel,
Is sulcx haer bestel? mochtse vel gaen by tyden.

Ey.

Job. 31. 29. VVat meer is: sy gaff lob naer sijn selfs belyden,
In't hert geen verblyden,, om sijn vyants gesucht:
Maer daer en tegen sy bracht hem in onghenucht,
Als hijt gherucht,, sijns ongelux aenhoorde.

Omb

Voorvaer de teef is vveert dat men haer vermoorde,
Met strop oft coorde,, dat vvaer haer recht.

Eygen.

Dat ghy u daer in stoort neef, dat staet vvar slecht,
VVy moeten in 't gevecht haer stercker vveder-streven.

Omb.

Maer nichte siet toch eens, vvar sal ons Godt hier geven?
V Vaer die niet beter bleven by 'rvier oft in sijn huys?

3. Handeling. 2. Verschooning.

Arm van state. Onbermhertige giericheys. Eygen-eere.

Eylaes! noch dagelijcx vvast mijn verdriet en cruys,
Berooft van huysinge berooft van al mijn haven,
Van kinders ende vrou, die door hun pynich slaven,
My mochten brengen yet: vvord ick noch metter tijt
soo vvel mijn goet gehoor, als mijn ghesichte quijt,
De leden sijn my stram, seer svvaerlijck kan ick bucken,
Hoe ick te voete ben betuygen dese krucken:
En 't gene my meer quelt, vvaer ick my henen set,
Ick niet alleene een, maer al de vveirelt let,
Sy nemen gans geen acht hoe qualijck 't my mach lusten,
Nochtans soo moet ick iny voor dese door vvat rusten,

Hein

Hem, hem, hem.

hoest.

Onbermhertige.

Oft men 'tself lijt oft niet,
Ba desen ouden geck te dege doch besiet?
Hoe vvel can hy de stoep van dit schoon huys verchieren,
Op grysaert vvech van hier, vvat sijn dit voor manniere?
Dar ghy u dus gaet tieren voor ander lieden door.

Arm.

Mijn vriendt en belcht u niet, ic comer eerste voor,
Ick bid u hout gemack, ick ben soo svack van leden,
Dat ick hem, hem, hem, nau ses stappen voort kan treden,
Oste vvel de beenen my begeben in het gaen.

hoest.

Onbermhertige.

Op, op seg ick van hier, u clachten sijn verstaen,
Van selfs hoort ghy voortaen de straten en de lieden,
Soo mismaect als ghy sijt, te rechte vvel te vlieden.

Arm.

Hem, hem, hem.

hoest.

Eygen eere.

Op, op, vvat vvacht ghy noch?

Arm.

Och! my katyvich man, hem, hem, hem, hem, och! och!

hoest.

Onbermhertige.

Vvat mach doch desen droch noch preutelen en praten?

Eygen eere.

Com ga vvy binnen neef, en laet hem op der straten,
Vveer soecken tuver baten,, een ander stoel oft banck.

Arm van state.

Daer gaen deest'vvee met vvil, en ick doch tegen danck:
Maer hier comt eene die seer vvaerdich is ghepresen,
Sy is alleene die by d'arme soect te vvesen,
God groet u vvaerde vrou, vvaer henen leyt den ganck?

3. Handeling. 3. Verschooning.

Liefde tot sijn naesten.

Arm van state.

Ll iij.

Een

Een blyde bootſchap vriendt my weder t' uvaerts dyvanck,
En nu ſoo vind' ick u te paſſe hier ter ſtede:

De Heeren van de ſtadt vermorv't door onſe bede,
De vryl' *Barmherticheyt* ſich daer oock vinden liet
ſeer vlytich nemen aen (ghelijck men claerlijck ſiet)
d'oud' Arnie by te ſtaen, jae ſy alreede bouwven
een Huys, een coſt'lijck Huys, daer die hun ſullen houvven,
Verſien met torf en hout, met goeden koſt en dranck.
Daer ſal nu menich menſch half blind, doof ofte manck
in leven heel gheruſt, tot dat hy door het ſterven
in't eeuwigh Rijcke ſal met Laſaro ſteerven.
Nu ſegt my vriend, hoe u dees tydinghe behaecht?

Arm van ſtate.

Ick danck' u vvaerde vrou die ſulcke ſorghe draecht,
En my dus onverdient nu helpt uyt de ſinerten:
Ick danck den vvyſen raet, die dit dus neemt ter herten,
En gheeft die niet en heeft in ſynen ouden dach,
d'Eeuwvigh Godt ons Heer het ſelf vergelden mach.
Hem, hem, hem, hem, hem, ick ben ſoo ſeer verkout.

Daer.

Lufde.

Nu Vader 'tis genoch, u hoeft gedeck't hout:
Ick heb alreede laſt u in dat huys te leyden,
De vryl' een plaets oft vvee alreede' is af gheſcheyden.
Barmherticheyt daer ick hier voor van heb ghemelt)
is datelijck al daer voor Moeder in gheſtelt.
Dit Huys naer de model ſal hebben tot verſchooningh'
beſonderlijck gheſtelt ſoo menighe ſchoone vvooningh',
Dat 't ſelve aen te ſien den menſch verheughen ſal.
Goetmoedicheyt al ree, een van die, men voor al
daer vinder heel volmaect. *Gheruſtheyt* is begonnen.
Van ſonden'trecht berouwen haect ſal ſpeuren konnen.
Ghehoorſamheyt, *Ghedult*, 't *Gekarm tot Godt den Heer*,
Goed' hope, *Zedicheyt*, en noch veel ander meer,
Men rechtend' is met vlyt, na d'Eeuwigh rijck t' verlanghen.
Den krancken tot een trooſt men mede gaet aenvanghen.
Soo dat in corten tijt het Huys ſal ſijn volmaect.

Arm,

Arm.

Mijn goede Vrouw, mijn hart al reede vierich haect,
Om 't selve aen te sien, het hooren my verheucht.

Liefde.

Siet daer recht uyt, ghy dat al ree bemercken meucht,
Hier zijn vvy voor de door, ick sal hier aene schellen,
En uve saecken gans de Moeder recht vertellen:
Vertoest my voor de door, een vveynich neder sit.

3. Handeling. 4. Verschooning.

Arm.

O Godt der Heeren Heer, vvaer me verdien ick dit?
Hoe sal my armer man al sulcke vreucht ghebeuren?
VWie hadde sulcx ghedacht, als ick began te treuren;
Verlaten, jae bespot, soo 't scheen van alle menschen.
Siet! soo heeft *Liefd'* verveest dees heeren nae ons vvenschen,
Om my en and're meer, die naect sijn ende bloot,
Van outheyt lamen stram te helpen inden noot,
Te helpen uyt den noot, te helpen als het blijcket,
Tot dat de siele ons uyt sterflijck lichaem vviijcket.
De tijt gebreeft my nu geen sins om boet te doen,
Op dat ick vlytichlijck met Gode my versoen.
Dies u eervvaerdighe vvyf en voorsienigh' Heeren,
Godt aller Heeren Heer de vreucht me vvil vermeerden,
En spare u gesont, tot dat de coude doot
met haren snellen voet voor uve doren stoot,
Die niemant can ontgaen, die niemant can ontrennen.

3. Handeling. 5. Verschooning.

Barmherticheyt.

Arm van State

Hooft vrient, rijst, komt in, ghy moet my leeren kennen:
De *Liefde* heeft van u soo vele my gheseyt,
Dat u de huyfinghe van *Oermoet* is bereyt,
Daer inne sult ghy u (hoe out ghy sijt) begheven,

Soo langhe als ghy noch op aerden hebt te leven:
Op dat ick uve siel op-offer onbevleet.
Ick heet u vvillecom, met vreden daer in trest,
En sijt voortane voor geen nootdrift meer beladen,
Soo langh ghy daer in blijft: dus volght de rechte paden.
Set op u murse vrient, en deet u gryse haer.

Arm.

Soo sal ick u ghebodt in ootmoet volghen naer.
Hier mede vvaerde vrou soo sal ick treden in.

3. Handelinghe, 6. Verschooning

Liefde. Barmh.

VVel Suster vvat seght ghy? VVy hebben een begin
nae onser beyder sin, hoe sal ment doch uytvueren?
De kost sal voor de stadt groot sijn en langhe dueren.
Hiet toe dient goeden raet, dit dient vvel overleyt,
Eer d'een van d'ander gaet, eer d'een van d'ander sicheyt.
Hier op soo bid' ick u, u meyninghe laet hooren.

Barmh.

Rijck van goed' moet hier aen, al soude hy sich stooren,
En geven (naer Godts vil) behoorlijck nae sijn macht.

Liefd'.

O lieve Suster hy hier in den dooven slacht,
Ick heb hem aengheveest derhalven menichverven:
Doch 't schijnt hy liever vil Godts aenghesichte de ven,
Dan dat hy gheven soud' van synen overvloet.

Barm.

Ten is noch niet genoegh; scheidt vveder eenen moet;
Gaet hem al vveder aen: soo hy dan niet vil achten
op Godt, die't seive vil, dat hy ten minst mach slachten.
den straffen Rechter, die in't lest hem heeft bedocht,
Als van een VVeduvv' hy seer dick vvert aenghesocht,
om d'eynde van haer recht, en in sich selven seyde:
Al vrees ick geen en Godt in't leven dat ick leyde,
Noch geen en mensch on tse: nochtans om dat dees vrou

my moylijck is, soo dat sy veel in't leste sou
my schande mogen doen, soo veel ick haer recht vvyfen.

Liefde.

Ick meyne suster niet dat ghy het self sout prysen,
Maer dat ghy heftich sijt om stercken mynen vlijt,
De noot en dwingt soo niet, vvy hebben noch al tijt,
Om hem een andermael met reden aen te spreken,
Ick meyn hy sal van Godt soo vvijs niet sijn geveken,
Daeromme gaet met my, ick hoop vvy treffen d'ure.

Berm.

Soo willen vvy met ons oock halen de Schrifsture,
Die vat vvy seggen, hem siet duydelijc verclaer

Liefde

Recht suster 'tis my lief: doch gaen vvy eerst eens daer.

4. Handelinghe 1. uytcomste.

Eygen-eere.

Onbermhertige giericheys.

Vvat dunst u neef?

Onbermhertighe

Het vvilter vuylen,
Hoe vvas sy op haer dreef.

Eygen-eere.

Vvat dunst u neef?

Onbarmhertighe.

Die loofte teef,
Deed' hem schier huylen.

Eygen.

Vvat dunst u neef?

Onbarm.

Het vvilter vuylen,
Sy klapt hem builen, en blutsen aen 'thoofst.

Eygen-eere.

Ja vat vvy seggen hy nu niet meer gheloofst,
Soo is hy verdoofst,, ja berooft van sinnen.

Onbarmhertighe.

Mm.

Die

Die lieve slap-scheet brocht noch ten huysse binnen
een ander om spinnen „ het geen sy had' gheroet.

Eygen.

Iac de loofse trompe heeft vry het vier ghestoet,
En hem gheloet „ met suycker soete reden.

Omb.

Het vvas al te vergeefs hoe vvy daer teghens streden,
Haer vvelghenlaeste zeden „ behaechden onsen heer.

Eygen.

Maer Neef hoe dickvyls sy u treden op u zeer,
Ick vvedde oft ghy meer „ by haer u laet vinden.

Omb.

Voorvvaer zeer noode Nicht sal ick't my ondervvinden,
Hoe vvel het oock dienden tot onser beyder nut.

Eygen.

Ey goy Manneken mijn, hoe seer vvaert ghy bedut,
En socht aen my u stut „ devvyl men openbaerde
't Geen Elaias ons seer duydelijk verclaerde:

Psalm, 43.

De giegeregaert en sal geen heer meer sijn ghenoecht,
VVant sijn doen dvvaelt heyt is, daer hy hem van beroecht.
En daer by onbeschoemt de *Liesde* noch vertelde,
Het gene *Lucas* schrijft, dat Christus selfs vermeldte:
Een Rijck-man by veel goets veel vruchts kreeg' van sijn lant,
Dies seyde by sich selfs: ick denck in mijn verstant,
VVat my te doene staet, vvaer ick in sijn goet sal vueren,
Ick vvete raet, ick sal doen meer'dren myne schueren,
En soo dan by mijn goet vergaderen mijn vrucht:
VVant veel te kleyne doch is alle mijn ghehucht,
En spreken tot mijn Ziel, ghy hebt voor vele jaren
veel goets vergaert, vvaer van ghy nu seer vvel sult varen.
Maer Godt seyde tot hem: ghy dvvaelt, siet desen nacht
vvont ghy u Ziele quijt, vvaer vverd' u goet ghebracht?
VVat had' ghy doch bedacht „ had' ick door mijn beleyden
met dese vvooden u van dees leef niet ghescheyden?
't Is nochtans vvaer (sprack ick) dat Godt ter eerē heeft
gheroepen menich mensch, die hy doch rijckdom geeft,

Iac

Iae goed'ren en gevvel't. Daer konden sy niet reghen,
Ghelijck als David seyt,
Godt geeft haer synen segghen,
Sijn huys sal sonder iet t'ontbreken
vol goets en rijckdoms alijt steken.

Abraham, Isaac, Loth, Iacob, Ioseph,
David, en Salomon veel goed'ren hebben ghehat.
Ghelijck oock *Hiskiah* had rijckdom, goet, en eer,
Iob, Iudith, Ioachim, en ander duyfent meer.

Hy vvil oock dat niet vlijt vvy spaersaem sullen vvesen,
Gelijck van Christo selfs vvy duydelijcken lesen,
Die tot sijn longhers sprack, de brockelingen gaert,
Dat niet te quiste gae, maer alles vvard' bevvuert.
VVie inden somer gaert,, is cloeck. VVie in't huys houven
roe siet, sijn kamers al vol rijckdoms sal aenschouven.
Maer vvie een vveynich, jae 'tgheringste niet en acht,
Van dach tot dach af neemt. Dus schaemt u niet, maer tracht
vvaer veel roegrypens is, te sluyten urve schyven,
Den uytgift, den ontfangh oock vlytich op sult schryven.
VVat dunct u Neef, en stont ick u niet kloeck'lijck by?

Onsh.

Maer hoe gheringe laecht ghy vveder inde sy,
Als vveer soo soet'lijck sy,, u'tmondeken de stoppen.
Nichte voorvvaer ghy had al veel te veel te croppen,
Mer haer te vvillen soppen,, een vvalging' voor ons is,
Sy hadden u voorvvaer (dat seg ick) veel te vviss,
Doen ghy uyt Sirach sprac't, sy oock uyt Sirach spraken.
VVat seyde d'een mach doch den vvrecken met goet maken,
Dat men hem rijk bevant, oyt geen sins vvlen stont,
VVat sal doch gelt en goet by eenen vvrecken hont?
Het is een boose mensch, die niet mach sien oft lyden,
Dat men de lieden doe vvat goets tot hun verblyden,
Maer vvender sijn ghesicht, en niemants en ontfermt.
Daer roe hoe vvierden u de ooren noch vervvermt
als d'andere hier by seer spytelijck ginck voegghen,
Een onversad'lijck mensch hem nimmer laet ghen degen,

M m ij.

Iac

Eccl. 5.

Wijsh. 112.

Johan. 6.

Math. 14.

Matth. 8.

Prober. 10.

Prober. 24.

Sirach. 16.

Sirach. 42.

Sirach. 14. 3.

Iae noch van giericheyt hy niet ghedyen kan.

Eygen.

Sy seyde noch vvat bet, dat meer neep lieve man:
Dus moeten vvy daer van, en kiesen ander hollen,
Liefd' en *Barmherticheyt* bevryden hem van't dolen.

Onbarm.

Ghevveken Nicht, 'tvolck comt, de predick is gheént.

4. Handelinghe, 2. Verschooninge.

Liefde. Barmhert.

VVy hadden ons in tijts by desen man gevent,
Ick hoop' het sal vvel sijn, men most alsoo beginnen.

Barmhert.

Iae Sufter ick heb moet dat vvy hem sullen vvinnen:
Des V Verrelts eer,, soo seer,, hy nu niet meer,, en acht

Liefde.

Iae noch in't leste hy daer gans niet op en dacht,
En syne giericheyt vol onbarmherticheden
hebt ghy soo hert en sterck met soeticheyt bestreden,
Dat sy gemindert is, ghelijck men 't selve merct.

Barmherticheyt.

Hy moet nu daeg'lijcx sijn met Godes vvoort versterct.
Daeromme laet onsgaen, versuymende geen ure:
Ick gae naed' Arme toe, gaet ghy haelt de *Schrijscre.*

Liefde.

Ick suyme niet, ick gae.

Barmhert.

En ick naer huys verlang',
Dies neem' ick derrevvaerts seer vlytich mynen gang'.

4. Handelinghe, 3. Verschooninhge.

Barmherticheyt.

Arm van state.

VV el goede man sit ghy en vvacht hier aen de door?
Het is al veel te kout, ghy moet u beter myden.

Hoe

Hoe ist nu met den ganck, en bet' ret niet by tyden?
Oft islet evennoch als het te voren vvas?

Arm.

Een out gebre'k'lijck mensch seer swaerlijck oyt ghenas:
Nu doch devvyl ick ben in dir ghemack ghecomen,
Soo dunct my dat de sucht heeft minderingh' ghenomen:
Dus ick my hier verlust, vermakende den geest.

Barm.

Nochtrans hier in ben ick voor u al vvat bevreest.
Gaet binnen by de vier, en vvarmt u, laet u raden,
Een vveynich couden haest den ouden man kan schaden.

4. Handeling. 4. Verschooning.

Barmhert.

Dits al mijns hertsen lust, dits alle mijn behagen,
Dat ick besorgen mach de ghene die daer klagen,
Dat ick vvat goets mach doen, en helpen menich mensch:
Dits alle mijn ghenucht, dits alle mynen vvensch,
In't dienen heb ick vreucht, in't dienen my vermake,
Als ick naer mynen last by swacke lieden rake.
Och! oft doch ieder een ghenoechsaem sijnde rijk,
Om aelmoessen te doen, vvaer soo begeerelijck,
En nae dit arme huys soo vlytich quame loopen,
Om goeden Olie van barmherticheyt te coopen
in Lampen der vveldadicheyt, op dat door't licht
den Bruyd'gom die voor gaet, sy kregghen in't gesicht,
En 'tkostelijck gevvaet, daer zy hun me verheeren,
Alsoo veranderen in vvitte suyv're kleeren,
Soo sijn litmaten doen, 'twelck rechte Armen sijn.
Dus doend', al vvaer't by nacht, sy door der Lampen schijn
gheraecken souden in de Bruyloft vol van vreuchden,
De rechte paden langhs, naevolghende de deuchden,
Die niet swaer sijn te gaen voor die den Bruyd'gom kent,
En syne liefde steeds tot hem vvaerts heeft ghevvent,
Die door medoghenheyt ghedreven sich ontfarmen

M m iij.

over

Over de gene die behoeven, als dees armen,
Doet dit (bid ick) terstont ghy aenschel menschen als
VVant d'ur is onbekent vvanneer hy comen sal,
Haest u doch vlytelijck na d'eeuvige vvellusten:
En laet de valsche die verganckelijck sijn berusten,
Op dat ghy niet te laet en klopper aende door,
En dies de Bruyd'gom seg, wie mach daer vvesen voor,
Al roept ghy schoon, Heer, Heer, voorvvaer ick ken u niet.

4. Handeling 5. Verschooning.

Wackerheyt.

Barmherticheyt.

VVat ghy bevolen hebt mijn vrouwe is gheschiet,
De bedden sijn ghemact, de potten sijn aent sieden,
d'Eet-plaetse is nu schoon gekeirt na u gebieden,
VVat ist dat u beliest ick nu noch meer sal doen.

Barmherticheyt.

Gaet deet de tafel kint, het is ontrent den noen,
Maect alles sy gereet, op datmen haest mach eten.

Wackerheyt.

VVel.

Barmherticheyt.

Staet noch vvat stil, eerst moet ghy niet vergheten
eens om tegaen, meret vvel oft ghy noch jemant siet
die out van dagen, arm mocht vvesen in't verdriet,
En brenget die hier by my, alcer vvy noch beginnen,
Ter vvyle sal ick gaen en doen u verck daer binnen:
Spreect *Liefde* daer van aen oft sy noch iemant vveet.

Wackerheyt.

VVel vrouwe ick ga.

Barmherticheyt.

Hoort toe ick heb noch niet gheset,
Als ghy haer spreken sult, groet haer van mynent vvegens
Haer seggende ick my na middach sal verlegen,
Tekomen daer sy vveet dat sy my vry verbejde.

Wackerheyt.

Beliest

Belieft u meer mevrou?

Barmherticheyt

Neen, dat u Godt gheleyde.

5. Handeling. 1. uytcomste.

Rijck van goede.

Voorvvaer *Barmherticheyt* en *Liefde* (die te samen
als gisteren voor den noen, tot mynen huysse quamen)
my tresten tot aen 'thert, beroerden mijn gemoet:
Maer als ick my bedenck, vvaer toe dit groote goet?
VVat is doch bygen-eer vol onbarmherticheden?
VVaer toe dit kostelijck gaen? vvaer toe 'thovaerdich treden?
VVaer toe doch arme mensck dit prachtighe ghelaet?
VVaer toe doch desen staet? vvaer toe doch dit gevvaet?
Devvijl ick overdenck dat ick sal moeten sterven,
Tot aerde vveer vergaen, en al vvat aerts is derven,
De uren loopen om, de dagen ende vveken,
Maenden en jaren me seer haestich sijn verstreken,
Die vvech is komt niet vveer, den ouden dach die naect:
En d'eeuvvich is so lang, dies 'thert in't lijf my haect,
Om vveten vvat ick heb te doen na de Schrifsture,
Op dat mijn sonden ick in't ende niet besure,
De Panvv' hoo vaerdich treet, recht den staet drayt en svviert,
Als hy de pluymen siet daer hy med' is verciert,
Die schoon van vervve sijn: maer als hy daer na vveder
op sijne pooten let, staet hy den staerte neder.
Soo gaet het oock met my de hovaerdy my quelt,
Als ick denck op mijn goet, aen siende 't groote gelt:
Maer als ick vveder in my selven overpeyse,
Dat ick in d'aerde moet, en hier alleen door reyse,
Soo schaem ick myner daet en lare den moet sincken,
Devvijl de sonden voor den Heere gronlijck sincken.
Siet hier comt eene die ick lange heb gevvaecht.

5. Handeling 2. Verschooning

Barmherticheyt.

Barmherticheyt. Ryck van goede.

Naer dat de Maerte my de bootschap heeft ghebracht,
Soo ist nu tijt te gaen om 'tgeen is voorgenomen,
Ick meyn mijn suster sal haest met *Schrijsure* komen:
Soo ick te rechte sie hier staet de rijke man,
Hy heeft my al in d'oog, soo ick bemercken kan,
ick gae hem te ghemoet.

Ryck.

Sijt veel-gecomen vrouwe,
Vedele gemoet met vreuchden ick aenschouwe;
Ick heb naer u verlangt, u suster comt zy me?

Barmherticheyt.

Ick meynden haer alree te vinden hier ter ster:
Ia denck veel dat sy nu niet lange meer sal leeten.

Ryck.

Vvilt ghy te vvijle vrou u niet wat neder settent:
De vvijl ghy dagelijcx loopt en u soo moede maect;

Barmherticheyt

Het is onnoodich vrient, alsulcke reden staect,
Daer komt mijn suster aen.

Ryck.

Hier in ick my verblyde,
Maer vvie heeft sy daer gaen beneven hare syde?

Barmherticheyt.

'Tis de *Schrijsure* die't ons alkan maken vroet.

5. Handeling. 3. Verschooning.

Liefde. Barmherticheyt. Ryck van goede. Schrijsure.

D'eeuvige Godt de Heer almachtich ende goet,
Diet alles kan en mach gemaect heeft ende mennet,
Vvien niet verborgen is, die alle herten kennen,
Vgonne vreed' en rust die hier vergadert sijt.

Barmherticheyt.

Amen, het sy alsoo, komt by ter goeder tijt,
Naer u soo hebben vvij gevacht met groot verlangen.

Liefde.

Liefde.

Soo willen vy vvat goets beginnen aen te vangen,
Segt soon gedenck u noch vvat lest voor vvoorden vielen?

Rijck.

'Tis daerom dat ick soeck de salicheyt der sielen,
My lust te hooren meer, soo ick ververven mach.

Liefde.

Siet de *Schrijsure* sal u halen voor den dach,
VVat u te doene staet soo ghy vvilft salich vvesen.

Rijck.

Dies sy de goede God gedancket en gepresen,
Ick hoore vlijtich toe alst u belief. begint.

Schrijsure.

Als ghy in u land oft stat een armer broedervint,
Vhant niet toe en hout, noch 'herte niet verherdet,
Maer leent hem mildelijck, dat hy gheholpen vverder,
Ia sonder jet daer van te hopen leent, u loon

Deu. 15. 7

groot vvesen sal, en ghy sulc vvesen Godes soon,
Maeft u vrienden, en vvilc van uyven rijck dom langen,

Lucas. 6,

Op dat u by gebreck in Godts voorstede ontfangen,

Lucas, 16.

Helpt den elendigen nootdrufigen te recht,

Psalm. 82,

Verlost hem die daersit by 'godloos volck in hecht,

Psalm 102,

Vel die barmhertich is, want hy sal eeuwich blyven,

Hy sroyt nyt ende geeft den armen van sijn schyven,

Maer sijn gerecht (devvil hy sulcx te doene poocht)

blijft eevvelijck, sijn hoorn mer eeren vvoort verhooght,

1° Job. 19. 17

Die d'armen zeven, is of sijn den Heere telden

Het goede sal hy hant tot betering vergelden:

Ezech. 18. 7,

Soo vwie den schuldenaar sijn pond vveergeeft in noot,

Den naecten kleet en hem die hunger heeft geeft broot,

Ezech. 18. 9,

Dat is een vromer man, die sal met grooter eere

vervveren blydelijck het leyen, sprecft de Heere,

Lucas 3. 11,

Soo vwie twee kleeren heeft, doet val dat hy d'een geeft

die naect is: alsoo oock met uyve spyse leest,

VVanneer ghy maeltij maect, soo noodet tot u spyse,

Lucas. 14. 13.

Ghebreckelijcke, blinde, kreupel' en gryse,

N n

Ghy

Ghy sult gheluckick sijn devvil sy hebben niet,
 V loon sal groot sijn als d' opstandinge gheschiedt,
 Dus vrienden doet vvat goets, den armen vuilt verheugen,
 Hantreyckinge vuilt doen, soo veel ghy sult vermeugen:
 Vergeet den armen niet als ghy eens vrolijk teirt,
 Soo sal u comen toe de vreucht die ghy begeirt,
Eccl. 11. 2. Deylt onder velen uyt, het over lang' vergaerde,
 G'en vveet vvat ongeluck kan comen op der aerde.
 Godt spreekt: siet Sodom vvas hoochnioedich; ende gaf
 den armen niet, daerom quam over haer de straf,
 En hebse vvech gedaen, om dese hare sonden.

Barmhert.

Dani. 4. 24. Daeromme mynen raet by u vverd' goet gevonden,
 Laet u gevallen, dat door de gerechticheyt
 de sond' u late los, soo datse van u scheyt,
 Van misdaet ledicht u daer ghy me' zijt beladen,
 Bevvijfend' (alst behoort) den armen u vveldaden,
 Soo heeft de Heer u Godt met u vve sond' gedult.

Schrijfture.

Eccl. 10. 12. 33 Vercoopt dat ghy besit, geeft aelmoes, maect en vult
 u buydels by den Heer, die nimmer en verouden,
 Een schat die niet vergaet, maer eeuwvich moocht behouden
 in Godes rijk, alvaer geen dief kan nemen van:
 Daer neven geene moer daer jet van schenden kan:
 VVant vvaer u schat sal sijn, daer sal sick 'therte vinden.

Liefde.

Dan sult ghy roepen, en de Heer u den beminden
 antvvoorden, en vvanneer ghy schreyen sult, sal hy
 u spreken toe, siet hier ick ben u vaste by,
 V schoon licht sal aldan opgaen in duysternisse.

Schrijfture

Strach. 14. VVel sy den mensche die soo goet is van gevissse,
Ps. 3. VVie den geringen doet gevvelt oft overlact,
 Sija Schepper lattert hy, en op hem niet en past,
 'rVVelck een verschriken is: en vveder daer en tegen,
 Hy cect Godt, die daer is den armen toegenegen,

Sooghy volmaect vvilt sijn ons Salichmaker spreet,
 Alsoo dataen u doen met allen niet ghebreect,
 Gaet vvat ghy hebt vercoopt, en geuet die't bederven,
 In't Hemelrijck sult ghy een groote schat vervverven.
 Dit hebbende ghedaen, com volget my dan na:
 Recht na de Vader toe, daer ick voor hen en ga,
 En sy verkochten al haer goed'ren ende haven,
 Na dat elck had van doen sijt d'een den and'ren gaven,
 Een die becariget en vvordet 't syne quijt,
 Een andere deylet uyt, en heeft meer t'aller tijt.
 Ghelijc't bleeck aende vveduvv', vvien's olie ende mele
 niet vvord' vermindert, maer behiel al even vele,
 Hoe vvcl sy daer van at, en dagelijcx af nam:
 Na dat Elias daer in Sarepta by haer quam,
 Die sy soo mildelijck vant vveynich heeft gegeven.

Rijck van goede.

Hier door ick inden geest soo heftich vvord' ghedreven,
 Dat ick nu gheven sal ghelijck ick vvil en moet,
 Den arm-behoefstigen de helft van al mijn goet:
 En heb ick jemants jet bedriegelijck ont vonden,
 vvil dat het self hem vveer vier dobbelt vvord' gesonden,
 Tot een bevestinge geeff ick hier op mijn hant.

Barmherticheyt.

Ghy hebt vervvorven nu hier door al sulcken pant,
 Die geen sins kan vergaen, noch niet gestolen vvorden,
 V lichaem sult ghy nu in vvitte kleeren gorden,
 V blinkend' aengesicht sal geven eenen schijn.

Schrijfture.

Volherdet ghy hier in soo sult ghy salich sijn.
 V Vant doen Sacheus had ghesproken suicke reden,
 Seyd' Iesus salicheyt is hem gheschiet als heden,
 Met vast betrouwen dan gheduldelijck vervvacht,
 De loon die daer toe staet, 'tself niet geringe acht:
 V Vant soo vvie mildelijck sayt, oock mildelijck sal mayen,
 Het vvclck den sayer doch in geender vvij's can schayen,
 Godt daer by maken kan dat t'allen tyden nu,

Mat. 19. 47.

Acto. 2. 45.

Mat. 11. 24.
13. 27.

1. Cor. 17. 10.

Luc. 19. 13.

Luc. 19. 13.

Col. 2. 9.

Alle genade sy in overvloed by u,

Op dat ghy hebbende ghenoechlaem alle dinghen,

Degoede vvereken meucht in overvloed by bringhen.

Ghelijck gheschreven staet: 'tgoet heeft hy by gheleyt

Mat. 25.

den Armen zijn goetheyt, gheduerft in eeuwicheyt.

Siet inden loncksten dach, den grooren Vorst der Vorsten,

Siend' aen zijn rechte hand' de geen die naer hem dorsten,

Sal spreken minnelijck: Komt ghy nu al ghelijck,

Die daer ghesegent sijt, besit het Coninckrijck,

'tVVeck u van aenbegin des vveirelts is bereeder:

VWant ick ben naect ghevveest, ghy hebbet my ghekleedet:

Hong'rig ben ick ghevveest, ghy gaef my spijs te dank:

Dorstich ben ick ghevveest, ghy gaef my goeden dranc:

Ick vvas een vreemdeling, ghy hebt my in ghenomen:

Als ick ghevangen vvas, soo zijt ghy tot my komen:

Ick hebbe kranck ghevveest, ghy hebbet my besocht.

Dan sullen die te saem schoof steken inde locht,

En segghen: Heer, vvanneer sijt ghy van ons ghevonden

dorstich oft hongherich dat vvy u laven konden?

VVanneer vvaert ghy doch kranck ghevangen ofte naect,

Daer s' u ver hulpe vvy eens by u sijn gheraect?

Hier op de Coninck hun antwoordende sal spreken:

Voorvvaer ick segghe u, ghy liet my niet ontbreken:

VWant vwat ghy hebt ghedaen de minste van de mijn,

(Van d'Arm' ist dat ick spreek, die myne broeders sijn,)

Dat hebt ghy my ghedaen; ghy sult u loon ontfanghen.

Tot d'ander die verschrict staen met berrende vvanghen

ter sijncker spreken sal: Vervloecte gaet van hier,

Daer niet dan vveedom is in't hels verschricktlijck vier,

Daer onbarmherticheyt en nydicheyt steeds heng'len,

Het vveck bereydet is den Duyvel en sijn Eng'len:

Hong'rich ben ick ghevveest, geen spijle ghy my gaef:

Dorstich ben ick ghevveest, ghy hebt my niet ghelaef:

Herberch heb ick ghesocht, by u ick geene vonde:

Ghy hebt my niet ghekleet, daer ick naect by u stonde:

Doen ick ghevangen vvas, en sieckelijck met smert,

Kreeg'

Kreeg van u geen en troost, niet eens besocht en vart.
 Dan sullen sy beanxt oock spreken : segt ons Heer,
 V Vaer, oft vvanneer vvy u doch saghen immermeer
 kranck, dorstich, hongherich ghevangen, sonder kleet,
 Oft vreemdeling, dat vvy voor u niet waren reet?
 Voorvvaer sal segghen dan de Coninck hooch gheselen
 vooreen antvvoort, (hier op soo sult ghy lieden vveten,)
 VVar ghy de minste niet van dese hebt ghedaen,
 Dat hebt ghy my oock niet : daeromme sult ghy gaen
 met beving' en ghesucht d'eenvvighe pyne lyden:
 Maer de rechtvaerdighe in d'eevvighe verblyden.
 Onthout, let op u stuck' ick gae, ick heb gheseyt.

5. Handelinghe. 4 Verschooning.

Rijk van goede. Liefde. Barmherticheyt.

Ghy *Liefde* bid ick u van my doch niet en scheyt:
 En ghy *Barmherticheyt* vult stedes in my vvercken,
 V by sijn doch alleen mijn swackheyt kan verstercken:
 Ick vvorpe nu van my, vvat vveirels men bevint,
 Telang' ben ick ghevveest verstocket ende blint.
 Neemt desen Tabbert vvech, k'en mach hem niet meer luchten.

Liefde.

Soo ghy vast hout aen ons, en hoeft ghy niet te duchten,
 Oft ghy sult salich sijn, alst voor ghesproken is,

Rijk.

O lieve vvaerde vrou ick houder voor ghevis,
 Dies hoop' ick vlytichlijck door u hulp nae te comen,
 Het gheen ghy hebt ghehoort, ick voor my heb ghenomen:
 V Vant alle mynen sin tot goet te doene streck.

Barmherticheyt.

Soo is Godts geest door ons in't herte u vervveest.
 Dies laet ons dan de Heer hier over r'samen dancken.

Liefde.

Godt goedertieren Heer, behoeder van den krancken,
 Een Broeder van de geen die arm van geeste sijn,

Den Tab-
 bert sal
 Hoehmoet
 geeten.

Naeft, dorftich, hongherich, ghevangen oft in pijn.
VVy dancken u dat ghy verlicht hebt vele menſchen,
Die al (alſt hier gheſchiet) om 't goet te doene vvenſchen:
VVe litmaten, die ſeer qualijck ſijn gheſtelt
om eenich vverck te doen, mits d'outheit die hun quelt,
De vviyl men mildelijck als nu beſtaet te gheven,
VVAer toe de meefftendeel van 't volck vvel vwort ghedreven,
Door uven Heyl' ghen geeft, door liefd' van uven Soon:
O Vader die daer ſit in uven hooghen Troon,
Gheeret en ghedient van menich duyſent ſielen:
VVeirt giericheyt van hier, die veel goets can vernielen,
En doch hoe langs hoe meer noch andere verlicht,
Op dat men t' uver eer meer ſulcke Huysen ſticht.

A M E N.

Slot-reden.

Leergierige. Verthoonder.

Dit heb ick nu gheſien, en hoop' het vvel t' onthouven.
Maer ſegt *Verthoonder* doch, wat gaeft ghy onst' aenſchouven
in deſe beelden ſtom ſoo onbevvecchlijck ſil?

Verthoonder.

Leergierige, het ſelf ick u verklaren vvil,
De vvyle ick in u ſoo grooten vlijt can ſpeuren,
Tot ſterckingh' van het geen ghy hebt ghehoort te veuren.
Deſe verthooninghen ſijn beelſche vvijs gheſchiet:
Die aen-de rechte ſyd' verthoont en ons bediet,
Hoe Tabitha (een Vrou, die groote aelmoes dede)
gheſtorven, vvederom door veler VVed' vven bede
van Petio vvirt vervveft, en vveer in 't leven bracht,
VVAer over ſy te ſaem aenſaghen Godes macht.
En even oock alſoo, vvie d' Arme mildlijck gheven,
Verryſen ſullen, en vervverven 'teenvvich leven.
Het geen ter ſlinker hant voor ooghen vvord' gheſtelt,
Toont ons de grouvvelen, de pijn, anxt en gevvelt,
Die d'onbarmhertighe hier nae ſal over comen,
Naer het exempel by den rijcken vverck ghenomen,

En in

En in het midden ons het wesen vword' verthoont
der geener die alsoo in eeren vverd' ghekroont,
Als hy gheraket mis syne barmherticheden,
Hier uyt dit tydelijck in't eeuw'ich huys van vreden,
Hy vwort seer fray verciert met witten kleeren sijn,
Daer by sijn aenghesicht heeft eenen claren schijn,
Ghericht als een Pilaer des Tempels hooch verheven,
Op't voor-hoofst hadde hy des Heeren naem gheschreven,
Liefd' en Barmherticheyt hem wesen daer het Lam,
Op Sions schoonen berch, met vreucht sijn ruste nam:
De goude Mueren schoon, de costelijcke vvercken,
Met Iaspis en ghesceent, verciert in alle percken,
Voor ooghen stelden ons den overgrooten schat,
Van't nieu Ierusalem, Godts vvoor-plaets en sijn stat:
De Bruydt des suyver Lams, en d'erve sonder vlecken,
Vvaer nae dat sulcke deucht den menschen doorgaens trecken.
Dit staet u dag'lijcx voor, staet hier op vlytich acht.

Leergierighe.

Op dat ick 't selve doch te beter noch ghedacht,
Vvenscht ick veel ander mael te siene dees Verthooning'.

Verthoonder.

Soo staet een vveynich stil, de Strafen de Belooning'
ick noch eens thoonen sal, op dat een yder mach
bedencken alst behoort op synen lesten dach.

Leergier.

Ick danck' u vvaerde man, ick danck' u die't ghemoet
aldus bevveghen kont van't quade tot het goet:
Men sal voortaan by my meer medelydens vinden:

Verthoond.

Dit neemt alsoo in danck, en maect u Godes vrinden,
Door de barmherticheyt, en liefde tot den Armen:
Vwie hunder sich ontfarmt, Godt sal hem oock ontfarmen.

VVtlevender jonste.

Recht moet recht zijn.

Refereyn

Ghy aertſche kinderen, die Chriſten u laet noemen,
 Dat ghy alſulike ſijt, beſhoonet metter daet,
 Ten is doch niet gheueech een Chriſten ſich te roemen,
 Maer door u wercking' tſelf u te betuygen ſtaet,
 Het voorbeelt onſen Heer Chriſtus u vore gaet,
 Die ghy na uwe macht in liefde na moet ſporen,
 Beihooit barmherticheyt, den armen komt te baet,
 Toont dat den eenen voor den andren is gheboeren,
 Op dat door uwe ſchulde geen menſch en gae verloren;
 En ghy by uwen God in ongenaed geracēt,
 Want Chriſtus' thoofte ons t' ſaem voor 't lichaem heeft vercoren,
 Daer by 't ghebreckelyck lidt tot meerder, eer gemacēt;
 En ſo ghelijckermijs 't gewonde lichaem haect,
 Dat ſijn beſchadicht lidt, ghebouwen oft geſneden,
 Weerom geueſen waer, wie cranc is ofte nacēt,
 Wil Godt men helpen ſal in ſyn behoefticheden,
 Liefſt ghy Chriſtum het hooft ſoo trooft dan oock ſijn leden.

1. Coſ. iii. 12.

Hier hoort men d' eenen menſch clacē! van honger clagen,
 Den anderen van dorſt, de derde van commer weent:
 De vierde van gebreck in ſyne oude dagen.
 De vijfde lidt dat hem een penninck werd geleent.
 De ſiſte is ſoo krank dat hy te ſteruen meent.
 Hier comt een vromdeling. En daer ſit een gevangen:
 Maer merſt de herten al verberſyn en verſteant,
 De wyl de giericheyt ſoo waſt hun bliſt aenhangen;
 Ia geen geſucht, ghekeren, noch geen betraente wangen,
 De ſelue eenichſins vermormen tot het goet,
 Och! of hy mildelijck gaef, die mildelijck heeft ontfangen,
 Ghelijck hy doch voor Godt ſchuldaich, en moet.
 Maer neen, ſoo eenich menſch den rijken clachten doet,
 Hy antwoort wel, wort warm, verſadicht, gaet in vreden,
 Wat helpt dat even wel? bedroeft z'n vleſch en bloet,
 Laet den behoeftigen ſoo ingeholpen treden,
 Liefſt ghy Chriſtum het hooft ſoo trooft dan oock ſijn leden.

Bemerct ghy aertſche volck, Wat binnen Sarpai dede
 de Weduwe, die niet tot haren noodrufft hadt
 als Weynich Ols, en een Weynich weels cock mede:
 Nochtans Eliam zy (die haer om eten badt)
 ſoo mildelycken gaf, d'alwachtich Godt doch dat
 gheſegent heeft, dies zy gheen mind' ringh' heeft ghevonden;
 (Hoe wel zy daghelycx daer af nam, en van al)
 Tot dat de Heer op d'aerd' weer reghen had gheſonden.
 Laet uwe buydels dan voor d' Arme zyn ontbonden,
 Alijt wat geets te doen den Armen wegert niet:
 Maer geeft, en u werd' oock ghegeven: Allen ſonden.
 Een volghedraete maet in uwen ſchoot ghy ſiet:
 Ontſluit u Water-beeck, dat u fonteyne vlies
 voor die't behoeven, lang's de ſtraſen uwer ſteden.
 Soo wie barmhertich is, barmherticheyt gheſchiet;
 En ſalich ſal by zyn nae ons verloſſers reden.
 Liefſt ghy Chriſtum het hooft, ſoo trooſt dan oock zyn leden.

1. Regu. 17.

Cap. 10. 19

Proverb. 3.

Lucas. 6.

Proverb. 1.

Mat. 5.

PRINCE.

Prince Cornelius een Hooft van hondert knechten
 en een Exempel zy. die veel den Armen ſchanck.
 Daer by de v aerde vron Dorkas, die veel luyt rechten
 by vele Weduwen, behorſtich ofte cranck;
 Menſach haer by d' arm' volc, wie doof was, blind, ofi manck;
 Sy byſtont inden noot, iae mildelyc heeft ghegeven,
 Waer over als de doot haer iel te ſcheyden dwanck,
 Door veel voor-biaden ſy ghewoet wierd tot het leven,
 En is een Wyfelys alſoo noch overbleven.
 Volghet haer voetſtappen nae, ſoo ſult ghy naer u doot
 in' ton verganckelyc mei haer oock zyn verheven,
 Al waer dat uwen loen zal weſen over groot.
 Dus breeft den Armen doch die hongh' righ is u broot:
 Die in elenden zyn, in huys neemt, hoort haer bedem:
 Den naecten cleedet, helpt den ouden inden noot;
 Ontlader u ghemoet van alle gier'ge zeden.
 Liefſt ghy Chriſtum het hooft, ſoo trooſt dan oock zyn leden.

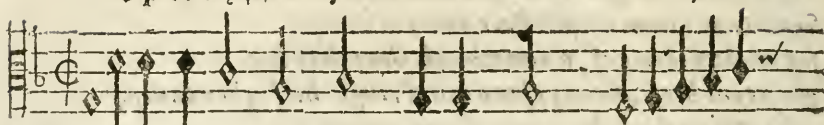
Acto 10. 30.

91

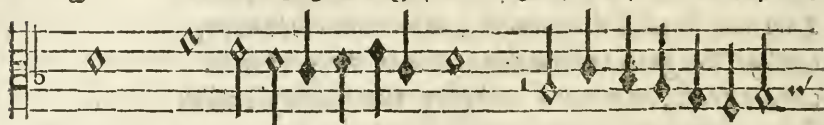
58. Eſai. 7.

Liedeken.

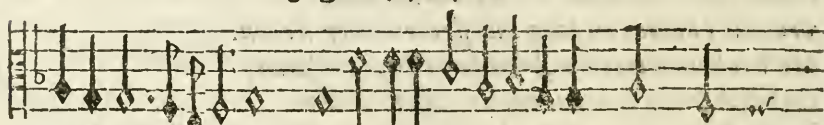
Op de wylse/ VVy lesen in Esdras van den vvijs

Ghy alle die tot den Heere gesint/ t'hoofst Jesum Christum

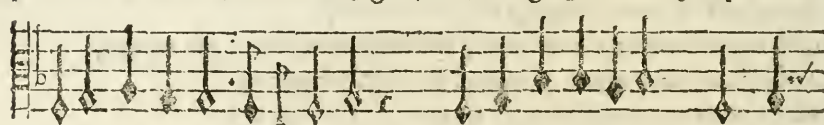
minst/ Welhoont dat ghy hem sijt seyn vrint/ En troostet day

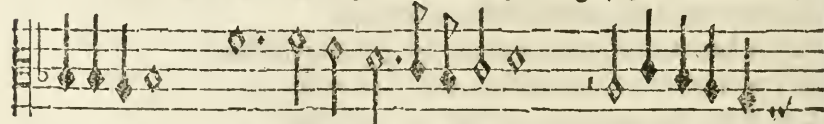
zijn arme leden: Siet gy een die behoeft sy veest niet kint/ Maar

stelt u als Godt kint/ En geeft/ op dat ghy vint Het sevsich

Roninckijck vol vreden. Het welck is toegeseyt/ En say

begijn bereyt/ Ghy die over danner Siech soo

goddelijck vnsanney.

Deen Weesey helpet te recht in noot/
Deylt onder weel u broot.
Kleet hem die naect is oft bloot.
Besoecht die daer sijn ghevanger.
Hein die te bedde leyt (met pijn groot/
En lijd soe menich soot/
Der hy comt tot de doot/
Maer maer hy wenscht (met groot verlangen/
Toereyct tegeen hy behoeft/
Macht ghy hem niet bedrueft/
Dat hy niet klage
Over u ten iongsten dage.

Wissel Sodom (spreect der heeren heeren)
Hoochmoedich man den heeren/
Alleen (maech) sekerly heeren/
En heeft den aumen niet gegeven:
Siet dit heeft my ghedaen int heet soe seer
En (mit) mijn schaepken teer
Oock riepen (meer en) meer/
Zoo hebbe ick haer seck ghedreven.
Dirch ist een groote sond/
Niet doen het geen men kond/
Door die daer schreyen/
En soe (met) sinet den troost verbeven.

De secke (man zeer hooch in sijn ghevoel/
De seyl hy had groot goet/
Seed alth een boose (menssch) veruot/
Lasarum van sijn door verlagen/
Die zeerich/ krank/ seck qualijcken te soet:
Maer God die danne seest
Tot aller tijt behoet/
In brandt schoot hem dede dragen.
De rijcke (man die steef/
Het seveich seer veruot/
Daer hem (met) hemey
Seey drop secker) mocht ghebeven.

Ghy Princen die hier minnelijcken geeft
 Den geeney die niet heeft/
 Ey daer toe Way outgedey heeft/
 't Is oft ghy dat den Beere teldey:
 Ghy sal u berispen dat ghy niet sneeft/
 Maer eersich by hem heeft/
 Komt dan die aegher bleeft
 Beest aelmoed/ Godt sal't u vergeldey
 Ghy Broederh Way de konst/
 Gaest unt levender jonst
 Doet den ghelijcken/
 Want Voor al u Trou moet blijcken.

uyt levender jonst.

Recht moet recht zijn.

Z. Heyns.

Haerlem tot die van Noordwijck.

Gelijck door 's Hemels obgh' (mits sijn gulde stralen)
Het licht der sterren bleech / en des nachts onder gaen /
Ja wolcken swart door byter' verlicht' des werelts salē
Alsoo oock door u ghesicht sulck vrechdich licht neem aen
mijn hert / ja minder niet dan 'top' noch heeft ontsaen /
Soo angh' naem my dit is / soo welcom moet ghy wesen
Cantijcke Lely schoon / die't hebt V Vt liefd' bestaen,
Tot mijnen d'ner eer / en d' Armen nut ghepresen /
Die sich niet deucht verselt heeft vooz gheen quaet te vreesen.

Antwoordt.

Wp danken den wel-riekenden Speel-cooren,
Om dat zy aen den Lely onder den dooren
Op dese haere Trouvve doen blijcken,
Tot consts vermeerderingh' / en des Armes oozboozen /
Op dat die niet en comen te gaen verloozen.
Soo wil nu verleenen onder standt sonder beswijcken /
Als hy duer zijn gheboort en besyn denis ons hertelijcken
heeft verlost / doen wy met sonden waeren belaeen /
Tot bewegingh' van dien / wy van Reithorica niet strijcken /
Als men hier epntlijck mach kijcken / V Vt liefd' bestaen.

uyt liefd' bestaen.

De Lelie onder de door'n
van
NOORTVYCK.

NOORTWYCK

Zacheus

Tabitha

Cornelius

Judas

Ananias

Saphira

Midas

DINTREDE VAN NOORTVVYC VERTHOONT

Dooz de performinge van Zacheus, Tabitha, ende C. Centurio wat drucht een barmhertigh Mensch opt toezicht/
ende wat verschijtelijck quaet een gierich Mensch/ dooz de vertooninge van Judas, Ananias, Saphira ende Midas.

PRESENTATIE.

Daer dien nu alst behoort ons Intre is gedaen/
Behandigen wy u ons Blascoen/ VVt liefst bestaen,
Eenbondelijck om Trouvv's blijcken te verstercken/
Neemt aen ons cleyn gonst//tot const// hier begaen:
Als daer toe jonck sijnde/ oock weynich belaeu/
Willende niet ophouden naer Godts liefst te hercken/
Daer toe hem believen wil in Leecken en Clercken
te storten sijn Gheest / tot des Armes behouven/
De wijs sy out sijn/en niet moghen wercken/
Mildelijck in te legghen/om haer Siel niet te bedrouven.

VVt liefd' bestaen.

RHETORICA tot de Lelie van Roortwijck.

Eyschende des Intredes verclaringhe.

Al mach Ildis breyt dzagende eesel sijn dooren opsteeken
met de vliech op de disselboon sich pluymstrijckich smecke/
Al mach Momus schijndeuchdich niet suer stemich gelaet
dees mijn nutte Constrijcke seest lasterlijck versprecken/
off Affjonstich sijn hert eeten doo? boosen haet/
Ja al mach ons Discordia aendoen seer groot quaet/
so hout doch dees vrees' thet so treurich niet bevangen/
Off' tgeen ghy Leliigen onder den doorn, VVt liefde bestaet,
treck my tot meerder vreucht/ dies bluscht doch mijn hert ver-
volgent dijn werc/en weest seer vziutlic vā my ontfagē. (langē
Refercyn.

Balade op den Intrede.

Sacheus de eerste barmhertighe, zalighe.

Vat denht oyt wracht een mens barmhertich liefdich goet,
Sal den sin van ons Intreey al hier gheven.
Eerst den barmhertighen Sacheus ons ontmoet,
Die Christus herberghden: en daer beneven
veel weldaden aen d'armen heeft bedreven,
Wacrom hy selfs na dees hem ginck pogen,
Desen deelde rijcklijck aelmis by zyn leven,
En liet lichten zyn wercken in smenschen ogen,
Waert zaek dat hy iemant hadd' bedroghen,
Gaf hy vier-vant weder, zoo hy't hadde ghedaen:
Daerom hem Christus oock ginck verbigghen,
Om dat hy sulike wercken hadde bestaen,
Wert nu Abrahams zoon (zejt Christus zaen),
En salich zy u huys, en zalicheyt ghenier.
Dit wracht een liefdich mensch, die op den Armen siet.

Tabitha.

Den tweede moet ick hier hy voughen,
Wat dencht zy deur barmherticheyt heeft vercreghen:
Siet hier aen Tabitha, niet om zien te vernoughen,
Die alijt Wandelae de barmhertighe wighen,
Waer door zy heeft ghenoten een wonder zeghen,
Van Petro deur Christi Godtlike daeden:
Want zy sieck zijnde, end' tot sterven ghenegen,
Iac nu ghen een hebbende de dood'like paeden,
Siet werdet werweët uyt Godts ghenaden,
Door Petrum't Instrument, O! wonder Virtuit,
Virtuit van barmherticheyt' buiten alle raeden:
Siet! uyt de doot deur Almis het leven spruit,
Ise een eenwich leven, roupt over-luit,
Geen grooter dencht van een barmhertich mensche-
doen, dan sulcken daer Gode zelfs om wensche.

Cornelius Centurio een Wonder Instrument,
 Heylich, Gods-vresende, die hem oock beminden,
 Noit wiste beter te doen, dan een present
 te geven aen d' Armen, Godes gesinden:
 Seecker hadde deusen Godts vriendt beter connen vinden,
 Hy haddet voormaer te Wege gebracht;
 Dock om dat hy Godes hert te recht kinden,
 Heeft niet beter dan aen d' Armen gedacht,
 Denckende 't zijn siende goden, die welck' haer clachs
 tot Godt doen, die hy ons rocommandeert
 zoo zeer, end' deelde zijn goet door goddelicke cracht:
 Waerom hem Godt door zyn Voort heeft vereert,
 End' den geest geschoncken, ô! rijkdom weert.
 Soo dan geen grooter dencht vracht een mensch spoedit'
 dan die d' Armen bemint nyt liefsa' overvloedich.

Den eerste ongodt-salighe.

Isariot.

Nu wat quaet een gierich mens onvroet,
 Can men hier oock ripelic wel bewysen,
 't Es voormaer giericheyt, giericheyt die't hem doet,
 Wi veel Exempelen, dit eerst sal ryzen
 in Iuda Isariot een gierich afgrysen,
 Hoe hem giericheyt onvroeden, ende maecte een onruste,
 Die welcken Wy hier affbeelden met deese advysen,
 Die zyn eygen Heer deur giericheyt verradelick cusse,
 Nochtans hy zyn giericheyt zoe quaelick bluste,
 Dat hy hem verkingh, end' bracht in doets smerte,
 Door de straffe Goats, dees (zeg ick) onluste
 maect giericheyt giericheyt in's menschen herte,
 Deur giericheyt bedreeff den booswicht dees schad'like perre:
 Soo dan geen dinck een gierige meer verwoet,
 Dan giericheyt zelfs, die zulken quact voet.

Ananias met Sapphira.

Besiet oock Ananiam met Sapphiram aen,
Wat mocht haer giericheyt troosten off baeten?
Ja door die waeren zy zwaerlick belaeen,
Om dat zy rechte aelmissen gingen laeten:
Waerom Petrus met recht haer schyn te haeten,
Seggende: hoe heeft u den Duyvel zoo beseten,
Hoe onvroet u de giericheyt, ghy gierige vraeten,
Hoe zijt ghy in giericheyt zoo onvermeten,
Achterhoudende u gelt, gaet d' Armen veten:
Siet! ghy hebt gesondacht Gode en zijn geest.
Hoe onvroeden haer giericheyt: als men 't quam te weten
dat zy 't besturven gebeet bedeeft,
Deur giericheyt quam haer over des doots tempeest,
Opeen staende roet zoo. Werdet verbreijt
Wat quaet een gierich onvroet, te weten giericheyt.

Midas.

Aenschout een Heydens Prins in zijn giericheyt blaecken:
O! giericheyt, giericheyt, bedriechelicken schyn,
Dees wens't deur giericheyt het geen hy conde raccken,
Dat het soud' werden goud, onvroed' like pijn,
End' gierich vreckich quaet, ja dodelick venijn,
Door zijn vreckige wens most' deesen den doot sterven,
Eetend' zijn eygen doot, in goud verandert wijn,
't Welc hem heel maect onvroet, dat hy moste beervven
een schrickelicken doot, ziet wat ghy doet verwerpen,
Onvroetend' zoo een mens, o! ijselick gesicht,
Des giericheyt onvroet, ghy doet oock verderven
een mens die u bemint, deur u gierige schichte,
Die zeer onvroedelick in 'menschen herte vlicht.
Siet aan 't schrick' lickste quaet, 't Welc maect onrust, ende broet,
Is zelfs de giericheyt die in een gierige vroet.

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

1. Armen.

2. Armen.

Veel Mensch.

d'Onbermhertige.

Giericheyt.

Sommich mensch.

Christus

Engel.

Diabolus genoemd *Legio*.

{ *Twee Zin-
nens.*

Twee Arme menschen, armlick gecleet.

Och! vvat zijn vvy arme Menschen op dees vvecrelt geacht?
Nier min als niet, en luttel troost vervvacht
van veel menschen, die ons vveynich deelen,
Luttel zy ons doen, van bystant in ons gheslacht,
'tZy in ziekte, die by ons zeer gaet verveelen,
Door coude, honger, dat 'tgemoot gaet ontfceelen:
Ick seg dat Sommich mensch niet en dee, vvy mosten vergaen,
Veel hebbē geen meede-lydē, zy verhoorē ooc niet ons queclē,
Hoe vvel vvy met veel gebreecken zijn belaeen,
Met veelderhande ziekte vvy meede zijn bevaen,
'tVVelck met recht vvel armoede mach heeten:
Arm ben ick,, en hier by moet ick,, doen noch een vermeten,
Arm te zijn, en dan noch met ellendt ben door beeten:
Dus vvy lyden veel, ick cant niet uyt svveeten,
En van goede luyden moet leven, dat my in't hart gaet vvroetē.
Maer hierom en wil ick mijn Godt niet vergeeten,
Maer hem noch loo en, die ons druck doet versoeeten,
Datmen noch Sommich mensche vint die ons groeten
mer goede vvoorden, zy tot ons verjolyfen
deelen ons mildelijck: zy oock zulcx doen moeten
door Goodts geeft, die in haer gaet ryfen.

P p ij.

D'AA.

2.3.8.

Daerom wil den Apostel den menschen onderwyfen,
 Seggende: wie daer twee rocken gaedreghen,
 Die moet tot ons Arme vry zijn geneghen
 om hem een te deelen, 't welck is om prysen:
 Wie daer oock spys heeft, die moet ons spysen;
 Want hy dat boven al van Veel mensche doet begeren.
 Siet! doen hem de Pharizeen vildemolesteren
 dat hy hem niet en vvaschte voor den eeten:
 Christus bestrafte hem daer in, end' deed' haer vveeten,
 Ick vil alfulcx niet, maer ick begeer' gemeyn,
 Deel aelmisse van u goet, ziet soo ist al reyn.

Veel menschen nyt.

Hoe mach 'smenschen hart dees VVerelt beminnen certeyn?
 Dat doch al vergaen moet in dit tijtlick leeven, (cleeven,
 Gout, silver, jae alle costelijckheyt, ende vvar daer noch aen gact
 't Moet al t'nier vverden, en als dreck vergaen.
 Wat baet oock rijckdom, die daer meed' is belaeen,
 Als vvy doch al nyt dees VVerelt moeten vaeren?
 En dat ghy oock leefde dobbelt Marhufalems jaeren,
 Soo moeten vvy nochtans de doot in't laetste smaecken:
 Wat baet dan vveelde die men hier soeckt te maecken?
 Als gelt, juvveelen, daer men heden-dachs nae gact pooghen,
 Verongelijcke malcanderen, legghen in loofheyt bedooghen,
 Om 'rmeeste goet vande VVerelt by een te raepen,
 Daer nochtans geseyt vvert tot meesters en knaepen:
 Als u broeder comt totatmoede groot,
 En hem gelt leent als hy is nacckt en bloot,
 Suldy geen vvoecker nemen van zijn hant:
 En als hy u oock geeft zijn cleet te pant
 tot verseeckerheyt uvves gelts (al ist u vvonder)
 suldy't hem vveder geven, al eer de Zon gact onder:
 Ick de Heere u Godt gae fulcx begeeren,
 Iest aelmisse van u goet, vvilt u vermeerden,
 en u vlytelijck vveeren, vvilt daer nae trachten.

Daer-

Daerom God bestraffen die luyden niet machten:
Ick heb u grouvvelen ghesien (seyt hy by Ezechiel)
Dat ghy den nootdrufte verlaet, en helpt haer niet vvel:
Vvaerom hy haer plagen ginck senden,
Om dat zy haer oogen alsoo vanden armen vvenden.
Noch seyt Esaïas, leytsfe in huys, verhoort haer smeecken,
Spijtsfe, cleetsfe, vvilt voor hen u broot breecken:
Dus bid ick u Heer, gheeft mijn hier toe viericheyt
Bevvaert mijn van d'Onbermhertighe: oock van Giericheyt. Esec. 16. 40.

Pause.

*Twee Sinneken uytcomende, d'een gheheten
d'Onbermhertighe. d'ander Giericheyt.*

VVaer zydy nu maetgen?
Giericheyt.

Hier ben ick u vogelaer.
d'Onbermhertighe.

Comt voor den dach.
Giericheyt.

Iffer vvat te doen?
d'Onbermhertighe.

VVel hoort mijn praetgen.
Giericheyt.

Ghy sijt een logenaer.
d'Onbermhertighe.

VVaer zydy nu maetgen?
Giericheyt.

Hier ben ick u vogelaer.
d'Onbermhertighe.

Comt zaeyt nu u saetgen.
Giericheyt.

Dat ick soo licht als een vogel vvaer.
d'Onbermhertighe.

Doet altijt soo veel als ghy mach.
Giericheyt.

Ick vvil mijn soo vvel als ghy spoem.
d'Onbermhertighe.

VVaer

VVaer zydy nu maetgen?

Geericheyt.

Hier ben ick nu vogelaer.

d'Onbermhertighe.

Compt voor den dach.

Giericheyt.

Iffer dan vvat te doen?

d'Onbermhertighe.

Ghy vveet het beter dan ick.

Giericheyt.

Dat is doch vvaer: vwant alle bey moettē vvy ons naerſtich ſpoen,
Om den Duyvel te helpen aen veel vverck.

VWant 'tvolck vvort dagelijcx gierigher zoe ick bemerck,

Daerom moeten vvy beyde in deefe ſaecke treden,

Dat vvy veel menſchen met loofer reeden

brengen, dat hem een ander mach aenſchouven:

VWant 'tis licht om doen, elck is gaern an 'thouven,

Hoe ſy ſlechs 'tgoet moghen crygen gach zy na ſporen,

Niet vvech deelen te voren:

Hoort nae 'tverſtant.

d'Onbermhertighe.

Maer hoe vvildijt aenleggen?

Giericheyt.

VVel met deſen ſtock-beurs, die ick hier heb in mijn hant,

Die moet ick hem geeven, dus ſal ick hem daer toe coopen

ick vveet voorſeecker hy ſal ons naelooſen,

Daer is gelt in by hoopen, vvat dunct u ſal ichē niet vervvinnen?

d'Onbermhertighe.

ick vveet niet vvel, hy iſte ſcharp van ſinnen,

De ſchrift is in hem binnē: jae alſoo vaſt,

Dus ſal't quaet om doen zijn datmen hem verrast,

'Tis een arch gaſt, meent ghy die ſoo licht te becaecken?

Gierich.

VWat ick vvil hem op een ure Papou en Geus maecken,

Soo ſal ick hem naecken cloeck ende eeben,

Ghy zout niet gheleoven, 'tgelt can al veel doen,

Dacr

Daer nae vvil ick my spoen , hy sal ons gehoor geven,
Soe hebben vvy genoch bedreven,
Hy soeckt mackelijck leven „om alhier te vvandelen.

D'onbermh.

VVeest dan cloeck in't vverck.

Gierich.

VVar, ick sal lustich met hem handelen,
Ick hoop' vvy sullen hem vvcl bepraeten:
Dat ghedaen zijnde, zullen vvy hem in zijn giericheyt laeten,
Soo sal hy loon nae vverck crygen : ist qualick bedocht?

D'onbermh.

O Giericheyt ghy hebt genoch gevvrocht:
Ghy deed' dat Christus vverd' vercocht om penningen dertich.

Gierich.

Daer vvaert ghy meede by, ghy vvaert hem onbermhertich,
Dat hy aen de Cruys vverde ghehangen, Mat. 27. 50
En heeft den bitteren door voor ons ontfangen,
Tot sulcke gangen „vvaert ghy toe genegen.

D'onbermh.

Neve't vvas oock u schult dat men Ananias sach dregen Marc. 12. 2.
met zijn vvijf de deur uyt, die zy in vvaren getreden:
En dat ludas hem selven deede ontleeden,
Dit ginckt ghy smeeden „en maeckten hem selven party.

Gierich.

VVildy my dat vvyten? daer vvaert ghy selfs by:
Alsoo oock ghy „aen Achitophel hebt doen blijcken,
Doe zijn raet niet voort en ginck met zijn practijcken, (daen,
Ghy deed' hem 'tleeven ontfrijcken „siet vvat gy noch hebt ge-
Dat den Rijcken-man den armen Lazarus liet gaen,
Verhögert van zijn deur: vvaerom God hem ter hellē liet vare,
En bracht hem in sulck groot besvwaren.
Nu laet ons dat sparen „'tis meer dan tijt.

D'onbermh.

Maer neve ghy zijt gehooren tot Duyvels spijt,
tVWas door u giericheyt dat sulcx ging geschien:
VVant hy mocht den ellendigen Lazarum niet sien,

Die

Dit gingen vvy beyd' verspien,, vvat leyter oock aen bedreven?

Gierich.

VVel nu, daer niet meer om gekeven,
Maer laeten vvy vervorderen nu voort onse saccken.

D'onbermh.

Maer vvat dunckt u, hoe vvijsdijt dan best maecken,
Om veel menschen te verleyen crachtich?

Gierich.

Ick sal u seggen; ick ben gierich, ende ghy onbermhertich;
VVy sullen hem ons selven in zijn herte planten,
En hem vreckich maecken aen alle canten,
Als loofse Travvanten,, so sullen vvy hem daer toe vervvecken.

D'onbermh.

Maer segt mijn eerst vvaer toe dattet sal strecken,
VVantaen sulcken vverck leyt al veel aen gelegen,
VVy mosten gevvellich met scherpsinnicheyt zijn door-regē,
Thien mael meer als vvy plegen,, dus vvillet mijn ontfouven.

Gierich.

Maer vvat loon zy vercrygen, die op den Armen bouven,
En vvat straffes fel vel' menschen sal ontmoeten,
Die den Armen niet en versoeten,
Noch eenige Aelmeesseaen haer uyt deelen:
VVant Somnich mensch daer in verveelen,
Soo sullen vvy sien vvat loon zy crygen, d'een voor d'ander:
VVant vvy zijn oock menschen met malcander,
Soo vvilde ick vel dat van te voeren zien,
Op dat ons in't leste sulcx niet mocht geschien:
Dus laeten vvy voort vaeren om dat te vveeten.

Mat. 9. 40 VVant Christus zeyt, vvilst den Armen niet vergeeten;
Die hen een droppel vvaters gaet schencken
in mynen naem, ick sal hem in mijn Rijck gedencken,
Mat. 10. 42 En salt hem hondert vout hier nae loonen.

D'onbermh.

Mat. 25. 35 Oock zoo doet Matheus ons daer by vertoonē,
VVilt uvven naeckten broeder doch spysen,
Hem cleeden en laven, zoo doet hy ons ondervvysen,

En

En als hy daerin niet en vvil ryfen, soo ist daer mede gedaen.

Gierich.

Neve dat is het strickgen dat hem sal verraen,
Hy macht niet ontgaen,, hout dat vry cecreten:
VVant als hy zijn broeder hier in gaet veten,
So sal hy loon nae vverc hebben, die baers sullen vvy vvel gallē.

D'onbermh.

't Is haest geleyt, vvat moecht ghy callen,
V Vaer't zoo drae gedaen, gelijk vvy't seggen.

Gierich.

VVel laet ghy den moet dan al te mael leggen?
Dat en denck ick niet, nochte noeyt en hadde gedocht:
VVant ghy hebt daer mijn alsoo vvel toe gebrocht,
Gelijk als ick u doe, dus grijpt een moet.

D'onbermh.

Daer is mijn hant, ick beloofi u, ick doet,
Ick sal mijn in't stuck zeer naerslich quytē.

Gierich.

Ick sal maecken dat hy'tneft sal moeten beschyten,
Met vierige vvoorden hy sal ons vvel aencleven;
VVant ick sal hem zoo veel vvel geven
dat hy ons by blijft, soo vast als elitten.

D'onbermh.

Soo moet ghy als een spin in een vwebbe vreesen.

Gierich.

En ghy als de vinckers die op'touvv' sitten,
Die seer soet nae alle vogelkens quelen,
Trecken de vinckgens, op datter ander by coomen spelen,
En haer dan'tleeven onstelen,, als zy bennen in't net.

D'onbermh.

Nu dan, mijntanden zijnder zeer vvel opgevvet,
Om hem te brengen in't persequeren.

Gierich.

Soo vvil ick mijn daer naerslich toe keren,
Nae u begeren,, al soud' ick in't vverck verstickē.

D'onbermh.

Hebt gheen forch, ick sal mijn soo dapper vvel vveren,
Toont u vlytich soo vvel als icke.

Gierich.

Doet dan u best.

d'Onberm.

Ick salder op micken.

Giericheyt.

Sommich menschen Siet! daer coomen zy bey, vvil niet verschricken:
Dreel menschen Dus laet ick u hier een ghetrou hulper in vinden.
coomen
beide opt. Ick salder vvel te deeghen op micken.

d'Onbermhertighe.

Pause.

Dus laet ons in dit hoecckxke soo langh' siten binnen.

Sommich menschen.

Wel menschen
blijft achter
Sommich
menschen staen.

Hoe mach 'smensche hert op dees VVerelt dus zijn gheselt,
Dat hy alijt meer na't aertlich' dan na 'shemels gaet haecckē,
Alijt is verreckende meer om te vercryghen 'rgelt,
Is grypēde ghelijck een V Volff, die ons soeckt te naecken,
Die van hongher raect, en soeckt te gheraccken
aen eenich rooff, 'twelch hy mocht vernielen,
Om voetsel tot zijn longers, 'twelck haer vvel doet smaecken.
Soo is een menschen naet goet malcander op die hielen,
Om dringhen d'een d'ander als onnutte sielen,
Met vvoecker, die verij sulcx men nu gaet hanteren,
Niet eensacht hebbende (eylaes!) op haer zielen,
Met vvroeten, vvrabben, crabben, leelick om dat te begeren.
O! vaderlijke Godt; vvil mijn ooghen daer van keeren,
Dat ick al-sulcx niet en beginne:
VVant's VVerelts goet soude mijn ziele mooghen deeren.
Dus vvil mijn als een onbesmet lam by u laren vinden:
Niet als den Rijcken-man, die dit niet en coste verfinnen,
Om dat hy den armen Lazarus mildelijc, minnelijc most deelē,
VVaerom hy most lyden dat hy de rijckdom so ginc beminne.
Bevaer mijn Heer, vvil mijn van sulcke ghebreecken heelen.
Oock niet mer den Macchden, daer't haer op ginck scheelen,
Haer Oly ontbrack, condē haer lampen niet verchieren,

Maer

Maer mosten die coopen, souden haer lichten speelen:
 Dus die bereyt stonden, en haer vyfelyck ginghen regieren,
 Sijn in ghegaen met haer Lampen, brandende als den fieren.
 Ten laetsten quamen den anderen, seyde: Heer, doet ons open.
 Voorvaer ick can u niet, dus vijckt van my als dieren:
 VVant ghy zijt niet van mijn schapen die ick hebbe gheropen.
 Daerom bidd' ick Heer, laet my in't ent niet versopen,
 Dat ick niet met de dyvase Maechden vverde gheacht;
 Geeft my alle voorsichticheyt, daer ick om lopen.
 Oock niet als den onnutten knecht, die niet hadde ghedacht
 zijn braylofs cleet aen te trecken, daermen meest op schacht:
 Op dat ick niet vverd' ghebracht,, daer knersinge is der randen.
 Bevvaert mijn oock Heer vanden rijcken pracht,
 Die zijn schuiren vilde grooter maecken in zyne landen,
 Sijn gelt vvas hem veel schoon in zijn handen;
 Ende seyde: Ziele, vvilt nu in vvellustle leven.
 Maer den Engel sprack (als den vaeljanden:)
 Ghy sodt, dees nacht sal u ziel uyt 't lichaem vverden verdreven,
 VVat sal baten u goet, dat ghy dus gaet aen-cleven?
 Daerom bid ick Heer, laet my dit niet ontmoeten,
 Als ghy mijn maer cost en cleedingh' vvilt geven:
 Op dat ick mijn broeder met aelmisse mach versoeten,
 Soo vvil ick nae geen rijkdom ter VVerelt meer vvroeten,
 Dan datmen mijn met een eerlijcke saem mach bedelven
 soo langh' als ick hier ben om te voldoen mijn boeten,
 Dat is dat ick mijn naesten soo veel mach doen, als mijn selven.

Veel mensch.

Hola, hola, blijft vvat, vvij passen als de clock op elven,
 Inyft op malcander, ick sal't u ontfouven,
 't Gheene ghy daer zegt vvilt op mijn betrouven:
 Ick soude mijn selven daer in hebbe gaen vercloecken,
 En dat ghy nu soeckt, vvil ick van ghelijck soecken,
 Iae in allen hoecken,, vvil ick u na treden:
 Maer segt my hier eerst met goede reden,
 VVaer leyt den vvech die ghy vvilt vvandelen?
 Laet ons daer een vveynich off handelen,

Ghy vvilt
 niet gaen/
 maer Die
 minch
 trecken
 han achte
 wederom/
 niet gaen.

En segt my nu daerick dus langh' nae heb ghevacht.

Sommich men.

(nacht?

VVel, leest ghy niet dat d'Heer als een dieff sal coomen in den
VWant (seyt hy) vvisst den Huys-vader dat den dieff tou naecken
(die comt om te steelen,) hy soude immers vvaecken
en zijn huys beschermen al op die tijt,

Gelijck een ghetrouw' Huys-vader behoort te doen met vlijt,
Op dat hy den dieff voorsichtich mocht verjaeghen.

Soo is dit ghelijck (laetet u behaeghen)

te versoecken den Armen, soo daer staet gheschreven,

Daer van seyt hy, dewyle ghy 'tleeven hebt moocht ghy geven:

VWant het leven verghelijckt vver by den dach,

Ende den door is den nacht, dat men niet vvercken mach.

Dus wil ick mijn van als vvel gaen versien,

Bereyen mijn huys, off den Heer quam op slach.

VWie vveet vvat ongheluck den mensch mach gheschien?

Veel menschi.

Ick prijs dat oock dat een mensch hem soo gaet verspien:

VWant 'tleeven is cort al soo men mach merken

aen Hiskia, doe, Elaias hem ginck vertiercken,

En sprack: bereyt u huys, vwant ghy moet sterven.

Maer door zijn smeecken heeft hem Godt doen vervverven
thien en vijf jaer langher, dan't hem vvas geseyt.

Sommich men.

Iae dat vvas hem van Godt zoo toe-geheleyt.

Maer staeten *Anacreeon*, hoe hem de doorging' strijcken

deur een steenige van een druys, dat hem 'tlevē dede besvvijsckē:

De Raets-heer *Fabius* die melck dronck onbedocht,

Een haer van een koe heeft hem ter door ghebrocht.

De *Paus Adriaen* vvorchde aen een vliech dat men sach.

Chrysippus die bleeff aen een hertighen lach.

Tarquinius Priscus verstickte aen een graet.

De *Keyser Anastasius* bleeff door een blickim quaet:

Ende *Nerva* is in een gramtschap ghebleven:

Oock *Iulianus* een roock-damp bekam hem 'tlevē:

En *Valentinianus* heeft een roep ghemaect,

Sijn

Sijn Long-pijp scheurde, en is haest aen de doot gheraect.
Siet! vvat can den mensch 't leven benemen:
Dus laet u dan dit niet zeer veruemen,
Dat hem een mensch vvat voor gaet bereyen,
Dan dat men daer nae inder eeuwicheyt moet beschreyen:
V Vant 'tis hier al tytelijck.

Veel men.

Daerom Iacob oock seyt: ons leeven vergaet hier subtytelijck
ghelijck een roock vergaet in 't vlieghe.
Oock seyt Esaias ('mach niet lieghe,) Esai. 40.
Een mensch is als een bloem die schoon staet,
Als hoy op 't velt, dat zeer haest vergaet
zeyd' die roepende stem inde VVoestyne.

Sommich men.

Siet! vvat is 'smenschen leeven: daerom vvil ick mijn pyn
en mijn quaet leeven (hoop' ick) te vervatten
met bidden, met vasten, ick segghe u datten;
Ende mijn gaen stellen een voor-ganger voor alle personen,
Ick vveet voor seecker zy sullen myn alle croonen,
Tot salicheyt myner sielen, en stichtinghe mijns naesten
met charitaten troosten, daer toe vvil ick mijn haesten:
V Vant Godt beveelt ons broeders te besoecken,
Die armelick sitten in verschooven hoecken.
Dits 'tgeen ick over-langh' hebbe ghedocht,
Comt (seyt hy) mijn ghebenedyde, ghy die mijn hebt besocht.

Veel men.

Tot dat selfde hebt ghy my nu ghebrocht:
Maer segt mijn vvaet sullen vvy eerst heenen?

Sommich men.

Maer op de plaets daer men suchten en steenen,
Dats 'tgeene, dat Godt van ons begeert
tot den Armen te keeren, alsoe hy ons leert.
Maer niet moeten vvy als den Jongelinck vveesen,
Die Godts ghebodt vvel onder-hiel, en hem vveesen;
Maer doe Christus sprack om zijn broeder te beschermen Matth. 23.
te deelen van zijn goet tot behouff vanden Ermen,

Soo heeft hy Christum hier in heel begeeven.

Veel men.

Wel, vvat seyde hy toe?

Sommich men.

Hoe svvaerlijck coomen den rijcken in't eeuwvich leeven:
't is lichter een Kemel door een ooch der naelden te gaen,
Dan dat een rijk 's Hemels cleet soude vverden aen-ghedaen.
Dus't goet is bederffenisse haerder zielen.

Veel men.

VVaer ghy nu gaet, ick volch u op u hielen,
En in als sal ick u vveesen ontrent.

Sommich men.

Volcht my dan nae, vveest mijn obedient,
Laet u niet verleyen, oft u verveelde:
't is beter te gaen in't Claeck-huys dan in't huys van vveelde.

Gierich.

En willen
binne gaen
de dier-
gens com-
men upt/
houdende
haer vast:
Sommich
mensch
blijft wat
staen/mar-
gaest binne

Hou vvat, hou vvat, vvaer vvil dy heen?

Ghy behoeft u dus niet te verhaesten.

d'Onbermhertige.

VVel, vvil doch een voetsap met ons treen.

Giericheyt.

Hou vvat, hou vvat, vvaer vvil dy heen?

Sommich men.

Ick seg u laet mijn niet vreen:

VWant ick vil tot mijn even naesten.

Gierich.

Hou vvat, hou vvat, vvaer vvil ghy heen?

Ghy en behouft u dus niet te verhaesten.

Sommich men.

Ick seg u ghy zijt als den quaetsten:

VWant ick can't vvel uyt u habyt en onderscheyen (leyen:

dat ghy Veel menschen en Sommich mensch sout gaen ver-

Maer ick vil mijn bereyen „ tot den Armen

met geven, ende te troosten; want haer suchten en karmen

dat doet mijn vvee: dus vil ick gaen heen.

Veel men.

Toeff

Toeff vvat, toeff vvat, ick vvil mee.

Sommich men.

Dat segghen veel menschen heeden-daechs in't ghemeen,
Toeff vvat, en gaen voorts na giericheyt onder vveech haecken,
Soo datse nimmermeer tot geeven raecken.

Gierich.

met gebude
binnen.

Compt ghy Veel mensche vvilt u met ons vermaecken,
En denckt op hem niet: dus laet dat steecken.

Veel men.

(hooren spreeken,

Vvat, men hoort vel een hont bassen, men mach vel mēsche
Hy is by de sotten verghelecken, die soo ydelijck vreesen.

D'onbermh.

Neen, hy vvil al te heylighen man vveesen:
Nu vveet men dat hy aelmisse sal deelen,
En Godt vvilt ons alsoo niet beveelen,
Maer seyt: vvilt u aelmisse met geen trompet geven ghereet.
Dus niet een beet,, macht hem stichten.

Veel men.

Men sal geen kaers onder een Coorn-vat setten om te lichten,
Maer op een Cendelaer t'aller termynen,
Op dat het heele huys mach beschynen:
Soo doet oock dees om goet loon te cryghen.

Gierich.

Al ghenoech, laet ons daer offsvyghen.
Maer segt mijn eens vvat hy u ginck vermellen.

Veel men.

By loo geen quaet, ick moet u vertellen,
Den Armen te troosten, met aelmisse te geven,
Haer te versoecken ter vvijl men is in't leven:
En dat daer beneven,, met de schrift verbreyt,
Dat men sulcx moet doen, en oock vvie dattet seyt:
Daer hebby't bescheyt,, ick vvil by hem gaen.

D'onbermh.

Neen, neen, blijft hier noch vvat staen,
VVy sullen u al anders onder-rechten,
Dat ghy de saeck veel beter sult slechten,

Soo

Soo willen vvy u oprechten, en vvat anders leeren,
Ghy moet doch dees VVerelt hanteeren,
Met danssen, hoveeren,, off men soude met u gecken.

Veel men.

VVel, vvat sal ick dan doen?

Gierich.

Maer ghy moet u al te mael t' onsvvaerts laeten trecken,
En ae ons hooren, oock dat vvel over-legghen,
Oock vvel onthouven dat vvy u segghen:
VVant u dan alle menschen sullen creonen,
En elcx sal gaern by u vwillen vvoonen
als ick't u sal geven: dus vveest hier om bly.

Veel men.

VVel, eerst most ick vveeten vvat het zy,
Ist goet ick vvalt gaernaen-taeten.

Giericheyt.

Siet! 'tis daer in, het sal u niet verlasten:
VVant veel menschen daerom loopen,
En dat te cryghen met groote hoopen,
Door noch Hel zy niet en ontsien,
Veronghelijke malcanderen om dat te bespien:
Dus neemt het, vvant ghy compter licht an.

Veel men.

VVel, ist dan al te mael mijn?

d'Onbermhertige.

Iae't in trouwen, dus neempe dan:
Maer op peen van dien dat gy daer noch veel moet by vergaren.

Veel men

VWat, ick sal't doen, al soud' ick't een ander ontsceelen.

Gierich.

VVel, daer isse dan: maer nu moet ghy noch vvat by onsparen,
En aen-hooren vvat ghy noch al sult doen,
Oock moet ghy u naer alle onbermherticheyt spoen,
Wilt u daer mee voen,, dat moet vveesen u saecken.

Veel men.

Gans, vvat can'tgelt al uyt rechten.

Gierich,

Gierich.

Iae eerst meuchdy daer mee rijke kinderen maecken,
Die kenny dan uyt hylijcken nae u sin,
Al soudy die in een schael legghen, ghy meucht niet min,
Dits 'tgeen dat ick vin,, vult daer eerst in verhareen.

Veel men.

Maer off die personen somtijts niet al te boen en vvaren,
Een halff slacht, off cron vvas van leeden,
Oock dattet een bastact vvas, al ghebruyecten hy geen reeder.
Die souvv ick niet gaern begeren aen mijn gheslacht:
VVant die zijn doch voor de vverelt niet gheacht.
Ick vveet voor seecker dat ghy hier off sult svvyghen.

Gierich.

Al goet ghenoech, als ghy maer gelt moecht ghecrygen:
Dus vult altijt daer naer hyghen: vvant gelt is de loos.

Veel men.

Dat is voor seecker.

D'onberm.

O gelt, gelt, soeter ruyckt ghy als een Roos,
Al zijn deluy boos,, zy maecken haest haer selven goet,
Anders ist niet, dan 'tgelt ist dat al doet:
Dus moet ghy u met alle giericheyt besmitten.

Gierich.

Ghy moet ons aen-hanghen al vaster dan klitten,
Ick seg u ditte,, met ziel en lijff.

Veel men.

Daer is mijn handt, en al tot u gherijff
ick by u blijff,, en vvil by u vveesen bequaem:
Maer segt mijn hoe ghy beyde heet.

Gierich.

Hy heet Onbermherticheyt, en ick Giericheyt, is ons naem,
VVant ick my niet en schaem,, u dat te segghen met ienen.

Veel men.

Iae, vvat dit zijn recht namen die mijn dienen,
Om gelt mee te cryghen soo veel als schelpen,
In alle giericheyt sal ick vveesen, 'tmacher in helpen,

En dan onberthertich, wat, ick crijch gelt by hoopen.

D'onbermh.

Ghy moet den Armen ghevvellich 'tvel affstroopen,
Soo moeten zy't becoopen,, al valt haer suir.

Veel mensch.

VVel, hoe sou ick't best van haer cryghen?

Gierich.

VVeet ghy dat niet? slaet haer op alle jaers d'huyf-huir,
Dacis een kuier,, die ghy niet moet vergeeten.

Veel men.

VVel, vvaer soude zy't best halen?

D'onbermh.

Sy mooghen 'tuer vroeger op staen, en een stick minder eeten,
Soo sullen zy't u vvel toe moeten,, vynt daer op micken.

Gierich.

Dan moet ghy u gelt op groot vvoecker beschicken,
Dach noch nacht en moft ghy rusten,
Loopen, draven, nimmermeer rusten,
En dat met lusten,, toont u al een man.

D'onbermh.

VVroet al om gelt, ghy meucht over al, off, en an:
VVilt u met den Armen niet besvaren.

Gierich.

Eer ghy die geeven-sout, 'tis beeter ghy speelen gaet varen
op vvagens en schuyten, met sleuiten en singhen,
Oock met Vrysters in bancketten vvilt dansen en springhen,
Dat zijn dinghen,, om den Armen te vergeeten.

D'onbermh.

Quelt vry de meyskens, vvilt dat vry vveeten:
Somma, 'tis al goet, als ghy slechts aelastie vvilt myen.

Veel men.

Sy seecten dat niet.

Gierich.

Gacn vvillen zy't van een rijck jong-man lyen.
Nu stellen vvy dat besyen,, en gaen vvy heen:
VVilt u gelyck doch niet qualick besleen,

Noch

Noch denckt op geen Armen, vvilt dat op kerven,
Al zouden zy van hongher sterven,
En sulcx vervverven,, al sout Sommich mensch spyten.

D'onbermh.

Onthout dan dat vvij u hebben gesejt.

Veel men.

Ick salder mijn vvcl te deeghen in quytē:
VVant gelt en giericheyt is my in mijn herte ghereefen,
Oock d'onbermherticheyt salder te deghen by vveesen.

Pause

Twee Arme uyt. Eerste Arme.

Och! hoe mach Veel mensch dus hooch zijn van pracht?
Dat hy hem van ons soo treckt, en luttel acht,

Prober, 28

VVaer in ons Solomon prijst, en zeyt:

Een arm mensch moet alijt zijn bereyt

om den rijke minnslick te aen-schouven.

Daer en teeghen gaen zy haer ooghen van ons houven,

'twelck hy in hem selven uyt vvijfheyt doet:

Maer Godt bestrafst haer oock van haer hooghen moet,

En vvilt van dien menschen alsoo niet begeeren.

Den Rijk-man seyt, Iob die sal hem keeren,

Iob, 4

Hem veroetmoedighen, en verblyden zoet,

Vverneren tot den Armen, maer niet verheft zijn in zijn goet.

Tweede Arme.

Ghy Rijke (seyt den Apostel) vveest op u hoet,

1. Cor. 7.

En vvilt op den onseeckere rijkdom niet hoopen:

Maer op den levendighen Godt, oock tot hem loopen,

De vvclck u al hier alle dinck rijckelijck geeft.

Dus deelt minnelijck ter vvijl ghy leeft,

En dat vvcl ghebruycken in dees vveerelts percken,

Verheft u hier in, 't zijn goede vveicken.

Dus slicht in u een mildelijck fundament.

Eerste.

Salich is de Rijke al inden ent

die sonder smetten vvert bevonden.

Vvercuven set niet op 't gelt t'eenigher stonden:

Eccl. 7. 1

Rr ij.

Die

Die sulcx doet en dat vvil beminnen,
Gheen booser dingh' die dat versinnen:

Eerste. 10. VWant zy verdoomen haere Zielen.

Tweede.

Dus vliet dan Rijckdom, als ghy doet den sielen,
VVilt doch nae den Mammon niet haecken,
VVant al die soeckt hem rijk te maecken,

1. Timot. 6. Die sullen in becooringhe vallen op de aerde hier.

Eerste.

Dus verlaet den Mammon den grypenden gier,
Maer volcht doch de Schrift in't minste titel.

Tweede.

Al de Apostelen van ons schryven.

Eerste.

Eerst Matheus in zijn vijffde Capittel,
Salich zijnde die arm van Geest zijn,
Ende hem een droppeel ywaters geeft, 'tzy bier offte vviijn,
Geest in mynen naem, ten blijft niet ongheloont.

Tweede.

Cobias. 4. VVaerom Tobias hier moet zijn ghecroont,
Dat hy zijn zoon heeft achter ghelaeten,
Seyde: hoort mijn zoon, 'tsal u baeten,
Van uyver goede deelt mildelijck den Armen:
VVie al sulcx doet, sal hy vveer ontfarmen,
Hier en hier naemaels zal hy dat vinnen.

Eerste.

Esaie. 1. Oock Esaïas te recht gaet ontvinnen,
Helpt de VVedue in haer saecken,
Doet de VVeefkens ghelijck, vvilft daer nae haecken:
Al vvaeren u zonden soo root als bloet,
Ick salse snee vvit maecken als vvitte vvolle goet,
Dit zijn de vvoorden die hy heeft ontloocken.

Tweede.

Daerom heeft Christus vande VVedue ghesproocken,
Die twee mynen in Godts-kist heeft ghesmeeten,
VWaer van hy' ighemeen volck liet vveeten,

Siet! deese heeft het meeste hier in gheleyt:
Booven allen anderen heeft hy oock haer saem verbreyt,
Segghende: deese heeft van haer nootdrift ghegeven,
Maer dat de anderen hebben bedreven,
Is van haer overschot 't gheene zy deden:
Maer vvilt met haer u gift besteden,
Soo gaert ghy schatten, niet daer dieven nae graven,
Maer om 's Hemels paleys, 't vvelck zijn Goodts gaven,
Die oock sulcx doet, dat hy van Godt heeft ontfanghen.
Daerom Christus seyt: mijn volck moet volghen mijn gangen,
Sijn niet beter als ick, en moeten myn nae treden recht,
VVant de Meester acht hem selven hier in ghelijck de Knecht,
En seyt, u rijk sal ghelijck 't mijn vande vverelt vveesen.
Dus zijt doch volstandich, en let op deesen.

Eerste.

Noch zeyt Esaias (alsoo men leesen:)
De vvercken zijn als een besmet cleet
dat vanden motten vvert verplet, ende met voeten treet,
VVant men niet daer meede can uyt-rechten.
Lucas verhaelt daer by, ende seyt totten slechten,
Als ghy't al doet, dat by den mensche moet blijcken,
Soo gaet hy ons by den nutten knechten ghelijcken.

Tweede.

Sijn Goddelijck vvoort booven al gaet strijcken,
Hemel en Aerden sal al t'samen vverden ontdaen,
Maer niet een tittel van zijn vvoordt en sal vergaen.
Dus acht hier op, geeft dit credentij,
Een vernederich hart eyscht Godt met penitentij.

Eerste.

Tot den Crancken spreeckt hy, hebt doch patientij,
Ter vvijl ghy in't leven zijt sal ick u druck stelpen,
Mensche die ick heb vercooren, die sullen u helpen,
't Ghebedt des Armen sal de Heere verhooren.
Een mensche (zeyt Solomon) is van Godt vercooren,
Die met 't zijn te vrede is, en hem daer me verblyen:
Dan een vervvaent mensche en moet broot ghebreck liyen.

Matth. 61

Matth. 3.

Matth. 9.

Ecclesi. 12.

Prover. 12.

Tweede.

Psalm. 71. Heere Godtuyt den vwoecker gaet ghy d'arme ziele myen
(seyt David,) ende haer naem vvert veel voor u ghehouwen.

Eerste.

Esaië. 25. Op den ellendighen wil Godt selfs bouwen,
Die ghebreck lyden, lijd' samich in trouwen,
Hoopen inden storm der besoeckinghe vrijt:
Een bescheimer inder herte, en helpt haer t'aller tijt.

Tweede.

Den armen mensch schek hy noch niet quijt:
En sal nu noch nimmermeer vverden vergeten.
Psalm. 9. VVant ick haer herten (seyt Godt) en zinnen can vveten:
Tot inden ont sal ick haer alrijt by staen:
VVant haer volstandicheyt sal in der eeuwicheyt niet vergaen.

Eerste.

De Heer sal den Armen zeer vrolijk ontfraen,
En sal haer kinderen daer by salich maecken:
Den Rijcken gierighen sal hy zijn Rijk verslaecken,
En hem vernieren, jae heel onder-bringhe.

Tweede.

'tIs vyaer (zeyt den Propheet zonderlinghe)
den ellendighen begeert vwater om drincken,
Esaië. 12. En zy en cryghen geen, van die't behooren te schincken:
Haer tonghe vvert droech, van dorst zy gheheel versmachten
En veel menschen daer tochaer noch verachten:
Die sal ick laten gaen verlooten,
Ick Godt van Israël sal den Armen verhooren.

Eerste.

Jacob. 2. Daerom Jacob seyt: ick heb die vercooren,
d'Armen van deese vveertelt, die't haer sullen beloven,
Die ick mijn Rijk sal geven om dat' hier vverden verschoven:
VVant eiffghenaem mijns Rijcxs sullen zy vinnen,
't VVelck Godt belooft heeft al die hem beminnen.
Dus wilt op den Armen gade staen.

Tweede.

VVaerom Solomon ghebiet, en ons te rade,, gaen,

Dacr

Daer een dor mensche ghebreckich is in lyden,
Crachteloos en noeyt en mach verblyden,
Heeft overvloedich armoede groot,
En weynich vvert besocht, en luttel anstoot
van veel menschen, die sulcx zijn schuldich
haer te soomen troosten, ende lyden verduldich.
VVant de ooghen des Heeren al sulcke Arme an sien.
Dindan, die goet doen, en gaet verspien
zijns als den Armen, en die hen heeft ghegeven,
D'een door lyden, d'ander door ontfarmen vverden verheven.

Eerste.

De Heere is een totvlucht der Armen in dit leven:
Een helper inder noot, in cranckheyt verslyven.
Dus ick de Heeren wil van haer niet blyven:
Haer te langhen der vveet ick om mijn te begeren.
Noeyt en wil ick mijn ooghen van haer niet keren:
Inden geest sal ick mijn haer laten verhooren.
Dus d'oprechte Armen heb ick vercooren:
Oock den ellendige, die hier geen hulper heeft
sae ick elijt by, die daer vredelick leeft.
Somma, ny is haer trooster, en vviitse ontfarmen.

Tweede.

Nu hebt ghy ghehoort hoe Godt ons gaet beschermen:
Toont u ghelijck aen ons, vvilt vreckicheyt vernielen.
Nu ghy Veel mensche, hebt acht op u zielen:
VVant nae u doot sal een ander nae u goet haecken,
Hy sal der vveelde me bedryven, als ghy moet blaecken,
VVat sal dan baten u rijckdom groet,
Als ghy moet lyden den eeuwvighe doot?

Eerste.

Comt hier mijn broeder, vvy zijn naeckt en bloot,
Laet ons vvat siten hier beneven al,
Ick vveet Sommich menschen ons ghenoech geven sal.

Sommich mensche.

Daer heb ick besocht den oprechten Armen,
Die daer soodeselaet by nae siten versmachten,

Daer alle
Gedijn
sien.

Sommich
mensche.

Steenen

Steenen, en klaghen, suchten, en karmen,
 Zy haer leven deur brenghen (vvilt hier op achten)
 minst by den mensch, maer meest in Gods ghedachten,
 Oock haer vveesen vvel zulcx doet uyt-vvyfen.
 Daerom Christus seyt, mijn ooghen zijn op die gheslachten
 die daer geestelijck arm zijn, ende die, die spyfen,
 Ick sie oock op al sulcken die in haer verjolyfen.
 Dus moet ick mijn altijt tot haer bereeden,
 Om den hungerighen te spyfen, ende den naeckten te cleeden.
 Och! hoe veel menschen zijnder die haer tijt besteden
 in vvellust der VVerelt, 'tlevē zy eynden al hier,
 Veel menschen in giericheyt dees VVerelt betreden,
 Oock onbarmhertich zy hier vvandelen fier.
 Och! hadde Veel mensche by my ghevveest schier,
 'tSou haer herten vermorvven dat zy eens saghen
 hoe deerlijck dat den Armen hier sit goedertier,
 Hoe mild souden zy in-legghen nu alle dees daghen,
 Hoe souden zy gheven, en gelt toe draghen,
 Dat zy maer gaven 'toverschot van haer goet:
 Maer neen, zy vvillen sulcx niet bejaghen,
 Zy zijn maer vreckich, 'twelck giericheyt doet.
 Daerom vvil ick noch eens hem gaen te moer,
 Tot Veel menschen mijn vveeder bereyen,
 En zien off ick hem tot mildheyt can leyen,
 Ick vvil niet langher beyen,, dus gae ick tot hem keeren:
 Hola, hier comt hy.

Versere:
 Wal.

Veel men.

VVel Sommich mensch hoe bent ghy dus in't verfeeren?
 Ick hoor u lamenteeren,, als ick heb gaen mercken.
 VVaer hebt ghy u dus langh' in vveelen verstercken,
 Daer gae ick nae hercken,, vvilt mijn beduyden?

Sommich men.

Och! ick heb besocht de arme luyden,
 Die soo desolaet sitten bedropen,
 Ick hebse ghegeven doen zy hebben gheropen
 om Aelmissē, nae mijn vermoghen,

Haer

Haer met vvoorden vermaent dat vvas mijn poghen,
Dus vvaer ick ghetoghen,, al ist u veel een over-last cruys,

Veel men.

VVel, vvaer vvaert ghy dan meest?

Sommich men.

Maer ghem een'lijck in't Galt-huys
daer geef ick dat niemant en vveet:

VWant 'tis beter (zeyt Christus) dat ghy deelt in't secreet
dan in't openbaer, zulcx doet hy pryfen.

Veel men.

Iac, ick vveet daer niet off.

Sommich men.

Maer hoor, vvaert faecke dat ghy daer aff gaet ysen,

En dencken, vvaerom sou ick voor niet geven?

Soo vveet ick noch raet al hier beneven (daer by:
dat ghy noch loon crijcht, jae loon, moghelijck noch profijt

Veel men.

O!, ol, daer haeck ick nae.

Sommich men.

VVel, legt dan u gelt in dees Lotery,

Soo doet ghy aelmisse, laet u niet verdrieten,

Moghelijck sulst ghy noch veel ghenieten:

Godt sal't loon zijn, mischien is u noch prijs bereyt.

Veel men.

Ist anders niet? VWat, ick heb over al in gheleyt,

Ende noeyt en heb ick vvaer gecreghen.

Dus svijcht hier aff stil, vvantick ben hier niet toe geneghen,

't Valt mijn ongeleghen,, ick mach daer niet off hooren.

Sommich men.

Ey, laet u doch voor dees mael becooren,

Deelt yet, wilt daer doch niet op vitten.

Veel men.

Ick vil mijn daer niet mee besmitten,

Dus ick seg u ditten,, svijcht daer off stil.

Sommich men.

VVel, soo volcht dan u eyghen vil:

VVilt ghy niet in-leggen, hebt dan 'tooch op ander armen bly-
Veel men.

Iae onder den Armen schuyt zoo veel boetvery,
Looft dat vry,, vvatis aen haer bedreven?

Sommich men.

Soo segghen veel menschen, die niet vvillen geven,
En al heen vvat zy spreekken is haer sermoen,
VVy hebben selver met ons Huyf-ghesin ghenoch te doen:
VVant de kinderen costen ons veel te houven,
Van linden, van vvollen, soomen daghelijcx aenschouven,
Iae't in trouven,, poep, poep, ick heb ghenoch te geven.

Veel men.

Iae vvcl, is dat niet recht vvaer-gheschreven?

Die immer veel geeft, die vvert veel quijt:

VWant om vvech te deelen en ist altans geen tijt.

Dus al ist u spijt,, ghy sult mijn torgeen geven bevveghen:

Hij schudt
te bupdel.

Ick prijs al houven, houven.

Sommich men.

Dus veel gelt? hoe comdy hier an?

Veel men.

Iae, dat heb ick al door Giericheyt vercreghen,
Met loopen, grabben, soo heb ick't doen verveelen,
Al sou ick't een ander hebben gaen ontfceelen,
Als ick't maer coste cryghen onder mijn duymen:
Ick denck hebben is hebben, ten doet den mensch niet ruymen:
Ick ben als den pluymen,, ick vvilt niet versaecken.

Sommich men.

Ghy behoeft den Armen vvat by u levende lijff te maecken,
En die met een aelmisse vvat te versorghen:

Ghy behoort niet te bayen tot den dach van morghen,

Soo sout ghy u selven vvat vvillen slichen:

VWant de kaerste die voor is die doet best lichten,

'tSijn goede dichten,, tot u ghevoech.

Veel men.

Iae dat is noch laugh' tijts ghenoech,

Als ick sieck leg op't bet, ende de doot my vvil crencken,

Soo

Soo mach icker vvat om beginnen te dencken,
VVil ick vvat scheynken,, comptet dan in mijn ghedacht.

Somm. M.

Maer hoort Christus sal comen alsmer minst op acht,
Siet vvat ghy vervvacht,, off vvat u sal baten.

Veel M.

Soo gaen hedendaechs sommighe sotte menschen praten,
En sijn altijs tot de schrift gheneghen:
Dus had ick liever dat sy daer van syeghen
Dat sy my altemets dus legghen en moeyen.

Sommich M.

Veel mensche vvilt u toch t' mijn vvaeris spoeyen,
En ist moghelijk soo gaet eens mee.

Veel M.

VVel vvaer vvilt ghy heen?

Sommich M.

Maer daer in't Armen huys op mijn ouwe stee,
Dus comt met my ick sal u voor treen.

Veel M.

VVel vvie sit dan hier?

Sommich M.

Hola, dat is den armen, daer vvil ick mee heen,
Die ick liever heb boven eenich goudt of juvelen,
Die ga ick soo veel als mijn selven delen,
Dit moet ghy oock doen vvilt ghy't Hemelrijck vercryghen.

Veel M.

Sommich mensch, ba, ick lachet om, dat ghy dit vvilt yghen:
En oock om hem, dat ick hem aensie.

Sommich M.

Daer van Christus zeyt noot doch die,
VVanneer ghy een maeltijt doet bereyen,

Soo suldy dan oock by u leyen,

Blinden en Creupelen, die niet kennen gaen,

Die suldy vriendelijck in u huys on faen,

Salich vvaerdy dat ghy u hier in stelden,

VWant zy u dat niet en connen vergelden,

St ij

Daer

Spw 18.

Mat. 24

Psalm. 41. Daerom heeft David dus vullen leeren,
V Wel den mensch die tot den nootdrufighen keeren,
En hem aen-neemt om te doen aelmossen,
Die sal hy inder booser tijt verlossen.
V vian't wilt goet doen, dat begeer ick op dy.
Su'cx ist dat hy seyt, en verhaelt daer noch by,
Leent u broeder die daer is verschoopen:
Om de penninghen vveert' ontfanghen stelt niet u hoopen,
Op dat ghy niet van mijn vvert aff-dyvalich:
Luc. 6. V Wie dit doet, zijn Ziele vvert salich.

Veel men.

Ha, die vvoorden zijn my al te seer regalich:
Dus vil ick gaen, ick heb ghenoech ghehoort.

Sommich men.

Maer hoort Veel mensche noch een vvoort,
Versocht eerst dees Armen, soo suldy niet dyvalen,
En wiltse oock van straet in u huys halen
ghelijck ick sal doen, 't zal u ziele baten.

Veel men.

Adieu Sommich men'ch, ick vil u hier in verlaten,
Ick heb liever, dan ick geeff, dit vil ick aenleuen,
Sinnen. Mijne yst vande Armen, en dat om 'tgeuen.

Sommich men.

Compt, volcht my, mijn broeders met my beneuen,
Ick sal u oock gee'en, cleedingh' en spysen,
Sinnen. Dat men in Sommich mensch dan in Veel mensche siet ryfen.

Christus.

Christus
sit boven
in de hemel
22.
V Wel dien mensch die in mijn vvech heeft gaen v vandelen,
En mijn gheboden ghehouden nae zijn vermoogen,
Mijn V Verten hebben bevvaert, mijn vvoord' handelen,
Met bidden vvaecken, vvel dien die daer me is over-tooghen,
Die oock hebben gheschreyt met knien gebooghen,
En mijn hebben lieff' ghehadt t' allen tyden,
Doe ick in't Hofken was, en voor u most lyden
den bitteren doot, die ick niet en ginck myden:

't V Welck

Welck mijn water ende bloedt deede siveeten:
Ghegeselt hebben zy mijn, met flocken ghesmeeten:
Een doorne Croon hebben zy my op 'thoofi gheset,
Mijn handen door-nagelt, (hoe veel ick was onbesmet,)
Pespot, bespooghen slaghen heb ick ontfanghen,
Op-ghereckt aen 't Cruys, ende ginghen my hanghen,
Vvaer van 't bloedt over mijn lichaem ginck leecken,
Moordadelijck hebben zy mijn in 't leste door-steecken:
En ick heb dit al gheleeden om de mensche t'ontfermen,
Die eerst door Adam verdomt waren ginck ick beschermen.
En noch gaender al svermen,, veel in boos heden,
Dencken niet eens war ick voor haer hebbe geleden,
Maer vandelen al heen in haer zonden voort,
Dus ist nu tijt dattet volck verder ghestoort:
VVant ick vil nu tot haerder keeren.

De Engel.

O Eeuwighe Godt zy in zonden vermeerden,
In giericheyt triumpheten,, zy nu doen.
Daerom mijn Heer laet ons nu spoen,
Dat wy de onrechtveerdighe haest verdoove:
VVant zy niet en vandelen in geen oprecht gheloove;
Maer in quaet leven zy haer nu bereyen,
Hantieren boos heyt, meest daer in vermeyen,
Veel afgryfselijckheyt zy doen tot allen stonden:
VVe dien mensch die daer in vvert bevonden.

Christus.

Een oprecht Oordeel zal nu vverden ontbonden:
Ick vil my vvrecken aen 't menschelijck gheslacht,
Van 't beginsel des verelts heb ick ghevacht.
Dus vil ick datse al voor my coomen staen,
Een yegelijk sal loon hebben nae't geen hy heeft ghedaen:
Die goede sullen met mijn zijn in vrede,
Die den armen hebben by ghestaen, comt hier mede.
Nu sult ghy sien vveest hier op verhoet)
vat loon hy verrijcht die d'Armen by slant doet.
Dus vergaert hier alle menschen voor my.

Engel.

De Engel Nac uyven vville Heer (slit vveesen moet)
clint aff. soo sal ick doen, (om dat ghy hebt gheboden,) *Christus.*
Deel mens- Op dat men den quaden uyt den goeden mach roden,
scen ende Nu, daer mee ghevloden,, ivvert ghedaen.
Amen
al uyt-

Amen clint-
men op.

Hoort ghy menschen, wilt vonnis ontfacen,
Ghy sult loon cryghen nae dat ghy hebt ghevvrocht.
Eert ghy Amen, ick hebbe u met mijn Rijck bedocht:
Salich zydy, om dat ghy hebt gaen lyden,
Ick hebbe u ellent ghesien tot allen tyden,
Verhongen, verdort, hebt noeyt in u armoede willen sneven:
Daerom mijn Rijck vvert u nu ghegeen.

Sommich
mensche
comt
mede op.

Comt hier doe Sommich mensche, die haer hebben bygestaen,
Comt hier met my in't eeuwvich leven gaen:
VWant ick heb hungerich ghevveest, ghy ginckt my spysen:
Ick ben dorstich ghevveest, ghy ginckt my bystant bevvyten:
Ick ben ghevangen ghevveest, ghy hebt my besocht:
Ick ben naect gevveest, ghy hebt mijn met cleeding' bedocht:
Ick ben cranck ghevveest, ghy trooste mijn altijt:
Ick ben vreemdeling' ghevveest ghy hebt my niet ghemijt.
Comt mijn ghebenedyde in mijn Rijke fier,
Maer ghy boose vijckt van my al hier,
Ghy vvert ghebracht daer ghy eeuwvich sult branden,
Daer vveeninghe is, en knerffinghe der tanden.

't Garbijn
toe.

Duyvel.

De Duy- Bora, bora, bora, bora, &c.
vel comt
brande
haelt Deel
menschen.

De Sinnekens uyt.

Giericheyt.

Moort, moort, moort, moort, moort.

d'Onbermhertige.

Brant, brant, brant, brant, brant.

Gierich.

Voort, voort, voort, voort, voort.

D'Onbermh.

Moort,

Moort,moort, moort,moort, moort.

Giericheyt.

Coort,coort, coort, coort, coort.

D'onbermh.

Bant,bant,bant, bant,bant.

Gierich.

Moort,moort,moort, moort,moort.

D'onbermh.

Brant,brant,brant,brant, brant.

Gierich.

Hy is inden Hellen tant,, daer hy eeuwvich moet blyven:

Soo sullen zy varen die ons raet bedryven.

Mijn ijsde doen ick den duyvel hoorde grauvven.

D'onbermh.

By loo hoe greep hy hem met zijn clauvven:

Gans vvolfick ijsse vvel van alsulcke ghesellen.

Gierich.

Neeve,laet vvy ons leeven vvat beeter aen-stellen,

Dat *Legio* ons oock niet en comt bespien.

D'onbermh.

Neeve,'tquam door u dat sulck ginck gheschien,

Sooginck ghy u bien,,daer leyt al u goetharticheyt.

Gierich.

Oock vvaft door u onbermherticheyt

daer ghy hem soo in't hart had me beseten:

Dacrom moet ghy vverden over al verbeten,

'tVVert u vervveten,, dat ghy hem hebt verleyt.

D'onbermhertige.

Hola,dat is me vvat,'tquam meest door u giericheyt

dat hy niemant geen Aelmisse vvilde delen:

Soo cryghen zy sulcken loon die daer in vervelen,

Die duyvel gaet met haersoo speelen t'allen ty.

Giericheyt.

VVel vvat most hy dan ghedan hebben, segget my

souden Veel menschen by Christum comen raecten?

D'onbermh.

Maer hy moft u en my eerft hebben gaen verfaccken,
En hadden den Armen ghegeven, gheloofte dat vry.

Gierich.

VVel, vvaer soude ment nu beft befleden?

d'Onbermhertighe.

Maer aen veel Armen, ofte hier in de Lotery,
Daer toe dient immers beter het gelt
dan dat het op groot vwoecker vverf beftelt,
Ghelijck aen Lombaerden, die daer nae verlanghen,
Sulcke vvenfch ick hoofft. Somme noch renten r'ontfanghen,
Maer fchandelijck verlies, end' aen een groot ghequel.

Giericheyt.

't Is feecker vvaer, daer segdy vvel,
't VVaer doch beter dat zy't inde Lotery vvilde legghen.

d'Onbermh.

Neen, zy vwillen niet: vvant zy meeft alijt segghen,
Leg ick veel in, ick ben doch veel quijt,
Ick heb noyt prijs ghehad r'eenigher tijt,
Dus ick mijt,, en laet dat flaen.

Gierich.

Ick hoor vvel zoo ift al om den Armen niet ghedaen
dat zy doen: ick en can't niet fvyghen.

D'onbermh.

Neen, elck doctet flechts om den hoochften prijs te cryghen:
Dar dat niet was (ghelijck te oock daer affrommen,)
Op de helft fou daer soo veel inde Lotery niet commen.
Dus ift al om den hoochfte prijs te doen.

Gierich.

't VVaer beeter dat ic haer ginghen spoen
dat zy wilt gaven, en dencken, fiet
ick geeff den Armen, en anders niet,
Daer ick hier nae loon aff zal cryghen te deeghen.

D'onbermh.

Ghelijck ghy hier oock ghesien hebt, dus laet u beveeghen,
VVeest hier toe genegen, so suldy mer hem in zijn rijcke gaen.

Gierich.

VVel

VVel ſcheyden vvy, niemant ſal hem nu niet lang beraen,
Caritaten te doen en mildelijck te gheven.

d'Onbarmhertighe.

Taſt vvy diep inde beurs, jemant mochter noch van leven,
Lieve mannen het mocht u comen noch dan thuyſ.

Giericheyt.

'Tis voor d'armen die God ſal ſchicken in't man huys,
Aen vvelcke hy van u vvil hebben charitaten.

d'Onbarmhertighe.

Och doet u milde hant open, 'tſal u vveder baten,
Als ghy mocht comen in armoets benouvyen.

Giericheyt.

Laet de liefde Gods in u niet vercouvyen.

Hier mede oorloff ons ſpel is ghedaen,

d'Onbarmhertighe.

Soo ſuldymet d'Engelen by Chriſtum u loon ontfacen,

'Tis *Wt liefd' beſtaen*, doet oock ſoo mede,

Dooraelmiſſen crijchtmen inde Hemelen ſteede.

Wt liefd' beſtaen,

REFEREYN.

Mat. 25.

Onsalighe werelt, hoe gady dus deelen,
 Hoe wandelt ghy verkeert de oprechte paden,
 Hoe wigt ghy van die, hoe lecht ghy verschoolen,
 Hoe vercreet ghy n salicheyt door u boose daden,
 O aerische vormen, wie heeft u gaen raden?
 S'werelts rijkdom, looslijc by u te vermeerren,
 Dien by u te houden, en noch meer te laden,
 Hoort ghy Christi woorden niet, moghen u die niet leeren?
 Doen hy van ons scheyden, en voor al ginc begeeren
 vlytelyc uwen armen broeder te versoeten
 met aelmisse te doen, daer meed' tot hem keeren,
 Hebdy Christum lief, soo laet u dat ontmoeten,
 Houdy hem voor 't hooft, soo voldoeft dan u boeten
 aenden Armen, i' welc aen ons wert ghebeden,
 Laet den Mammon in u herten soon niet vroeten,
 Op dat wy't sien moghen, ende alle menschen meden,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

Mat. 12. 43

Hoe veel menschen zijnder die Christum beminnen
 metten Priester ende Levijt die alrijt bidden en lesen,
 Doch weynich bystant salmen by haer zinnen,
 Alst bleec aen die van Ierusalem, op Iericho moest wesen,
 Is ghevallen onder den moorders, die God niet vreesen,
 Trocken yst zij c'ederen, gaven hem vlijf vol wonden,
 Doen sy hem saghen soe desolae in desen
 zotter doot toe ghequest, berooft, soo zijn sy op die stonden
 hem voorby gegacn, gheen bystant wert by haer gevonden,
 Maer een Samaritaen die ging hem ontfemen,
 Spranck van zij n beest, die heeft hem verbonden,
 Gaff hem olie en wijn, en wilde hem dus beschermen,
 Doen betoonde hy hier zijn liefst totten crmen,
 Laet de liefde in u oock alsoe treden
 als desen Samaritaen, wat baet an' dre termen
 off veel Schriftners verhaelt? maer doet als dees deden,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden

Toont dan u liefde, hebby Christum lieff
 mettet Weken, de welke hadde ingheleyt
 twee myten, in Gods kist, tot des armens gherieff,
 Waer van Christus heerlick haer faemuyt sprejt:
 Dese Weduwe die dit doet (alsoo hy sejt)
 Die heeft bet meesten alhier ghegheven,
 Want dat zy dit deed' was haer mildicheyt,
 Ende quam van haer nooddruft, daer zy most af leven,
 Oock haer heele voetsel daerbeneven:
 Iae al wat zy hadde was daer ghebrocht,
 Waer van zy boven alle rijcken werde verheven,
 Die haer overschodt deelden, nae dat zyt hadden gedocht,
 Maer aengheeen oprechte liefde waren zy gheknecht,
 Hoe wel zy daer in bruyden goede zeden:
 Maer de liefde was in haer soe niet ghewrocht
 ghelyck in dees wedue, die Christus soe gaet verbreden,
 Lieft ghy Christum het hooft, zoe troost dan oock zyn leden.

PRINCE.

Elck doe doch caritaet, en u mildehant open,
 Dat ghy Christelijcke broeders zyt in't beia ghen,
 Mildelick wilt wesen voor die zyn versopen,
 Hier voor 't Oude man-huys, daer men suchten en clagen,
 legt doch vrielick in, dattet Godt mach behaghen:
 Misschien of iemant hier noch selfs mocht verteren,
 Dus ontfemt u, wilt u niet versaghen
 In barmherticheyt te doen, wilt u vlytich weren:
 Ghelyck den Samaritaen, diert hem ginck deren,
 En in't gheven wilt oock van ghelyck doen,
 Als 't Weken deed', wilt u soo regeren,
 Dus leght mildelick in, dat den armen mach voen,
 Want 'tis Gods kist, wilt u hier nae spoen:
 Dus niet saligher en moecht ghijs besteden
 ufferhanden, die u zullen van d' Hels pijn behoen,
 Toont u doch dan vrielick, soe raect ghy in vreden,
 Lieft ghy Christum het hooft, zoe troost dan oock zyn leden.

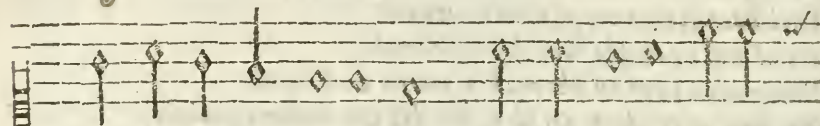
Ziedcken.

Op de wijsse: Syon uytverkoren vyilt nu ontvaecken.

1. Reg. 17.

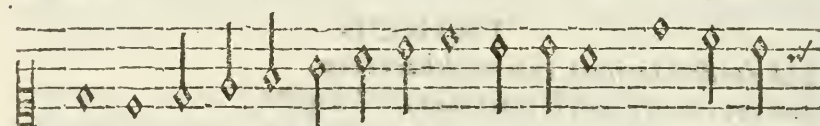
Broede. h) al geprefey// vilt met u verkoey/ Byflant doey/ dey

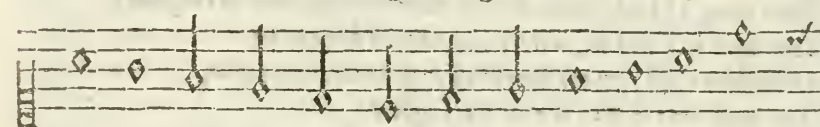
amney Say dat aerfche goet/ Sov sal Christus, Soesey//

die u sal overghoey (Wilt haer Soey) ny u flent sy tegenspoet/

Ey bevrijdey alijt Say togandey ghebroet/ Sov sterckt day

Godey zegen (door looy die sck behaecht// sy jaecht) AL

urbe zegen// sy 'smilt deelen niet verhaecht.

Psalm. 112.
Mat. 4.

Wel die den den amney// ontfanghen met slijt/

Ey verlijt// mildehijk deelt uyt seertsey gront/

Zoo sal u ontfemen Godt, kebenedijt/

Sijn doch zijt// smilt Christus broede h) trallen stent/

W sende

Wsondey aldy u Vergekeest/ Zijt dit voorlof/
al Sal God niet vergeten// niet van hem zij gesint/ leuunt/
Elrecht dat te recht beten// al hey pinede kate kint.

Wilt dey amey gheven// Say u aertjche schadt/
Want for Sat// ghy doet it gheschiet in Christi naem:

Act. 9. 26

Onsey heer Verkeven// gheeft u wel u Stadt/
Jy Dorp/ Stadt// deelt van mildich sonde blaen/

Veriaecht gienicht eyt soo Veruicht ghy d'reuwichse faen/

1. Cor. 6. 4
10.

Soo sal u licht Gene // feuvlic expaen// ky staen
Al d'hemelsche stene // Want ghy doet Vdth Veruachy.

Goedh troof Overloedich// sal belouen yent/
Sonde sint// onse Verckeren Verouf ky spade/

Mat. 10. 42
2. Cor. 8. 4

Dus Silt seer goedich/ dey amey ontrent
Zij u bent// tot kun/ betrouf Goedh ghenade/

1. Cor. 9.

Op dat Christus vnd van th'elliche Serpent entlade/

Soo bliuen Seel sondey// daer mede vgy zij beulect// bedect/
Dieh it ghemeyn stonden// 'thet Sandey amey treet.

PRINCE.

Quoorlof al ghelijck// fedel /Orintieren

Regieren// doct u seey Silt te recht/
Sneest niet doort aertjche rijck// zijt goedertieren/

Wilt vieren// Christus/ kate gienichheit gheuecht/
Sulcy Sbert VVt liefd' bestaen, u misdaden hy slecht/

Tot God meent urbey keet// ky leuunt Christus naem/ alleey

Beest (nilt dey amey seer// dus volcht hem groot ky cleyn/

Wt liefd' bestaen.

Haerlem tot die van Haerrecht.

Paulus Emilius Roomschheersma hebbende als dē vrome
Den Coninck Perseus gebaughen en zijn lant becracht/
Des hy als claec verwiner sijn incōste de binne Romē/
Heerlijck inrijdende met grooten lof/ pomp en pracht.
Hoe seestelijck hy wert ghetoest en op't Capitolium gebracht:
Hoe blijd'lijck ghewelcomt/ soo tyncht doch mijn gheweten/
Dat met gheen minder begeert ick u comst heb verwacht:
En dies immers soo welcom sijt/ door jonst onghemsten/
O Galif-blomken die uyt liefde versocht, u wel hebt gequerē.

Antwoordt.

Wan dancken u seer lof-troutwe Pellicanisten,
Vande eerlijcke reuerentie die ghy ons aendoet/
Ende dat door liefde/die noyt de rechte baen mistē/
Bewesen natuerlijck aenden Pellicaen soet/
En noch claerder in Christo/ wiens ghestorte bloet
Sijn ledelkens verlijft/ wie sou willen wijcken?
O Galif-blomken wenst/ uwer eeren Stads voorspoet/
Ende tlanghduerich welbaren uwer trasijcken:
Want tis uyt liefden versocht, dat Treu moet blijcken.

foldout/map
not digitized

Het Galif-blomken
van
HAESTRECHT.

HAESTRECHT

PRESEN.

PRESENTATIE.

Jonste wilt aensien die is VVt liefd' versocht,
Dan 't Galif bloemken uyt haestrechtse lantdoutwe/
Dit memorizael dat t' uwer eeren is mede ghebrocht/
Rhetorica neemt dancklijck/ Constrijcke vrouwe
ons Blasen onconstich/ dan dooziet het noutwe/
Laet jonst dooz gonst vooz const gheen oordeel strijcken/
Twelck wy niet en vreesen/ want hy u Blijckt trouwe,
Ghy Speel-corenken die wy weinich verrijcken:
Onse clepne macht Versocht lieft daer Trou moet blijcken;

RHETORICA tot 't Galif-blomkē Eyschende des Intredes verclaringhe.

So groot' liser 't uwer wijs der ghedaen weldaet is te ver-
smaden/

So prijslijck is danckbaerheyt der ontfangen we' dadē
Den wijsen is danckbaer/ d' wijsheyt belijft/
Dat weldaets ghedenckenis (na Charites toerader)
niet hoort om te worden/ maer seuchdich te bliuen altijt/
Dit schijnt varen wel aeng' merckt inet doorszichtighe vlijt:
En uyt liefden versocht d' Galif- bloemkens const vzoet
Dies ghy wy meer dan hert'lijck we'ghetcomen sijt:
Vaert voors dan/ acht gheen helip/ maer peyl in u gemoet
Werspen lichter valt/ dan wel een betren' doet.

Balade op den Intrede.

Godt wiens borghen naem Wy met eerbiedinghe aenwaerden,
Die inde beginne gheschapen heeft den schoot der Aerden:
Schiep daer nae den Mensch. be nae zynen beelde,
Rechtsveerdich in kennisse zynen heylicheyt volmaerden:
Enom dat de mensch inde dencht sijnde volhaerden,
Sielae haer in Eden, 't Parady's van weelde,
Maer 't Afjontlich quaet, die dese dencht verveelde,
Heeft dese weldaet met quade ooghen aen-ghesien,
(Alle dynck ontroeyende, (alzoo Satans rolle speelde):
'Welch den Lepot af-beelt, ende ons doet bedien,
Die quade ooghen niet achtende, (die zy behooren te vlien.)
Want beter waer't (vermaent ons Christus de Heere)
dat ons met een ooghe salicheyt mach gheschien,
Dan met twee gheworpen te worden inden Helschen verseeere.
VVan 'tmeeste quaet inde VVeerelt is een valsche leere.

Daer nae terstont siet comt Giericheyt ten voorschynne,
Met. selinghe der goeden, dats uwe dats myne:
'Welch Nemroth eer si began door schryckel'ck ghewelt,
Inder rechter handt hebbende (alzoo 't hier blyct ten syne)
Den onvruchtbaren Vigh-boom met dees dostr, ne
onnat in d' ander hant een stock-bors, waer doormen voorstelt
giericheyt, deur begeerte van goet ende gelt,
Waer door menich Godt ende Contintie verraden.
Sonighe-daet (die den Dat idt in honghers noot quelt,
Beweisen door Nabal sprich, vol onghenaden)
met een valsche waegh verspyende veldaden,
Inde ander hant een saccken (noeyt folder ons sprynghen)
met kaf voor koorne, s'ghende met versmaiden
Comt, op dat Wy den arm voor gelt, (sei dit bedrynghen,)
Den nootdrufighen voor twee schoen onder ons brynghen.

Dit Vertchrickelyck quaet (nochtans weynich mensch beweent)

Synde in giericheyt, door Spitighe-daet versteent:
 Niet achtende Coniunctie, die haer knaghende vroeche,
 Hebbe de ind een hant een hart, daer mede wort ghememt
 den onsterffelycken Worm, die gheen quael en verlicken,
 Bedijdende tverschrieken des doots onghenoecht:
 't Verlaen vluchtend den Kain werde toe-gheworcht,
 Hebbende alijt voor ooghen een dootlycken schicht,
 Als als tverloopen des Iyts, 't Verlaen d'or-ploecht.
 Van Coninc Bal-hasar ter w'ghe ghevonden te licht,
 Soo mene mene rekel Godt handt hem onderricht
 den bezinnlycken onderganc in volghenden yden,
 Als men voor ooghen niet door personerughe e edicht,
 Duysternis, onbusschelyc vier, (o elendich bestyden,)
 Gheen schackeluycker toornen dan dat Heliche yden.

Maer 't Goddelyc vermoghen door medelydende cracht
 heeft tverlooren lezenden menschen wederom ghebracht
 (te weten) in Christo, daer alle d'uchi uyt-vloeijt,
 Ende dit door tgheloove inder menschen herten ghebracht,
 Door welcke ghenade een mensch danbaer bedacht
 een beginsel crycht, ende in deuchden groeyt,
 Soo dat hy hem voorder in den gheloove ipoyt
 tot de ijsle coets, ende een naesten verlighen.
 Steect de slinker hant uyt, dat mildicheyt oer vernoeijt.
 Daer nae volghet barmherticheyt met troostelghe beweghen,
 Verblijt een amaruaen half doot gheslegghen.
 't Verlaen de Roffe af beijt, (soons Lucas verhaelt:)
 Gheeft den waertwice penninghen (o deuchdelyc pleghen,)
 Want by barmherticheyt terrechts wort af ghemaelt.
 V Wat salmen meer heyschen daer't al is beaelt?

Voerder sieten hier deuchdelyc nye spruyten
 die dade gheueten haer cracht en viruyten,
 Versadende een n'old s'fuyen, waer hem b'heft:
 Leef oock den nootigen (o liefdelijc besuyten,)
 Somer menen der p'sonen van binnen s'fuyen,

En dat oock met viericheyt, die nemmermeer vertoeft,
 (soo't vierich hert uytwijst,) en is branaende door greeft:
 Inder slyncker hant houdende, (sio't hier blyet ter siede)
 Daer aen volghet Goede Coniunctie, die niet bedroeft:
 Inder rechter hant een open boecxken, ghenaemt Vrede:
 In d'ander hant' inghesloten b'ec, theeft syn beduytsel mede
 op het Evangelium omfinghen met reverentie,
 Een duysem gheruyghe van deuchdelycker zede.
 Wel hem die bet onden wort in sulcken intentie:
 Gheen grooter goet dan een gheruste Coniunctie.

Volghet voort (begheerte nae's Hemels beervten)
 een Man, ghenaemt Goetvillich omsterren,
 Hebbende liefde gheoeffent met deuchdelyc opset,
 Wenshet ontbindinghe sins Lichaems te verwerven,
 Om me. Christo te syn, ('noeyt oeter conserven,)
 Die hy inder rechter hant heeft, en meest op let.
 In d'ander hant een Tafel, Moyses beschreven Wet,
 Daer van nyde vervullinghe in Christo heeft omfaen:
 Welck Christus aen den Cruys hervende, hem comt te bet,
 Roepende: O Vader siet, het is nu al vol-d'en.
 Simcon dit in sienne, seide: Nu laet ghy Heere gaen
 myn knecht in vrede. Wie sou nu willen wyken
 die't Hemelsche verblyden met sinck siet comt aen.
 Spelende looft den Heere met acoort der Nuycken.
 Gheen meerder Liefde verlocht, dan daer Trou moet blycken.

V.Vt liefden versocht.

Wers ryck in Gods.

Vv ij.

SPEE.

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Arm.	{ Twee oude
Oudr.	{ Mannen.
Schriftuerlyck rapoort.	{ Twee mans
Troostelyck confoort,	{ als gheleerde.
Deuchdelyck mensche.	Een Man.
Liefde.	Een Vrouwe
Barmherticheyt.	Een Man.
Afjonstich quaet.	{ Twee Sinne-
Spitighe daet.	{ kens.
Ryck.	{ Een Man.
Vreck.	{ Zyn Wyf.
Christus.	
Twee Enghelen.	Stomme Personagien: d'een een sweert inde bandt, d'ander eenen groenentack,

Arm ende Oudt buyten.

Armspreekt.

Adam, Adam, vvat hebt ghy bedreven,, och?

Oudt.

Eva, Eva, vvaerom hebt ghy ghehoor ghegeven,, doch
dat listich serpent, loghemachtich vol nyt,, siet?

Arm.

Adam, Adam, haet ghy volstandich ghebleven,, toch,
Ghehoorsaem in't leven uven Schepper altyt,, siet.

Oudt.

Maet neen ghy : dies syn vvy (cylaes) ontvryt,, siet -
den beelde Godts, nae ziel ende lichame,, nu
een behuyssinghe Sathans, nu sonder respyt,, siet
bevindende vreesse, ellent en blame,, nu,
Naecktheyt, smerte : dies ick my schame, nu,
Vvaer sal ick troost vinden om ons vercoelen by?

Arm.

Al wat vvy voort baren is onbequame,, nu
 tot eenich goet, dats door 't sondich inwoelen,, ghy,
 't Gheheel menschelyck gheslacht moet dit ghevoelen,, vry,
 Oock selfs de kinderkens inde gheboort',,, eerst
 sy crytende beven, door 't moeders uytspoelen,, sy
 ghevoelende de corruptie van haer lieder soort',,, meest.

Oude.

Gaende den breeden vvegh, als die gheen vvye poort,, vreesst,
 Nae dat nutuere begheert, gaet valscheleycke lust,, uyt,
 Iffer noch vvat over dat tot 't menschen consoort,, teest,
 Dat vwort terstont door boose seden gheblust,, uyt,
 Soo compt d'ellendighe mensch nemmermeer gherust,, uyt,
 Van hem seiven anders niet dan ydelen stanck,, sel,
 Ende vol onreynicheyt, dat vaerter onghelust,, uyt.
 Een vvorm, en gheen mensch (dit lob ontfpranck,, vvel)
 uyt onreynen sade ghebooren, voorvvaer een cranck,, spel.

Arm

Tot boosheyt gheneycht, bequaem om derven 't goet,
 Daer door vvy sterven dickvvils teghen danck,, snel.
 Doch de levende vveet dat hy sterven,, moet,
 (Soo Ecclesiasticus, Salomon, vervverven,, doet.)
 VWant sterven (eylaes) ghemeene seden,, sijn,
 Hebbende hier in 't leven gheen blyvende erven,, soet:
 Siet! den eenen sterft morghen, den anderen lijst heden,, pijn.

Oude.

O vvel hem die haren tyt deuchdelyck besteden,, sijn,
 Ende leven als die tot sterven bereijt,, is,
 De vvyl den tyt cort is, ende vol van onvreeden,, dijn.
 VWant ghelyck de Son opstaet ('t vvelck met bescheijt,, is)
 niet op en hout, voor datse onder gheleijt,, is:
 Alsoo gaetet met den menschen kinderen hier.
 Ghelyck in lob (Capittel seven en neghen) ghesceijt,, is:
 Onse daghen sijn cort ende vol van dangier,
 Ghelyck een daechs huerlynckx daghen schier:
 Iac snelder dan een loopervaert de mensche henen.

*V v iij.**Arm.*

Arms.

Ghelijck een stroom of vvtvloeyende rivier,
Of als een schaduvve, die terstont is verdvvenen,
Na mach ick hier vvat op mijn krucxken leenen,
VVant van stane worden mijn leden vermoeyt eylaes.

Quat

O ellendich mensch diens gheboorte is crochen steenen,
Diens leven miserie alduer is bynaes,
Diens sterven benautheyt, en dan een vvormen aes,
't Lichaem een stanck met sel verichrommen.

Schrijsuerlyck rapoort, en Troostelyck consoort buyten.

Armsprecks.

Mijn hert vergrout door Schrijsuerien is gheen gheraes,
O anxstighe noot vvat sal ons noch overnemen.

Schrijsuerlyck rapoort.

Vvat zijn de redenen die ghy gaet over sommen,
O arm en oudt vvilt die toch t'onsvvaert vvenden,

Ondt.

VVy overlegghen t'samen, doch sonder verblommen,
die conditie ende staet vant 't menschen elenden,
Hoe de meniche begint, ende vveder moet enden,
Ey vvat coter leven, soo Schrijsuer ons ontbint;
Anders niet vervvachtende dan des doots amenden,
Ten lesten van slanghen ende vvormen noch vvorden verslind

Schrijsuerlyck rapoort.

't Is vvarachtich datmen dus gheschreven vint,
De menich van eender vrouwe ghebooren leeft
eenen corten tijt, die als een blom begint
op te gaen, mer afvallende sy teriton begheeft
haer plaetse, als die gheen sekerheyt en heeft,
Ghelijck een schaduvve, die onbestandich vlucht,
Soo is mede de mensch, hoe hooch hy hier oock svveeft,
Iae al vvaer hy oock verheven tot aen de lucht.

Troostelyck consoort.

Mensch vvaerom ist dat ghy soo seer versucht,

Vrees

Vreest ghy den doot, of eenich ander verstranghen,
Siet u brenghet u voort een schoone vrucht,
Die nae dit leven, in 'ander faet te ontfanghen,
VVa is dit leven anders, dan met druck behanghen,
'tVVelck oock seer cort ende onlanghe gheduert,
'tGoet villende, can niet door 'tveesc' elick pranghen,
Of nu dit goet villen, van dny ten eer ghebueren,
En om 'tverlaten deses levens, och niet en truert,
VVant een boose faet daer onder is ghesacert,
VVelcke boose vruchten den mensche bekueret,
VVaer an hy in 't eynde het verderven maeyt.

Schryfuerlyck rapoort

Ghevoelt by u selven, hoe verkeert, verdraeyt,
Hoe onrustich, hoe onvry van gheschille,
Hoe becommert, hoe belast in 't leven ontpaeyt,
Al hadden wy oock al de vyf heyt eender Sibille.

Oude.

Godt heeft den macht, och hadick den vrijen v'ille
om 'tgoet te doen, in dit leven end 'tquaet te haren.

Schryfuerlyck rapoort.

Hoort wat Godt in u spreekt, svinght ghy stille,
Godt al in u vercken, tot u verbaen
'tVVillen, ende 'tvolbrengken niet achter laren
nae zija behaghen, dus 'tgheloove ghy daer in s. dt.

Troostelike consoort.

VWant dits 't leven van Godts ghenueve onderlaten,
Die Godt 'tverreck in haer noeyt hebben beladt,
VWant alle goede gaven ontfanghenmen door 'tgh. bedt
In der stilheyt principaellyck van Godt ghe vrocht.

Schryfuerlyck rapoort.

VVarde mensch vyf hem selven vericht is onreyn besmedt,
On eche verdrich hoe schoon schynende onknoecht,
VWant al wat door den Gheest in ons niet en is ghebrocht
s fonde, 'tmach voor Godts oordeel niet bestaan
daerom moet de mensch, dan anders v'oor besocht,
soo hy v'yl. gherecht verdrich vyf den tempel gaen

Arm.

VVel wat rechtveerdicheyt (doet ons voorder vermaen)
behoeyen vy dan, eer ick de ander af floover?

Schrijsuerlyck rapoort.

Beter dan de Thariseutche, dus merckt reden aen:
D'een comt door't vverck, d'ander door't gheloove.
Dit vveet ick, dat ick Godt van syn eer bercove
als ick de salicheyt stel in myn vvercken:
Met dese rechtveerdicheyt ick den mensche verdoove,
Die rechtveerdighe Godt en vviltse sien of mercken.

Arm.

VVat rechtveerdicheyt can ons dan stercken
als vy benout comen inden uytersten noot?

Troostelyck consoort.

Siet! dijs't gheloove der heyligher kercken,
Dat vy gherechtveerdicht syn in Christi door,
Niet door onse, (merckt dit troostelyck exploit.)
VVant daer toe is die sterre Jacobs gheopenbaert,
En die Sonne in gherechticheyt ons verschenen bloet:
Dits den offer ver in Moyses vvet verclaert:
Dits't vergoten bloet dat die contientie bevvaert
van doot lycke vvercken, ende onreynheden,
Om Godt te dienen, die ons niet bevvaert
met nieu insettinghen van menschelycke seden.
Dese heeft alleen 'tserpents beeste vertreden:
'thantschrift teghens ons verschuert, en voort-gebracht,
Aen 'tCruyce ghehecht, (daer hyaen heeft gheleden,)
Den Vyant vervvonnen, den Duyvel berooft syn macht.

Schrijsuerlyck rapoort.

VVet en verdoemenisse blyven door desen versmacht.
O Doot uyven prikkel is nu verdreven:
O Helle vvaer is uyve fictorie en kracht?
Godt danck, d'overvvinninghe is ons ghegheven.

Troostelyck consoort.

Siet, dit moet uyven troost syn in lieren en leven,
Soo-men u corts schrijsuerlyck bebnede.

Oude.

Vvy dancken u beminde vrienden verheven,
Die ons in desen soo troostelijck gheriefde:
En tegt ons voort d'oorface (oft yemant bekefde)
van dese ghenade en o enloeyende vadt.

Troostelyc consoort.

De moverende cause is de Godlyckeliefde,
Die ons in Christo toolief heeft ghehadt,
Die ons ghegeven heeft synen Soon den dieren schadt,
Op dat een yeghelyck (die gheloof princepalich)
niet en verderve, maer die salighe stadt
beerve. Dus niemant blyve in desen dralich.

Arm.

Al vvel gheleest, vverden vvy behouven en salich,
Op Christo alleene dan al onse hoope staet.

Schryfuerlyc rapoort.

Hy is dat onbesmette Lammeken, nederdalich
om ons te verheffen: sien in dese daet
hy die ryck vvas, vverde arm en desolaet
om onstrycke maecken ten eeuwighen termynē.
Die met ootmoedigher herten dan tot hem gaet
ghemet dese verdiensten, so al vwaren sy syne.
Den barmhertighen Samaritaen is hy ten syne,
Die door vverckinghe synder ghenaden meest
ghelolpen heeft, tvele cracht is en medecynē:
Aen den Cruyce roepende doorlyck bevreet,
O Vader, in uven handen berele ick mynen gheest.
Beralende soo de schulden, by ons ghemaect.

Oude.

Lof Christus ghebenedyt, die onse smerten gheneest,
Ende ons nu met barmherticheden ghenaeet,
Die in hem gheloovende, hem selven verlaect,
Die voort in eeuwicheyt ghetroost met desen.

Arm.

Iffer noch meer troost (vvant 'thert vierich haect)
in Christo: verclaenct ons vrienden ghepresen,

X x

Troost

Troostelyck confoort.

Iact, vwant Christus alleen moet uwe toevlucht vvesen,
Bevvyfende 't selvedoor een vast vertrouwen,
Compt die beladen zyt, tot my om dijn ghenesen,
Ick sal u verquicken, O troostelyck ontfouwen,
tot hem te gaen, vwie sou nu verflouwen,
VVant alle volle ghenoechsæmheyt van hem in ons synckt,
Hy is dat Hemelsche Manna edt met erknuoven,
V en sal niet hongheren, nae desen ghedynckt,
Hy is die den dorstighen 'tlevende vvater schynckt,
Die daer van drynckende, dorstet nemmermeer,
Alleen 'tgheloove ist, dat daer van edt ende drynckt,
'tVVelck tot Christum vlucht beladen zijnde seer.

Schriftuerlick rapoort.

Hy is oock uwe middelaer, al zyt ghy svvack en teer,
Tusschen Godt, ende de menschen vvel vvijs beraden,
Die u vereenicht met Godt, in eeuwicheyt een Heer,
Tot den Vader, door hem compt vry onbeladen,
uvvet schult is betaelt, Aileen door ghenaden,
uwe rechtveerdicheyt is in zijn verdienst gheleghe,
De vvelcke ontfanght, de mensch bedruckt, beladen
Door 'tgheloove, int gheloove, gheloovich bedeghen,
Als 'tblyckt aen Abraham, die door 't Goddelijck bevveghen,
de rechtveerdicheyt ontfynckt, eerst maer in figure
in Isaack, hoe vvel dat Godt desen segghen
vyt stelde, langhe tijt, tot op een ander huere,
Te vveeten in Christo, de nieuwe creatuere,
Die u van onrechtveerdicheyt, alleen ontlast
door 't vastelijck hopen op desen ancker puer,
Vvaer in uwe salicheyt is seker en vast.

Troostelyc confoort.

Dus mensche al vvort 'tgheloove somtijts aenghetast
Deur vvan hope, gheeft den moet niet verlooren,
Zijt ghevortel in Christo, inder Liefden vvast
tot een mannelijck ouderdom reyn vvtvercooren,
Op dat ghy inden gheest vvort vveder gheboren,

Fen nieuwe creatuere, in't gheloove ghesont,
Bequaem te ontfanghen, u toe ghesvvooren
den eel. ghEGAEN vvr Godts ghebenedyde mont,
t'VVe ck is Christus, de vervullinghe van dit verbont,
Dar versghele vvor, inder Contientie net,
Van zijn volck vercooren, voor'tsvveerelis gront,
Nu vvederom vernieut, door de invvendighe vvet
in den Gheest gh'gheven met een beter opset,
Niet nae de voorgaende, daer d'oude t'onder bleven,
Maer dees vvet Christi daermen principalijck op let,
VVort door den vingher Gods, inder herten gheschreven
der gheloovighen, ende dan noch daer beneven
in'ten bloede Christi, door de Sacramenten
versgheht ende verskert hier in dit leven
door den Gheest des gheloofs, niet om verjenten.

Schryfuerlyc rapoor.

Dus Arm en Oudt dees deucht wilt int herte prenten,
VVant 'tis eenen troost, tot vver sielen verstercken,
teghens't vleesch becommen ende accidenten
die de menschen toevallen, in'tsvveerelis percken,
mae behoont gheloof, door goede vercken,
Ende niet met den naem alleen, vvaer voor is te duchten,
Die niemant helpen can, sy zijn Leeck of Clercken.
VVant van onse verkiefsinghe zijn dit de vruchten,
Nu't gheloof sonder vercken, zijn dootlijcke luchten,
Verdeiven de mensch binnen en buyten:
Maer'tvvarachrich gheloof, ten zijn gheen cluchten,
Heeft een cracht in hem, ende vertuyten,
VVant 'tis een fonteyn, daer voort uyt spruyten
alle deuchden, die ghy oock bevvijfen sult
als deucht, vverenfschap matich te ontsuyten,
Godtruchrich, lidtsaem, ende patientich ghedult,
Broederlijke vriendelijckheyt, Liefde onthult,
VVelende van volcomentheyt den rechten bant,
Daer mede men de gheheele tafel des vvers vervult,
Als vercken door den Gheest in't hert gheplant.

Arm.

Nu crych ick van uyver leere eerst 'trecht verstant:
Ick hoor' veel Christus is der troosteloosen troost,
Die ons Godt de Vader uyt ghenaden sant
tot een Heylant voor allen van vvest en oost.

Oude.

Och vrienden, vvaert ghy lieden noch vvat verpoost,
Op dat ghesilt vverde onsen anckxt en claghe,
Den armen mensch (eylaes) vvert soo haest verschalst verloost:
Of ick u lieden voortan niet meer en saghe,
Opent ons 'tverstant van eender vraghe,
Vvat Davidt daer mede te meynen plach
daer hy seyt: tis nu veel een groote plaghe
dat hy den rechtveerdighen noeyt verlaten en sach,
Noch haer zaet bedelen. (O troostelyck ghevach,)
Den en van desen vild' ick van u veel ervaren.

Troostelyc consoort.

Ghy vuilt segghen, of een Christen niet bidden en mach:
Want Davidt brengt voort dit verclaren,
Ick was eens jonck, en ben nu oudt van jaren,
Ende en sach den rechtveerdighen verlaten noijt,
Noch haer zaet broot bidden met besvaren,
Bedelende by der straten arm ende beroeijt:
(Tis vvaer) in synen tyt en was niemant soo verstrooijt,
Maer het is nu anders (niet en murmureert)
Vwant de rechtveerdighe hebben gheleden oeijt en oeijt
door tierannich ghevvel, ende andersins ghetrybuleect.
Daerom heeft ons Christus hoochlyck gherecomandeert
der Armen noot met een neerstich vermaen
die vvy altyt sullen hebben. Dus laet syn ghesesseert
uyven commer, ende vuilt ons vooder verslaen,
Iffer noch yet op't herte dat u mocht belacen,
Vvy syn tot uyven dienst bereyt volveerdich:
Doch vvy hebben u met Troostelyck consoort voer-ghestaen,
Mits Schriftuerlyck rapoort: dus blyft toch volheerdich.

Arm.

Och!

Och vrienden bekent, vvy syn dat onvveerdich,
Vlieder reden maectt ons daer in bedroeft,
Seker aen den Majestraet te gaen seer expeerdich:
Och! oft quame dat ghy ons voor dien tyt begroeft.
Troostelyc.

VVaer om dat?

Arm.

Men vint menich afjonstich ende quaet gheboeft
die deuchden verspyen van goet-hertighe lien:
Nochtrans den armen ouderdom vvel troost behoeft,
VVanneer 'tnoodich onderhout haer mocht gheschie.

Troostelyc consoort.

VVy laten u hier blyven, vvy sullen verder sien
nae't goet-hertich-believen onser Majestraten;
VVacht ons vveder met een troostelyck bedien:
VVy sullen doende syn, voor seecker t'uvver baten
sult meer versocht vvorden door caritaten.
Dus sit hier neder met Obedientie,
Desen titel vvillen vvy by u lieden hier laten,
(Te vveten,) vvat vvy u bevelen, dits Reverentie,
Dat laten vvy u lieden hier, (namelyck) met patientie.

*Twēe stors
ten den een
nen Obe
dientie den
anderen
ghenaems
Reverētie.*

*Hier wert den Ouderdom soetelyc neder gheset, met patientie op de
borst. D'ander twee binnen. De Sinnekens buyten, d'een Afjonstich
quaet, d'ander Spitighe daet gheheeten.*

Afjonstich quaet.

Ach, ach, ach hier ben ick oock:
Hier is vvonder te quicken.
Menighen a men voock.
Ach, ach, ach, hier ben ick oock.
Ick sie op gaen den roock:
Men sal't soo beschicken.
Ach, ach, ach, hier ben ick oock:
Hier is vvonder te quicken.

Spitighe daet.

En soo ben ick mede.
VVat let u Cosyn?
Hout recht de snede.
En soo ben ick mede,
Van sulcker fede.
Op een ander termyn
En soo ben ick mede,
VVat let u Cosyn?

Afjonstich quaet.

Hoe staet hier en raest dit bekackte svvyn:

X x iij.

Alle

Alle mans ghepijn, is uwe spirighe daet.

Spirighe daet.

Hev hoe comt ghy dus by, sy soo ten voorschijn,
Ghy zijt heel sijn, vvillecom bruer Afjontich quaet.

Afjontich quaet.

Vv hebben malcanderen vonden, vvy zijn sack nae saet,
't V Vaer jammer, vwaren tvvee stallen met ons bescheien.

Spirighe daet.

Ick ben beter dan ghy, ende van meerderen staet;
V Vant het gaet, soot gaet groot is mijn vermeten.

Afjontich quaet.

Daer ghy zijt ben ick selden vergheten,
Of 'theeft my ghesperen, ende seer verdrotten,
Ick ben inden sin van veel menschen gheseren,
Van haer vwillen en vveten ben ick gantsch doorgoten.

Spirighe daet.

Dijn afjontich quaet heeft menich goet herte verdrotten,
V Vt den Duyvel ghesproten, ter vveereit gheen quaet soo sel.

Afjontich quaet.

Dien vvy aenvallen vwort ghevanghen of gheschoten,
Ick vveetle in te poten, mijn afjontich opstel.

Spirighe daet.

En spirighe daet leeren sy dan teer vvel,
Terstont gantsch rebel, sy dadeliick nyt breken,
Ick maeckte opgheblasen, hoochmoedich en snel,
Haer spirich gherel, en vville toch niemant verstecken.

Afjontich quaet.

Men kent ons vvel, laet ons van vvar anders spreken,
V Vie heeft oeyt besvveken, siet onsen soeten aert,
Maer coesijn vvat compt hier volcx by een ghestreken,
In tvvee vveken, en sach ick soo veel Lien vergaert.

Spirighe daet.

Hier sal rethorijcklijck vvorden verclaert,
Die d' Armeliefdeh troost, vvat loon de sulck verenvacht,
En daer en boven sal mede vvorden gheopenbaert,
Als oock vvat straffe sel, die troosteloos haer veracht.

Afjontich

Afjonstich-quaet.

Daer moeten vvy by zijn, al te deghen bedacht,
VVant vvy zijn mede' igheslacht om een rolle te spelen,
VVy moeten vvacker aen gaen, ba by gantsch cracht,
Op dat sy haer milde macht thoonen sonder vervelen.

Spietighe-daet.

Iae iae, maer vvat anders haer inde ooren quelen,
Dat sy liever hebben inden singhe' pannen.

Afjonstich-quaet.

Sy souden den Armen, acht ick, liever bestelen,
Dan vertroosten d' Arme desolate mannen.

Spietighe-daet.

Sy saghen se liever uyt den lande verbannen,
Van vvecker gheslachten en vveetmen te vermonden.

Afjonstich-quaet.

Sy zijn teghens natuer haer selfstierannen,
VVant sy haer lichamen noeyt deucht en jonden,
Sy versparent veel liever voor caiten en honden,
Hoe souden sy dan den Arm deuchtsaem verstyven.

Spietighe-daet.

't Is ghenoech segh ick, van sulcx oorconden,
In volghenden stonden sullen vvy ons motyven
breeder uytlegghen, ende hooghet dryven.

Afjonstich-quaet.

VVie datter gaet vvy sullen alijts blijven,, vaert vvel.

Binnen

*Deuchdelijcke mens h,, Liefde,, Barmherticheyt,,
alre arie buzen.*

Deuchdelijcke Mensche.

Compt ghy Liefde met barmherticheden,
Laet ons eenmael gaen onder den menichen beneden,
En sien hoet daer staet met onse natie.

Liefte.

Iae vvy comt laet ons gaen en dat met reden,
Ende soo de menichen haren tijt vvel besteden,
Houden mijne seden, soo vinden sy gratie.

Barmherticheit

Barmherticheyt.

Soo blijven vvy by haer met plantinghe van vreden,
Dus gaen ick mede met deuchdelijcke contemplatie,
Och vvaer nu soo vvijs, de menschelijcke generatie,
Dat haer abitatie, voor ons vware ghevviijt,
Soo mochten vvy houden vriendelijcke conuersatie,
'tGodtlijck overdincken, sou ons dan maken verblijt.

Liefde.

Och mensch ick forch dat ghy er' ontvveken zijt
mijnen aert, die door Liefden' tleven gheeft,
'tZy door de lust, der ooghden een begeerich apettijt
en hoochmoet des vvandels daer meest elck mensch in leeft,
Och vviist ghy hoe lief dat u de Liefde heeft,
Ghy en sout my in u soo niet laten verkouven.

Deuchdelijcke Mensche.

Het sal moghelijck beter zijn, niet te seer en sneeft,
In sommighe plaetsen salmen ons vvel aenschouven,
Hoe souven alle deuchden dus zijn verdouven?
Dus u lieden doch soo seer in desen niet en quelt,
Siet eerst int leven van mans ende vrouven
vvie sy ghehoorsaem zijn, en dan met reden vertelt.

Barmherticheyt.

Och neen vvant de vveeret is ghesheel int boose ghestelt,
Die vvelcke vergaen moet met al haer lusten,
Barmherticheyt forch ick mede is te neder ghevelt,
Doorgiericheyt quaet en fel van in-busten.

Liefde.

Laet ons voort gaen vvy en moghen niet rusten,
Ende sien hoe ons' tleven der menschen behaecht,
VWie sit ginder' tvvaer goet dat vvy vvat t'susten,
Laet ons hier aenspreken, om reden ghevvaecht.

Deuchdelijcke Mensche.

Goeden dach vrienden. Och niet en verslaecht,
Hoe staet het leven? verclaert ons u saken.

Arm.

Ick danck u vrienden. die my dus lieflijck vraceht

na ons verlanghen in dit vierich vvaken,
Vvy vervachten hier tvee lieden daer vvy nae haken,
Den eenen is ghenaeamt Schrifuerlijck rapoort,
En den anderen is een man van soeter spraken,
Siet hy is ghenaeamt Troostelijck confoort.

Deuchdelijcke mensche

Mijn lieve beminde die redens vvel aenhoort,
VVy en zijn niet alleen ter vveerelt binnen,
Onse broeders die doen hier ons lieflijck vvoort,
VVan in noot leertmen trouwe vrienden kinnen.

Liefde.

Maer vrienden goet vvat hebben sy inde sinnen,
Verleert ons oorsaken, gheen tijt vergauvveloost,
VVant vvy zijn de ghene die u beminnen,
Moghen vvy niet vveten haer meeninghe en propooft?

Oude.

Och sy hebben ons in Christo soo vvel ghetroot,
Zijn leven en sterven in ons sonderende,
Mid's alle menschen van noort, vvest, suyt oft oost,
Die in't cruyce Christi zijn glorieende,
En noch voorder zijn sy soe sterende
voor ons desolate Arm ende Oudt,
Een troostelijck confoort vvy varen begerende,
VVaer in sy doende zijn om oorsaken menichfoudt.

Deuchdelijcke mensche.

Dat zijn boden die vvel moghen zijn betroudt,
VVy vvillen mede der vvaerts tot deser daten,
Och broeders in patientie u vvat houdt,
VVy staen in kennisse uver majestaten,
Ons die sy beminnen en moghen sy niet haten,
Dus besidt uve silelen noch vvat in lidsaemheyt,
VVant ons deuchdelijck ingheven sal niet zijn verlaten,
Een stille ghemack sal u vverden bereyt,
VWaer by stads deuchden sullen vvorden verbreyt
tot nieerder vveldert der ghemeenten premientie,
Vvy comen haest vveer, blijft hier in u patientie.

*Gaen de Sinnekens buyten, d'ander binnen
cemende.*

Afjonstich-quaet.

Ick sou siet vvel uyt mijn vel springhen nu.

Spiighe-daet.

En van quaetheyt siet, soud ick splyten vvel.

Afjonstich-quaet.

VWie sach zija leven elendigher dinghen nu,

Ick sou vvel siet uyt mijn vel springhen nu.

Spiighe-daet.

Maer soumen dan niet connen bedyvinghen nu
dees Redenrijckers, ick vroule verbyten sel.

Afjonstich-quaet.

Ick sou siet vvel uyt mijn vel springhen nu.

Spiighe-daet.

En van quaetheyt siet, soud ick splyten vvel.

Afjonstich-quaet.

VWat bringhen sy voort met al haer cryten el,
Anders dan splinter in ander liens ooghen sien.

Spiighe-daet.

En den balck men macht haer oock vervvyten snel,

In haer eyghen oogh nemmermeer van dien,

Afjonstich-quaet.

Iac dat gheloofick, 'rghebreck van dese lien
die steken achter inde besaetse of sack,

VWant sy die saghen, sy soudense moghelijk vlien,

Of sy en lietent vvaert haer gheen onghemack.

Spiighe-daet

Ander liens ghebreken hebben sy inde ooghen strack,

VWant die vooren inde besaetse steken,

Daerom vinden sy op een ander soo menighen lack,

VVaer doot sy voorby sien haer eyghen ghebreken.

Afjonstich-quaet.

D'een sal 'tquaet goet, en d'ander 'tgoet quaet spreken,

D'een priijst relegie, d'ander salse laken.

de Republijcke door haer schimpighe trekken;
Connent elcken van sinne nemmermeer maken,
Sy bemoeijen haer in Gheestelijck en vveereltlijcke saken;
D'een of d'ander is selden van haren sin,
D'een moet inden hemel, en d'ander in d'helle blaken,
Verfmadende hoovaerdie, dan dats niet te min.

Spitighe-daet.

Als oock die giericheyt, en schandelijck ghevvin,
Gheleghen in elle, mare, vvaghe en ghevichte,
Hoerderije, oncuysheyt, met ander vuyl ghespin,
VVort teghen danck dickmael in d'oore ghevlicht,
't Afjonstich quaet menich in't herre ghesticht,
Brenghen sy mede voort met cleyn verjolyen.

Afjonstich-quaet.

En vvat in desen spele sal vvorden ghedicht,
Dat sal de Ackre alhier ghenoechsaem bevvyfen,
O spitighe daet vvat naect u afgrijsen,
Hoe hebt ghy in't begin onse Vaders bedroghen,
In plaets dat sy haren Schepper souden pryfen,
Hebt ghy haer spiich dese vveldaet ontoghen.

Spitighe-daet.

O afjonstich quaet, dat quam door nvve loghen,
Ghy zijt de nydighe slinghe die den mensche verleyt:
Hebbende door list, die vvaerheyt gheboghen,
Den vvegh tot vlieden soo den mensch bereyt.

Afjonstich-quaet.

Nu vel praterken, hebt y al uyt gheseyt,
Maer vvat een spitighe daet hebt ghy bedreven
aen Abel, noeyt mordadigher o listich seyt,
En d'eerste vveerelt heeft haer spiich opgheheven;
Ende smadelijck veracht 'trechtveerdich leven
van Noach, die den sonvyloet daer door ontginc,

Spitighe-daet.

d' Afjonste van Nemrod was die vel te vergeven,
Die door ghevelt Godt noch menschen ontfinc,

Afjonstich-quaet.

Door spitighe daet hy 't temmeren aenvinck
den thooren van Babel, noeyt meerder confuys.

Spitighe-daet.

Vvat ghy al raest dit quaet vvas al maer kinder dinck.

Afjonstich-quaet.

Maer ghy verspydet spitich Noachs cleyn abuys,
't Vvelck Sem bedeckte met den mantel chuys
der eerbierheyt, vvaer door segghen op hem daecte,
Vmoetvillighe spincheyt lach mede in Sodom 'thuys,
Ghy vveet vvel nae vvar de sacht datmen daer vvaecte.

Spitighe-daet

Vafjonstich quaet den Ilaac ghenuecke,
Door Imael den bespottel obilinaet,
Ende Esau die uwe conste niet en versaecke,
Maer benyden Iacob door u afjonstich quaet.

Afjonstich-quaet.

Ioseph moeste oock lijdē uwe spinighe-daet,
VVerdende in spij den Imaellyren vercocht,
Ende noch meer lyden bejeghende hem niet smaet
in Egypten, daer hy vvere oet ghebrocht.

Spitighe-daet.

Maer vvar een schoonen daet hebben ghevvrocht
Simeon en Levy, door quade afgonste,
Al dat mannelyck vvas niet en sverde verfocht,
Op den derden der nieuwer Maen in't onghetonsste.

Afjonstich-quaet.

Spitighe-daet stelde daer in't vverck zijn conste,
Gheultick sy menichmael in Egypten plach,
Ghy en rustet niet eer met u gheeynde jonste,
Voor dat Pharo met zijn heyreracht vesoncken lach,
Abimelech loont zijn broeders met een quaden dach,
Tierannich ombrenghende in moordadich ghevelt,
Dit zijn vruchten diemen van u vervvachten mach.

Spitighe-daet

Hoe heeft uwe afjonsticheyt den Simson ghequelt,
Hem zijn ooghen uytlickende, vvar hoordemen oeyt verelt

van

van meerder boosheyt, ende quader bedier,
Hoe heeft uwe afjonste den Davidt ontflelt,
Door 't middel van Saul in menich verdriet,
Hoe heeft doeg door u afjonstlich ghebiet
den Davidt verraden, ende Achimelech hoort.

Afjonstlich-quaet.

Dat is door uwe moordadighe spincheyt gheschiet,
Dat Saul dese Priesteren dus heeft vermoort:
Maer wat een spincheyt heeft Nabal gheoorboort
jeghens David, die hem in honghens noot ontfeyde
spijse, gaende soo in uwe voetslappen voort,
Vvies thoornighe comste hy niet en verbyde.

Spinighe-daet.

Door 't afjonstlich quaet, hy dus van hem scheyde,
Dan seker vvy waren daer alle beyde in 't vverck,
Maer hoort, seght my, vve Abner ter neder leyde,
't Afjonstlich-quaet dat was hem te sterck,
Dan ick vvasser oock al mede in 't perck,
Maer 't afjonstlich quaet vvasser principael.

Afjonstlich-quaet.

Op Davidts handelinghe neemt vvel u merck,
Vvies vvas daer in 't spel ick doers u verhael,
Inde doot van vrias dien trouwen vvasael,
Vvas ick het oock Neecken, ick dinck vvel neen,
En vvar een spinighe daet hoort dit morael,
Thamar gheschiede, dat en vvas seker niet cleen.

Spinighe daet.

Abelons oproer ginck Afjonste verbereen,
Vvant hy stont hartneekich nae zijns Vaders rijk.

Afjonstlich-quaet.

Door Spinighe daet moeste hy daer uyt scheen,
Want het loon quam zijnen vvercken ghe rijk.

Spinighe-daet.

Vvies gouden voort varen hier in dit publijck,
Doch ons comt een ander Actie voor de hant.

Rijcke ende Vreck buyten.

Afjonstlich quaet.

Hier compt Rijck en Vreck liet hoe mannesijck,
V Vaer vvilt ghy lieden henen, opent u verstant.

Rijcke.

In onse Coomanschap daer is gelt abundant,
't'Profijt is t'onfen alijt even groene,
V Vant om sulcx trecken vvy van d'een in d'ander lant,
Onse avigatie zijn ons altoos in saysoene.

Spiitighe daet.

Ghy compt hier te pas, 'tis voor of nae de noene,
Siet hier sit den Ouderdom heel bedroeft van sinnen.

Vrecke.

V Vat hebben vvy met den Ouderdom te doene,
Daer is ghebreck over al buyten en binnen.

Afjonstlich quaet.

Hoe vvel vvilt ghy dan den hemel niet vvinnen;
Dats de beste coomanschap die oeyt man besief.

Vrecke.

Iae jae onfen buydel sonder al fier me dinnen,
V Vy ontfinghen daer gilteren eenen brief,
Daer vvas banckeroot ende ander ongherief,
Op een ander zijn soo veel schepen ghesoncken.

Spiitighe daet.

Iae jae ghy hebt u selven al te lief,
Haedt ghy den Armen een duysent guldens gheschoncken,
Ghy mocht rekenen 'tvvaer inde zee verdroncken,
Dat sout ghy vinden ende 'tvvaer u een schadt
iaden hemel, bluft niet uyt der liefden voncken;
'tis tot vertroosten der Armen datmen u dus badt.

Rijcke.

V Vat heb ick te doen met Haerlem de stadt,
Voor den armen Ouderdom gaef ick niet een cruys,
Dus moeyt my niet meer, liet ick segghet u lieden pladt,
Sietse sitten sien, ick achtse veel min dan een gruis.

Vrecke.

'tis vvaer

'ris vvaer Rijkdom, vvy gaen liever nae huys,
VVant een duyts gheven en hebben vvy niet ghepeynst,
Men mochtet veel al doen, dies vword ick abuys,
Als icker om dijncke 'therte in my verheynst.

Afsjonstich-guaet.

Siet hoe siet den ouderdom hem selven en verkeynst,
Veracht de jonckheyt, ende prijst zijn voorfaten,
Sy hadden althijt geerne anders gheveynst,
Nemmermeer te passe, sy crochen sy praten.

*Trooselyk consoort, ende Schrifstuerlyck rapoort
buiten.*

Spitighe-daet.

Siet hier comt tijdinghe van de Majestraten,
Vveest stille, ende luyfster nae desen.

Trooselyc consoort.

Vrienden zijt ghetroost, vvant niet verlaten
en zijt ghy, noch en sullet oock niet vvesen,
VVant uvve Overicheden vveerdich ghepresen,
Arbeydende inder Liefden playsant, zijn
barmhertichlijck bevveecht om u ghenesen,
De deuchdelijcke Menschē sal u een onderstant zijn,
En de milde rijcken sullen in desen abundant zijn,
Die zijn onsal bekent, dits verre van vvanen,
Of den rijcken vreck hier in vvou ignorant zijn,
Ende niet beleeft als den cortisanen.

Afsjonstich-guaet.

Hier is den rijcken vreck, ghy mochtse vermanen,
Siet hem hier slaen, soo my dinckt heel overvvijst.

Schrifstuerlyc rapoort.

Vrient vvilt ghy vvandelen de rechte nauwve banen,
Soo leent nu den Heete, ende zijn leden verstijft,
Maer siet veel voor u, ende gheen vvoecker en drijft
Op uvven armen broeder met armoede belaeeyen,
Maer vvat u inden sevenden jare dan overblijft,
Laet dat den Armen ende vreemdelinghen maeeyen.

Trooselyck

Troostelyc consoort.

VVanneer uwe broeder verarmt, vvilt hem versaeeyen,
Noch uwe hart verharden i' haer lieder vercleenen,
Nae den vergeten schoofen vvilt niet vveder haeyen,
Maer opent uwe milde hant daer toe bereyt met eenen,
Dit vvietende dat ghy soo doende Godt sult leenen,
Die u niet segghen dobbel daer voor sal stercken.

Spit'ghe-daet.

Dat en hoefte ghy lieden gantsch niet te meenen,
Datter eenighe deucht aen dese staet te vermercken,

Schrijsuerlyck rapsoort.

Met t'rouken van sarepten sijt deuchdelijck in't vvercken,
Vertroostende den sliam door hongh'rs noot svvack,
VVant Godts segghen veruulde ghenadich haer percken,
In sulcken overvloed, dat haer niet en ontbrack.

Troostelyc consoort.

Gaet henen edt het beste doch Esdras besprack,
Dat sy den Armen niet en souden vergeten,
VVant vvcl hem die den nootdrufighen strack
aenneemt, die sal de Heere, dit moeten vveren,
Inden boosen tijt verlossen. O liefelijck uytmeren,
Ende 't sal hem vvcl gaen op aerden eenen langhen tijt,
En of ghy in cranckheyt vechtijt haedt versleten,
De Heere sal u verquicken, dit seker zitt.

Schrijsuerlyck rapsoort.

Verlost den verachten Armen met allen vlijt
uyt der Godloosen ghevvelt, seer anxstlich bedroopen,
Stroeyt uyt, ende gheeft den Armen met herten verblijt,
Op dat uwe gherechticheyt blijft, een troostelijck noopen,
Eert den Heere van uven goede daer toe beroopen,
Soo vvorden uwe Schaeien vol, dit o' ersomt.
uwe vvijn-perlsen sul en van moste overloopen,
Soo ghy niet en vveyghert den nootdrufighen verschremt,
En spreckt niet gaet henen, ende morghen soo comt,
Soo't u hant nu vernach, vaer toe dan dit beyen,
't is een reden die niet en can vvesen verblomt.

Iac een verachtinghe ende ondeuchdelijck affcheyen.

Troostelyc consoort.

VWant vwie zijn ooren stopt voor der armen schreyen,
Die sal oock roepen ende niet werden verhoort,
VWant ghy en zijt den Armen gheen troostelijck vermeyen,
Noch den bedroefden gheen troostelijck consoort,
In't onvveder gheen toevlucht gheen schaduw ve voort
inder hitten, vvanneer die tierannen rasen.

Rijcke.

Ick heb twee ooren maer, niet een die daer nae spoort,
Ghy en soeckt anders niet dan ons te verbasen,
't Is al van vertroosten soo vvy te vooren lasen,
Gheeft, gheeft, dats den ouven sanck en 'nieuwe liet.

Vrecke.

En ick en mach niet hooren, ick sou ver in verdvafen,
VVat roert ons al dit Schrifruerlijck bediet,
Gaeu nae huys, vwant dit is my een verdriet,
Ken gaf voor al den bras liet niet een enckel spaen.

Troostelyc consoort.

De bede der Elendighen en ontfecht hem niet,
Doet den Armen hantreyckinghe, 'tis Godts vermaen,
Inder noot laet hem niet ledich van u gaen,
VVel den rijcken die soo doende is bevonden,
Ende den Armen zijne begheerte heeft voldaan,
Die de ooghen der VVeduvven noeyt heeft gheschonden
oft verfmacht, hoort verder, dits lobs oorconden,
Die zijn broot, seyt hy, alleene en adt noeyt,
De VVeefen haddens te bet, vvel lieflijck vermorden,
VWant van zijnder jonckheyt aen hy die vergadt noeyt,
Als een Vader der vveefen van hem hy tradt noeyt,
Maer gheerne te troosten was zijn princepael stodt,

Schrijsuerlyc rapoort

VVieden gheringhen ghevvelst doet, ende en versadt noeyt,
Die lastert des sel en Schepper ende ontecret Godt,
Ontfermt u des Armen, vwant vwie haer bespodt,
Die en sal van den Heere onghestraft niet blyven,

Deelet uyt den Arm, ende gheeft 'ris Godts ghebodt,
Soo vwort de ziele ver van mans en vvyven,
VVic droncke maect sal in vroeylicheyt verstyven,
VVel dien die hem des ellendighen ontfarmen,
Die leent den Heere, lof Goddelijck bedrijven,
Veracht den nootdrufighen niet die tot u karmen,
Een goede ooghe vwort gheseghent, vvant hy den armen
van zijnen broode gheeft, met vrolijk verblijen,
VVic zijn ooghe afvvender, in ondeucht svarmen,
Die sullen anxtelijck noot en commer lijn.

Troostelijck consoort.

Laet u broot varen ende over 'tvater glijen,
Soo sult ghy het op laugen tijt vveder vinden,
Breeckt den hongherighen u broot sonder vermijen,
Ende die in ellenden zijn, als den vveld benindn,
Leyt in u huys vvilt u voorder ondervvinden
den naeckten te cleeden, uvven vleesche niet en ontrect,
Of anders sal onvrede dijn huys vvslinden,
Ende den thoorne des Heeren ghy over u vervveckt,
Maer den nootdrufighen niet armoede bedeckt,
En bedroeft niet, 'tveleick bedinghe,
Maer doet hantreyckinghe in Liefden perfeckt,
Ende uvve milde gave gheeft doch gheringhe.

Afsjonstich-quaet.

'tIs vvonder dat ick uyt mijn vveld niet en springhe,
VVant desen rijck ende vreck zijn hoorende doof.

Vrecke.

Voor den Armen ick niet eenen penninck en bringhe,
Ick sou nalaten, sou ick, den vergheten schoof.

Spiighe-daet.

Ghy hout al veel meer van Achans-roof,
De plunderinghe van Iericho cont ghy beslechten
door giericheyt houdende niemant gheen gheloof,
Als Samuels sonen verkeesen die gherechten.

Afsjonstich-quaet,

VWat hebt ghy te doen met Davidt of zijn knechten,

Of met

Of met desen Ouderdom veracht ende onweert,
Maer met Ghehasy om 'tgheschenck vilt vechten,
Ende met Achab, Nabois vyjn-berah begheert.

Spietighe-daet.

Is nyt op alle mans vvelvaert vrien 'tspijt of deert,
Veranderende 'tscapel, endeden sikel verhooght,
'tGhevlicht vervalscht, en dan voort met der veert
den armen nooddrufighen al is hy benooght,
Vercoopen 'tkaf voor coorne, opdat hy ghebooght
onder haer zy, siet dat sijn uvveghysen.

Schrijsuerlyck rapcort.

'tIs noch om een cleynen tijt, siet vvaer ghy nae pooght,
Soo en is hy dan niet meer o fel afgtijsen,
Noch de plaetie zijner stede salmen sien noch vvyfen,
VVant hy ghaeft nae ongheluck, ick bens oorconder,
In zijnen monde brant vier een cleyn verjolyten,
Ende vvie hem op rijckdom verlaet, die blijft daer onder,
En vvie hem daer toe haestet, ten is oock gheen vvonder,
Dis is nydich, veel quacts hem vvedervaren sal,
Den eghel heeft twee dochters schrycklijck als de donder,
Brengh hervvaerts, brengh hervvaerts, vvat vvy nu ontsiparen al,
Leght hier leght daerals die oeyt 'tvergaren qual,
Niet eens denckende vvat plaegh dese lieden plaeght,
VVant 'tvercreghen goet vanden ondanckbaren mal,
vvort die ghegheven die Godt beter dan sy behaeght,
VVie ghelt lief heeft, ende die't om rijckdom vvaeght,
Die en heeft gheen nut van 'tzy u vertelt.

Tiroostelyck consoort.

VVe n ghy rijcke die dus nae giericheyt jaeght,
Ende den ellendighen bedroeft door ghevvelt,
VVec den gheuen, die d'een huys aen'tander stelt,
En den Armen vergheet, door veel onnut onrusten,
Verlatende u op rijckdom van goet ende ghelt,
VViens commer die middelen noeyt en t'susten,
Onrecht goet helpt niet, vvant sy de sonde noeyt blusten,
Daerome laet af van giericheyt vrienden verheven,

VWant Godt sal om uvve sondighe lusten,
uvve schatten groot inde grabbelinghe gheven.

*Liefde en Barmherticheyt, en deuchdelycke Menſche
alle drie buizen.*

Schriſtuerlyck rapoort.

Niet nemē
ſu den ou-
derdom op
uwt den
ſecel.

VVillecom vrienden vvaer hebby dus langhe ghebleven?

VVy zijn verblijt, o vvillecom vvel deuchdelycke natie.

Liefde.

Compt deſolate Ouderdom dien vvy met trooſt aencleven,
VVy hebben gheartbeyt t'uvver conſolarie,
'tis al vvel beſchickt, ghy hebt vonden gratie,
uvve Majestraten door 't liefdich medooghen,
hebben middel ghevonden, laet murmuratie
door Schriſtuerlyck rapoort zijn (y grootelijcx bevvooghen.)

Barmherticheyt.

Inſiede uvven Ouderdom met barmhertighen ooghen,
VViens grau vve haren een croone der eeren zijn.

Deuchdelycke menſche

Sullen t'avven trooſte, en 't Goddelijck vermoghen,
uvve vvoonplaetsen bereyden, en ſonderen, ſijn,
Daer ſult ghy in ruſte nae het begeeren, dijn,
In Godſalicheyt uvven corten tijt beſteden,
Met trooſtelijck onderhout nae t'inſtrueren mijn,
Danckt Godt voor deſen, 'tis meer dan reden.

Arm.

VVy dancken den Heere van zijn goethe len,
Die ons een ruſte voorsiet ende laet vervuerven,
Met danckbaerheyt uytſtorrende onſe ghebeden
voor de Majestraten onſer Haerlemſcher erven.

Oude.

O Heer in volghende deuchden en laet niet verſierven
de Republijcke van deſer onſer ghemeente,
Op dat ſy ghevrijt zijnde voor 'taen ſtaende verderven,
Vervachtende trooſtelijck 'ibeloonen ſonder vercleente.

Arm.

Den

Den onbarmhertighen verbreeckt haer'tghebeente
in't schrickelijck Oordeel, o Heer laetse smachten,
Den rijcken vrecken harder dan eenich ghesteente,
die verftroeyt blijven in gierighe ghedachten,
Enden arm Ouderdom hier troosteloos verachten,
Versmadende veldact door'rafjonft onvroet,
Die ons in armoede troostelijck verlachten,
Laet die aenhooren uwe blyde stemme soet,
Compt ghy ghebenedyde in mijn behoer,
Besit'trijcke mijns Vaders noeyt lieflijcker voort.

Barmherticheyt.

Gaet met ons ter bereyder plaetsen goer,
Ende met stillicheyt sult daer'tleven voort
besluyten, Altijt hebbende een troostelijck confoort,
Niet alleen nae der siel, maer oock nae den lichame,
Van beyden is u voldaan door Schrifftuerlijck rapoort,
Gaet nu in vreden dan vrienden eersame.

*Hier leyden sy Arm ende Oudt binnen, ende commen wederom
buiten, Arm ende Oudt blijven binnen.*

Deuchdelijcke mensche.

Nu is Armen Oudt vry van smerte en blame,
Versien seueyn veel een deuchdelijck bestaen.

Rijcke.

Vvat sullen sy daer doen seght my by name,
Luey en leegh, op ende neer, uyt ende ingaen.

Deuchdelijcke Mensche.

Sy zijn Arm ende Oudt met veel ellenden bevaen,
Nu sullen sy vveynich rusten, ende daer nae den doot,
Ende ghy, vvilt ghy mede vvesen veel beraen,
Gheeft allemossen den Armen in desen noot,
Al vvaert maer een beker waters och vrienden minjoot,
Met assistentie haer troostelijck ghenaeckt.

Liefde.

Hoort met reden vvat Christus seyde ende besloot,
Soo yemant in dit leven vvil vvesen volmacckt,

Z z iij

Die

Die vercoope wat hy besit dese reden smaeckt,
Ende ghevet den Armen lof troostelijck ontbinden,
V Wel hem die soo doende aen desen schat gheraeckt,
Die sal hem inden hemel vvederom vinden.

Barmherticheyt.

Die twee cleederen heeft, ende als den vvelghesinden
deele den anderen mede eylaes die gheen en heeft,
Die spijs heeft, doet desghelijcx rof troostelijck ondervinden,
Hebt uyve vyanden lief soo Christus te kennen gheeft,
Leent sonder yet daer van te hoopen, en dat onghesneeft,
Soo vront uyven loon groot in 't hemels beschouven.

Denckdeijcke mensche.

De leeringhe Christi doch voorderaencleeft,
Maeckt u buydels seyt hy, die niet en verouven,
Een schat inden hemel vergaert door 't vast vertrouven;
Daer gheen dief en comt, noch mot en schent,
Ende met Zacheus laet u die sonden berouven,
D'een helft van uyven goeden den armen toevvent,
Als d'arme vveduue gheeft twee pennincxkens jent,
uyven loon sal groot zijn, ende 't vront u vergolden ras,
Naer 't exempel der eerster kerk doet exelent,
Sy vercochten hare goeden veel op dat pas,
Deelden een jehelijcken nae dat hem van noode vvas.

Troostelyck cenfoort.

Tabitha een vrou veel aellemossen doende met dencht,
Ghestorven zijnde soo ick oock Actorum neghen las,
V Vorde nyttē dooden vervveekt veelen tot een vreucht,
Cornelis den Hoofman heeft menich hert verheucht
met vveldaet, dies hem de Heere ghenadich besochte.

Schrijsuerlyck rapoort.

Doet oock soo ghy rijcken, vwant ghy't vermeucht,
Verlaet Vreckheyt u vvijf, die noeyt deucht en vvrochte.

Spirighe-daet.

Neen, neen sy zijn al van anderen ghedochte,
Sy moeten haer kinderen rijcke uyt hijlcken vvel.

Afsjonstich-quaet.

Op datmen

Op datmen soo dan by duysenden vermochte,
Soo en forchden sy dan voorgheen meerder ghequel.

Spitighe-daet.

VWat hebben sy te doen met al dit pover gherel,
d' Elende der Arm zijn sy te spijte,
desen rijcken met al zijn vreck opstel,
Den Arm tot troost en gaf hy noeyt een mijte.

Barmherticheyt.

Diet goet deser vveerelt heeft, nié mant ten vervvijte,
Ende 'ighebreck van zijnen broeder insiet,
En sluyt zijn herte, o ondeucht cleyn van profijte,
Die liefde Godts en blijft emmers in hem niet.

Liefde.

Daerom en vergeet doch gheen vveldadich ghebiet,
Sijt ghedeylsaem soo Hebreen derthiene ghevvaecht,
Doch den sodanighen offer, och niemant en vliet,
Ist datmen prinsapael de Heere schaecht.

Deuchdelijcke Mensche.

Ist dat uvve broeder ofr suster elendich claccht,
Naeckt zijnde of hongherich vol van ghebreken,
Ende ghy haer met onbarmhertighen ooghen aensaecht,
Segghende gaci in vreden o schandelijcke treken,
VVort vvarm en versaet, blijvende soo verstenen
van tijtlicken nootdruft, vvat helpt den Armen dat.

Spitighe-daet.

Dese daet heeft vvel duysent mael aen haer ghebleken,
VVant tot vertroostinghe hy noeyt en versat.

Afjonstich quaet.

VVeduvven en vveesen hy oeyt vergat,
Den vreemdelynck hy noeyt herberghe en vvees,
Den nootdruftighen inden stofgheleghen plat,
Holpen sy noeyt op nae der Schriftueren hees.

Barmherticheyt.

Hier compt Christus inde opstandinghe des vlees
voor ons siet, een verblijden en liefelijck vermeyden.

Liefde.

Hier compt
Christus
met twee
Engelen
vishemels
verblijden/
den eenen
inder regh-
ter hande
hebbende
een bloot
swaert/
Geds straf
se genaemt
ende in d' a-
der hande
een open
boeck/ghe-
naemt Ebo-
scientie, die
ander En-
ghel eenen
palmtack
in d' een
handt/ ge-
naemt vic-
torie/ in
d' ander
handt croos-
nen van ro-
semarijn/
die de ober-
winners in
Christo ops-
stellende/
ghenaemt
belooninge
Comende
mede 'hes-
mische ver-
blijden, En
goede con-
scientie/ ihel-
schelijden
upt come-
de upt 'ihel-
sche lyden/
m; de doot
ende quade
conscientie/
geperfo-
neert nae
uptwijfen
bander

Lof Inrede.

Lof Godlijck vermoghen, vvaer door hy verrees,
Lof ghebenedidinghe,, Lof troostelijck verbreyden.

Christus.

Ras mijn boden, de schapen wilt uyt de bocken scheyden,
Stelt die rechtveerdighe hier aen' mijn rechter hant,
Compt ghebenedyde, men sal u plaets bereyden,
Besit dit Rijke mijns hemelschen Vaders valiant,
't V Velck u bereyt is door 't deuchdelijck bystant,
Met spijs en dranck, in noot ginckt ghy my aencleven,
Een vreemdelinck zijnde, herbergh' ick t' u vent vant,
Naeckt zijnde, hebt ghy my cleederen ghegheven,
Doen ick cranck was, hebt ghy my met troostelijck beleven
besocht, ende inde ghevanckenis mits dien,
Zijt ghy tot my ghecomen, ick hebt beseven,
Siet dese vergeldinghe moet u vvederom gheschien.

Deuchdelijcke mensche.

O Heer vvanneer hebben vvy u also ghesien,
En quamen u te hulpe met sulck deuchdelijck beraen.

Christus.

V Vat ghy den cleynsten dedet veel barmhertighe-
lien,
Dat hebt ghy persoonlijck my selve ghedaen,
En ghy vervloecte moet in dat helsche vier gaen,
dat u bereyt is, inder hellen afgrijs,
VVant ick in honghers noot zijnde, en met dorst bevaen,
stont my noeyt by, met dranck of spijs,
Naeckt zijnde en cranck noeyt deuchdelijck bevijs,
En heb ick van nu in mijn leden ontfanghen.

Rijcken.

VVanneer saghen vvy u soo, verclaert ons 'tadvijs,
Hongherich, dorstich, of naeckt in 't verstranghen,
Een vreemdelingh, gast, of zijnde ghevanghen,
Dat vvy eenich van dien souden hebben gherefusert.

Christus.

Dat ghy den cleynsten niet en dedt met verlanghen,
En dedy my niet, 'tzy u ghedeclareert.

Spirighe-daet.

Hebben

Hebben vvy in uven naem niet gheprosyteert,
En de Duyvelen uytghedreven seer pertinent.

Christus.

V Vijckt van my ghy quaet-doenders ongherantsonceert;
VVant voorvvaer voorvvaer ick en heb u noeyt ghekent.

Rijcke.

O boos verschrieken, O helsche torment.

Vrecke.

Berghen valt op ons om ons te bedecken,

Afsjonstich-quaet.

Compt Door ende ons het leven schent.

Spiighe-daet.

Laet ons niet levende ter hellevvaert trecken.

Rijcke.

Och siet die zijnt die vvy ginghen begecken.

Vrecke.

Nu staen sy siet in volstandicheyt groot.

Afsjonstich-quaet.

V Vy sorten en dwafen in't anxlich bevrecken,
zijn nu verlaen hier inder hellen conroet,

Voor't verschrickelijck aentichijn des Heeren liefende de doot,
Die voor ons vliet, o noeyt felder verschrommen.

Rijcke.

Siet onse Contientie is nu naect en bloot
een duyfent ghetuyghen van ons verdommen.

Vrecke.

Och vvaer heb ick my selven brocht, vvaer zijn vvy comen,
Verschrieken en vreele oiet ons gheen verchoonen.

Schrijsuelck rapport.

Hier machmen in sien in detes spels overcomen
de conditie, ende staet der voorgaende onsoonen,
Ten eersten siet in vvat een eerlick beloonen,
die d' Armen liefdich troost nu al hebben versocht,
Ten anderen mede hebden haeren euer verhoonen
der straffe sel, die troosteloos haer versocht.

Troostelijck rapport

Eeruyverde notabele Heeren secrete bedacht,
Neemat danckelijck dit verck cleyn van practijcken,
'tV Velck t'uyver eeren den Arm tot troost ghevvracht,
van t'Galies-blomken onconstich in Rethorijcken,
Vyt Liefden versocht, oock ter eeren daer Trou moet blijcken.

VVt liefden versocht,

R.V.S. Wort rijck in Gods.

REFEREYN.

Ghy rijcke die rijc zijt, doet. Schrijtuere vermaen,
 Vertrooft den troostelossen in druc belaeu,
 Ghy goet hertighe haer doch assistentie doet,
 Den biddende verhoort, soo u sal worden ghedaen,
 Den aencloppende opent uwen schatten seer soet,
 Die soeckt laet vinden uwe milde gaven goet,
 Op dat ghy moeght onigaen Gods stranghe Sententie,
 Die over den onbarmhertighen recht veerdich gaen moet,
 Neemt dit doch ter herten, ende met diligentie
 volcompt trouwelyc den aert der Liefden intensie,
 Soo wort deuchtsaem verlanght u leven sterc,
 Met een eeuwige loon, dus doet assistentie
 den noot drufiighen ouderdom, alhier in dit pere;
 Ten wort niet vergeten u weldadich werc,
 Al waert maer een beker waters, 'tis Christus reden,
 Hier an salmen bekennen, zijt ghy leec oft clerc,
 Liest ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

't Godlijc exempel volght in desen voordachtich naer,
 Die inden beginne siet onse Vaders voormaer
 Menichmael ghetroost heeft, soo hy noch doet de zijne,
 Met rijlic voetsel ende deusfel eerbaer,
 ghenoechsaem veertich jaren lanc inder woestijne,
 Ende Ioseph in Egypten ghesonden tot dien syne,
 Den kinderen Iacobs een eerlijc vertroosten net,
 Dit ooc d'intentie des wets reyne doctryne,
 Daer die Lijfde des naesten nevens Godt wort gheset,
 Die hier in voldoen des Heeren wille en wet;
 Die vertroosten den Arm by zy Heere oft slave,
 Ghelijc 't wonken van Sarepta, 't quam haer te bes,
 Want Godt zeghende in overvloed haer cleyn gawe,
 Elias was mede ghetroost door dienst der rave,
 Ons tot navolginghe ten daghe van heden,
 Doch goet hertighe spaert nu ghencen s'hat noch have,
 Liest ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden?

Inder deucht beminde doch niet en vercont,
 Vertrou't uwe leden seer arm en ont,
 Die anders anxstich over u mochten claghen,
 Den benoochden deelt milde spaert gelt noch gone,
 Met sulcken Offer cont ghy uwen Godt behaghen,
 Ghelyc Abigael silt die voorghedreijchde plaken
 v in Davuid, maer vriendelicheyt met rede oorboort
 Ghelyc Achimelech troostelijc in voorleden daghen,
 Brenght den honghrighen uwe thoobrooden hoort,
 Vergaert u een schadt daer gheen dief na spoot,
 In den hemel doer weldaet en deucht onwikkelijc,
 Veruulende so de wei Christi inder Liefden acroort,
 Verciert u leden in desen met weldaet rijckelijc,
 Op dat ghy Ghesegen te hoort alle gheluckelijc,
 Comt beside met vreuchden 's hemelsche steden,
 Volgt dan voort in sulcke daet publijckelijc,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost oock zijn leden.

PRINCE.

d' Arme Weeduwe Princen sel ic hier te bedrucken,
 Die uyt zierighe Liefde twee penninxkens quam, schyncken
 ons een deuchtsaem exempel om daer nae te leven,
 Laet soo mede uwe gaven inde offer-kist syncken,
 Want met sulcken Gods-dienst wy den Heere aencleven,
 Van onse gaven sal hy mede ghetuychnis gheven,
 Inde daghen des oordeels noeyt meerder verlanghen,
 Als ghy in eerlijcheyt met den hoofde opgeheven
 inde ewighe woonstede dan wort ontfanghen,
 Want ghy hebt den Honghrighen sonder dwang of pranghen
 gheluyt, den dorstighen ghelaest, gheen wuer o' isyt,
 Den naecten verciert, ende cleederen omghehanghen,
 Den ghevanghen vertroost, ende in u'le brinck gheleyst
 den vreemdelinghen, dus wort u deucht verbreyst
 van Christo, want ghy soo volcompe zijn v'elensden,
 Wilt ghy dan voort in inden dees plaese berijst,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

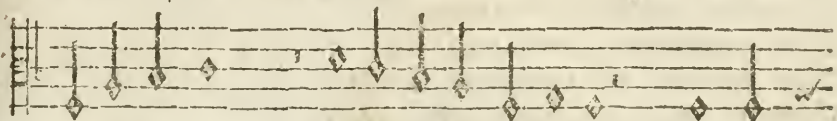
VV. liefden versocht.

Bedcken.

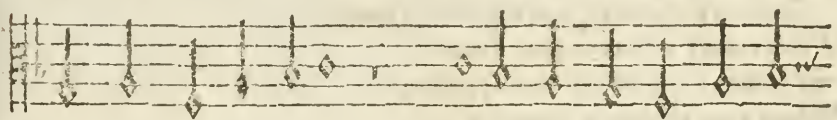
Op de wyse vanden Eerlij. Psalm.

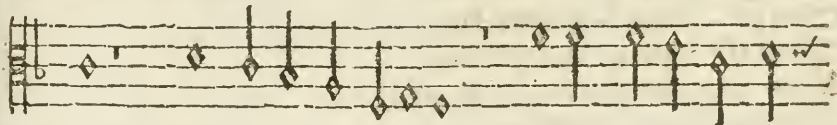
Compt Schijfey menfchey doet u dencht/ By rijckey compt

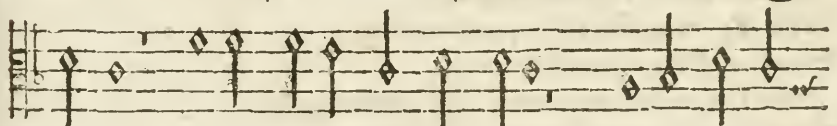
Want byt Ver dencht/ Verwoeft dey troofteloofey/ Op dat

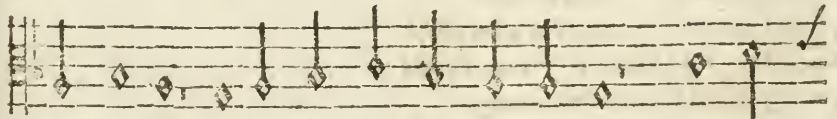
se Day Sreiden Sereucht/ Sey heer danckey zijnde niet

Sreucht/ Door u sonder Verpoofey/ Die aenclappey doet u

pey doet/ Die u biddey compt te gheuoet/ Soo maeg seggey

iet e ey/ Ende Vercluten u dijn goet/ Al byt

beuint in vee. bloet/

Soo trooft dan voek zijp liden.

Want zijn Wader die is seer (milt)
Diet dubbel weder gheben veilt/
E, looney u Seldaden/
Die vben commen heeft ghesilt/
In tecken u Voor eenen schilt/
Alth ghy me vbaert beladen/
Heeft u Voorzien door Liefde groot/
Diet alleen niet een tijtlick broot/
Maer en eenen (niet reden)/
Die bedrucht vbaert in groeten noot/
Alth ghy aenschout Godts liefde bloot.
Soo troost day vock zijn Leden.

In Liefden doet niet en verslout/
Maer troost u Leden seer benout/
Die hier troostelooch verslaghen/
Want am ghynde en daer toe out/
Doet vben bystant menichvout/
Dat sal Christus behaghen/
Doet alth Eliam vba gheaden/
Die verzghenster sal u opgaen/
Godt verhoort u ghebeden/
En sal af al u sonde vbaen/
Wilt ghy wan Christus prijs ontsaen/
Soo troost day vock zijn Leden.

Siet dorzen noot veert doet bevreeght/
En tot troost vben buydel leeght/
W een schat te versamen
inden hemel/ also dat pleeght/
Op dat ghy ghenade vercreeght
inden noot t'vber vramen/
Niet d'anne venken hier op let/
Dencksaen/ maect vben offer wet
ghy rijcken door ghegeden/
Soo vort Lazus van u ontsiet/
Wilt ghy voldoen der Liefden wet/
Soo troost day vock zijn Leden.

PRINCE.

Ghy Princen wilt ghy beseynen
Schout gien cleyt / sey groot afgrijp /
Seyn quaet niet ony te liden /
Volgt liever nae die liefst propheet /
Soo comt ghy in dat paradijs /
Seyn plaet ony te verblijden /
Ghy 't Seelvoey Broeder niet besvrijckt /
Op dat ghy in Christus verrijckt /
Giet naer in 't hemel steden /
t Verlocht uyt Liefden niet sy Svijckt /
Wilt ghy dat aey u Trouwe blijckt,
Soo troost dat oock zijn leden.

V Vt liefden verlocht.

R.V.S. Wert rijck in Gods.

Haerlem tot die van Gouda.

Ick acht Lucullus en Epicurus by hun leven
In hun leetere Sardanaplitaeſche maeltijden ſchoot/
So grooten welluſt des lichaems niet can erndelen/
O de welluſt welke doon't gheſicht der ooghen bloot/
Inſluppende is in't hert is immer wel ſoo groot/
Sodanighe ſmaeck ick nu doorz dyn conſtreijck vertoonen/
O Goud bloemkens die wel ſchijnt opgehoert in Mulas ſchoot/
Dies weest welghecomen en g'loof voszts tu verſchoonen/
'tGeen gh' v't lonſt begrepen hebt ſal ick met woeker loonen.

Antwoordt.

Ghelijck als in voorsziden deden Jacobs ſonen/
Welcke vriend'lijck waren ontfangen in Egyptenlane/
Daer ſn groote danckbaerheyt ginghen betonen/
So doen wy tegenwoordich mede inde ſtat Haerlem conſtant/
D'toeſchrijvende loſlijck prijs als Goudibloemkens playſant/
Door reden ſoetludich) ſulcx in ons der natueren ganc baert/
Ende Vt jonſten begrepen is/ niet ſonder oorſake/ want
'tGeſchiet de Magiſtraet ter eeren/ die voert 'twiergheſet de
blanck// ſwaert/
Dies geven wy u lof/ want ſulcken welcomen is veel danck//
waert.

Goude

*foldout/map
not digitized*

C. O. 2nd Dec.

PRESENTATIE.

Wel g'v'ndichighe **S**peder vel eloquentie/
Wiens schoon conijge plaetse wy comē vereeren
Daer de negen Muses u prijs aen doen met rebe-
renie/

Su'ten wy Goutbloomkens uwen los mede vermeerren/
Met dadighe afbeeldinghe u Rhetorica te adozneren/
Hebben sy VVt jonken begrepen in desen sijn/
Dooz stichtighe tucht vooz alle die sich hier presenteren/
Want 'tonderdaen woozt moet met gehoorszamen werck betwe-
sen sijn.

Neemt dan danclic ons blansoen **O** Speelcorens beroot//wist
Want dooz sulckē geschinc 'tgeschiede lang' in memorie//blijft
't Is waer ten sijn by Appellus clemconstrich genoomt//zijt
Neemt danclic ons Blansoen **O** Speelcorens beroomt//wist
Waer mede 't Goutbloomken hem ongeschroomt/ quijt
in conste vermoghens//twelc d' Rhetorischlijcke glorie//rijft
Neemt danclic ons Blansoen **O** Speelcorens beroomt//wist
Want dooz sulckē geschinc 'tgeschiede lang in memorie//blijft.

RHETORICA tot de Goutblomkens van Gouda.

Den cloekhertighen Perseus deuchdich ghetrouwe
Dich willich stellende in doozs ghenaeren aenschouwe/
Dan 'twyset mensch etende' wanschapen waterich dier/
Om te beschermen Andromedam de schoon jonckvrouwe/
Dooz walens ghesiche sijn hert vyzande inder minnen vier/
't Welc ha eyntlic verfloech met dreuchdich getuych en getier/
van al die hem haer en den Coninck drucde en eer souden/
O Goutblomkens met sulcken vyzucht ontfangh ich u hier/
Wat ghy met al die volck meent/wilt wy dies vermonden/
't Gheen VVt jonken begrepen wert is meest goet gevonden.

Ballade.

Ballade op den Intrede.

De Jude schrift beuicht, beneffens de nieuwe Wet
 van menich mensche goet, oec vol barmherticheden,
 Wiens naeghelaten Liefde sonder rimpel of smet
 Wy nu hier stellen voor, tot bewijs der Intreden,
 Noch haer kinderkens arie met beweechlike zeden
 Gheren te kennen so, dat wy uyt gantscher crachten
 ons naesten moeten deer als onse eyghen leden,
 Nu de Barmherticheyt die sy lieden oyt wrachten,
 Ende de liefde volcht presenterende Lydens versachten,
 De vyoel vol Olie, daer nae hebt ghy de Deucht siet,
 Dees brenghet de Croon derglorien voor dien haer doen betrachten,
 Welcke Tobias bezijjt, gheduldich in't verdriet,
 Al is hy ghevanclijc, ghelijcke wel gheniet
 den Armen zyn aetmoess' hyden ende morgben weer,
 De Liefde en Deucht oprecht voor haer naesten sorghen seer.

Gen. 43. 30.
 En 45. 17.
 1 Reg. 3. 26
 sam. 20. 17.
 En 25. 12.
 Eze. 1. 9.

Luc. 10. 34
 Mat. 9. 13

2. Reg. 17. 8

Tobi. 1. 4.
 Acto. 6. 3.
 Ende 10. 2.

Tobias nu hebbende ghenade gevonden
 voor Sathan'sser vry ghestelt en ontslaghen,
 om te gaen waer hy wil, soo treect hy tot dees stonden,
 hy al die bedruet zyn, besouet haer met behaghen,
 Wirdt der benouden troost, helpt hen lieden last draghen
 in elcx behouwen sijn, gheeft den Armen de hant,
 Reyct mildelijcken toe, al dien kermen en claghen,
 nyt zynen rissch' ghe-naemt Goods ghebenedydinghe, want
 hy de naecte versorght, ontfegghende niemant,
 Sulcx wy betoghen, en te kennen gheven claerlic
 Met Ellendich oudt ghevanghen hier inden bant
 oft boeye der Armoede, welken Tobiam volcht swaerlic,
 Die hem gansch ghetrouw' gheeft, ende gheensins spaerlic
 thiende van alle haef, nae der bedroufder wenschen meest,
 Hy doet den Armen veel die meer Godt dan de mensche vrees.

Tobi. 1. 14

Tobi. 4. 16

Psal. 111. 9

Mat. 25. 36

2. Cor. 9. 6.
 Gen. 14. 20
 Tobi 2. 1.
 Acto. 1. 19.
 Ende 5. 30

Dus behielt hy vander jechte aen Gods ghebo ten vol treuwen,
Soo't blyct uyt ons bewijs, dat breeder v' ordt ontdeckt:

4. E. 10r. 2. Want noen Sennacherib v'reedt, Israel gingh' lenenwen
24. met moeyten, moert, dootslach, hy seer is s'ich verweckt,
1. Reg. 19. Haer lichamen begraf, bloedich zinde beverlekt,
39. Si' doch wat een werck out den desci gri' per arm
met Barmhertich ghedult, die niemants behaft ontrect,
Eesti hy't zwaer Waerischap de Godt v'rendende ontien,
Maer soo nu lydebaer word. door't verdrictich zarmen,
1. Matt. 1. Dat op de straet Menich verslaghen Israelij doot leyt,
41. Soo is hy treurich siet vande maect u' ghegien.
Amos 8. 10. Neemt de spade met hem, Goetvill' ghen Arbeyt,
Ez. 2. 4. Zynde toeghevaerdicht soo hy hier staet bereyt,
ende 12. 13. Om te begraven menich doot lichaem naect,
4. E. 10r. 2. 't is vvel eē deuchtsaē v'rec, dat ons voor Godt bequaem maect.

Alsulke goetdaeds vracht desen barmhertich, lief'ich, goet,
Soo dat hem nu naer coomt d' aldermeeste deuchde sijn,
Als Loflijcke memorie, die't in Stichtich nae dercken vroet
haer Bouck schryft, en ons leert dat wy al schuldich zyn
van ghelicken te doen, wendende haer aenschyn
van't erusiem deerlic seyt, 't gheen wy sullen maken bekent,
Even soo't is gheschiet, met ondul' luse pijn,
Menich arm onnoosel mensch vol druck ende ellent,
Die ghymet Deerlijck gheclach siet die hier zyn onirent
in dese schueroudt, esend-ontboden al,
Daer si meenen't' afuen, door hoop in't hert gheprent,
Spieseghen a' boogers noot, tot hieraer we' gheval,
Da' b contrarie ghebeurt' s'men aūt g'root gheal,
Werdt daer omme ghebracht, en tyrannich ghedoot ras,
Noyt afgruslijcker stuck, dat sonder reden of noot was.

Dus comt Verbittert hert met Dangireus bedijf,
De brandende sackel in d' eenē hardi ghenomen,
Houdt inde and're noch ghewerdichlicken s'ijf
't Ghemeents jammet, een roock tot bederwinghe der vremen,

Hier nae siet ghy ter hont voor uwe ooghen comen,
 Hanno Bisshop van Mens hochnooaich verthoemt hier,
 Wiens Giericheyt. (waer voor seer is te schromen.)
 Hem volcht, en 'th-ri onsteeckt als een onbluslyk vier,
 Blyfnde hem aen d'oor, nae haer ende manier,
 Met Verborgen-tyranie den blaef balit irne,
 Bedroch, valsheden groot, en eyghen Li fd' mismaecklick dier,
 Noch loosheyt, en boof. gaet, 'don aenclieck eyghen-minne,
 Nes verwijffelijcheyt inoodt, beyde van heren en s'nae,
 Aldus is hy verstockt, als een die door nijdte verdoof. sie-fi,
 En Menich-mensch moet vils, dit leven beroof. heeft.

Prince.

Merckt voort: 't jammer ghedaen van desen vrecken rijk
 aen den Armen voornoomt, die hy hadde beropen
 te comen in dees schuer, 't welck sy deden ghelijck,
 Die hy besochde vast, en niet weder aede open,
 Maer sezt met gronte smaet, 't zijn al ratten met hopen,
 Die't coren ende graen verteerent in haer holten,
 Werct door Verbittertheit, en sezt sy connent niet ontloopen,
 Slaet die vullen uyt, slooft brandt, legt haer al aen colen,
 Dit gheschiet dadelijck, alsoo hy heeft bevolen:
 Maer siet 't alderverschrieklijcke quaet, dat hem ghebeurt,
 Die moet vils buyten 't christelijck-ampi gaet dolen:
 Hier coemt de Quade doot, welcke hem heeft verschuurt,
 Door't Verschricklick eynde den schrick volrante vreem gecoleurt
 Hierom veracht niet, Princen, die met armoed' zijn benepen sel,
 Maer laet haer van u zijn, VVt jonsten begrepen sel.

Tet. Dictio-
nar. Hist.

VVt jonsten begrepen.

Goods wet., Is net.

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Oudten arm.	{ Twee oude
Oudten machteloos.	
Gherechten yver.	{ Ghecleet als twee
Eerlyck voornemen.	
Evangelifche fachtmoedicheyt.	{ Twee vrou-
Chriftelycke trouwe.	
Vermeten begeerte.	{ Sinne- { Wen wefende
*Swerelts becōmerthz,	
Obftinaet gierigaert.	{ kens. { ftaetlycke in's
'tGhemeene volck.	
Drie stomme Perfonagien.	{ wert, heb- { bende elck een.
De Doodt.	
Satan.	{ Int Wt met palm- { taetkens.

Oudt en arm.

Ay myt, ay myt, vvat heb ick al te lyden,
 Ellende en droufheyt aen allen zyden
 comen mijn bestryden,, inden ouderdom fvaer:
 Mijn ghebeent is verberndt door lanckheydt van tyden,
 Als ander verblyden,, ben ick in rouwe voorvaer,
 Vol becōmertheydt, fieckten en verfrangheniffe: maer
 hoope doetnu vvat vreuchden het herte mijn,
 Doordien dat onse Magiftraten eerbaer
 zoo neerfligh' tot vermind'ringh' van onse qualen zijn.

Oudt en macht'loos.

Dat verfraeyt my mede vvat in elckx aenschijn,
 Die met veel onlusten en cranckheyt ben gheslegghen,
 In't herte verdorret als hoy door groote pijn,
 Creupel, lam, schier blindt, ende tracch in alle vveghen,
 Door grooten arbeyt, dien ick inder jonckheyt most pleghen,
 Vol steeckten ende vveedomme seer groot,
 So dat d'een voet als d'ander 't lichaem nauvy'lijcx lust te dregē,

De zenuyven vercrompen, d'ad'ren ledigh van bloede root,

Ondt en arm.

Sulcke smerte ghevoele ick mede, met swaer aenstoot:
VVant in't swet mijns aensichts heb ick dach en nacht,
in hongher en dorst ghevonnen mijn broot,
In hitte in coude, hebbe veel jammers over ghebracht,
't VVas al om een cleedt vvar ick dede off vvracht.
Soo dat ick vvel mach segghen met David den Propheet:
Te vergheefs staet hy vrouch op van synen bedde sacht,
Die Godt vvil dat het broot der droufheyt eet.

Ondt en macht'loos.

Iae broeder ghelooft vry dat ick dies oock vvel vveet,
En ghenouch beprouft hebbe hier en buytens landt.
Doch ick dancke noch den oppersten Heere ghereet,
Dat hy soo verveekt der Magistraten verstandt,
Datse onse armoede nemende zijn byder handt,
Practiserende om die te versachten avondt en noen:
Dies meughen vvy jeuchden inder liefden brandt
door alle dese menschen (die nu hervvaerts spoen)
hopende datse mede sullen aelmoesse doen,
Ten handen onser Regenten, 'onsen onderhouden.

Ondt en arm.

Ick verhope iae, vvant het is licht te bevroen,
Dat zijt tot nut van ons huynen vvel van nood' hebbē soudē,
VVant vvy dagheliix seer vermeerderen en verouden,
Iae veel handthaven behouven ons lichamen naect,
Vol miserieu soo 't Gemeen volck overlanch' aenschouden,
Doch onghetvrijfelt 't Heeren segghen vvert van ons gesmaect.

Gherechten yver.

Daeromme vvillen vay dat ghy u vaerdich maeckt,
Viddende den Heere inden Geest der vvaerheyt vromelick,
Dat hy met ons hier toe barmhertich veroorsaect,
De sake neemt by der hant en zy volcomelick,
Op dat vvy die moghen volvoeren onromelick,
Tot zijnder eeren, en ons naesten hulp' bequaem.

Gerechten
pder inde
ecclijck
boonmen
'sainē bup
ten gaende
eenmael of
twee eber
thoonneel.

Job. 4. 24.

VWant

Vant hy vveet uyven noodt, dus en vveest niet schromelick,
Valt hem te voer, buyght de knien dijner hertē in zijne naem.

Eerlyck voornemen.

Valt vierich inden ghebede voor den Heer loffaem,

Mat. 7. 7. V Vant vrie bi lt dien vverdt van hem ghegheuen,

en 12. 22. Overvloedich veele aen ziel en lichaem.

Mat. 11. 24. V Vre cliopt vverdt open ghedaen daer beneven,

Luce 11. 12. V Vre fouckt die vint, soo daer staet gheschreven,

Mat. 1. 19. Dus voucht u nae zijn ghebodt inde ghebeden,

Mat. 29. 12. Roupende tot Godt hier in dit leven,

Act. 1. 24. Die alle herten regeert op den dach van heden,

1 Sam. 16. 7. Op dat hy bemorvve alle menschen hier en in alle steden,

Besonder den obstinaren Gierigaert, en zijn boose sinen,

Noch 't Ghemgen volck, op datse helpen draghen nae reden.
den ondracchijsken last, die vvy ondervvinnen.

Gherechten yver.

Vaert alsoo voort, 'tis haest tijdt om beginnen,

Neemt de vreesse Goas altoos voor ooghen,

Hy sal zijne ghenade buyten dees Stadt, en hier binnen,

Met vvelddad' ghe handtreckinghe dan doen betooghen,

Dus vergeet hem niet, op dat u vvel vaert mach verhooghen,

V Vysullen gaen bestellen nu in alle houcken

eenighe, alles nae ons cranck vermoghen,

Om de Menschen te vermanen met een vercloucken

tot Aelmoesse, en compassie haer aensoucken,

Dan zijt oock ghedachtich in't storten van uyven ghebet,

Den Heere voor te stellen sonder murmureren of vloucken,

Dat hy ons vvil stieren ghetrouvve onbesmet, (net,

Geen stomme honden, maer die 't volck connen onderrechten

Ende dapper bevveghen, tot mildheden goedenieren,

Deut. 1. 13. Nae uytvvijsen der Christelijcker orden ende vver, (stieren.

Gen. 18. 20. So vvy algheropen zijn, door den Vader vroet die haer vvil be-

Act. 6. 5.

Eerlyc voornemen.

Hier van is ghenouch, ghy vveet nu ons vville met manieren,

Ende 'tvoornemen is Godt, oock den menschen bekend,

's VVvelck vvy gaen beijveren sonder moeyten te vieren,

Nae

Naer coemt ghy alles dat u is voor ghevent.

Oude en Arm knielende.

O God ontfienliicken, die fiet aller dinghen begin en entontrent., zijnde altoos die van herten bedrukt zijn,
Mijn stemme verhoort doch, die veel fuchtens tot u sent,
Prent, in u Godlijck vvesen dees redenen fin,
Ghy die Abacuc vercoort tot eenen dienaar dijn,
Ende Daniel dedet inder Leeuven cuyl spyfen,
Iae Azaria sandt in elcx aenschijn,
Die den jonghen Tobias den vvech tot Rages gingh' vvyfen,
Ghy die u dienaers maeckt gheesten, vvaerdich om prysen,
Ende leyden Jacobs sonen inden dieren tijt
t'Egypten tot Pharaon, om noodruft voor den ouden gryfen,
Ick bidde u met ghevouven handen, vvaet sonder respijt,
Dat ghy onse bevvindt-hebbers ooc sulcke herten beschickende
Die haer niets en vreesen in vvoorden ofte vvercken, (zijt,
't Volck sulcx voort te houden met alder vlijt,
Dat sy onse oude syvanckheyt en armoede bemerken,
De handen ghevillich biende tot een verstercken,
Haer bevvyfende 'tghenadigh vervverfen beloonen,
Dus verhoort o Heer en hooft der Evangelische kercken,
Ons vvoorden en clacht, in't huys daer vvy vvoonen.

Oude en Machtloos knielende.

O almoghende Godt; ondervvyfer alder perloonen
Ghy die de a berghen doet daveren, door grusaem gheluyt,
Iae d'Elementen bevveeght, als ghy vvyt betoonen,
Dat daer niemandt Godt is, dan ghy. ghy ons beduyt,
Die den Hemel als een gordijne ontsluit,
d'Aerde makende vruchtbaer, nae u begheeren,
Hebt de Zee verdrooght, datmen daer in en uyt
vrylijcken mocht drooghs voets passeeren
Der Coninghen herten ghy certijts deedt verneeren,
Als daer vwaren Salmanasser en David in desen,
Ierichoos mueren deed' ghy 'tbovenste neder keeren,
Vvult soo nu oock goedertieren Vader ghepresen,

Deude/ Ge
recht pber
ende Ec
lyck voo
neuen bin
nen ter
placit dier
se uyt ge
men jga.

Exod. 8. 3.

Tob. 5. 6.

Tob. 7. 1.

Heb. 1. 7.

Gen. 41. 5.
ende 43. 15

Est. 2. 12.

Mat. 27. 52

Psal. 23. 8.

2. sam. 21. 8

4. Psal. 97. 5

Gen. 1. 11.

3. psal. 104. 2

Job 9. 8.

Gen. 1. 29

Psal 147. 8

Exo. 14. 16.

Sup. 14. 3.

psal. 109. 38

Tob. 1. 14.

1. sam. 27. 3

ende 25. 35.

Josu 6. 20

Heb. 11. 30

Deghemoeden der Lieden beroerende vvesen,
 Ende die al' slamen tot mededoghen bringhen,
 Bindise met de banden tot onser ghenese
 der barmherticheyt, niet alleen d' onderlinghen,
 Maer oock d' obstinaten Gierigaert, in alle dinghen
 overmatich sitende, in't huys van vvee de,
 VVant ghy certeyn Heer, coe di hem bedvvinghen,
 Ende 't verreck der Caritaten inbeelde.

Oude en arm.

Psalm. 70. Het beelt dan dat ghy alleen nae u Schepsel teelde,
 Ende vander jachtaen veel angst heeft beproeft,
19. VVilt O Coninck der Gherechtheit, die u liefde noyt heelde,
ende 119. 1. Inden grijsen Ouderdom niet veruwerpen heel bedrouft,
71. 9. 75. 18. Maereomet te baten, O Godt niet langher verrouft,
Psalm. 21. 1. Gebruyckt nu midd'len door mans oft compassieuse vrouwen,
 t'ls meer dan tijt, vwant elck van ons u hulp behouft.

Oude en macht'loos.

Dus siet neder uyt uwen troone Heer vol trouwen,
 Dempt ende verdelght alle ons verdriet in elcx beschouwen.

Gherechten yver.

Werde On- O diepheyte des Rijkdoms, en der vvijsheyte bevonden,
de binnen Hoe onbegripelijck is u Godtlijcke kennisse puere,
ende nae de uwe oordeelen en vveghen zijn niet om doorgronden,
gause we- D'een leeft seer vveeldich, d'ander tmaect voor 'tsoet 't suere,
der upe Dit vvijsst ghy ons aen door den Armen, met Schrifte,
achter de Die vvy altoos tullen by ons hebben, maer Christus niet,
rechten ps- Dus zijt vvy verplicht, haer te helpen t'elcken ure,
ber ende Hier in zijt ghy o o een raedt-gever, hebbende door u onthiet,
eerlyck een ordie ghevonden, voor d'v' elcken lof ghelichiet,
bezoem- Alsoo veel als ons doenlick zy, Heere certeyn,
Rom. 11. Vordren vvy dies, alsoo yder mensche siet.
31. Hebben daeromme voorghenomen met herten reyn,
Math. 25. Nu aen te doen dienen uyt uwen name groot en cleyn
41. het meerder behouft, en te noodigh' veruwerpen,
 Dat dese Oude is ontbrekende hier in dit pleyn,

Devvije sy veel aenvassen, ende vveynich erven.

Ferlyc voornemen.

(derven

V oort voort Evangelische sachtmoedicheyt, vilt geē moeytē

Gherechten vver.

Coempt hier Christelijcke nieuwve, eerlijcke maeght,

In vviens alle ledicheyt heel is versterven,

Ghy moet op de beene, vvant het ons alsoo behaeght.

Evangelische.

V Vargheliet mijn Heeren, dat doch ghevvaeght,

Blydlijck onvertaeght sullen vvy gaen ende loopen beye.

Christelijke trouwe.

uvven vville soo verghenoughen onvertaeght,

Dat daer ever niet vverdt gheclaeght,, hier in dees contieye.

Ferlyc voornemen.

Ghy sult gaen door den gantchen lande, over bergh' en heye,

Macck u in't ghereye, Zuy l ende Noort,

Vercondicht het Ghemeen volck mer bly den beleye,

Alle ghene dat ick u sal verhalen hoort,

Seght dat sy haer tot Aelmoessen bereyden vullen voort,

Om d'oude Arm machteloose sonder houden eenemalen.

Evangelische.

Seer veel mijn Heeren, vvy sullen doen nae u voort,

Ende des Heeren vver, daer en sal niets aensalen.

Gherechten vver.

Beydt, beydt, vvy moeten u noch merder verhalen,

Om te verachten ons qualen,, ten dient niet vergheten,

Gaet oock tot obfinaer Gierigaert den principalen,

Ende zijne Vassalen,, in't huys van vveelden gheseten,

Noch tot d'overloedige Rijkdōme, doet haer i'samen vveten,

Nae de vver en Propheten,, houder gheen sins verborghen,

V Vy sullen ons ampt beijveren heel onvvermeten

aen ons inghesetenen. oer sy van ghebreck vervvorghen.

Ferlyc voornemen

Neemt dees Oude mede vilt de saken veel besorghen

huyden en morghen,, of sy schoop kreupel gaende hincken,

Ccc ij

Peynst

Sp met
ma'cand
tenē wep
nich swij
gende ende
beoet aē
de tieppen
aē ter place
se dat e
bangeliche
sa in moe
dicheyt uve
comen en
Christe
he te uwe
die sulen
mits daeg
a u haer
gesproken
tenem be
rept zult.

Matt. 10. 7
Mar. 3. 13.
Luce 9. 2.
Credēzen
wepnich
boort, ende
dooz ghe
rechtē pore
weder aen
gesproken/
dighen we
des.

De Sina
nckens leg
ghen de eick
op tenen
houc bande
Toonel/
mz de hoof
den bupen
guppelbe/
met dres
reden. En
mits dat e
vang sacht
moet
m Christ
te. We ont
der gē m
de twer ou
be syen. e
sp bantw

Peynst byvvesen doet vercrijghen, aen sien doet ghedincken,
VVilt elck een so vvincken,, tot 't vyere der Liedden met gedult,
Hiet mede adieu.

De bewint
hebbes
binnen en
de andere
mede ter
placise daer
egge men
boick hen
onghoudt.

Christelijcke trouwe.

(hooren sult,

A dieu Meesters, vvy verhoopen dat ghy vven lust oer langhe
VVant het vverdt a'les vervult nae u bevel,

Vermeten begeerte.

VWat dunckt u van 't spel.

Swerelts becomingheys.

Hoe sy vvetent best.

Vermeten.

't Is haer ghevonnen.

Swerelts.

Iae soo vvy vwillen.

Vermeten.

't Gater noch vvel.

Swerelts

VVaren sy op 't lef.

Vermeten.

VWat dunckt u van 't spel.

Swerelts.

Hoe sy vvetent best.

Vermeten.

Ick vvedde ick sel.

Swerelts.

Legghen een ander grondtvest.

Vermeten.

Iae 'tis al begonnen.

Swerelts.

VVilt u tongh' stillen.

Vermeten.

VWat dunckt u van 't spel.

Swerelts.

Hoe sy vvetent best.

Vermeten.

't Is haer

'Ils haerghevvonnen.

Swerelts.

Iac soo vvy vwillen,
Maer alle haer spillen,, vallen noch inder assichen,
Dan vvy moeten vvel op den hespel passchen,
Ende dapper rasschen,, vaerdich van hier.

Vermeten.

VVaer henen?

Swerelts.

Van 't Zuyden in 't VVesten op het ander quartier,
Hoe bygans fier,, laet ons doch der vvaerts loopen,
Eet sy 't volck haer Philosophische droomen vercoopen,
Hooft na mijn ontknoopen,, ick sal een stock in 't vviel,, steken.

Vermeten.

En ick sal 't aen haer beyden by mijn ziel,, vvreken,,
Iac haer beenen en hiel,, breken,, eer hy onder 't cruys,, is,
Voort, voort ick ben versekert, dat dit het huys,, is,
Hooft vvaerter ghedruys,, is, voorvvaer sy kyven.

Swerelts.

VVel flux daer nae toe, ten is gheen tijt om hier te blyven,
VVy moeten 't volck styven in Giericheyts leeringhe.
Dats vooren.

Vermeten.

Dat is u nae, vvant vvy zijn volck van eender neeringhe.

Sinnen eerst uyt.

Vermeten.

VVaer zijt ghy Nichtc?

Swerelts.

Alhier Cosijnken.

Vermeten.

Het is verkerft.

Swerelts.

Dat deed' ghy quant.

Vermeten.

Sinnen
comen mal
randre wat
te ghemoet/
ende luyfste
ren eene tijt/
ende treden
daer ter
plaatsen. En
vangeliſche
en Christ
ingegaen
zinde/ de
welcke sp
ter stont na
dees reden
volghen.

Siet doch dees vvichte.

Swerelts.

Blijft achter 'tgordijnken.

Vermeten.

VVaer zijt ghy Nichte?

Swerelts.

Alhier Cosijnken.

Vermeten.

VWat ghy oyt sichte.

Swerelts.

Met beveynst schijncken.

Vermeten.

Heel doodich sterft.

Swerelts.

Iac 'tcoomt tot schant.

Vermeten.

VVaer zijt ghy Nichte.

Swerelts.

Alhier Cosijnken.

Vermeten.

Het is verkerft.

Swerelts.

Dat deed' ghy quant.

Vermeten.

Dats vvaer, ick ben by u maer een cleyn fant,

Over 'tgeheele lant,, vveetmen van u daden.

Swerelts.

Neen ghy vveet mede vvel vvat dusgheeft mijn de hant,

Ick springhe hier uyt sonder eenich beraden,

Hoe vermerende begeerte, ick vvil u niet verfmaden,

Ghy brenght in't verdriet lijfen ziele, daer en boven

als vvyeenen lijn trecken, soo vermeerderen de proven,

Van die ons ghelooven,, ick spreke te recht.

Vermeten.

'tIs vvaer dan ghy zijt de vrouvv', ick ben maer knecht,

By u heel slecht,, ende simpel van ghedachten,

Dan

Dan laet ons d'een d'ander niet verachten,
Ofick sal u crachten,, ontdekken menichvout,
VVant ghy gheefier niet omme, wat ghy quaets brout,
Als 't silver en 't goud,, u slechts mach ghebeuren. (scheuren
Hoe severelts becommen theyt ging' menich dusent mēsch ver.
Ende ghy dedet neuren, Naboth door Iesabels ghebien.

Swerlts.

(nu sien,

Hoe de schorffste schapen springen eerst uyt' i hoc dat machmen
teghen v'oordich ghefchien,, aen u reden tpytelick,
Al'tuyve en is den Armen niet een penninck profytelick,
Dat seght' ick u vervvytelick,, ende sal 't betooghen,
Ghy verheret de herten, en verblindt de ooghen,
Dat meer is, doet pooghen, nae vvs naestens doot.

Vermeten.

Maer ghy draeyter u selven uyt, en helpt een ander in noot,
Voor cleyn ende groot,, sal ick u daet ontluycken,
Die ghy aen Achan, den soon Serach gingt ghebruycken,
't VVelck by gans cruycken,, quam by u ingheven alleen,
Den desen is doot ghevorpē met steen,
Ende alle zijn goeden ghemeen,, 't vier te vooren ghegheven.

Josua. 7. 26.

Swerlts.

Dat moet ick bekennen, maer vvat hebt ghy bedreven,
Het staet beschreven,, met een griffe ijer,
Hoe loel en Abia, vvaert ghy een ondervijser,
Ende aenprijsen,, der Giericheyt ten heeft gheen slot,
Nabal verherden ghy, op de goed'ren versot,
Voorvvaer ghy brengt tot,, grooten misval.

Ierl. 17. 1.
1. Sam. 8. 3

1. Sam. 25
37.

Vermeten.

Iae, iae, vvy toghen eenen lijn overal,
Soo ick doen bliicken sal,, door practijcken en listen,
Gehasi deden vvy hier mede zijnen rijt verquisten,
Die en misten,, der Lazarijen rijckdomme niet.

2. Reg. 4. 27

Swerlts.

Doen ghevielt ons vvel, maer nu keeret alomme siet,
VVy zijn als een blomme op het veldt verdort,
Maer mijn dunckt dat mijn daer vvat nieus inghegrift vvort,

Das

Dat sal ick u in't cort maken indachtich.

Vermeten.

VVats dat Nichtken?

Swerls.

Maer ginder in't huys van vveelden, daer is nu seer prachtich
met vreuchden sachtich,, obstinaet Gierigaert onbevreesst,
En oversloedige Rijckdom, die ons noyt vyandt heeft geveest,
Gaen vvy daervvaert sonder den tijt te verlanghen,
Al ist Ghemeen-volck ons bynaest ontgaighen,
Desen sal ons aenhanghen,, dus vvilt mijn nae spoeden,
Dat vvy daer zijn eert connen bevroeden
Christelijke trouvue,, en Evangelische sachtmoedicheyt.

Vermeten.

Dats vvaer Nichtkē, nu vermindert mijn rouv. e't vvvert u geseyt
Die sullen vvy soo nae onsen sinne buyghen,
Dat hy den Armen niet alleen verlaet nae ons betuyghen,
Maer gaet uyt suyghen, sulckx datse als muyt kens picpen.

Swerls.

VVouden vvy dat doen 't vvaert tijt dat vvy daervvaerts liepen,
Ende hem uytriepen, eer den tijt overstijft, dus tot hem vvvent,
Gaet besiet eens, is daer niemant de deure ontrent,
Maket my bekend,, vvilt scherp mielen,
Dat vvy doen vvillen moeten vvy vaerdich beschicken,
VVant onse brillen vallen in stricken,, so sy ons daer betrapen.

Vermeten.

Daeren is niet inde vveghe, maechden noch knapen,,
Dus vvilt er niet op slapen, maer vry cloppen,
Ende hem de ooren aen beyde zijen stoppen,
Ick sal te met d'ooghen houden in't seyl.

Swerls.

Daer gae ick henen met ooren steyl,
'tis even op 'tpeyl,, om sulcx te beginnen.

Vermeten.

Loopt Teve loopt, ick maeck mijn binnen.

Obstinaet gierigaert.

VVat

Sinnen
weder wat
na malcan-
deren gae
de.

Bremmen
begheerte
gaet nae
'thuns van
weelden en
soo't een
wepnich
om en om
nae helen
heeft nien
mant ver-
menade
spreekt
hoort.

Vvat stouter ondervinnen, ende onredelijck ghelact
 was daer ontfent mijn deure, vvaer mocht het an daen comē,
 Het brnght my aen een groote quellinghe quaet,
 Ende doet het herte van binnen een vveynich schromen,
 Hebrghy dat ghedaen Vroukens, ghy en derfs u niet beromen,
 Sulck onbillich bestaen, jae valscheyts teken.

Evangelische.

Neen vvy voorvvaer, 't vvaen al and're ghelijck den onvromen,
 niet vvaerdich te nomen soo't hier is ghebleken.

Dan doch mijnen vriendt, vvy hebben u noodich te spreken,

Ende veel vveken lust turvaeris ghehadt hier,

Siet, dese onde Arme machteloos vol ghebreken,

moet ghy helpen op queten met u handt haen en schadt fier,

Verachtet haer doch niet, volcht Christi manier,

Ghevet haet vry vvat, tot hulpe voordachtich

Vrouch en spaden regen, maect dan u vviijnberghen nat schier, *1eb. 26. 9*

Ick segghe u dat ongheseylde vvoort vvarachtich,

En uve vviijn-perseu sullen alsdan eendiachtich

overvloeyen van nieuven vviijn ende most,

Ende inden dach der tribulatiē onsfachtich,

Suldy van alle ongheluck zijn verloft.

Obstaet gierigaert.

Hier loopter loo veel daghelijcx bedelen om den cost.

Soude ick se al gheven, ick en herdent gheen jaer,

D'een staet tusschen de stoppen, d'ander leunt teghens de post,

Men vindt menich stout, vreemt, onbeschamt bedelaer.

Christelijck.

Och vriendt en spreeck doch niet loo oncerbaer,

Vvant vvy zijn altegaer suters en broeders verstaet dit,

Christus is vvel elck mans hooft, alderliefte, maer

vvy zijn alle voorvvaer onder malcand're d'een des anders lit, *Eph. 5. 25*

En een'ge kind'ren van die, diē ter rechterhand des Vaders voor *Rom. 1. 22*

Van vviens den Arme scherp'lijck vvert bevolen, *Rom. 8. 34*

Elck een die hier in vveelde overvloedich sit, *mat. 26. 13*

Die dan onbermhertich zijn, voorvvaer sy dolen,

Vvant Godsgrimmighen tooren sal doen steken aen colen

D d d

haer

Evangelis
 seye sachte
 moedicheit
 Christelijck
 het suwe
 en twee ons
 te baten
 de Sierich
 hartich
 binnen en
 de binn
 ghe ghe
 bleich
 in comen
 de.

1eb. 9. 12
1eb. 3. 10.

Eph. 5. 25
Rom. 1. 22
Rom. 8. 34
mat. 26. 13

Haer vvoonsteden, ende 'tlandt door vreemt volck vervvoesten
Esa. 1. 70 Ende hun legghen onder der vanden voetsolen,
 Sy sullen d' Ackers benouvvē, d'uytheemliche sullen die beoesten,
 VVee dan, die u gout laet inde kisten verroesten,
Leu. 26. 25 Met oorloghen, diere tijden, vveydy aengherast
 Sieckten, cranckheden, pestilensien, quade heesten
 sullen u overvallen, hier vrylicken op palt,
Psalm 11. 7 Blixem en sulpher salt regheuen over sulcken gaste,
 Die der behouftigher last niet en vvil erbermen.

Evangelische.

Deut. 15. 11 Doch doet ghy u handen open met een betrouven vast,
 Voor den nootdrufighen met grooter ontfermen,
 Ter contrarie dan, sal u den Heere beschermen
Ex. 22. 15 En veel doen ghelucken, sonder smaet oft schanden.
 Iae sult rickclijk gheseghent worden sonder verermen,
 Met de ghenade Abrahams in alle landen.

Obstinaet Gierigaert.

Gen 12. 2 Iae of ick alle mijn goet den Armen gaef en mijn liet branden,
Ende 13. 15. 'tVVaer mijn certeyn alles een cleynce eer.
 En al bracht ick haer sonder vroucker veel panden,
 VVant uwe redenen scherpen mijn verstant niet seer,
 Dus gaet vrylicken doet mijne onschult aen uyven Heer,
Mer meent Ick hebbe een vijf ghetrouvt, moet daer by vvesen,
Op de tijt Doch comt ghy op een ander tijdt eens vveer,
Do. n. me
Luce 14. 20 Soo sal ick sien evat ick over heb voor den desen.

Evangelische.

Och ghy sijt qualijcken bedacht mijn vriendt ghepresen,
 VVant hier heeft niemant ure noch tijdt, so de Schrift vermelt,
Luce 21. 35 Ende den dach des Heeren sal comen, dus vuilt doch vveeten,
 Als een valstrick over alle sade, het vvert u vertelt,
2. Jer. 5. 2 Iae ghelijcke een Dief inder nacht met groot ghevoel,
Apoc 3. 3 Soo sal ons de Heere der huyf scharen verschijnen,
2. Jer. 3. 10 Voor seker, de Bijl is aen de wortel des booms ghestelt,
 VVie swaerlick misdoet, die sal swaerlijcken verdvijnen,
 En nae desen is gheen tijdt meer, noch uytstel der termijnen,
Mat. 7. 25 Dus handelt vvijslick, u selven boudt een vaste stat,
Ende 24. 44

Die grond' lijcken blijft, alst tempeest sal over u pijnen,
Daerom begraeft inder aerden niet u silver, gout, of schat.

Obstinaet gierigaert.

Het schijnt, oft ghy mijn bynaest soud' bekeeren vvat,
Maer ten baer niet, ghy moet u met dit antvvoordt bevreden,
Voorvvaer ghy ziit al overmatich stout ick segh' u dat,
Daer zijn vvel meer lieden, alhier en tot and're steden,
Gaer daer toe, laet die gheven, mijn moveert een ander reden,
Alfoo ick u verclaerden, hier mede gae ick henen.

Ouat en Arm knielende.

Och vriendr, neemt doch acht op ons Oude leden,
Ende vvilt ons ghecrijt plaetse verleenen.

Oudt en Machelloos knielende.

Verrroofst ons verbaefde herten, die tot u vvenen,
En niet moghelijck is te arbeeyden, hoort en siet dit ontdecken.

Oudt en arm.

Och vriendt siet dees traghe handen, en vercrompen beenen,
Laet u dit bevvegen, vvilt liefdich ons armoede ter hertē treckē,
Des Heeren benedydinghe sal over u veelvuldich strecken,
Sijt barmhertich als nven hemelschen Vader,
VVy zijn doch alle broeders, ey laet u sulcx vervvecken,
VVest ons Oude jammerhertich, en gheen verlmader.

Obstinaet gierigaert.

Is mijn den rock nae, 'themde is my noch nader,
Ende ick hebbe ghenouch te doen in alle manieren,
Dus gae ick voorts, 'tvvort hoe langh' hoe spader,
Dat Godt u toeghevoucht heeft, sal hy u vvel toestieren.

Christelijcke.

(helsche gieren.)

O ongevoelicke vvreerheyt, vvaer sal Godt u herberghen, by de
ende onversade dieren, daert alles voor inden afgtrondt beeft,
Nu staet op mijn vriendē, vvya gaen, sullē geen moeytē vieren,
Maer hem breeder besoucken, soo hy tijdt en stontt heeft.

Vermeten.

Iae, jae, soo malcander vvat honich om den mondt gheeft.

Swerels.

D d d ij,

Her

Psal. 37. 9
Psal. 38. 7
Job. 11. 12.

Jaso. 1. 12

Mat. 16. 4
ende 12. 39
Esa. 60. 1.
Sinnen p
der op een
houck leg
gende co
men up
mits d'w
dat yare
binne
h' aert
voughen.

Het sal u noch veel gelucken, ick meen over schoer.

Vermeten.

Sy meenen hem die met ons in verbondt leeft.

Swerelts.

Iac, jae, soo malcander vvat honich om den mondt gheeft.

Vermeten

Het spel is ons, vvant hy door my ghevondt sneeft.

Swerelts.

Met versvvijmelde Giericheyt de vuyle hoer.

Vermeten.

Iac, jae, soo malcander vvat honich om den mondt gheeft.

Swerelts.

Het sal u noch veel ghelucken, ick meen over schoer.

Vermeten.

Hoe hy verstickt door vvangunste als een vrecken boer,
Onder de forgh'en vvellust der vverelische rijckdom.

Swerelts

Hosa. Flac.
2. Naty ver. 4
Eur. 8 14
Mat. 19. 22

mar. 10. 21. Hypeynst op Godt, noch zijn ghebodt, maer alleen om
cen groote som van schatten by een te bringhen.

Vermeten.

Iac Nichtken soo comen vyse al bespringhen,
Maer om dees dinghen,, vvat voort te stoken,
Soo ist tijt dat vvy gaen, ick hebbe al londt gheroken,
't Begint al te smoken, dus maken vvy ons binnen onbesvvaert.

Swerelts.

Loopt voor, ick loop nae, 't vvert u onstoken,
VVant van een cleyn gheruchiken ben ick niet vervaert.

*Obstinaet Gierigaert, Overvloedighe Rijckdomme buizen, ende de
Sinnerens mede, doch yder op een houck.*

Obstinaet Gierigaert.

Luc. 12. 19
Edan velt
sche sachte
moesichelt
Chustolt
Heeromwe
de sone du
demet'ge
man hals
sommer upt

VVlaen mijn ziele ende sijt nu gherust,
Vschueren zijn vol van alderley coren en granen goet
Siet d'overvloedige Rijckdome geest mijn 'thert aldaer na lust.
VVilt u selven tot alle melodije vermanen soet,
Ende des vverelts vvellust onderdanen doet.

Met

Met alderhande vreucht ende triumpheren,
Die der menschen herten voort 'tstorten der tranen hoet,
Maer wie coomt alhier weder 'n mijn vvaeris keren.

Vermeten.

Hoe, dir is al volck, die vvat begeren,
Maer wilt haer vveren, of sy maken u cael.

Swerelis.

Sy soudent wel al dat ghy hebt versmeren.
Ende verteren, luytleri nae mijn verhael,
Soo dat ghy ten eynde selfs sonde loopen met een leghe mael,
Hooft het principael moet ick mede doen blijcken,
Sy zijn even als d'aerde, verstaet dese tacl,
Nimmermeer versaet, door 'gheven vanden rijcken.

Ps. 39. 16.

Vermeten.

Ho, ho, vweet ghy een dingh anders niet te vergelijcken,
Eer vvy van hier vviijken, soo sal ic' x beter vertellen,
Hoe sy en zijn anders niet dan de eyde der hellen,
Vvat ghy haer gaet bestellen, ten helpt alles niet.

Ps. 27. 20

Evangelische.

O ghy adders ghebroetsel Lucifers ghesellen,
O valsche gheuyghen, ghy liecht inder vvaerheyt siet,
't Zijn d'uyvercorenen Godes, hoe meucht ghy ons das quellē,
Tot veelcke 'tvoor door Christum dus is gheschiet,
Coomt al' tot mijn, die daer zijt beladen nae mijn onthiet,
Ick sal u vermoeytheit eeuwich versachten.

Mat. 23. 33

Isa. 1. 1.

43.
Rom. 8. 33

Matth. 12.
28.

Obstinaet gierigaert.

Vvel, hoe comen sy dan tot al sulcken verdriet,
Datse altoos op een ghegeven broeck moeten vvachten,
d'Ooghen des Heeren sien immers by daegh en by nachten
op den gherechtighen, soo de Schriften belijden,
En zijn ghebene dydinghe van grooier machten,
boven haren hoofde, tot allen tijden.

Ps. 33. 18

Ps. 15. 29

Christelijke trouwe.

Maer die den Heere lief heeft, die comt hy castijden,
En wil dat se al ghereynicht gout h'er vverden beprouft,
Doch gaet den boosen een tijdt vvel aen allen zijden

Ps. 48. 10.

Ps. 119. 10

1 Pet. 4. 8.

Ex. 14. 4.
Zere. 17. 11.
Ez. 14. 28
Esa. 5. 20.

Sulcx dat hy tevendubbel heeft van als dat hy behouft,
VVant die de vverelt mindt, mindt sy vveder onbedrouft,
Maer 'teynde van dies sal den last draghen.

Smerelts.

VVel dats seker vvel soetkens ghetrouw,
Hoe sulcken beufelarie hoorden ick noeyt mijn daghen.

Vermeten.

Dat zijn grepen.

Smerelts.

Iae dat zijn vvel te deghen oude slaghen,
Om u vreesaen te jaghen, en te doen verschricken.

Vermeten.

VVilt ghy daer nae hooren, sy sullen u vvel bestriicken,
Eer ghy't haer geuen soudt, drinct liever selfs somtijts een stoo;
Al isle dier coop, 'tsal u niet te quader smaken.

Overvloedighe rijkdom.

Iae, jae, vvilt u herte soo vrymoedich vermaken,
Ende niet versaken dan droufheyt ende ongheneucht,
Siet hier is inne daer ghy't vvel om doen meucht,
Schept coragie en vreucht, laet d'and're spitten en delven.

Coent hē
de coffer en
de 4. 28
beurse.

Smerelts.

Hoe jae, 'tis huyden Marcus dach elck voor hem selven,
Dus vareet vry voort, soo hebt ghy hier eer van.

Overvloedighe rijkdom.

Pancketeert, triumphceert van boven neer man,
Vareet mijn leer an, vvilt in gheen ghebreke blyven,
Als Monemtanus vvilt nu jechti bedryven,
Hoort dees motyven, met Tigellius voucht u nae 'thof.

Dora, Plac.
3. Satyr. ver. 2
3. 16.

Vermeten.

Neen, neen, en scheyter alsoo niet of,
Maket niet te grof, het soude u voorvvaer rouvven,
Ghy moet vvat teghens den ouden man houvven,
Ofst ghy vielt in'r benouvven van eenighe siekten cranck,
Maer voortis soo gaer in alles uvven ganck,
Den tijdt is lanck, laet yder voort voor hem selven sorgen.

Dora, Plac.
3. Satyr. ver. 1
3. 4. Reg. 3.

EVAL.

Evangelische.

O d'valende gheesten, vvat leert ghy' huyden en morghen
de zielen vervvorghen door u valsche ingheven.

Act. 19. 15
Mat. 23. 16

Christelijcke.

Ick segghe u de Heere can vvel eenen tijdt borghen,
Maer een ontfermhertich Oordeel vaerdich staet
voor dien, die zijn rugge toevvent den Armen vrouch en laet,
Als stoppelen staet hy de sulcke inde lucht.
Hare schatten vverden tot schuym, hun licht vergaet,
Iac vverden een smaet haerder Vyanden inde vlucht.

Mat. 2. 13.
Esa. 23. 9.
ende 22. 21.

Pro. 25. 4.
Esa. 1. 22.
Hes. 22. 18.
Lev. 26. 28

Swerelts.

(clucht,

Ho, ho, dat gaet even soo veer alst voeten heeft, noeyt sulcken
Dan ick sal dat vvel haest vvederlegghen,
Hoe Symon den Toovenaar, van vviens giericheyt elc vveet te
Die vverden erbermt, het is de vvaerheyt,
Dacrom den Duyvel is soo leelijck niet als men hem conterfeyt,
Is dat qualijck beleyt, hoe noeyt soo aerdich.

(leggen,
Acto. 8. 24.

Evangelische.

Godt is vvel bermhertich, maer oock rechtvaerdich,
Ghelijck vvy aen Ananias condē bemerken,
En Sapphyra zijn vvijs, sy vverden Gods geest onvvaerdich,
Door giericheyt achterhoudende dat dē Armē mocht stercken,
De dood. slouch haer dadich om sulcke vvercken,
Soo staet Godt vallen percken Mammonis knapen.

Mat. 7. 12
Psal. 7. 2.
Acto. 5. 1.

1. Tim. 6.
10.

Vermeten.

Mijn lust niet langher reghens den oven te gapen,
Comt gaen vvy vvar slapen, alhier t'onsen goeden gheval.

Swerelts.

Sy vvillent doch vvinnen, met costen en al,
Maer Neefken 't sal noch ren besten comen.

Sinnen
'sinnen
binnen elc
op haer ere
se upicorn
Rede.

Christelijcke.

O obstinaer gierigaert, vreesst doch het verdomen,
Schout sulcke sinnen valsche, vvilt die bedvvinghen,
Breeck u brood den Armen, volcht den vromen,
Of Godt sal hem troosten door zijn vyandē, en 'tlant omringē,
Hem vvrecken, u inder ghevangēnisse bringhen,

Esa. 1. 26

Onder

onder een vreesmt volck seer bloetgierich, (lingen,
VVant vvee haer spreekt den Propheet, 'tzy overste of onder-
Die haer smorghens vrouch suypen vol vviyn onmanierich,
Ende soo siten tot inden nacht seer vierich,

Esa 5. 11. met Herpen Plalters, en and're Tamboren,
Vergerende Gods chepfelen Arm, door 't lichaem bierich,
Psaln. 46 O sy sullen vvech ghevoert vverden, en blijven verloren,
Iae ghy verdt als een dreck, en sult versmoren,
De tonghe t' r' singhe sal u vvaerlijcken dooden,
Ghy sult niet sien de stroom en vaer lieten, ic seght u te vorē
Dieme honic en boter bebbeken ons verden aengheboden,

Psaln 6. 2 VVant de grimmicheyt des Alderhoochsten slaet den inoodē,
ende 79. 6. Ende over u sal reghenen zinnen strijd seer haest,
Jer. 10. 25. Moet vlieden voort' rijfere harnasch, als den blooden,
Den buick zijde als een V Volf die hongertich raest,
Sal een bloot swaer doorsteken onverbast,
Niet meet sullen v' erden ghesien dijn steden noch rijcken,
Dijne kind'ren sullē bed'len, die dus op rijckdō zijt verdvvaest,
De inghesvvollen goet'ren al van ghelicken,
Moet ghy v'eder uytspuygē arbeiden aen der armoden dijkē,
Daer en is gheen duyternis, ghelooft de v'ac'heyt,
Die mach bedecken de boosbeden 't sal blijcken,

Job 20. 26 Maer een vier van Godt aengheficken, soo lob seyt,
sal u verteren, dijn hūte vverdt neder gheleyt,
Hemel en aēdē vvil de boosdaed ontdecken,

Job 20. 19 Iae alle vvat daer over blift, soo de Schrift verbreyt,
sult qualijck gaen, soo ghy d' Arme 'haer gaet ontrecken,

Evangelische.

Daerom mijn vrienden, bid ick laet u dit verwecken,
Doet vvat den ch'dlijcx vvil den behoufugen mild'lijck geven,
VVant d' Aelmoeffen blusschē uyt Gods roren en ons sondige
Iae do'n de sonden verminderen daer beneven, (vlecken,
Ap. 4. 17 Ghelijck herijs door heet sonuschijn vvert verdreven,
Ende soo den nevel vergaet, mi s den dach oprijt.

Ginsielucke.

Deelt dan haer blijd'lijck die in ellende leven,

Denckt

Denckt dat ghy maer huerlinghen zijt, soo de Schrift aenvvijsft,
Ende rekenſchap ſult moeten doen, 'tzy vrie 'tmisprijft,
Vanden eerſten penningh, tot den laetſten bequaem,
Daeromme d'hongerighe zielen die tot u roupen, ſpijft;
Soo doet ghy een goet vverck den Heere aenghenaem;
Ende dan ſullen alle uwe miſbruycken ſeer gruiſaem,
uyt ghedaen vverden, hoeſe voor Godt ſtincken,
Iac ſneeu, en vvolvvit zijn door een eeuwighe ſaem,
Gheen miſdaet vvert u dan toegherekent, vilt di' ghedincken.

Luce 16. 2

Mat. 14. 14.

Psal. 32. 3

Obſtinaet gierigaert.

Ic mocht ſelve vvel niet veel houde, gingh' ic haer veel ſchincke
Ende ten laetſten niet hebben tot mijn ghenot,
Als my dan mocht eenich ongheluck crincken,
Soo ſoude ick noch moeten hooren 'tvervvijt met ſpot,
Dus iſt beter dat een ander bidt, verſtaet het ſlot,
Dan ick, vvant aen veel te gheven vverden de gecken ghekent.

Evangelische.

VVar hebt ghy dus veel te ſorghen, O ydel ſor,
't Ghene u van noode iſt vveer den hemelſchen Vader jent,
VWant hy vveet her al, die zijn handt' onſvvaerts vvent,
Hoedende de lelijen des velds, en de voghelen der lucht,
VVar ſorcht ghy dan, die veel meerder zijn hier present;
Voor eten, drincken, oft cleeden, o cleyn gheloovige beducht,
Ick ſie ghy ſijt bevanghen met des vverelts gherucht,
Sluytende 'therte voor die in armoed' zijn gheſeten,
't VVeck ghy ſult beclaghen met jammerlijk gheſucht,
vvant de knecht die de bermhertichz zijns Heere heeft vergete,
Ende onbermherticheyt beſoont, dir moet ghy vvereten,
Sal afgrijselicken na deſen vverden ghecaſtijt
met vveeningh' der ooghen nae 'tvvoort der Propheten,
Ende knerſinghe der tanden, doch tis hier een cleyne tijt.

Mat. 6. 33.

Psal. 147. 9

Lut. 12. 27.

Job 39. 3.

1. Pet. 5. 7.

1. Job. 3. 17.

Mat. 11. 10.

ende 10. 32

Mat. 6. 15.

ende 18. 14

Mat. 11. 30

Mat. 9. 13

27. 42. 22. 15

24. 17. 25. 30

4. Ecl. 1. 23.

Chriſtelijke

Ter oorſake van dies zijn vvy gheſonden tot u met vlijt,
Op dat het immers ſoude bekend' vveſen,
Vwaren vvy niet ghecomen, ſoo 't heylich vvoort belijt,
Soo hadt ghy u 't onſchuldighen, alſoo vvy leſen,

Ecc

Maer

Maer nu sal daer gheen Appel zijn vrienden nae desen,
 Dent. 15. 12. Dus doet haureyck ingh' hier die t'neodich behouven,
 Psal. 4. 36. Dan sal u volle verlossingh' geschied mer Gods heyligē gepresen
 Psal. 139. 7. Duyfsterijs' sal vergaen, u licht sal uy' blyuen sonder verouwe,
 Psal. 11. 8. De poorten der hellen connen u niet bedrouwen;
 Psal. 139. 6. Ghy sult een erfghenaem zijn des Hemels claer,
 Job. 12. 9. V vant soo' vwater uy' doet, 't brand' gesticht der bouven,
 Psal. 43. 2. Soodoet d' Achmoetic uy' de sond' voer vvaer,
 Psal. 43. 2. Ontrect dan u t'pijle niet den behoutighen svvaer,
 Psal. 4. 11. Ghy sult des Alderhoochsten zyn een sone,
 Psal. 4. 11. Iae hy sal u lieven als een moeder dē soen haers buycx eerbaer,
 Psal. 2. 9. En ghelijck een uy' vercoren, Godes is dan u loone,
 Psal. 2. 9. Sult sitten inde eerste plaes der verrijcens schoone,
 Gereynicht door 't bloet Christi dē alderhoochste trooster soet,
 Als een kindr des levens gheset i. zynen troone,

Evangelij. be.

Doch soo ghy den Armen beduckt laet, en geen hulpe doet,
 Noch haer niet medelende zij, van u vleesch' lijcke goet,
 Ont. 3. 17. Sult u selven als een kindt des torens verflinden,
 1. Tim. 6. 10. Victorie veroverst over u Duyvel, doot, en d' Hellsche gloet,
 Rom. 6. 2. Om 't velcke te vverghoudē ien Christelijcke trouw, 't raedsaē
 1. Cor. 6. 9. Hier t' vveeg wegen terstont te ontbinden, (vinden,
 Psal. 15. Ghelijck den mensche vanden beginne is voor ghestelt,
 Psal. 2. 17. Als daer zijn, goet, en quact, vwater, en vier, noch mijn vrinden
 Jer. 21. 8. Het Leven en die doot, dien den boosen quelt,
 Psal. 30. 15. Daerom se neemt acht, merckt wel vyat u vvert vertelt,
 Psal. 101. 7. V Velek ghy nu wilt, van dese sult ghy ghenieten,
 Psal. 101. 7. Te vveien de glorieute vreucht, vvaer van *Apocalips* vermelt,
 Psal. 134. Of de eeuwighē doot, een verdriet boyen alle verdrieten,
 Psal. 18. 2. V Velen dan om een Vouxken der liefde in u hen is schietē,
 Psal. 134. Siet hier een Tabernakel Gods vanden Hemel neder ghedaelt,
 Psal. 134. Voor den Menschen die noch nae zijnder onthieren,
 Luc. 2. 14. van goeden vville zijn, ende niet vvillens b' loopen erdvyael,
 Psal. 23. 21. Hoort die nymmerlijcke geneucht, die daer nimmer meer faelt
 Sap. 3. 1. Soo siet oock daer der Ghelucksaliger staet mer verjolysen,
 Psal. 33. 3. V Vicens leven hier voor schand' vverden verhaelt,

Iae ghe-

Iae gheacht varen verftootinghe, en afgrijfen;
Hooft, hoe sy nu prijs en danck met melodije bevvysen,
't Lam haren Brudegom, Christi vvaerheyt en leven,

2. Cap. 6. 3.
Dav. 5. 4.
Rom. 8. 16.

Hier salmen openende de Gordijnen, verthoonē den Tabernakel des vredes, geconterfeyt als een Hemels licht ofte claecheyt, waer inne zyns sullen drie personen, elck aen hebbende een langh' wir cleet, ende inde handen Palmacxkens, gelyck dat selve in Apoc. Ioh. verhaelt werz.

Loff zyn 't Lam onsen schat // hier /

Die swereldes sonden hebt ghenaghen /

Ghy verlicht Godes stat // hier /

Met onvercoytinghe der daghen /

Wyn u eerstelingen / vander aerden seer dier ghecocht /

Sullen hier lof voorszynge // met een nieuw' liet seer wel /

Want ghy het verlozen socht / (bedocht /

Ende hebt ons alle ghelijck

bande doot overghebrocht /

In 't eeuwich Hemels Coninckrijck.

Ghebenedydinghe // groot

En claecheyt zyn ons Godt gheprezen /

Die met verblindinghe // noot

De barmhertighe al tot desen /

Om te openbaren // zijne heerlijckheden ghedaen

aen een der liefs dienaren // die met ons hier loon heeft

En ontsaffliken sal staen (ontsaen /

voorz den stoel Goods sonder beswijck /

Welkij i' Oude is vergaen.

In 't eeuwich Hemels Coninckrijck.

Danck / glorie / en loff u /

Die op den Troon haech coome verschijnen /

En ons verorde in dijn hoff nu /

Met levendighe medecijnen /

Die 't alles nieuw' maeckte // ende u niet hebt ontsien /

Waer voor ons den door smaecte // na des Vaders heyl

Doorwaer wy zyn al door gien / (ge gebien

He o i j. Ghewae

ghemaerdicht te binghen publiick
voor u/ beyde hert en knien
Int eeuwich hemels Coninckrijck.

PRINCE.

Heerlich/ heerlich/ o Heer jent/
Heerlich/ wijsheit en stercke mede/
Die taensicht nimmermeer went
Dan die d'ellendighe bystant deden/ (schoon
Maer haer comt verbullen met ongrondige bluschap
Ja wilt noch dat si sullen' t'ruide haer broeders inden
Ghenieten een eeuwich loon/ (croon
Verclert zijnde seer magnifijck
Het onverganclycke croon
Int eeuwich hemels Coninckrijck.

*Hier daelt de onverganclycke Croon der glorien uyt 'thoofste des
troons, ende wort gestelt opt hoefte des middelsten van de drie
die inden tabelnakel des vredes zijn.*

Christelijcke.

Ende laet dees afbeeldinghe u herte aenprijsen,
Hoe sy die haers naestens leet als haer selfs aencleven,

Ex. 18.
2. Pet. 3. 8.
Joh. 13. 4.
Solutt
belangen
de eerste
deel. ende
vloot der
beemhert
ge aenghe
cepkent
tuer. 2. Tim.
1. 3.
1. Cor. 13. 1.
1. Cor. 13. 1.
1. Cor. 13. 1.
1. Cor. 13. 1.
1. Cor. 13. 1.

In't hoogste des Majesteyts sullen vverden verheven,
Daer hare daghen niet afnemen dach noch nacht,
Ende om u dan breeder exempel te gheven,
Soo sal ick bevijfen uyt dies met Schriftuerlijcke macht
Die d' Armen liefdich troost, wat loon de sulck verwacht,
Ick segghe van 's Heeren hant sal hy ontfanghen onbesvvaert
d' Onverganclycke Croon der Glorien vol eeuwighe cracht,
Dits de vergeldingh' die in hem sal vverden gheopenbaert,
Soo ghy daer meucht sien door de vertoonigh' verclaert
in't heerlijcke Rijck des Alderhoogsten vol trouwen.

Evangelijcke.

Ist dan u noch niet ghenouch, O hertneckighe van aert,
Ick sie nen, maer siet omme ghy moet oock aenschouwen
het grusaem tormenteren sonder ophouwen,
Dat hun sal ontvijslijcken ghebeuren,

1. Cor. 7. 5.
1. Cor. 13. 1.

Die

Die zijnen naesten den Armen niet doet in dees Lansdouwven,
 Als hy vilde datmen hem dede, o hy, sal't betreuren,
 Den oppersten Rechter sal dien versmaen met zijn ydel leuren, *Mat. 5. 12.*
 VVerpende in't diepste des Afgrondts vol duysterheyt,
 Daer hongher en dorst sullen schijnen te verscheuren
 die onghesoorfame onsterflijcke leden, 'tverdr't u gheseyt,
 Sullen ghepijnicht zijn met onbluslijck vier daer toe bereyt,
 Bitt'ren roock, stanck, inde neuse noyt vvreder slaghen,
 Met alderleye tormenten hun daer op gheleyt,
 Sulcx, sulcken sal lijden al ist niet om verdraghen.

Christelijcke.

Siet de helle een cuyle vol alderleye plaghen,
 heeft alreede gheopent haren mondt,
 Om haer in te svelgen, die Gods strenge oordeel na dees dagen
 Midts 'tonboetvaerdigh' leven sullen sinaken terfiondt.

Obstinaet gierigaert.

Compt nu o berghen hoe groot men u vondt,
 Mede ghy cleyne heuvelē, vvilt mijn bedecken als een sterc slot
 Opent u, ende verslindt mijn nu aerde rondt,
 a O vvee, b O vvach, vvaer sal ick henen, of vverpen 't slot.

Evangelijche.

O vvee ghy Rijke, die op u rijckdom zijt versot,
 Huyt a ende vveent over uvve ellende hier ter stede,
 Vclederen vol motten, ende u Rijckdomme verrot,
 Vgoudt en silver verroest, brengt een quaet ende mede,
 Iae 't sal ghetuychnis vvesen de onbekende 'thaerder onvrede,
 En haer als vier verteeren, 'tyleesch' vanden bene trecken,
 Dieghy hebt vercort ende den rugghe vvende alreede,
 Crijgen gehoor voor dē Heere om die obstinaetheyt r'ondeckē
 O ghemeen volck laet dit u herte doch vervvecken,
 Siet hoe den Sathan heeft ghesloren inde banden des doots,
 Die den Armen verachten met spotten en gecken,
 Hun ontfegghende tegen den hunger een bete broots,
 Siet hoe miserabel dat hy hier staet in veel noots,
 Ick segghe onder alder vvreedste der helscher vyanden,
 Die hem nu corrigeren met veel aenstoots,

De helle
 wert open
 ghebaen
 als een wijt
 gespalkte
 mont hier
 comt de
 doot up.

De ober-
 bladighe
 rijkdomme
 stude de
 doot hiet
 als es scha-
 duwe/ wat
 daer en
 helyt in die
 ure gots
 noot schat.

Mat. 2. 19.
 Luc. 10. 8.
 Luc. 23. 30.
 a Jer. 17. 11
 b Luc. 12. 21

Hy werdt
 banne doot
 haerlijckē
 obervallē/
 en valt aen
 terwaerts
 trekkende
 neder ter
 aerden.

Sathan
 mit zijn ghe-
 wile ende
 eenē en de
 handē den
 doot ghe-
 banen
 banten.

a Jaco. 5. 2
 Ps. 11. 23.
 Ps. 6. 1.
 1 Tim. 6. 9.
 Act. 1. 13.
 Jaco. 2.

Esa. 66. 24 Gebruyckende diverse maniere vā pijnigē in voerē en handē,
 't Een voor Gulsicheyt, 't ander voor de bloet schanden,
 't Derde voor Dootslach, 't vierde voor hoerdijs,
Apoc. 21. 8. Soo onthaelt men u daer met een oneyndich branden.
Solutie en Alderhande amenden zijn daer bevonden, hoort vvat ic belijde
geuw. j. n. 2. *Als oock dat straffe sel, die troostloos d' Arme veracht, 't elcken tijt,*
ge. 3. 15. Haelt ten loon ververven sal, nae desen termijn,
in. 1. 21. *Te wet. n. de tweede Doot, die nimmermeer is sonder fantasie,*
op. t. 2. 20. 't V Velck ghy niet mencht sien in elcx aenschijn.
stuck.

Apoc. 20. 23
en. 21. 7. 't Gemeen volc siende Duyvel, Doot, Helle, ende veel jammers voor
Psalm. 5. 1. ooghen spreect knielende, ende bidt Godt dat hy hem
Eccl. 1. 1. ghesft een medelijdende hert.
Luce. 16. 24.
Esa. 66. 24
Jhar. 9. 43

Psalm. 5. 7. O Godt zijt mijn ghenadich behoende voor pijn
Eccl. 6. 4. Nae u groote bermhericheyt goedertieren,
Psalm. 54. 1. Soo wilt mijne misdaden verdelgende zijn,
ss. 1. 36. 1. VVasschet mijn mer 't vater der ghenaden Revieren,
Psalm. 86. 1. VVilt mijn voeten sonder struyckelen in uven vvegh' stieren,
Psalm. 51. 9. Ontfondicht mijn ziele, O Heere die u vreesft,
Psalm. 26. 2. Schept in mijn een reyn hert, ghy die onderkent hert en nieren
 Gheeft my eenen nieuven ghevisschen geest,
 Op dat ick mach doen soomen by Paulus leest,
 Te vveten vanden arbeydt mijnder handen dadelick,
 Dese mijne Arme mede broeders in 't forcest,
 Medel delende, ende niet zijn versmadelick,
 VVant vvat soude mijn baten Arm sonder quadelick,
 Dat ick hadde alle des vwerelts goeden vercreghen,
 VVanneer ick dan most sterven onberadelick,
 Vertiefende mijn ziele, die seer is versleghen,
 Daeromme Heere vvijst mijn doch uve vveghen,
 Ick vvil den alderminsten met Aelmoeffen vereeren,
 Hope 't sal u aenghenaem zijn, vvant daer is veel aengelegen,
Epps. 4. 23 Al vvat buyten nootdrift mijn is, sullen sy verteeren.

Christelijcke.

O jac sulcx doet, vvant haer schiet vvel die ten halven keeren.
 Gheeft van u vveynighe vveynicht, sooghy 't vvaert ontfanclick.

Loon

't Loon daer van is, niet den mensch' maer den Heer der Heeren
die sal u zeghenen in alle paden onverganclick,
Dus gheuet niet een blijd' ghemoet onbedvanclick,
Soo verdt ghy van Godt bemint, soo den Apostel schrijft.

Col. 9.7.

Ghemeen volck.

Sulcx gae ick op staende voer volbringen, en ben u bedancklick,
Van 't goede ondervijns daer ghy my mede hebt gheijft.

Evangelische.

Vvy seggē oecadiu vrient, doch volstādich in u propooft blijft,

Beide de sinnen weder nae de Pause eerst uytcomende.

Vermeten begeerte.

VVt, uyt, my dunckt dat vvy al achter' niet visschen.

Swerelts.

VVel hoe soo, heb ick niet Obstinaet gierigaert bedroghen?

Vermeten.

Ghy moeder anders aen, en noch beter toe sien.

Swerelts.

VWat isser op handen, dat ghy dusdanich gheschal maeckt?

Vermeten.

Ick segghe vvy moeten op ons ghetij al bet gisschen.

Swerelts.

Can ick meeder doen dan 't meeste bedroch stellē voor oogen?

Vermeten.

VVt, uyt, mijn dunckt dat vvy al achter' niet visschen.

Swerelts.

VVel hoe soo, heb ick niet Obstinaet gierigaert bedrogen?

Vermeten.

Ghy moer doen, dat 't Gemeen volck de gantsche vvet mischen.

Swerelts.

Daerom spreek ick altoos voor vvaerheydt loghen.

Vermeten.

Nochtans gaet het niet vvel nae ons ghebien.

Swerelts.

VVaeromme, mijn dunct dat ghy mijn 'thoof haest mal maeft.

Vermeten.

VVt, uyt

Winnen
daer hy als
toos niet
gecomen
is en de bā
gelische
sicht moe
dicht mē
Chriē elge
he trouwe
met de twe
bude bin
nen daer
sy eerst uyt
quamen.

Wt, uyt, mijn dun& dat vvy al achter 'taet visschen.

Swerelts.

VVel hoe soo, heb ick niet Obstinaet-gierigaert bedroghen?

Vermeten.

Ghy moeder noch anders aen ende beter toe-sien.

Swerelts.

VWat isser op handen dat ghy dusdanich gheschal,, maeckt?

Vermeten.

(maeckt,

Maer dat Evangelische-sachtmoedicheyt ons vverck ten-val,,

Ende over al,, maeckt dat vvy als krenghen stincken,

Midts de Christelijcke trouwe, dees comen ons crincken,

VWat meucht ghy doch dincken,, 'tis een groote spijt,

En of vvy al een man hebben ghevanghen subijt,

'tis seker sijt,, dat sulckx niet veel heeft te beduyden doch, (noch

Daer isser so veel hier in't oost, daer in't vvest, ginder in't zuyde,,

ende in't noorden, die sy ons ontrecken,

Ten coomt op gheen duyfent by, ick moet het u ontdecken,

Men sal met ons gecken,, vveet gy anders geen const vvy moete

Sy doē Gods bermhertichz ooc sijn rechtvaerdichz blykē (vvykē

Die 'tvonnis sal stryken,, met een strenghe oordeel:

Mat. 112. 1.
Mat. 1. 11.

Dus bringhen sy tot de vreesse Gods al menschen veel,

Ende ons begheeft heel,, 't *Gheueen-volck* certeyn,

Den Armen onderhoudende met giften ende gaven reyn,

Doen haer soo groot en cleyn,, baten veel proven.

Swerelts.

Mat. 3. 10.

VWat ick vvoude datse saten in NebucadNezers vierigen' oven,

't Bedrouft mijn boven,, maten, ick segghe u dat,

VVy en hadden noyt meerder ongheluck dan in dese stat,

Ick ben mijn selyen sat, ende dies misprijflick.

Vermeten.

Ick vvoud' dat die tyvee met haren raedt vvijslick
midden in zee afgrijflick, laghen tot onser vromen.

Swerelts.

Mat. 1. 17.

En ick vilde dat haer Ionas vyalvisch hadd' inghenomen,

Al soudense niet vveder comen, maer daer versticken,

VWant ick vveet geen en raedt, hier inne te schicken,

Ghy

Gy doet mijn verschrickē,, so dat de tong niet meer vvil spreke.

Vermeten.

Soo moet ick deur gaen.

Swerls.

En ic meed' vwant hy is sot die tegens sijn overhoofd vvil stekē,
'tIs vvel ghebleken,, dus segh' ick adieu al vallet mijn suere.

Beide de sinnen binnen op haer ghewoonlijke plaetse.

'tGemeen volck.

Mijn Heer, Heer mijn Godt vwie sal inde laeste uere
connen staende blijven? niemant ick vreesse dit,
Mijn beanghticht' voorleden quet inden creatuere:
Doch niet sonder reden groot, Vader die't alles besit,
VWant ghy vreeslijk ondersouckt in't derde ende vierde lit,
Der ghener die de uwe oyt haten, naē des vvets beduyden.

Euangelische.

Maer hy beghe nadicht vveder, ende vvaschet sneeu vvit
door Isophe ende Balthem, vvel ruyckende cruyden,
Betoonende bermherticheyt op den dach van huynen
aen veel duysenden, sonder aensien der personen,
Die sijn gheboden onder houden, vveleke aldus luyden,
Dat vvy den armen liefdich sullen liefde betonen,
VWie sulcx doet, die sal den Heere verschonen,
Ende hem niet uytroyen inden jongsten dach.

Christelijke.

Maer hy sal als een kint des eeuwighen lichts vvoonen
op den Berch des Heeren, sonder eenich gheclach,
Hierom een yder doet soo veel als hy immers vermach,
VWant vat ghy een vanden alderminsten doet
inden naem Christi (die onsen noodt mede insach)
Dat hebt ghy hem ghedaen, dit vvel bevroet,
Dus vergaert ghy u een schat van't aert'sche goet
inden Hemel, daer'troest noch motten verteren moghen.

'tGemeen volck.

O de redene vvres monds bevallen mijn heel soer,
Crachte des hoop heeft mijnen gheest daer toe ghetoghen,

Eff

Met

•Tgemeen
volck buy-
ten met een
mandeken
gaet eens
ofte twee
mael ober
Euangelis-
sche sacht
moedichz
Christelice
he met de
oude bejde
me blypen.

Male 3. 2.
Psal. 51. 7.
Exo. 20. 5.
Iere 32. 28
Deu. 7. 10.

Exo. 34. 7.

Deu. 7. 9.
Deu. 26. 4.
Mat. 22.
39.

Psal. 14. 2.

Luce. 10. 16
Mat. 15. 45

Luce. 12. 33.
Luce. 19. 13.

Mat. 6. 20
Psal. 19. 12.
1. cor. 1. 13
Sapt. 3. 4.

1. Joh. 5. 5. Met d'overvvinninghe des gheloofs (is onghelogen)
 1. Cor. 13. 8. door liefde recht, vvil ick mijn naesten doen onderstant,
 hy geeft Naē alle mogheliĳckheyt, Vriendinnen vol mededoghen,
 'mandelē Soo neemt dit vveynighe doch van mijnder handt,
 met tijlge Dat ick tot nootdrufte hebbe versamelt van't lant,
 ke haben Heer vvilt doch den goeden vvile aensien,
 Enangeli-
 ſche ſach-
 moedich.

Enangeliſche.

ofte Chriſt-
 lijcke testi-
 we. Dat ſal vviffelijcken ſijn, en hy vvil u binden inder liefdē bant,
 1. ſalm. 41. 4. Me overvloedich beghenadighen (ſal ſoo gheſchien)
 Dat ghy ſult in alle dīngen, door dien
 altiĳ ghenoech hebben, tot goede vvercken.

Den. 15. 6. V Vant daer itaet gheſchreven (Deuternomium vijftien)
 end. 18. 12. ick ſal u ſeghenen boven and're volcken, vvilt dit bemercken
 Denckt dat hy heeft uygheſtroyt in alle percken
 ſijne goedadicheyt, overdien d'ellendicheyt en ongheneucht
 vande benoude heren met ſpijs quam verſtercken,

2. Cor. 9. 10. Hy ſal 't ſaet vvs aērs vermeerden met vreucht,
 1. ſalm. 112. 2. Sulcks dat ghy inder eeuwigheyt niet vertoren mencht,
 De ſpijſe en 't broot, ſoo vvert u vrucht vermēnich vuldicht,
 Ende ghy in alles overvloedich rijk, met ſulcken deucht,
 Soo ſal ſijnen hoorn u verhoogen, met eeren verlicht,

1. ſalm. 112. 10. Den God looſen moet dit ſien, ende blijven onghelicht:
 V Vant de Heere vvil tot een vergheldinghe, dieniet en faelt,
 Dat u kinderen behalven dit, in elckx aenſicht
 1. ſalm. 110. 3. geboren vverden, als den douw die inden morgen neder daelt

Chriſtelijcke

Dats ſonder tvvijffel gheminde, al dat u vverdt verhaelt,
 Die een goet vverck ghedaen hebt voor den Heere verheven,
 1. Mar. 11. 42 Met de V Veduve, die tot offer heeft betaelt
 twee ſticklinckens, die ſy inden kiſt quam gheven,
 1. Cor. 8. 12. Soo hebt ghy mede meerder liefde bedreven,
 1. Luc. 16. 9. Dan veel die uytrecken van haer rijkdomme groot,
 1. 1. Cor. 14. 21. Daeromme coomt uwen huysē huysden ſalicheyt beneven,
 1. 1. Cor. 16. 15. Die den ellendighen ſoo behulpsaem ſijt ter noot,
 1. 1. Cor. 10. 4. Ghy ſult noch gheſpijſt vverden met Hemels broot,
 1. 1. Cor. 17. 6. Ende vande Fonteyne des levens drincken:

d'Welcke is Christus Ihesus, die ons ghenaed' aenboot,
 En sulckx inder eeuwicheyt vvil ghedincken,
 Die u een plaetsche in sijn rijke sal schincken;
 Daer ghy met Abraham, Isack ende Iacob t'samen,
 En alle Goods uyvercoornen (die als christael blincken),
 finen sult in 't rijke Goods, nae't betamen,
 Als de vvaelf gheflachten Israels, niemant sal u beschamen,
 Noch uve blijshap van u nemen inder eeuwicheyt,
 d'Enghel des verbonts, teekenende de namen
 der ghelucktaligher, heeft hem alreede bereyt
 om uven mede te stellen, eer ghy van hier scheyt,
 In den bouck des levens, daeromme vrolijk sijt.

Evangelische.

'tVvelcken open ghedaen is (soo Iohannes seyt)
 in den Tabernakel des vredes ghebenedijt,
 Daeromme sult ghy ontfanghen ende vverden verblijt,
 Met den ghelovighen (soo ick hebbe aenghevvesen)
 d'Onvergaet'like Croone (ghelijck Petrus belijt)
 der eeuwigher glorie, in Godi den Heer ghepresen:
 Dies het eenighe loon, bereyt (alsoo vvy lesen)
 voor die den armen liefdich troost in haer saken.

Christelijke.

Daeromme begheeft u tot barmherticheyt in desen,
 Ende vilt eendracht'lijcken nae sulckx haken:
 Iae een Apostolische maniere maken,
 Vliebbende ghelijcke inde goeden gemeen,
 Brenghse inde handen van die in liefde vvaken,
 Tot vvelfstandi der oude machteloos vol ghevveen:
 VVant den mensche en is niet gemaect voor hem selvē alle,
 maer vvy die sterck sijn, sullen helpen draghen
 der elendigher last, ontsiende gheen
 hulpe, vvanneer 'u onser macht is, laet dit u behaghen.

Evangelische.

Ende vilt u selven, nu hier in dese laeste daghen
 doch vvelf voorsien, ende onderhouven
 vande rijlijcke rijckdomme, al die u claghen,

Eff ij

Maeckt.

Num. 20. 18
 Bla. 78. 15.
 Joh. 6. 57.
 Apo. 2. 41.
 Esa. 25. 8.
 Rom. 8. 32.
 Mat. 19. 28

Joh. 16. 22.
 Jer. 29. 12.
 Mal. 3. 1.
 Hes. 4. 9.
 Apo. 7. 2.

Es. 34. 7.

1. Pet. 5. 4.

Acto. 2. 49.
 Mat. 19. 28

Bedenken
 tot den toec
 hebers die
 stemlijck
 en hooren
 groome sym
 op datse te
 weder
 souden be
 wecht
 werden.

Rom. 15. 26.
 Gal. 6. 2.

Maeckt nu soo veel vrienden met vast betrouwen,
Luce. 16. 9. Dan sullen sy u als ghy 't behoefst door ghebreckx benouwen,
Matth. 6. 19 Inde Hemelsche vvoonstede ontfanghen vrouch en spade.

Christelijcke,

Matth. 6. 16 Laet u lichten doch soo lichten in elcx aenschouwen,
Luce. 8. 16. VWant *Trouw moet blijken* vvt louter ghenade.

't Gemeen volck.

Tot de Ju- VVaer mede vvy u vvenschen o! vvijs van rade,
des die ppe- Dat alle menschen moghen vverden geireft in't herte binnen.
sent sul-
len zyn.

Euangelische.

Die hier present sijnde, haer const niet stelden in stade,
Op datse bemerckt hebbende niet rechter minnen,
De bequacmheyt der materie, door rijpe sinnen,
By ons *uyt jonsten begrepen*, nae u broederlijke vvet
nu moghen behertighen ende bequamelijk innen
alle het tuchtich berecht, dat haer hier is voor gheset.

't Gemeen volck.

Hier mede ghy notabele versacmde seer net,
Die ghecomen zijt om 't *Gouts-bloemkens* spel t'aenhooren,
Sult ghy u verghenoughen: ende op alles ghelet,
Soo stelt u sel ven 't nutbaerste te voeren,
Cont ghy fault, redijt, of vviie hier in bespooren,
Dat houdtet tengooden 't vvert u ghebeden.

Christelijcke.

Peynst daeren is gheen menschen vernuft ter vverelt geboren,
Sonder smet, rimpel oft ghebrecklijckheden.

Euangelische.

Hier mede onsen oorlof, vviilt u ponden besteden
in loslijke renten, tot Goods lof, eer en prijs,
Op dat ghy vvert aenghenomen in't huys vol vreden.

't Gemeen volck.

VWant die hem tegens 'tongeluc voorsiet is te recht vvel vvijs.

uyt jonsten begrepen.

Per Hucalloon sas.

Goods wet is net.

REFEREYN.

Vel aen beroemde, ghy zijt alreede ghecomen,, nu
 tet het manlyc verstant, soo wy al gheropen zijn,
 Blyft niemant sekullich yet, maer ghyt als den vromen,, u,
 Elc in des anders liefde, voldedende Godes we: sijn,
 Met de Meliten nu op den huydighen termyn,
 Vior's Heeren werc stelt, daer in overvloedich weest,
 Midts ghewillicheyt bevljst, op dat 't blyft voor elcx aenschijn,
 Door d'hant des Middelaers die ons alleene gheneest,
 Nae het ghetenwe voort vernedert u aldermeest
 tot de cleyne moed' ghecranc nemende haer smerte aen,
 Of die weyghen waer, wy zijn een lichaem en geest,
 Daeromme staet haer acht, laet de hanaen open staen,
 Ghelyc Gods soon begheert deende als hy heeft ghedaen
 tot hulp uwer blyschap, verstaet en heort zijne reden,
 Elc een die roept Heer, Heer, sal in't Hemelrijc niet gaen,
 Maer dien zyn wil bekent, aen haer naef en voldeden,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

2 Cor. 14. 5.
 Rom. 7. 11.
 1. Cor. 13. 11.
 1. Thes. 1. 10.
 Rom. 13. 8.
 Mat. 22. 39.
 1. Tim. 1. 5.
 Lev. 19. 18.
 Nero. 28. 2.
 Cor. 15. 58.
 Phil. 4. 5.
 Act. 7. 13.
 1. Tim. 1. 10.
 The. 5. 6.
 Eph. 4. 4.
 Rom. 8. 13.
 Mat. 10. 24.
 2. Cor. 1. 24.
 1. Petr. 5. 3.
 Luc. 6. 46.
 Math. 7. 21.
 Male. 1. 6.

Ghedent het woordt, dat Godt den Vaderen ghebodt,, hier,
 Dewyle sulcx recht is om den tijt wel te beleven,
 Een rechtwaerdich aenwijs, door's welc Loth heeft ghenoodt,, fier
 de Gasten op een tijt, die tot zijnen huysc bleven,
 's Ghelijcx Abraham tuycht, laet u exempel gheven
 met een vertrouwen vast, ende bebt stercke begheren,
 Wat rechtwaerdichs te doen, ghelyc daer staet gheschreven,
 Met uytdeslinghe veel, in menigerley' banieren,
 Hier toe is d'Overvloet al vanden Heer der Heeren
 In gaven Goadelijc, d' Levitijschen Coninc vroet
 hevet dit wel ghenoucht nae dat de schriftuereen leeren,
 Nach al andere veel aenleghet nu soo rijtlicke goet
 Om gheheylicht te zijn inde cracht der waerheyt, doet
 aensockinghe Goad' lijc, wilt den tijt deuchdich besteden,
 met dees voor'ghe ghenoomt nu van ghelijcken spoet,
 D'wijll' Godt gheen Offer souct, maer groote barmherticheden,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

Mat. 26. 17.
 Deu. 15. 12.
 Jere. 11. 4.
 Gala. 2. 20.
 1. Petr. 4. 2.
 2. Thes. 1. 5.
 Gen. 18. 5.
 Tob. 12. 9.
 1. Th. 1. 4. 9.
 Rom. 1. 13.
 2. Cor. 9. 13.
 Psal. 104. 15.
 Jud. 19. 8.
 Jer. 11. 19.
 Jo. 17. 19.
 1. Petr. 4. 2.
 Act. 4. 37.
 Mat. 9. 13.
 Luc. 10. 37.

Beetrachtighet nu' twoort door volghende wercken,, noch
geeft thiende en ooc meer, van' ighen dat ghy heb' ontfanghen.
Maect spijf-offer bereyt, die gheeft tot een verstercken,, doch,
d' Hongh' righen, dorstich, naect boetende haer verlanghen

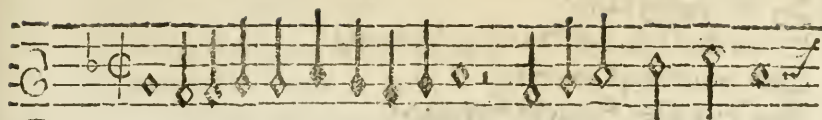
Jaco. 2. 41. met meedelunghe milt, volghende al soe aeganghen
Job 1. 6. Melchizedechs vreedsaem, sonder personen' iaensien,
Luc 1. 8. 12. Breyght hunn broot en wijn, wilt haer liefdich doch aenhanghen.
Esa 58. 7. Op Abimelech merckt, die veel weldaets deed' gheschieden,
Ezec 18. 7. Een gheheele menicht, nae Goods enie Davids ghebien:
2. Co. 13. 11. Als Manoach en' t wijf, die jv' rich waren gheneghen.
Luc 6. 30. Ict aelmoessen eerbaer, al nae der Schrifts bedien.
Rom. 2. 11. Als Manoch en' t wijf, die jv' rich waren gheneghen.
Col. 1. 4. 10. Ict aelmoessen eerbaer, al nae der Schrifts bedien.
Dan. 21. 6. Mits noch Weduwen drie, achiet al recht op haer wegghen;
Mat. 12. 42. Wand lenae ghelyc sy, als ghetrouwe knechten pleghen,
Judi 13. 16. Bekent hier uyt Goods gheest, begheerte manier en zeden,
1. Cor. 17. 0. Dewyl daer nut tijt is, stond' en termynne gheleghen,
2. Reg. 4. 11. 't Gheloof tot versterckingh, ende tot w's ziels bevreden,
Jude 12. 42. Liefst ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.
Rom. 23. 20. Ict aelmoessen eerbaer, al nae der Schrifts bedien.
1. Cor. 4. 2. Liefst ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.
Rom. 13. 11. Ict aelmoessen eerbaer, al nae der Schrifts bedien.
Jaco 2. 41. Liefst ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.

PRINCE.

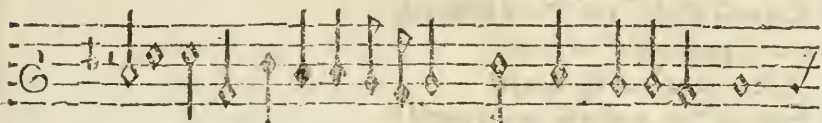
Met sulcken gheest wierich waren dees ontfleken,, snel,
Rom 12. 11. Tot haren even mensch ghedienlich Princen verbonden,
Acto 2. 45. Niet eenen eenich, maer 'tis uyt veel ghebleken,, wel,
Ende 9. 35. Elc nae zijn gave, 't was aen Cornelio bewonden,
2. Cor. 9. 55. d' Apostelen dies ghelijcx: Siet die van Achaia sonden.
Acto 16. 1. hun mede-gebroeders veel, tot Iudea benout,
1. Cor. 11. 29. Werden wat nu is gebrachte, Te Macdanien stonden
Rom 2. 13. d' Discipulen vaerdich, om brenghen silver en goud
Jaco. 1. 23. binnen Ierusalem, comet vry ende beschoont
1. Cor. 13. 25. als in een spiegel claer, 't rampt der Christi'nen volcrachten;
Gal. 5. 14. VVt jousten begrepen door ghesadich onderhaet,
Luc. 12. 31. Levendich afghebeelt, Onesiphoric achten
2. Tim. 1. 16. Sulcx hoochmoedich wel' dienende met woort en ghedachten,
Gal. 6. 6. d' And're van' t vleesch lye goet, al s' been by een onbesneden,
2. Tim. 2. 5. Volcht deses doene vry, als rechte Davids gheslachten,
Jaco. 2. 41. Met behulpzaam' heyt groot, van d' minste daer toe ghebeden,
Esa. 4. 2. Liefst ghy Christum het hoofd, soo troost dan oock zijn leden.

Liedeken.

Liedeken.

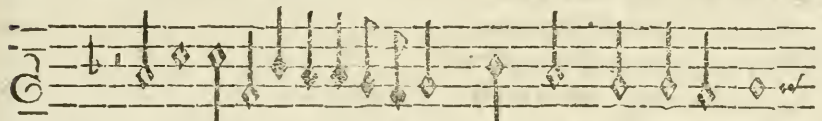
Ghy die Sanden Heere sijt/ Gy draenghen name tijt/ Psal. 41. 3.
Esa. 49. 8.

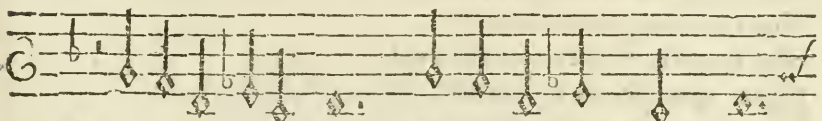
Over rijck ghemaccht Way goet alderley hier/ 2. Cor. 6. 2.
1. Reg. 3. 13.

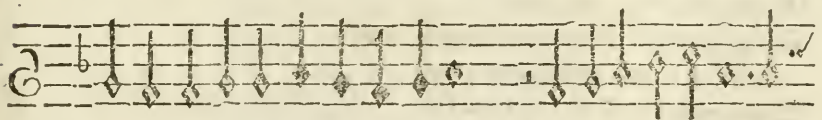
Sulck key Weeldael belijft/ Ey Vergeudet niet Vlijft Psal. 37. 12.
Mat. 20. 42

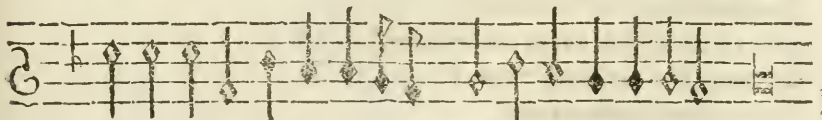
Rey sijt dedey maecht/ Soet haer geschenkey sie/ Mat. 9. 41.
Job 13. 20.

Opent nu uwe schat/ Bedencket haer niet Soet Mat. 25. 36
Eich. 18. 7.

Way uwe veruolvet/ Verlijft te haer behuet/hier Jest. 9. 19.
Mat. 2. 11

in dese Stat/ Dat ghy lieft Christus 'thoofst vroet.
Overdenckt hoe ghy Saect Psal. 14. 31.
Job. 4. 9.
Psal. 104. 1 15
Mat. 4. 15

Solende

Mat. 15. 4. Solende seer besoecken
 Ezek. 34. 6. In Egyptenlant/
 1. Petr. 2. 25. Daer Godt sprack door sijne Voort/
 Esa. 53. 6. Der anner lastenraet/
 Ero. 1. 11. May vreesse vrucht vergaet
 Deu. 15. 7. Dullet haer de handt:
 Ero. 23. 11. Scheest Godt dat Godt behoort/
 Deu. 26. 10. Alh spijss-offer die leeft/
 Malc. 9. 10. Yeder way dat hy heeft/
 Pro. 14. 21. Deylt den behoest geyt goet/
 Mat. 17. 25. Heylicht Godt in't ghenoech:
 1. Petr. 3. 10. Soote kennen gheest
 Rom. 12. 13. Dat ghy leeft Christum 'thooft vroet.
 1. Cor. 16. 2.
 Acto 11. 29.
 Petr. 3. 15.
 Iaco. 2. 18.

Egh. 1. 19. Langhe syde gheveest
 Esa. 56. 17. Gast sy vreesd. lingen (vreesst)
 Ioha. 10. 14. Maer syghen volck nu
 2. Tim. 1. 9. it Ware gheboefbequaen/
 1. Joh. 5. 5. Met sy beoercheden gheest
 1. Petr. 5. 2. Conet rechte onbevreesst/
 Tob. 2. 5. Ademaeft u
 Luc. 10. 37. Bedreest besest behulpfaen/
 Psal. 10. 15. Encke sy breket broet/
 Esa. 58. 7. Ey hen ter Raedtschap noot
 2. Esdr. 8. 11. Die sy ongheluck siet/
 Luc. 14. 13. Ous sijn leet sy pijn doet/
 1. Petr. 5. 5. Betuycht elken sy groot
 3. Esdr. 9. 52. Dat ghy leeft Christum 'thooft vroet.
 Iosef. 1. 8.

1. Ioha. 3. 3. Welcht de ghebeden sient
 Ioha. 14. 15. Saenney de liefd' uyt kent/
 Dir. 29. 1. Sey bedructen leent
 Deu. 15. 7. Santhaest zonder verdriet/
 Ero. 22. 25. Oeent vock boucker noch penit/
 Psal. 15. 5. Oevinghe tot haer seent
 Dir. 4. 3. In sijnne gemeent
 Apoc. 2. 2. Sech vlijlich hulpe bieft
 Pro. 3. 4. De sijnstelinghe sel
 Deu. 26. 2.

Oth galey onbesmet/
 Beschick haer metter spret/
 Die 't ghebreeck clagheden doet
 't Blijckt day naede Siet/
 Dat ghy lieft Christum 'thoest vroet.

Mat. 3. 12.
 3. Esd. 9. 52.
 Wio 19. 17.
 Mat. 22. 39
 2 evl. 11. 16.
 Mat. 12. 31

PRINCE.

Princes Sitt sulcx besiet/
 Ey meent inaleand' reyaer/
 Sou Christus Voorseyt/
 Die 't goede Sberck bebaet t/
 Wilt binney 't Clacchuyt gaen/
 Se verbaesde acht plaey/
 Thvont gheboillicheyt/
 d' Eyn den ander lasset draecht
 Day al d' Ocker gheseyn/
 Leght met 't Goublomken in/
 Elck nae Venmoghen soet/
 Haer gautsch' ghetrouwelijck soet/
 Ofskeelot door begin/
 Dat ghy lieft Christum 'thoest vroet.

1 Pet. 2. 27.
 Ioh. 13. 14
 Rom 15. 7.
 Gal 1. 4.
 Eum. 1. 19
 Eph. 2. 8.
 Eccl. 7. 2.
 Gal 6. 2.
 Phil. 4. 5
 1 Thes. 5. 6.
 1 Cor. 15. 1.
 Heb. 19. 10
 Jude 11. 23.
 Gal. 3. 10.
 Tob. 1. 19.
 ende 3. 10.
 Psal. 47. 2.
 Rom. 2. 8
 Wio 41. 33

Haerlem tot die vanden Haghe.

Aristotimes een bloetdorstich tyran onbersadich/
Geweldich tyranniserende met wreetheyt ongehoort/
Over d' Eleusien die hy veel ongenadich/
sonder schijn van recht met wijs ende kinderen heeft vermoort/
Is eindelick door Clanicus en Chilo verstoort/
Tot verlossing' en vrijheyt des volcx ghedoot rechtvaerdich/
Het sulcken vreucht als men doen by de burgers heeft gespoort
Heet ick u welcom O Coren blom in const aerdich/
Die tnut Met gheneuchten leert/ is boven al eerwaerdich.

Antwoordt.

Dntsanck// in danck// wy nemen O Princesse fier/
En met sulcken pber als ghy ginchet betrachtten
de Samiatē/en verwōt die: waer nā dees stadt noch hier
seutwich lof zn: behouden sal van gellacht tot gheslachten/
Goe met sulck begeert als d'oude Armē hier troost verwachtē/
Het noch grooter hert-treck comen wy hier sae dysentmael
Want ghy is hetozicā die tot veel steē leyt in onmachtē/ (meer
Dus heerlick consozteert/en stelsē in haer oude graet weer/
Lof dees Hagistraet/die d'Armē vooztaet/ 'tstads eeuwige
eer.

Met gheneuchten.

De Co.

De Corenbloem
vanden
H A G H E

T. H. A. E. C. H.

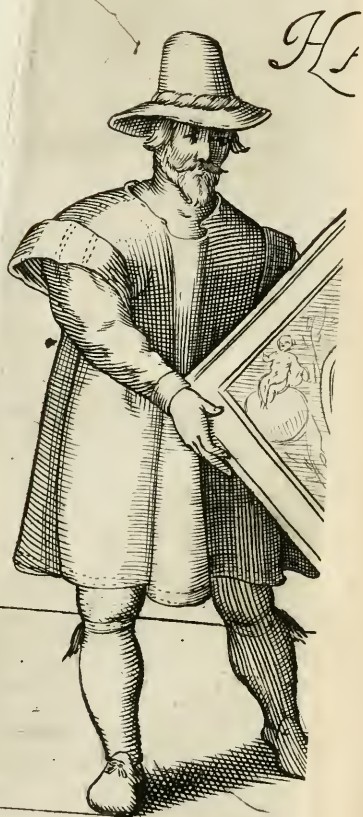
PRESENTATIE.

D Princes Rhetorica die eier hert is verquicklick/
Daerom dus loslick van u dienars wert vereert/
Met heerliche Intreden daer ghy scherp op zijt miclick/
Oock op d'untlegging daer hy ghedecleert/
Daerom wert vrundlick van Mer ghenenicht op u begeert/
Dees cleyn gift in danck te nemen gedaen naer d'antijcke/
Apelles conste ghy daer t'aller tijt in speculeert/
Oock jonst dooz const vol ghout nen u sonder beswijcken/
Ontfancht hier mee t'Corenblomkens Blapsoen vooz Trouvv
moet blijken.

RHETORICA to de Corenblom vanden Haghe.

Eyschende des Intredes verclaringhe.

G helijck de gulden Son niet vooz haer selven schijnt/
Dooz wiens helter claerheyt t'purper des Hemels ver-
dwijnt/
En g'lijck d'ooge en d'oore vooz hun selfs/ noch hoozt noch siet
Haer in zijn ampt elck lidt vooz sich selfs hem pijnt/
Dat t'alles tot welstant van d'alghemeen leden gheschieft/
Soo oock een redelic mensch leet al een sich selfs niet/
Haer is oock een ander nut/ alsulcke toont ghy u te wesen
O Cootenblom, dies ick u feestlijck wellectom hiet/
En begeert dat ghy my den sin ws Intredes wilt lesen/
Wel daer doen Met gheneuchten wert hy Seneca ghepresen

*foldout/map
not digitized*

Ballade op de Intrede.

De eeuwige deucht selver, die oyt de deucht vracht,
Heeft door liefde i' onswaert, riet mi i' onder,
Inde werelt commende, hem selfs tot een' i' gheacht,
In ais ons ghelijck gheveest, uytghenomen de zonden,
's Menschen soen te zijn, gaet hy dicwils vermonden,
Dat hy aenghenomen heeft der kindren vleysch end' bloet,
Onvermindert ('t Godlic lijt) dat hy is tallen sonden,
Soen was hy volkomen mensch, Barmhertich, liefsaich, goet,
De volheyt der deuchden woorden in hem met oer vloet,
Is oock met het menschelic lichaem verresen:
Maer om dat men de deucht, end' niet de mensch afbeelden moet,
Verhoonen wy de seven deuchden Chri' i' ghepresen,
Sonder dees aen ons ghedaen, niemant soude salich wesen,
Contrari wy met Adams verschriclick quaet voortcommen,
Want door hem quam over 't mensch gheslachte i' eeuwigh verdomen.

Siet hier dan 't Gheloove, passeerende figuerlic,
'Welc Chri'us de menschen gheleert heeft end' ghepreect,
Wie mi ghelooft, en in die mi ghesonden heeft payerlic,
Sprac Christus (dees) aen zijn salicheyt niet en ontbreect,
Een deucht boven alle deuchden die Christus ons aensmeect,
Siet de Hoop mede hier passeerende,
Een deucht saem werc, welc Christus in ons steect,
Om niet te mistrouwen 't gheen hy is leerende,
Dat Godt door Christum ons is vercerende,
Met alle de goede daden die Christus oyt deden,
Dits Liefde wort verthont, die nijt was afkeerende,
Van t' h' isto die nijt lijde hier quam beneden,
Soohy teghens Magaalena verclaerde met reden,
Dat hy 't al vo'daen had' end' alle macht ontbonnen,
In Duyl, Hell' end' Doot hadde overwonnen.

Hierom was deucht mach daer oock oyt zijn ghedaen;
 Die by dees salichmakende is te verghelijcken;
 Daerom compt 't beelt van Rechtvaerdicheyt gaen,
 Want Christus rechtvaerdich en heeft noyt willen wijcken
 vande beloft Abrahams, beloofte niet om verrijcken,
 Waer door wy (end' elc mensch) van sonden werden onslact.
 Daerom compt Christi VVijsheyt hier figuerlic strijcken,
 Thoon dat in Godts eenwighe Wijsheyt wee besloten vast
 (onse verlossinghe) dies Christi Sterckheyt hem rast
 te lijden aent Cruyce de door versmadelick.
 Daeromme ic vraecht u alle, seght my wie wast,
 Die oyt meer dencht dede dan Christus ghenadelist
 Dies zijn Maticheyt ons is soo beradelic,
 Vrijgheverde zijne gaven die elck moet loven,
 Soo veel den mensch, om salich te werden sou behoven.

Daerom 't serpent allē den Mensch was gheschapen,
 Heeft de goetheyt Christi (in Godt) connen bespooren,
 Soo haest Adam gheteelt was, socht hem te betrapen,
 Leyde hem, te weten, van 't goet en 't quaet te voeren,
 Adams Stracx weet-gierich werdt, deen gint al verlooren,
 Brack 't Ghebodt, dies zond' end' Door ter werelt haer oorspronck nam,
 En de bedorven natuer, soo daer staet aenghebooren,
 In all' datter is voort ghecome, van des selfs stam,
 O verschrickelic quaet, bedreven door Adam,
 Dat de salicheyt belet: ja 't goet dencken en wille,
 Noyt verschricklicker quaet oyt ter werelt quam,
 Dan dat tusschen Godt, end' den mensche maect gheschille,
 O hadde hem Adam doch connen houden stille,
 End' simpelic ghedaen naer Godts onderwijse,
 Soo waer hy end' wy ghebleven inden Paradijse.

Ghelyc dat in Christo alle deucht bestaet;
 Soo compt nyt Adam voort des ziels versinneu;
 Wans alle 't mensch gheslacht, door Adams vall' werde zondich zaet,
 Levers met Iudam Christum, diemen heert te beminnen.

ser doot. *Siet* Nidicheyt beset haer hart soo van binnen,
Beydende Christi eere, end' dat hy werd' ghelooft,
Siet Giericheyt heeft haer ooc soo connen overwinnen,
Om dat sy als Judas van 's balsems ghewin zijn berooft:
Siet Hovaerdy end' eyghen lieffd' haer soo verdooft,
Dies Gramschap hun raedt te nemen draecke,
Versmaect de leden daer van Christus is 'thooft,
Om haer niet te voeden, soucken valsche oorsaecke,
Soud' dan jemant uyt giericheyt meer quaets connen maecten,
Dan Adam die Judas seelt, die Christum vercocht,
Waer deur hy onverdient ter doot wert ghebrocht.

PRINCE.

Dat wy Christum end' Adam teghens d' anderen voughen,
Daer toe beweecht ons de gheheele Schrifinger,
Sijn giericheyt is bewesen, laet u dies ghenoughen,
Want gheen aerdis goet hem beweechde te dier wyer,
's Was hem al (ooc onderdaen) 't water aerde, locht, end' vyer,
La 't verstant, dat hy al 't ghediert, was gevende namen,
Maer werde weet-gierich noyt verschriclicker zager,
Ten ware Christus ons verlost had' deur deucht eersame,
Dies wy naer ons cleyn verstant niet anders connen ramen,
Dan Christi ghewrachie deucht te stellen voor luire,
End' Adams verschriclick quaet, doet zonden onbequame,
Gheven wy de contrary plaatsen hier mē,
Dus uwen oorlof broeders alhier ter stē,
Christus dede de meeste deucht volcht hem schickelick,
Maer Adam niet (als gierich end' quaet verschriclick.)

SPEL

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Benaut herre.
Schrifuerlicken troost.
Onrustich ghemoot.
Vreesse voor Armoë.

Evangelische Leer.
Meest elck.
Weynich volck.
Redelick ghevoelen.
D'ouvernouchde.
Den Enghel.
Een ter rechterhant.
Een ter slinckerhant.
Den Rijke man.
Abraham.

Een Oude man.
Een stanch man.
Een oude vrou lenende opeen stockken.
{ Een meyske hebbende by de hande de
{ onnooselen haer broercken.
Een Leeraer.
Een man eierlick ghecleedt.
Een Burgher.
Weynich volcx huysvrou.
Meest elcx huysvrou.
Een stem.

Legghende in't vier.
In zyn schoot hebbende Lazarus.

Benaut herre.

Och hoe vvonderlicken loopen nu de tijden,
Hoe verschtickelick en vreeslick aen allen zijden,
VVat doet d'een d'ander lijden,, hier in't aertiche pleyn,
Men hoort eylaes niet dan van vechten en strijden,
De menschen malcanders vvelvaren benijden,
Och hoe sou verblijden,, de deuchtsame certeyn,
Die gaerne leven van hare goederen alleyn,
Als mijn Voor-ouders.reyn en ick certijts deden,
Ter zee, te lande handelde met elcx ghemeyn,
Den armen groot en cleyn,, mildelick deelden mede
van onsghevvin en goederen telcker stede,
Maer door t'oorloichs onvrede,. is mijn veel benomen,
Dat ick selfs bidden moet, die plach te vvenden ghebeden,
Denckt hoe doorsneden, my 'thert es vol schremen,
Dus niemant can segghen daer toe sal ick niet comen.

Gheden&

Ghedenst hoe een eerlick hart moet zijn beswaert,
Dat daer heercompt van eenen vromen aert,
Daer d'Ouders expaert,, leefden by elcx onverholen,
In handeling, v'andeling by elcx lief en vvaert,
En hebben haer Voor-ouders goet eerlick verspaert,
Om haer kinders bejaert,, daer mee leyden ter icholen,
Om in tucht haer op te brenghen soo Godt heeft bevolen,
te schuven de colen, van eenich onbeoorlick ier,
Van die haer souden v'illen brenghen tot doelen,
Blijvende onbestolen, van haer zedich bestier,
't Huys comende beleeft in alle goe manier,
Soo daer soo hier, te verkeeren by alle vromen,
Hier in mijn Ouders hadden haer meeste plaesier,
Niet peylden op't dangter, dat my nu comt bestromen,
Dus niemant can segghen, daer toe sal ick niet comen.

Duseerlick opghebracht zijnde tot mijn daghen,
Met goe middelen ten houvelick naer ouders behaghen,
Vrienden en maghen,, brachten my aen neeringh'en proufsijt,
In coopmanschap ter zee gingh ick veel vvaghen,
Dat ick op dees ner noch vvel mach beclaghen,
Dat vwaren d'eerste phaghen, die my aen quamen met vlijt,
Schip en goet bleeff niet alleen seer subijt
Maer 'tmeeste spijt, dat mijn moet doet sneven,
Mijn Factoor speelde banczroet op deselve tijt,
Doen vvas ick 'tmeest quij,, 'gingh boven schreven,
Daer op quam oorloch met dieren tijt aenghedreven,
Met nijt daer beneven, die biacht 'tsondich verdomen,
Mijn goet, mijn neringh', mijn tijt, 'tisser al ghebleven,
Ken heb niet af te leven, vvat vvil ick romen,
Dus niemant can segghen, daer toe sal ick niet comen.

O prinselicke Prins, vvaer sal ick vrienden of aerren,
VVercken can ick niet, sal ick nu bidden leeren,
O Heer der Heeren aensiet mijn elendighen staet,
Ick arm out mensch hoe sal ick dit pack afv'eeren?
Is daer gheen ontfarmen? troost my in mijn versieren;
Hoe fier niemant deeren, comt my gheen menschen te baet?

Iffer nu niet een ghebroken hert dat voor mijn gaet,
Aen vvet en Magistraet om mijn druck te versachten,
Dat ick van nootdruft verforcht vvorde vrouch en laet,
Eer ick desperaei valle in onmachten,
't Hert verslaet my, mijn tong verliest haer crachten,
Om langher te doen clachten, slaet hier op gomen
Salt een schepsel 't ander van ghebreck laten versmachien,
Neempt dit in ghedachten, out en jenchdighe blomen,
Dat niemant can segghen, daer toe sal ick niet comen.

Eylaes ist niet pijnlick dus te leven in outheyt,
Ick mach hier vvat gaen sitten deur verfloutheyt,
VVant de benoutheyt mijnder herten is groot,
O Heer vvanneer comt by my de vvelbegeerde doot,
Die mijn uyt dees noot van dit leven can ontbinnen,
Och die mijn doen 'tmijn vvel gingh plachten te beminnen,
Alsenijnighe spinnen,, mijn aensien 't vvelck mijn smart,
Nochrans ist buyten mijn schult, Godt kent mijn hart,
Mijn sinnen vervvart, raen te doen een groulick bestaen,
VVat scheeltet oft ick door hongher oft svvaert sal vergaen,
Strick, of vvater plaen, oft anders yet,
Nu fortse vvat mijn nae dit leven gheschiet.

Schrijsuerlicken troost.

Hola vriendt vvat is u voornemen?

Benaut herte.

Begeert ghy dat ick u daer van segghe 'tbediet?
Van mijn verdriet,, soo slacht niet dees vvelpen,
Die veel vraghen, en altoos vvynich helpen,
Iemants commer stelpen, daer sy zijn schuldich.

Onrustich ghemoet.

VVech menschen hulp, ick vverd onverduldich,
VVAer ben ick toeghecomen och vvaer sal ick vluchten,
Ick die by een yeghelick vvas ghesien moet nu suchten,
En vverd van dien ick goet dede nu verstorren,
Dies vvanhoop soo in mijn comt ghevlotten,
Dat ick om de doot met gantscher herten vvensche,
Och liefden is doot onbarmhertich zijn de mensche,

Principael die daechillex hier in vveelden vvelvaren;
Och dat mijn man en ick eertijts ginghen vergaen,
Ick u verclaren, hebben eenfdeels mijn kinders verquift,
't Ander hebben mijn de sehijn-rijcken ontleent mei list,
De reste is door tvvift van boich-tocht verslint,
'tis vvonder dat ick door al 'terijten niet vvorde blint,
En door vvanhoop ontfindi noch vvorde int ent.

Schrijsuerlickent rooſt.

Vvaer vvilt ghy heenen Vrouken?

Onruſtich ghemoet.

Heeft u yemant tot vvachter over my gheseñt?
Maeckt mijn dat bekent, sonder eenich reyse,
Ken vraech immer niet vvaer leyt u reyse.

Schriſt rooſt.

Al ſachtgens Vrouken, vvilt u te recht bepeyse,
Denckt dat Godt niemant en laet onghetrooſt.

Vreesse voor armoede.

Och vvaer gaen vvy heenen, zuyt, vvest, oft ooft:
VVy zjnt al quijt, Ouders, vrienden, en bloer,
Dies 'therte van benautheyt deurbarſten moet,
Och bedelen can ick niet, dat vvilick of ſlaen,
Maer vvou mijn yemant in een huyr nemen aen,
Dat ick ſoo mecht voeden mijn en mijn broeder,
Eylaes dit heeft ghedaen dat ons liefſte moeder.
van hert-rou is gheſturven in corten daghen;
Als ſy verſton dat mijn Vader vvas doot gheſlaghen,
En door plaghen gansch berooft vande vyanden,
Die ons dus verjaecht hebben uyt goet en landen, (len?
Dies vrees voor ſchanden, ons van d'een tot d'ander doet dvva-

Schrijsuerl. rooſt.

Berrou Godt, u ſal beter gheſchien ſonder falen,
Maer altemalen, merck ick armoe aen u ghelijcklick,
De Heer ſal vervvecken door zjnen geeſt rijcklick,
Die u onbeſvvijcklick vvel ſullen laven,
Tot onderhouing van u deelen ſullen haer haven,
dat ghy door haer gaven, ghenouch ſult vvorden ghevoert.

H h h ij

Benamer

Bedaut herte.

De vvoorden vallen uyter maten seer soet,
Maer bliken niet met spoet,, gheen ghebreck soo ick ghevoele.
Onrustich ghemoet.

Niemant vveet hoe vreemt althans in mijn vvoelen,
Verscheyden ghedachten om mijn seits te doen matrief,
Vrees voor aem.

VVy zijn niet ghervoon te vvoorden hoer oft dief,
Daer van zijn vvey niet ghecomen, Goat zy luf,
Ous Ouders vwaren by elcx ghacht groot en grof,
Daerom en sal ick haer andoen gheene schande,
Maer hoe maeck ick't, vvar'treck ick ter hande,
VVy moghen hier gaen sitten van hongher versmachten.
Schrijfuerliken vvoest.

Hout op van te doen altulcke crachten,
En vuilt niet achten, oft dencken op sulcke daer,
Godt sal middel senden. Stelt daer op u roeverlaet,
Maer t'uvver eer eerst let op mijn vvoorden in desen.

Evangelische Leeraer nyscomende. Schrifte seyt.

O Evangelische Leeraer vvellecom moet ghy vvesen,
Vhulp ghepreten mijn thans grootlicx ontbreect.
In dese arme menichèn heelde van hope steect,
Denckende dat haer cruyts is ondraechlick.

Evangelische Leer.

Obeminde vrienden, laet u zijn behaechlick,
't Cruys schijnende plaechlick, u ghesonden van boven,
Denckt vry dat hy niemant sent dan om te beproven,
Dir hem daer in volftandich betrouwen vast,
Neempt sob t'uvver leet, 't exen pel t'onthouwen past,
Abraham vast die vluchtich vverde verheven,
Iacob naet cruyts veel rijkdom vverde ghegheven,
Ioseph daer beneven vvert van zijn broeders verneert.

Schrijfuerlick.

Dit vvert ons met de ganliche Schrifte bevreert,
Hoe Godt dien hy bemint slaft ende castijf,

Leven

't Leven op der aerden is niet dan eenen flijt,
Das t'aller tijt hebt ghedult in uven slaet,
Soo sult ghy onghetviffelt ghevoelen de haet,
Dénckt vrouch en spa d., 'tis ons eyghen schult o Godt.
Soo sult ghy goevruchten voort brenghen nae zijn ghebodt,
Maer vlucht niet vant cruys, volcht hier in Petrus raet,

Evangelische.

Tobias lijdt saemheyt niet over en sliet,
Daniel by den Leeuwen Godt girick loven,
Oock den longhelinghen in den gloeyenden oven,
De moeder vol bedroven, by den Machabeen,
En haer seven soonen mer meer die hebben gheleen,
Laet u dese reen, vvesen tot een vermaecken.

Schrijsuerlicken troost.

Dit dient u al t'samen gheseyt tot u noodsaeken,
VVilt niet laecken, beirout Godt vastlick t'allen tijden,
Hy laet niema dt boven hun vermoghen lijden,
Paulus t'onter verblijden sulcx duydelick maeckt bekendt,

Evangelische.

Bout daer beneffens noch vast op dit fondament,
Hoe den longhlinck boochde de vver te hebben gehoude,
Vraechden hoe hy in't Rijck Godis comen moghen soude,
Sprack Christus gheeft u goet den Armen, en volcht my nae.
Dit viel hem nijnlick (oock uyte schrift verstaet)
V Vaer door Christus al daer leerende verhaelde,
Dat eer een Cameel sou gaen door't ooch van een naelde,
Dan den Rijken can comen ten Hemel inne.
Mogelick heeftet goet u hart soogaen vervvinne
als Gedeon, die soogroote'licx was versot
op't Malvaenysch silver (waerdich zijnde bespot,)
Dies' zijn Afgodi vverde alst dees longeling' dede:
Door giericheyt blyf er veel buyten d'eeuvige vrede.
Zijt hier medegevvaerschout, hoort naet vermaen,
Keert u tot Godt, mer gedult laet u vvel raen,
Hy maecket u ten goede een ander tot een leer.

Den Armen alle eer

11. h. ij

VVY

VVy dancken u seer, vvy dancken u seer.

Evangelische Leer

Ceeteyn danckt hier van alleen Godt de Heer,
Gheeft hem de eer, vylt vast op zijn vvoor bouwen,
Soo verdt ghy vertroost, en al die in hem betrouwen,
Vooris door Evangelische leer, en Troost Schrifuerlick,
Surten vvy meest elck vermanen toighen gheduylick,
VVy hoopen puyrlick, ghy sult bystant veruerven.

Schriuerlicken troost.

De Heer besouckt de zijne, maer laese niet bederven,
Smaect dese conseruen, die oyt droufheyt blusten,
VVy comen vveder by, blijf hier vvaer rusten.

Schriuerlicken ende Evangelische binnen.

Meest elck.

Mijn sinnen van binnen zijn seer ontpayt,
Om dat de vvint dus lang over dien bouch vwayt,
De vveer-haen verdrayt niet eens noyt vreemder ghevacht.

Weynich volck.

Heer buyrman Godt verleene u goeden dach,
VVas dus vrouch'ibejach, dijs teghen u oude manier.

Meest elck.

Ken vveets, mijn sinnen zijn thans mijn overhoofschier,
Dat de vvint dus hier, soo lang staet in dit gat,
Ken heb vvel in acht maenden gheen tijding ghehadt
van mijn Schepen, ken vveet niet vvaer sy blijven.
Of sy door storm ghestranckt zijn, of sie sincken of drijven,
En 'tboorvolck haer vijven maecken my ontfelt,
Die comen daechlijcx loopen om haer mans maent-gelt,
Dus dat mijn quelt, ken can nacht noch dach slapen.

Weynich volck.

VVat Heer vveest te vreden, vylt vreuchden rapen,
Alle ding sal vvel zijn, betrouwt Godt hy si' hooch,
VVat noot ist u, ghy hebt gelt en goets ghenooch,
Laet schamel luy claghen, die niet hebben af te leven.

Meest elck.

Die, die

Die, die gaender stracx tot den bedelsack begheven,
En laten sorghen daer zijt daghelicx af crijghen,
Sv slempen en dempen en vvillen niet svvijghen,
't Leckerste vande marckt, laten sorghen siolen.

Weynich volck.

Dats vvaer Heer, die sulck volck borghen die dolen,
Die moghen vry rekening maken dat zijt zijn quijt.

Redelick ghevoelen.

VVel man, vveet ghy vvel vvattet is ande tijt?
VVar manier is dit, dat ghy hier blijft staen gapen?

Weynich volck.

Neen ick vvijf, maer moest ghy mijn juyst hier betrapen?
Ick most oock de silvere prijsen vvat bekijken,
Die opghestelt zijn voor de camers der Redenrijcke,
Die hier vervvacht vvorden uyt de Hollantsche contreye.

Redelijck ghevoelen.

Man 'tvvaer beter dat ghy ginckt inde vveye,
En sien daer oft onse beesten oock vvel groeyen.

Meest elck.

Iae, jae 'tis best, gaet siet nae u offen en koeyen,
Laet elcx 't zijn bemoeyen, voorts laet varen de rest,
VVan ick sie vvel al doer een yder zijn best,
Men heettet in 't lest, noch meer dan te quact.

Weynich volck.

Dat ken ick heer, maer nu vvy zijn ande praet,
Hoor ghy niet hoet gaet hier mette Loterij?
Crijghense oock vvat, sullense yet bedije?
Tot verblije, van dees Oude gebreeckelicke Luyden.

Meest elck.

Heeft elck niet ghenouch te doen opten dach van huyden,
Met hen selven toumen nu dencken om inlegghen.

d'Onvernouchde.

VVar praet ghy vande Lotery, vvat vvilt ghy segghen?
Ken gheloof niet, datter yemant is soo onvvijs,
Of hy vveet datter duysent niet en zijn teghens een prijs,
VVar haest elck heeft zijn gelt vvel anders te doen,

Redelick

Redelick ghevoelen.

Dats vraer souffrou, maer men moet d' Armē ooch helpen voen,
A ont en noen, behoortmer voort te sorghen mede,
VVant armer is hy die bidt dan die voort ghebede,
Laet elcx hart zijn doorsnede, met liefst tot ons naesten.

d'Onvernouchde.

Ken rae niet man dat ghy u tot in legghen gaet haesten,
Daer zijnder veel al lieren zijt ten vvaerder gheen schande,
Denckt vvatten benauden vvinter datter staet voor hande,
Om tussen hout te branden hoortmen eerst te sorghen.

Weynich volck.

Maer souffrou vvie versckert ons den morghen?
Maer seker ist dat vvy moeten van hier alle gaer,
Ick heb noch een Rente brief van mijn groote vaer,
Die vvil ick inlegghen (niet om prijs) maer voor den Armen,
VVant hadden sy gheen ghebreck sy souden niet carmen,
Men soudse niet eerbarmen, noch haer versouck anvaten,
Maer om datse niet souden bedelen byder straten,
Daerom is haer hier een huys ghebout tot haer ghemack,
Maer nu zijn haer middelen, Godt betert, te svvack,
Om haer onderhouden van spijs, dranck, en cleeren.

Meeft elck.

VVy moghen althans vant onse niet ontbeeren,
Dus verloren gheseyt, vvar baet al u verhaligh,
VVant onse Pachrers brenghen gheen betalingh,
tMaeckt ons dvvalingh, dat vvy vande huy sluy niet krijghen.

d'Onvernouchde.

Moeyt u met u selven, vvil daer af svvijghen,
Laet ons niet rusten, doet vvar dat ghy vvilt.

Redelic ghevoelen.

Man laten vvy gaen en houden ons ghestilt,
VVant gifte door dvvang maect gheen aelms dit bevroet.

Evangelische 1. compt uyt ende seyt.

VVel Meeft elck hoe zijdy dus qualick ghemoet,
Is al om taerts goet te doen achter en vooren,

Sult ghy den Armen haer karmen niet eens verhooren?
Stopt ghy u ooren voor die hulp ghebreckt?

Schryfuerlicken troest.

Seker Meest elck, 'tis hooch tijt dat u hert tot haer trecke,
Vilt ghy buyten Godts rijk niet zijn verbeeten.

Meest elck.

Ick heb mijn altoos eerlicken ghequeten
teghens den Armen, somtijts met gaven.

Schryfuerlicken troest.

Elck behoort den Armen nae zijn vermoghen te laven,
Niemant van staet uytghesondert cleyn noch groot.

Redelick ghevoelen.

Och dat vvy gheen vermoghen hebben, dats den noot,
Mijn hert mijnjoot, soud ick den Armen schencken.

d'Onvernouchde.

Iae en als zijt vvech hebben niet eens en dencken,
Al eerment can vvinnen, dattet een ander valt suyr,
Iae en geeftmer vvollen oft linnen teenigher uyr,
Sy vercoopt en gaen 'tgelt met malcander verlicken,
Als al verloren vat hem totten bedel gaet schicken,
Sy verloeyen, verleckeren groot metten cleene,

Evangelifche leer.

In u hart behoort ghy den Armen te beveene,
VVanr dees niet en zijn van sulcken zeden oft aert,
Maer zijn veraemt, en hebbent noyt bidende verclaert,
En al vaert seloon datter som door d'Aelmissen doolen,
Laet elck maer dencken hoe dier ons d'armen zijn bevoelen,
Aenschout hier d'oude behoufighe groot in't ghetal,
Denckt vvaermense mee cleeden en voeden sal,
VVanse door Ouderdom niet meer connen vvinnen,
Om haer sefs t'onderhouden, vilt dit versinnen,
Dus van u tijlick goet deelt gildelick.

Weynich volck.

Ick deelden nae mijn vermoghen oyt mildelick
den behoufighen die eerlick bedrouft saten.

Redelick ghevoelen.

Iae dir deden vvy tamelick by maten,
Daer ons dochte dat vvel vvas besteer,
Hier een paer schoen, daer een out hempt, daer een cleer,
Dies ick in desen vveynich vvas versuymelick.

Schrijsuerlicken troost.

O Redelick ghevoelen, ghy sprecckt al ruymelick,
Hooft eens wat Moyſes door Godts geest 'tvolck beduyt,
Als ghy (seyt hy) mijn volck leenende gelt deelt uyt,
Soo sult ghy hem tot gheen schanden dringhen.

Weynich volck.

Gelt had ick noyt over, noch dierghelijcke dinghen,
Maer eetyvaer, soo voorseyt is, gif ick 'thaerder baen.

Evangelische leer.

Hebt ghy vvel soo Moyſes beveelt ghelaten,
Op uyven acker veel cooren aren,
En die den Armen oock laten vergaren,
Om haer daer mee te voeden, 'tvert u ghevraecht?

Weynich volck.

Neen, yet te laten legghen heeft my mishaecht,
Maer spaetlickheyt is van my altoos ghepreeſen.

Schrijsuerlicken troost.

Men mach vvel sparich, maer niet gierich vvesen,
Maer hoort doch vvat Moyſes u doch beveelt,
Als ghy ougsten sult 'tgheen ghy hebt gheleert,
Later soo nau ter schuyre niet zijn ghebracht,
Maer laet daer vvat voordē Armen, slaet daer op acht,
Dit vverd oock vande druyven gheseyt, dus niet en faelt.

d'overnouchde.

't's niet dan van gheven, gheven, dat ghy verhaelt,
Ist nu een tijt van vvat romberen, doet mijn bescheyt.

Evangelische leer.

Hooft vvat Moyſes Deutronomy uyt leyt,
Als een van u broeders arm is t'eeniger stede,
Keert u hart niet van hem door gierighe zede,
Maer deelt hem mildelick sonder eenich verdriet.

Schrijsuerlicken troost.

Iae soo yemant een schoof vergetende opt velt liet,
En sal hy hem om die te halen niet spoen,
Maer vveduvven en vveesen die laen om haer te voen,
Die daer arm zijn en oock van leden naectt,
Dit niet alleen den Lantman, maer elck in't zijn raectt,
Die hun moghen bedencken oft sy haer schuldighe plicht
in a's hebben voldaeen, en vvel uytghericht,
Ende in delen niet ghevveest zijn als de traghen.

Weynich volck.

Och ick ben schult, dies 'tghemoet begint te knaghen,
Ick sal my beter draghen daer in voor en naer.

Redelick ghevoelen.

Iae man 't sal de sulcke ten jongsten dach vallen swaer,
Die 't goet hebben voorvvaer en haer ziel niet en quijten.

d'Onvernouchde.

Siet voor soo veel ons aengaet niet twee mijten
VVillen wy vant onse te deser tijt derven,
VVantet oorloch sien wy van verre om d'ooren swervven,
En vverden wy dan als dese mede verdreven,
VVat souden wy dan hebben om by te leven,
Niemant staet op en laet een ander sitten,
Mijn man heeft niet gheleert delven oft spitten,
Dus zijnt al 't samen souden die ons sulcx iacen.

Evangelijhe leer.

'tSelfde hebben d'Ouders van dees twee oock ghedaen,
VVat batent haer plaen, Godts vermoghen groot is,
V Vaert ghy als haer Ouders ghedoot vanden vyant ghevvis,
V-Vat soude u dan helpen u schadt oft gheelt?

Meest elck.

I aet mijn met vreen, en u selfs niet en quelt,
Ick vveer vvel wat ick in desen moet doen,
Ick gae ter kercken, ick hoore 'tsermoen,
En schieter vvat over alst past can ickt uyt deelen,

Weynich volck.

VVel wy vwillen dese reys de saeck Godt beveelen,
En daer mede 'thuys gaen sonder veynsen,

En bidden de Heer dat vvy' tvoorſproken vvel bepeynſen?

Evangelische.

VVel meeft elck, en vveynich volck hoe zijdy nu bedacht,
Hebt ghy' gheen vvy u flus ſeyden naeghetraht?
Ofiſt u ongheacht, al mette vvin ontvloghen.

Weynich volck.

O neent' theeft binnenſte mijnder harten doortoghen,
Ghemerckt ick d' Arme ſoo veel ick hoorde noyt dede.

Redelick ghewoelen.

Hout daer lſeen van mijn tvvee rocx om u te cleede,
Compt volcht my, ick ſal vullen u hongerighe maghen,
En u verſchooninghe doen van hemden en craghen,
En u al t'ſamen helpen nae ons beſt vermoghen.

Onruſſich ghemoet.

VVy dancken u Vrouwen van u medoghen,
t'VVelck ghy hier bevijſt aen die behouftich zijn gheſtelt.

Weynich volck.

Hout daer benaut herte, daer is voor u allen een ſtuck gheſt,
VVilt u daer mede ſoo veel als ghy cont behelpen.

Benaut herte.

O Godt ſalt loon zijn dat ghy ons commer compt ſtelpen
aen d' Arme vvelpen, en voor ons elendich en out.

De Armen alle gaer.

VVy dancken u herrelick ſeer.

Schriftuerlickentrooſt.

Stuere.

VVel meeft elck die hier huyſen en hoven bout,
V'Vaer iſu mit hert om d' Armen te helpen voeden?
En hun mee te deelen van u tijlicke goeden,
Of leyter u hart door giericheyt in verſmacht.

Meeſt elck.

Soud ick ſulck volck gheven Sinte Loeyerijns gheſlacht,
die dus loopen troggelen by ſtraten en vveghen,
En daghelix veel meer van haerluyder mont veglien
dan ghy of ick daer dickvils ſteecken in,
Neen ſeker, ick ſecht plat uyt, ken heb gheen ſin,

Om ſulc.

Om sulcken volckgen t'eenighertijt by te staen.

Evangelische

Hebby niet ghelesen vvat Matheus vijf doet vermaen,
Salich de barmhertighe, hoort dir ghevraghe.

Weynich volc.

VVy fullen ons best doen van daghe tot daghe,
Aen d'Arme menschen, soo terstont is gheseyt.

Onvernou.

Ick segghe goet ront, 'tis een groote sotticheyt,
Hem selven in dees tijt van gelt t'onbloten.

Evangelische.

De verdorvenheyt heeft menschen heri soo doorschoten,
Dat hy vweynich of niet acht op zijns naestens ghebreck,
In giericheyt soo vervvert, bynaest schijnende geck,
Niet achtende 't loon Godts, noch zijn dreyghende straffen,
VVarmen haer leert, sy achtent als honden die bassen,
Nochtans moet ick u segghen, vvanter u belangt,

Schrijsuerliken troost.

Daerom seyt Christus die dees cleyne ontfangt,
Soo ons Marcus Capittel neghen doet vermonden,
Ontfangt niet my, maer die mijn heeft ghesonden,
Te vveten mijn hemelschen Vader, d'euuvighe vvaerheyt.

Weynich volc.

Onsanckmen daer voor Godt de opperste claerheyt,
Hoe darfmen den Armen dan laten onghetroost?
Hoe sy zijn van vvaer sy comen vant vvest oft oost,
Die vvy als Godt behooren te liever en beminnen,
Of vvy en commen ten Rijke Godts niet binnen,
Soo ghy ons mette schrift dnydelick doer bediet.

Schrijsuerliken troost.

Hebt u even naesten liefst, in Deutronomy dat hiet,
En doet haer, als dat u selven gheschien vvilde.

d'Onvernouchde.

Iae iae, gheeft vry, hout selfs niet, vveest vry milde,
En als ghy't al quijt bent, vvie sal u vvargheven,
Men liet vvel die niet en hebben af te leven,

Die is over al vande heele vverlt verschoven.

Schrijuerlicken troost.

Daer staet, en vvilt den Armen niet bedroven,
Maer haer altoos bystant doen avont en noen.

Evangelische.

Ecclesiasticus vier verhaelt, vvilt di bevroen,
Datmen den Armen niet en sal laten in noor,
Maer haer beschermen en bevrijen van stoer,
En u hert daer niet van trecken nae 'sgeests leeringhe,
Den noorduftighen mede verleen en teeringhe,
En den Armen in haer armoede bystaen mer haest.

Neest elck.

VVel hoe staet ghy dus vant gheven gheduyrich en raest,
En secht dat door d'Aelmisse comt de salicheyt,
En seyt de Schrijuer niet mer goe verhalicheyt,
Datse Abraham crech door zijn gheloof menichfout,
Niet door d'Aelmis, maer om dat hy Godt vast had betrouwt,
Dit moet ghy jonck en out bekennen t'allen percken.

Evangelische.

Daer staet 'gheloof sonder de lief te zijn doode vvercken,
Dit leert ons d'Apostel Iacobus al t'amen.

d'Onvernouchde.

VWil ick u vvat segghen, ghy behouft ons niet te blamen,
Dat vvy aen den Armen gheen aelmisse bevvijsen,
Gaet strafse van haer traecheyt, laets haer selfs spijsen,
En doen als vvy, de hant daechlicx aende plouch slaen,
Maer men sierse loey leech over al ghenouch gaen,
Die aldermeest claghen hebben de minste armoede.

Schrijuerlicken troost.

Daer staet als u broeder verarmt, doet als de vroede,
En versmaet hem niet al is hy schoon t'achter,
Neempt hem aen seyt Moyses, zijt zijn vvachter,
Soo hy daer oock verhaelt met harten vredich.

Evangelische.

Ecclesiasticus seyt, laet d'Armen niet ledich,
Helpse om zijn ghebodts vvil, dits principael.

Schrijuer.

Schrijsuerlicken troost.

Noch schrijft ons den selven met leerlicke tael,
Daer is, seyt hy, menich die vreck is en spaert,
En vvert daer door rijck nae des giericheyts aert,
Denckende hy heeft vvat voor hem ghebracht,
Seyt nu vvil ick vrolick leuen dach en nacht,
Van mijne goederen groot boven maten,
Niet eens denckende opruyt dat hy 't al moet laten,
Datse hem soo nae is, en is hy niet indachtich.

Evangelische leer.

Salomon in zijn spreick vvoorden seyt oock leerachtich,
die den Armen cleynen lastert oft doe se ghevvelst,
die lastert oock den Schepper die haer heeft ghestelt,
Maer die den Armen mildelick ontfarmen,
Die ontfarmt Godt vveder, en gaetse bescharmen,
Voor alle quaet of eenich svvaer ongheluck.

Schrijsuerlicken troost.

Den selven openbaert ons noch een notabel stuck,
Seyt vvie den Armen beschimpt ende bespot,
Die beschimpt desselfs Schepper 't welck is Godt,
En vvie hem verblijt inder Armen ongheval,
Dese niet onghestraft van Godt blijven sal,
Maer crijghen t'eenigher tijt zijn bestemde loon svvaer.

Evangelische.

Den selven stelt noch tot onser ghedenckenisse claer,
Ende seyt vvie hem den Armen ontfarmt goedich,
Die leent het den Heere seer overvloedich,
Ende die salt hem vvederomme vergelden.

Schrijsuerlicken troost.

Die den Armen goet doen nae 'sgeests vermelden,
Die doet Godt goet diet vveder gheeft vveevout,
O meest elck mensch hoe sydy dus traech en cout,
Sonder hulp te bevvisen blyvende even gierich.

Evangelische.

Hoort meest elck al schijn ick voor u onmanierich,
V Vie zijn ooren slopt voor der Armen crijten,

Hy sal

Hy sal niet verhoort worden hy derfs niemant vijten;
Als hy mede bid dende tot Godt sal ropen,
Een goet ooghe vvert gheseghent blijvende open,
Seyt Proverby, hy gheeft d' Armen van zijnen broode,
V Vaeom blijft ghy elck mensich als den snoode,
Sonder hulpe thoonen aen de arme personen.

Schrijsuerlick.

Daer ghy voor vveldact sult ontfanghen ten loone
die Croon der croone, een blyschap die eeuwlich duyrt,
Maer die vande giericheyt soo vverden ghesluyrt,
Datse den Armen troostloos laten en mismaect,
Dees zijn selfs felle straf bereyt, en veel pijn ghenaeckt,
't Is natuyrlick dat elck mensche hier voor beeft,
Proverby verclaert, vwie den Armen rijklick gheeft,
Die sal tgeender tijt commer lijden, maer
die zijn ooghen afkeert vanden Armen voorvvaer,
Die sullen voor Godt afnemen allegader.

Evangelische leer.

En vveest dan o elck mensch van d' Armen gheen versmader,
Alsmen Godt met haer alsoo vvert geniet elck,
Gheeft dan vryvvillich, en vveest niet verdrietelick,
Denckt altoos op sulcke heerlicke toefegginghe soet.

Schrijsuerlicken troost.

Christus seyt by Matheus, vvat ghy d' alderminste doet
van desen, dat doet ghy mijn o troost verhalich.

Evangelische.

En die Godt dan goet doet die vvert dan salich,
Soo hy teghens Magdalenaghetuycht,
Dus u troostbiedich altoos teghens den Armen buycht,
Al en condt ghy Godt niet gheven lichamelick,
Ghy gheeft hem door den Armen eenfamelick,
Ghy hebt om vvaer aen te doen, dat Godt is aenghenaeem.

Schrijsuerlicken troost.

Maer die hem gierichlick maectt onbequaem
teghens den Armen als rechte Christus leden,
t Selfde acht Christus als oft ghy't hem selfs deden,

Ende die hem aen Christus eenichsins besondicht,
Diens straffe u 't Evagely ghenouch vercondicht,
Dus gheeft soo sal u de Heer zijn barn hertich.

Evangelische leer.

Meestelick vvie ghy zijt, latet u niet zijn smertich,
En gheeft soo sal u Godt altoos erbarmen.

Schrijuerl. troost.

Christus seyt by Matheus ghy hebt alijt den Armen,
Maer mijn en suldy altoos hebben niet.

Evangelische leer.

Hier inne men dan perfectelicker siet,
Dat Godt ons toefent den Armen met hoopen,
Om met vveldaet aen haer den Hemel te coopen,
Dus laet u hart doch nemmermeer versteen.

Schrijs troost.

Siet seyt Christus, dat ghy niet en versmaet dees cleenen,
VVant hun Enghelen staen voor des Vaders aenschijn.

Evangelische leer.

Of Godt segghen vvilde, sy gheven ghetuych van dijn,
VVat ghy den armen mensche doet daghelick,
Als Godt aller Goden 't allen tijden behachelick,
Soo Moys's Deutronomy thien gaet uytbreeden,
Hy heeft de Vveduwe liefende gaet haer cleeden,
Den Armen met spijs is hy overvloedich voende,
Dus treckt u hart niet vanden Armen, zijt haer behoende,
VVant vvat ghij haer doet, ontfanckt Christus inder daet.

Schrijuerlickent troost.

Niet dat Godt u der Armen troost simpelick anraet,
Maer stelt daer by heerlicke belooninghe,
't Onvergankelick leven de Hemelsche croninghe,
Dien hy u voor 't goet doen aen d' Armen vastlick beloof.

Evangelische leer.

Iac en vvat straffe sy sullen hebben eeuwlich bedrooft,
Die d' Armen niet bystaen, maer troostloos verachten,
Sullen als verdomde in 't hellsche vier versmachten,
Dus vvilt niet slachten de vvijf dyvase macchden,

die in haer lamp en niet hadden doemen haer vraechden,
Dus doet in tijts vveldaet, soo vvordy inghelaien.

Meest elck.

Ghy roupt al datmen den Armen moet comen te baten,
Maer besiet eens die boccxken schoon en vergult,
Dat leert mijn dattet door 'tgheloof al vvert vervult,
Ende door ghenade met barmhertich verghevens,
'tIs ghenaeemt de Fonteyne des levens,
Alle uytghesochte spreucken van Godts barmherticheyt,
Een ruyminghe voor 'tghemoet sonder smerticheyt,
Ghy verschrikt my mettet oordel en pijn der hellen,
En meent mijn daer mede twvstich te quellen,
Ghebruyckt over my sulcke vermerele stoutheyt.

Evangelische leer.

Secht vvanneer meent ghy u dan te beteren?

Meest elck.

Maer als ick lang gheleef heb in mijn outheyt,
Als last en sorch uyt mijn is verdrvenen.

Schrijsuerlicken troost.

En oft u dan niet ghebeuren en mocht?

Meest elck.

Soo salt mijn Godt met eens te suchten verleenen,
Ghelijck hy't den moordenaer aent cruys vergaf.

Overvrou.

VVech vvech met al u fablen, 'tvalt ons te straf,
VVy achtent niet een cas avont oft morghen,
Compt gaen vvij man, laet elck voor zijn selve sorghen.

Evangelische leer.

Beyt loopt niet vvech, vvilt u voor d' Armen niet verborghen,
Of Godt sal hem voor u verborghen, so Schrijsu yr uytleyt.

Schrijsuerlicken troost.

VVel te recht David onser vertroosting seyt,
VVel dien die den nootdrustighen neemt aen,
De Heer salse verlossen, en niet laten als vreempt staen,
Noch seyt hy verlost den Armen vant ghevvelt,
Elajas den Propheet ons leerlick vertelt,

Breeckt

Breeckt den hongherighen dijn broot, ende den ghenen
die naeckt en bloot zijn, neempt die in u huys alihenen,
Cleet hem, vvant de betering sal comen snellelijck.

Evangelische leer.

Sapientia vijf verhaelt ons hoe fellelijck
den boosen sal staen, hem vvesende een spijt,
De glory van die sy hadden veracht en benijt,
Dus 'tvelddoen aen den Armen laet u niet verdrieten.

Schriftuerlicken troost.

VWant elck een sal loon nae vverck ghenieten,
Soo vvel ten goeden als oock ten quaden.

Evangelische leer.

Dit vermaent Matheus Capittel ses met staden,
Sy sullen niet al ingaen die daer roupen Heer,
Maer die den vville des Vaders doen dats Christus leer,
Die sullen in't Rijk comen 'tis des Vaders vville,
Den Armen te helpen van haer noot en gheschille,
Soo meucht ghy hier naer hebben een plaats van rust.

Schriftuerlicken troost.

Ecclēsiasticus seyt ghelijck 'twater 'tvier uytbluft,
Alsoo bluft en vvaft d' Aelmisse uyt de sonden.

Evangelische leer.

Daniel hoor ick mede vermonden,
Daeromme o Coninck ont slaet vant quaet u,
Door 'tvelddoen aen den Armen, desen raet volcht nu,
Soo sult ghy u trouwvelick hebben ghequeten.

Schriftuerl. troost.

Soo en dient dit ter matery niet vergeten,
Doet d' Armen hantreycking in't gundt haer bejeghent,
Soo sal al u doen rijcklick vverden gheseghent,
Ecclēsiasticus verhaelt ons 't selve sermoen.

Evangelische leer.

Noch leert hy dat vvy ons totten Armen sullen spoen,
VVertet hier niet vergouven (vanden Heer 'igheschieden sal)
Helpt den Armen, gaet den selfden ghebieden al,
En laet hem toch inder noot niet ledich.

Kkk ij

Schrift.

Schrijverlicken troost.

Maerde verachters der Armen met sinnen onvredich,
Sullen als Iob seyt, vverden ghevorpen ghevvis
Inde alder diepste, vvreestste, dicxste duyfternis,
V Vaer in sy sullen moeten houden haer vvooninghe.

Evangelische leer.

Esayas vvaerschout de machtighe en Coninghe.
Dats op een hoop vergaert sullen vvorden, gheen straf stercker,
En ghevorpen in een cuyl en duytere kercker,
Alvvaer haer vvorm nimmermeer en sal sterven,
Haer vyer niet uytghebluft, maer daer in eeuwich svverven,
En gheen verlichtinghe vande pijnlike stadt.

Schrijverlicken troost.

Daerom Aelmissete doen is beter dan een groot schadt
vergadert, soo Tobias seyt met reden,
Dat aelms ons vander doot verlost telcker stede,
Ende hier by voughende voor een besluyt,
dat d' Aelmissen vvaschen en veghen de sonden uyt,
VVilt dit elck mensch ter harten laten sincken.

Evangelische leer.

En die als lichtvaerdighe hier niet eens om dincken,
Moghen Esayas hooren met ghevouch,
Den cuyl van gisteren bereyt, seyt hy, is vvijt ghenouch,
En die vvooning daer in is vol hours en viers,
Godts alen sal se aen steecken sonder veel ghetiers,
Ist niet een straffe fel die eeuwich te beclijven?

Schrijverlicken troost.

Hierom elck mensch, vvilt niet stervende blijven,
Ghy moet tot stof der aerden vergaen sonder belvvijck,
Soo Matheus seyt dat de kinderen des rijck
uytgestooten sullen vvorden in duyternisse vol pijn,
Daer vveeninghe en knarslinghe altoos sal zijn,
Dus vvacht u te doen. Als den rijcken jongling heeft ghedaen,
Dit dede Zacheus ghetroulich op't vermaen
by Christus, daer hy oock vastelicken op bout,
Al vvat ick t'onrecht besit, geef ick vveer tvveevout,

En de helft vant mijn deel ick den Armen siet,
Dies Christus sprack hyden is desen huys gheschiet
salicheyt, dit vvas 'tloon van de gifte Sacheus.

Evangelische Leer.

Daerom seyt Christus by den Apostel Matheus,
Vercoopt al vat ghy besit, en aelmis doet,
'tVVelck een onverganclick schadt is inden Hemel goet.
Daert den dief niet can stelen, noch de motten eten,
Dus laet vveldaet door giericheyt niet zijn verberen,
Totbevvijs van dien Christus oock te kennen gheeft
vanden traghcn knecht die sonder yet te vvinnen sneeft,
VVaer door hy straf lijdt, en zijn gifte verliest,
Dus met d'ander twee knechten de vvinstc verkieft,
En vvouckert met u pont aent gheven totten Armen,
Soo sal u den beloonder blydelick vveer ontfarmen,
Met twee vout meer dan u eerst vvas ghegheven.
Hierom vintmen by Lucam beschreven,
Alsghy yemant by u te eten vvilt ropen,
Soo sult ghy d'Armen niet vergeten met hopen,
VVant 't sal u inde verrijfenisse vverden vergouven.

Schrijsuerlicken troost.

Hier van d'Evangelist doet voor jonck en ouven
belijdenis, daer Christus sprack die Godlicke figuyr,
VVeest barmhertich als uven hemelschen Vader puyr,
Gheeft, en u vvert ghegheven cleyn oft groot,
Een dubbel volgheschudde mate in u schoot,
VVant ghelijck ghy uytmeet met volherden,
Soo sal u vvederom in ghemeten vverden,
VVaerom. salmen achter laten den Armen te deelen,

Evangelische leer.

Souckt voor eerst 'tRijck Gods, dats Christus bevelen,
Enden Armen deelt, al tander sal u toe vloeyen.

Schrijsuerlicken troost.

Oft ghy cleyn van vermoghen zijt, laet u sulcx niet moeyen,
VVant de vveduve gaf meer in d'offer kist
met haer cleyne gaye die alleen Christus vvist,

dan alle de rijcken, dies hy daer van maectt ghevach,
VVant hy niet opte veelheyt, maer op't hert en sach,
Dus in't me deelen blijf niet achter vrie ghy zijt.

Evangelische leer.

V loon is uver sielen salicheyt t'eeuvigher tijt,
Maer vvee den ghenen die hem stelt herneckich
over den Armen, Godt sal (tegen die hier zijn vreckich)
De vvanne nemen in zijnen handen seer ras,
En 'tcoorn vergaderen, en 'tcaf verbranden tot asch,
Dus maectt door gitt dat ghy vvert aenghenomen als cooren.

Schrijsuerlicken troost.

Soo en forcht ghy als 'tcaf niet voort ver smoren,
VVant Christus leerende na Matheus verclaren,
Den taruvv en 'toncruyt salmen verscheyden vergaten,
En binden elcx in een bysondere bant,
Om 'toncruyt datelick te vvorden verbrant,
V Vee hem die als 'toncruyt sal vvorden bevonden,
Als van 'smenschen soon d' Enghelen sal vvorden ghesonden,
Om den goeden en boosen van malcander te scheyen,
Dan moghen de gierighe boosen vvel sehreyen,
Als sy om haer quact sullen vvorden verschoven,
En ghevorpen vvorden inden vierighen oven,
Daermen niet en doet dan knerssen en huylen,
En de rechtvaerdighe sonder smetten oft vuylen,
Als de Sonne clae sullen eeuwvich blinken.

Evangelische Leer.

Elck mensch laet dit in't binnenste uver herten sincken,
Al dees leeringhe nyt der Schrijsuyre verhaelt,
Arbeyt om beloning, hier in niet en dyvaelt,
Maer den Armen te gheven zijt u daer toe schickelick,
Soo valt u niet ten deele de stiaffe schrickelick,
Daer u Godt mede dreycht inder Schrijsuyre.

Schrijsuerlicken troost.

Iac vreesst te bedrijven sulcke gierighe cuyre,
Daer Lucas af schrijft inder Apostelen vvercken,
Van Ananias en Saphira by de eerste kercken,

Hoe sy door giericheyt zijn verleyt veer,
En haer beholpen met loghenachticheyt seer,
Dies sy de doot staende cregghen ten loone.

Weynich volck.

VVatten verschrickelicken vvonderlick vverck.

Evangelische leer.

Vertouft oock een vveynich men sal u hier verthoonen
Vyt Matheus vijf en tvvintich tot deser stede,
Daer Christus leert vande vvercken der barmhertichede,
Haer loon en straf elcx by haer uytgheleyt.

Schrijsnerlicken troost.

Siet als des Menschen Soon sal comen in zijn heerlicheyt,
En zijn Enghelen om hem sullen staen verspreyt,
Ende alle volcken der aerden voor hem staen betrocken,
Dan ghelijck den harder scheyt de Schapen uyt de bocken,
Soo sullen de Schapen ter rechter handt vverden ghestelt,
En de Bocken ter sincker hant soo Schrijsuyr vermelt,
Dan sal Christus segghen teghens d'Arme ontloaders.

d'Enghel.

*De trompet
Gheblasen.*

Compt alle ghy ghebenedyde mijns Vaders,
Beerft dat Rijk 't welck u bereyt is van 'svverelts begin,
Ick ben hongherich ghevveeft, ghy spijsde my mit sgaders,
Dorstich, ghy laefden my als minlicke aders,
Ick vvas gast, ghy herberchde my, liet my in,
Ick ben naeckt ghevveeft, ghy cleeden my met ghevvin,
Ick vvas ghevanghen, zijt troostlick by my ghecomen.

Die ter rechter handt.

O Heer vvanneer, maeckt ons bekend den sin,
Hebben vvy u hongherich zijnde aenghenomen,
En sooghgy segt, ghespijst als den vromen,
Oft u oyt dorstich, ghedaen eenich onderstant,
Oft vvanneer saghen vvy u gast vol schromen?
En als ghy naeckt vvaert u ghecleet in eenich lant?
VVanneer saghen vvy u cranck, dat vvy u revecten de handt?
Oft ghevanghen, dat vvy u hebben ghetroost?

d'Enghel.

Voorvvaer

Wijfende
een slincker
handt.

Voorvvaer vvat ghy d'alderminsten, hoort mijn propoost,
hebt ghedaen van dese mijne broeders, dat deed ghy my.
Gaet vech, gaet heren als verloeden ghy,
In't eeuw'ghe vier dat den Duytlen is bereet
ende zijn enghelen, d'oorsaecke hier by,
Ick was hongerich ghy my gheen spijs en deedt,
Ick was dorstich, en vvorde van u gheveet,
Ick ben gast ghevveest, ghy gincxt my versmaen,
Ick was naect, ghy en hebt my niet ghecleet,
Ick was cranck, ghy hebt mijn niet byghestaen,
Ick ben ghevanghen ghevveest met boeyen belaeu,
En van u allen versochter my een noch ghien.

Ter slincker handt.

O Heer vvanneer hebben vvy u ghesien,
Hongerich, dorstich, of als eenen gast,
Naect oft cranck sonder u de hant te bien,
Oft ghevanghen, vvilt ons sulcx bedien,
Ende en hebben u daer van niet ontlast?

d'Enghel.

Voorvvaer sech ick, om dat ghy niet en hebt ghepast
opeene van dese mijne alderminste leden.

Schriftuerlicken troost.

De gadij-
nen toe.

Daerom sullen sy gaen in d'eeuv'ghe onvreden,
Maer de rechtvaerdighen't eeuw'ich leuen fier,
VVat dan gheschieden sal, salmen u verthoonen hier.

Danse.

*Een vertooning vanden Rijckeman inder Helle. Siende Laza-
rum legghen in Abrahams schoot.*

Rijckeman.

O Vader Abraham ontfermt mijnder in desen,
En sent toch Lasarum om mijn te ghenesen,
Dat hy'tuyterste van zijn vingher of des selfs lit
in't vvater steect, vercoel mijn tongh die seer is verhit,
VVant ick ly onverdraechlicke pijn in dese vlam.

Abraham.

Soone vveest ghedachtich dat by u quam

Den Ar-

den armen, en dat ghy ontfanghen hadt in u leven,
groot goet, en Lafarum 'tquaet boven fchreven,
En nu soo vvert defen getrooft soo ghy fien meucht,
En ghy vvert gepynicht met groot ongheneucht,
oock boven dien is tuffchen ons en u lieden,
en groot fcheytsel vaft gefelt dat niet can ghefchieden,
dat de geene die van hier vvillen over comen daer,
Niet en moghen, vvant den vech is benomen haer,
Noch van daer tot hier can hem niemant vvenden.

Rijckeman.

Soo bidt ick u dan o Vader dat ghy vvilt fenden,
Lafarum tot myn vijf broeders in myn vaders huys,
En haer getuygen van myn elendich cruys,
Op datfe niet en comen in dees plaets vol fmert.

Abraham.

Sy hebben Moyfes en die Propheten.

Rijcke-man.

Neen vader Abraham, 't fou haer meer bevveghen in't hert
datter yemant vvaer op-flaende vanden doode,
En tot haer luyder ginck verclaten als boode,
Sonder twijffel zy fouden haer allegaer bekeerren.

Abraham.

Willen zy van Moyfes en de Propheten niet leeren,
Zy fouden niet achten die vander doot zijn verrefen;
Dus die vveld doet, hem fal althoos vveld vvelen.

Meeft. elck.

Eylaes! falt hier nae dus gaen afgruvvclick,
En fal Godts goetheyt voer ons zijn dus fchuvvelick,
V Wat dede Meeft elck menfche oyt ghebooren?

Weynclivclck.

Te recht gaet over ons Godts rechtvaerdighen tooren:
VVant vvy door-gaens niet doen zoo hy bevvolen heeft.

Schriftuyrlck.

Hierom Meeft elck niet langher in doolen, fneeft,
Vaelmis mildelick geeft, met een blyden geeft.

Erangelifche.

Daerom de Propheet Esaias door leeft,
Daer hy seyt: u moeten de gierighe groot maecken:
VVant ghy der armen sterckte zijt ter noot-saecken,
En den behouftighen cont ghy ontlasten.

Schryfsuerl.

Den selfden seyt noch: Godt vvil niet u vasten,
Noch u haeren cleet, noch 'tpynighen (zijt dit een vveter.)
Den Armen de handt te bien behaecht Godt beter,
Den hungerighen te spysen, den naecten te decken,
Soo sal hy u oock als Lasarum trekken
ten Hemel, en u daer als de salighe voen.

Evangelisf.

Alshy die ter rechter hant staen sullen sal doen,
Soo ghy figuyrlick hebt moghen anschouven.

Weynich volck.

Ghy hebt ghemaeckt in mijn een vast betrouven,
Ick sal meer dan ick vermach inlegghen,
Niet op hoop van tijtlick ghevvin (dit moet ick segghen,)
Maer dat mijn van't looten comt beneven,
Al vvaer't den oppersten prijs ick false geven
tot onderhouding' vanden Armen om haer te voeden.

Meest elck.

Ick false eerst schencken tot haren behoeden
een stuck lants dit oude Mannen-huys hoort.

V Vijff later u geen cruys zijn rechte voort
vvat ick noch an gelt sal in-leggghen ter Lotery.

Onvernouche.

Man in sulcx ick mijn t'hans hertelick verbly,
Ghemerckt ons hier groot loon van open staet.

Evangelisf.

Neen ghy moet dit niet doen op hoop van bael,
Maer uytrechter lieffden nae Godts bevelen.

Meest elck.

V Vel, vvat prijs ick crijch, ick false vvader delen
dees arme oude mannen hier inde staet,

Schryfsuyrl.

Inder vvaerheyt soo vergadert ghy een groot schadt
inden Hemel. Ghemeint d'oude mannen in desen
Veel meer als ghenouch zijn dubbelde V Vesen:
VVant de V Vesen (dit moet ygelick bekinnen)
vvorden van jaer tot jaer cloucker om haer cost te vvinnen,
Daer d'oude mannen v worden hoe ouder hoe trager,
Blin, crepel, lams, door teeringh' svack en mager:
Dus hebben zy't meest van doen datmen haer helpen.

Evangelische.

VVel dan om haer luyder commert te stelpen
soo laet ons Godt bidden minst ende meest spoedich,
Dat hy in elck vvil senden zynen Geest goedich,
Dat all' die den Armen vvat goets toe hebben geseyt,
Mitsgaders alle die hebben inde Lotery geleyt,
En die't noch (hoop ick) hier door sullen doen hier naer,
In't inlegghen niet seuck en tijclick loon, maer
'loon van Godt, dat euvvichlick sal duyren:
Als oock euvvich den boosen haer straff sullen betruyren.

Eengebedt.

O Heer almachtich, barmhertich, euvvich Godt,
Sterft elck mensch, dat hy leeft nae dijn gebodt,
Dats u o Heer, boven al en haren naesten beminnen,
En op't aerische schat stellen hert noch sinen,
Maer alleen seucken de salicheyt haerder zielen:
V Veert van ons giericheyt, die d'aelmisse vernielen,
VVant ick gevoele in my nae Paulus bediet,
Het goet dat ick vvil dat en doen ick niet.
Dus Heer stort in ons uvven geest vvaer vvij zijn geseten,
Dat vvij d' Armen besorgen, haer niet en vergeten,
Sulcx uytmeten u leeraers als clinckende schellen,
'Loon sal zyn 'trijck Godis, d' straff' d' ewrige pijn der Hellen.

O Heer vveest ons met u milde gratij niet af: vvick'lick,
Maer ontfarmt elck mensch deur u goetheyt onbet: vvick'lick:
Vergeeft onse giericheyt daer vvij soo in hebben ghesondicht:
VVant huynen door u heyligh vvooort is ons vercondicht,

Hoe hooch ghy den Armen on's hebt gherecommandeert,
 Oock hoe heerlick datse hier nae sullen zijn vercort
 die d' Armen liefdich troost in haen noot,
 En die haer veracht, sullen smaecten d' ewighe doot.
 O siet en bittere sententij alsdan om hooren,
 Tot d' een segghende. compt hier mijn uyvercooren,
 Tot d' ander gaet vermaledy de in't ewich quellen.
't Loon sal zijn't rijck Gods, de straff' d' ewighe pijn der hellen.

't Besluit.

Seer beminde Lieff-hebbers van Rethorices const,
 Die hier commen om t'aenhooren de Soluci uyt jonst,
 Vande vraech by de *Pellicanisten* aen-gheheven:
 Zijn daer by ons speel-vvijs eenighe faulten bedreven,
 Neemptseten besten, vermijdt alle arch end' list:
 V Vant niemant zoo constich, hy vvel oock mist.
 Schout althoos ruyft,, zoo sult ghy by den vromen
 leven *Met gheneucht*, als d' *Haechsche Coren-blomen*.

Met gheneuchten.

Abraham heeft ghelooft, ende 't is hem ghereeckent
 tot rechtverreicheyt, door zijn vaste hoopen:
 Heeft het mette wercken zeeckerlic beteeckent
 in ghehoorsaemheyt zijns zoons t'offren De texten spreekent
 dat hoop niet beschaemt: wilt met oren oopen
 hooren, wie Godt ter salicheyt heeft gheroopen,
 Dat zijn de gheloorighe met hoopen vast,
 Die hy niet verlaten en sal. Dus wilt ontknoopen
 de wercken des gheloofs, dats lieffde, daer op past:
 Daer gheen hoop' en is, gheen ghelooff en vast.
 Want hoope gheeft getuyge van ghehoorsaemheyt,
 Ghehoorsaemheyt baert lieffde, lieffd' zijn naesien ontlast.
 Roompt dan niet vdelic. Heert wat Iacobs seyt:
 't Ghelooff sonder lieffs wercken is doot, hy claerlic nyt leyt.
 Laet lieffs daet romen, slacht niet den Phariseus meden:
 Want lieffde te bewysen, dats 't ghelooffs werc verspreyt,
 Lieft ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

Lieft ghy Christum t'hoof, wilt aen zij leden behoonen,
 Als Iacobus seyt, u gheloof doet blijcken nyt u wercken,
 Ick sal u mijn wercken nyt den gheloof sonder hoonen
 bewysen: seyt hy, O heylsame leer ydoonen,
 Wat nutticheyt ist mijn broeders, wilt dit aenmercken,
 Soo yemant seyt dat hy 't gheloof heeft als den stercken,
 End' gheen wercken bewijst, can dat salich maken siet,
 Vind' ghy broeder of suster naect t'eenigher percken,
 En secht, gaet in vreden, werde warm, en helpt hem niet,
 Sulc een gheloof is doot, hy claerlic bediet,
 Dus wilt barmherticheyt den behoefte bewijzen,
 Christus seyt, die d'alderminste in mynen naem biedt
 een dronc waters, 't sal niet ongheloot zijn, laet liefst rijzen,
 Als die arme Weduwe, die hy hooghelic gaet prijsen,
 Om die twee penninghen, die sy inden offer-kist deden,
 Sy gaffe van. baer armoede, om den behoefte te spijzen,
 Lieft ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

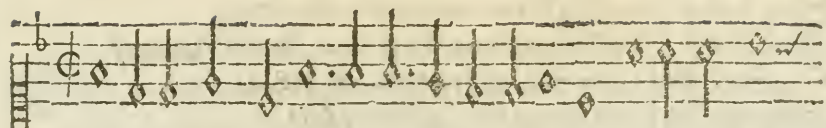
Die daer seyt, dat hy Godt lief heeft voorwaer,
 End' zijnen naesten metter herten haet daer beneven,
 Die is seyt de Schriftuyr een valsch logenaer,
 Want diet hooft liefd', liefd' oec de leden eenpaer,
 End' Christus is 'thoofst, d' ermen zijn zijn leden verheven,
 Dus vercoopt all dat ghy besidt, Wilt aelmissen gheven
 aen de oude bebaufsighe, som lam, som blindt,
 Hoort wat Christus by Matheo heeft beschreven,
 Mijn en suldy altoos niet hebben, hy clær onbinder,
 Maer den Armen, dus troost zijn leden waer ghy die vindt,
 End' hoort oec wat d' Apostel Paulus gaeft schryven,
 Al haat ic 'ghelooft, seyt hy, dit wel versindt,
 Dat ic berghen conde versetten, sonder liefd' bedryven,
 Soe waert al niet, dus Wilt inde liefde blyven,
 Alle vorderde rancken werden vanden stam ghesneden,
 Die gheen vruchten voort brenghen, Wilt in liefde verstyven,
 Liefst ghy Christum het hooft, soe troost dan oock zijn leden.

PRINCE.

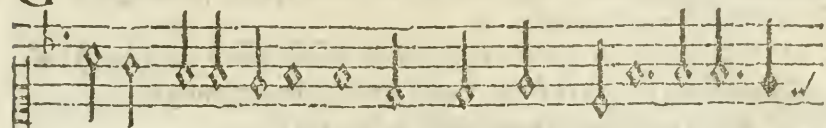
Princen maect regn u zielen, in lufde onbewleet,
 Christus heeft ons de liefst voor 't inenw ghebodt na ghelaten,
 Roemt dan gheen gheloof, daer de liefde ghebreect,
 Waer in werden 'gheloofts wercken te recht perfect,
 Dan uyt Christelcke liefde te comen te baten
 den behoufzighe Armen, al: Christi luttmaten,
 Anmerct 't exempel vanden ouden Tobias reyn,
 Die Godt meer vreesden dan 't Conincx placaten,
 Want 't gheloof, hoopend' liefde sterc in hem was certeyn,
 Den Prophet Esaias leert noch voor elck ghemeyn,
 Dat ghy den hongerighen u broot sn. t breecken,
 Ende den ellendighen in u huys leyden pleyn,
 Oec den naesten cleeden, die daer weenen end' smeecken,
 Den sul u licht sebijnen clær uytghebrecken,
 Als ghy de bedroufde zielen versaeft in vreden,
 & donckerheyt wert als den middach licht onbesmecken,
 Liefst ghy Christum het hooft, soe troost dan oock zijn leden.

Liedeken.

Wiedeken.

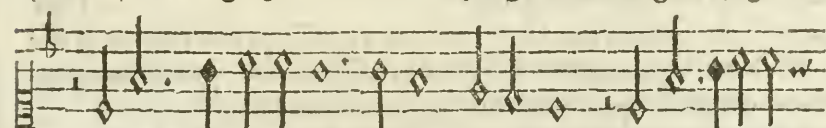
Ghy die Christenij kenint/so u bevoeden luyden/ Jacobus segt/

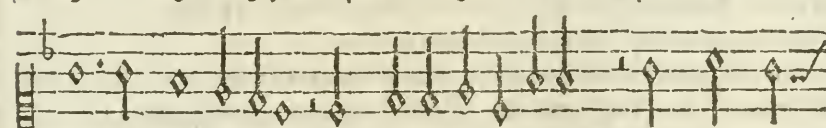
Dal het gelovfich doot daerney gheen overich en Sint Verstaet

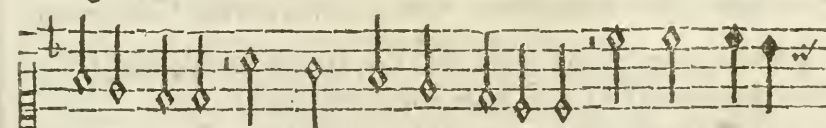
Schrijft beduyden/ Maect u hoop leyt tot Vierige liefst groot/

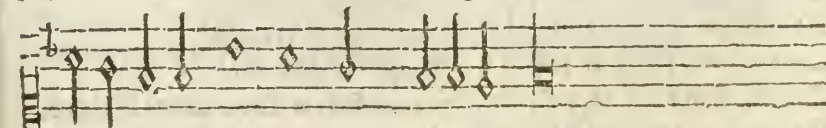
Keyd'anneij inden noot/seer out ey traech/ Wen siet die naect en

blout gaen alle daech/ Door vnderdum overachtich zijn haer sel-

ven onnachlich Troost haer zijt die gedachtich/ Weet liefd'/naect

gelovf crachtich/so ongh Paulus leert gestasch.

Liefst

Liest ghy Christum/ besijst het d' Annen zijn leden/
 Op al ghy sult wepen/ Weiden Verhoort/
 Den kingerigen pijn/ den naeckten vilt leden/
 Weest doch gheselt al doendich van Godes Voorz/
 Soo vergadert ghy voort een hemelsch schat/
 Dat den dief niet bevoort om graven plat/
 En sult ghy schat vergaren by de hemelsche scharen/
 Door liefde te openbaren
 Oey d' Annen vol beseebaren/ Want Christus gebiet ons dat
 Sacht seyt onser leer/ Welken zy den ghenen/
 Die aenmeent hier den nooddrustighen last/
 Christus seyt selfs noch breec/ die daer sucht en steenen/
 Wilt goederlier by u noeden te gast/
 Die nae zijn Voorz doen waer/ Voorbaer die sal
 salich zijn/ hier op past/ ghelooft dit al/
 Dat die tbroot sulken seten in Godes rijk gheseten/
 Ey wil dit niet vergeten/ (dat)
 Liest ghy Christum wilt soeten/ troost zijn leden int aerische
 Slacht den jongelinc niet/ Die Christus quam vragen/
 Hoe meester sijn/ wat dinghey moet ick doen
 salich te Weiden siet/ hoort Christus ghebraghey/
 Sprack hoort nae mijn/ gaet haest en wilt u spreij/
 Vercoopen al u goey/ en gheben claer
 om den Annen te soey/ by ginck Voorbaer/
 In van Christus geseecken/ onder yet meer te spreken/
 Daer sachten' geloof bieken/ (daer)
 De hope bleef versterken/ Want de liefde soan weer van

PRINCE.

Princk niet vreck en vrees/ hier tegen den Annen/
 Die zijn bedroeft/ troost haer met gaven wilt/
 Heeft liefdich minst en meester/ die suchten en keunen
 Al haer behoeft/ so liefd' volbrengen sult/
 Troost met voetenoot gheint/ door reyne dencht/
 Laet ghelooft zijn u schilt/ in hoop verheucht/
 Liest Christus al gelijcken/ Want hier u Trou moet blijcke.
 Wilt d' Annen niet besoejcken/
 Lecht in gemeen en vicken/ verbacht den pijn met geneucht.

Haerlem tot die van Ketel.

Ghelijk als den Doorden wijnt de wolcken tot sich trecket/
Even also oock wel daer de herten der menschen goet/
Al welc tot dencht/ vreucht / eer en vordring strecket/
Is sulcx/ pepst dies **O** Sonneblomkens const jonstich vroet/
Dat de wel daer die ghy my en d'arm Ou-mannen doet/
Op tot gheen minder lof/ blyschap en jonst sal ghedijen/
Welck ick dy niet alleen wensch/ maer ooc heyl en voozspoet/
Voozts heet ick u wellecom met een hertlijck verblijen/
Noyt meerder vreucht, dan vooz dencht 'tgoet lijen en 'tquaet
te mijen.

Antwoordt.

Ghelijkmen triomphant sach bloepende slozeren
Ketozica's const schoon/ t'Andwerpen in accoozt/
Als ons hun Langeweel bewijst constich met eeren/
Dat noyt is sulcx triomph in't Nederlant ghehoort/
Als vooz Ketozica seer vreuchdich daer quam voozt/
Veel geesten constich frap/ al tot dien seest beneben/
Als oock men sach/ dat hier nu wert bespoort/
Alsulcx een melodij/ als daer doen wert bedreven
Hier in d' Haerlemische Stadt/ daer triomphant begheben
Constich en playfant veel Liefhebbers in daer/
Dat nu die repne macht/ in't hoochste is verheben/
By den Speelcoorn trou/ doen blijcken delicaet/
Dat sy nu triompheert in haren hoochsten staet/
Daerom Sonblomkens wy/ verheucht zijn nu met reden/
Dat is noyt meerder vreucht/ als tot u in te treden.

De Son-bloem
van
KETEL.

*foldout/map
not digitized*

PRESENTATIE.

In dien den Son-blom hem keert t'zijnder straten/
Altoos nae de schoone blinckende Sonne clare/
Van geenderley tempeest en sietmense verwater/
Ghelijcker wijs keeren wy ons nae Kerhorica cerbaer/
En presenteren ons Blapsoen nu hier voorwaert/
Daer Trou moet blijken nu door haer constighe dencht/
Dus neeme het in waerden van ons gonstich compaer/
Die als nu met u alhier zijn verhencht/
Want wy die alhier bemercken noyt meerder vreucht.

Schout quacy daden.

RHETORICA tot de Sonne-blom van Ketel/

Eyschende des Intredes verclaringhe.

In datmen siet de Sonne-blom haer Sonne eeren/
Hier minder is oock Omijn Sonne-blomken dijn be-
geeren/
Om mijn u verlichtende Sonne inder const en dencht
door mijn glants den mensich te richten te leeren
Tot mijnder eer/ der Armen nut/ en lust der leersaem seuche/
Sulcx is d'bozsaec vter compst/ dies Noyt meerder vreuche
O Apollinis kinders dan 'herte nu smaccket/
Derhalven weest wellicom/ en soo ghy constrijert meucht/
Ontdeet my 'verstant ws Intreets/ mijn lust na sulcx haer-
ket/
Die 'tgoet niet lust te hoozen/ selden tot dencht gheraccket.

Ballade op de Intrede.

Job. 29. 12
a 15-16.

OM hier der menschen dencht nu dadich te verclaren,
Die oyt waren barmhertich, liefzich ende goet,
En wat verschriclic quaet aen gierighen doet beswaren,
Wy hier gaerne af-beelden, by u Speel-coorn soet,
Waer van wert voorghestelt, die deuchdighe in oormoet,
coompt als nu eerst voort Ootmoedich medelijden,
Verthoont door den crick, dat hy is metter spoet,
der blinden ooghen, lammen voeten t' allen tijden
tot Behoeftighe nootdruct, dien hy leent besijden
uyt barmherticheyt ende liefde seer bequaem,
Bewijst hier meed' deucht den behoeftighen in't verblijden,
Dat hy alijt inder noot voor hen is. eersaem,
't Welck voor Godt en den behoeftighen is aenghenaem,
En een grooten troost voor d' Arm desolaten,
Dat den stercken den crancken comt te baten.

Luc. 19. 1. 8
Danden
Wierster en
Krojt.

Hier nae volcht Gherechtvaerdicheyt met verstant,
Een stoc-beurs in d' een hant, voor den behoeftighen hier
Gheeft d' helst zijnder goet al wegend abundant
voor Behoeftich nootdruct, van 't gunt hem God heeft verleent fier,
Bewijst hier mede deucht barmherticheyt goedertier,
Dat daer nae Redelick doen, comt vverck der goetheden,
Speurend' wel nae deucht, en zijnde met manier
oock liefdich wel bequaem, en ootmoedich van reden,
Waer nae comt haestich voort, die liefst zijn mede leden,
End' als hem selfs bemint' t'lijct aen zijn goede daden,
Dien hy zijn Vyant bewijst, die van d' moorders was bestreden,
Hebbend' hem ghevonden, en op zijn Esel gheladen,
Giet olie in zijn wonden, en ycreetse uyt ghenaden,
En meer goe medicamenten by hem toevencht,
Daerom dees zijn naesten als hem selfs, liefst weret groote dencht.

Luc. 10. 34.
Danden Da
macitara.

Daet desen

Dat desen groöte deucht ter Wereld heeft ghenracht,
 Die zijn naesten als hem selfs lieft, machmen wel gheleoven,
 En d'ander deuchdighe passeert, als men daer op acht,
 Want hy zijn vyant heeft ghebracht om t'herberghe sonder rooven,
 Dien hy soo ellendich vont leggend' in't bedrooven,
 Gaf noch tot confortacy den waert twee penninghen groot,
 Dat hy soud' accommoderen tot zijns naesten behooven,
 End' noch contenteren dat meer werts versteert minoor,
 Want zijn hert wert beweecht tot barmherticheyt bloot,
 Als hy zijn naesten sach dus ellendichlick belaeen,
 Heeft hem aldoen bemint, als hem selfs inder noor,
 En deed als hy woude, dat aen hem werde ghedaen,
 Daerom segghen wy dat desen Samaritaen
 d'Alder grootste deucht oyt vracht van alle lieden,
 Die zijn naesten heeft ghedaen, als woude dat hem soud' gheschieden.

Luc. 10. 35

Hier volcht Ongherechtigheyt, die giericheyt werckt veel,
 Wysend' met zijn stoccken, dat hy t'onrecht heeft ontfanghen
 't silver vanden Coninck Naman, daer door gheheel
 al Namans laserie hem eeuwich most aenhanghen
 Onversadighe vreckheyt compt met gierighe ganghen,
 En verstopt zijn ooren voor die ellendich is in't leven,
 Waer deur't Oude Serpent hem dreygend' is met pranghen,
 Met een schriclicke haeck hem eeuwich wil doen sneven,
 Dat hy d'arm ellendighen niet begeert te gheven,
 Soo door zijn viltse vreckheyt hem t'quaet is nae hy,
 Volcht Valsch bedroch, die al schriclick met beven
 Vertboont met zijn kussken, dat verraden heeft hy
 den Soone des Menschen, dies daerom nu segghen wy,
 Dat desen Iuydas t'schriclickste quaet heeft ghewrocht,
 Die zijn Aeer zijn God om dertich penninghen heeft vercocht,

1. Reg. 5. 27

Luc. 16. 11.

Mat. 26. 48

Luc. 22. 48

Mat. 26. 15

Soo haest als in desen Iuydas den helschen Satan quam,
 Ginck Stracx nae desen totten Overpriester daer,
 En vercocht Crisum Iesum, dat onnoosel lam,
 Zijn eenighen Salichmaker, dien hy valsch verrade swaer

Luc. 22. 3.

Mat. 14. 10.

Luc. 22. 4.

Joan. 13. 27

Matth. 26. Door eenen cus, waer over Crisstum sprac openbaer,

48.

Matth. 26. Wee zy den Mensche, die verraden sal
24. den Scon des Menschen, het hem beter waer
niet gheboeren te zijn alhier in 't aerische dal,
Dan my te verraden, Wee u onder de menschen al,

Joan. 12. 6. Sprack Christum tot desen gierigen desepieur,

Matth. 27. Die oock noch heymelic het geli den Armen ontfal,
47. En brocht zijn Meester zijn God en Heylans in sulc ghetruyt,
Dat hy moft sterven den bitteren doot swaer in 't labeur,
Daerom segghen wy datmen verschriclic quaet op desen merck,
Die door een gheveynst valsch bedriechlic hert giericheyt werck.

PRINCE.

Ghedenck was verschrickelicker quaetheden onvrედich
desen Gierigers aequam, als hy insach 't qua seyt
dat hy had bedreven aen zijn eenich Gods ootmoedich,
Sulcx valsch bedroch, daer nae 'geli in den tempel gheleyt,
En uys desperaetheyt hem te verhanghen heeft bereyt,

Mat. 27. 4 Door wanhoope aen eenen stric ghecomen,

21.

Door den Sathan die in hem was ooc onverbeyt,
Syn leven door den stric hem heeft benomen,
d'Welc schriclic en quaet is tot zijns Ziels verdomen,
Die de giericheyt door zijn valsch bedriechlic hert baerden.
Dus ist wel te bemercken by alle vromen,
Dat noyt srickiger gierscheys is ghen racht op aerden,
Als by desen Iudas, die dees valsheyt aenwaerden,
Daer meed wy Son-bloemkens ons Intreed verschoonen,
By den Speel-coorn die wy met dit Blaysoen verschoonen.

Schout quay daden.

SPEL VAN SINNEN.

Personagien.

Armoedich van leven,	{ Twee oude mannen slecht ghe-
Desolaten armen,	cleedt.
Goede informacy,	Stadich ghecleedt met een langen mantel
Den Barmhertighen.	Borgherlick ghecleedt.
Broederlicke liefde,	Slecht ghecleedt.
Den gierigen vrecken,	{ Ghecleedt met een fluweelden broec, een
	purperen wambays. een knecht achter.
	hem, ghenaeemt
Der Godloosen dienaar,	Costelick ghecleedt.
Bewijs der Schrifthuere,	Met eenen langhen tabbert.
De Liefde,	{ Stomme personagien.
De Doet,	
'tOude serpent.	

Armoedich van leven come voort ende spreekt.

O tijt der miserien, O verelt vol plagen,
Hoe lang sal den ghebreeckighen over dy clagen?
Die als nu in druck ellenden leven seer swaer,
In benautheyt bedroeft door veel aenslaghen,
Vol lijdens armoedich in hun oude daghen,
VVert nu 't lichaem turbeert by veele voorvaer,
Door den tijt, als nu sienlick is en openbaer,
Die met strijt, Oorlooch, tribulacy compt beneven
den Mensch in overlast, seer vvreedelick haer
bedorven, berooft, verjaecht, doen uytlandich sneven,
Deen vermoort, verbrant, d'ander al ghegheven
tot om in vrijheyt te blijven in hen 's Vaders-lant,
Daerom isser nu veel tot in armoed' ghedreven,
Die nu mercklick behoven dadich bystant.

Desolaten Armen.

Och broeder mijn vrunt, vvert ghy oock aenrant
met veel druck armoed' ende benautheden,

Clachte

Claecht ghy oock over den tijt, aen elcken cant,
Dies miy oock te claghen staet met billicke reden,

Armoedich van leven.

Och vrunt hoe compt ghy alhier ten deser steden,
Secht van vvaer is u compste dus naeckt en bloot,
En zijt dus out vercrepelt met sijve leden,
Gaende machteloos als ick in hooghen noot,

Desolaten Armen.

Mat. 4. 8. Ick come uyt vreemde landen, mijn broeder minioot,
Door den oorloch verdreven ende verjaecht,
Mijn goet gedespolicert, behouven cleyn noch groot,
't Iffer al ghebleven, 'tdient Gode gheclaecht.

Armoedich van leven.

Heeft u den Oorloch mede bedorven, 'tgeen my mishaecht,
Als my door toedoen voor haer mede heeft ghedaen,
En hier vvy oude Armen dus deerlick gheplaecht,
VWie sal doch inder noot ons nu bystaen.

Desolaten Armen.

VVy moghen vvinen noch vercken, iac qualick gaen,
Hebben niet van te leven, vvat gaen vvy beginnen,
Tot om ons noordrust te ghenieten, O Heer siet aen
onser ellenden die groot zijn, hier ter stede binnen,
Sent liefd' in den mensch, dars barmhertich beminnen,
Om ons oud Armen te troosten, en bystant doen
die doof, b'int, crepel, lam zijn, niet en moghen vvinen,
Daer sy 't lichaem naeder natuyre mede voen.

Armoedich van leven.

Esa. 58. 7. O leven vol armoeden, vvaer sullen vvy nae spoen,
Rom. 12. 10 Anders als om God te bidden, dat hy doch vvil senden
13. een liefdich hert inden mensch r' onser behoen,
Om mildich ons te troosten, in 't leven vol ellenden,
Ghelijck als Paulus den Romeynen voor-vvenden,
Zut. 14. 13. Datmen der heylighen noot, soud zijn deelachtich
Esa. 13. 17. die arme, oude, crepele ende blenden,
Dacrom oeffent liefde aen ons andachtich.

Desolaten Armen.

Noyt armer dan vvy ouden ons leven onmachtich,
 VVie onser ontfermt, en sal gheen commer liden,
 Hy leent het den Heere, tuycht Salomon vvarachtich,
 En sal hem 't goede vveder vergelden t'allen tijden,
 End' hy vvert oock gheseghent aen allen zijden,
 En meed' vergolden in d' opstanding der gherechten,
 Daerom vvilt ons Armen goet doen, en niet vermijden,
 Dat u die vrecke giericheyt niet comt bevechten.

Job. 22. 13.
 Job. 9. 17

Job. 22. 9
 Job. 14. 14.
 Job. 19. 20

Armoedich van leven.

VVaer soecken vvy te rusten vvy arme knechten,
 VVaer sullen vvy in ons oude daghen loedgeren,
 VVy hebben gheen tijlick goet, als doen die slechten,
 Die hier rijk zijn, en niet vvillen ontberen,
 Om hun mede-leden vvat te assiseren,
 Die out, crepel, traech zijn, heel desolaet,
 Dus roepen vvy aen u O Heer der heeren,
 Dat ghyen den mensch ons vvilt comen te baet.

Job. 7. 28

Rom. 12. 13

Goede Informacy comt voore ende spreeckt.

VWat is den roep dat ghy alhier dus mistroostich staet?
 En claccht en kermt, met ghebreecken veel,
 Is u onrecht gheschiet, leet ghedaen door yemants daet,
 VVilt het my remonstreren sonder eenich sceel.

Desolaten armen.

Och vrunt 'tis tijt om claghen, verstaet ons gheheel,
 VVy zijn out, crepel, lam, alsoo elck mach aensien,
 En hebben niet van te leven tot onser deel,
 Oock om decxel, voetsel, vveten niet vvaer vlien.

Goede informacy.

Stelt u hert gheruyst, men sal u troost gaen bien,
 En u liefde bevvijsen, dus hebt vvat passieny,
 Om u te herberghen, onderhouding sal gheschien,
 Door dijn naecten troost, tot uwer defency,
 Die met bermhertighe ooghen aensien ter preseney,
 VV's ghebrecks die veel is in 'svreelts pleyn,
 Hierom een liefdich hert met benevolency,
 Sal t'uyvaerts keeren door goed' informacy reyn.

Rom. 12. 13

N n n

Armoedich

Armoedich leven.

't Is veel hoochnoodich datmen liefst ons bevijft censeyn,
Maer den mensch spreekt den tijt, heeft ons scherp beschoren,
Dats naulicx wat moghen gheven groot oft cleyn,
Daerom ellendich desolaet, vvy schier gaen verloren.

Goede informacy.

Den mensch sal insien, vvat de Schrifuyr hen hout vooren,
En hoe hooch God den Armen haer hier bevolen heeft,
Epi. 4. 5.
Phil. 4. 1. Datmens hantreycking sal doen sonder eenich flooren,
En d'ooghen niet van hen vvenden, die armoedich leeft,
Ghelijk Davidt leert, vvie den nootdrustighen geeft,
Job. 21. 21 Sal de Heer verlossen inde boose tijt voorvvaer,
Ende hy vint barmherticheyt, vvie barmhertich streeft,
Oock 't leven ende eere tuycht Salomon claer.

Desolaten armen.

VVaert dat den mensch, d'Schriufuyr recht volchde naer,
VVy arm desolaten soud dus niet in truyren zijn,
Colos. 3. 5. Maer laes de Gierighe vreckheyt steekt te veel in haer,
Daerom vvy moeten svverven in droevighen schijn.

Goede informacy.

Lev. 19. 18. Spreekt God niet by Livitiens ten dien termijn,
Dat den mensch niet vs raeckgierich en moet vvesen
teghen de kinderen hun t'volcx verstaet het sijn,
Maer dats hen naesten lief soud hebben, als haer selfs in desen,
Ezech. 22. 13 VVant ick ben de Heere, spreekt hy ghepresen,
Ick slaec mijn handen over de giericheyt,
Amos 8. 7. 8 En die d' Armen onder druckt, soud niet met vvesen
Hun lant moeten beven, soo Amos te recht uyt leyt.

Armoedich leven,

Luc. 3. II. VVie twee rocken heeft, die gheve soo Lucas verbreyt,
die gheen en heeft, maer vvie slaghet veel acht,
Dats hen even naesten, soo lief hebben planteyt,
Als haer selfs doen, helaes 't vvert vvcynich bedacht.

Desolaten armen.

Job. 14. 21 De sondaer veracht zijn naesten, is van Belias gheslacht,
Maer veel den God vruchughen, die is gheneghen

tot Broederlicke liefde, beveecht met cracht,
Om zijn even naesten te troosten met herten verslegghen;

Rom. 12, 10

Goede Informacy.

Hier van Petrus leert vande liefde te deghen,
Dats d'menichvuldicheyt der sonden bedeckt,
En vveest herbergich aen malcanderen met beveeghen,
oock dient elck anderen, spreekt hy perfect,
Nae ghy gave ontfanghen hebt, hier toe vervveekt
God den mensch, darmen doeg d' Armen sou doen bystant,
die in ellendicheyt zijn daer nae u handen nyts treckt,
Om bystant doen de nootdrastighen aen elcken cant.

1. Pet. 4. 8.

Job. 3. 27.

psal. 112. 9

Esai. 58. 7.

Desolaten armen.

Noyt ellendigher op aerden als vvy ouden aenrant
met veelderley miserie, 't lichaem gheturbeert,
Crepel, doof, blind, ghebreecklick in lijdens bant,
Gaende swerven desolatelick achter straten verneert,
Van veel bespot, ghehaet, onvvaerdich gheloedgeert,
O Heer 'tis meer dan tijt, dat ghy neder slaet dijn ooghen
op ons Armen, dus doch ghenadich onsvvaert keert,
Om ons in deser noot bystant by te vooghen.

Armoedich van leuen.

Och menschen compt onse te baet, diet u vermoghen,
Troost ons arm desolaten liefdich en bequaem,
Laet u hert beveeghen, barmhertich nu wilt pooghen,
Om u mede-leden nu bystant te doen cersaem.

Goede informacy.

V hooch gedronghen noot sal ick dadich sonder blaem
aen den barmhertighen remonstreren gaen,
Hoe dat veele vvy in Cristo zijn een lichaem,
Soo dat Broederlicke liefde aen dy voortaan
sal verden bevesen t' uwer onderhonding plaen,
En grooten troost door mijn Goed informacy
sult ghy vercrijghen, dus vveest onderdaen
u eenighen God, en zijn ghebodt t' elcker spacy,
Ghy sult veruytven,, troostich derven,, zijn milde gracy.

Rom. 12, 5

Pause.

N n n ij

VVacr

Den Barmhertighen comt voort.

VVaer ick ter vverelt my keer of gae vvenden,
Icken hoor niet dan van droefheyt ende ellenden,
Van druck, benautheyt in dees reghenvvoordigen tijt,
Oock van svare miserien in alle enden;
Segghens dat God te veel plaghen neder gaet senden,
'rSy roof, moort, brant, oorlooch ende strijt,
VVaer meed' ick beveecht ben seer breed en vviijt,
Dat ick niet al mach comen d'ellendighen te baet,
Dier nu te veel zijn alhier tn 'svverelts crijt,
Crepel, lam, doof en blind, arm desolaet,
Dees haer gheclacch en kermen alijt voor mv staet,
Dat ick barmherticheyt moet bevvijfen dadelick,
VVant hen noot mijn hert beveecht tot caritact,
Hoe soud ick dees ellendigen dan syn versmaedelick,

Goede informacy comt voort.

O ghy barmhertighen vveest als nu ghenadelick
dees Armen, desolaten, die dus kermen en claghen
in hun oude leven soo seer beladelick,
Dat sy den grooten noot niet moghen verdraghen,
Die dus doloreus, machteloos in dootlicker plaghe n
hier ten deser stede troosteloos noch roepen
aen alle barmhertighen, dats noch nu ten daghen,
VVillen liefdich milde handen tot haer doen oopen
voor dees oude Armen, die achter straten loopen,
VVeten niet vvaer rusten in geenich diversorie,
Van veel verstootten ghehaer, hierom is nu hen hoopen,
Dat mocht vverden ghesicht een huys voor haer ciborie,
Daer sy mochten rusten by een nae des Heeren glorie,
Dus vvilt doch caritact uyt barmherticheyt beithoonen,
En haer hooch-ghedronghen noot houden in memorie,
Ghedenckt dat Godt de vveldaetaen dy vveer sal beloonen.

geb. 13. 1.

Broederlicke liefde comt voort.

Bevvijft broederlicke liefde t'uvver verschoonen,
Ghy barmhertighe aen u even naesten uyt deucht,
Die als nu in noot zijn en leven in hoonen

den tijt

den tijt hunder pelgrimagie ter ongheneucht,
Daerom d'ellendighen nu doch troost toe veucht
met hulp, bystant, milde hen u caritaten doet,
Ghedenckt aen den verdruckten hoe cleyn e vreucht
dat by haer vvert ghevonden, hier ter vverelt onsoet.

Mat. 17. 1.

den Barmhertighen.

O mijn deur desen 'der barmherticheyt ontmoet,
Can ick mijn even naesten in ghebreck sien leven,
En heb van als ghenouch jae in overvloet,
Soud ick dan desen oude Armen niet vvillen gheven?
Och jae ick vvil liefdich tot haer gaen streven
En mijn gaven voor den Heer haer milde schencken,
VVant salich zijn de barmhertighe, spreekt hy daer neven,
En vvil barmherticheyt aen hun ghedencken.

Mat. 14. 11.

Mat. 5. 7.

Job. 21. 26

Goede informacy.

Een blymoedighen ghever behoet God voor crencken,
Ende heeft hem lief, ghelijck Paulus leert voorvvaer,
Dat hy op die mildelick saeyt zijn ooghen gaet vvencken,
Dats mildelick maeyen in overvloet te gaer.

2 Cor. 9. 6. 7

28.

Broederlicke liefde.

Die der Armen ontfermt, leert ons Salomon claer,
Die eeret God, en vvert door zijn gheduldicheyt
Oock meed' versoent, dit is openbaer,
Dus helpt den bedruckten, laets niet zijn ontfeyt.

Job. 14. 35

Job. 25. 15

2 Sap. 1. 17.

den Barmhertighen.

Ick vvil my tot haer altijt maken bereyt,
En broederlicke liefde inder noot bevvijfen
d'oud Armen desolaten, die ick met bescheyt
Insie hen ellent, dees crepele, lammengrijfen,
Dien ick vvil ootmoedich cleeden, laven, spijsen,
Doen huysen, hoven, decken ende voeden,
Om dat Davit die barmhertighe recht doet prijsen,
Soo vvie den Armen lenet sal Godt eeuwvich behoeden.

Psal. 112. 5

49.

Goede informacy.

Bevvijft u broeder vruntlickheyt als den goeden,
En oock barmherticheyt, soo Zacharia ghevaghen gaet,

Zach. 7. 9.

2 Col. 9. 9. Soo dijn goetdadicheyt duyrft eeuwvichlick als den vroeden,
2. Col. 8. 12 V Vant de bereyde goetvvillicheyt in Gods behaghen,, staet,
Ende hy zijn ghenade overvloedichlick daghen,, laet,
Dat sy van als ghenoechsaem hebben tot goede vvercken,
Omd' Armen te gheven, die nu met veel aen slaghen,, quaet,
Sijn ellendichlick bedroeft, alsoo het is te bemercken.

Broederlicke liefde.

mat. 10. 42 't Blijft hem niet ongheloont, sprack Christus als den stercken,
V Veen van desen minsten een croes cout vwaters gheeft,
En vvat ghy dees Broederen doet in dese percken,
Dat doedy hem, dus doch tot d' Armen streeft.

Goede informacy.

Rom. 15. 1. Maer vvy die sterck zijn, leert ons Paulus beleeft,
2, Sijn schuldich te draghen der svvacken cranckheden
van ons even naesten, soo vvie daer niet en heeft,
Sullen vvy vertroosten, vvant 't zijn ons mede leden.

Broederlicke liefde.

Job 29. 12. Merckt aenden goeden Iob, hoe hy vvas met reden
A 15. 16. der lammen vocen, ende der blinden ooghen,
Hy verlost d' Armen, die daer riepen hier beneden,
Om troost en baet, als een Vader ginck tot haer pooghen.

Goede informacy.

Tob. 4. 7. 8 Mercktaen Tobias, hoe hy leerde onghelooghen
A 9. 10. zijnen soone, dat hy den Armen soud meed' deelen,
V Vendet u niet van haer, sprack hy onbedroghen,
Om hen ghenadichlick vaensien als den eelen,
Gheeft rijckelick hebt ghy veel ginck hy beveelen,
Hebt ghy vveynich, soo gheeft daer van vol trouwen,
Soo sulh ghy recht loon versamelen sonder schelen,

Tob. 4. 16. V Vant aelmissen verlossen van dootlick benouwen,
Daerom milde gheeft, sprack hy sonder rouwen,

Tob. 12. 9. Om den naeckten met u cleederen te cleeden sijn,
Soo meucht ghy vry zijn, en 't leven behouwen,
Gheeft ghy aelmissen van uven broor ende vvijn.

den Barmhertighen.

Helaes noch langher meerder beveecht met d' Armen divijn,
Alsick

Als ick te recht bemerck, vvat het vverck der caritaten
al heeft ghevvrocht, en oock vvercken mach in mijn,
Hoe can ick inder noot, haer als dan verlaten.

Broederlicke liefde.

Hebt doch ghedult, leert Syrach dijn der baten,
Met u even naesten, laetse niet ledich scheyden
Als sy in druck nooden zijn, ghedronghen boven maten,
VVilt' dan aennemen, en in dijn huys gaen leyden,
Soo sal u licht claer schijnen sonder verbeyden
in die duysternis, als den dagheraet claer blincken,
Dus vvilt tot die ellendighen u bereyden,
Om hun te versadighen, in droefheyt oock ghedincken.

den Barmhertighen.

Ick vvil op die Armen alijt gaen mincken,
En thoonen barmherticheyt, als God selfs heeft ghedaen,
Die ons verlost heeft van 'svyants listich crincken,
En ons die Armen bevolen met soet vermaen,
Die alijt by ons zijn, hoe soud ick dan teghen staen
des Scheppers groot ghebodt, bevolen soo dierbaerlick,
Daerom vvil ick der bedroefden hen nemen aen,
Die nu desolaet leven in pijnen swaerlick.

Goede informacy.

Helpt die oud ellendighen, vveest voor haer spaerlick,
Die soo seer verlanghen, en noch cleynen troost vercreghen,
Ghy die nu barmhertich zijt, aensiet doch nu claerlick
mer een ootmoedich hert, op d' Armen mer bevveghen,
Om haer bystant te doen, vveest doch al gheneghen,
Laet u herten niet verdrieten hen truylich claghen,
VVest langmoedich, spoedich, met die herten versleghen,
Om haren swaren last eenich sins te helpen draghen.

Broederlicke liefde.

O ghy kinderen des verstants, vveest doch nu ten daghen
lieflich en barmhertich tot den Armen bevonden,
Die nu in doots nooden zijn, deur veerlenderley plaghen,
VVilt doch hen ghebrek nu dadichlick deurgonden,
Ghedenckt hoe dat de aelmissen uytvvisschen de sonden.

Pause. Den

Syr. 29. 11

Esa. 58. 7.

10.

Matt. 3. 14

Luc. 6. 36.

Joan. 12. 6

7.

Den gierighen Vrecken comt voort ende spreekt.

O leven vol vrellusten, met vveelde verheucht,
Noyten is gevonden in my gheen onghenucht,
Mijn ziele is vol van alderley overvloet,
Ter vverelt schepick inden vleyfch soo groote vreucht,
Om dat my niet ontbreekt eenich tijtlick goet,
Ick vveet het te vercrijghen, vvant op vvoecker moet
elck my opbrengghen, soo veel als ick begeer,
Al vvaert dat ick yemanden beledichde onsoet,
Streckt al tot simonie, ende vvoecker vveer
seer fraudulentelicken, soo neem ick mijn keer
tot die myaenroeren, om handel meed te drijven,
Ick laet sorghen die in plaghen moeten leven seer,
Al soud' daergaen in truyren veel mannen en vvijven,
Ick sal by mijn rijckdom vvel in vveelde blijven,
Iae mijnen schat sal my inder noot bevaren,
Niet vvil ick den Armen daer van gherieven,
Diet niet en hebben, laten die vry sparen,
Ick sal tot mijnder tafel vvel soo veel vergaren,
Dat my niet sal ontbreecken, soo lang als ick mach leven,
Al soud ick daerom mijn zielen consciency besvaren,
Ick en sal den Armen daer niet af gheven,
Elck mach selfs voor hem sorghen hier beneven,
VVant mijn vleys begeert in overvloet te zijn,
Soud ick dan nu yet deelen, die armoedich lvveven,
Neen ick laetse troosteloos, vwie leest in droeven schijn,
Al quamen al die Armen nu dadich tot mijn,
En begeerde van my een magher prooven,
Ick en sal hen niet gheven, al leefden sy in pijn,
VVant mijn ooren zijn ghestopt voor haer als den doover,
En sy vverden van my verstooten en verschooven,
Niet als voor mijn familie geef ick ten lesten,
VVaer zydy mijn dienaer, niet als den groonen,
Comt naerftich en dient my in't Oost ende vvesten.

Der Godloosen dienaer.

VVat beliest u Monsieur vvat mach u reften,

*Den Gods
loosen die
naer comt
hoort.*

Secht

Secht vvat ick sal doen naer uver begeeren.

Den gierighen vrecken.

Pereyt die tafel delicat elick, ick moet my mesten,

VWant mijn vleysch ghelust om te domineren.

Der Godloosen dienaer.

'tIs al behandicht mijn Heer tot uver eeren,

Dus gaet inde zale, eer, dringt, vwort niet sat,

Ick sal u van als ghenouch vvel accommoderen,

VWant veel is tot u tafel, om te bereyden rat.

Den gierighen vrecken.

Laet ons dan passeren, vwant ick vverd moed en mat,

Om hier langher te slaen tot mijnder ontbaten.

Der godloosen dienaer.

Alst u gelieft ben ick gerced verslaet vvel dat,

Gaet ghy voor henen, sonder my te haten,

VWant vvy beyde vette soppen niet gaern verlaten.

Pause.

Die oude armen tsamen uys.

Armoedich leven.

Noch seer cleynen troost.

Desolaten Armen.

Tot om ons verlichten.

Armoedich van leven.

In't VWest ende Oost.

Desolaten Armen.

Noch seer cleynen troost.

Armoedich leven.

Dit my doch seer noost.

Desolaten armen.

O vvy arme vruchten.

Armoedich leven.

Noch seer cleynen troost.

Desolaten armen.

Tot om ons verlichten,

VWaghen vvy aenrichten,, dat veel naer kun plichten,

O o o

Hen niet

hen niet schuldich kent, vaer gaen vyf henen,
Datmen huys noch plaats voor ons gaeft lichten,
Nae wie zijn onsghefichten, op wie fullen vyf lenen?

Armoedich leven.

Vat vvy al claghen, kermen ende steenen,
Seer cleynt troost is ons noch naeckende,
Hierom desolatelyck moghen vvy vvel vreenen,
Dat den gierighen vrecken niet nae ons is haeckende.

Desolaten armers.

O Heer vvat gaen vvy hier peer, als nu maecker de,
dat vvy hier neven moeten leven versmadelick
vanden gierighen, daer vvy niet af zijn smaeckende
eenich prooven, O God van boven, vveest ons ghenadelick.

Armoedich leven.

211. 12. 15. O ghy gierighe, vveest als nu ons ontladelick,
 Laet doch u hert bevegghen, ghy herinckeighe te samen,
 Om ons Armen liefdich te troosten met daden dadelick,
 Ontfluyt doch milde handen voor ons naer 't betamen.

Desolaten armer.

Aleer vvy heel vergaen, vvy Armen onbequamen,
Om vvinnen ofte vvercken, vvy moghen spoeden niet,
Daerom ons bystant doet, vertroost ons sonder blamen,
Ghedenckt aen het loon, dat u God sal geven siet,
Als zijnder Heerlickheyt u sal helpen uyt verdriet,
End' door u doen heylich ma' en reyn ende jent,
Daerom doch o menschen ons bystant doet en biet,
Helpt ons ghy diet u vermoghen pertinent.

Armoedich leven.

252
11/17
10/18

O Heer ghy die alle heiten hier neder kent,
Ende opten bedruckten vvel liet sonder falen.

Brøderlike liefde.

18. 10. 1691
19. 10. 1691
20. 10. 1691
21. 10. 1691
22. 10. 1691
23. 10. 1691
24. 10. 1691
25. 10. 1691
26. 10. 1691
27. 10. 1691
28. 10. 1691
29. 10. 1691
30. 10. 1691
31. 10. 1691
1. 11. 1691
2. 11. 1691
3. 11. 1691
4. 11. 1691
5. 11. 1691
6. 11. 1691
7. 11. 1691
8. 11. 1691
9. 11. 1691
10. 11. 1691
11. 11. 1691
12. 11. 1691
13. 11. 1691
14. 11. 1691
15. 11. 1691
16. 11. 1691
17. 11. 1691
18. 11. 1691
19. 11. 1691
20. 11. 1691
21. 11. 1691
22. 11. 1691
23. 11. 1691
24. 11. 1691
25. 11. 1691
26. 11. 1691
27. 11. 1691
28. 11. 1691
29. 11. 1691
30. 11. 1691
1. 12. 1691
2. 12. 1691
3. 12. 1691
4. 12. 1691
5. 12. 1691
6. 12. 1691
7. 12. 1691
8. 12. 1691
9. 12. 1691
10. 12. 1691
11. 12. 1691
12. 12. 1691
13. 12. 1691
14. 12. 1691
15. 12. 1691
16. 12. 1691
17. 12. 1691
18. 12. 1691
19. 12. 1691
20. 12. 1691
21. 12. 1691
22. 12. 1691
23. 12. 1691
24. 12. 1691
25. 12. 1691
26. 12. 1691
27. 12. 1691
28. 12. 1691
29. 12. 1691
30. 12. 1691
1. 1. 1692
2. 1. 1692
3. 1. 1692
4. 1. 1692
5. 1. 1692
6. 1. 1692
7. 1. 1692
8. 1. 1692
9. 1. 1692
10. 1. 1692
11. 1. 1692
12. 1. 1692
13. 1. 1692
14. 1. 1692
15. 1. 1692
16. 1. 1692
17. 1. 1692
18. 1. 1692
19. 1. 1692
20. 1. 1692
21. 1. 1692
22. 1. 1692
23. 1. 1692
24. 1. 1692
25. 1. 1692
26. 1. 1692
27. 1. 1692
28. 1. 1692
29. 1. 1692
30. 1. 1692
1. 2. 1692
2. 2. 1692
3. 2. 1692
4. 2. 1692
5. 2. 1692
6. 2. 1692
7. 2. 1692
8. 2. 1692
9. 2. 1692
10. 2. 1692
11. 2. 1692
12. 2. 1692
13. 2. 1692
14. 2. 1692
15. 2. 1692
16. 2. 1692
17. 2. 1692
18. 2. 1692
19. 2. 1692
20. 2. 1692
21. 2. 1692
22. 2. 1692
23. 2. 1692
24. 2. 1692
25. 2. 1692
26. 2. 1692
27. 2. 1692
28. 2. 1692
29. 2. 1692
30. 2. 1692
1. 3. 1692
2. 3. 1692
3. 3. 1692
4. 3. 1692
5. 3. 1692
6. 3. 1692
7. 3. 1692
8. 3. 1692
9. 3. 1692
10. 3. 1692
11. 3. 1692
12. 3. 1692
13. 3. 1692
14. 3. 1692
15. 3. 1692
16. 3. 1692
17. 3. 1692
18. 3. 1692
19. 3. 1692
20. 3. 1692
21. 3. 1692
22. 3. 1692
23. 3. 1692
24. 3. 1692
25. 3. 1692
26. 3. 1692
27. 3. 1692
28. 3. 1692
29. 3. 1692
30. 3. 1692
1. 4. 1692
2. 4. 1692
3. 4. 1692
4. 4. 1692
5. 4. 1692
6. 4. 1692
7. 4. 1692
8. 4. 1692
9. 4. 1692
10. 4. 1692
11. 4. 1692
12. 4. 1692
13. 4. 1692
14. 4. 1692
15. 4. 1692
16. 4. 1692
17. 4. 1692
18. 4. 1692
19. 4. 1692
20. 4. 1692
21. 4. 1692
22. 4. 1692
23. 4. 1692
24. 4. 1692
25. 4. 1692
26. 4. 1692
27. 4. 1692
28. 4. 1692
29. 4. 1692
30. 4. 1692
1. 5. 1692
2. 5. 1692
3. 5. 1692
4. 5. 1692
5. 5. 1692
6. 5. 1692
7. 5. 1692
8. 5. 1692
9. 5. 1692
10. 5. 1692
11. 5. 1692
12. 5. 1692
13. 5. 1692
14. 5. 1692
15. 5. 1692
16. 5. 1692
17. 5. 1692
18. 5. 1692
19. 5. 1692
20. 5. 1692
21. 5. 1692
22. 5. 1692
23. 5. 1692
24. 5. 1692
25. 5. 1692
26. 5. 1692
27. 5. 1692
28. 5. 1692
29. 5. 1692
30. 5. 1692
1. 6. 1692
2. 6. 1692
3. 6. 1692
4. 6. 1692
5. 6. 1692
6. 6. 1692
7. 6. 1692
8. 6. 1692
9. 6. 1692
10. 6. 1692
11. 6. 1692
12. 6. 1692
13. 6. 1692
14. 6. 1692
15. 6. 1692
16. 6. 1692
17. 6. 1692
18. 6. 1692
19. 6. 1692
20. 6. 1692
21. 6. 1692
22. 6. 1692
23. 6. 1692
24. 6. 1692
25. 6. 1692
26. 6. 1692
27. 6. 1692
28. 6. 1692
29. 6. 1692
30. 6. 1692
1. 7. 1692
2. 7. 1692
3. 7. 1692
4. 7. 1692
5. 7. 1692
6. 7. 1692
7. 7. 1692
8. 7. 1692
9. 7. 1692
10. 7. 1692
11. 7. 1692
12. 7. 1692
13. 7. 1692
14. 7. 1692
15. 7. 1692
16. 7. 1692
17. 7. 1692
18. 7. 1692
19. 7. 1692
20. 7. 1692
21. 7. 1692
22. 7. 1692
23. 7. 1692
24. 7. 1692
25. 7. 1692
26. 7. 1692
27. 7. 1692
28. 7. 1692
29. 7. 1692
30. 7. 1692
1. 8. 1692
2. 8. 1692
3. 8. 1692
4. 8. 1692
5. 8. 1692
6. 8. 1692
7. 8. 1692
8. 8. 1692
9. 8. 1692
10. 8. 1692
11. 8. 1692
12. 8. 1692
13. 8. 1692
14. 8. 1692
15. 8. 1692
16. 8. 1692
17. 8. 1692
18. 8. 1692
19. 8. 1692
20. 8. 1692
21. 8. 1692
22. 8. 1692
23. 8. 1692
24. 8. 1692
25. 8. 1692
26. 8. 1692
27. 8. 1692
28. 8. 1692
29. 8. 1692
30. 8. 1692
1. 9. 1692
2. 9. 1692
3. 9

des Barmherzighen.

O liefde

O liefde door u sal ick die Armen troosten te degghen,
VVant in't binnenste mijner heiten schiet barmherticheyt,
Soo dat ick met d' Armen heb soo groot beuegghen,
Comt hier tot my vvaerts, ghy vvert in mijn huys gheleyt,
VVant vy zijn in Christo een lichaem soo Paulus verbreyt,
Comt mijn mede-leden als vrunden delicaet,
Ick sal u spijsen, laven, cleeden met bescheyt,
Comt sit hier neder, en rust metter daet,
O Broederlicke liefde doch heestich gaet,
Haelt spijs en dranck voor dees mijn leden sijn,
Die ick beëminne alijt vroeck ende laet,
Door den volcomen bant der liefde die doet beuegghen mijn.

Broederlicke liefde.

Ick gae henen in een vrolicken schijn,
Om dat ghy dees armen troost vuilt disponeren:

aen Barmhertighen.

Ick sal hen vertroosten tot elcker stont divijn,
Herberghen, spijsen, laven, in haer cranckheyt visiteren,
Broederlicke liefde bevijsen Gode ter eeren,
Aen u mijn ledekens vrundich en lojlich.

Broederlicke liefde.

Siet eet ende drinckt t' u vver versaden sonder deren,
VVant die u vertroost, vviens ziele vvert salich.

aen Barmhertighen.

O liefde die in my soo zij deurstalich,
Dat ick barmherticheyt sal aen dees mijn leden doen,
Die God ons ghelaten heeft, en vercoren principalich,
Dus zijt ghetroot, eet, drinckt avont ende noen.

Broederlicke liefae.

Varmoedich leven vvert aenghenomen coen
vanden Barmhertighen, dus vviurden Heere loven,
Prijs ende danckt hem alhier in dit sayoen,
Dat hy een liefdich hert inden mensch sent van boven.

Desolaten Armen.

O ghy Barmhertighen, u ghenaeckt geenich bedroven,
Dat ghy onser aenneemt, en brengt uyt alle saechteyt,

O o o ij

Ghy

Jaco. 2. 16.
Rom. 12. 5.

Hier blyft
den Barm-
hertighen
d' armen in
zijn huys-
ken.

Colos. 3. 14.
Hier lange
Broeder-
like liefde
den Barm-
hertighen
spys en
dranc voer
den Armen

Heb. 13. 2. 3
1. Pet. 1. 22.
Eph. 4. 4.

Ezr. 18. 1. 9

Joan. 12. 8.
Jaco. 2. 5.

Hier dienen
de Broeder-
like liefde
ende den
Barmher-
tighen den
Armen.

Ghy sult eeuwich blijven, en niet zijn verschoven,
V licht sal opgaen in duyfternis, als de claeicheyt.

Armoedich leven.

Vwie onser lenet, sullen kinderen inder vvaerheyt
des Alderhoochsten zijn, soo Lucas gaet beschrijven,
Ghedenckt aen dat loon, die God de sulck toe eenpaer seyt,
Dat het inder eeuwicheyt niet sal vergeten blijven.

Den Barmhertighen.

Doch hier door ick beminne u noch meer in't bedrijven,
En gheve u dese nacht-rocken te trecken aen,
Die teghens de coude u sullen vvermen aen dijn lijven,
V Vant lijt u lit, soo lijt het mijne, vvilft dit verstaen,

Desolaten armen.

V vullen vvy alijt segghen danck, en zijn onderdaen,
Die ons doet cleeden, voeden, laven en spijsen.

Armoedich leven.

God de Heer vvil u bevaren, en in zijn rijck ontsaen,
Die ons dees liefdighe troost dusgaet bewijfen,
God salt u loonen, dat ghy ons oude grijsen,
Dus inder noot,, bystant groot,, doet nae ons begeren.

den Barmhertighen.

Altijt blijfick bereyt, t'aennemen uver verferen,
V Vant in my is die liefde tot dy ghevlooden.

Desolaten armen.

V Vy verhoopen te gaen, en tot een ander keeren,
Die ons t'zijnder tafel meed vvel can nooden.

Armoedich leven.

Die ons ghetroost heeft, dancken vvy niet als den snooden,
V Vant inder eeuwicheyt sal u God ghedencken,
Voor die ons zijn gaven soo mildich gaet schencken.

Den Barmhertigen met broederlike liefde bijven binnen.

en sluyten toe.

Goede informacy.

Soo mijn dunckt hebt ghy al grooten troost ontfanghen,
Dus vvel getraecte hier in ick heb behaghen.

Desolaten armen.

Den barm-

Den Barmhertighen deed ons zijn gaven soo liefdich langhen,
En blijft noch bereyt om forch voor ons te draghen.

Goede informacy.

Ick vreet een gierighen rijcken, compt laet ons ghevraghen
om hem sich aen te spreken, of hy vvat vvil gheven
tot dijs levens onderhouding, vry staet ons te vraghen,
Of hy van zijn overschot u vvat vvil doen hier neven.

Armoedich leven.

Och dat vvaer goet, mochten vvy krijgen in ons oude leven,
Om gheen ellendich ghebreck meer op aerden te derven,
Dat den Gierigen vrecken meed mocht beveecht zijn even
als den Barmhertighen, vvy sonden een vreucht beerven.

Goede informacy.

Laet ons tot hem treden om niet langher te sverven,
Hier moet hy vvoonen, soo ick heb behouven recht,
Hola hou vvaer sijdy?

Der Godloosen dienaer.

Vvat is u gelieven, vvat vvil ghy vervverven,
Dat ghy hier compt cloppen een oudich slecht.

Goede informacy.

Syt ghy den meester?

Der Godloosen dienaer.

Neen ick ben syn knecht,
Ofte syn dienaer, soo ghyt liefs vvil hooren.

Goede informacy.

Is u meester by huys.

Der Godloosen dienaer.

Iae hy sit over mael, dus vvil hem niet stooren,
Om te versadigen syn natuyr, sonder schromen.

Goede informacy.

Sit hy over mael soe syn vvy vvel te pas ghecome,
Soo doet hier open, ick moet hem noodich sprecken,
Syt gegroet monsieur, vvant ick als den yromen
hier tvvee oud armen tot u breng met veel ghebrecken,
Die om bystant roepen alst is gebleecken,
Dus vvil honorabellick, dees u caritaten bijen,

Hier sloep
hy aen tot
de gierigen/
der Gods
loosen die
naer come
voort.

Hier wert
open gedaen
daer den
gierigen sit
te tafel/
Ende d'ar-
men staen
mette mits
in de hant
beneven hy

tot onderitanc van hen machteloos leven ghestreecken,
In al armoed' die nu troost behoeven soo gay meucht sien.

Den gierighen vrecken.

VVilt met die Armen alhier van my vlien,
Ick vil haer niet geven, noch staen in staden,
VVant gheen troost sal van my tot haer gheschien,
Ick moet het mijn behouven tot mijn siels verladen.

Goede informacy.

Neen vrunt wilt u al anders laten raden,
Gnedenckt vvat den Propheet Ezechiël met reden,
Ezech. 18. 7 ons leert, datmen den noodruffighen sal ontsaden,
Den hongerighen broot deelen, den naeckten cleden,
Eccle. 5. 9. Gods gheboden houden, die crijcht het leven vol vreden:
Maer vrie rijkdom lief heeft, en sal daer schier
Eph. 4. 4 gheen nutticheyt af hebben, dus denckt aen u leden,
Dat ghy een lichaem, een geest zijt voor den Vader fier.

Den gierighen vrecken.

Esaï. 35. 4. God die der Armen sterckte is in elcker quantier,
En in droefnis een roevlucht, soomen Esaï leest,
Bidt die om troost en bystant met manier,
Die mach u helpen, dus gaet van my onbedeest.

Goede informacy.

O vrient 'tis vvonder, dat ghy u niet en vreesst,
Lut. 6. 36. Dat den Armen van u niet mach zijn deelachtich,
Mat. 2. 13. Die u soo dier bevolen zijn, daerom barmhertich vveest,
Job 14. 21 Of daer sal een onbarmhertich Oordeel gaen crachtich
Ezech. 22. 12 over dijne sonden, soo ghy d' Armen sijt verachtich,
En ghy vreckegiericheyt reghens u naesten drijft,
Apoc. 7. 35. Daerom doet bystant dees Ouden, God salt zijn ghedachtich,
Ghy vvert rijckelick ghezeghent, soo ons Syrach beschrijft.

De solaten arme.

Ons doch een vveynich van u overichot ghelijst,
Dat bidden vvy uyt minnen, vvy arme personen.

Armoedich leven.

Siet aen onser leven, hoe arm en moedich het blijft,
En moeten ons noodrufft ghenieien van goede pathroonen.

Dus

Dus vvilt onser ontfermen.

Dengierigen vrecken.

God vvil u helpen t'uvver verschoonen,
Ick en geef u nier.

Goede informacy.

O dus troosteloos te hoonen,
En u even naesten gheen liefst vvilt bethoonen,
En soeckt niet dan giericheyt tot infernale sonden,
V Vaer van Petrus schijft, dat God de sulck sal beloonen
met d'euwich verdoemenis in d'helsche gronden,
Van over langhen tijt niet vertoest ten geenen stonden,
En dat haer verderffenis oock niet slaperich is,
Daerom huylt ende vveent gaet Iacobus verconden,
Over dijn ellendicheyt, vvant ghy hebt u troost ghevvis,
Om dat ghy d' Armen versmaet, die God heeft vercoren fris,
En laetse troosteloos by u en sit in overvloet,
Hoe cont ghy ontvlieden d'euwich verderffenis?
Dat ghy dees Armen u mede-leden gheen bystant doet,
Devvijl ghy tvermeucht,

Jaco. 2. 2.

2. Pet. 2. 3.

Jac. 5. 1. 2.
4. 3.

Luc. 6. 24.

Jac. 2. 5. 6.

Dengierigen.

Ick secht u niet spoet,
Dat ghy van my vvilt haestich scheyden.
Ick sal hen niet ontladen noch yet gheven soet,
Ick vvilt liever op vvoecker uyt stellen sonder beyden.

Goede informacy.

Merckt aen Daniel vvat hy teghen den Coninck seyden,
Dat hy hem los maken soud van zijn sonden rebel,
door vveldact aenden Armen, maer niet hy bereyden,
Daerom vverde hy ghestraft met haesten snel,
Dat hy vande lieden vverde verstooren seer fel,
Most seven jaer by de dieren en ossen eten,
Dus meticht ghy exempel nemen aen sulcx straffe fel,
Dat God den Godloosen heeft noyt te plagen vergeten.

Dan. 4. 24.
28. 29.

Rebucad
nazar moes
by de die-
ren ter bes-
de leben.

Desolaten armen.

Ghedenckt ghy hier zijt in veelde gheseten,
Ende siet dat u Broeder veelderley ghebrecx lijst.

Armoë.

Armoedich leven.

Spja. 7. 37. Laet die vvenend' niet sonder troost: maer vilt vreten,
dat ghy hoort te truyren, niet ons truyrigen int crijt,
Dus neemt onser aen.

Den gierigen.

Neen tot gener tijt,
Dus haest u met vlijt, te scheidē van mijn

Goede informacy.

Ex. 16. 49 Gedenckt aen die Sodomyten die aller volheyt sijn,
Hadden in goede vrede, maer d'armen holpen sy niet,

Om. 19. 24 So dat's God liet vergaen daer een swaer gepijn,
Met swavel ende vier vanden hemel fier,
Ist aldien ghy meed d'armen verdrukt met verdriet,

Amos 5. 11. Soo en sult ghy inden huylē niet vvoonen die aldaer
van ghehouwen stenen gebouwt sijn verstaet dit yet,
Maer dat u meed' over comen sal veel priekelen swaer.

Den gierigen vrecken.

Staet ghy hier noch langer, om te quellen my in't openbaer,
Icken sal u voorvaer niet geven een haer,
VVaerom meucht ghy my dus infesteren,

Als t' mijnder onceren,

Ick die inder vrechden solaes ben gheseten clac,

Soo menich jaer, heb ick voor der armen kaer,

Gheen vveynich eenpaer, vwillen ontbeeren,

Noch i lumineren,

Daerom wilt van my nu dadelick keeren,

Laet my domineren, nae mynder beggeeren,

Ghy sult my niet impelleren, noch myn hert bevvegen,

Dus haest u van hier.

Goede informacy.

Luc. 6 24. VVee u ghy gierige rijcken leert Christus veel te degen,
25. Ghy die verlaer sijn, vwant ghy hongeren sult,

Spj. 21. 5. 8 VVee u ghy die slacht, ghy sult truyren verslegen,
Om dat ghy soeckt dat vergancklick is en blijft onverdult,
En vvaect nae rijckdom, d'vvelck lichaem verleert vervult,
Hoe sout ghy gierigen door u vreckheyt onstacllick blijven,

Soo ghy teghens den Armen vilt soecken onschult,
Dat ghy voor hen niet hebt, maer meuchtse vvel gherieven,
Doets evenvvel troosteloos van u verdrijven,
door u Vrecke giericheyt niet smadich prachten,
Hoe sult ghy die hel ontvlien, soomen leest door 'tbeschrijven
van veel Propheten, dat u naeckt 'teu vlich versmachten.

Den gierigen vrecken.

Haest u van hier of ick coom tot dy onschachten,
VVant u ver blamacy mach ick niet langher verdragen,
Ghy derft niet dees vwege bonden hier niet staen vvachten,
Ick en sal haer doch niet gheven ten ghenen daghen.

Goede informacy.

Tfy u Vrecke gierighen, u naeckt veel plaghen,
Hoe swaerlick sult ghy in't rijke Gods gaen,
Hier van Christus by Lucas doet ghevaghen,
Dat die Vrecke rijcken sullen swaer oordel ontfacen,
Om in't Hemelrijk te comen, voor die niet bystaen
die Armen, maer verlaten hen op rijckdom alleen.
Hier door Iacobus verhaelt van hun ellendicheyt plaen,
Dat hen rijckdom verrot, de cleeders de motten ghemeen,
En 'tgout, silver verroest, dat teghen hen nae reen
ghetuychenisse vvesen sal, al tot blamacy,
Ende als vier het vleesch is verterende heen,
Haren schat des thoorns voor God telcker spacy.

Luc. 18. 24.
Matt. 19. 24

Jac. 5. 1. 2. 3

Rom. 2. 5

Den gierighen.

Ick hebbe ghenoech van u ver reprobacy,
Dus packt u van hier sonder langer te dralen,

Desolaten Armen.

O Heer daer is by den gierigen doch gheen gracy,
Om yet te troosten ons leven vol qualen.

Armoedich leven.

Ons onderhout is noch vveynich, vvaer sullen vvy't halen,
Om in ons oude daghen vvar rust te vinden,
Nu den Rijcken vrecken gheen barmherticheyt doet dalen,
aen ons, maer troosteloos veracht, als den ontsinden.

Goede informacy.

Hier geset
wat beoep
handen
vragen

VVy moghen vvederom gien aenden beminden
barmhertighen die seer affabel is en convenient,
En sien of hy zijn bnydel of talsche vvil ontbinden,
Dat hy u onderstant doe tot dijn le en present,
En laten desen dwaes in vreden, want haelt ontrent
sal zijn ziel hier gheeycht vverden, dan mach hy aenschouwen
VViens dat het sal zijn, dat hy impertinent
bereyt had, dat hy in overvloet meend te behouven.

Desolaten armen.

Dus moghen vvy al gaend' ons hoeft vvel clouven,
Overmits vvy vanden gierigen niet moghen derven.

Armoedich leven.

'tSal hem in't leste noch vvel seer berouven,
Dat hy ons troosteloos liet, als hy moet sterven.

Goede Informacy.

De Barm-
hertighen
comt voort

VVaer zijt ghy Barmhertighen, groot is u erven,
Aenhoort wat vvedervaren is dees beyd' ermen,
Hoe dat sy vanden Vrecken gierighen niet connen veruyven
cenich hulp of troost, maer met ydel dermen
van hem veracht, verstootten, sonder ontfermen,
Hoe vvel hy gheseten is in volheyt overvloedich,
Even vvel by hem en is gheen erbermen,
Dus comen sy vveder tot u en bidden oormoedich,
Oft ghy hen noch wat tot onderstant vuilt gheven goedich,
Dat in hun oude leven mocht vverden verteert,
Om nae de nootdrust onderhouden in eeren vroedich,
Dus o ghy Barmhertighen met bystant dees revereert.

den Barmhertighen.

Hier geeft
den Barm-
hertighen
d'arme een
stuck gelis.

1. Pet. 4. 9.
10.
Rom. 12. 10
13. 10. 22. 2
13. 13. 3.

Coomt mijn leden, de liefde nu vaerts keert,
Siet daer, dijs tot onderhouding' van u te samen,
VVant uyver ellendicheyt my barmhertich deert,
Dat ick u altijt troost sal bevijzen naer tberamen,
Nae dat ick gave ontfanghen heb in goeder samen,
Sal ick Broederlike liefde aen u mijn leden doen,
VVy moeten den in alcander henen zijn als den bequamen,
Ick sal u cleeden, voeden, herbergen avont en noen.

Armoed-

De Heere wil u de veld daer beloonen in dit saysoen,
 Dat ghy becleet zijt, als zijn Heylighen vercooren,
 met d'her grondelick barmherticheyt i' onser behoer,
 Ende met vrundich oormoedicheyt naer 't behooren.

Desolaten Armen.

O ghy die sulck een vreucht vervvacht, dat noyt met ooren
 en is ghehoort, noch ghesien, met geenich ooghen,
 Behalven dijn God, die op hem vvachten alvooren,
 Dat ghy uyt barmherticheyt dees liefst ons doet betooghen.

Goede informacy.

Als een kint des Alderhoochsten sal u God verhooghen,
 Om dat ghy den Armen leent tot allen tijden,
 door onghelveynsd' Broederlicke liefst onbedrooghen,
 Dat ghy vierichlick uyt een reyn hert doet verblyden
 dees u leden, die ghy troost bevvijsst aen allen zijden,
 En hebt als u selven lief, soo ghy doet blijcken,
 Daerom sult ghy gheseghent sijn sonder vermijden,
 Ende sult het leven vinden by den Vader der rijcken,

den Barmhertighen.

Vie goeden heeft, leert ons Syrach al ghelijcken,
 Die sal sijn naesten lenen, en doen een vreck groot
 der barmherticheyt in alle vvijken,
 Daerom hebben ghedult, leert hy minioor,
 Met dijn even naesten, en helpt hen inder noot,
 Verliest u gelt geern, om u broeders vil cleyn,
 Samelt u een schat nae den ghebode bloor,
 des Alderhoochsten, dijs immers ons leering ghemeyn,
 Soud ick dan gheen bystant doen dees mijn naesten reyn?
 Och jac ick heb soo groot medelijden met haer,
 Dat mijne goeden, die vanden Heere zijn alleyn,
 Soo vvel voor hen is, als vvoor mijn selfs voorvvaer,

Goede informacy.

Ghedencktraenden Vrecken viltsen, den gierighen swaer,
 Dat zijn tijt haest om comen sal, sonder lang vertoren,
 Als hy in 't alderminst niet sal naedencken daer,

Col. 3. 12
 Eph. 4. 32

Esa. 64. 6
 1. Cor. 2. 9

Luc. 6. 35
 1. Pet. 1. 28
 Eph. 4. 3. 4

Matt. 23.
 38.
 1. Job. 12. 9
 Job. 21. 29

Spr. 29. 14
 Deut. 15. 7

Joan. 3. 14

Spr. 29. 24

Luc. 3. 11

Heb. 13. 8

Apt. 31. 25

Ecl. 5. 33. 35

Job. 11. 28 Soo sal God deur zijn giericheyt hem straffen van boven,
Met d'alder schrickelicste doot, van hem eeuwich verschoven.
Jer. 2. 13. Daer hy hem op verlaet, sal hy in onder gaen,
En een barmhertich Oordeel vervvacht hy met bedroven,
Om dat hy gheen barmherticheyt zijn leden heeft ghedaen.

Den Barmhertighen.

Comt ghy die ick beminne, ick vvil u bystaen,
En altijt troost bevvijfen in uver ellenden.

Armoedich leven.

Den Heer vvil u beloonen, en in zijn rijk ontsaen,
Om dat ghy inder noot ons altijt vvilt bystaen.

Desolaten armen.

Den Barmhertighen moet altijt leven onbelaen,
Die onser liefdich aenghenomen heeft in deser benden.

Den barmhertighen.

Comt ghy die ick beminne, ick sal u bystaen,
En altijt troost bevvijfen in uver ellenden,
Door liefde die God in my gaet senden.

Hier comt
de doot haer
felic voozt
totten Ghe-
rigen vrees-
sen. Hier
de serpent
baleht ende
doet de ghe-
rigen vrees-
sen. Hier
doot heel
pauze aen

*Hier gaen de Armen, Goede informacy met den
Barmhertighen binnen.*

*Den Gierigen vrecken sit ter tafel, ende siet de Doot
comen ende spreeckt.*

Job. 21. 17 **O** noyt soo verschrickt, ay my ick vverd soo bangen,
Ick sie de doot, die comt hier om mijn leven,
VVaer sal ick nu blijven, vvie sal my ontfanghen?
O vvellust, o vveelde, vvaer zijt ghy ghebleven,
Dien ick gheobserveert heb in mijn tijt verheven,
Helaes moet ick nu van al mijn goederen scheyden,
Mijn gout, mijn silver en vvoud d' Armen niet gheven,
O doot seer groot, vvilt noch vvat verbeyden,
Ick heb my noyt tot dy gaen bereyden,
Comt ghy my dies verrallchen, och hoe bang vvert mijn,
Vleesch dat in overvloet my heeft gaen verleyden,
Dat mijn ziel heel bloot is in crancken schijn,
O vvereltlick vvellust, vvaer is nu de vveelde sijn,

die in my was, doen ick d' Armen ging versmaden,
O door ghy comt t' onpas, met swaere pijn,
Dat mijn geest uyt den vleysch scheyt nu ten quaden,
O Heer vvilt over my uytstorten dijn ghenaden.

Hier hout
den glerigē
deni duet.

Pause.

*Bewijs der Schrifstuyren met Broederlicke liefde
comen voort.*

Broederlicke liefde spreekt.

A enhoortende bemerckt ghy beminde op aerden,
VVat loon den Barmhertighen vervvacht,
Die d' Armen liefdich ghetroot heeft in vvaerden,
En oock de straffe sel, die hen troosteloos heeft veracht,
Dit is mijn lief om hooren van desen vvijls bedacht,
Die met bevvijs-reden uyt der Schrifstuyren vvijlt,
VVel sal gheven te verstaen, die hier naer tracht,
Hoe God elck sal beloonen op zijn bequamen tijt.

Bewijs der Schrifstuyren.

Hier van Salomon schrijft, dus vveest verblijt,
Soo vvie der barmherticheyt en goedicheyt nae jaecht,
Die vint het leven der barmherticheyt, dit seker zijt,
En vvie zijn ooren toestoppet als d' Armen elaecht,
Die sal oock roepen niet vvelden verhoort onversaecht,
Dus vvil God elck nae zijn doen beloonen.

Pro. 11. 11

Math. 5. 7

Pro. 21. 13

Broederlicke liefde.

Dat is noch 'rbest, en swaerste niet dat my behaecht,
God vvil het in't oordel al anders bethoonen.

Bewijs der Schrifstuyren.

Davidt schrijft, dat God die barmhertighe sal verschoonen,
Dat sy eeuwlichlick sullen blijven met eeren,
Hen hoorne sal verhoocht vvelden sonder hoonen,
En haer licht sal sal inder duyternis opgaen sonder deeren,
Daer teghen de godloose vervloecht God met verferen,
En vvelden uytgheroet tot haerder schanden.

1^a sal. 112.

psal. 97. 11

psal. 37. 23

Broederlicke liefde.

Dit is noch 'trechte loon niet vanden Heer der Heeren,

P p p iij

Ghy

Ghy moet het al anders uytlegghen met verstande.

Bewijs der Schriftuyren.

- Luc. 21. 27** Soo sal ick 'trechte loon openbaren als den valianten,
Mat. 24. 30 Ghedenckt als den Sone des Menschen comen sal
en 15. 27 in zijner heerlickheyt, ghelijck den triomphanden,
Act. 17. 13. Met zijn heylighe Enghelen veel in't ghetal,
En sullen voor hem vergaderen de volcken al,
En false vanden ander scheyden, ghelijck een herder doet,
De schapen uyt de bocken groot ende smal,
1. Thess. 4. 16 Ende sal de schapen 't zijnder rechter hant setten soet,
Mat. 10. 40 Ende de bocken te zijnder sincker hant onvroet,
Mat. 25. 34 Dan sal den Coninck segghen tot hen daer neven,
Dieter rechter hant zijn, comt nu in ootmoet,
Esa. 58. 7 Ghy gheseghende mijns Vaders, zijt nu verheven,
Exod. 18. 7 Besit dat Coninckrijk, dat u bereyt is even
Van aenbegin der werelt, soo Schrifuyr bevijst,
VVant ick ben hongerich gheveest, en ghy gingt streven,
Ende hebt uyt barmherticheyt my ghespijst,
Job. 13. 2. Ick ben dorstich gheveest, my ghelaest, daerom men u prijst,
Ende een vreemdelinck, ghy herberchde mijn,
Eccle. 7. 36 Ick vvas naeckt, en my ghecleet, geloedgijst,
2. Tim. 1. 6 Ick vvas cranck, ende mijn besocht seer sijn,
Ick ben vanghen gheveest in droevighen schijn,
Ende ghy zijt tot my vvaerts ghecomen gaen,
Dan sullen die rechtvaerdighe segghen tot hem divijn,
O Heere vvanneer saghen vvy u aldus belaeen,
Mat. 9. 41 Dan sal den Coninck antwoorden met soet vermaen,
Voorvvaer sech ick u lieden al sonder schromen,
VVat ghy eenen van mijn minsten broederen hebt ghedaen,
Dat hebby my ghedaen, verslaet dit als den vromen.

Broederlicke liefde.

Dats een groot loon voor die d' Armen hebben aengenomen,
VVant noyt beter loon als Gods eeuwvighe rijk,
Maer secht nu vvat straffe dat over sal comen,
Die d' Armen troostloos veracht heeft in 'svverelts vvijsk?

Bewijs der Schriftuyren.

Den

Den Coninc sal oock segghen tot hen al ghelijck,
 Die aen de sienkehant sullen zijn mer dangier,
 Gaet vvech van my, vwant ick u besvviijk,
 Ghy vervloecte al in dat eeuwvighe vier,
 Dat beteyt is den duyvelen en hun engelen schier,
 VWant ick ben hungerich ghevveest, ghy en hebt my niet
 te eten ghegheven, en vvas dorstich by u hier,
 Ende hebt my noyt te drincken gegheven siet,
 Ick vvas een vreemdelinck, by u in't verdriet,
 Ende my en hebt ghy noyt te herbergen ghebrocht,
 Ick vvas naeck, ende my niet ginge cleeden yet,
 Ick vvas cranck, ende ghy en hebt my niet besocht,
 Dan sullen sy hem antvvoorden, 'tvert u ontknocht,
 VVanneer hebben vvy u hungerich, dorstich oft onbedleet
 oyt ghesien, ofte een vreemdelinck en onbedocht
 u niet ghedient, het vvaer ons herten leet,
 Dan sal hy hen antvvoorden, en segghen vvijs en breet,
 VVat ghy eenen den minsten broederen niet ginge doen
 Dat hebby my niet ghedaen, dus gaet inde pijn heet,
 Ende ghy rechtvaerdighe, comt in't eeuwvich leven coen.

Broederlicke liefde.

Noyt soo svvaren different en is svverelts saysoen,
 Als dees belooninghen vanden Vader machtich,
 Die svvaer sullen om hooren zijn nae mijn bevroen,
 Voor dien mensche die Godt dan is verachtich.

Bewijs.

Met vlamigher viere sal hy vvraecke doen crachtich,
 Over de ghene die hem noyt en kenden,
 Sullen eeuwvighe straffe lijden smadich praechtich,
 Haer verderffenis die sal sijn sonder eenich enden.

Broederlycke.

O ghy vrecke gierighen ghedenckt aen dees ellenden,
 Die u overcomen sullen soo Ezechiel beschrijft,
 VWant God vyil sijn handen over dy t'samen vvenden,
 Soo vwie dat giericheyt teghens sijn naesten drijft,
 En u vervloecken by de Heydenen, indien ghy blijft

Mat. 18. 41
 1. sal. 1. 8
 Lu. 13. 17 28
 Esa. 30. 33.
 Mar. 9. 44.
 Ps. 10. 10.

Zach. 2. 8.
 Ero. 14. 31.
 17. 5.

Dan. 12.
 Jo. 5. 59.

1. Cor. 6. 24.

2. Tess. 18. 9.
 Esa. 29. 20
 Sap. 3. 10.
 Esa. 66. 24.

Efr. 22. 10.
 1. Cor. 13. 1.

In een

in een viltse vrecke gierich leven stout,
Daerom sich dijn even naesten gherijst,
Op dat ghy door dese straffe niet sneven sout.

Bewijs der Schriftuyren.

1. Toi. 3.9.
Esa. 64.4.
Daerom hebt u naesten lief, ghy menschen jonck en out,
Soo sal een soo grooten vreucht voor u zijn bereyt,
Dat noyt ooghen ghesien hebben, dit vvel onthout,
Noch ooren ghehoort, behalven u God planteyt,
sal dien gheschien, die op hem vvachten met bescheyt,
1. Tim. 6.11.
1. Pet. 3.8. Daerom staet na liefst, Godsalicheyt en ootmoedicheden,
Nac vruntlickheyt, en thoont aen u broeder barmherticheyt,
Ende hebt mede-lijden met u mede-leden.

Broederlicke liefde.

Mat. 16.9.
Mat. 6.19.
Luc. 12.3.
1. Tim. 6.18.
9.
Ende maeckt uvve vrienden alhier beneden
van d'onrechtvaerdighen Mammon, als Gods dienaren,
Op dat ghy ontfanghen vvert in d'eeuvvich vvoonsteden,
Dus vvilt u gheen schatten op aerden vergaren.

Bewijs der Schriftuyren.

1. Pet. 3.8.
Psal. 90.4.
Epi. 18.8.
2. Thessa. 1.
8.9.
Ghedenckt dat eenen dach is by den Heere als duyssent jaten,
Ende duyssent jaren, ghelijck eenen dach is,
Hoe lang salt hen vallen, die comt in't besvvaren,
En vvate een grooten vreucht sal die ghenieten fris,
Voor die dus onverdrietich hen tijt sal verloopē vvīs,
VVate een different sal in't Oordel Gods zijn uyngaende.
Soudmen niet schromen voor die eeuwvich verdoemenis?
End' oock niet arbeiden om die vreucht, dat God is anstaende.

Broederlicke liefde.

Daerom ghy Vreckegierighen, sijt doch nu ontlāende
den Armen, vvate ghy hen doet, dat doet ghy den Vader,
VVilt ghy barmherticheyt van hem zijn ontsaende,
Soo bevijst dan barmherticheyt aen zijn leden te gader.

Bewijs der Schriftuyren.

Mat. 8.36.
Joa. 12.35.
't Sal hen onvromē, vvie leeft voor d' Armen als een versmader?
VVant vvate salt den mensche doch in't leste baten,
Of hy de gheheele vvrelt vvonne, en dan noch quader
straffe de ziel most lijden, eeuwvich in't vervvaten.

Broeder-

Daerom bevvijft liefst, en troost d'Arme desolaten
met broederlijke liefde, al ghy diet u vermeucht,
Doet doch milde aen haer uyve caritaten,
Indien ghy gaerne zijt in Gods eeuw'ghe vreucht.

Rom. 12. 10
Eph. 2. 8, 9

Bemijds der Schriften.

Nac dat ghy hebt ontfanghen, doet daer na deucht
die Armen, en laetse niet troosteloos van u scheyden,
Ghedenckt aen die VVeduv', die ten offer had gheveucht
eenen mijte, waerom dat Christus oock seyden,
Dat dees VVeduv' meer als de rijke inleyden,
Sy spaerdent in nootdruft, d'ander gavent door overvloet,
Hierom Zacheus den tollenaer hem bereyden,
Ende gaf den Armen de helft van zijn goet,
Die van Macedonien en Asien oock ghevillich vroet
Hantreycking deden, ende den Armen gaven:

Luc. 12. 21
34.

Luc. 19. 2, 8

Rom. 15. 26

Tabitha een dicipelinnē in groot ootmoet,
Mede bystant dede die arme slaven,
Merckt oock aen Tobias, hoe hy gaf van zijnder haven,
Ende zijn sone den Armen soo hooch beval,
Dat hy's soud herberghen, cleeden, voeden, en laven:
Neemt oock acht aenden goede lop, die in't aerstche dal,
Der blinden ooghen vvas, en lammen voeten al,
Ende vvas een Vader der VVeefen, als den vromen,
En Cornelium een hooftman over veel in't gheval,

Acto. 9. 36

Gen. 4. 7
8, 9.

Jhob. 29. 12
8, 13, 16.

Act. 10. 2, 4

Is zijn ghebedrend' aelmissen voor den Heer ghecomen,
Merckt oock aen den Samaritaanen, die op heeft ghenomen
den ghequetsten, die ghevalen vvas onder de handen
vande Moordenaers, goot olie sonder schromen
in zijn vvonden, deed hem herberghen als den vallianten
Sijn hert vvert bevviecht als den verstanten
tot barmherticheyt, soo ons Lucas verclaert,
Daerom siet op dees vromen, ghy al in dees vvaranden,
Hoe God hen heeft gheseghent, ende oock bevvaert.

Luc. 10. 33

Broederlijke liefde.

Leest na haren loon, 't sal u vverden gheopenbaert.

Die d'armen liefd en bystant hebben beuefen,
Dat God de fulcke alti j heeft ghelpaert,
't Selve moghen vy by versheyden Propheten lesen.

Bewijs der schriftueren.

Luc. 16. 21. En heeft oock gheltraft die d'armen oyt mispresen,
Ghelijckmen by den Rijke-man dit mach aenschouven,
Die pereurs en sondich was: en vvoud in desen
niet gheuen Lasarum, die hem bat met rouven,
Om die eulymkens sijnder tafel, maer vvoids behouven;
Mat. 9. 44. En liet hem troosteloos sonder te gheuen vvar,
VVaerom hy vverde ghevörpen int eeuw vich benouven,
Doer sach hy van verre dat Lasarum sat
Isa. 66. 24. in Abrahams schoot, doen hy Lasarum bat,
Mat. 7. 13. V Vilt u uytterste dijs vingers in 't vater doopen,
Ende vercoelen mijnen ionghē door het nar,
VVant ick mach die pijn niet liden vvas sijn roopen.

Broederlike liefde.

By alsulcke straffe vy bevijsen als nu oopen,
Dat die d'armen veracht, sulck loon vervvacht
En die hem liefdich troost, dat die oock recht hoopen
op d'eeuvighe zalicheyt vijs en vvel beacht,
Ghelijck voor breder verclaert is, hier vvel op acht,
Mat. 10. 42 Soo vvarmen een van Gods minsten hier sal doen,
Dat doetmen hem, al vvaert een beker cont vvaters sacht,
Mat. 9. 41 tSal hem ongheloon niet blijven, vvalt het vvel bevroen.
Mat. 6. 10.

Bewijs der schriftueren.

Mat. 10. 42 Aldus persisteren vy als voren auont en noen,
Voor die d'armen liefdich troost vervvacht het eeuw vich leven,
En die oock haet troosteloos om te verachten gaet spoen,
Dat die sulcke vervvacht eeuw vich in pijn te sneven.

Broederlike liefde.

Daerom ist nu nodich dat den menich gaet streven,
En troost sijn even haesten met een liefdich hert bequaem,
Op dat hy van God int hooghste mach vvoeten verheven,
Ende gheheylicht yverden door des Heeren naem

Bewijs der schriftueren.

Hier mede onsen oorlof, ghy beminde eerfaem,
En doet doch aen de liefde den bant der volcoomheyt,
Om te troosten die Armen vvanneer ly leven in blaem,
Ghedencki aen het loon, dat God voor u bereyt.

Broederlike liefde.

Hier mede blijft bevolen den Heere vyft ende breyt,
En ons flechte conft, wilt jon helick acceptieren,
VVant sonder vutic niemant gheborn loomen seyt,
Daerom vuilt ons *Sonbleomkens* niet alluderen,
Noyt meerder vrencht, als by den Heer der Heeren.

Schout quay daeden.

REFEREYN.

Als wy te recht insien, die dencht aen ons bewesen,
 door Christum Godes seon uys lie; i gheopenbaert
 zyn goedich heysaem leer, dat onser aen door desen
 send' werden aenghenaem, die ons zyn wil verclaert.
 Om een geest, een lichaem, in hem zyn onbeswaert,
 Die ons hier toe is 'thoest zyn der ghemynen goedich,
 Door welc de leden al 'saem ghewoecht, zyn bewaert,
 Daerom ist nu wel recht, dat wy 'thoest lieuen vroedich,
 End' ooc meed' geenich lijd in lyden lasen moedich,
 Wannec daer eenich is, die in noot zyn ter baen,
 Dat meest de leden dan, meed' dooghen moesen spoedich.
 met broederlike liefst, ter noot hen by te staen,
 Wesen hertlick beweecht tot die in lyden gaen,
 Biedende grooten troost haer uyt barmherticheden,
 Om te verlossen die armoe'd van God ontsaem,
 En leven met ghebrec in dorpen ende steden.
 Liefst ghy Christum het hoeft, soo troost dan oock zija leden.

Daerom wie nu bemint, en 'thoest Christum lief heeft,
 Die biede nu oech troost zyn leden desolaet,
 Als in blymoedicheyt hen hier doch milde gheeft,
 Wat ghy dees misstien doet, is hem bewesen daer,
 Een werc dat zyn bebaecht, dus tot w's naesten baet,
 Hebt als u selven lief, en troost hen uys ghenaden,
 Met offer die den Heer behooren toe, niet quaet,
 Dus wie noot druft aencleest, wils nu doch staen in staden
 u mede leden veel, die met noot zyn beladen,
 Daer ghy in Christo meed, staet eens in een lichaem,
 Dus thoont doch caritaet sonder lang te beraden,
 Doet den volcomen bant der tiefde aen bequaem,
 En met barmherticheyt becleet zyt reyn eersaem,
 Met een oosmoedich hert, soo totten Armen treden,
 Die hier seer veel ontbreekt, dus maect u aenghenaem,
 Dat ghy der Armen staet verbetert hier beneden,
 Liefst ghy Christum het hoeft, soo troost dan oock zijn leden.

Hebt als

Hebt als nu doch ghedult met uwen armen broeder,
 En oec met liefst op u afzigt, in hem die is het hooft
 van uwer velen al, dus leeft als een beherder,
 Dat ghy der Armen noot aenneems die zijn bedroeft,
 Wie hongert geeft u brood, oec berbercht onversooft
 den vreemden, is hy naect, cleedt hem meed' naer 's behooren,
 Leent u barmherticheyt, ghy in Christum gheloofte,
 Rubbet zijn leden troost, al met gheneyckde ooren,
 Ghedenct ghy het God leent, in hem niet blijft verloren,
 Want hy u 't goede sal vergelden wel perfect,
 Dus hebt doch stercke liefst, tot malcander al voren,
 Want d'menichvuldicheyt der sonden zy bedect,
 Dus met een liefdich bert u armen nu uytstreect
 tot die behoefteich zijn, ellendich seer bestreden
 met miserieen veel, hier toe doch blijft verweect,
 Dat ghy der Armen noot, aenneemt met goede zeden,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zija leden.

Psod. 24. 15
 Psod. 1. 22.
 1. 2. 3. 12. 17
 Eob. 4. 13.
 Efe. 1. 8. 7. 9.
 Mat. 15. 16
 Psal. 112. 2.

Wied. 19. 17

Chist. 4. 6

PRINCE.

Dus doch prinsellic streeft, ghy borgers ende beeren,
 En doen liefdich bystant' thoofs zijnder leden hier,
 Ghelijc oys deden goet, zijn beminde met eeren,
 Dit by Zacheus wy seer wel bemercken sier,
 Die d' helft van zijn goet gaf d' Armen met manier,
 Als oec Cornelium d' Aelmissen zijn ghescomen
 door 't ghobeds voor den Heer, merct oock wel goederdier
 een d' schamel Wedu oec, deed met troost d' armen vromen,
 Dat sy een mijs in leyd' haer offer aenghenomen,
 Ghedenct aen Tabitha een discipelinne jens,
 Dat sy veel troost bewees den Armen sonder schromen,
 Die van Assien oock ghewillich excellens
 d' Armen hebben ghetroost, om dat sy pertinens
 hier Christum liefden' thoofs, al met billike reden,
 Daerom wilt nu aensien den noot die hier ontrens
 is by den Armen veel, verlaten nu schier meden,
 Liefst ghy Christum het hooft, soo troost dan oock zijn leden.

Col. 1. 29.

Luc. 19. 2.
 3. 4.

Act. 10. 4.

Luc. 11. 3.
 3. 4.

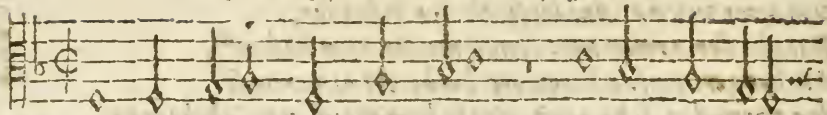
Act. 9. 36.

Rom. 15. 16

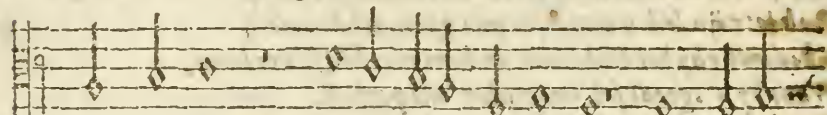
Liederen.

Op de wuſe banden L. rolij. Psalm.

Mat. 2. 8.

Beroijft a' liefde groot en cley/ De anner L. edey.

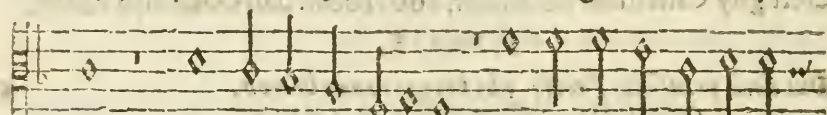

nu gheuey/ Day Enſtuy die bespely/ Want ghy in.

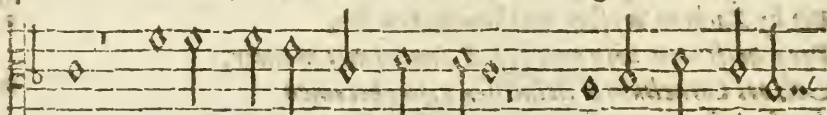
Mat. 27. 45
Ephes. 5. 23.

leyn sijt sey lichaem/ Alh kinderh goet/doet dienſt bee.

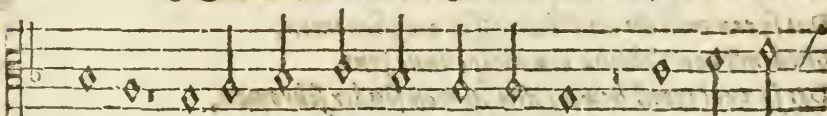

quae. y/ Tot trooff boordie noch dooley/ lieft ghy uſe boeder bek.

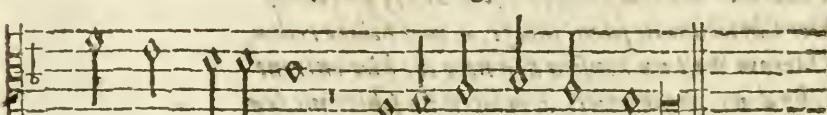

trooff/ Sat ghy in leyn voek recht gelooff/ Beroijft baunkelic.

Mat. 20. 7.
Rom. 12. 5.
Dn. 31. 28.

L. edey/ Day zijh L. edey. Veel in't gheſtal/ Door die nu.

trooff bebooley al/ Spijsmildich tot den L. edey.

L. edey

Leet u naestey in vortreck/
 Oeent haeder aey ias metter spoot/
 Maecht u vrienden op aenden
 Way d'onrecht haedighen inckdom/
 Godt salt u looney wederom/
 Jy zijn vromste vol haeden/
 Saerom speurt barmhertich te zijn/
 Hey sint barmherticheyt voek sijn/
 Het levey ende seer/
 Sijn siet u broeder vrientlick aey/
 Wilt doch totten bedruckten gaen/
 Troostken u leden teere.

Rom. 20. 1.
 1 Thim. 1. 4. 12
 Luc. 16. 9.
 Mat. 19. 2
 2 Tim. 6. 19

1 Tim. 2. 26.
 Matt. 5. 7
 1 Cor. 7. 9.
 Gal. 4. 17.

Die kenout en ellendich leest/
 Crepel en oude blende gheest/
 Der heylsaen duyghenooten/
 Doch gaene seest kerbergich haer/
 Gedenckt aenden verdrukten saer/
 Al ineed verdrukt/ versvooten/
 Saerom u anne leden troost/
 Dat hey ghebreck u ineed noot/
 Wert den heer way u gred/
 Dooz liefde tot u naesten hiet/
 Benint hey al u selden fier/
 Niet eeney bliden ineede.

Rom. 7. 35. 16
 Luc. 14. 13
 1 Cor. 12. 12
 Heb. 13. 2. 3.
 1 Pet. 2. 17.

1 Tim. 3. 9.
 1 Cor. 10. 19
 Rom. 12. 9.

Niet broederlike liefde cloock/
 Doet tot u leden nu versvock/
 Niet mildte caritaten/
 Want soo siec hiet nu mildich sayt/
 Dat die voek seet mildichlick mayt/
 Sijn troost die desolaten/
 Soo sal u licht dooz breecken snelt/
 Al dooz die duyssennisse seel/
 God sal u doozgaen leyden/
 Sijn zijn al een springent fonteyn/
 Diet noyt en seelt aey seater aeyn/
 Sijn siet troost sonder leyden.

1 Pet. 1. 1.
 2 Cor. 9. 6
 1 Cor. 7. 8.
 Gal. 6. 7.
 1 Cor. 3. 18.

1 Cor. 58. 10
 Mat. 5. 14.
 28.

PRINCE.

Mat. 15. 3. Ghy princelicke borgerſchoon/
 Gedenckt wat ghy verrijcht tot looy/
 Hebt ghy ſoo liefde Annen
 Jac. 2. 8. alſ u ſelven/ dit veel verſint/
 Prov. 22. 9. Ghy leert gheſeghent oock bejint/
 Mat. 25. 41. W trooſt ſal God ſchamren/
 Die ghy zyn leden hebt ghedaen/
 Hy ſal u in zyn rijk ontfangen/
 Soo ſchrijft uſt gaet beſchiffen/
 Alſ ghy hiet trooſt d. Annen toeveucht/
 Ghy' looy verſuacht/ Noyt meerder vreucht,
 En ſeubrich verrijſen.

Schout quay daeden

Haerlemmer affcheyt-Ziedekens.

L E Y D E N.

Op de twijfe: Op den eerften September.

Dier men na fack verlangē
Dierick fo menich gheest/
Dat heest elck nu ontfangen
In dese vrechden seest/
Onwederf fel beftrijden
Hebben my niet befoecht:
Maer met eerlick verblifden
Dooz Godes hulp bedocht/
Is dese seest volbrocht.

Gozlof dan na't betamen
Haerlem Hollandts cieraet/
Mannen van goeder famen/
Losbare Magistraet/
Enal Inwoonders mede/
Welck jonst ons heeft gevoet
Dat kuste/ Daps en Wyde
By u langh blijven moet/
Wenscht wy dooz een groet.

Speelcoornen frap Artiften/
Keen seest opsetters fier/
Eoel Pellicaniften,
Daer Trou moet blijckē hier
W jonstich conckich pleghen
Hebben bevonden wy/
Om fcheyden nu gheneghen:
Want sulck dē tijt brengt by/
Gozlof neemt elck aen dy.

Keen vruchtbaer Corenarē,
Daer Liefd' moet blijckē snel
Roo Roosen in't verclaren
Aenfiend' Ioncheyts voorfel/
En ghy reyn Hatelieren,

In liefden groeyende.

Aenfiel Gods cracht bekent/
Gozlof met reyn manieren/
Met d' Acoleyen jent/
Daer Liefd' is 't fundament.

Gozlof byorders vol conste
Aenfiel Liefd', Akerboom,
Die VVt levender jonste
Hebben der consten stroom/
Versocht uyt Liefden voozen
Galis bloemken gheseyt/
Lely onder den dooren,
VVt Liefd' bestaen verbyert/
Gozlof dits ons affcheyt.

Keen VVt jonsten begrepe,
Gou blomken jent en schoon/
Met gheneucht overnepen
Corenblommen ydoon/
Noyt meerder vrecht in't leue
Keen Sonne blommen vanc
Liefd' boven al verheuen/
Vruchtbaer VVijngaert ranc,
Gozlof dits onsen ganch.

P R I N C E.

Oock In liefden getrouwe,
VVitte Angieren reyn/
Verjaegt uyt een Landeuwe
En hier minlick by een
d'Orangie-Lely seuchdich/
In Liefd' groeyend' by dien/
Die bidden elc seer derchdich
Den Zouls aert te blien/
Gozlof tot weder sien.

R 15

Op de wijsse: VVy saluteren naer 't betamen.

O Oorlof nu broeders al ghelijcken/
 Hier vergaert in't Haerlems dal/
 Ghn hebt gethoont/ dat Trou moet blijcken
 Bn 't Speelcooren in't ghetal/
 Dus Princen al/ groot ende smal/
 Die dees seest hebt gheordineert/
 Wp u bedancken/ edel rancken/
 Oock die Const hebben vereert.

Orange lely hoosch verheben/
 Hier ghevlucht in't Hollants plem/
 Wilt In liefd' groeyende nu leven/
 Aensiet de jonckheyt ghemern/
 't Rood roosken reym/ dat hier certem
 Die Const verclaert seer hoosch gheacht/
 Die Hazeliere oock vereeren
 Die Const/ dus Aensiet Gods cracht.

't VVit Acoleyken waert om prijsen/
 Toont dat Liefd' es 't fondament,
 d' Aeckerboom gaet med' Const bewissen/
 En Aensiet Lield' sonder ent/
 Hem maecht bekent/ alhier ontrent/
 VVit levender jonsten vermaert/
 Lavendel bloemen, om te roemen/
 Kethorica soet van aert.

Men sach tot Conste herwaerts spozen/
 Want het was VVit liefd' bestaen,
 d' Edel Lely onder den dooren,
 't Galif bloem deed' sulck vermaen/
 Wt conste plaen/ die men nam aen:
 Want sulcx was VVit liefden versocht,
 Dees seest met minnen te beginnen:
 Want 'thert was met const bedocht.

't Gout bloemken uyt jonsten begrepen,

En 't Coren bloem' met gheneucht,
Des Sonne bloems schoon schijnend' strepen
Toonden oock Noyt meerder vreucht,
Noch was verheucht met const en dancks
Liefd' boven al, den VVijngaert eel
In liefd' ghetrouwe, sonder rouwe,
't VVit Angier met const gheheel.

P R I N C E.

Onlos ghy Princen naer 't betamen/
Liefd' moet blijcken vooz en naer/
Ons slechte const en wilt niet blamen
Van 't goet willich Coren-aer,
Wilt openbaer wt liefden claer
Rhetorica eeren seer soet/
Laet liefde schijnen/ wilt u pijnen
Te toonen den Armen goet.

S C H I E D A M.

Op de wijze: De sterren hooghe saten.

N A hier ons langh versamen/
Goet het eenmael ghescheyden zijn/
Gerelick na 't betamen
Van 't Speel coren in conste sijn/
Hoetwel 't bedroeflick
Een constich herte smaeckt/
Hoopt dat d'oud' mensch behoeflick/
Dooz' scons troost is vermaeckt.

Onlos Pelcaen, met const belaeu/
Aensiet de jonckheyt cleyn certeyn/
D Trou vermaen blijckt t' ons ghedaen/
Dancken wy edel geyn.

Eerst sachmen die in treden/
In liefden groeyen t' Armer baet/
Mer const en schoone cleden
d' Orange lely lancr de stract/
Als van ghelijcā

D'Ander Camers boozwaer/
'tWas al Liefde moet blijcken/
Oedel Coren-aer.

Ozlof Pelcaen.

Aensiet de jonckheyt cleyn/
Met haer Roos, dooz Gods cracht **delicaet**
Dooz d'Haselier seer reyne/
VVt liefd' vvas 'ifondament **met daet**
VVit acoleyen

Oock meed' booz Aensiet **broom**/
Liefde in dees **contrepen**/
Met d'ouden **Akerboom**.

Ozlof Pelcaen.

Die **V**Vt 'tleven der jonste
Toonden 't **v**vit **Lavendel planteyt**/
VVt liefd' bestaen in **conste**
Oock 't **Doornich Lelyken ghebyeyt**/
VVt jonst begrepen,
Met **Goutf- en Galifbloom**
Dees **Jntre onbenepen**/
Versocht **v**vt liefdes **toom**.

Ozlof Pelcaen.

P R I N C E.

Corenbloom met gheneuchden,
Son-bloom in **conste goedertiet**/
Hadden **Noyt** meerder **v**reuchden,
Als by **V**Vijngaert-ranck, **V**Vit **angier**:
Daerom mits desen
Adieu **Liefde expres**/
Boven al, **T**rou **ghepresen**/
'tJaer **sesthienhondert ses**.

Ozlof Pelcaen.

Aensiet de jonckheyt.

HASER.

Op de wijze: Hoe luyde sangh de Leeraer opter tinnen.

Oozlof ghy beminders der Vredensrijcken/

Die hier tot Haerlem hebt betoont/

By hen daer Trouvv' moet blijcken,

Wat liefd' tot conste in u woont/

Maerom ghy waerdich zijt ghecroont

Met Speelcoorns al ghelijcken.

Liefd' boven al den wijnstock uptghelesen/

Daer van ghy VVijngaerttrancken zijt/

Volgt zijn ghebode in desen/

Om d'Armet helpen t'aller tijt/

Sijn hemelvaert ghebenedijt/

Sal u dan salich wesen.

Laet In liefden ghetrouvv' u altijts binden/

Supberlick als t'Angierken vvit,

Wilt u schatten ontbinden

Tot hulp van die armoedich sit/

Soo noemt u Christ zijn lijf/ zijn lie/

Sijn bruyt/ jae zijn beminden.

Jae zijn segghen sal u doen In liefd' groeyen,

Wat als d'Orange lely sijn

D'huysghesin sal bloepen/

D'wijs/ kindzen t'allen termijn/

Sullen als Olijf-spruyten sijn/

En u Met vreucht bespoenen.

Want die met pijn aen 'terups siet hier beneden/

Om den Mensch die in zond' was doot/

Met 'cleven te becleden/

Toonde dat Liefd' moet blijcken groot/

Gaf ons 'sgeests Coorn-aren bloot/

En een ghebodt met reden.

Wat tijp d'een d'ander souden liefd' bewijssen/

'Welck niet met woorden can gheschien/

Soo daet maer is te prijsen/

Dus d'arme jonckheyt wilt aensien/

O Rooskens root ghy sult door dien

Te heerliker verrijzen:

Want die alhier in't bystaen vanden Armen

Toonen/ dat Liefd' es 't fondament,

Sal Godt weder ontfarmen/

Al wasschend d'vunle sond' verblent/

Is u dit Acoley bekent/

Ontsluyt des liefdes armen.

Aensiet liefd', die o Akerboomken jeuchdich

Rick was en arm gheworden is/

Om u te rijcken v'reuchdich/

Dus schaemt u niet aen utwen dis/

't Spissen zijn arme leden fris/

Wilt gheacht zijn deuchdich.

En al wat ghy doet wilt daer op letten/

Dat gheschiet VVt levender jonst,

Ghebepensicht doet besmetten

d'Almis teghens der liefden gonst/

Wilt vvit Lavendel blom vol const/

Sulx in u herte setten.

So hebben ont d'oprechte hier te voren

Alle haer doen VVt liefd' bestaen,

Lely onder den doren,

Wilt oock den selven wech ingaen/

Soo sult ghy hoozen 'tsoet vermaen/

Comt ghy mijn uytvercozen

'tWert VVt liefd' verlocht van den Heer der Heeren/

O Galis bloemkens hier versaemt/

Soo't exempel can leeren/

Van d'arme Weduw' hooch besaemt/

Weler gife elken den Heer hoogher raemt/

Vand rijcken d'prijs begeren.

Dus moet elc haer macht uyt jonken begrepe

Den Armen doen hulp en bystant/

Gouds blom in const ghellepen/

Men enſecht van ons een milde yant/
 Daer wil en niet naer machte: want
 Moet al gaen onbenepen:
 Oock die gheest Met gheneucht can Godt behaghen/
 Ghy Coorn-blomkens vol conſten goet/
 Wilt naer dees leſſe vraghen/
 Als ghy zit in u overbloet/
 Bedencke Chriſts arme leden ſoet/
 Soo ſult ghy prijs beſaghen.
 Wilt oock totten eynde volſtandich bliſſen/
 In't tgeen ghy ſulcx begint voorwaer/
 Segghen ſal u beclifſen/
 Noyt meerder vreucht als u comt naer
 Blinckend' als Sonne blommen claer/
 Sult ghy in vreucht verſijſen.
 Hier med' ooz' of u wil den Prins beraden/
 Die al zijn vpanden veracht/
 En verwint doorz zijn daden/
 Daer om met ons Aenſiet Gods cracht,
 d'Haſelier beueelt met aendacht
 Vin's Heeren ghenaden.

L E Y D E N H O L L.

Op de Wiſſe: Loofi alle tſaem Godes naem.

A Dieu vermaert Haerlemſch ſvvaert, Waer vā v'p'vreucht hebben Tot deſer tijt/ (becomē/ Dies verblif Hiert met vlijt/ (inſchremē. Dat doorz d'inc onerſtich was Ghy Heeren vroom, Die den Boom, (houtwē/ Des outs geſlachts ſoet te be- Met Armoe ſnoot, Drucken noot/	Glend' groot/ God wil u genaed'lic bedouwē. Ghy Pellicaen, Die ons plaen (pen. In't Helicons pley'n hebt bero- Sijt ghedanc't ſeer Met groot eer/ Meer en meer/ (pen. Dat v'p' met Nedar zijt bedro- Den Armen gheest Tot ghy leeft/ (ſwijcken. Wilt haer <u>ooc nimmermeer be-</u> Haer
---	---

Haer niet verlaet/ 't Gae soo't gaet/ Diet haer baet/ (blicke. so schijft ghi recht d's trou moet Liefd' boyen al, In dit dal/ (ven/ Tot d' Armē elc eē moet beclij- Ghetrou in liefd', Elick gheriest/ Niemaant griest/ So sal Gods zegen u byn blijvē. In liefd' doch groeyt, Ende bloeyt: (steden Want Liefd moet blijckē t'allē d' Armen Aensiet, Ionckheyt biet/ Dooz' r'verdriet (leden Troost/en troost alle Christen Aensiet Gods cracht, Dach en nacht/ (helpen/ Die ons hoochsten leet wel can Aensiet liefd' soet/ Hoe die doet/ d' Armen voet, (pen Laet niet haer noot al'tijt te stel VVt levend' jonst, Bemint Const/ (voordeel/ Const die den Armen nu doet VVt liefd' bestaen Hier ter haen/ S'n' r'vermaen/ Dat ghy met ons gheeft sulcken VVt liefd' versocht, (oordeel. Blijft verenoecht Te toonen liefd' mild' onbenepē Aen d' Armen hier/ Goedertier/ Het manier/ (pen. Laet sulc' uyt jonstē zijn begre- Nu Met gheneucht, Noyt meer vreucht, (schen Alhier laet blicke d' arme men- En haer verschoont/ Troost haer toont/ 't Wert gheloont/ (schen. Hooger dan semant mochte wē- Dit danck' lick neemt/ Niet verzeemt Van d' Armē die ons zijn bevolē Van onsen Godt/ Die 'thoochste lot Het gebodt/ ('tschaedlic dolē. Gheeft met schijn-cracht vooz P R I N C E. Hier me Adieu, Tot op 'nieu/ (ramen/ Liefd' is 'fondament naer ons Dit met ons kent Princen sent/ Hier ontrent/ Dat wyndooz' liefd' al herwaerts quamen.
--

V L A E R D I N G E N.

Op de wijsse: 's Vinters Somers even groen.

O Oylot Adieu Vrienden al t'same/
Die in't Haerlems soet sozeest

Const

Const ghehanteert hebt sonder blame/
Gozlof o menich constich geest/
Gozlof Broeders der Liedenrijcke/
Die hier vergaert zijt openbaer/
Mont vrienden vergaerden ghelijcke/
Of het schenden volchde naer.

Gozlof Orange Lely schoone/
Die in Liefden groeyende zijt/
Het verdriet seer enghewoone/
Moeten wy schenden nu ter rijt
Van u o Coren aerghepzen/
Daer Liefde moet blijcken jonste biet/
Adieu Roelen seer root in wesen/
Wy schenden dus lonckheyt aensiet.

GHateler siet soet van gronden/
Wy moeten scheiden nu van hier/
Aensiet Gods cracht tot allen sonden/
Die hy bestryft seer goedertier/
Gozlof ghy Vinte Acoleyen,
Broeders in conste wel bekent/
Den Akerboom moet van u schepen/
Aensiet, liefde es fundament.

Lavenderblom seer wijs cloeckmoedich/
Die dees fers hier hebt vermeert
Vvri levender jonste seer spoedich/
Het schenden van u ons seer deert/
En ghy Lely onder den dooren,
Die constich zijt dooz wijs beraen/
Dat wy gozlof nemen als vozen/
Is alst Vvri Liefden bestaen.

Gozlof Galis blomken vdoone/
Die hier oock zijt Vvri liefde versocht,
Gozlof Gourblomken net en schoone/
Vvri jonsten begrepen alst plocht/
Adieu Coren blom schoon reynich/
Met gheneuchten schenden wy

Vande Sonneblom onsenijnich/
Noyt meerder vreucht als nu seer bly.

Dozlof jonstighe Pelcanisten,
Die dees Const-seest hebt berept goet/
Dozlof ghy constighe Artisten/
By wien altijt Trou blijcken moet,
Dozlof a VVijngaerts-ranck seer vrome/
Liefd' boven al sonder benou/
Dozlof Angierken vvitte blome/
Dit zijt altijt In liefd' ghetrou.

P R I N C E.

Dozlof Priir c'licke Magistraten
Van haerlem seer wijs bedocht/
Die d' Armen euden comt te baten/
Daer toe ghy dees seest hebt versocht
Van Rethorica seer vermaerdich/
Dies wy Akerkens ongherieft/
Danck spreken van u jonst lofwaardich/
Waer door elck een Aensiet u Liefd'.

A M S T E R D A M B R A B.

Op de wijze: Hoe salich zijn de Landen.

Siet Menschen al te samen	Door d'Arme in alle wijcken/
Hoe goet en vziendelickē ist/	Stelt vtre gaesten thoon.
Dat Broeders naer't betamē	Aensiet de jonckheyt siere/
Vergaren sonder twist:	Als een Roo Roose in't gesicht
Want als sy minlic scheidē/	Cloekc zijnde van Leriere/
De deuchden haer gheleiden/	Die menich geest verlicht/
Gods rijcke sy verbeiden/	Op dat sy hun ontfarmen/
Wel die den wegh niet mist.	Hier over d'oude Armen/
Die daer zijn in liefd'groeyē.	Aensiet Gods cracht in't karmē
Alse Orangi lelyen schoot/de	Des Hazelbooms gedichte
Alhier sich waren spoepende	By V Vitte Accoleyen,
Dies krijghen haren loon:	De Liefd' es 'ifondament,
Wāt doch de liefd' moet blijckē	Die mede in d'ces centrepēn
De Coren-aer laet strijcken	Tot d'Arme sijn ghewent.

Aen sie

Aensiet Liefd' daer beneben/
Als d' Akerboom verheven/
De Heere wil ons gheben/
Dat elck blijf ongeschent

De Lely onder den dooren
Heeft oock uyt liefd' bestaen,
(Wt liefd' versocht te vozen/)
Het ghene heeft ghedaen
De Galil bloem gepresen/
Die hier oock socht te wesen
Dooz d' Armen en mits desen
Ons deed' een goet vermaen.

Doe die uyt jonsten begrepē
'i Goutblomken spelen sacht/
In't herte wert ghenepen/
Om brengen voor den dach
Gelt Coren-blom en vruchtē/
Ja' tselve Met ghenuchten,

De Son-blom ded' niet duchtē
Noyt meerder vreucht gewach.

Oozlof ghy VVir Angieren
In liefd' gheirouvv' alrijt/
Oozlof die met manieren
De VVijsngaert-rancken snijdt
Ghy toond' in dese seeste
Den minsten voor de meeste/
Liefd' boven al, van geeste/
Den Armen ghy verblijt.

Oozlof wy u verlaten/
Wiens Trouwe blijckē moet,
Oozlof u Magistaten/
Die d' Oude soo veel doet/
De Heer wil u bewaren/
Ghy sult sonder beswaren/
VVi leuender jonst garen.
Een vast bestendich goet.

N O O R T V V I I C K.

Op de wijze: Eylaes Rhetorica.

L Oof Rhetorica goet / d'Oraynge Lely soet/
Het u die hier // toont Liefd' moet bliicken claer/
In Liefd' groeyen moet // als Coren-aers voorspoet/
Roode Rooskens siet // Aensiet jonckheyt voorwaer/
Aensiet Gods cracht bekent / dat Liefd' es 't fondament,
Den Hatelen boom fris / 't VVir Acoleyken wis/
Het en pertinent // danckbarich alrijt is.
Aensiet, liefd' wijs vermaert // d' Aeckerboom hooch erpaert/
Ghy toont u bloem // al VVi leuender jonst,
VVi Liefd' bestaen verclaert // dat ghy daer oock me waert
Lavender bloom,, Versocht uyt liefd' de const/
't Galis blomken playfant / 't Goutblonken diamant/
VVi jonsten begrepen wijs // Met gheneuchten alrijt/
Coren blomken want // dooz u zijn wy verblijt.
Noyt meerder vreucht ghehoort, de sonne blom brengt voort
Sij ons

Ons groot en smal/ al doo? Rhetorica/
 Dus haer vuchten oorboort/ Oost/ West/ Zuyt ende Noord/
 Liefd' boven al teent sp ons vrecht en spa
 Al die beminnen reyn uyt liefden haer ghemeyn:
 Dus ghy Angierkens nou/ blijft haer in liefd' ghetrou,
 Betwijst haer alleyn u jonken sonder rou.

P R I N C E.

Oorlof myn remen aen ons reys uyt liefd' bestaen,
 Dancklijck hier me. e. p. u Speelcorens seest
 Waren betepen saen daer Trou moet blijcken plaen/
 Met rust en vre hebben by u ghetrefte:
 Dus by bedanken schoon/ Haerlem voer ons persone/
 Voor al u Magistraet, de Borghers vrecht in laet
 Spannen mit hert de croon/ alijst Met Godt ic baet.

H A E S T R E C H T.

Op de wijse: Schoon lief wilt my treest ghe. en.

VVn Galief-blomkens teere
 Danck u Haerlem seere
 Van u groote welbaet/
 Die ghy ons hebt bevesen
 Speel coornkens uptgelesen/
 Die redens wel verstaet. (dert
 Menich misch was vertron-
 In't jaer van seftien hondert
 En segt' Haerlem in sie/
 Tween tweirich in October/
 Doe was conste niet sober/
 Als' threack aen haer Intre.

Daer sachmen met verlangē
 Rethorica ontfanghen
 Door const seer autentijck/
 Dees Camers weert te pruisen
 Menich een verjolusen/
 Lafedel Reden-rijck.
 Doozen quam in persone

O'Orayngien lelyscheone/
 Tentweeden i'Coren-aer,
 Daer aen sonder verpoesen
 Quamen die Roode Rooien,
 Volcht voort den Haselaer.
 Doe quam sonder verbeys
 Die VVine Acoleyen,
 Daer Liefd' es' fondament,
 Nad' Aeckenboō met eerste
 Quam VVt leuender jonke,
 i'Lavender pertinent.
 i'Lely onder den dooren,
 Ging i'Galies-blomken be-
 Dat VVs liefden verlecht:
 Daer VVt jonken begrepen
 Heest die Gouts-ble m'geschrept
 Haer conste wel ghezecht
 i'Coren-blō Met gemachte
 In desen niet en vlucht/
 Wie

Me sach Noyt meerder vreucht,
De VVijn-ranck quam verciert
Het die VVitte Angieren,
Hof haer van dese deucht.

P R I N C E.

Orlof die Const verbyreden/

Orlof wy moeten scheiden/
Orlof Adieu met rou/
Orlof Haerlemfche Heeren/
Orlof wythuy swaerts ke-
ren/

Orlof by u blijkt trou.

G O V D E.

Op de wijsse: Aensiet nu licht ontslyten.

O Orlof/danc prijs en ere/
O Speelcoorens delicaet/
Die hunden meer en meere
Bewisen hebt metter daet/
hoe dz hier trou moet blijckē
Want ghy vercierten geheel
Het Hof der Verhorjcken/
Door constige blemkens veel.

Schoon Orangni lelyen,
In liefd' groeyende verbaer/
Saghen te p met verbljen
Oec menich nut Coeten aer,
Liefd' moet blijcken by desen
Wart Rood' roof kēs bereyt/
Wils cleur ons herts geneest/
Altoos Aensiet de jonckheyt.

Hier hadt ghy d'Hatelieren,
Daer mē Aensiet Gods cracht
jent/

Acoleykens vvit cieren/
Ous dooz Liefd' es 't sodamēt,

Noch vrommen Akerb oōkens,
Aensiet Liefd' sonder verdriet/
Sprots d'Lavender bloemkens,
VVi levender jonste siet.

d'Lely onder den dooren,
Blijft noch VVi liefdē beslaen,
d'Galifbloemkens als vōzen/
VVi liefden versecht, siet aen/
W'ness's 't Goud blomkē t's mē
VVi jonsten begrepen reyn/
De Coren-bloemkens quamen
Met Met gheneuchten ceteryn.

P R I N C E.

De Sonne bloemkens groenen/
noyt n eerder vreucht hier dā dit
dVVijn gaert ranckhē siet bloepē
Liefd' boen al, Angiers vvit,
In liefd' getrou, O SCHOONE
Prinstwreden THERENTIVS,
Gelijngt zyn cracht ten loone/
Adieu namende alous.

H A G H E.

Op de wijsse: Fia di Maio.

Het soet vergaren
En bycht ons smert ver-
driet noch pijn;

Haer met bestwaren/
So moet het nu gescheytē zijn/
Adieu o scheene Stadt/

s s i j

Die

Die d'Arme deelt u schat.

Wij moeten wijcken/

Dies nemt oozlof eer wij gaen:

Want trou moet blicken,

Gelijck bethoont de Pelicaen.

Speelcoren; nu dees tijt

Hebt danck van uwen blijt.

Ghy VVijngaert rancken,

Die Liefd' boven al bethoont/

En niet wilt wancken:

Maer wel in liefde getrou hier

woont/

Wij'tvrit Angierken schoon/

Adieu stelt vied' ten thoou.

In heden groeyende,

Als ont d'Orangni lely stout/

Na deuchden spienende/

Dewijle doch uyt' herten grōt

Liefd' blicken moet nu voort/

Na Coren arens woort.

Als de Roo rooſen

Aensiet de joncheyt, so hier niet

Door raet der boosen (schiet

Tot twist oft tweedracht is ge

Als Haselieren tracht

Na vied' / Aensiet Gods cracht,

Dewijl wijſchepen/

So houdt wij int hert geprent

Dan d'Acoleyen,

Dat alijst Liefd' es'tfondamēt

En d'Akerboon gheruſt/

Oock Aensiet liefd' met luſt.

Wij alreſamen

Behoozen dies ghelijckerhant

Alijst te ramen

Yet tot des Armen onderſtant/

En VVr levender jonſt

Ghebruncken onse conſt.

'tMoet hy ons blicken/

Oz alles woyt uyt liefd' beſtaen,

Laet ons niet wijcken (gaen/

Dan d'Arme die nu met ons

Ghelijck de Lely vaſt

onder den dooren waſt.

Hier zijn wij comen (ſoche,

Dewijl wij zijn uyt liefd' er-

En ſonder ſchroom (gebrocht/

Ghehoont'tgeen was van ons

Als de Galis blom me/

Door d'Armen deſer ſte.

Want onbrepen

Iſt alles tot des Armen nut/

VVr jonſt begrepen: (ſtut/

Op d' d'oud' ranc kreech eenē

Gout blom danck ende brandt

Nu krijghen hy der handt.

De Sonne blomme,

derhalvē nu ooc ſeer verheucht

Niet als de domme (vreucht.

Te recht ſent/ Noyt meerder

Wie zijnen broeder liefst/

Hem inden noot gherieft.

Hier med' te gader

Bebolen bliſt der heeren heer

Ons Godt en Vader/

Oien alijst yn lof/ prijs en eer:

Want hy geeft dobbel vrucht

Den ghebers Met ghenucht.

Maer de wijze: Comt nu al ghy geestkens reyne:

O Olof broeders al ghelijckich/
 Ghy Speel-cooren const-rijckich/
 Doozetter's deses seest/
 Ende seer minsamich onbevreest/
 Doend' ulwen Trou al tijt blijckich,
 Dat Momus is wech-wijckich/
 Oock de Zoilisten meest/
 Daerom doch verblijft eler zijn geest/
 En hebt dooz u trou vergaert/
 Veel geestkens oock fran van aert/
 Die seer heerlick quamen/
 Doen by een versamen/
 Om 't solveren u caert.

d'Orange Lely met begeren
 Quam hem daer presenteren/
 Als die in Liefde groeyt,
 Ende alle vplouy versoeyt/
 Cooren aer helpt vzeucht vermeerem/
 Liest moet blijcken met eeren/
 Daer het 100 Root ken blont/
 Aensiet doch de lonck heyt gheschont/
 Constich Haer slier wijs bedacht/
 Die al tijt Aensiet Gods cracht,
 Al in eeren spoedich/
 Siencie vbroedich/
 Gel const in deucht betracht.

Men siet die VVir Acoleyen
 Haer saem nu wijt ontspreyen/
 Daer Liefd' is 't fondament,
 Steeds in't verkeerem seer eloquent/
 d'Akerboom gaet hem bereyen/
 Aensiet liefd' met affscheyen/
 Als in't wesen present:

Dus zijt al verheucht pertinent:

Met de Laven del bloem vvit,

VVt leven der jonsten sit/

Om const vreucht t'ozboozen/

Lely onder dooren

Heeft VVt liefd' bestaen dit.

Her Galis bloem en robijnich:

Toont hem meed' onseijnich/

En is VVt liefd' versocht,

Dat die reene conste wert ontknocht/

De Gout blom toont siec rood-schijnich/

En VVt jonsten diuijnich/

Begrepen wel bedocht/

Dat den Coren bloem heeft ghewocht:

Mer gheneuchten delicaet/

Dat constich oock wel bestaet/

Hier door my Sonne bloemen

Nu hebben vernomen/

Noyt meerder vreucht op straet.

P R I N C E.

Sozlos nu al Princliche sinnen/

Als VVijngaert ranck wt minnen/

Gert nu Liefd' boven al:

Want daer door die conste bloepen sal/

Princen wilt overwinnen/

Apollo in't beginnen

Sterckt doch breec ende sin al/

Oock vvit Angier: ens in't ghetal/

In liefde ghetrou door dan/

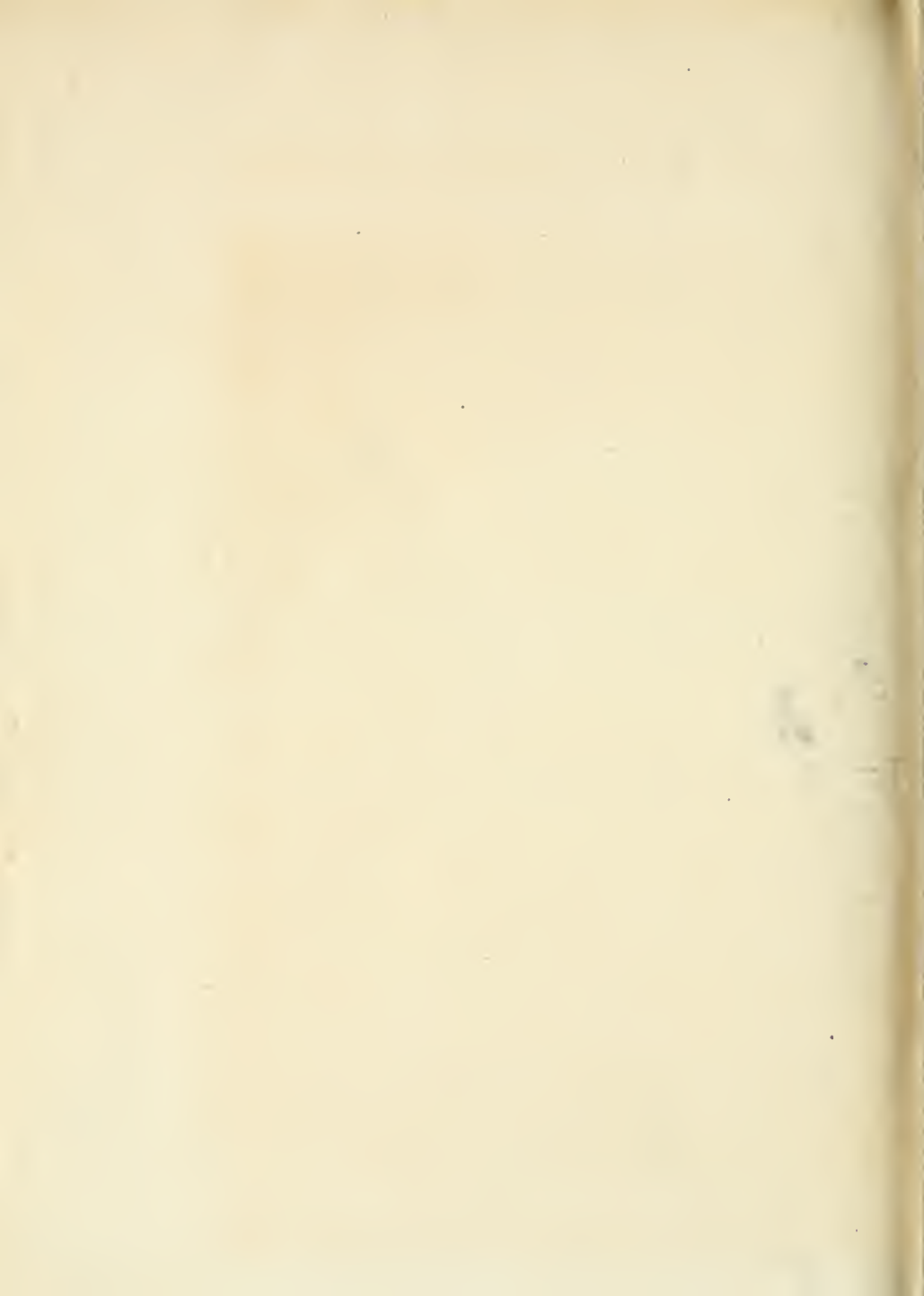
Door den Armen ouden man/

Comende unt lijen

Door goe polceijen/

Die hen noot nemen an.

F I N I S.

SPECIAL 88-B
10525

Green) 1/1
88-B
16267
88-B
16261

